Državni izpitni center

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2013/2014

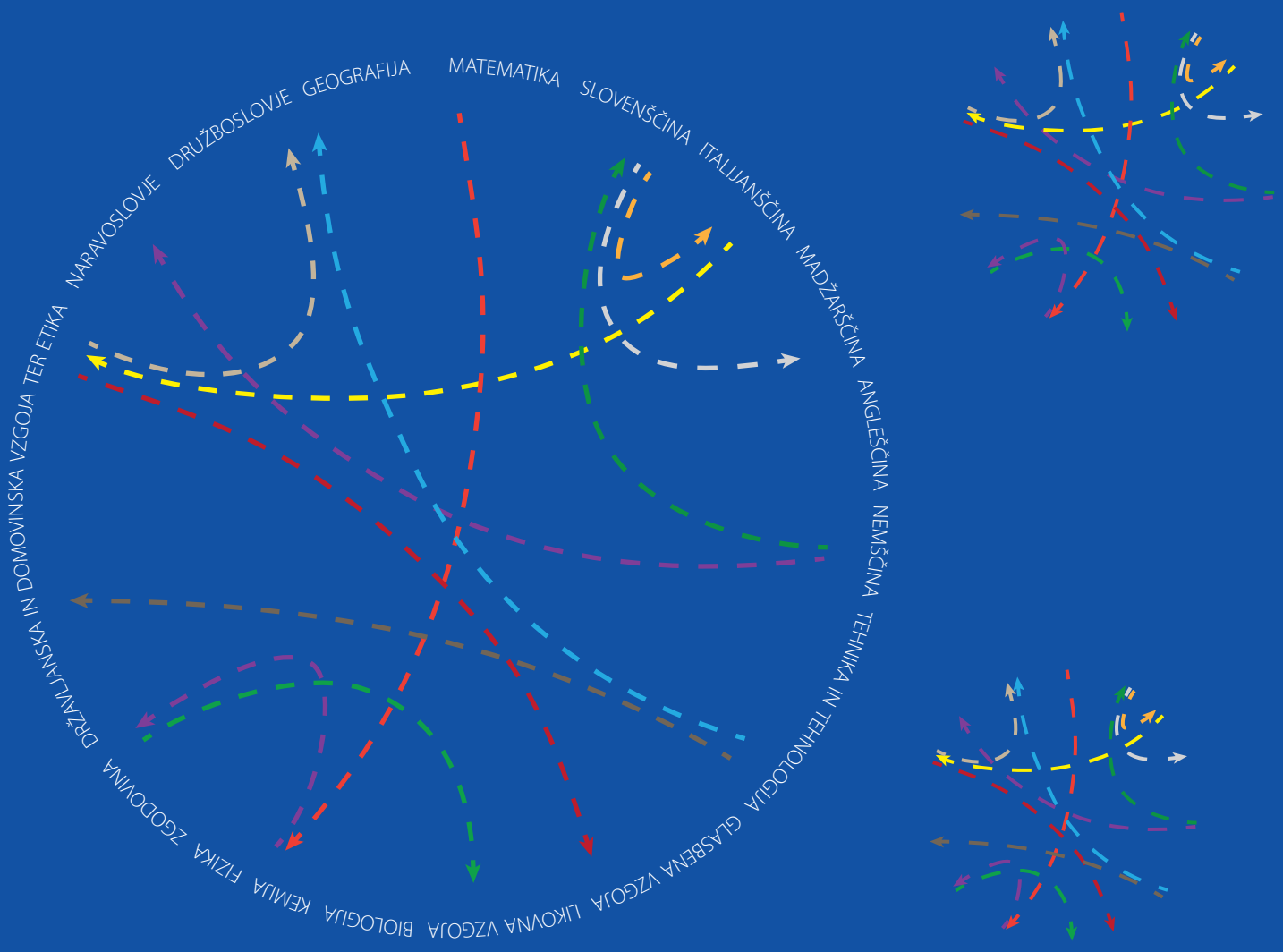

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2013/2014 je na podlagi 3. člena *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13, 67/05 in 64/06) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 12. redni seji, dne 12. 11. 2014.

Izdajatelj

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Janez Vogrinc

Založnik

Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor

mag. Majda Vehovec, urednica
mag. Mojca Novak, tehnična urednica
Marija Mojca Maleš, Bojana Morato ,
mag. Vlasta Poličnik, dr. Andrejka Slavec Gornik,
dr. Mojca Štraus, dr. Janez Vogrinc

Avtorji prispevkov

Državna komisija
Marija Mojca Maleš
dr. Anton Polšak
mag. Majda Vehovec
dr. Janez Vogrinc

Državni izpitni center
dr. Gašper Cankar
mag. Darja Domajnko
Alenka Hauptman
Alije Jagodnik
Tjaša Lajovic
Saša Masterl
Miran Povše
Tanja Pleterski
Marija Prelovšek
Ana Radović
Erika Semen
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov
Matejka Žagar

Jezikovni pregled
Bernarda Krafogel

Računalniško oblikovanje
Bojan Primožič

1. izdaja
ISSN: 1581-5315

Predmetne komisije

angleščina	Mojca Jerala Bedenk, Nevenka Jesenik, mag. Barbara Lesničar, Tjaša Milijaš, dr. Karmen Pižorn, Marjana Pogačnik Medved, Darinka Šaubah Kovič, Helena Žnidaršič Seme
biologija	Simona Slavič Kumer, mag. Bernarda Sopčič, dr. Jelka Strgar, Danica Volčini
državljanska in domovinska vzgoja ter etika	dr. Marinko Banjac, mag. Pavla Karba, dr. Damjan Mandeljc, Saša Masterl, Natalija Panič, Lorieta Pečoler
fizika	dr. Jurij Bajc, Jaka Banko, Zlatka Ferlinc, Samo Zanjkovič
geografija	Bojan Hozjan, Andrej Krumpak, Danijel Lilek, Saša Masterl, Tinkara Mihačič, Jože Račič, dr. Blaž Repe
glasbena umetnost	dr. Ada Holcar Brunauer, Palmira Klobas Pečnik, Mira Prel, dr. Branka Rotar Pance, Zlatka Terlevič
italijanščina	Lorena Chirissi, dr. Sergio Crasnich, Marino Maurel, Sonia Mugherli Imperl, Martina Seražin Mohorčič, Neva Šečerov
kemija	dr. Saša Aleksij Glažar, Marjetka Križaj, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna umetnost	dr. Matjaž Duh, Nadja Janko, Marjan Podobnik, Andrej Velikonja
madžarščina	Elizabeta Gaál, Mária Pisnjak, Valéria Varga
matematika	Jerneja Bone, Klavdija Cof Mlinšek, dr. Darjo Felda, Aleš Kotnik, Nada Nikolič, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž
nižji izobrazbeni standard	Robert Farič, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, Danila Hrovat, dr. Stane Košir, Anja Kožuh, mag. Darinka Ložar, Saša Masterl, Emilija Mrlak, Marjetka Sonjak, mag. Aleksander Vališer
nemščina	dr. Vesna Kondrič Horvat, Brigita Lovenjak, Breda Premzl
slovenščina	Milena Čuden, dr. Ina Ferbežar, Snežana Gustinčič, dr. Milena Kerndl, Ljiljana Mićović Struger, mag. Katarina Rigler Šilc, Neža Ritlop, mag. Darinka Rosc Leskovec
šport	Špela Bergoč, Saša Masterl, Aleš Mrak, dr. Brane Škof, mag. Marica Žakelj
tehnika in tehnologija	Gorazd Fišer, dr. Slavko Kocijančič, Samo Lipovnik, Tatjana Vičič
zgodovina	Pia Ernestini, Silvija Hardi, Vojko Kunaver, Saša Masterl, dr. Dragan Potočnik, Marjan Rode, Elissa Tawitian

KAZALO

PREDGOVOR

1 UVOD
1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

2 POROČILA
2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2013/2014
2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja
2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij
2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
2.2.4 Predmetna komisija za angleščino
2.2.5 Predmetna komisija za nemščino
2.2.6 Predmetna komisija za matematiko
2.2.7 Predmetna komisija za biologijo
2.2.8 Predmetna komisija za kemijo
2.2.9 Predmetna komisija za fiziko
2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo
2.2.11 Predmetna komisija za geografijo
2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino
2.2.13 Predmetna komisija za državljansko in domovinsko kulturo in etiko
2.2.14 Predmetna komisja za glasbeno umetnost
2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost
2.2.16 Predmetna komisija za šport
2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA
3.1 Vzorčenje
3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja
3.3 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami
3.4 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami
3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom
3.6 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle
3.7 Dostava in zbiranje gradiva
3.7.1 Dostava tajnega gradiva na šole
3.7.2 Vračanje tajnega gradiva
3.8 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja
3.8.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo NPZ-ja
3.8.2 Izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje
3.8.3 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca
3.8.4 Moderacije navodil za vrednotenje
3.8.5 Standardizacija
3.9 Vrednotenje preizkusov NPZ-ja
3.10 Vpogledi v ovrednotene preizkuse in poizvedbe
3.10.1 Poizvedbe

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov
4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2013/2014
4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz slovenščine v 6. razredu**
4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz slovenščine v 9. razredu**
4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz italijanščine v 6. razredu**
4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz italijanščine v 9. razredu**
4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz madžarščine v 6. razredu**
4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz madžarščine v 9. razredu**
4.2.4 Predmetna komisija za angleščino
4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz angleščine v 6. razredu**
4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz angleščine v 9. razredu**
4.2.5 Predmetna komisija za nemščino
4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz nemščine v 6. razredu**
4.2.5.2: Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz nemščine v 9. razredu**
4.2.6 Predmetna komisija za matematiko
4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike v 6. razredu**
4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz matematike v 9. razredu**
4.2.7 Predmetna komisija za biologijo
4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz biologije v 9. razredu**
4.2.8 Predmetna komisija za fiziko
4.2.8.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz fizike v 9. razredu**
4.2.9 Predmetna komisija za glasbeno umetnost
4.2.9.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz glasbene umetnosti v 9. razredu**
4.2.10 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard
4.2.10.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine v 6. razredu**
4.2.10.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine v 9. razredu**
4.2.10.3 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu 6. razreda**
4.2.10.4 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike v 9. razredu**
4.2.10.5 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz naravoslovja v 9. razredu**

5 ANALIZE ANKET

5.1 Analiza anketnega vprašalnika o izvedbi NPZ-ja za ravnatelje osnovnih šol
5.2 Analiza anketnega vprašalnika za glavne ocenjevalce in pomočnike glavnih ocenjevalcev pri NPZ-ju
5.3 Analiza anketnega vprašalnika o e-vrednotenju za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju
5.4 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2013/2014
5.4.1 NPZ v 6. razredu
5.4.2 NPZ v 9. razredu
5.4.3 NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om v 6. razredu
5.4.4 NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om v 9. razredu
5.4.5 Nekatere ugotovitve in predlogi

6 PRILOGE

6.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2013/2014
6.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja
6.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
6.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.3.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2014, 9. razred
Preglednica 3.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev v letu 2014, 9. razred
Preglednica 3.3.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2014, 6. razred
Preglednica 3.3.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev v letu 2014, 6. razred
Preglednica 3.4.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ-ju v letu 2014, 9. razred
Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ-ju v letu 2014, 6. razred
Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 6. razredu
Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 6. razredu
Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 9. razredu
Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 9. razredu
Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.6.1: Število odraslih na NPZ-ju 2014 v 9. razredu po predmetih preverjanja
Preglednica 3.6.2: Število odraslih na NPZ-ju v 9. razredu po predmetih preverjanja (pri matematiki in slovenščini v rednem roku) in po letih
Preglednica 3.8.3.1: Število udeležencev izobraževanj
Preglednica 3.8.4.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred
Preglednica 3.8.4.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred
Preglednica 3.9.1: Udeležba učiteljev in število preizkusov na vrednotenju NPZ-ja 2013/2014 v 6. razredu
Preglednica 3.9.2: Udeležba učiteljev in število preizkusov na vrednotenju NPZ-ja 2013/2014 v 9. razredu
Preglednica 3.10.1.1: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.10.1.2: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.10.1.3: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti
Preglednica 3.10.1.4: Delež (%) poizvedb pri italijanščini med leti
Preglednica 3.10.1.5: Delež (%) poizvedb pri madžarščini med leti
Preglednica 3.10.1.6: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti
Preglednica 3.10.1.7: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti
Preglednica 3.10.1.8: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti
Preglednica 3.10.1.9: Delež (%) poizvedb pri fiziki med leti
Preglednica 3.10.1.10: Delež (%) poizvedb pri biologiji med leti
Preglednica 3.10.1.11: Delež (%) poizvedb pri glasbeni umetnosti med leti
Preglednica 4.1: Primer primerjave dosežkov po regijah
Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 6. razred
Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 9. razred
Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred
Preglednica 4.2.2.1.4: Osnovni statistični podatki – primerjava med leti 2011-2014
Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred
Preglednica 4.2.2.2.4: Osnovni statistični podatki – primerjava med leti 2012-2014
Preglednica 4.2.3.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.3.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 6. razred (I. del)
Preglednica 4.2.3.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.3.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 9. razred (I. del)
Preglednica 4.2.3.2.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 9. razred (II. del)
Preglednica 4.2.4.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred
Preglednica 4.2.4.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred
Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.5.1.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred
Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.3: Primerjava porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.5.2.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred
Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred
Preglednica: 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov NPZ pri matematiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Specifikacijska tabela, biologija, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Razlika med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse iz znanja fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Preglednica 4.2.8.1.4: Porazdelitev dosežkov pri fiziki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.6: Podatki o nekaterih med seboj podobnih nalogah iz vsebin »gibanje« v do sedaj odpisanih preizkusih iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014.
Preglednica 4.2.8.1.7: Podatki o dveh nalogah, kjer gre za pretvorbo enot iz km/h v m/s ali obratno.
Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, glasbena umetnost, 9. razred
Preglednica 4.2.10.1.1: Število udeležencev NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja in obdobje
Preglednica 4.2.10.1.2: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.1.3: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.1.4: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred
Preglednica 4.2.10.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred
Preglednica 4.2.10.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred
Preglednica 4.2.10.4.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.4.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.4.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred
Preglednica 4.2.10.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9.razred

KAZALO SLIK

Slika 3.1.1 Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah
Slika 3.3.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2006–2014, 9. razred
Slika 3.3.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2009–2014, 6. razred
Slika 3.4.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ-ju v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ-jih od leta 2008–2014, 9. razred
Slika 3.4.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz slovenščine v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz matematike v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz angleščine v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz nemščine v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz fizike v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz biologije v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.9: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz glasbene umetnosti v letu 2014, 9. razred
Slika 3.4.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ-ju v letu 2014, 6. razred
Slika 3.4.11: Primerjava deleža doseženih odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami z učenci brez posebnih potreb v 6. in 9. razredu v letu 2014
Slika 3.4.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz slovenščine v letu 2014, 6. razred
Slika 3.4.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz matematike v letu 2014, 6. razred
Slika 3.4.14: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz angleščine v letu 2014, 6. razred
Slika 3.4.15: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz nemščine v letu 2014, 6. razred
Slika 3.5.1: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 6. razredu
Slika 3.5.2: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 9. razredu
Slika 3.8.1: Potek e-vrednotenja
Slika 3.10.1.1: Število poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa pri slovenščini
Slika 3.10.1.2: Število poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa pri slovenščini
Slika 3.10.1.3: Število poizvedb po nalogah pri angleščini

Slika 3.10.1.4: Število poizvedb po nalogah pri nemščini
Slika 3.10.1.5: Število poizvedb po nalogah (od 1–5) pri matematiki
Slika 3.10.1.6: Število poizvedb po nalogah (od 6–9) pri matematiki
Slika 3.10.1.7: Število poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa pri slovenščini
Slika 3.10.1.8: Število poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa pri slovenščini
Slika 3.10.1.9: Število poizvedb po nalogah (od 1–5) pri matematiki
Slika 3.10.1.10: Število poizvedb po nalogah (od 6–11) pri matematiki
Slika 3.10.1.11: Število poizvedb po nalogah pri angleščini
Slika 3.10.1.12: Število poizvedb po nalogah pri fiziki – naloge izbirnega tipa
Slika 3.10.1.13: Število poizvedb po nalogah pri fiziki – ostale naloge
Slika 3.10.1.14: Število poizvedb po nalogah pri biologiji – naloge izbirnega tipa
Slika 3.10.1.15: Število poizvedb po nalogah pri biologiji – ostale naloge
Slika 3.10.1.16: Število poizvedb po nalogah pri glasbeni umetnosti – naloge izbirnega tipa
Slika 3.10.1.17: Število poizvedb po nalogah (od 10 do 22) pri glasbeni umetnosti – ostale naloge
Slika 3.10.1.18: Število poizvedb po nalogah (od 23 do 33) pri glasbeni umetnosti – ostale naloge
Slika 4.1: Primer primerjave dosežkov po spolu
Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Slika 4.2.1.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Slika 4.2.1.2.3: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.2.1.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.2.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Slika 4.2.4.1.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Slika 4.2.4.2.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 6. razred
Slika 4.2.5.1.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Primerjava porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 9. razred
Slika 4.2.5.2.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri biologiji po regijah, 9. razred
Slika 4.2.7.1.3: Porazdelitev točk pri biologiji, 9. razred
Slika 4.2.8.1.1: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Slika 4.2.8.1.3: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.4: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih, 9. razred
Slika 4.2.8.1.5: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krogci) po osmih skupinah učencev, razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu za nalogo 1
Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti po območjih za postavke iz nalog 18 in 19 (NPZ, 9. razred, 2014, N=4134)
Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri glasbeni umetnosti, 9. razred

Slika 4.2.10.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.1.3: Dosežki učencev v letih 2013 in 2014 glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.1.4: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.2.10.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo
Slika 4.2.10.1.9: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.3.3: Primerjava dosežkov učencev glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred na NPZ v letu 2010, 2011, 2012, 2013 in 2014
Slika 4.2.10.3.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.5: Primerjava dosežkov učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti v letu 2011, 2012, 2013 in 2014
Slika 4.2.10.3.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.4.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.4.3: Dosežki učencev na vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.5: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.6: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.7: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.5.3: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.4: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti in leto reševanja preizkusa
Slika 4.2.10.5.5: Dosežki po vsebinskih sklopih in taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.6: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope
Slika 4.2.10.5.7: Dosežki učencev po standardih znanja za celoten preizkus znanja in za posamezne vsebinske sklope glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.8: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja
Slika 4.2.10.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.10: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti za preizkus v celoti in posamezne vsebinske sklope

Navodila za lažje branje poročila

Ogled dokumentov PDF v načinu branja

Pri branju dokumenta lahko skrijete vse orodne vrstice in podokna za opravila ter tako povečate vidno območje zaslona. Osnovni kontrolniki za branje, na primer krmarjenje po strani in povečava, se prikažejo v delno prosojni orodni vrstici na dnu okna. Način branja odprete tako, da izberete **Pogled** > **Način branja** ali pa kliknete gumb **Način branja** v zgornjem desnem kotu orodne vrstice. Če želite delovno področje preklopiti nazaj v prejšnji pogled, še enkrat izberite **Pogled** > **Način branja**. Kliknete lahko tudi gumb **Zapri** v plavajoči orodni vrstici.

Premikanje po straneh dokumenta

V dokumentu PDF se lahko na več načinov premikate z ene strani na drugo. Veliko uporabnikov za to uporablja gumbe orodne vrstice **Krmarjenje po strani**, lahko pa uporabite tudi puščične tipke, drsni trak ali katerega od drugih načinov za premikanje naprej in nazaj v dokumentu PDF z več stranmi.

Orodna vrstica **Krmarjenje po strani** se privzeto odpre. V privzeti orodni vrstici so prikazana pogosto uporabljena orodja: **Pokaži naslednjo stran**, **Pokaži prejšnjo stran** in **Številka strani**. Orodno vrstico **Krmarjenje po strani** lahko, tako kot druge orodne vrstice, skrijete in znova odprete v meniju **Pogled,** možnost **Orodne vrstice**. Če želite dodati orodja v orodno vrstico **Krmarjenje po strani**, jo kliknite z desno miškino tipko. Izberite posamezno orodje, možnost **Pokaži vsa orodja** ali **Več orodij**, nato pa v pogovornem oknu izberite ali prekličite izbor posameznega orodja.

Premikanje po dokumentu PDF

Naredite nekaj od tega:

- Kliknite gumb **Prejšnja stran** ali gumb **Naslednja stran** v orodni vrstici.
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > [mesto].
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Stran**, v pogovorno okno **Pojdi na stran** vnesite številko strani in kliknite **V redu**.
- Pritisnite tipko **Stran gor** in **Stran dol** na tipkovnici.

Preskok na določeno stran

Naredite nekaj od tega:

- Pri prikazu ene ali dveh strani vlecite navpični drsni trak, dokler se stran ne pojavi v majhnem pojavnem prikazu.
- Vnesite številko strani, s katero želite zamenjati trenutno prikazano številko v orodni vrstici **Krmarjenje po strani**, in pritisnite **Enter**.

Sledenje preteklim ogledom

Sledenje preteklim ogledom vam omogoča, da najdete strani dokumenta PDF, ki ste jih prej gledali. Razlikovati je treba med prejšnjo in naslednjo stranjo ter prejšnjim in naslednjim pogledom. Kadar gre za strani, se pojma prejšnja in naslednja nanašata na sosednji strani, pred trenutno aktivno stranjo in za njo. Kadar gre za poglede, se prejšnji in naslednji nanašata na zgodovino ogledov. Če na primer preskakujete naprej in nazaj v dokumentu, zgodovina ogledov sledi tem korakom in vam ogledane strani pokaže v nasprotnem vrstnem redu.

1. Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Prejšnji pogled**.
2. Če želite videti nadaljnji del zgodovine premikov po dokumentu, storite nekaj od tega:
   - Ponovite prvi korak.
   - Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Naslednji pogled**.

Opomba: Gumba **Prejšnji pogled** in **Naslednji pogled** lahko dodate na območje orodne vrstice, in sicer tako, da z desno miškino tipko kliknete orodno vrstico **Krmarjenje po strani** in izberete gumba v kontekstnem meniju, ali tako, da izberete možnost **Pokaži vsa orodja**.

Krmarjenje s povezavami

Povezave omogočajo preskok na druga mesta v trenutnem dokumentu, v druge dokumente PDF ali na spletna mesta. Besedilo povezav v dokumentu, razen v kazalih, je rdeče barve.

Legenda gumbov

Pokaži naslednjo stran

Prejšnji pogled

Pokaži prejšnjo stran

Naslednji pogled

Krajšave

NPZ – nacionalno preverjanje znanja
DK NPZ – Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
PK – predmetna komisija za pripravo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
RIC – Državni izpitni center
ZRSŠ – Zavod RS za šolstvo
NIS – nižji izobrazbeni standard
IT – indeks težavnosti
ID – indeks diskriminativnosti
CV – center vrednotenja
PGO – pomočnik glavnega ocenjevalca

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2013/14 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba NPZ-ja je v šolskem letu 2013/2014 potekala skladno z zakonodajo. Pri izvedbi je prišlo do manjših zapletov, ki pa niso vplivali na potek preverjanja znanja na šolah.

Velika novost v letošnjem šolskem letu je obvezno opravljanje preverjanja znanja za učence 6. razreda, ki so do letošnjega leta opravljali preverjanje znanja prostovoljno. V lanskem šolskem letu je bilo uvedeno e-vrednotenje preizkusov 9. razreda, v letošnjem letu smo glede na dobre izkušnje uporabili e-vrednotenje tudi za preizkuse 6. razreda. Pri e-vrednotenju so tako letos sodelovali poleg predmetnih učiteljev tudi učitelji razrednega pouka, ki poučujejo v drugem triletju. Tudi letos je e-vrednotenje potekalo brez zapletov; učitelji, ki so sodelovali pri e-vrednotenju, bodo prejeli podrobno informacijo o kakovosti svojega vrednotenja.

Letno poročilo bo tudi letos izdano le v elektronski obliki in tako dostopno širši javnosti. Če bralca zanima in želi o posameznem področju izvedeti več, če si želi ogledati tudi naloge in druge podatke, o katerih govori analiza posameznih predmetnih področij, lahko uporabi spletno povezavo.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo NPZ-ja, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij.

Poročila o delu komisij vsebujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga komisije pripravile in obravnavale, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju za člane predmetne komisije.

V šolskem letu 2013/14 so bila ponovno organizirana srečanja učiteljev v Koloseju z namenom strokovne evalvacije v šolskem letu 2012/2013 prvič opravljenega e-vrednotenja preizkusov znanja. Srečanja so bila dobro pripravljena in obiskana, odzivi udeležencev so bili pozitivni.

Tretje poglavje vsebuje podatke o vzorčenju, tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju dosežkov. Tudi v letošnjem letu je bilo število učencev, ki so uveljavljali pravico do prilagojenega načina opravljanja NPZ-ja, v primerjavi z lanskim šolskim letom večje.

Učenci, ki obiskujejo prilagojen program z NIS-om, so tudi letos NPZ opravljali prostovoljno tako v 6. kot tudi v 9. razredu. Pri NPZ-ju so sodelovali tudi odrasli, ki obiskujejo osnovno šolo na ljudskih univerzah oz. v organizacijah, ki organizirajo izobraževanje odraslih.

V tretjem poglavju so opisani tudi postopki dostave in zbiranja gradiva po šolah, moderacija, priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju. Število poizvedb v 9. razredu se je v letošnjem letu glede na prejšnja leta nekoliko zmanjšalo, za 6. razred pa primerjava ni mogoča, saj so preizkuse do sedaj vrednotili na šolah. V šolskem letu 2013/14 je usposabljanje za e-vrednotenje potekalo večinoma na šolah; izvedli so ga pomočniki za e-vrednotenje. Učitelji so bili z izvedenim usposabljanjem zelo zadovoljni.

Četrto poglavje vsebuje statistične analize dosežkov in interpretacije dosežkov NPZ-ja pri posameznih predmetih. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč tako učiteljem na šolah, ki poučujejo posamezne predmete, kot tudi članom komisij kot smernice za delo. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih NPZ-ja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih pri preizkusu.

Predstavljeni so grafični prikazi dosežkov NPZ-ja, opravljena je natančna primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev po spolu, po šolah in po regijah. Analizam so dodane tudi specifikacijske tabele in analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrane bistvene informacije in poudarki. Prek spletne povezave lahko bralci dostopajo tudi do ostalih gradiv, ki so vezana na posamezna poglavja.

Minister je septembra določil štiri predmete, iz katerih so devetošolci preverjali svoje znanje. V letošnjem letu so bile šole že v septembru seznanjene s tretjim predmetom, ki se je preverjal na posamezni šoli v 9. razredu. Učenci 9. razreda so preverjali znanje iz angleščine, biologije, fizike in glasbene umetnosti. Posamezni predmeti so bili enakomerno porazdeljeni po regijah.

Zunanje preverjanja znanja ostaja formativno, usmerjeno v vlogo prepoznavanja učnih potreb posameznih učencev in poglobljene povratne informacije o doseženem znanju učencev, kar učiteljem omogoča prilagajanje metod in oblik dela, v smeri trajnega znanja pa bi učiteljem služile za izboljšanje kakovosti pouka. Tudi letos je Državni izpitni center na šole v juniju posredoval zbirnik podatkov o dosežkih NPZ-ja za posamezno šolo v Excelu, kar je omogočilo šoli neposredno uporabo teh podatkov. Šole so prejele tudi podrobne podatke o posamezni nalogi s področja taksonomskih vidikov, kar je še pred začetkom novega šolskega leta omogočilo pripravo podrobne analize in strategij dela za novo šolsko leto.

Prav tako so v letošnjem letu šole za vsakega učenca prejele tudi povratno informacijo o njegovem uspehu pri reševanju preizkusa glede na dosežke na šoli in v državi. Za vse učence so bili dosežki na vpogled učencem in njihovim staršem prek spleta, za učence 6. razreda pa so šole obvestilo o dosežku učenca pri posameznih predmetih lahko natisnile in jih izročile učencem.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

mag. Majda Vehovec, urednica

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi naslednjega zakona ter podzakonskih in drugih aktov:

- *Zakon o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12-ZUJF in 63/13),
- *Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13),
- *Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 52/13),
- *Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 50/12 in 56/12) – *Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2013/2014 – 2. del (Podrobnejša navodila o datumih izvedbe nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ter izdaje obvestil o dosežkih učencev pri nacionalnem preverjanju znanja za učence 6. razreda in 9. razreda osnovne šole)*,
- *Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 61/12 in 51/13),
- Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli, objavljena na spletni strani Državnega izpitnega centra,
- *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli za šolsko leto 2013/2014*, objavljena na spletni strani http://www.ric.si.

Na podlagi Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za šolsko leto 2012/2013 – 2. del je Državni izpitni center pripravil Koledar nacionalnega preverjanja znanja za šolsko leto 2013/2014.

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2013/2014

2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja

Septembra leta 2013 je minister za izobraževanje, znanost in šport, dr. Jernej Pikalo, izdal sklep o imenovanju predsednika in članov Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (v nadaljevanju DK). Predsednik, dr. Janez Vogrinc, in člani DK (Marija Mojca Maleš, Bojana Morato, mag. Vlasta Poličnik, dr. Anton Polšak, dr. Mojca Štraus, dr. Andrejka Slavec Gornik in mag. Majda Vehovec) smo bili imenovani za štiri leta. V juniju l. 2014 se je predstavnik Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport zamenjal, imenovan je bil mag. Gregor Mohorčič.

DK je v šolskem letu 2013/14 izvedla deset sej (devet rednih in eno korespondenčno). Na vseh sejah so bili člani DK s strani predstavnikov ZRSŠ-ja in RIC-a redno seznanjeni z informacijami o poteku priprav na izvedbo NPZ-ja v 6. in 9. razredu osnovne šole.

Na prvi seji je DK obravnavala *Poslovnik o delu Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja*, obravnavala in potrdila *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2013/14* in načrtovala srečanja s predmetnimi učitelji v Koloseju.

Na drugi seji smo analizirali poročila s srečanj s predmetnimi učitelji v Koloseju in pridobili informacije s strokovnega srečanja ravnateljev osnovnih šol v Portorožu. Ugotovili smo, da so bila srečanja s predmetnimi učitelji dobro pripravljena in obiskana. Analize nalog v preizkusih znanja in poročila kakovosti e-vrednotenja so bila dobro predstavljena in tudi odzivi udeležencev so bili pozitivni. Opravili smo tudi razmislek o nadaljnjem razvoju NPZ-ja. Člani DK smo se strinjali, da naj NPZ tudi v prihodnje ohrani formativno vlogo in da bi bilo smiselno NPZ ponovno uvesti ob zaključku 3. razreda, ko bi bilo zlasti potrebno preveriti opismenjenost učencev.

Decembra l. 2013 je DK ob začetku novega mandatnega obdobja organizirala srečanje članov DK in predsednikov predmetnih komisij. Namen srečanja je bil pogovor o delu predmetnih komisij in DK v naslednjem mandatnem obdobju in o nadaljnji vlogi NPZ-ja v osnovni šoli. Srečanje se je zaključilo s predavanjem dr. Darka Zupanca, direktorja RIC-a, z naslovom *Prehod na e-vrednotenje in razmislek o šolskem ocenjevanju*. Zaradi boljše seznanjenosti članov predmetnih komisij z delom DK se je predsednik DK v letu 2014 udeležil sestanka večine predmetnih komisij.

Letno poročilo o izvedbi NPZ-ja v šolskem letu 2012/2013 je bilo predstavljeno na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje, še prej pa na dveh komisijah Strokovnega sveta, in sicer na Komisiji za osnovno šolstvo in Komisiji za otroke s posebnimi potrebami.

Na tretji in šesti seji DK smo izžrebali preizkuse znanja.

DK si je ob nastopu novega mandatnega obdobja kot eno izmed ključnih nalog zastavila poudarjanje in pojasnjevanje pomena ter vloge NPZ-ja znotraj šolske javnosti (ravnatelji, učitelji), pa tudi širše javnosti (npr. starši učencev, novinarji). V razpravah, ki smo jih opravljali na več sejah (npr. 3., 4., 5. in 6. seja), smo namreč ugotavljali, da – kljub doslej že vloženemu trudu in posledično tudi napredku – na tem področju stanje vendarle še ni takšno, kot bi si želeli. V ta namen smo februarja l. 2014 organizirali skupni sestanek članov DK s predstojniki območnih enot ZRSŠ-ja. Srečanje je bilo namenjeno diskusiji ter izmenjavi mnenj in predlogov za izboljšanje stanja na področju seznanjenosti širše javnosti s pomenom NPZ-ja.

Z namenom boljšega obveščanja javnosti o vlogi in pomenu NPZ-ja smo februarja l. 2014 ravnateljicam in ravnateljem vseh osnovnih šol poslali pismo o vlogi NPZ-ja v šoli s prošnjo, da ga predstavijo učencem in tudi njihovim staršem na roditeljskem sestanku. Pri tem smo posebej poudarili, da se NPZ izvaja v formativni funkciji, da so dosežki učencev predvsem dodatna informacija o kakovosti njihovega znanja in da naj se NPZ obravnava kot eden od elementov v sistemu ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti šolskega sistema. Od šolskega leta 2012/13

je z vpeljavo e-vrednotenja NPZ postal še pomembnejši element ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti, saj je e-vrednotenje omogočilo, da so učitelji prvič pridobili povratno informacijo o svojem vrednotenju preizkusov. Ravnateljice in ravnatelje smo v pismu tudi prosili, da omogočijo učiteljem svoje šole, ki bodo vrednotili NPZ, čim boljše pogoje, da bodo to pomembno delo lahko opravili čim bolj kakovostno.

Marca leta 2014 se je DK ostro odzvala na lestvico ˝najuspešnejših˝ osnovnih šol, ki je bila narejena na podlagi dosežkov učencev pri NPZ-ju in se je pojavila v medijih. DK je poslala pismo ravnateljicam in ravnateljem osnovnih šol, predstavnikom svetov šol in županom občin. V njem smo ostro nasprotovali razvrščanju šol na podlagi dosežkov učencev pri NPZ-ju in opozorili, da gre v tem primeru za izrabo NPZ-ja v namene, ki so popolnoma v nasprotju z njegovo vlogo in pomenom v slovenskem šolskem sistemu. Ravnateljice in ravnatelje smo prosili, da o mnenju DK glede nekorektne uporabe dosežkov učencev pri NPZ-ju za razvrščanje šol po kakovosti obvestijo tudi učitelje svoje šole, učence in njihove starše, predstavnike svetov šol pa smo prosili, da o vlogi in pomenu NPZ-ja razpravljajo tudi na svojih sestankih.

Na šesti seji DK smo opravili tudi razmislek o predlogu seznama predmetov za določitev tretjega predmeta, na sedmi seji pa smo pripravili predlog seznama predmetov za določitev tretjega predmeta in ga posredovali ministru, pristojnemu za šolstvo. Na isti seji smo tudi obravnavali predlog anketnega vprašalnika za ravnatelje za šolsko leto 2013/2014.

DK je razpravljala tudi o pripravi povratne informacije o vrednotenju za ravnatelje, o oblikovanju publikacije *Informacije za učence in starše za šolsko leto 2014/15*, ki smo jo potrdili na dopisni seji, in o izvedbi izobraževanj za učitelje v šolskem letu 2014/15.

Delo DK je v šolskem letu 2013/14 potekalo nemoteno, vse tekoče obveznosti, ki so potrebne za kakovostno izvajanje NPZ-ja, so bile pravočasno opravljene, tudi zaradi dobrega dela predsednikov in članov predmetnih komisij ter zelo strokovne pomoči zaposlenih na RIC-u.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

Osnovna naloga PK, opredeljena v *Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli*, je priprava in izbor nalog za NPZ, poleg te pa člani PK pripravljajo še vrsto drugih gradiv (npr. gradivo za eRic za učitelje, gradivo za sklice študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o dosežkih NPZ-ja, prispevke za letno poročilo, strukture za banko nalog), sodelujejo na usposabljanjih predmetnih učiteljev in pomočnikov glavnih ocenjevalcev, udeležujejo pa se tudi različnih usposabljanj na temo preverjanja in ocenjevanja znanja.

Število članov v komisiji je od komisije do komisije različno in je odvisno od števila preverjanj pri nekem predmetu. Tako PK za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino, nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za NPZ v 6. razredu in NPZ v 9. razredu; PK za geografijo, zgodovino in glasbeno umetnost poleg gradiva za NPZ v 9. razredu tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; PK za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, domovinsko in državljansko kulturo in etiko, likovno umetnost in šport pripravljajo gradivo za NPZ samo v 9. razredu, PK za nižji izobrazbeni standard pa pripravlja gradivo za štiri predmete za NPZ v 9. razredu in tri predmete za NPZ v 6. razredu. PK sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja in en svetovalec Zavoda RS za šolstvo. Predsednik PK sklicuje in vodi seje, odgovoren je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva za NPZ in varovanje tajnosti.

PK, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja na NPZ-ju, izmed svojih članov predlaga glavnega ocenjevalca; tega ob soglasju predsednika PK za eno leto imenuje direktor RIC-a. Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, k njegovim poglavitnim nalogam pa spadajo: 1) skupaj z višjim svetovalcem RIC-a in PK organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca, 2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v navodila za vrednotenje, 3) vodi postopek standardizacije (v sodelovanju s PK izbere, ovrednoti in potrdi preizkuse znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo), 4) spremlja in nadzira ter analizira kakovost vrednotenja, 5) sodeluje v postopku poizvedb.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

Od septembra do konca novembra l. 2013 je imela PK za slovenščino 10 sej v stari sestavi (Mojca Cestnik, Milena Čuden, Snežana Gustinčič, Milena Kerndl, Simona Kranjc, Vida Medved Udovič, Darinka Rosc Leskovec in Tina Žagar Pernar), od konca novembra l. 2013 do septembra l. 2014 pa 27 sej v novi sestavi (Milena Čuden, Ina Ferbežar, Snežana Gustinčič, Milena Kerndl, Ljiljana Mićović Struger, Katarina Rigler Šilc, Neža Ritlop, Darinka Rosc Leskovec).

Na skupno 37 sejah so članice obeh komisij obravnavale te vsebine:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za 6. in 9. razred,
- uskladitev pripravljenih preizkusov s prenovljenim učnim načrtom,
- udeležba na izobraževanjih za e-vrednotenje,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (9. razred)[1],
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. razred)[2],
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- priprava *Informacij o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. in 9. razred za leto 2015*,
- pregled rezultatov in interpretacije.

[1] Zaradi konflikta interesov Ina Ferbežar ni sodelovala na moderaciji za 9. razred.

[2] Katarina Rigler Šilc zaradi konflikta interesov ni sodelovala na moderaciji za 6. razred.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz slovenščine za 6. razred,
- gradivo za NPZ iz slovenščine za 9. razred,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju iz slovenščine (avtorica Darinka Rosc Leskovec),
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz slovenščine (avtorica Darinka Rosc Leskovec),
- prispevek za letno poročilo,
- *Informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. razred za leto 2015*,
- *Informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 9. razred za leto 2015*.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju v Koloseju (november 2013),
- na izobraževanju za pomočnike glavnega ocenjevalca (april 2014), ki sta ga vodili Milena Čuden (9. razred) in Snežana Gustinčič (6. razred),
- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2014), ki sta jo vodili Milena Čuden (9. razred) in Snežana Gustinčič (6. razred).

Izobraževanje članov predmetne komisije

Vse članice PK so se udeležile:

- izobraževanja za PGO-je, RIC (april 2014).

Članice PK Snežana Gustinčič, Milena Kerndl in Nežka Ritlop so se poleg zgoraj omenjenih izobraževanj udeležile še nacionalne konference *Jeziki v izobraževanju* (Ljubljana, april 2014).

Članica Ljiljana Mićović Struger je sodelovala na teh posvetih in izobraževanjih (poleg omenjenih zgoraj):

- *NPZ, ocenjevanje s preizkusi znanja (testi) pri slovenščini* (Bled, november 2013),
- seminar *Formativno spremljanje znanja* (Ljubljana, marec, april 2014); v zvezi s tem je izvedla tudi predavanje za sodelavce,
- nacionalna konferenca *Jeziki v izobraževanju* (Ljubljana, april 2014).

Članica PK Darinka Rosc Leskovec je sodelovala na teh posvetih in izobraževanjih (poleg omenjenih zgoraj):

- seminarj *NPZ, ocenjevanje s preizkusi znanja (testi) pri slovenščini* (ZRSŠ, Bled, november, december 2013),
- konferenca *Učne težave pri matematiki in slovenščini – izziv za učitelje in učence* (ZRSŠ, Ljubljana, november 2013),
- nacionalna konferenca *Jeziki v izobraževanju* (ZRSŠ, Ljubljana, april 2014).

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK 10 sej s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK (italijanščina kot prvi jezik) in podkomisije (italijanščina kot drugi jezik na narodno mešanem območju Slovenske Istre),
- interno usposabljanje za pripravo nalog,
- opredelitev in usklajevanje nalog po rokovniku,
- izvedba nalog glede na rokovnik (priprava preizkusov znanja, korekture, moderacija, letno poročilo),
- e-vrednotenje (usposabljanje in izvajanje).

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz italijanščine v 6. razredu,
- gradivo za NPZ iz italijanščine v 9. razredu,
- *Informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 6. razredu*,
- *Informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 9. razredu*,

- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju iz italijanščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz italijanščine,
- zgled preizkusa znanja za 9. razred (interno izobraževanje),
- prispevek za letno poročilo 2014.

Sodelovanje z učitelji:

- na študijskih srečanjih (pedagoški svetovalec za šole z italijanskim učnim jezikom),
- na usposabljanju, moderaciji in izvajanju e-vrednotenja.

Izobraževanje članov predmetne komisije

Člani komisije so se izobraževali v okviru:

- rednih sej PK za italijanščino (usposabljanje je vodil predsednik komisije dr. Sergio Crasnich),
- e-vrednotenja za 9. razred: OŠ P. P Vergerio Koper-Capodistria, 12. maj 2014,
- e-vrednotenja za 6. razred: OŠ P. P Vergerio Koper-Capodistria, 13. maj 2014
- večdnevnih posodobitvenih seminarjev v Sloveniji in Italiji (program sodelovanja med vladama Republike Slovenije in Republike Italije).

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in obravnavana tematika na sejah

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za madžarščino 19 sej s temi vsebinami:

- evalvacija dela v šolskem letu 2012/2013,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil za posamezne preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje ter mrežnega diagrama za preizkuse znanja za 6. in 9. razred,
- moderacija navodil za vrednotenje NPZ-ja za 6. in 9. razred,
- reševanje poizvedb,
- analiza ovrednotenih preizkusov znanja.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz madžarščine v 6. razredu,
- gradivo za NPZ iz madžarščine v 9. razredu,
- priprava prispevka za letno poročilo 2014.

Sodelovanje z učitelji

Z učitelji smo sodelovali v okviru študijske skupine in v drugih oblikah (osebni stiki z učiteljicami).

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za angleščino 28 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava testnih nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja v 6. in 9. razredu,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje (6. in 9. razred),
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- sodelovanje v izvedbi e-vrednotenja za 6. in 9. razred,

- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju za 6. in 9. razred,
- moderacija navodil za e-vrednotenje preizkusov znanja (6. in 9. razred),
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz angleščine.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz angleščine za 6. razred,
- gradivo za NPZ iz angleščine za 9. razred,
- *Informacije o preizkusu znanja iz angleščine za 6. razred*,
- *Informacije o preizkusu znanja iz angleščine za 9. razred*,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju iz angleščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz angleščine,
- gradivo za srečanje osnovnošolskih učiteljic in učiteljev v Koloseju na temo *Analiza NPZ-ja iz angleščine 2013*,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

Sodelovanje z učitelji:

- na srečanju predmetnih učiteljev in učiteljic angleščine, Kolosej, Ljubljana 8. 11. 2013,
- na moderaciji navodil za e-vrednotenje za 6. in 9. razred (maj 2014),
- odgovarjanje na pisne pobude in vprašanja učiteljev po elektronski pošti.

Izobraževanje članov predmetne komisije:

- predsednica komisije Karmen Pižorn in članica Darinka Šaubah Kovič sta aktivno sodelovali v delovni skupini RIC-a pri projektu *Umestitev izpitov iz angleščine v skupni evropski referenčni okvir za jezike*;
- PK za angleščino se je udeležila izobraževanja na temo *Priprava in ocena izhodiščnih besedil za preverjanje bralnega in slušnega razumevanja* (RIC, 14. 4. 2014);
- PK za angleščino se je udeležila izobraževanja na temo *Disleksija pri pouku tujih jezikov* (Pedagoška fakulteta Ljubljana, 25. 4. 2014);
- članice PK so se individualno izobraževale in z novimi spoznanji seznanjale ostale člane komisije.

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za nemščino 25 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja za 6. in 9. razred,
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- sodelovanje v pilotni izvedbi e-vrednotenja za 6. razred,
- izbira in usposabljanje PGO-jev za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (9. razred, redni rok),
- moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja (6. razred),
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz nemščine.
- utemeljitev, zakaj so bili pri vrednotenju kot kontrolni preizkusi določeni ravno izbrani preizkusi.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz nemščine v 6. razredu,
- gradivo za NPZ iz nemščine v 9. razredu,
- *Informacije o preizkusu znanja iz nemščine v 6. razredu*,
- *Informacije o preizkusu znanja iz nemščine v 9. razredu*,
- opisi dosežkov učencev 6. in 9. razreda pri NPZ-ju iz nemščine,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju za PGO-je (10. april 2014 na RIC-u),
- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2014).

Izobraževanje članov predmetne komisije

Članice (Monika Krančič, Brigita Lovenjak, Breda Premzl in Susanne Volčanšek) so se udeležile predavanja *Creating and evaluating task input materials for the testing of reading and listening* (dr. Tineke Brunfaut, Lancaster University) na RIC-u, 14. 4. 2014.

Poleg tega so se članice izobraževale v okviru svojih šol oziroma inštitucij.

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK za matematiko 34 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2012/13,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava gradiva in izvedba srečanja učiteljev matematike v Koloseju,
- priprava gradiva za banko nalog odpisanih preizkusov,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe zbirke oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za 6. in 9. razred,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- izbira in usposabljanje PGO-jev za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje za 6. in 9. razred,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja za 6. in 9. razred,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo v 6. in 9. razredu,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedb v 6. in 9. razredu,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju v 6. in 9. razredu,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev pri NPZ-ju v 6. in 9. razredu,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2013/14,
- potrditev strukture preizkusa za 6. in 9. razred za šolsko leto 2014/2015,
- informacija o vsebinah in ciljih predmeta v 6. in 9. razredu, ki se ne bodo preverjali z nacionalnim preverjanjem v šolskem letu 2014/2015.

Komisija je delala v dveh podskupinah (za 6. in 9. razred).

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ v 6. in 9. razredu,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- gradivo za srečanje učiteljev matematike v Koloseju,
- gradivo za usposabljanje PGO-jev,

- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2013/14 (poročilo o delu PK za matematiko in analiza dosežkov NPZ-ja iz matematike v 6. in 9. razredu).

Sodelovanje z učitelji:

- na srečanju učiteljev matematike v Koloseju,
- na izobraževanju PGO-jev in moderaciji rednega roka,
- v času e-vrednotenja prek programa *Scoris*.

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK za biologijo 19 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2012/13,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava gradiva za banko nalog odpisanih preizkusov,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe zbirke oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- izbira in usposabljanje PGO-jev za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedbah,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2013/14,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- gradivo za usposabljanje PGO-jev,
- opisi dosežkov učencev na NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2013/14 (poročilo o delu PK za biologijo in analiza dosežkov NPZ-ja iz biologije).

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju PGO-jev in moderaciji rednega roka,
- v času e-vrednotenja prek programa *Scoris*.

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK za kemijo 8 sej s temi vsebinami:

- pregled in potrditev prispevkov za letno poročilo 2012/2013,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v šolskem letu 2013/2014,
- pregled gradiva iz obstoječe zbirke nalog,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/14,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2013/14 (*Poročilo o delu PK*).

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK za fiziko 19 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2012/13,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava gradiva za banko nalog odpisanih preizkusov,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe zbirke oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- izbira in usposabljanje PGO-jev za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedbah,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2013/14,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- gradivo za usposabljanje PGO-jev,
- opisi dosežkov učencev pri NPZ-ju in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2013/14 (poročilo o delu PK za fiziko in analiza dosežkov NPZ-ju iz fizike).

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju PGO-jev in moderaciji rednega roka,
- v času e-vrednotenja prek programa *Scoris*.

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK 13 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2012/13,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK v skladu s prejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe zbirke oddanih preizkusov znanja in vnos sprememb,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- izvedba izobraževanja za učitelje tehnike in tehnologije v Koloseju,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/14,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz tehnike in tehnologije,
- specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za banko nalog,
- gradivo za izobraževanje učiteljev v Koloseju,
- poročilo o delu PK za letno poročilo 2013/14.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju za učitelje tehnike in tehnologije v Koloseju.

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK 26 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK v skladu z rokovnikom dela za PK,
- priprava gradiva o dosežkih učencev in elektronskem vrednotenju učiteljev ocenjevalcev na NPZ-ju 2013 za izobraževanje učiteljev geografije,
- izvedba izobraževanja učiteljev geografije o dosežkih učencev in elektronskem vrednotenju učiteljev ocenjevalcev na NPZ-ju 2013 (Kolosej, 8. 11. 2013),
- priprava strokovnega članka o NPZ-ju 2013 iz geografije za revijo Geografija v šoli,
- predstavitev dela PK in NPZ-ja novoimenovanim članom in predsedniku komisije,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled in popravek strukture za banko nalog,
- priprava strokovnega hitrega pregleda ustreznosti učbeniškega gradiva za predmeta geografija in družba glede na učni načrt po navodilih Državne komisije;
- srečanje s predmetnimi svetovalci geografije z ZRSŠ-ja,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/14,
- posodobitev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za izobraževanje učiteljev geografije (Kolosej, 8. 11. 2013),
- strokovni članek z naslovom *Nacionalno preverjanje znanja 2013 iz geografije* (Geografija v šoli, 22, 2–3, ZRSŠ, Ljubljana 2013)
- gradivo za NPZ,
- dopis za državno komisija z naslovom *Pripombe in zaznambe v zvezi z dilemami v učbenikih/delovnih zvezkih pri posameznih predmetih*,
- struktura za banko nalog,
- struktura preizkusa znanja,

- poročilo o srečanju s predmetnimi svetovalci za geografijo na ZRSŠ-ju,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

Sodelovanje z učitelji:

- izobraževanju učiteljev geografije (Kolosej, 8. 11. 2013).

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/14 je imela PK 28 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK v skladu z rokovnikom dela za PK,
- priprava gradiva o dosežkih učencev in e-vrednotenju učiteljev ocenjevalcev na NPZ-ju 2013 za izobraževanje učiteljev zgodovine,
- izvedba izobraževanja učiteljev zgodovine o dosežkih učencev in e-vrednotenju učiteljev ocenjevalcev pri NPZ-ju 2013 (RIC, 7. 11. 2013),
- predstavitev dela PK in NPZ-ja novoimenovanim članom,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za šole z italijanskim učnim jezikom in dvojezične osnovne šole,
- priprava strokovnega hitrega pregleda ustreznosti učbeniškega gradiva za predmet zgodovina glede na učni načrt po navodilih Državne komisije,
- priprava seznama pojmov za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/2014,
- posodobitev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za izobraževanje učiteljev zgodovine (RIC, 7. 11. 2013),
- gradivo za NPZ,
- gradivo za NPZ v šolah z italijanskim učnim jezikom in dvojezičnih osnovnih šolah,
- dopis za državno komisijo z naslovom *Pripombe in zaznambe v zvezi z dilemami v učbenikih/delovnih zvezkih pri posameznih predmetih*,
- seznam pojmov za banko nalog,
- struktura preizkusa znanja,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju učiteljev zgodovine (RIC, 7. 11. 2013).

2.2.13 Predmetna komisija za državljansko in domovinsko kulturo in etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za domovinsko in državljansko kultura in etiko 23 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK v skladu z rokovnikom dela za PK,
- poročanje o izobraževanju učiteljev geografije in zgodovine (RIC, 7. 11. 2013 in Kolosej, 8. 11. 2013);
- predstavitev dela PK in NPZ-ja novoimenovanim članom in predsedniku komisije,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava nalog z navodili za vrednotenje za seznanitveni način računalniškega programa za e-vrednotenje;

- priprava strokovnega hitrega pregleda ustreznosti učbeniškega gradiva za predmet domovinska in državljanska kultura in etika glede na učni načrt po navodilih Državne komisije;
- priprava strukture za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/14,
- pregled in dopolnitev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ,
- dopis za *Državno komisija z naslovom Pripombe in zaznambe v zvezi z dilemami v učbenikih/delovnih zvezkih pri posameznih predmetih*,
- struktura za banko nalog,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za glasbeno umetnost 19 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled in priprava gradiva za NPZ (e-vrednotenje),
- pregled popravkov pregledovalcev preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb,
- priprava zvočnih posnetkov in navodil za poslušanje za NPZ,
- priprava novih nalog za banko nalog (NPZ),
- udeležba na izobraževanju za e-vrednotenje,
- izvedba pilotnega e-vrednotenja preizkusov znanja,
- izbira in usposabljanje PGO-jev za e-vrednotenje,
- priprava na izobraževanje PGO-jev in seznanitev s testnim programom za njihovo izobraževanje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak in težav pri e-vrednotenju,
- oblikovanje opisa dosežkov pri NPZ-ju in specifikacijske tabele,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2013/14,
- potrditev strukture preizkusa znanja iz glasbene umetnosti za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz glasbene umetnosti v 9. razredu,
- gradivo za izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz glasbene umetnosti,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

Sodelovanje z učitelji:

- usposabljanje na izobraževanju za PGO-je,
- sodelovanje s PGO-ji pri e-vrednotenju preizkusov znanja prek programa *Scoris*,
- sodelovanje s PGO-ji pri poizvedbah.

Izobraževanje članov predmetne komisije

Članice so se izobraževale v okviru svojih inštitucij in se udeležile izobraževanja za e-vrednotenje.

2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za likovno umetnost 6 sej s temi vsebinami:

- dogovor o delu PK,
- predstavitev dela PK in NPZ-ja novoimenovanim članom,
- priprava nalog z navodili za vrednotenje za seznanitveni način računalniškega programa za e-vrednotenje;
- priprava strokovnega hitrega pregleda ustreznosti učbeniškega gradiva za predmet likovna umetnost glede na učni načrt po navodilih Državne komisije;
- priprava strukture za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/2014,
- pregled in dopolnitev strukture preizkusa za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za seznanitveni način računalniškega programa za e-vrednotenje,
- dopis za Državno komisijo z naslovom *Pripombe in zaznambe v zvezi z dilemami v učbenikih/delovnih zvezkih pri posameznih predmetih*,
- struktura za banko nalog,
- prispevek za letno poročilo 2013/2014.

2.2.16 Predmetna komisija za šport

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK za šport 20 sej s temi vsebinami:

- priprava načrta dela PK,
- prijava na *Posvet športnih pedagogov*,
- priprava gradiva za *Posvet športnih pedagogov*,
- aktivna udeležba na *Posvetu športnih pedagogov*,
- priprava posodobljene strukture preizkusov znanja,
- sestanek s predstavniki Oddelka za športno vzgojo na Fakulteti za šport,
- priprava in analiza ankete za športne pedagoge,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava gradiv za banko nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo 2013/2014.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za *Posvet športnih pedagogov*,
- anketa za športne pedagoge,
- gradivo za NPZ iz športa,
- prispevek za letno poročilo 2012/2013.

Sodelovanje z učitelji:

- aktivna udeležba na za *Posvetu športnih pedagogov* (Postojna, 15. 11. 2013).

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2013/2014 je imela PK 31 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela PK,
- izbor glavneih ocenjevalcev za 9. in 6. razred,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ v 6. razredu,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ v 9. razredu,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izvedba poizvedb s strani glavnih ocenjevalcev,
- pregled dosežkov učencev pri NPZ-ju,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ-ja učencev 6. razreda in specifikacijske tabele,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ-ja učencev 9. razreda in specifikacijske tabele,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2013/2014
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2014/2015.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ v 6. razredu,
- gradivo za NPZ v 9. razredu,
- opisi dosežkov NPZ-ja učencev 6. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- opisi dosežkov NPZ-ja učencev 9. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2013/2014.

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

V skladu s 66. členom *Zakona o osnovni šoli* in 4. členom *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* minister, pristojen za šolstvo, vsako leto določi tretji predmet tako, da septembra med obveznimi predmeti 8. in 9. razreda, po predhodni pridobitvi mnenja Strokovnega Sveta RS za splošno izobraževanje, izbere največ štiri predmete, iz katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedel NPZ pri tretjem predmetu. Obenem minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z NPZ-jem na posamezni osnovni šoli.

RIC je za šolsko leto 2013/2014 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenimi tretjimi predmeti za NPZ in ga posredoval ministru, pristojnemu za šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo pridobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja NPZ iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta posamezni šoli je potekal po načelih naključnostnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale določenega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi trije tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanjih znanja. Ljudske univerze so bile združene v posebno skupino, tako da so bili tretji predmeti tudi v tej skupini zastopani enakovredno.

Na sliki 3.1.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni od tretjih predmetov razporejeni po slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1.1 Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah

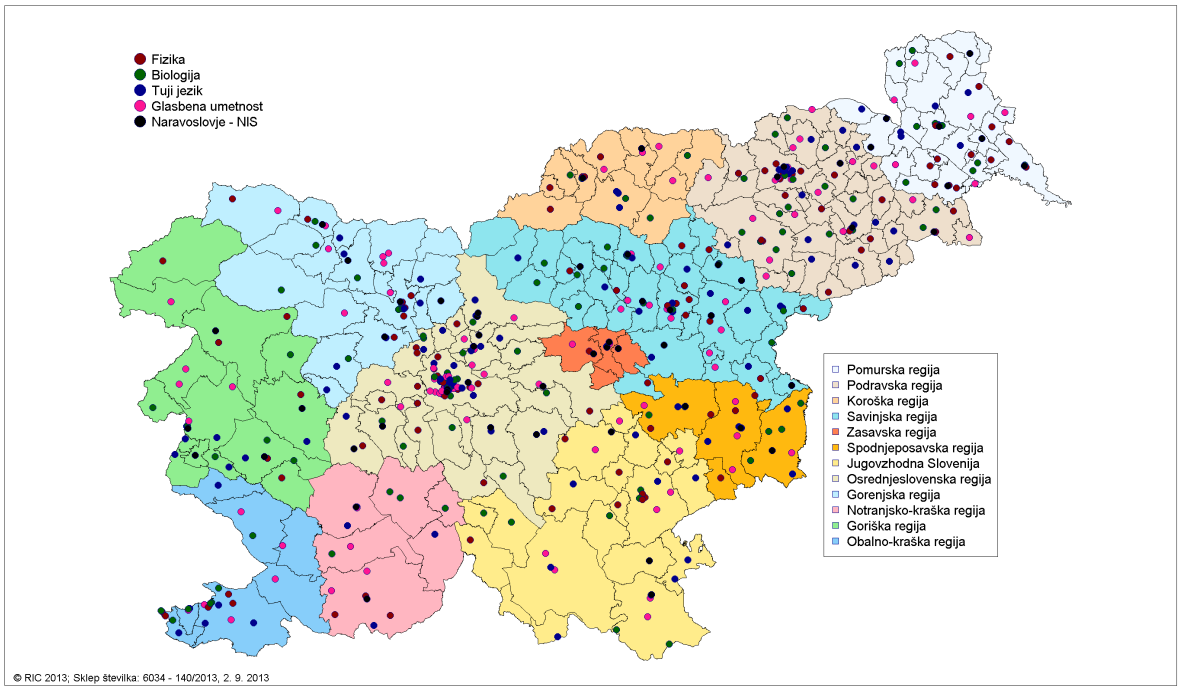

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

Gradivo za NPZ je bilo pripravljeno v rokih, določenih s koledarjem za šolsko leto 2013/2014, in v skladu z *Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2013/2014*.

V začetku septembra l. 2013 so bili na spletni strani objavljeni knjižica *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše*, prevoda le-te v italijanski (*Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori*) in madžarski jezik (*Tájékoztató a tanulóknak és szülõknek*) ter strukture preizkusov za predmete, ki so se izvajali pri NPZ-ju; novembra gradivo za posvet predmetnih učiteljev osnovnih šol v Ljubljani, *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2013/2014* in *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2013/2014*; decembra *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2012/2013*; po izvajanju so bili objavljeni preizkusi znanja in moderirana navodila za vrednotenje; junija so bili objavljeni *Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju 2014* in *Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju 2014*.

1. septembra 2013 sta bila objavljena sklep ministra o izboru največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega so učenci 9. razreda opravljali NPZ, in sklep ministra o določitvi šol, v katerih se bo preverjalo znanje iz določenega tretjega predmeta. Za leto 2014 so bili določeni ti predmeti: tuji jezik (angleščina in nemščina), fizika, biologija in glasbena umetnost. Priprava gradiva se je začela v septembru. Za NPZ v 6. in 9 razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om pa se je januarja začelo pripravljati gradivo za slovenščino, matematiko in naravoslovje (za 9. razred). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile PK, so bile oblikovane v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je bila zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebna vrsta pregledov, da se odpravijo morebitne napake. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne PK, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost.

Zaradi e-vrednotenja v 6. razredu se je spremenila oblika preizkusa znanja. Dodani so bili nekateri grafični elementi, tako kakor v preizkusih za 9. razred. Vsak preizkus za 6. in 9. razred je bil natisnjen z unikatno črtno kodo QR, ki je potrebna zaradi digitalizacije preizkusov za e-vrednotenje.

V januarju smo začeli s prevajanjem preizkusov znanja iz matematike in navodil k nalogam pri tujih jezikih v italijanščino in madžarščino ter biologije v italijanščino in fizike v madžarščino.

Za NPZ v 9. razredu smo natisnili preizkuse znanja: za slovenščino (16.763 izvodov), italijanščino (35), madžarščino (20), matematiko (16.707), angleščino (4.029), nemščino (86), fiziko (4.153), biologijo (4.245), glasbeno umetnost (4.213), prevoda matematike (35) in biologije (35) v italijanski jezik ter prevoda matematike (66) in fizike (66 izvodov) v madžarski jezik.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so dobili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (39 izvodov), matematiko (49), angleščino (6), nemščino (1), fiziko (14), biologijo (4) in glasbeno umetnost (13) ter prevod matematike (1) in fizike (1) v madžarski jezik; povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (322), matematiko (336), angleščino (90), fiziko (82), biologijo (65), glasbeno umetnost (75); preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf za slovenščino (3), angleščino (2), matematiko (2), fiziko (2) in biologijo (2). Za 3 učence smo pripravili preizkuse znanja na USB-ključu v obliki zapisa doc (program Word): pri slovenščini, biologiji ter matematiki (matematični izrazi zapisani v obliki Latex).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS-om smo natisnili: slovenščino (96 izvodov), matematiko (96) in naravoslovje (97). Pripravljene so bile tudi povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (7), matematiko (7) in naravoslovje (5).

Za NPZ v 6. razredu smo natisnili preizkuse: za slovenščino (17.077 izvodov), italijanščino (34), madžarščino (18), matematiko (17.023), angleščino (16.568) in nemščino (446). Pripravili smo tudi prevod matematike (35 izvodov) in navodil k nalogam iz angleščine (34) v italijanski jezik ter prevod matematike (81) ter navodil k nalogam iz angleščine (36) in nemščine (45) v madžarski jezik.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so dobili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (47 izvodov), madžarščino (1), angleščino (61), nemščino (2), matematiko (70) ter prevode matematike (4) v madžarski jezik ter angleščine (4), kjer so navodila k nalogam prevedena v madžarski jezik; povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (499), italijanščino (6), angleščino (488), nemščino (11) in matematiko (484) ter prevod matematike (5) v italijanski jezik ter angleščine (6), kjer so navodila k nalogam prevedena v italijanski jezik; preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf za slovenščino (1), angleščino (2), matematiko (1). Za 2 učenca smo pripravili preizkuse znanja na USB-ključu v obliki zapisa doc (program Word): pri slovenščini, angleščini in matematiki (matematični izrazi zapisani v obliki Latex).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS-om smo natisnili: slovenščino (86 izvodov) in matematiko (86). Pripravljene so bile povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (4) in matematiko (4).

3.3 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja NPZ-ja so ne glede na vrsto izobraževalnega programa upravičeni učenci, ki so slepi in slabovidni, gluhi ali naglušni, imajo govorno-jezikovne motnje, avtistično motnjo, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje in imajo odločbo o usmeritvi. Pravico do prilagojenega načina opravljanja NPZ-ja imajo tudi učenci, ki iz zdravstveno utemeljenih razlogov (zaradi poškodb, akutnega bolezenskega stanja idr.) ne morejo izkazati svojega znanja enakovredno, kakor če teh razlogov ne bi bilo. Pravna podlaga za uveljavljanje pravice do prilagojenega izvajanja NPZ-ja je odločba o usmeritvi v program vzgoje in izobraževanja oziroma zdravniško mnenje.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo NPZ v skladu z *Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja*, ki so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*. Prijava učencev s posebnimi potrebami k NPZ-ju poteka prek šole in v sodelovanju s starši. Šola za vsakega učenca in vsak predmet posebej predlaga prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*, ločeno za 6. in 9. razred). V ta namen je RIC pripravil program *PrijaveKPP* in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja NPZ-ja, ki vključuje:

- prilagoditev načina preverjanja,
- prilagoditev preizkusa znanja,
- uporabo posebnih pripomočkov in
- prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 odstotkov, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje NPZ-ja s pomočnikom (bralcem, razlagalcem, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje NPZ-ja in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen na te načine:

- gradivo, prepisano v brajico,
- prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
- povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
- povečava velikosti črk preizkusa znanja z 11 ali 12 na 18, pisava Arial (format A4),
- preizkus znanja na zgoščenki v obliki zapisa pdf (program Acrobat za odpiranje),
- zvočni zapis nalog oziroma besedila na zgoščenki pri matematiki,
- preizkus znanja iz matematike na zgoščenki v obliki zapisa doc, matematični izrazi zapisani v obliki Latex (program Word).

Učenec lahko pri preverjanju uporablja različne **posebne pripomočke**: računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojeni pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojen pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili in list z matematičnimi obrazci, brez navedbe, za kaj se uporabljajo.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, ne vrednotijo se glasoslovne in naglasoslovne naloge, toleranca pri izpuščanju, dodajanju in zamenjavi črk, toleranca čitljivosti pisave idr.).

Navedene prilagoditve predstavljajo najširši možni nabor, od motnje, ovire oziroma primanjkljaja pa je odvisno, katere od naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

Število učencev s posebnimi potrebami, ki opravljajo NPZ v 6. in 9. razredu, se iz leta v leto povečuje.

Preglednica 3.3.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2014, 9. razred

Leto izvajanja NPZ-ja	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami od vseh, ki so opravljali NPZ (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	892	4,6
2009	989	5,1
2010	1.144	6,3
2011	1.235	6,8
2012	1.393	7,8
2013	1.430	8,0
2014	1.528	8,9

Slika 3.3.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2006–2014, 9. razred

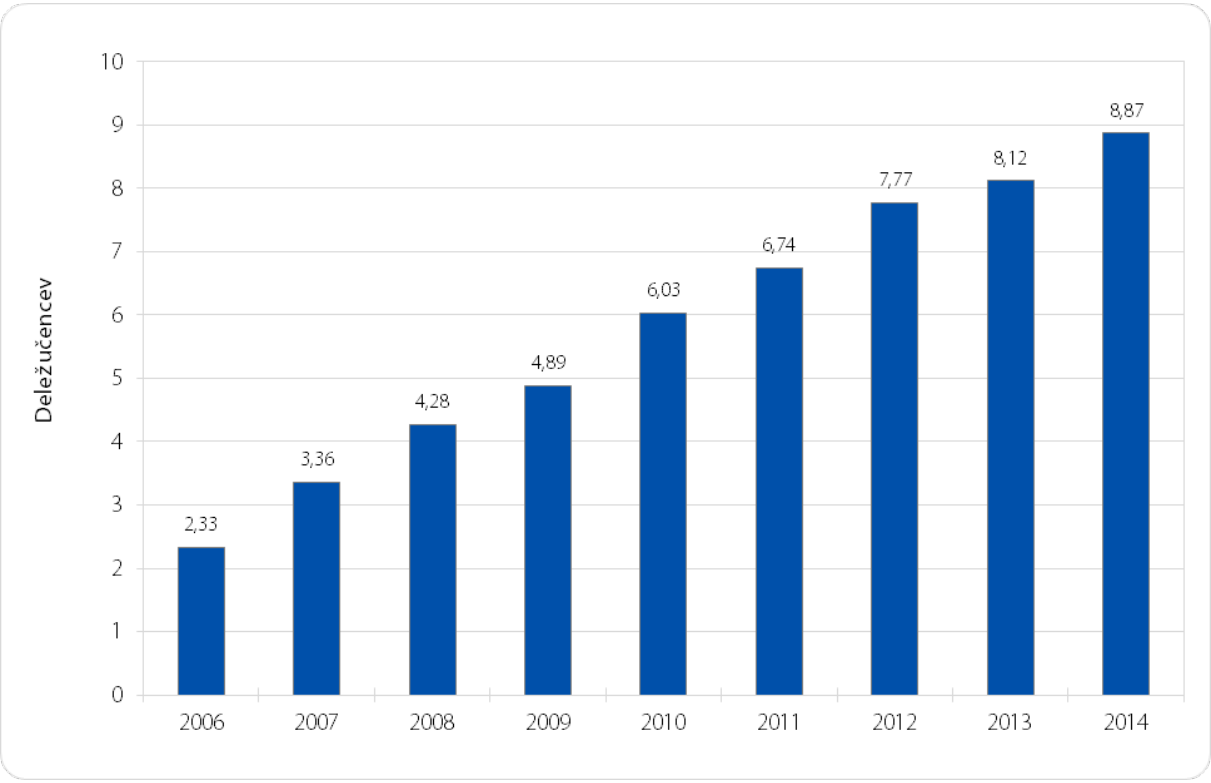

Prilagojenega izvajanja NPZ-ja ob koncu 9. razreda se udeležilo 1.528 učencev s posebnimi potrebami iz 427 osnovnih šol.

Kakor je razvidno iz preglednice 3.3.1 in s slike 3.3.1, je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 8,9 % leta 2014. V zadnjem letu se je število učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ ob koncu 9. razreda, povečalo za 78, kar je absolutno in relativno več kakor v preteklem šolskem letu. Večji del tega povečanja lahko pripišemo povečanju števila učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, učencev z govorno-jezikovnimi ter čustvenimi in vedenjskimi motnjami ter dolgotrajno bolnih učencev.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so prikazane po motnjah v preglednici 3.3.2.

Preglednica 3.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev v letu 2014, 9. razred[2]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	SLV	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	55	303	51	221	9	11	15	1128	3	9	**1.518**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	75	13	66	0	1	0	292	3	8	**394**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	26	198	40	171	7	7	7	899	3	9	**1.127**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	144	32	156	8	7	12	545	2	7	**753**
Skupaj	**0**	**55**	**310**	**56**	**233**	**9**	**11**	**17**	**1.178**	**3**	**9**	**1.528**

LEGENDA:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; MAS: motnja avtističnega spektra; NGL: naglušnost; PPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami, posameznimi motnjami, ovirami oziroma primanjkljaji ter prilagoditvami, kaže, da je bilo od 1.528 učencev s posebnimi potrebami največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev načina izvajanja NPZ-ja.

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ-ja. Sledili so jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj učencev je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ ob koncu 9. razreda, kaže, da je bilo teh največ pri obeh obveznih predmetih preverjanja, pri matematiki (11.675) in slovenščini (9.600). Najmanj prilagoditev je bilo pri italijanščini in madžarščini, saj ta dva predmeta opravlja majhno število učencev. Pri tretjih predmetov je bilo največ zahtev za prilagoditve pri fiziki (3.069) in najmanj pri glasbeni umetnosti (1.999). Pri angleščini je bilo 2.418 prilagoditev (pri nemščini 39) in pri biologiji 2.268 .

Preglednica 3.3.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2014, 6. razred

Leto izvajanja NPZ-ja	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami od vseh, ki so opravljali NPZ (v %)
2009	734	4,9
2010	769	5,1
2011	818	5,5
2012	987	6,1
2013	1.013	6,5
2014	1.547	8,7

[2] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajni desni rubriki *Skupaj* pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Slika 3.3.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ-ju od leta 2009–2014, 6. razred

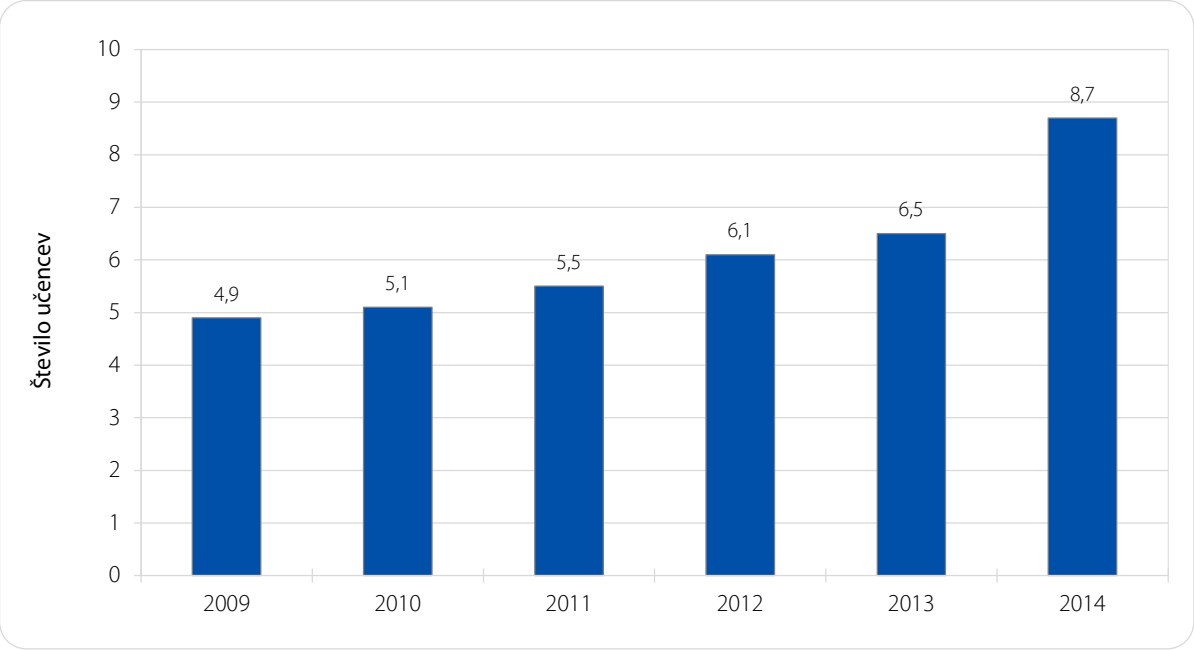

NPZ **v 6. razredu** izvajamo na celotni populaciji šestošolcev šesto leto, vendar so ga v šolskem letu 2013/2014 učenci prvič pisali obvezno. Iz preglednice 3.3.3 je razvidno, da je število učencev s posebnimi potrebami, ki so zahtevali prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja v šolskem letu 2013/2014, močno naraslo, kar je prav gotovo povezano z obveznostjo preverjanja. Tako je v 6. razredu na prilagojeni način NPZ iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščina, nemščina) in matematike opravljalo 1.547 učencev na 422 osnovnih šolah ali 8,7 % vseh šestošolcev, ki so opravljali NPZ. To je za 534 učencev več kot leto prej. Sedaj že lahko govorimo o tem, da je delež učencev, ki na prilagojeni način opravljajo NPZ v 6 in 9. razredu, zelo uravnotežen.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci v 6. razredu, so po motnjah prikazane v preglednici 3.3.4.

Preglednica 3.3.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in vrstah prilagoditev v letu 2014, 6. razred[3]

	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	MAS	NGL	PPU	SLE	SLV	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	41	326	60	294	14	17	22	1.129	3	11	**1.542**
Prilagojeni preizkus znanja	0	105	23	95	0	7	0	464	3	10	**589**
Uporaba posebnih Pripomočkov	127	211	46	213	10	13	12	919	3	11	**1.163**
Prilagojeni način vrednotenja	0	171	36	196	13	13	16	615	3	11	**881**
Skupaj	**26**	**327**	**63**	**302**	**14**	**18**	**23**	**1.179**	**3**	**11**	**1.547**

LEGENDA:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; MAS: motnja avtističnega spektra; NGL: naglušnost; PPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami, posameznimi motnjami, ovirami oziroma primanjkljaji ter prilagoditvami, kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ-ja.

[3] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajni desni rubriki *Skupaj* pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ-ja. Sledili so jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj učencev je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Po letu 2009 je pri izvedbi NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami prišlo do dveh bistvenih sprememb. Prva je ta, da je program *PrijaveKPP* omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem omejil izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ-ja. Druga pa je ta, da so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. Posledica je ta, da se je začelo zmanjševati število učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ-ju zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 % vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 6. razredu, je leta 2014 ta delež znašal samo 56,9 %; v 9. razredu je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo 72,5 % učencev s posebnimi potrebami, leta 2014 pa le še 49,3 %, kar je sicer nekoliko več kot leto prej.

3.4 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami

V analizo so vključeni učenci s posebnimi potrebami, ki se šolajo v rednih osnovnih šolah po programu s prilagojenim izvajanjem in z dodatno strokovno pomočjo ali pa v enem od petih zavodov, ki izvajajo prilagojeni program z enakovrednim izobrazbenim standardom. Glede na to, da je večina učencev s posebnimi potrebami vključena v redne osnovnošolske programe z enakovrednim izobrazbenim standardom, lahko rečemo, da je v naših analizah za vse učence s posebnimi potrebami delež in posledično vpliv dosežkov tistih učencev, ki se šolajo v zavodih z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne ter gibalno ovirane, zelo majhen. Analizirali smo samo podatke tistih učencev s posebnimi potrebami, ki so zaprosili za prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja.

V nadaljevanju obravnavamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v 6. razredu od leta 2014 dalje, saj je bil NPZ v 6. razredu to leto prvič obvezen in primerjava s preteklimi leti ne bi bila verodostojna. Na voljo pa imamo daljšo časovno serijo podatkov o učencih s posebnimi potrebami v 9. razredu, in sicer od leta 2008 dalje, ko je bil uveden računalniški program za prijavo in so bile sistematično urejene in zbrane možne prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja. RIC od tega leta vodi obsežno podatkovno zbirko o učencih s posebnimi potrebami, ki uveljavljajo prilagoditve pri opravljanju NPZ-ja.

V nadaljevanju bomo predstavili dosežke učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki pri NPZ-ju v 9. razredu leta 2014 in jih primerjali s preteklimi leti. Glede na to, da so v to analizo vključeni le učenci, ki se šolajo v osnovnih šolah z enakovrednim izobrazbenim standardom in imajo pri NPZ-ju številne prilagoditve, bi pričakovali, da bo njihova učna uspešnost primerljiva tisti, ki jo dosegajo njihovi vrstniki. Podatki pa kažejo prav nasprotno.

Preglednica 3.4.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ-ju v letu 2014, 9. razred

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Št. % točk učencev brez PP	Število % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci
SLO	15.195	1.476	56,5	40,4	71,5
ITJ	30	4	58,3	61,2	105,0
MDŽ	19	2	57,3	51,7	90,2
MAT	15.254	1.493	55,0	37,3	67,8
TJA	3.652	338	63,7	36,8	57,8
TJN	71	6	74,2	50,5	68,1
FIZ	3.727	406	47,7	33,8	70,9
GU	3.786	343	70,4	53,2	75,6
BIO	3.782	376	48,3	38,8	80,3

Podatki v preglednici 3.4.1 kažejo, da so bili učenci s posebnimi potrebami v letu 2014 v povprečju najmanj uspešni pri fiziki (33,8 odstotnih točk) in najbolj pri glasbeni umetnosti (53,2 odstotne točke). Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami v povprečju dosegli 36,8 odstotne točke, pri matematiki 37,3 odstotne točke, pri biologiji 38,8 odstotne točke, pri slovenščini 40,4 odstotne točke in pri nemščini 50,5 odstotne točke.

Opozoriti je treba, da je NPZ iz madžarščine in italijanščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.1, so leta 2014 štirje učenci s posebnimi potrebami opravili NPZ

iz italijanščine bolje od ostalih učencev; dva učenca, ki sta opravljala NPZ iz madžarščine, pa sta ga opravila slabše kot vrstniki.

Primerjava dosežkov učencev 9. razreda z njihovimi vrstniki pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 3.4.1.

Slika 3.4.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ-ju v letu 2014, 9. razred

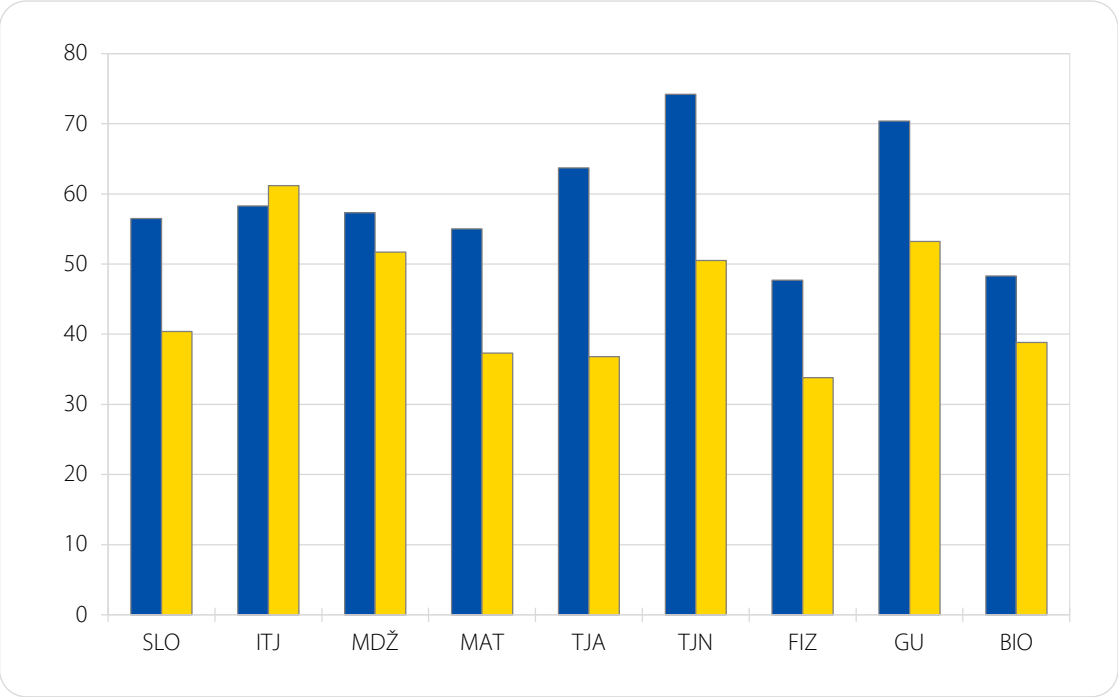

Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi s svojimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 3.4.1 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2014 dosegli med 57,8 % in 80,3 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najslabši pri angleščini in matematiki. V povprečju so učenci s posebnimi potrebami pri angleščini dosegli 57,8 % odstotnih točk vrstnikov brez posebnih potreb, pri matematiki pa 67,8 %; pri angleščini je to za 6,8 odstotnih točk slabše kakor lani. Precej boljši so bili dosežki pri slovenščini in pri treh tretjih predmetih: biologiji, glasbeni umetnosti, fiziki in nemščini.

Analiza podatkov za obdobje od leta 2008 do leta 2014 (slika 3.4.2) kaže, da so učenci s posebnimi potrebami dosegali najslabše rezultate pri angleščini; potem ko so se ti leta 2013 nekoliko izboljšali, so v letu 2014 znova padli. Leta 2014 so se dosežki učencev s posebnimi potrebami izboljšali pri fiziki in biologiji, pri glasbeni umetnosti, angleščini in nemščini pa poslabšali. Približno enaki kakor lani so bili letos dosežki pri slovenščini (2008: 67,5 %, 2009: 66,8 %, 2010: 64,0 %, 2011: 71,3 %; 2012: 71,0 %; 2013: 72,3 %), pri kateri so v letu 2014 učenci s posebnimi potrebami dosegli 71,5 % odstotnih točk svojih vrstnikov. Najvišji so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami pri tretjih predmetih.

Slika 3.4.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ-jih od leta 2008–2014, 9. razred

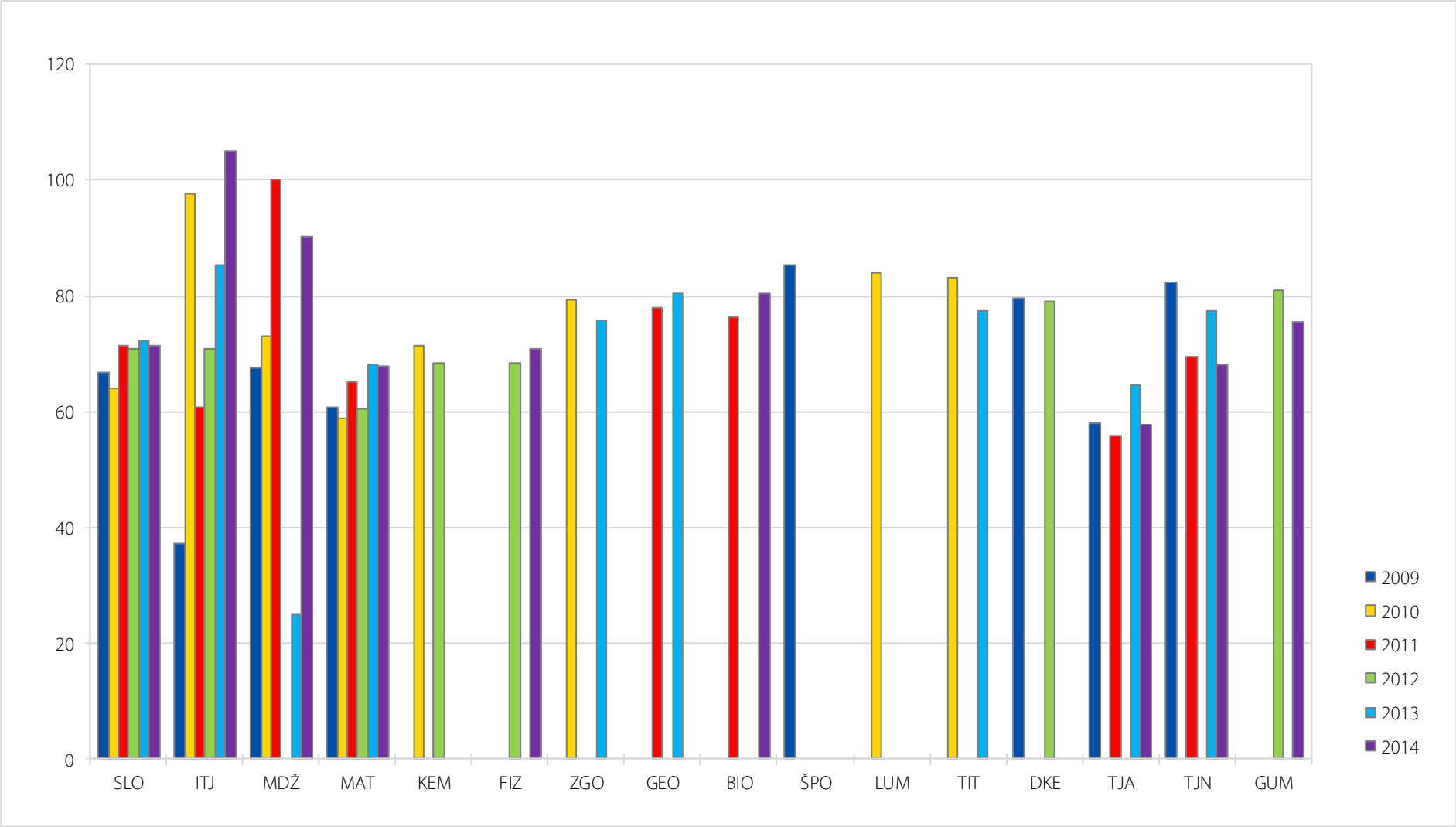

Slika 3.4.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz slovenščine v letu 2014, 9. razred

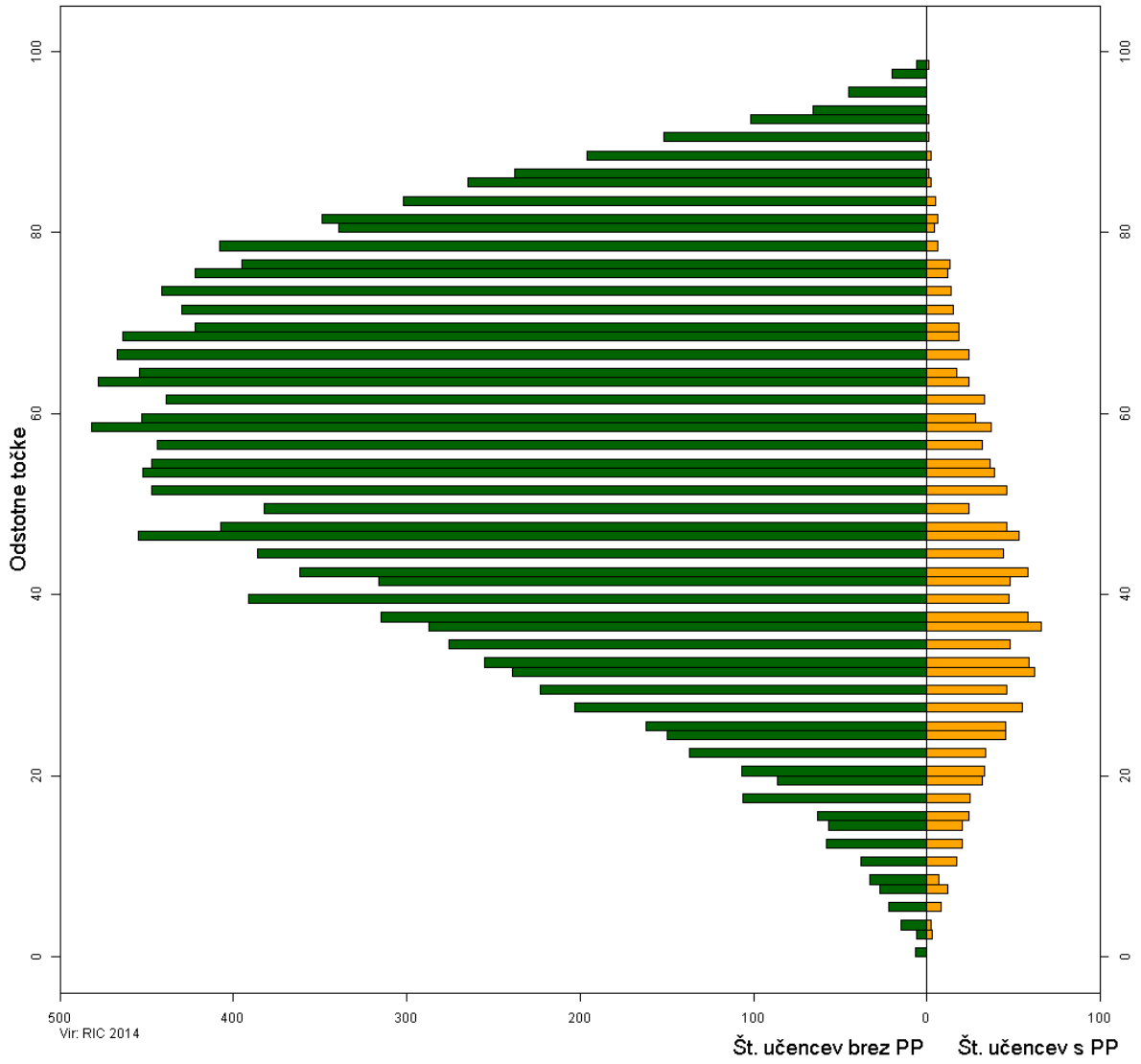

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 56,5 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 40,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 3.4.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz matematike v letu 2014, 9. razred

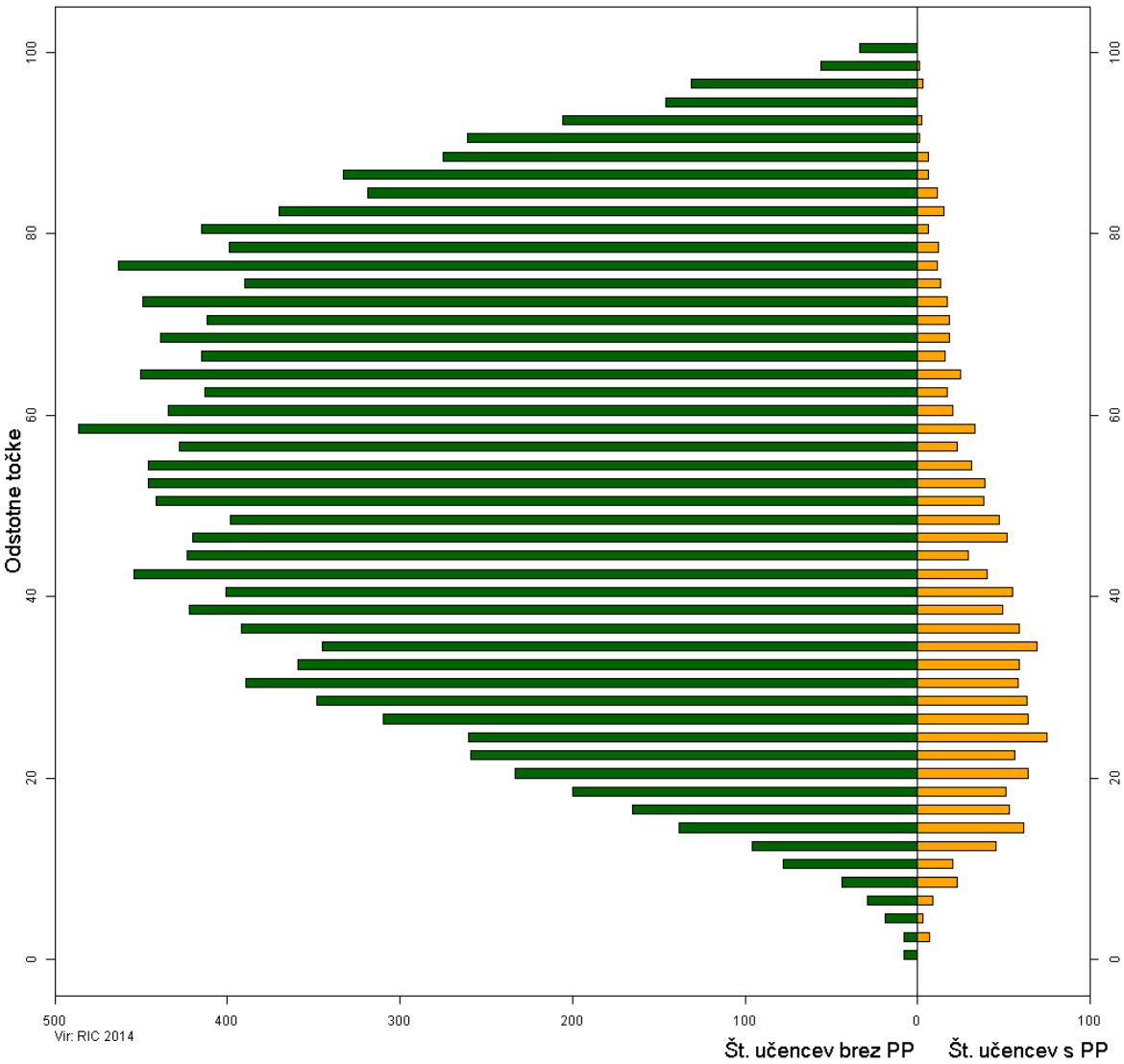

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil nižji kakor pri slovenščini in je znašal 55,0 odstotne točke; enako velja za povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami, ki je znašal le 37,3 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 3.4.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz angleščine v letu 2014, 9. razred

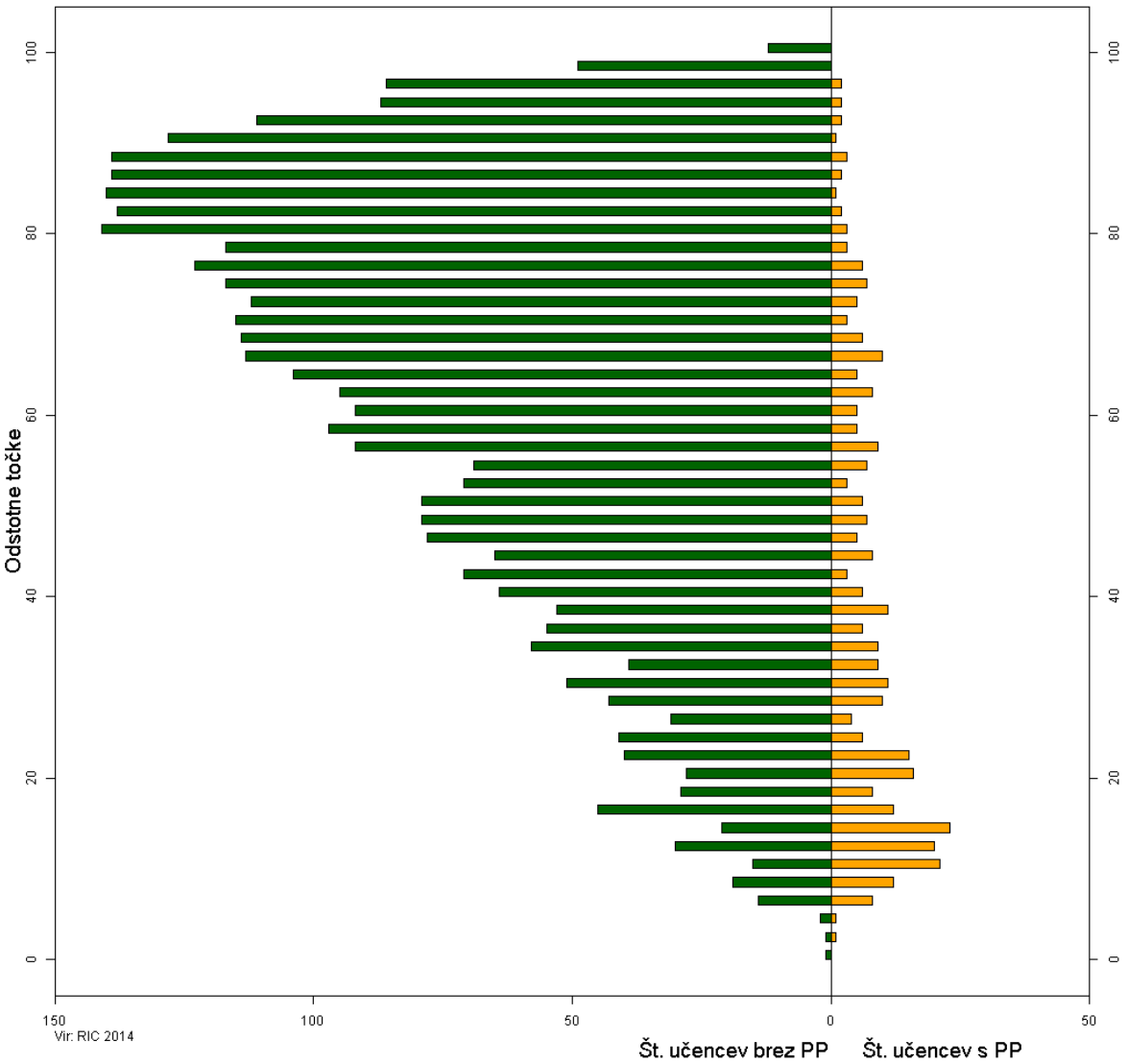

Leta 2014 so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami od tretjih predmetov najnižji pri angleščini. Dosegli so samo 36,8 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 63,7 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno in asimetrična v levo, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je nasprotna.

Slika 3.4.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz nemščine v letu 2014, 9. razred

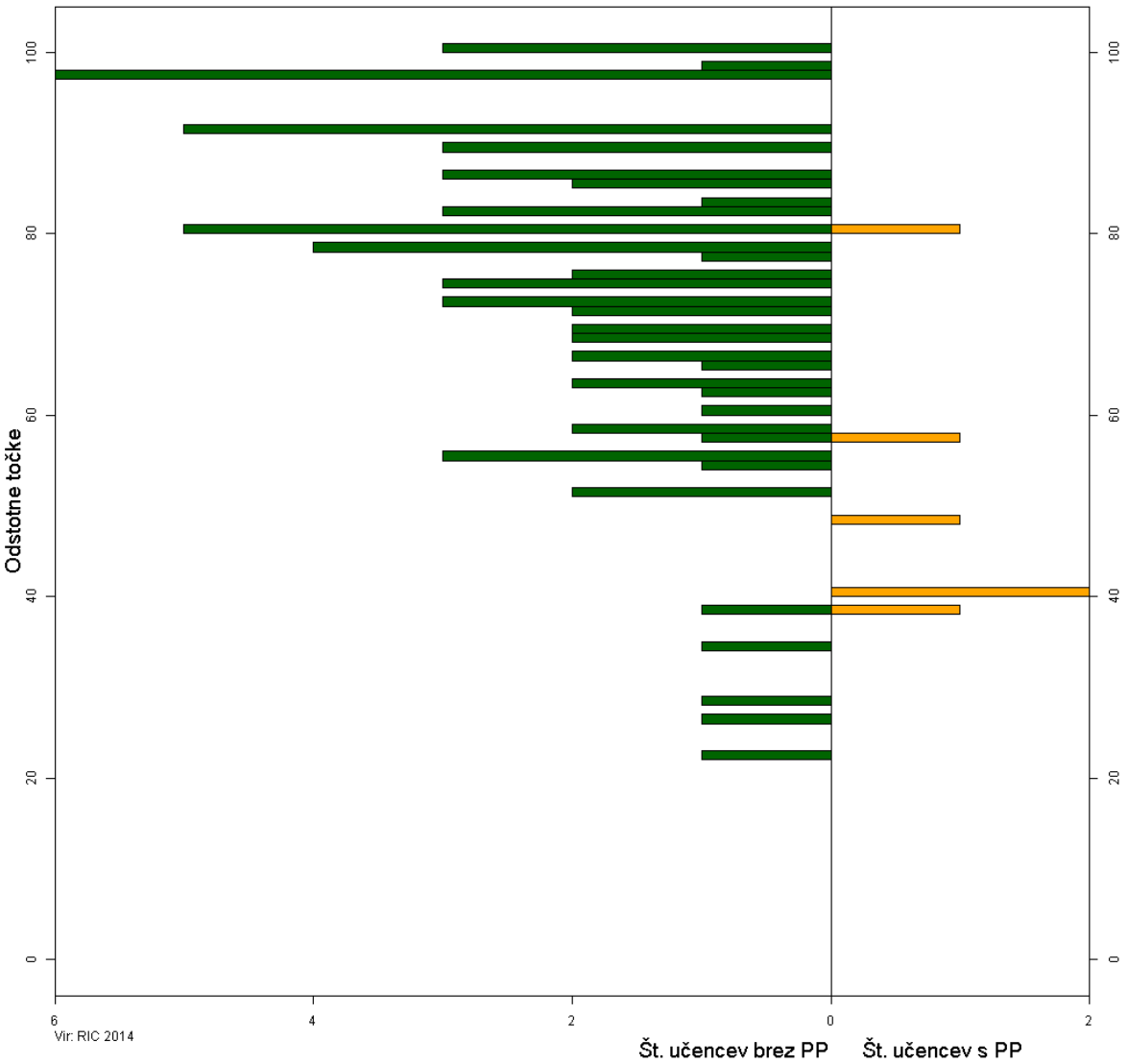

Leta 2014 so učenci s posebnimi potrebami pri nemščini dosegli 55,0 odstotnih točk, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 74,2 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno.

Slika 3.4.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz fizike v letu 2014, 9. razred

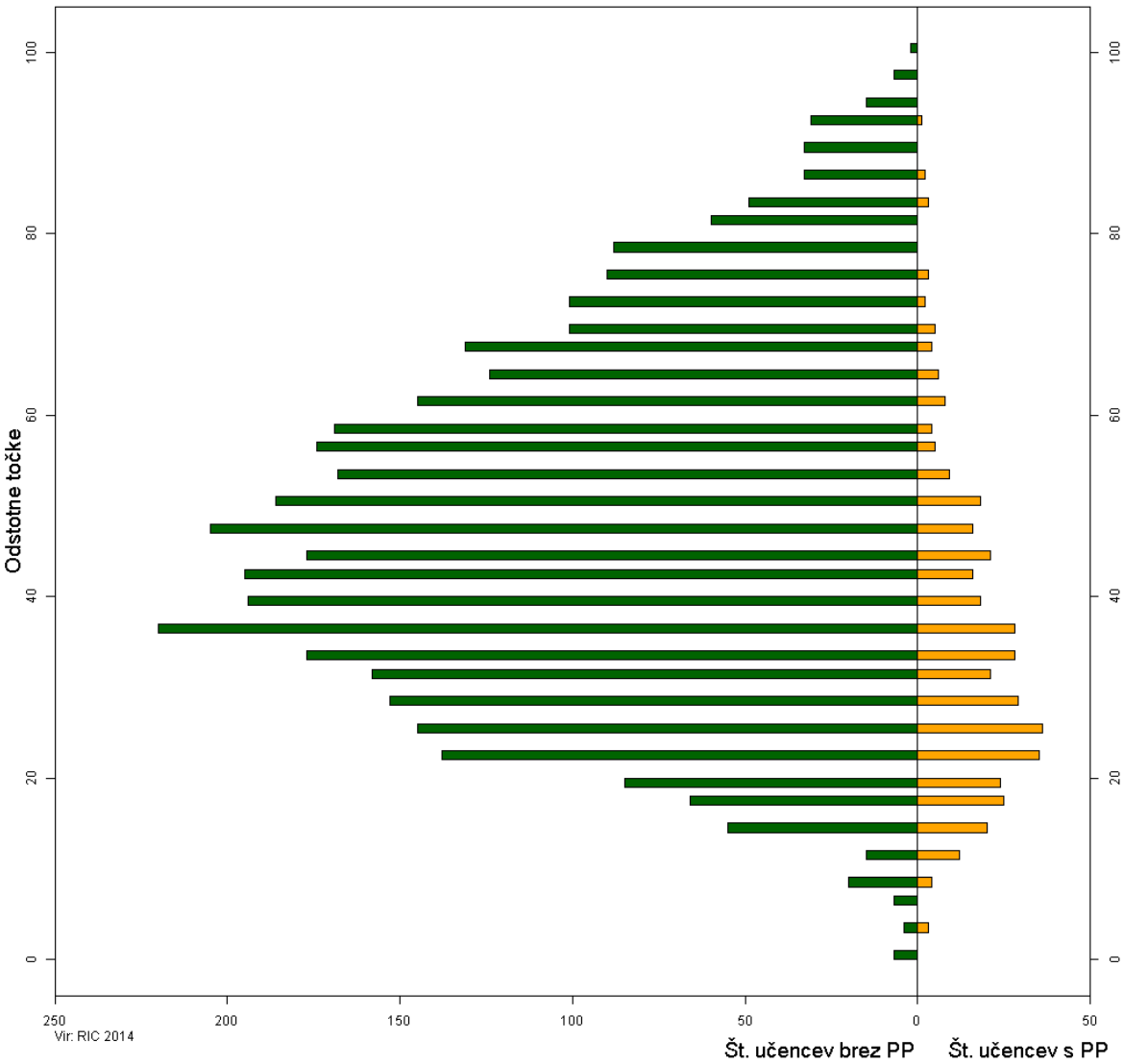

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri fiziki je znašal 47,7 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 33,8 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 3.4.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz biologije v letu 2014, 9. razred

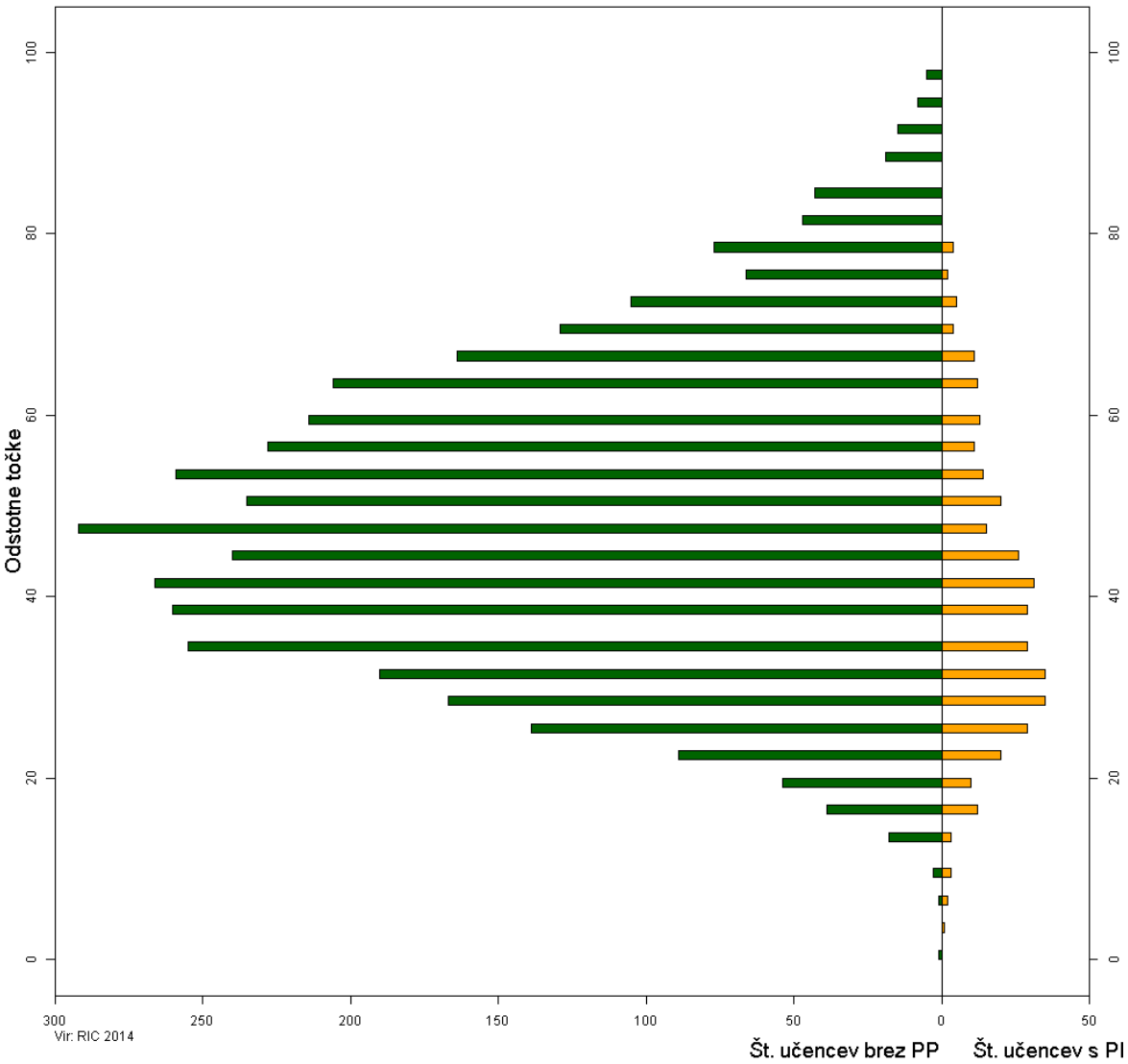

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri biologiji so bili med nižjimi. Dosegli so 38,8 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 48,3 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami nekoliko pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 3.4.9: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz glasbene umetnosti v letu 2014, 9. razred

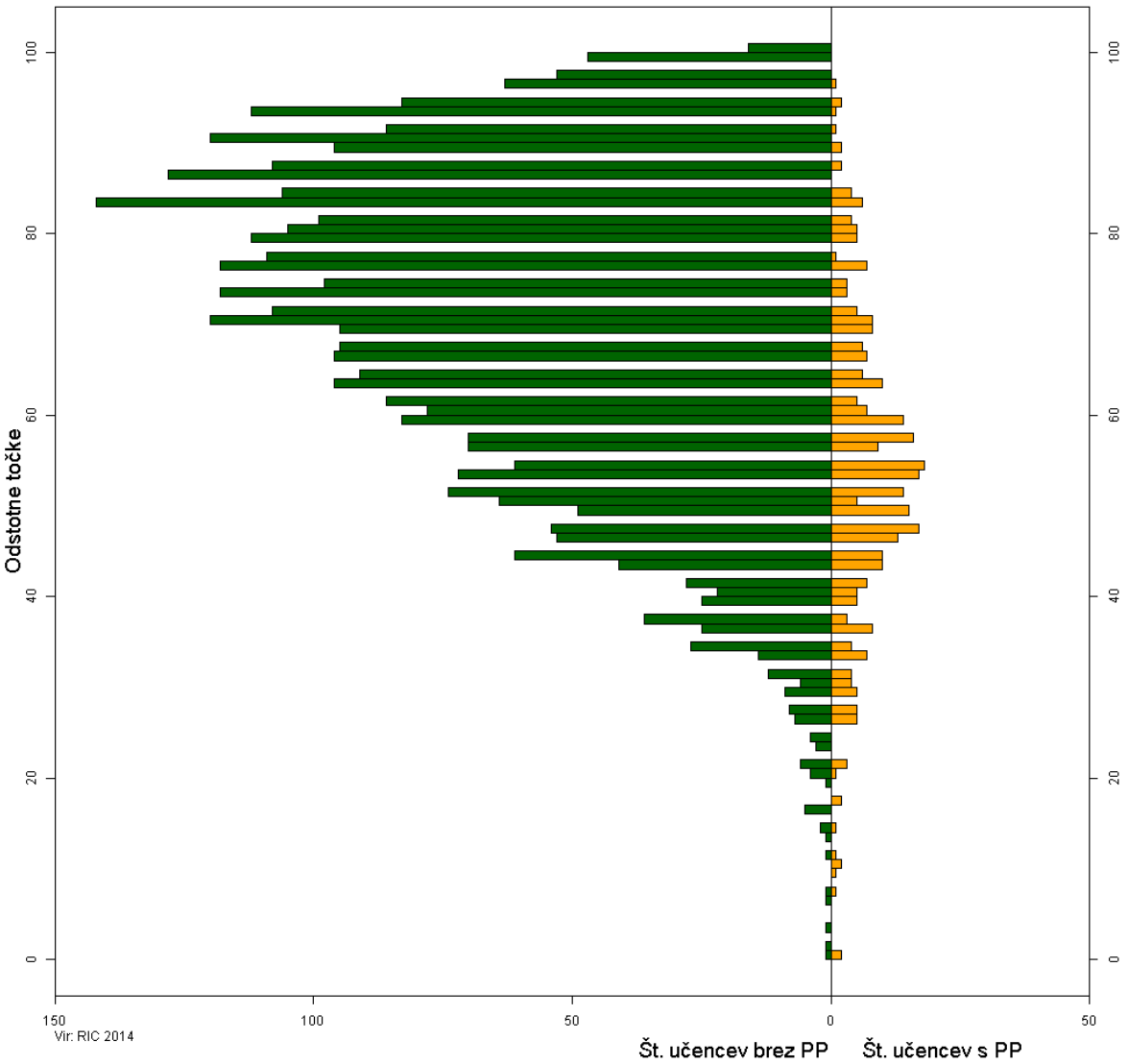

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri glasbeni umetnosti so bili najvišji in so znašali 53,2 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb še višji in so znašali 70,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno in asimetrična v levo, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami precej podobna normalni Gaussovi krivulji.

V nadaljevanju bomo predstavili dosežke učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki pri NPZ-ju v 6. razredu v letu 2014.

Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ-ju v letu 2014, 6. razred

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Št. % točk učencev brez PP	Število % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci
SLO	1.593	1.501	63,3	50,1	79,2
ITJ	32	6	65,9	64,6	98,0
MDŽ	16	2	67,5	48,8	72,2
MAT	15.680	1.501	63,6	50,7	79,7
TJA	15.154	1.462	49,5	36,2	73,2
TJN	452	43	74,0	68,7	92,8

Podatki v preglednici 3.4.2 kažejo, da so bili učenci s posebnimi potrebami v letu 2014 v povprečju najmanj uspešni pri angleščini (36,2 odstotne točke) in najbolj pri nemščini (68,7 odstotne točke). Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami v povprečju dosegli 50,7 odstotne točke, pri slovenščini pa 50,1 odstotno točko.

Opozoriti je treba, da je NPZ iz madžarščine in italijanščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.2, je leta 2014 šest učencev s posebnimi potrebami opravilo NPZ iz italijanščine približno enako kot ostali učenci; dva učenca, ki sta opravljala NPZ iz madžarščine, pa sta ga opravila precej slabše od vrstnikov.

Primerjava dosežkov učencev 6. razreda pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 3.4.10.

Slika 3.4.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ-ju v letu 2014, 6. razred

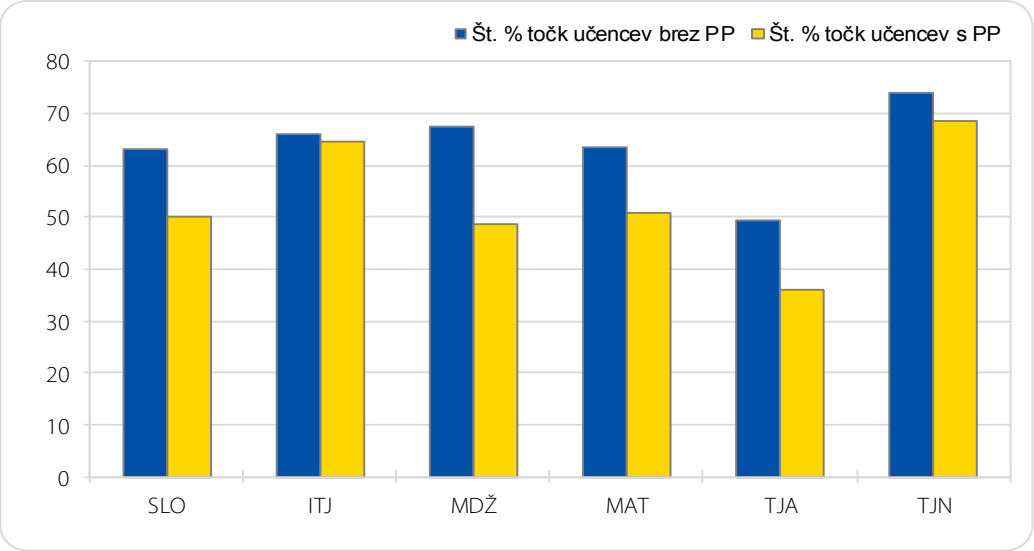

Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi s svojimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 3.4.2 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2014 dosegli med 73,2 % in 92,8 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najslabši pri angleščini in slovenščini. V povprečju so ti učenci pri angleščini dosegli 73,2 % odstotnih točk vrstnikov brez posebnih potreb (kar je sicer za 15 % točk kot v 9. razredu), pri slovenščini pa 79,2 %, kar je za 7,7 odstotne točke več kot učenci s posebnimi potrebami v 9. razredu. Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli 79,7 % odstotnih točk ali za 11,9 odstotnih točk več kot v 9. razredu.

Podatki kažejo, da so dosežki učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu na splošno bistveno boljši od dosežkov učencev v 9. razredu (slika 3.4.11). Tudi razlike med učenci s posebnimi potrebami v 6. razredu in njihovimi vrstniki so bistveno manjše. Razlika v dosežkih učencev s posebnimi potrebami v 6. in 9. razredu je največja pri nemščini in angleščini, pri slovenščini pa najmanjša.

Slika 3.4.11: Primerjava deleža doseženih odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami z učenci brez posebnih potreb v 6. in 9. razredu v letu 2014

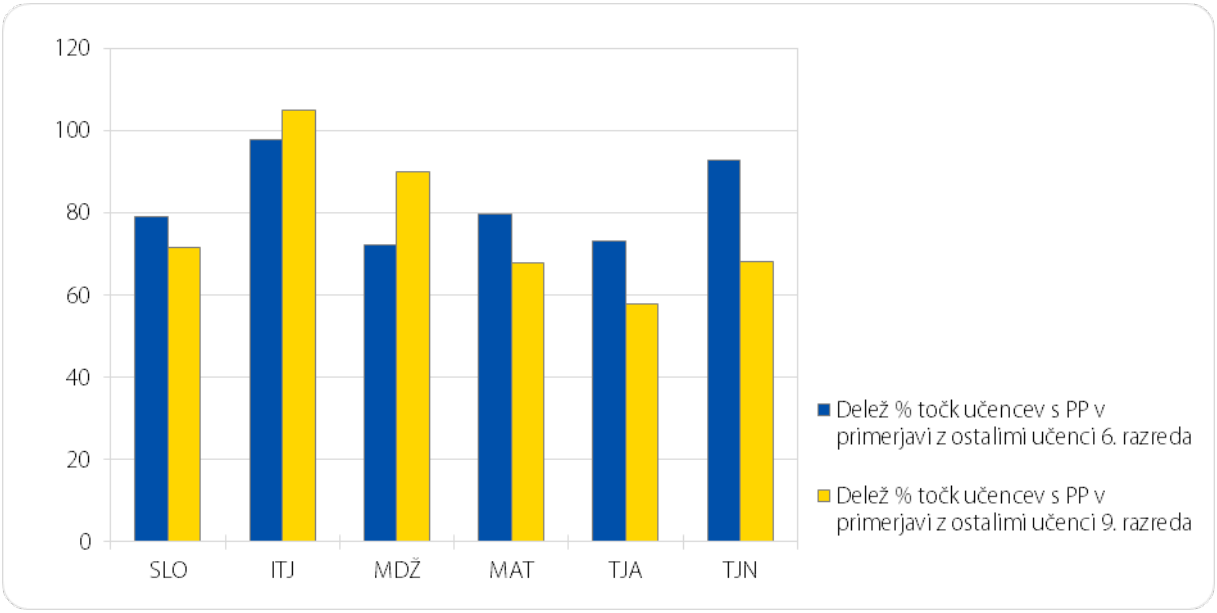

Slika 3.4.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz slovenščine v letu 2014, 6. razred

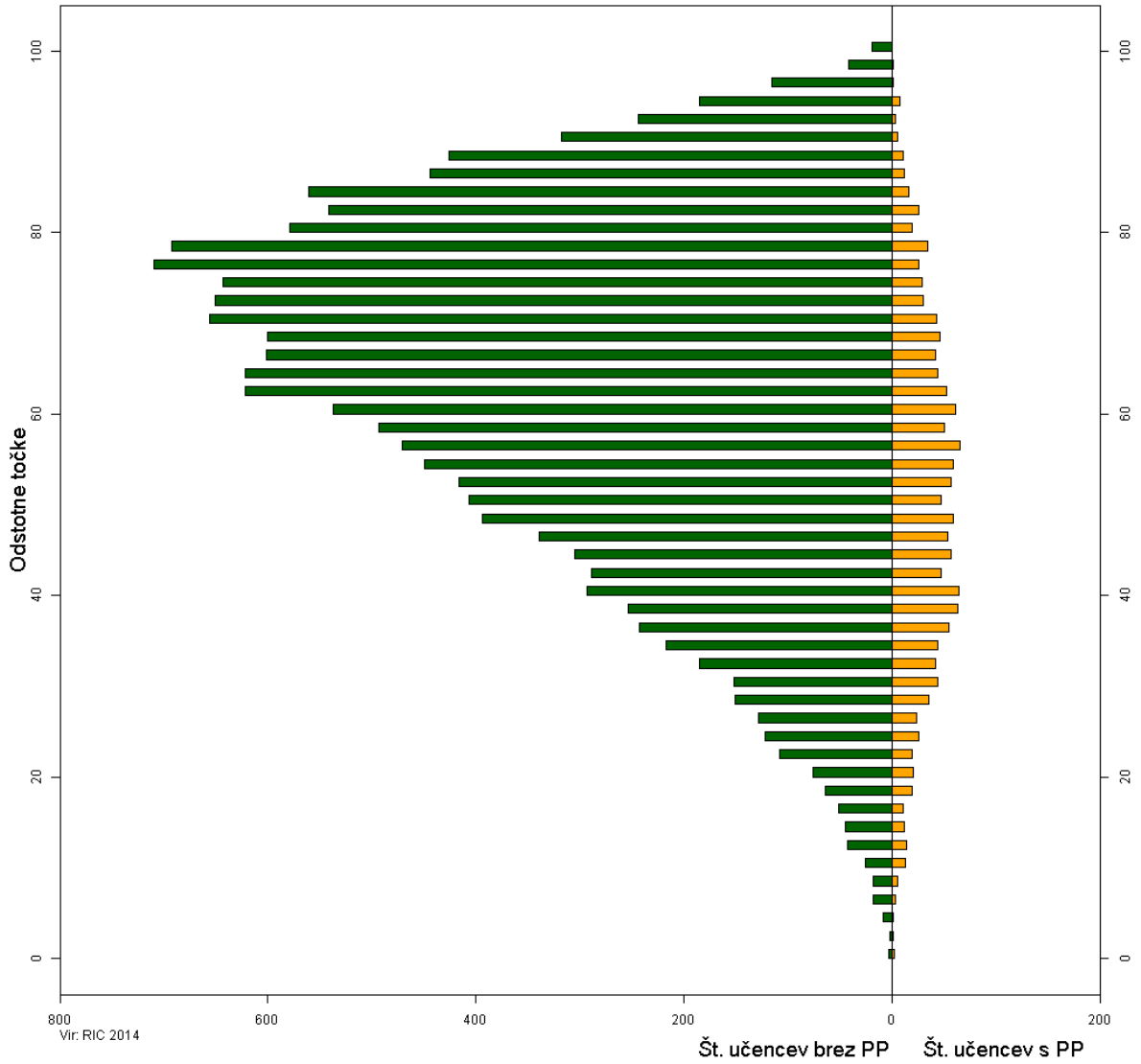

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 63,3 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 50,1 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno in asimetrična v levo, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami precej podobna normalni Gaussovi krivulji.

Slika 3.4.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz matematike v letu 2014, 6. razred

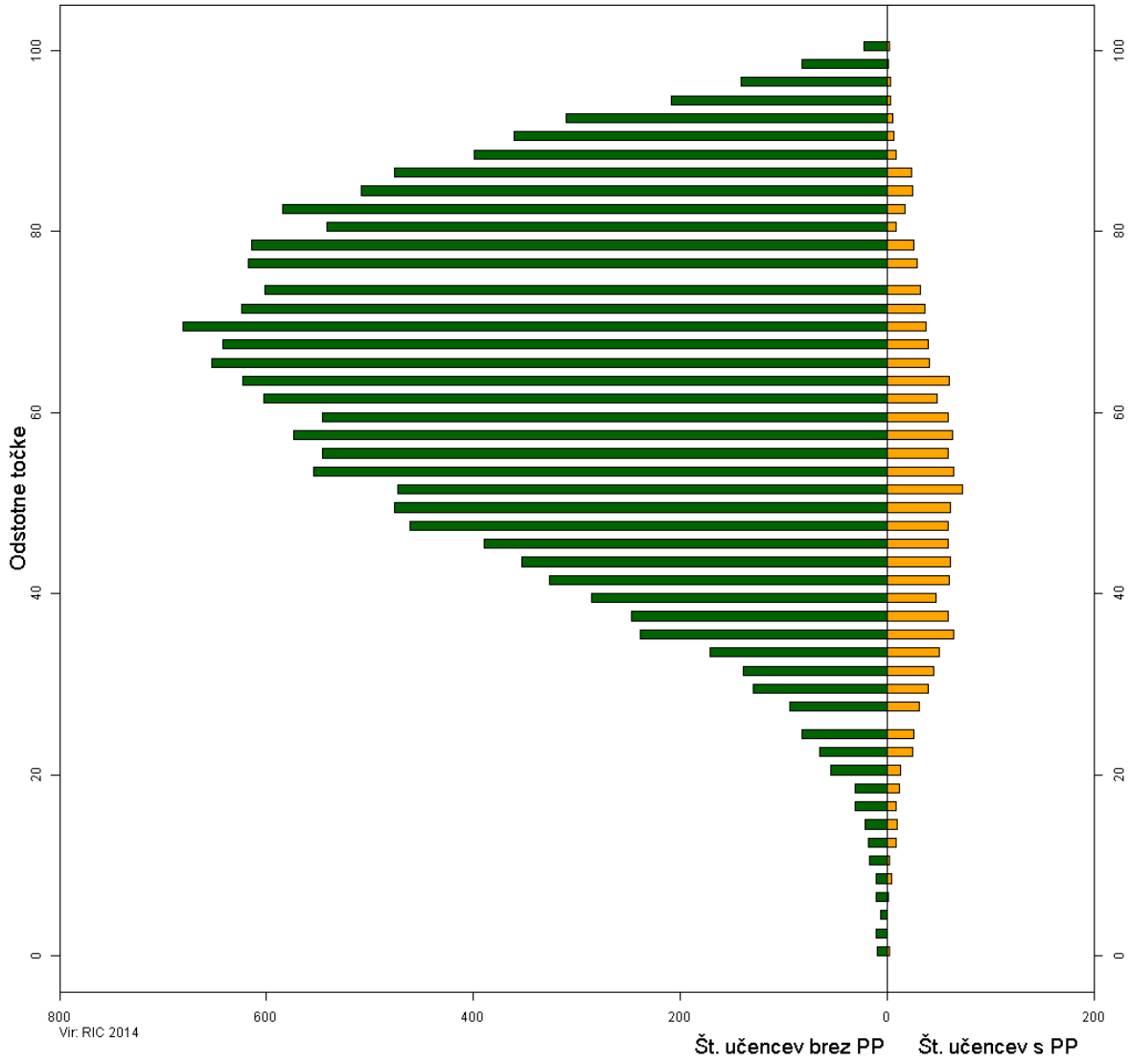

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil za malenkost višji kakor pri slovenščini in je znašal 63,6 odstotne točke; enako velja za povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami, ki je znašal 50,7 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno in asimetrična v levo, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami precej podobna normalni Gaussovi krivulji.

Slika 3.4.14: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz angleščine v letu 2014, 6. razred

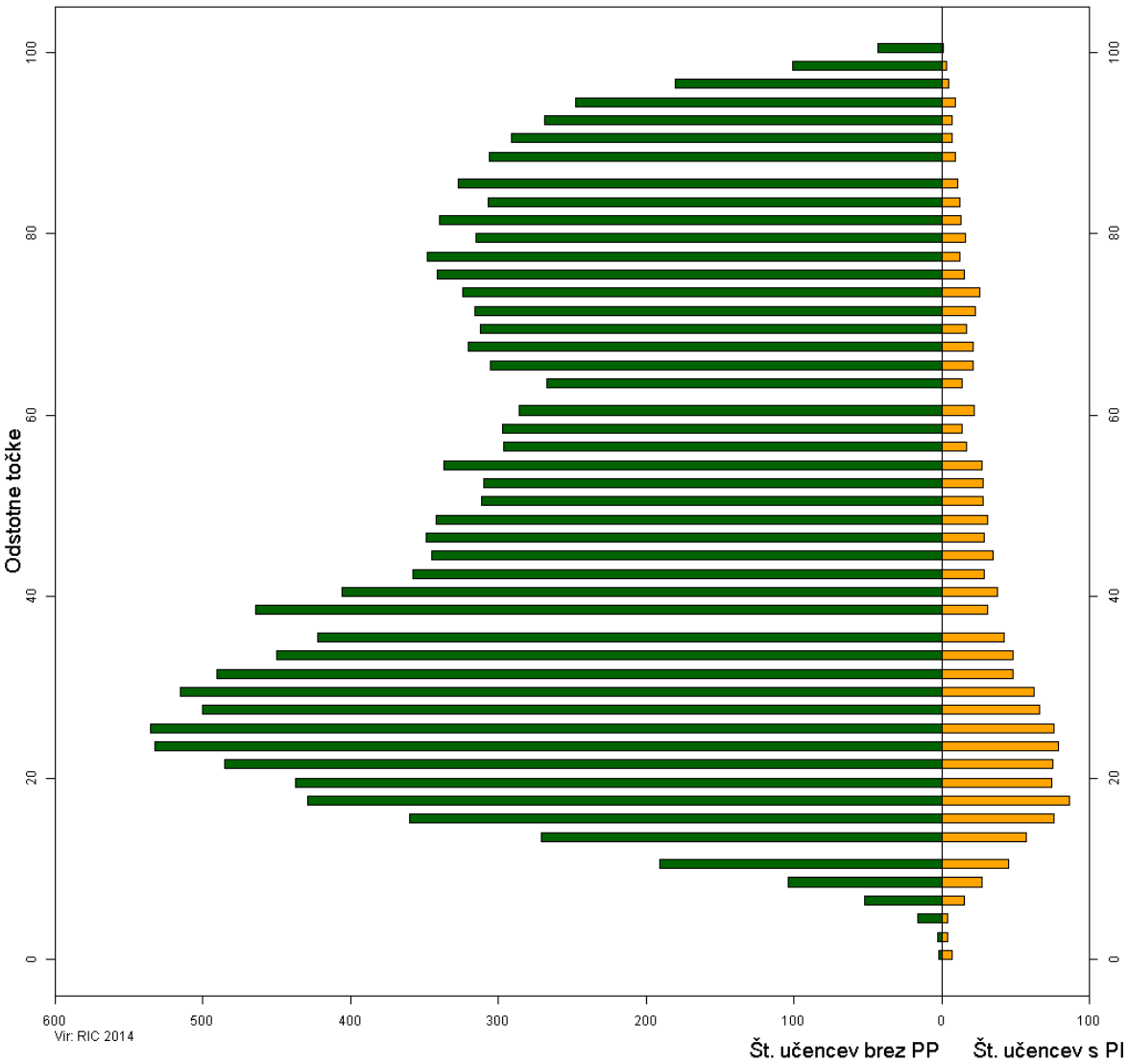

Leta 2014 so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami od tretjih predmetov najnižji pri angleščini. Dosegli so samo 36,2 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 49,5 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb ima dva vrhova in je pomaknjena v levo, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami precej pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 3.4.15: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ-ju iz nemščine v letu 2014, 6. razred

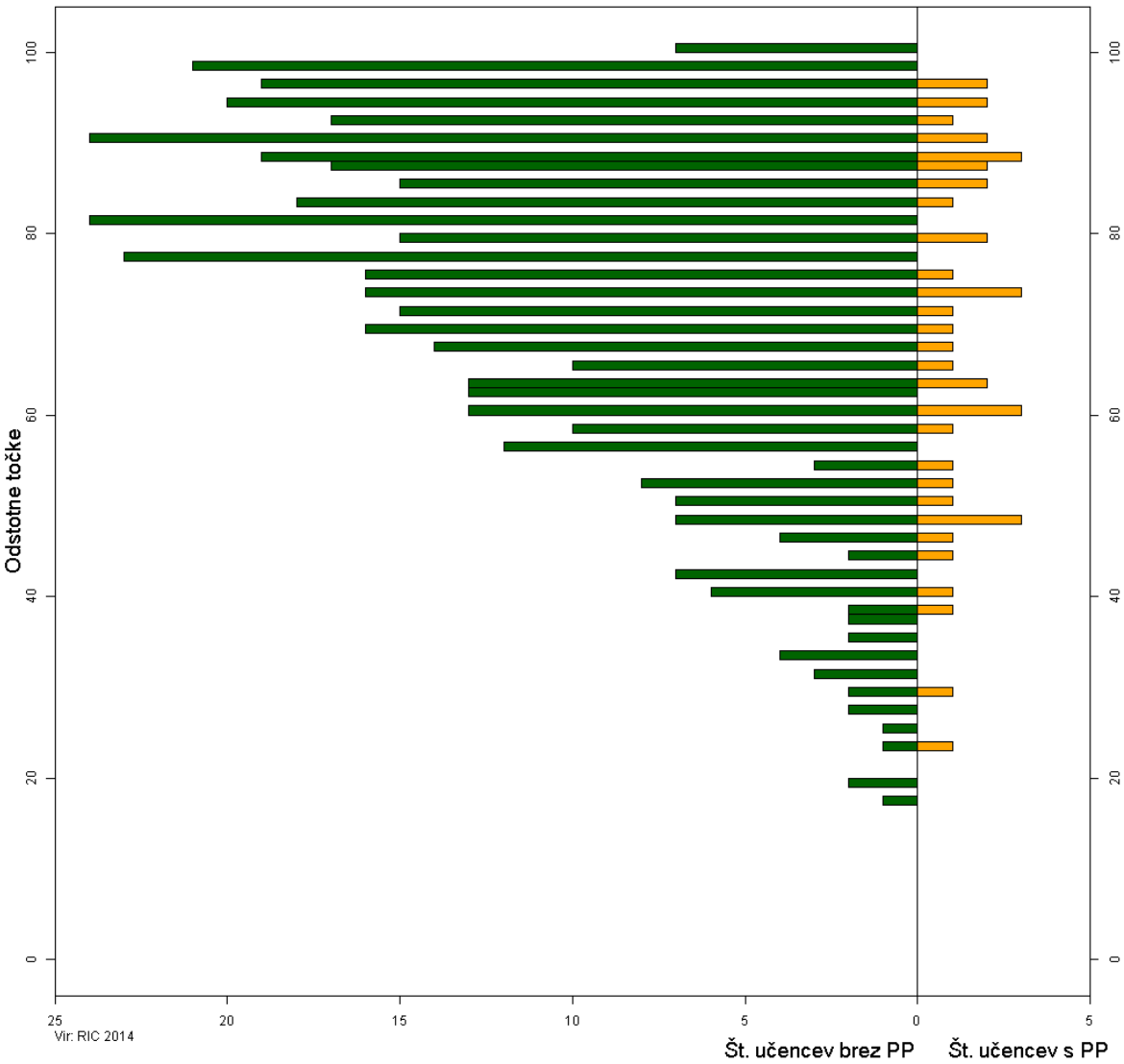

Leta 2014 so učenci s posebnimi potrebami pri nemščini dosegli 68,7 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 74,0 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je pomaknjena v desno in asimetrična v levo.

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Priprava gradiva

Izhodišče za pripravo gradiva so strukture preizkusov znanja posameznih predmetov. V šolskem letu 2013/2014 PK za NIS ni spremenila strukture preizkusov znanja. Strukture so za tekoče šolsko leto objavljene na spletni strani Državnega izpitnega centra (//www.ric.si/preverjanje_znanja/predmeti/). Člani komisije pripravljajo gradivo za preverjanje znanja v dveh ločenih skupinah. Pet članov pripravlja gradivo za učence v 6. razredu in 5 članov gradivo za učenec v 9. razredu. Ena članica je zadolžena za pripravo gradiva za preverjanje znanja madžarščine za učence dvojezičnih osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom z NIS-om. V šolskem letu 2013/2014 je PK pripravila šest kompletov gradiva za preverjanje znanja v 9. razredu (dva kompleta slovenščine, matematike in naravoslovja) in štiri komplete za preverjanje znanja v 6. razredu (dva kompleta slovenščine in matematike).Pripravljene preizkuse znanja so pregledali zunanji pregledovalci gradiva. Na predlog pregledovalcev je PK popravila ugotovljene strokovne napake. Popravljene preizkuse znanja s specifikacijskimi tabelami je komisija oddala v končno oblikovanje. Podpisano gradivo je bilo izžrebano za NPZ 2013/2014.

Gradivo za **6. razred** smo morali prilagoditi za 9 učencev pri slovenščini in 10 pri matematiki. Nekateri učenci so za enakovredno izkazovanje znanja na preverjanju potrebovali prilagojeno gradivo in/ali dodatne pripomočke, drugi zgolj prilagojeni način izvajanja oziroma prilagojeno vrednotenje ali pa kombinacije različnih prilagoditev.

Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 6. razredu

	SLO	MAT
Prilagojeni način izvajanja	8	9
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	4	8
Prilagojeno vrednotenje	5	5

Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 6. razredu

	SLO	MAT
Prilagojeni način izvajanja	14	15
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	4	9
Prilagojeno vrednotenje	7	10
Skupaj	**25**	**34**

Slika 3.5.1: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 6. razredu

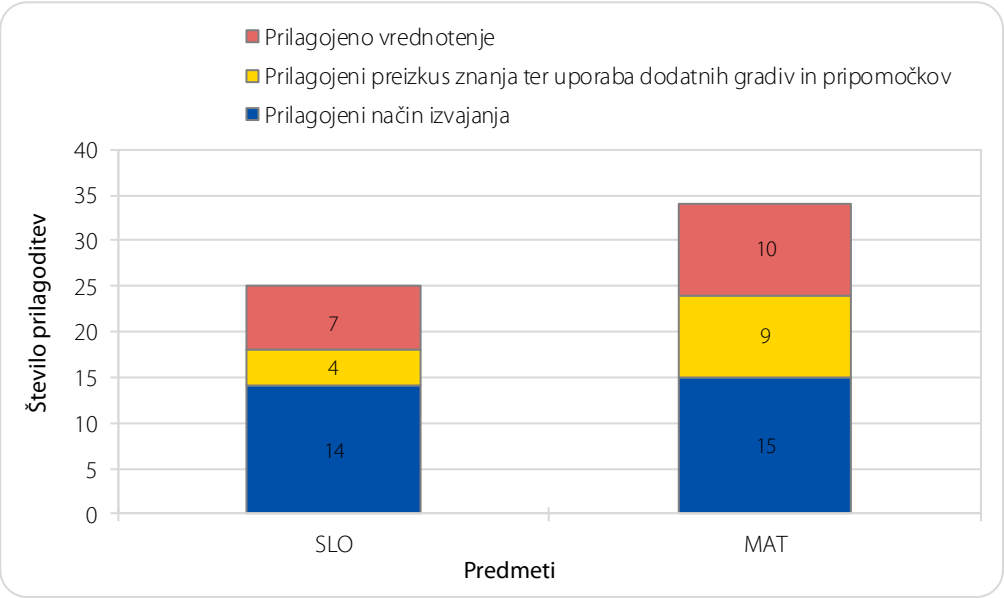

Število prilagoditev pri NPZ-ju **v 6. razredu** je najnižje v primerjavi s šolskima letoma 2011/2012 in 2013/2014 Zmanjšanje števila lahko zabeležimo v vseh kategorijah tako pri slovenščini kot pri matematiki.

Izžrebano gradivo za **9. razred** smo na RIC-u dodatno prilagodili za 24 učencev pri slovenščini, 26 pri matematiki in 20 pri naravoslovju.

Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 9. razredu

	SLO	MAT	NAR
Prilagojeni način izvajanja	18	22	18
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	6	20	5
Prilagojeno vrednotenje	14	14	10

Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 9. razredu

	SLO	MAT	NAR
Prilagojeni način izvajanja	42	49	43
Prilagojeni preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	6	25	5
Prilagojeno vrednotenje	22	27	27
Skupaj	**70**	**101**	**62**

Slika 3.5.2: Prilagoditve po predmetih in vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence z NIS-om v 9. razredu

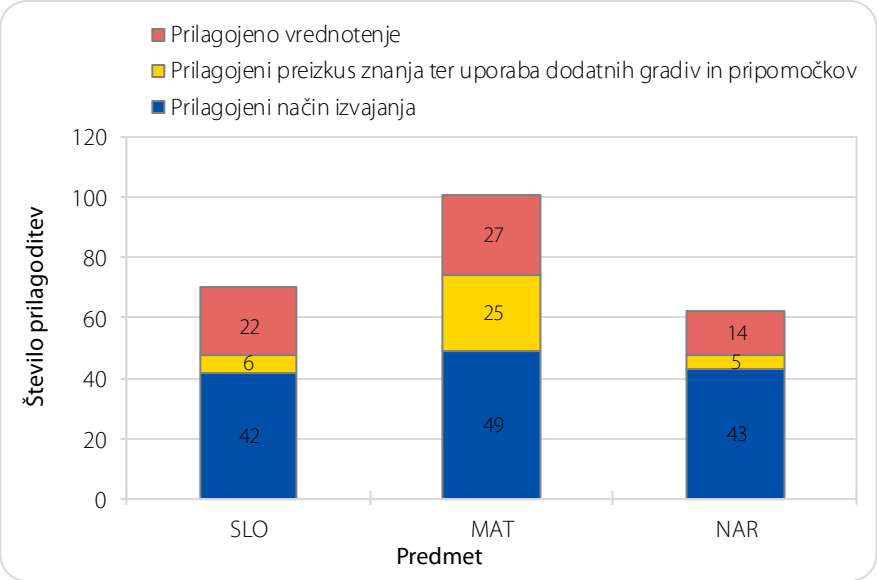

V primerjavi s šolskim letom 2011/2012 (//www.ric.si/preverjanje_znanja/statisticni_podatki/) se je v **9. razredu** močno zmanjšalo število prilagoditev gradiva in uporabe dodatnih pripomočkov, načina izvajanja preverjanja ali prilagojenega vrednotenja. V primerjavi s šolskim letom 2012/2013 pa je število prilagoditev nekoliko manjše pri slovenščini in malo večje pri matematiki. Pri obeh predmetih je nekaj več prilagojenega vrednotenja. Pri primerjavi predmetov morda izstopa večji delež prilagojenih preizkusov ter uporabe dodatnih gradiv in pripomočkov pri matematiki.

Nacionalno preverjanje znanja 2013/2014

V šolskem letu 2013/2014 se je na preverjanje v 6. razredu prijavilo 91 učencev. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 74 učencev in iz matematike 75.

Na preverjanje znanja v 9. razredu pa se je prijavilo 92 učencev. Preverjanje je opravljalo 86 učencev iz slovenščine in 85 iz matematike in 87 iz naravoslovja. Delež učencev, ki so se prostovoljno odločili za preverjanje znanja, se je zmanjšal v 6. in 9. razredu.

Vrednotenje preizkusov znanja

Elektronsko vrednotenje je bilo vpeljano tudi na področje vrednotenja preizkusov znanja učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om v 9. razredu že šolskem letu 2012/2013. Na NPZ-ju l. 2014 pa smo elektronsko ovrednotili tudi preizkuse znanja učencev v 6. razredu. Vse preizkuse so elektronsko ovrednotili člani PK s svetovalkami Zavoda RS za šolstvo. Člani so bili že v lanskem letu seznanjeni z uporabo računalniškega programa za e-vrednotenje.

Člani, zadolženi za pripravo gradiva za preverjanje znanja v **6. razredu**, so pod vodstvom glavne ocenjevalke izpeljali moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja matematike in slovenščine. V programu za e-vrednotenje so si ogledali odgovore učencev v odpisanih preizkusih znanja. Dopolnili so navodila za vrednotenje s strokovno še sprejemljivimi odgovori učencev in splošnimi navodili za vrednotenje ter tako oblikovali moderirana navodila za vrednotenje. Nato so ovrednotili vse preizkuse znanja. Po enakem postopku je izvedla moderacijo navodil za vrednotenje tudi skupina članov, ki pripravlja gradivo za **9. razred**. Poleg moderacije navodil za vrednotenje preizkusov znanja matematike in slovenščine, je PK moderirala tudi navodila za vrednotenje preizkusov znanja naravoslovja.

Vpogledi v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu

Predmet	Število učencev na NPZ-ju	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež		Število	Delež
SLOVENŠČINA – NIS	74	1	1,35 %	večje število točk	0	0 %
				enako število točk	1	100%
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA – NIS	75	0	0 %	večje število točk	0	0 %
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
Skupaj	**149**	**1**	**0,67 %**	**večje število točk**	**0**	**0 %**
				enako število točk	**1**	**100 %**
				manjše število točk	**0**	**0 %**

V 6. razredu so vpogledi v vrednotene preizkuse znanja potekali na šoli, vendar prvič v elektronski obliki, tako kot v 9. razredu. Ocenjevalci so bili zelo natančni, saj so v času poizvedb ponovno ovrednotili le en preizkus, v katerem ni bilo napake vrednotenja in se število točk po poizvedbi ni zvišalo.

Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu

Predmet	Število učencev na NPZ-ju	Poizvedbe		Spremembe po poizvedbah		
		Število	Delež		Število	Delež
SLOVENŠČINA – NIS	86	5	5,81 %	večje število točk	2	40 %
				enako število točk	3	60 %
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA – NIS	85	5	5,88 %	večje število točk	5	100 %
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
NARAVOSLOVJE – NIS	87	4	5,79 %	večje število točk	2	50 %
				enako število točk	2	50 %
				manjše število točk	0	0
Skupaj	**258**	**14**	**5,43 %**	**večje število točk**	**9**	**64,28 %**
				enako število točk	**5**	**35,71 %**
				manjše število točk	**0**	**0 %**

V 9 preizkusih znanja so učenci **9. razreda** v sodelovanju z učitelji in starši ugotovili, da je prišlo do napak vrednotenja. Po poizvedbah se je v 2 preizkusih slovenščine, 5 preizkusih matematike in 2 preizkusih naravoslovja število točk povečalo. Poizvedbe so bile torej upravičene. V 2 preizkusih znanja iz slovenščine in 2 preizkusih znanja iz naravoslovja so bile poizvedbe neupravičene in je število točk po poizvedbah ostalo enako.

3.6 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle

Odrasli, vključeni v osnovnošolsko izobraževanje, opravljajo NPZ v 6. in 9. razredu prostovoljno, v organizaciji, v katero so vključeni. Če niso redno vpisani, opravljajo NPZ v katerikoli osnovni šoli oziroma organizaciji za izobraževanje odraslih, ki izvaja program osnovnošolskega izobraževanja za odrasle.

Preglednica 3.6.1 prikazuje predmete preverjanja in število odraslih, ki so v šolskem letu 2013/2014 preverjali svoje znanje na NPZ-ju v 9. razredu. Za NPZ v 6. razredu ni bilo prijav.

Preglednica 3.6.1: Število odraslih na NPZ-ju 2014 v 9. razredu po predmetih preverjanja

Predmet	Število odraslih
SLOVENŠČINA	12
MATEMATIKA	12
ANGLEŠČINA	3
FIZIKA	9

Preglednica 3.6.2: Število odraslih na NPZ-ju v 9. razredu po predmetih preverjanja (pri matematiki in slovenščini v rednem roku) in po letih

Predmet	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013	NPZ 2014
SLOVENŠČINA	349	234	161	171	174	178	155	118	12
MATEMATIKA	342	288	153	171	190	181	149	118	12

Iz preglednice 3.6.2 lahko razberemo, da je število odraslih, ki so opravljali NPZ 2014, močno upadlo. Razlog za upad števila je zakonodajna sprememba. S šolskim letom 2013/2014 je NPZ za odrasle postalo prostovoljno, v preteklih letih pa je bilo v 9. razredu obvezno.

3.7 Dostava in zbiranje gradiva

3.7.1 Dostava tajnega gradiva na šole

1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero je RIC podpisal pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s koledarjem NPZ-ja, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali od pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je ta izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za NPZ, ki ga je moral podpisati ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na nazivnici sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, ki je bil odgovoren za prevzem gradiva.
7. Šole so morale pri poštnem uslužbencu takoj reklamirati morebitno poškodovano vrečo ali zapiralko z nazivnico in skupaj z njim izpolniti zapisnik o poškodovani pošiljki.
8. Vrečo so šole odprle tako, da so zapiralko prerezale.
9. Poškodovano zapiralko z nazivnico so šole zavrgle, vrečo pa po dodatnih navodilih, ki so jih prejele z vsako pošiljko, shranile za vračanje gradiva ali vrnile poštnemu uslužbencu.
10. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo po seznamu, ki je bil priložen k pošiljki.
11. Pravilnost prejetega gradiva po seznamu so šole potrdile prek spletnih strani Državnega izpitnega centra.
12. Državni izpitni center je morebitne nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
13. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročil. Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil RIC-a.

3.7.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos s tajnim gradivom s šol na RIC je prav tako opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s koledarjem NPZ-ja, med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan je po končanem NPZ-ju ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji.
4. Skupaj z gradivom je še isti dan ravnatelj ali njegov pooblaščenec poslal na RIC fotokopije pripadajočih zapisnikov o poteku NPZ-ja.
5. Gradivo so šole zapakirale v vreče in zaprle z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dvojniku in en izvod obdržal.
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednji dan dostavil na RIC.

3.8 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. razreda in 9. razreda je potekalo elektronsko (v nadaljevanju e-vrednotenje).

Na vsaki šoli je bil v mesecu septembru leta 2013 imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki nudi podporo učiteljem ocenjevalcem med vrednotenjem. Večina pomočnikov za e-vrednotenje se je usposabljala že v preteklem šolskem letu, novoimenovani pomočniki za e-vrednotenje pa so se usposobili za tehnično podporo e-vrednotenja na izobraževanju, ki ga je izvedel RIC. Pomočnik za e-vrednotenje na šoli poskrbi tudi za ustrezno računalniško opremo, povezavo računalnikov v medmrežje in tudi za izobraževanje učiteljev ocenjevalcev.

V januarju leta 2014 so šole imenovale učitelje, ki naj bi vrednotili preizkuse učencev 6. in 9. razreda. Dogovorjeno je bilo, da pri e-vrednotenju preizkusov znanja učencev 9. razreda sodelujejo vsi učitelji preverjanih predmetov, ki učijo v tretjem obdobju, pri vrednotenju preizkusov znanja učencev 6. razreda pa vsi učitelji, ki poučujejo preverjane predmete v 6. razredu, lahko pa tudi razredni učitelji. Učitelji, ki poučujejo matematiko, slovenščino in angleščino v več razredih, so vrednotili preizkuse samo v 6. ali samo v 9. razredu.

V šolskem letu 2013/2014 je vrednotenje potekalo v maju in juniju z računalniškim programom *Scoris Assessor*.

Slika 3.8.1: Potek e-vrednotenja

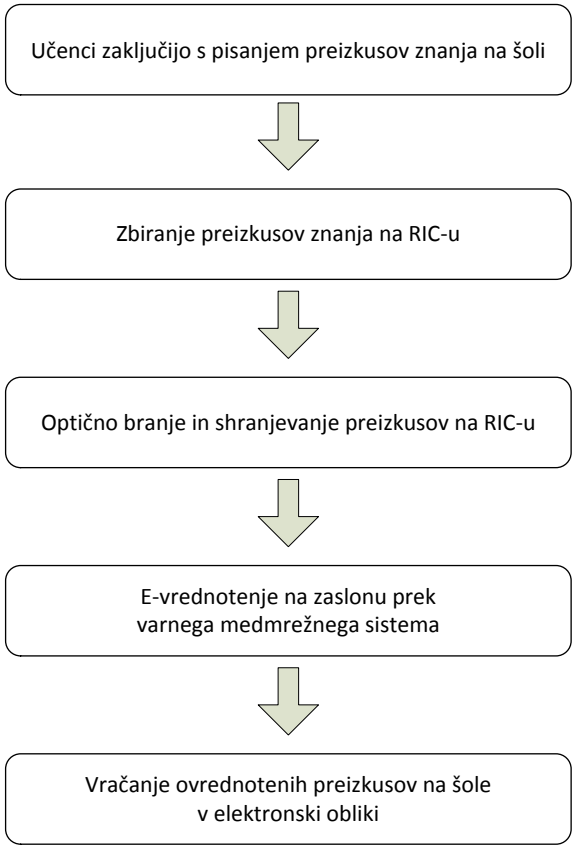

Postopki e-vrednotenja so ostali nespremenjeni glede na preteklo šolsko leto. Novost pa je uvedba e-vrednotenja preizkusov znanja v 6. razredu. Preizkusi znanja 9. razreda so se e-vrednotili že v preteklem šolskem letu. Celotno vrednotenje je zato potekalo dalj časa in s sodelovanjem večjega števila učiteljev.

3.8.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo NPZ-ja

Usposabljanje ravnateljev je potekalo po organizacijskih enotah ZRSŠ-ja, in sicer v vseh 10 regijah. Izvajali so ga predstojniki območnih enot ZRSŠ-ja v sodelovanju s predstavniki RIC-a. Tematika NPZ-ja je bila zlasti na zimskem srečanju z ravnatelji (februarja oz. marca). Novosti pri letošnjem NPZ-ju so bile opisane tudi v *Navodilih za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2013/2014*.

Predstavnici RIC-a sta na srečanjih podrobneje predstavili letošnjo izvedbo in novosti pri NPZ-ju. Predstojnice so ravnatelje opozorile na to, da so dolžni zagotoviti ustrezno število učiteljev popravljavcev za vrednotenje preizkusov, še zlasti, ker je letos tudi vrednotenje preizkusov učencev 6. razreda potekalo elektronsko.

Predstojnice so ponovno poudarile tudi namen NPZ-ja, ki omogoča povratno informacijo tako učencem in staršem (nevtralen in objektiven vpogled v kakovost tistega dela znanja, ki ga je mogoče preveriti pisno, pomoč pri odločanju pri nadaljnjem šolanju), učiteljem in šolam (objektivna povratna oz. dodatna informacija o kakovosti znanja, osnova za analize in odločanje) kot sistemu (ministrstvo, ZRSŠ, Urad za razvoj šolstva, vlada) z vpogledom v močna in šibka področja znanja, v ustreznost in uresničevanje učnih načrtov, potrebnost sprememb in preverjanje učinkovitosti sprememb in kot osnova za odločanje (spremembe, zakonodaja, raziskovanje ...). V okviru vloge ravnatelja za dvig ravni znanja so predstojnice govorile še o pomenu analize NPZ-ja z vidika merjenja napredka bralne pismenosti in s tem povezanim akcijskim načrtom za izboljšanje rezultatov.

3.8.2 Izobraževanje učiteljev za e-vrednotenje

V šolskem letu 2012/2013, ko smo prvič uvedli e-vrednotenje NPZ-ja v 9. razredu, je bilo izobraževanje učiteljev zasnovano tako, da bi vsakemu ocenjevalcu zagotovili dovolj obširno razlago o delovanju programa *Scoris Assessor* ter o specifikah e-vrednotenja pri posameznih predmetih. Učiteljem je tehnično delovanje programa zato najprej predstavil pomočnik za e-vrednotenje, ki ga je na vsaki šoli imenoval ravnatelj, sledilo pa je še usposabljanje po predmetih v okviru študijskih skupin, ki so ga izvedli svetovalci ZRSŠ-ja.

Anketa, ki so jo po zaključku e-vrednotenja preizkusov znanja učencev 9. razreda lani izpolnili ocenjevalci, je pokazala, da večina učiteljev meni, da bi za uspešno delo s programom *Scoris Assessor* zadostovalo enkratno usposabljanje, saj so se vsebine precej ponavljale. V šolskem letu 2013/2014, ko e-vrednotenje izvajamo drugič in kar nekaj učiteljev program že pozna, smo se zato odločili, da učitelje, ki bodo letos e-vrednotili prvič, usposobijo le pomočniki za e-vrednotenje na šolah. Le izjemoma, če se posamezni učitelji usposabljanja na šoli ne bi mogli udeležiti ali bi potrebovali dodatno razlago, smo učiteljem ponudili, da se prek predstojnikov OE ZRSŠ-ja prijavijo na dodatna izobraževanja, ki bi jih organizirali glede na število prijav. Takšno dodatno usposabljanje je predstavnica RIC-a izvedla le za učitelje v OE Koper, v ostalih regijah pa prijav ni bilo.

Tudi letos so učitelji po zaključenem e-vrednotenju v anketi zelo dobro ocenili usposabljanja, ki so jih zanje pripravili pomočniki za e-vrednotenje – skoraj 80 % vseh učiteljev, ki so anketo izpolnili, je njihove predstavitve ocenilo z najvišjima ocenama, tj. s 4 ali s 5.

3.8.3 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja v 6. in 9. razredu poteka v elektronski obliki. Učitelji ocenjevalci vrednotijo digitalizirane preizkuse znanja prek računalnika s pomočjo posebnega računalniškega programa za e-vrednotenje. Pri vrednotenju in uporabi programa jim strokovno pomagajo PGO-ji.

PGO-je je izbral RIC v sodelovanju s PK z javnim razpisom. Pri izboru so imeli prednost učitelji ali drugi strokovnjaki s predmetnega področja, ki so imeli izkušnje z vrednotenjem zunanjega preverjanja znanja in strokovno znanje s področja uporabe računalniškokomunikacijske tehnologije. Število izbranih pomočnikov je sorazmerno s številom učencev, ki pri posameznem predmetu opravljajo preverjanje, oziroma s številom učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja posameznega predmeta.

Naloge pomočnikov so te:

- udeležba na usposabljanju za uporabo računalniškega programa za e-vrednotenje;
- sodelovanje pri moderaciji navodil za vrednotenje in izboru preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja;
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo preizkuse NPZ-ja;
- vrednotenje preizkusov znanja;
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja;
- priprava poročila o poteku e-vrednotenja;
- odločanje v postopku poizvedb;
- sodelovanje pri analizi dosežkov in vrednotenja NPZ-ja.

Izobraževanja za PGO-je so v šolskem 2013/2014 potekala v mesecu aprilu na RIC-u. Izobraževanja so bila namenjena seznanitvi pomočnikov s postopki e-vrednotenja, z uporabo celotnega računalniškega programa za e-vrednotenje ter z načinom vodenja ocenjevalcev in kontrole kakovosti njihovega vrednotenja.

Pomočniki so bili seznanjeni tudi s tem, kako bo ovrednoteno njihovo delo in do katerih finančnih nadomestil so po pogodbi upravičeni.

Izobraževanja izvajajo višje svetovalke RIC-a v sodelovanju s PK.

Preglednica 3.8.3.1: Število udeležencev izobraževanj

Predmet	Število udeležencev	
	6. razred	9. razred
SLOVENŠČINA	48	47
ANGLEŠČINA	42	18
NEMŠČINA	6	1
MATEMATIKA	55	55
BIOLOGIJA	/	28
FIZIKA	/	27
GLASBENA UMETNOST	/	23

Pri predmetih madžarščina, italijanščina ter matematika (NIS), slovenščina (NIS) in naravoslovje (NIS) RIC ni imenoval PGO-jev. Pri omenjenih predmetih NPZ opravlja manj kot 100 učencev. Postopke vrednotenja tako opravi PK z GO-jem in nekaterimi izbranimi učitelji ocenjevalci.

Izobraževanje PGO-jev pri **slovenščini** je potekalo v štirih delih, pomočniki pa so bili razdeljeni v dve skupini za 6. in dve skupini za 9. razred. Izobraževanje pomočnikov za 6. razred je potekalo 2. aprila 2014 (1. skupina) in 3. aprila 2014 (2. skupina) na RIC-u, izobraževanje pomočnikov za 9. razred pa 9. aprila 2014 (1. skupina) in 16. aprila 2014 (2. skupina) prav tako na RIC-u. Višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja je pomočnike seznanila z njihovimi nalogami ter pomembnimi datumi in jim predstavila glavne značilnosti e-vrednotenja ter postopke, pri katerih sodelujejo PGO-ji med izvedbo NPZ-ja: priprava na moderacijo, moderacija, vodenje skupine ocenjevalcev in poizvedbe. Sledil je prikaz uporabe programa za e-vrednotenje, GO pa je pojasnila podrobna navodila za vrednotenje nalog pri slovenščini. Po predstavitvi nalog in vseh postopkov so pomočniki e-vrednotili preizkuse znanja iz slovenščine v seznanitvenem načinu programa za e-vrednotenje ter v testnem okolju programa za e-vrednotenje preizkusili vse funkcije za izvajanje omenjenih postopkov.

Izobraževanje PGO-jev pri **matematiki** je potekalo v štirih delih, pomočniki pa so bili razdeljeni v štiri skupine, dve skupini za 6. in dve za 9. razred. Poleg tega so bili PGO-ji še razdeljeni na tiste, ki so sodelovali pri e-vrednotenju že lani, in tiste, ki so se z e-vrednotenjem srečali prvič. Pri vseh so bile vsebine izobraževanja iste, pri novih pomočnikih so bile le nekoliko podrobneje predstavljene. Na začetku je višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja predstavila glavne značilnosti programa za e-vrednotenje. Pomočniki so bili seznanjeni z vsemi postopki pred e-vrednotenjem in med njim ter njihovimi nalogami v tem času. Nato so tudi praktično preizkusili testni program za e-vrednotenje. Pri tem so opravili ožji izbor preizkusov kot predpripravo na moderacijo, preizkusili so vodenje skupine ocenjevalcev in reševanje poizvedb. GO je vsem pomočnikom predstavil tudi izkušnje pri lanskem e-vrednotenju in pokazal analizo opravljenih poizvedb.

Izobraževanje za PGO-je pri **biologiji, fiziki in glasbeni umetnosti** je zaradi manjšega števila pomočnikov potekalo v eni izvedbi za vsak predmet, vsebina pa je bila pri vseh predmetih enaka. Na začetku je višja svetovalka za zunanje preverjanje znanja predstavila glavne značilnosti programa za e-vrednotenje. Pomočniki so bili seznanjeni z vsemi postopki pred e-vrednotenjem in med njim ter njihovimi nalogami v tem času. Nato so tudi praktično preizkusili testni program za e-vrednotenje. Pri tem so opravili ožji izbor preizkusov kot predpripravo na moderacijo, preizkusili so vodenje skupine ocenjevalcev in reševanje poizvedb.

Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca pri **angleščini** je na RIC-u potekalo v treh delih, in sicer 4. aprila 2014 (1. skupina) in 11. aprila 2014 (2. skupina) za 6. razred, 11. aprila 2014 popoldan pa še za 9. razred. Pomočniki so izvedeli, kako bo potekalo njihovo delo in katere so njihove naloge, nato pa so se teoretično in praktično seznanili z e-vrednotenjem. GO je predstavil posebnosti navodil za vrednotenje nalog pri angleščini, nato pa so pomočniki e-vrednotili preizkuse znanja iz angleščine v seznanitvenem načinu programa e-vrednotenje. Del izobraževanja je bil namenjen tudi predstavitvi in praktičnemu usposabljanju za opravljanje nalog PGO-ja: priprava na moderacijo, sodelovanje na moderaciji, vodenje skupine ocenjevalcev in reševanje poizvedb.

Izobraževanja PGO-jev za 6. in 9. razred pri **nemščini** je potekalo 10. aprila 2014 na RIC-u. Po predstavitvi nalog in obveznosti pomočnikov je sledila predstavitev e-vrednotenja in praktično usposabljanje za uporabo programa. Pomočniki so se nato seznanili z novostmi pri ostalih postopkih (priprava na moderacijo, moderacija, vodenje skupine ocenjevalcev, poizvedbe) in preizkusili program za opravljanje svojih nalog v povezavi s temi postopki.

3.8.4 Moderacije navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti navodila za vrednotenje in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pojavijo v vzorcu rešenih preizkusov znanja.

Moderacije navodil za 6. in 9. razred se poleg članov PK praviloma udeležijo tudi PGO-ji.

Pred moderacijo vsi pomočniki v programu *Scoris Assessor* pregledajo nekaj naključno izbranih odpisanih preizkusov in izpišejo morebitne dodatne sprejemljive odgovore. Pripravijo tudi ožji izbor preizkusov, ki se jim zdijo primerni za vajo, standardizacijo ali kontrolo. Izbrane preizkuse ovrednotijo in oddajo. Sledi moderacija, kjer GO v dogovoru s pomočniki v navodila za vrednotenje vnese dodatne strokovno še sprejemljive odgovore.

Po moderaciji PK vnese popravke v navodila za vrednotenje. Moderirana navodila, poleg rešitev nalog in točkovnika, vsebujejo tudi splošna in dodatna navodila za vrednotenje nalog. Moderirana različica navodil je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja. Navodila so v roku, ki je določen s koledarjem NPZ-ja, objavljena na eRicu in eRicu za učitelje.

Vsak učitelj pred začetkom e-vrednotenja ovrednoti en preizkus za vajo in dva za standardizacijo. Namen vaje je, da se učitelji seznanijo z moderiranimi navodili za vrednotenje. Ko zaključi z vrednotenjem vaje, lahko vidi, koliko točk je posameznim odgovorom tega preizkusa dodelil GO (t.i. referenčno vrednotenje). Po opravljeni vaji učitelji ovrednotijo še preizkuse za standardizacijo. Namen standardizacije je, da vsi učitelji pred pričetkom vrednotenja dosežejo določen standard vrednotenja. PGO-ji nato pregledajo vrednotenje učiteljev v svoji skupini. Če pogosto in preveč odstopajo od referenčnega vrednotenja, jih opozorijo na napake ali jim dajo napotke za nadaljnje vrednotenje. Med e-vrednotenjem učitelj ovrednoti tudi kontrolne preizkuse, ki služijo za analize in pripravo povratnih informacij o kakovosti vrednotenja.

Moderacije navodil za vrednotenje preizkusov znanja madžarščine, italijanščine, matematike (NIS), slovenščine (NIS) in naravoslovja (NIS) potekajo sočasno z e-vrednotenjem preizkusov znanja. Moderacije in vrednotenje izvajajo člani PK v sodelovanju s posameznimi učitelji in/ali svetovalci ZRSŠ-ja.

Moderacije navodil za vrednotenje v 6. razredu

Preglednica 3.8.4.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
SLOVENŠČINA	51	najmanj 510
MATEMATIKA	55	najmanj 550
MADŽARŠČINA	9	19
ITALIJANŠČINA	8	39
ANGLEŠČINA	48	najmanj 480
NEMŠČINA	11	najmanj 110

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja v 6. razredu pri **matematiki** so na RIC-u opravili člani PK in 49 PGO-jev. Dan pred moderacijo so pomočniki opravili pripravo ožjega izbora tako, da so v programu za e-vrednotenje pregledali vzorec odpisanih preizkusov in poiskali še morebitne dodatne sprejemljive odgovore učencev. Vsak pomočnik je pregledal najmanj 10 naključno izbranih preizkusov. Med preizkusi je tudi izbral po en preizkus za vajo, standardizacijo ali za kontrolo ocenjevalcev ter jih oddal GO-ju. Pri tem so pomočniki s komentarji GO-ju sporočali, na katero nalogo naj bo v konkretnem preizkusu pozoren. GO in ostali člani PK so nato pred moderacijo pregledali pripombe pomočnikov. Na moderaciji so nato skupaj z ostalimi pomočniki ustrezno dopolnili navodila za vrednotenje.

Moderacije navodil za vrednotenje preizkusov znanja v 6. razredu se je poleg članic PK udeležilo še 48 PGO-jev za **slovenščino**, 42 za **angleščino** in 6 za **nemščino**. Vsi pomočniki so se na moderacijo predhodno pripravili doma tako, da je vsak v programu za e-vrednotenje pregledal vsaj 10 naključno izbranih preizkusov in si zabeležil morebitne dodatne strokovno sprejemljive odgovore, ki jih je prek sporočila v programu *Scoris Assessor* posredoval GO-ju še pred začetkom moderacije. Vsak PGO je ob pregledu 10 naključno izbranih preizkusov tudi izbral in ovrednotil en preizkus ter ga predlagal za vajo, standardizacijo ali za kontrolo ocenjevalcev. GO je dodatne sprejemljive rešitve, ki jih je prejel od PGO-jev, pregledala, na sami moderaciji, ki jo je vodila, pa so prisotni dosegli dogovor glede dodatnih sprejemljivih odgovorov in jih vključili v moderirana navodila za vrednotenje.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **madžarščine** je potekala na Dvojezični osnovni šoli I Lendava. Sedem učiteljev madžarščine je v sodelovanju s predsednico in GO-jem PK za madžarščino pregledalo vse rešene preizkuse učencev 6. razreda in navodila za vrednotenje dopolnilo z dodatnimi strokovno sprejemljivimi odgovori učencev. Nato je sledilo vrednotenje.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **italijanščine** je potekala na osnovni šoli Pier Paolo Vergerio il Vecchio v Kopru. Učitelja italijanščine z osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom sta v sodelovanju z GO-jem in PK pregledala rešene preizkuse učencev 6. razreda in dopolnila navodila za vrednotenje. Po moderaciji je potekalo še vrednotenje vseh preizkusov znanja.

Moderacije navodil za vrednotenje v 9. razredu

Preglednica 3.8.4.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
SLOVENŠČINA	50	najmanj 500
MADŽARŠČINA	10	22
ITALIJANŠČINA	8	35
ANGLEŠČINA	22	najmanj 220
NEMŠČINA	7	najmanj 70
MATEMATIKA	55	najmanj 550
FIZIKA	27	najmanj 270
BIOLOGIJA	28	najmanj 280
GLASBENA UMETNOST	23	najmanj 230

Moderacije navodil za vrednotenje preizkusov znanja v 9. razredu se je poleg članic PK udeležilo še 47 PGO-jev za **slovenščino**, 18 za **angleščino** in 1 za **nemščino.** Vsi pomočniki so se na moderacijo predhodno pripravili doma. Vsak je v programu za e-vrednotenje pregledal vsaj 10 naključno izbranih preizkusov in si zabeležil morebitne dodatne strokovno sprejemljive odgovore, ki jih je prek sporočila v programu *Scoris Assessor* posredoval GO-ju še pred začetkom moderacije. GO je dodatne sprejemljive rešitve pregledala, na sami moderaciji, ki jo je vodila, pa so prisotni dosegli dogovor glede dodatnih strokovno sprejemljivih odgovorov in jih vključili v moderirana navodila za vrednotenje. Poleg tega je vsak PGO ob pregledu 10 naključno izbranih preizkusov izbral in ovrednotil en preizkus ter ga predlagal za vajo, standardizacijo ali za kontrolo ocenjevalcev.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **madžarščine** je potekala na Dvojezični osnovni šolo Lendava I. GO je učitelje seznanila z navodili za vrednotenje. Učitelji so nato pregledali rešene preizkuse znanja in zabeležili vse dodatne sprejemljive odgovore učencev. Po moderiranih navodilih za vrednotenje so nato ovrednotili vse preizkuse znanja.

Moderacija navodil za vrednotenje preizkusov znanja iz **italijanščine je** potekala na osnovni šoli Pier Paolo Vergerio il Vecchio v Kopru. GO je učiteljem predstavil navodila za vrednotenje. Učitelji so si v programu za e-vrednotenje ogledali rešene preizkuse znanja in zabeležili vse dodatne sprejemljive odgovore učencev. Moderirana različica navodil za vrednotenje je bila strokovna podlaga za vrednotenje vseh preizkusov.

Moderacijo navodil za vrednotenje preizkusov znanja pri **matematiki, fiziki, biologiji in glasbeni umetnosti** so na RIC-u opravili člani PK in PGO-ji. Dan pred moderacijo so pomočniki opravili pripravo ožjega izbora tako, da so v programu za e-vrednotenje pregledali vzorec odpisanih preizkusov in poiskali še morebitne dodatne sprejemljive odgovore učencev. Vsak pomočnik je pregledal najmanj 10 naključno izbranih preizkusov. Med preizkusi je tudi izbral po en preizkus za vajo, standardizacijo ali za kontrolo ocenjevalcev ter jih oddal GO-ju. Pri tem so pomočniki s komentarji GO-ju sporočali, na katero nalogo naj bo v konkretnem preizkusu pozoren. GO in ostali člani PK so nato pred moderacijo pregledali pripombe pomočnikov. Na moderaciji so skupaj z ostalimi pomočniki ustrezno dopolnili navodila za vrednotenje.

3.8.5 Standardizacija

Po opravljeni moderaciji GO v sodelovanju s člani PK iz ožjega izbora v programu za e-vrednotenje izbere en preizkus za vajo, dva za standardizacijo in tri ali več preizkusov za kontrolo ter jih ovrednoti v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Njegovo vrednotenje je tako imenovano referenčno vrednotenje in služi za primerjavo z vrednotenjem učiteljev ocenjevalcev.

Po vrednotenju preizkusa za vajo si učitelj ocenjevalec lahko ogleda referenčno vrednotenje in ga primerja s svojim vrednotenjem. Po vrednotenju preizkusov za standardizacijo pa lahko PGO ugotovi, kako uspešno je učitelj ocenjevalec uskladil svoje kriterije vrednotenja s kriteriji, zapisanimi v moderiranih navodilih za vrednotenje. V primeru večjega odstopanja PGO opozori učitelja ocenjevalca o napakah pri vrednotenju. Vrednotenje kontrolnih preizkusov je podlaga za analize kakovosti vrednotenja učiteljev ocenjevalcev, ki jih opravi RIC.

Standardizacija v 6. razredu

Članice PK za **slovenščino, angleščino** in **nemščino** so od preizkusov, ki so jih PGO-ji za 6. razred predlagali za vajo, kontrolo in standardizacijo, izbrale enega za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo. Pri izboru preizkusa za vajo so komisije poskušale upoštevati smernice, da je bil preizkus čitljiv in skoraj v celoti rešen,da je vseboval pravilne, nepravilne odgovore ali naloge, kjer ni odgovora, hkrati pa naj bi bil brez vsebinskih dilem. Tudi preizkus, primeren za standardizacijo, naj bi bil čitljiv in skoraj v celoti rešen, poleg pravilnih in nepravilnih odgovorov pa je lahko vseboval še kakšen sprejemljiv odgovor, ki je naveden v navodilih za vrednotenje.

Izbrani kontrolni preizkusi pri **slovenščini** lahko na primer vsebujejo naloge, pri katerih odgovori »Po smislu« vsebujejo strnjene (povzete) odgovore ali pa delno pravilne odgovore, pri **angleščini** lahko odgovor pri nalogi kratkih odgovorov vsebuje še dodatno informacijo, ki jo vprašanje ne zahteva, naloga besedišča s sliko ima lahko kot odgovor ustrezno besedo, ki pa je napačno zapisana, sestavki pri pisnem sporočanju pa nimajo nujno razvitih vseh iztočnic.

Kontrolne preizkuse za **nemščino** so članice PK izbirale glede na vsebinske dileme, ki so jih vsebovali odgovori in bi bile dober pokazatelj kakovosti vrednotenja ocenjevalcev ter razumevanja navodil za vrednotenje.

Pri **matematiki** so člani PK od preizkusov, ki so jih PGO-ji za 6. razred predlagali za vajo, kontrolo in standardizacijo, izbrali enega za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo. Pri izboru preizkusov so upoštevali, da so bili preizkusi čitljivi in skoraj v celoti rešeni. Vsebovali naj bi pravilne, nepravilne odgovore ali naloge brez odgovora. Preizkus za vajo naj bi bil brez vsebinskih dilem. Preizkus, primeren za standardizacijo in kontrolo, pa naj bi poleg pravilnih in nepravilnih odgovorov vseboval še kakšen sprejemljiv odgovor, pri katerem mora ocenjevalec upoštevati dodatna navodila, ki so navedena v navodilih za vrednotenje.

Pri predmetih madžarščina, italijanščina, slovenščina (NIS) in matematika (NIS) ni bila opravljena priprava standardizacije, saj so e-vrednotenje preizkusov znanja zaradi manjšega števila učencev, ki so pri omenjenih predmetih pisali preverjanje, opravili člani PK s posameznimi učitelji sočasno z moderacijo navodil za vrednotenje.

Članice PK za **slovenščino, angleščino** in **nemščino** so od preizkusov, ki so jih PGO-ji za 9. razred predlagali za vajo, kontrolo in standardizacijo, izbrale enega za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo ter pri izbiri le-teh upoštevale enake smernice kot za 6. razred.

Člani PK za **matematiko, fiziko, biologijo in glasbeno umetnost** so od preizkusov, ki so jih PGO-ji za 9. razred predlagali za vajo, kontrolo in standardizacijo, izbrali enega za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo. Pri **matematiki** so pri izbiri le-teh upoštevali enake smernice kot za 6. razred. Pri **fiziki**, **biologiji** in **glasbeni umetnosti** so pri izboru preizkusov prav tako upoštevali, da so bili preizkusi čitljivi in skoraj v celoti rešeni. Vsebovali naj bi pravilne, nepravilne odgovore ali naloge brez odgovora. Preizkus za vajo naj bi bil brez vsebinskih dilem. Preizkus primeren za standardizacijo in kontrolo pa naj bi poleg pravilnih in nepravilnih odgovorov vseboval še kakšen sprejemljiv odgovor, pri katerem mora ocenjevalec upoštevati dodatna navodila, ki so navedena v navodilih za vrednotenje. Pri nalogah obkroževanja kontrolnih preizkusov ni, pri preizkusu za vajo in standardizacijo pa so pomočniki izbirali tudi take preizkuse, ki so vsebovali primere nalog, kjer je učenec obkrožil več odgovorov ali pa ni jasno označil, kateri odgovor naj se upošteva.

Tako kot v 6. razredu tudi pri pripravi vrednotenja v 9. razredu PK za madžarščino, italijanščino in NIS niso izbrale preizkusov znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo učiteljev. Vrednotenje opravijo člani PK v sodelovanju z manjšim številom učiteljev. Zaradi skupinskega vrednotenja postopka vaje in standardizacije učiteljev ocenjevalcev nista potrebna, prav tako pa ni smiselna kontrola vrednotenja.

3.9 Vrednotenje preizkusov NPZ-ja

V šolskem letu 2012/2013 je vrednotenje preizkusov učencev 9. razreda prvič potekalo elektronsko, v šolskem letu 2013/2014 pa smo elektronsko vrednotenje uvedli tudi v 6. razredu. Dogovorjeno je bilo, da pri e-vrednotenju preizkusov šestošolcev sodelujejo vsi učitelji, ki izpolnjujejo pogoje za poučevanje preverjanih predmetov (lahko tudi učitelji razrednega pouka), preizkuse devetošolcev pa vsi učitelji, ki učijo v 7., v 8. ali v 9. razredu. Prijave smo uredili tako, da je vsak učitelj vrednotil bodisi preizkuse 6. razreda bodisi preizkuse 9. razreda, nikoli pa obojih. Vrednotenja so bili opravičeni PGO-ji, pa tudi nekateri pomočniki za e-vrednotenje, ki so jih imenovali ravnatelji.

RIC je po zaključku prijav, na podlagi primerjalnih analiz števila prijavljenih učencev in učiteljev s posamezne šole, nekatere šole pozval, naj upoštevajo navodila in prijavijo vse učitelje. Glede na število prijavljenih učencev in učiteljev pri posameznem predmetu so šole, ki so nekatere učitelje prijavile za vrednotenje dveh ali več predmetov, dobile povratno informacijo, kateri predmet bodo takšni učitelji dejansko vrednotili, pa tudi, ali bodo pri tem predmetu vrednotili preizkuse v 6. ali v 9. razredu.

Večina učiteljev je v programu *Scoris Assessor* vrednotila običajne preizkuse, manjša skupina učiteljev iz SV-dela Slovenije pa je vrednotila preizkuse učencev s posebnimi potrebami, in sicer tiste s prilagojenim vrednotenjem in povečavo črk na velikost 18 na formatu A4. Preizkuse, ki jih ni bilo mogoče digitalizirati (povečave na formatu A3, brajica …), so letos prvič vrednotili učitelji z dveh ljubljanskih šol ter učitelji iz zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Ti so del preizkusov ovrednotili na papirju, nato pa v program *Scoris* le vnesli dosežene točke, del preizkusov pa so morali ovrednotiti v Scorisu na način, ki se nekoliko razlikuje od običajnega. Svoje delo so opravili izjemno skrbno in brez težav, četudi za vrednotenje prilagojenih preizkusov niso imeli posebnega usposabljanja.

Pri vrednotenju preizkusov učencev z NIS-om učitelji niso sodelovali; preizkuse so na RIC-u ovrednotili člani PK.

Vrednotenje je potekalo med 12. in 29. majem 2014, učitelji pa so imeli na voljo več dni (pri matematiki in slovenščini 6 delovnih dni, pri tujih jezikih 5 delovnih dni in pri tretjih predmetih 4 delovne dni).

V letošnjem letu smo odločitev, kdaj bodo znotraj teh terminov začeli in zaključili z vrednotenjem, prepustili ocenjevalcem oz. šolam. Enako kot lani pa je vsak ocenjevalec najprej ovrednotil en preizkus za vajo in dva za standardizacijo. Vaja je namenjena spoznavanju moderiranih navodil za vrednotenje. Standardizacijska preizkusa vsakega učitelja je po oddaji pregledal PGO z namenom, da učitelja opozori na morebitne napake ali odstopanja od točk, ki so jih posameznim nalogam v standardizacijskem preizkusu dodelili člani PK. Učitelj je v oddanih preizkusih za vajo in standardizacijo lahko tudi sam pogledal, kako se pri točkovanju ujema z referenčnim vrednotenjem PK. Po oddaji standardizacijskih preizkusov je v programu potekalo potrjevanje ocenjevalcev za vrednotenje (potrjeni so bili vsi).

Med vrednotenjem, od 12. do 29. maja 2014, je bila ocenjevalcem na voljo brezplačna telefonska številka na RIC-u, kamor so vsak delovni dan med 8. in 20. uro lahko poklicali v primeru tehničnih težav, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti. Na vsebinska vprašanja o vrednotenju posameznih nalog so prek sistema sporočil v programu *Scoris* učiteljem odgovarjali PGO-ji. Vsak učitelj je na seznam svojih preizkusov dobil tudi 3 t.i. kontrolne preizkuse, na podlagi katerih bodo pripravljene analize o kakovosti vrednotenja in povratna informacija za vsakega učitelja.

Podatke o številu prijavljenih učiteljev, udeležbi učiteljev pri vrednotenju in številu preizkusov pri posameznih predmetih prikazujeta preglednici 3.9.1 in 3.9.2. Skupno se je vrednotenja v 6. razredu udeležilo 2.310 učiteljev, v 9. razredu pa 2.879 učiteljev (leta 2013: 3.936, leta 2012: 3.238).

Upoštevani so prijavljeni učitelji do dne, ko se je pri posameznih predmetih vrednotenje pričelo – razlika med številom prijavljenih in udeleženih so torej le učitelji, ki so bili zaradi bolezni in ostalih nepredvidenih okoliščin odjavljeni med vrednotenjem. Med učitelje, ki so se vrednotenja udeležili, so všteti vsi, ki so oddali vsaj en standardizacijski preizkus ali vsaj en preizkus iz rednega vrednotenja. Pri predmetih, kjer je bil preizkus razdeljen na dva dela (tj. na naloge izbirnega tipa in ostale naloge: FIZ, BIO, GUM), so upoštevani učitelji, ki so ta pogoj izpolnili vsaj pri enem delu. Članov PK in PGO-jev nismo šteli k ocenjevalcem.

Pri številu preizkusov na učitelja je pri vsakem predmetu navedena t.i. kvota – torej, koliko preizkusov naj bi vsak učitelj ovrednotil, pri čemer so izvzeti preizkusi za vajo in standardizacijo ter kontrolni preizkusi. Kvota je bila za učitelje, ki so vrednotili prilagojene preizkuse učencev s posebnimi potrebami, nekoliko nižja.

Preglednica 3.9.1: Udeležba učiteljev in število preizkusov na vrednotenju NPZ-ja 2013/2014 v 6. razredu

Predmet	Prijavljeni	Vrednotili	Odstotek	Št. učencev	Št. preizkusov/učitelja (kvota)
MAT	734	732	99,7	17182	24
SLJ	710	708	99,7	17095	25
ITJ	2	2	100,0	39	25
MAJ	3	3	100,0	19	10
TJA	795	786	98,9	16617	22
TJN	66	63	95,5	496	8
Skupaj	**2.310**	**2.294**	**99,3**		

Preglednica 3.9.2: Udeležba učiteljev in število preizkusov na vrednotenju NPZ-ja 2013/2014 v 9. razredu

Predmet	Prijavljeni	Vrednotili	Odstotek	Št. učencev	Št. preizkusov/učitelja (kvota)
MAT	757	747	98,7	16760	23
SLJ	749	743	99,2	16684	23
ITJ	2	2	100,0	35	15
MAJ	4	4	100,0	22	10
TJA	238	236	99,2	3994	18
TJN	11	10	90,9	78	7
FIZ	294	290	98,6	4143	15
BIO	510	499	97,8	4210	9
GUM	314	299	95,2	4130	14
Skupaj	**2.879**	**2.830**	**98,3**		

Pri večini predmetov je bila kvota preizkusov, ki jih je vsak učitelj ovrednotil, višja kot lani. Razlogov za to je več:

- zaradi uvedbe e-vrednotenja je bilo imenovanih več PGO-jev, ki pri vrednotenju ne sodelujejo;
- izobraževanja učiteljev so letos izvajali samo pomočniki za e-vrednotenje na šolah, zaradi česar so bili po presoji ravnatelja lahko vrednotenja oproščeni;
- lani je večina učiteljev, ki so sodelovali pri e-vrednotenju v 9. razredu, klasično vrednotila tudi preizkuse šestošolcev s svoje šole; letos je vsak učitelj vrednotil bodisi preizkuse 6. razreda bodisi preizkuse 9. razreda, nikoli pa obojih.

3.10 Vpogledi v ovrednotene preizkuse in poizvedbe

Učenec in njegovi starši imajo pravico do vpogleda v ovrednotene preizkuse NPZ-ja v prisotnosti učitelja na šoli in v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in s *Koledarjem NPZ-ja*.

Po vpogledu v ovrednotene preizkuse znanja ima učenec možnost poizvedbe, s katero preveri, ali je bil njegov preizkus znanja ovrednoten v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Poizvedbe potekajo v rokih, ki so navedeni v *Podrobnejših navodilih o šolskem koledarju* in v *Koledarju NPZ-ja*.

Vpogledi potekajo v elektronski obliki. Učenec lahko dostopa do svojih preizkusov znanja s kateregakoli računalnika s povezavo v medmrežje. Šola pa jih organizira v računalniški učilnici, tako da ima vsak učenec svoj računalnik, s katerim lahko na spletni strani, z vpisom svojih šifre in številke EMŠO, dostopa do ovrednotenih preizkusov znanja v obliki zapisa pdf. Poleg ovrednotenih preizkusov in izpisa dosežkov učenca so na tej spletni strani dostopna tudi moderirana navodila za vrednotenje.

Učitelji, ki ob vpogledu v ovrednotene preizkuse skupaj z učencem ugotovijo morebitne napake pri točkovanju posameznih nalog, podatke o teh učencih in preizkusih (ime in priimek oz. šifra učenca, predmet, naloga in opis napake) posredujejo ravnatelju. Ta podatke za poizvedbe vnese v spletni uporabniški program *Poizvedbe NPZ* na eRicu. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik in preveri, ali so naloge ovrednotene v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Če ugotovi, da je poizvedba upravičena, nalogo (ali več nalog) ponovno ovrednoti, skladno z moderiranimi navodili za vrednotenje. Vse spremembe se shranijo v programu za e-vrednotenje. RIC nato v rokih, ki so določeni s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem NPZ-ja*, šolam posreduje spremembe dosežkov po poizvedbah.

3.10.1 Poizvedbe

Razlogi za poizvedbe so lahko različni, vendar tehničnih napak (napačno seštevanje točk, napačen vpis točk ipd.), ki smo jih zaznavali v preteklih letih, zaradi uporabe računalniškega programa za elektronsko vrednotenje ni več. Napake, ki nastanejo pri vrednotenju, so vsebinske narave (neupoštevanje moderiranih navodil za vrednotenje).

V preglednicah 3.10.1.1 in 3.10.1.2 je prikazano število učencev, ki so se udeležili NPZ-ja iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedb za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah v 6. in 9. razredu. V preteklih letih analiz poizvedb v 6. razredu nismo mogli opraviti, saj so le-te potekale na šolah. Zato deleža poizvedb in napak po posameznih nalogah na Državnem izpitnem centru nismo zaznali.

Preglednica 3.10.1.1: Poizvedbe v 6. razredu

Predmet	Število učencev na NPZ-ju	Poizvedbe			Spremembe po poizvedbah	
		število	delež (%)		število	delež (%)
SLOVENŠČINA	17.095	1.350	7,90	večje število točk	1.043	77,26
				enako število točk	300	22,22
				manjše število točk	7	0,52
ITALIJANŠČINA	39	0	0	večje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
MADŽARŠČINA	19	0	0	večje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
ANGLEŠČINA	16.617	725	4,36	večje število točk	460	63,45
				enako število točk	249	34,34
				manjše število točk	16	2,21
NEMŠČINA	496	36	7,26	večje število točk	21	58,33
				enako število točk	15	41,66
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA	17.182	1.344	7,82	večje število točk	740	55,06
				enako število točk	541	40,25
				manjše število točk	63	4,69

Pri **slovenščini** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 1.350 učencev, kar predstavlja 7,90 % vseh učencev, ki so opravljali NPZ iz slovenščine v 6. razredu. 1.043 učencem se je po poizvedbi število točk zvišalo, kar pomeni, da je bila poizvedba upravičena, pri 300 učencih pa je bila poizvedba neupravičena, kar pomeni, da se število točk ni spremenilo.

Poizvedbe so se v različnem številu pojavile pri vseh nalogah tako v prvem kot v drugem delu preizkusa.

Slika 3.10.1.1: Število poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa pri slovenščini

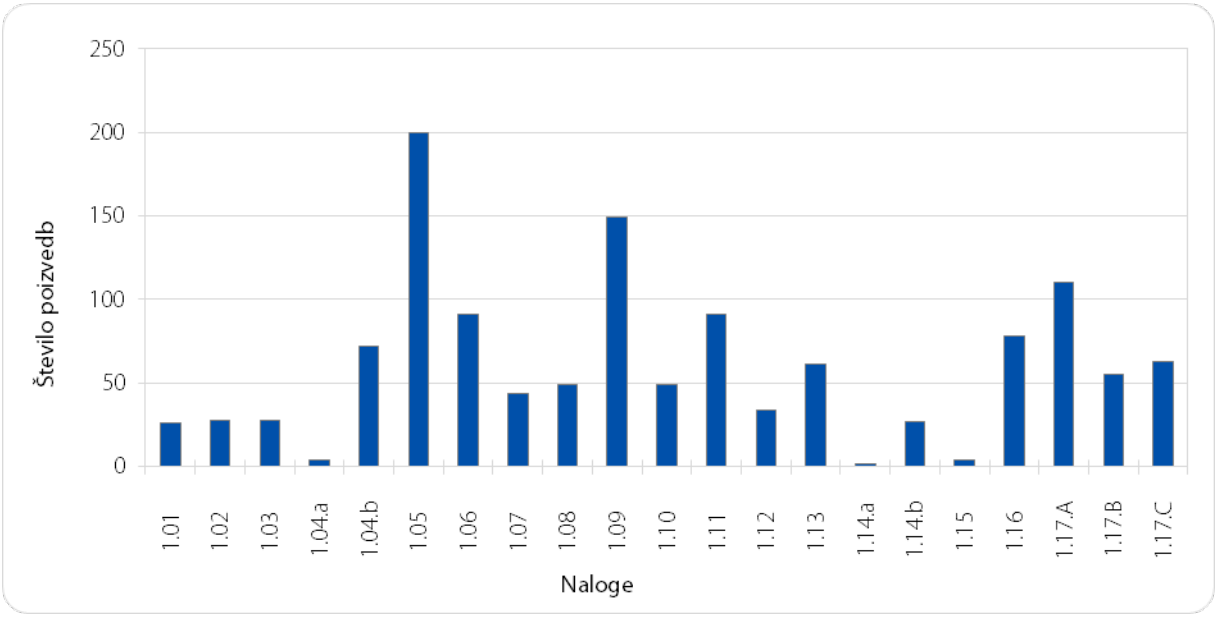

Slika 3.10.1.2: Število poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa pri slovenščini

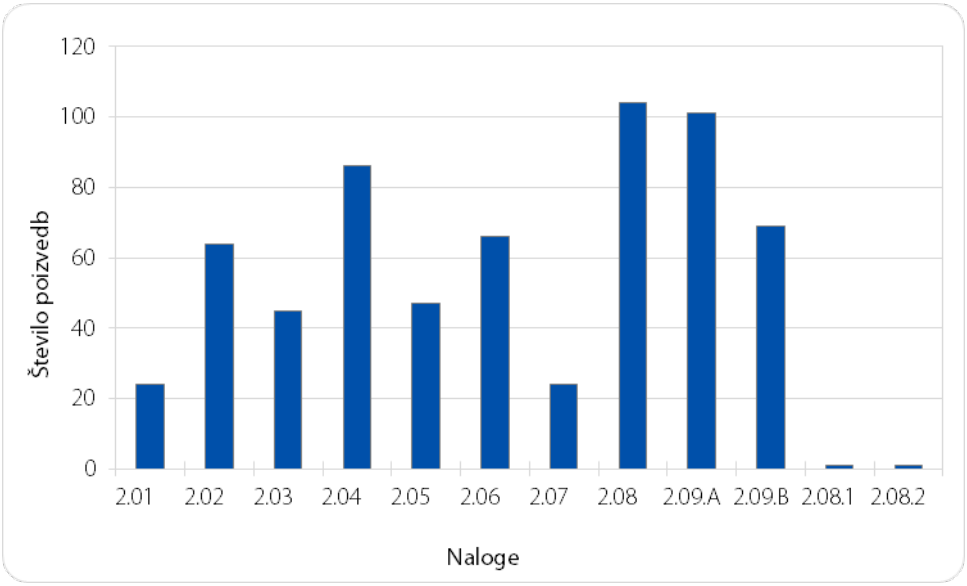

Pri **angleščini** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 725 učencev, kar predstavlja 4,36 % vseh, ki so opravljali NPZ iz angleščine v 6. razredu. 460 poizvedb je bilo upravičenih, saj se je pri preizkusu število točk učencem povišalo, pri 249 poizvedbah pa je število točk ostalo enako.

Po številu poizvedb je izstopala naloga pisnega sporočanja, predvsem kriterij *vsebina*, kjer je bilo poizvedb 219.

Slika 3.10.1.3: Število poizvedb po nalogah pri angleščini

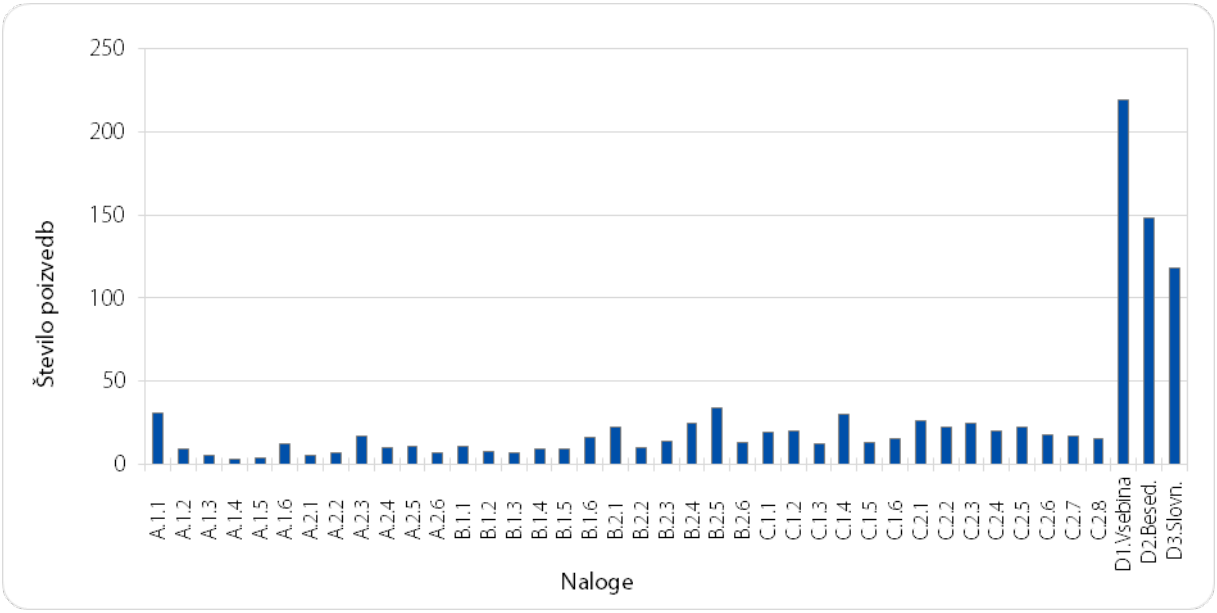

Pri **nemščini** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 36 učencev, kar predstavlja 7,26 % vseh, ki so opravljali NPZ iz nemščine v 6. razredu. Pri 21 poizvedbah se je število točk povečalo, 15 pa ni bilo upravičenih, saj se število točk ni spremenilo.

Poizvedbe se niso pojavile pri vseh nalogah, po številu poizvedb pa izstopa naloga pisnega sporočanja, predvsem kriterij *vsebina*.

Slika 3.10.1.4: Število poizvedb po nalogah pri nemščini

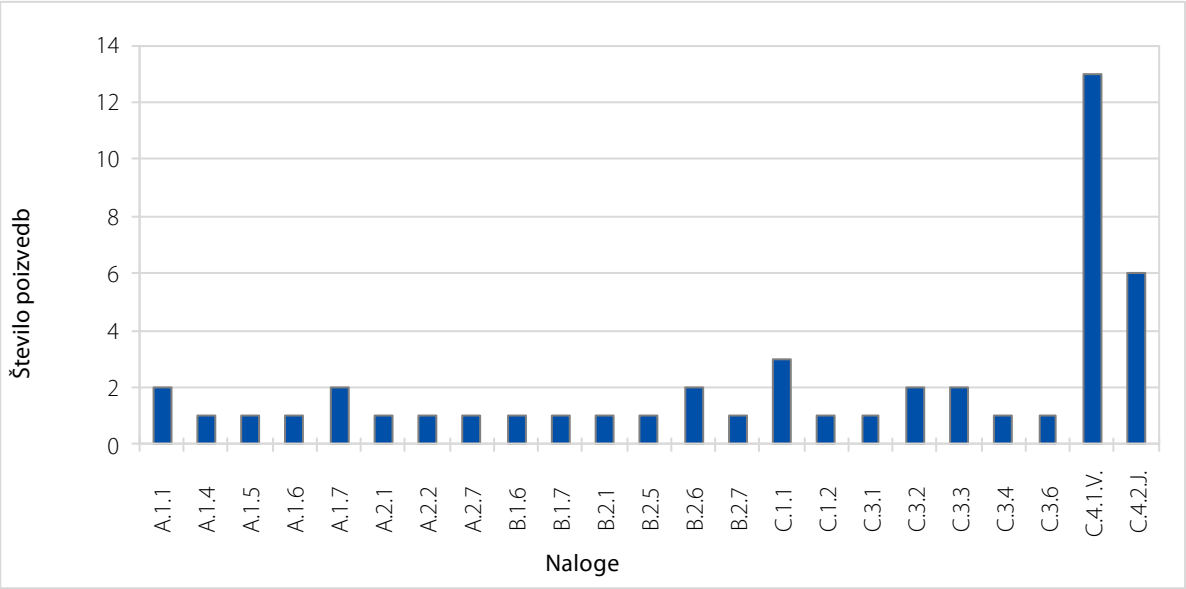

Na NPZ-ju leta 2014 pri **italijanščini** in **madžarščini** ni bilo poizvedb.

Pri **matematiki** je bila dobra polovica poizvedb upravičenih (55 %), saj se je število točk povečalo, 40 % poizvedb pa je bilo neupravičenih in se število točk ni spremenilo. Število poizvedb po nalogah je bilo takšno:

Slika 3.10.1.5: Število poizvedb po nalogah (od 1–5) pri matematiki

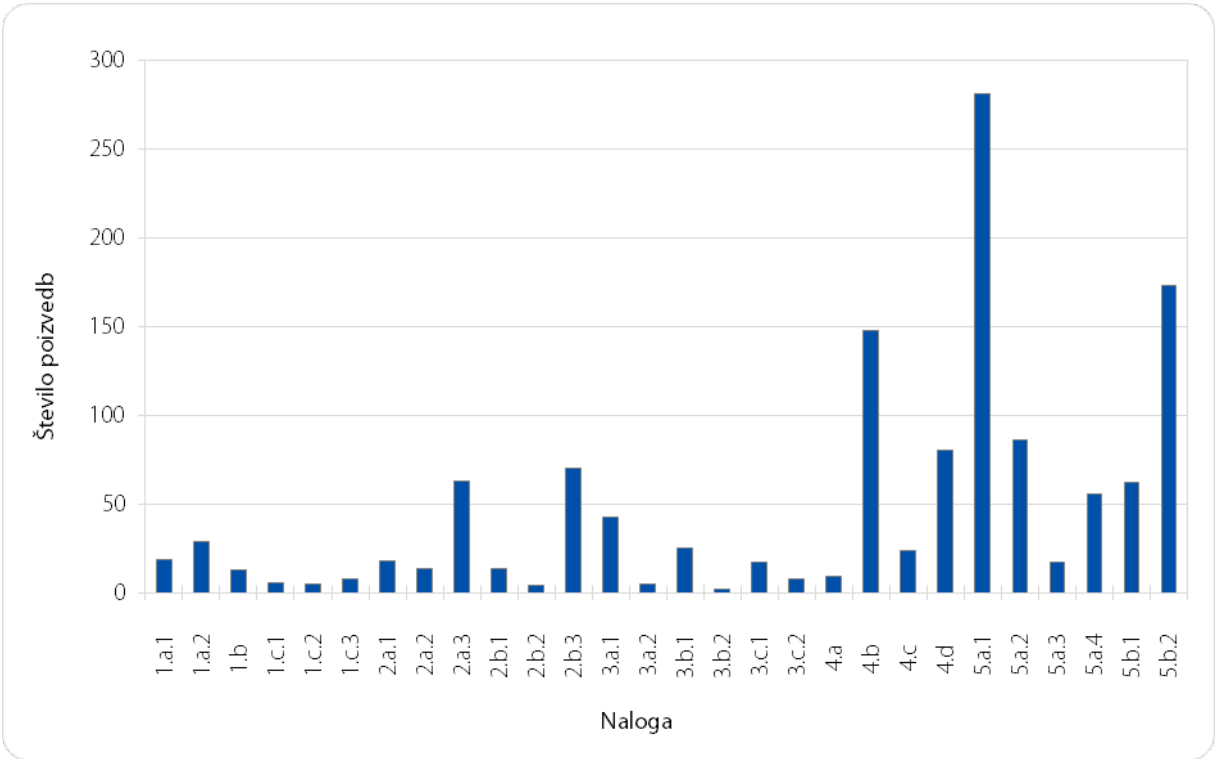

Slika 3.10.1.6: Število poizvedb po nalogah (od 6–9) pri matematiki

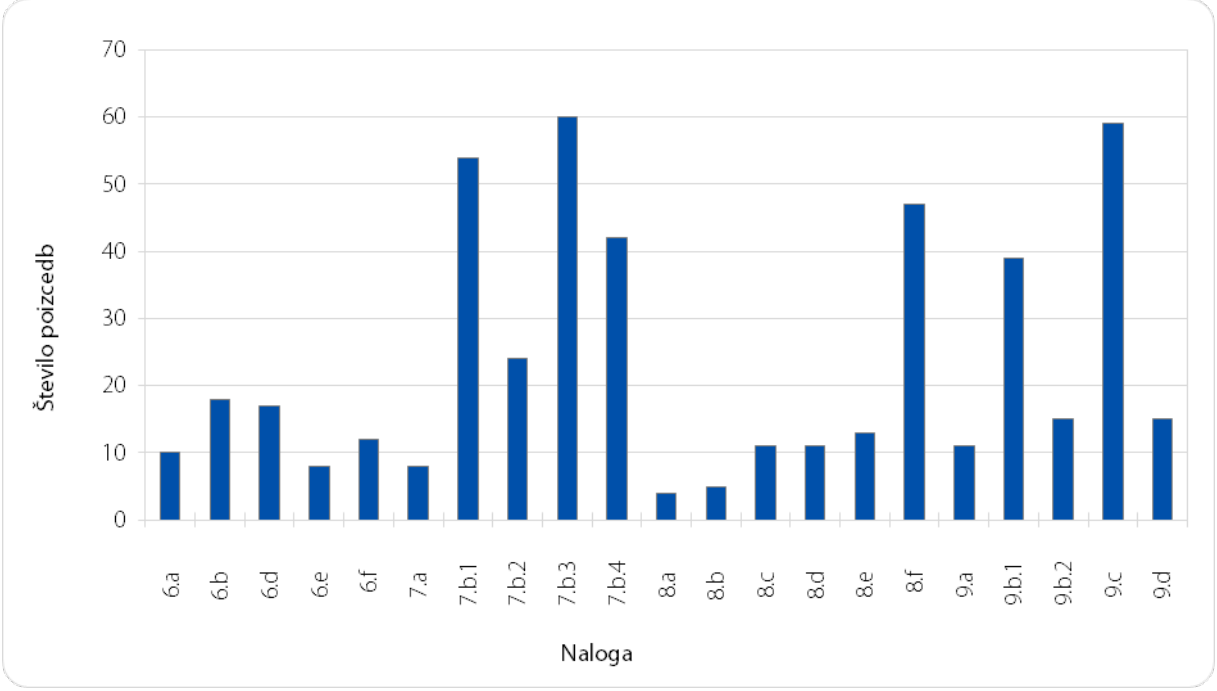

Izstopajo tri postavke, 5. a. 1, 5. b. 2 in 4. b. Pri postavki 5. a. 1 se število točk v 89 % ni spremenilo, prav tako je bila večina poizvedb pri postavki 5. b. 2 neupravičena (89 %). Poizvedbe pri postavki 4. b pa so bile v večini upravičene (pri 78 % poizvedb se je število točk zvišalo). Pri postavki 4. b ocenjevalci niso upoštevali dodatnega navodila k nalogi, saj se je odgovor učenca nanašal na prejšnjo postavko.

Preglednica 3.10.1.2: Poizvedbe v 9. razredu

Predmet	Število učencev na NPZ-ju	Poizvedbe			Spremembe po poizvedbah	
		število	delež (%)		število	delež (%)
SLOVENŠČINA	16.684	1.667	9,99	večje število točk	1.246	74,74
				enako število točk	417	25,01
				manjše število točk	4	0,24
ITALIJANŠČINA	35	3	8,57	večje število točk	3	100,00
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
MADŽARŠČINA	22	0	0	večje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				manjše število točk	0	0
ANGLEŠČINA	3.994	131	3,28	večje število točk	95	72,52
				enako število točk	34	25,95
				manjše število točk	2	1,53
NEMŠČINA	78	2	2,56	večje število točk	1	50,00
				enako število točk	1	50,00
				manjše število točk	0	0
MATEMATIKA	16.760	998	5,95	večje število točk	782	78,36
				enako število točk	209	20,94
				manjše število točk	7	0,70
BIOLOGIJA	4.210	260	6,18	večje število točk	179	68,85
				enako število točk	80	30,77
				manjše število točk	1	0,38
FIIZIKA	4.143	186	4,49	večje število točk	147	79,03
				enako število točk	39	20,97
				manjše število točk	0	0
GLASBENA UMETNOST	4.130	239	5,79	večje število točk	173	72,38
				enako število točk	56	23,43
				manjše število točk	10	4,18

Pri **slovenščini** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 1.667 učencev, kar predstavlja 9,99 % vseh, ki so opravljali NPZ iz slovenščine v 9. razredu. To je nekaj manj kot v preteklem šolskem letu, ko je bilo poizvedb 1.734 oz. 10,07 %.

Preglednica 3.10.1.3: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013	NPZ 2014
SLO	7,6	9,6	10,6	12,2	12,1	16,4	16,8	10,07	9,99

V primerjavi s preteklim šolskim letom se je povečal delež neupravičenih poizvedb: v lanskem šolskem letu se po poizvedbah 20,46 % učencem število točk ni spremenilo, v letošnjem šolskem letu pa je bilo neupravičenih poizvedb 25,02 %.

Poizvedbe so se v različnem številu pojavile pri vseh nalogah tako v prvem delu preizkusa (naloge, vezane na umetnostno besedilo) kot v drugem (naloge, vezane na neumetnostno besedilo). Veliko poizvedb je bilo tako kot prejšnje leto pri tvorbnih nalogah oziroma pri nalogah, ki so se vrednotile po smislu. Učitelji so morali sami presojati, ali je zapisani odgovor učenca še strokovno sprejemljiv ali ne, pri čemer so morali tudi zelo dobro poznati izhodiščna besedila.

Slika 3.10.1.7: Število poizvedb po nalogah v I. delu preizkusa pri slovenščini

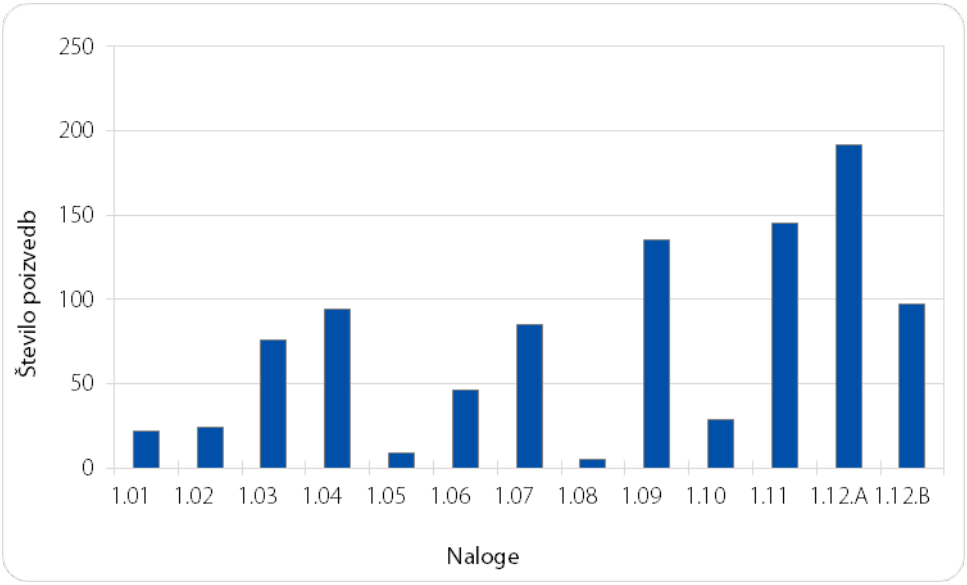

Slika 3.10.1.8: Število poizvedb po nalogah v II. delu preizkusa pri slovenščini

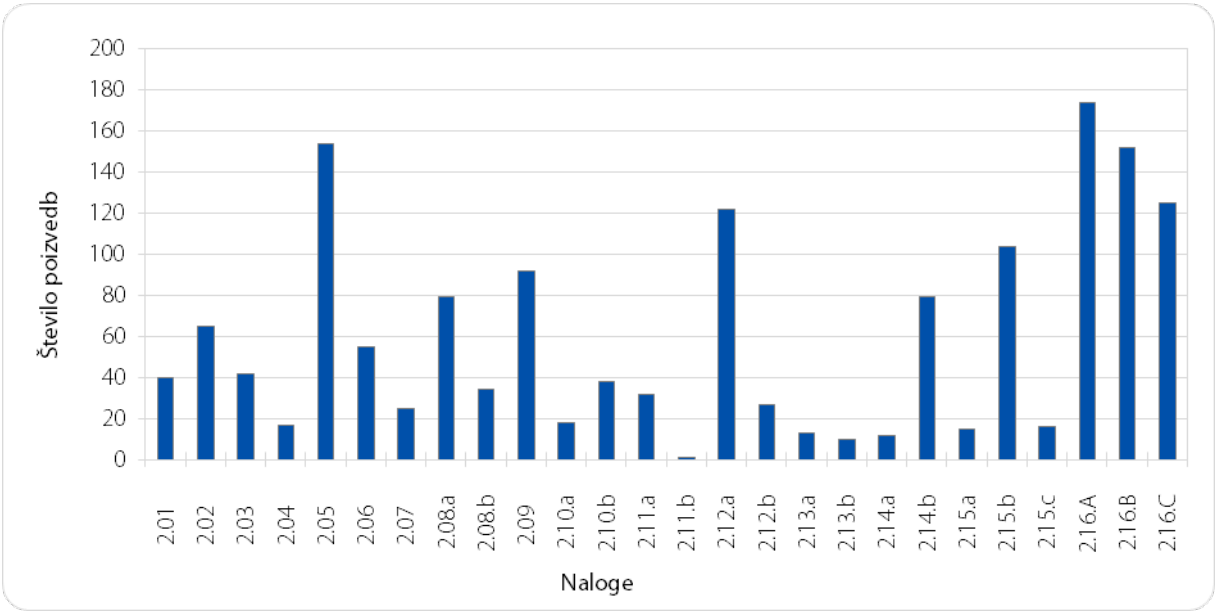

Pri **italijanščini** delež poizvedb med leti zelo niha zaradi majhnega števila učencev, ki opravljajo preverjanje, in majhnega števila učiteljev ocenjevalcev. Že posamezna napaka močno vpliva na delež napak. Pri NPZ-ju 2014 je prišlo do treh napak pri vrednotenju treh različnih nalog v treh preizkusih znanja.

Preglednica 3.10.1.4: Delež (%) poizvedb pri italijanščini med leti

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013	NPZ 2014
ITJ	8,57	0,00	13,51	3,57	5,12	7,32	8,82	2,00	8,57

NPZ iz **madžarščine** opravlja majhno število učencev, zato preizkuse znanja vrednoti manjše število učiteljev in že posamezna napaka vpliva na večji delež napak oziroma poizvedb.

Preglednica 3.10.1.5: Delež (%) poizvedb pri madžarščini med leti

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013	NPZ 2014
MAJ	18,57	0,00	0,00	4,5	0,00	8,88	8,33	6,66	0,00

Pri **matematiki** je pravico do poizvedbe uveljavljalo 5,95 % učencev. Primerjava deležev poizvedb med leti kaže, da je bil ta malenkost višji glede na prejšnje leto (za 0,25 %). Razlog za upravičene poizvedbe je bil v neupoštevanju navodil za vrednotenje.

Preglednica 3.10.1.6: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti

	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013	NPZ 2014
MAT	2,5	4,1	4,5	4,6	4,4	6,3	5,4	5,7	5,95

Slika 3.10.1.9: Število poizvedb po nalogah (od 1–5) pri matematiki

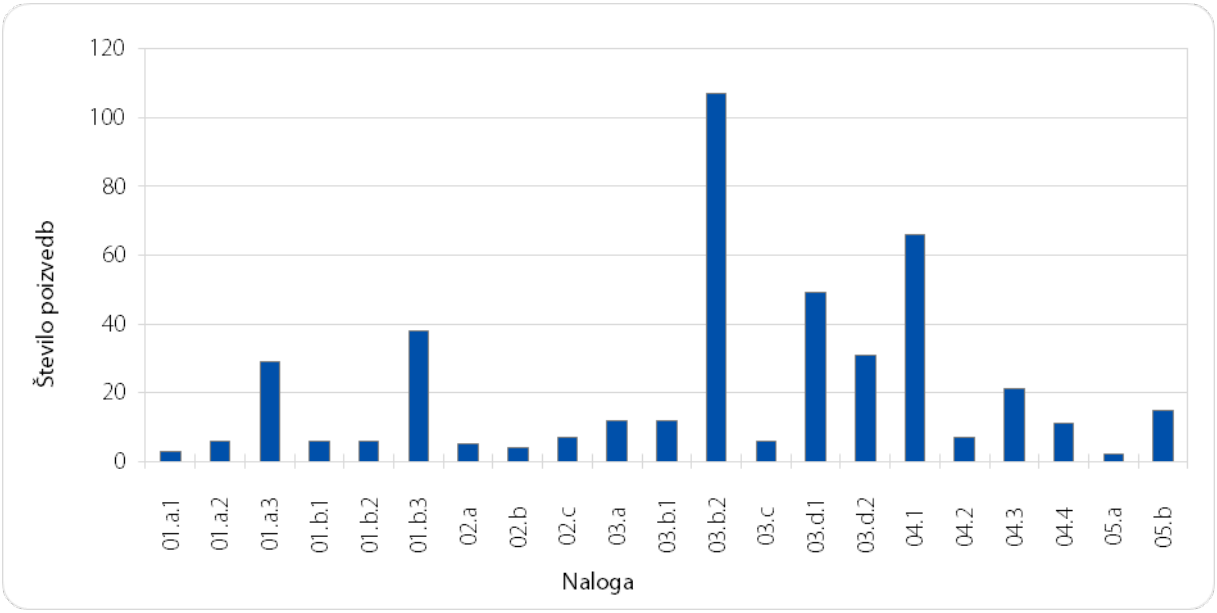

Slika 3.10.1.10: Število poizvedb po nalogah (od 6–11) pri matematiki

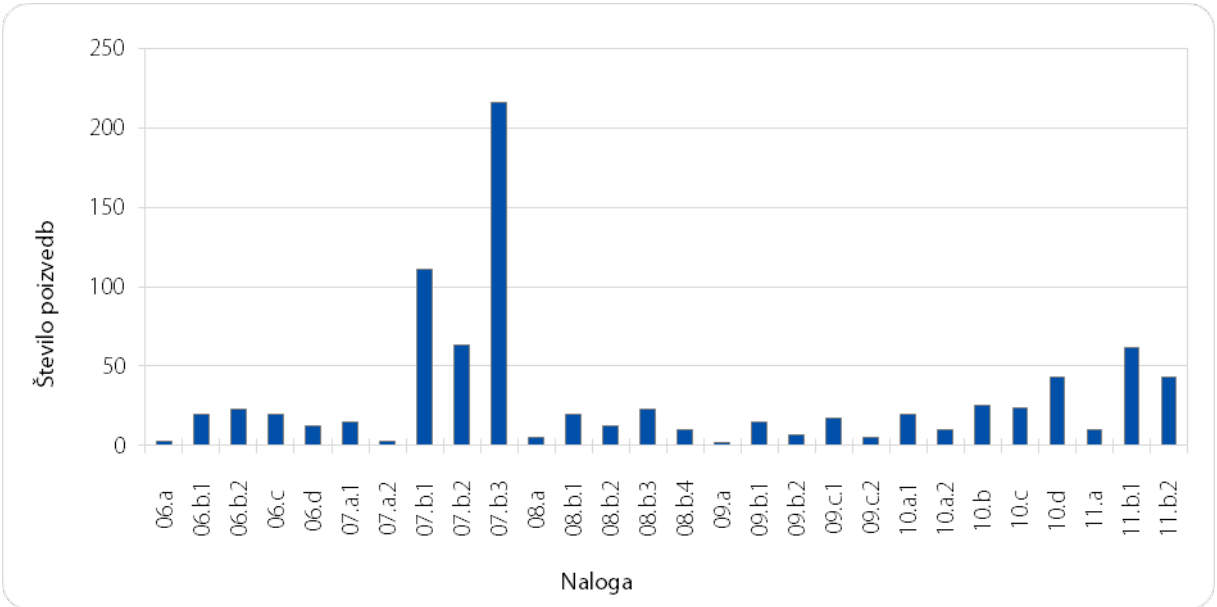

Izstopajo tri postavke, 3. b. 2, 7. b. 1 in 7. b. 3. Pri vseh treh je bilo potrebno upoštevati dodatna navodila k nalogi, saj so bili odgovori učencev vezani na prejšnje postavke, in je bilo potrebno vrednotiti naloge v celoti, ne pa samo po posameznih postavkah. Pri postavki 3. b. 2 je bilo 86 % poizvedb upravičenih, pri 7. b. 1 68 % in pri 7. b. 3 pa 89 %.

Pri **angleščini** je bilo 131 poizvedb, kar je 3,28 % glede na število vseh ovrednotenih preizkusov v 9. razredu. Delež poizvedb je manjši v primerjavi z deleži iz preteklih let. 95 poizvedb je bilo upravičenih, saj se je pri preizkusu število točk učencem povišalo, pri 34 poizvedbah pa je ostalo enako.

Preglednica 3.10.1.7: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti

	NPZ 2007	NPZ 2009	NPZ 2011	NPZ 2013	NPZ 2014
TJA	4,7	3,6	4,3	4,4	3,3

Poizvedbe pri angleščini so bile pri skoraj vseh nalogah, po številu izstopa predvsem naloga pisnega sporočanja, kjer je imel kriterij vsebina največ, 33 poizvedb.

Slika 3.10.1.11: Število poizvedb po nalogah pri angleščini

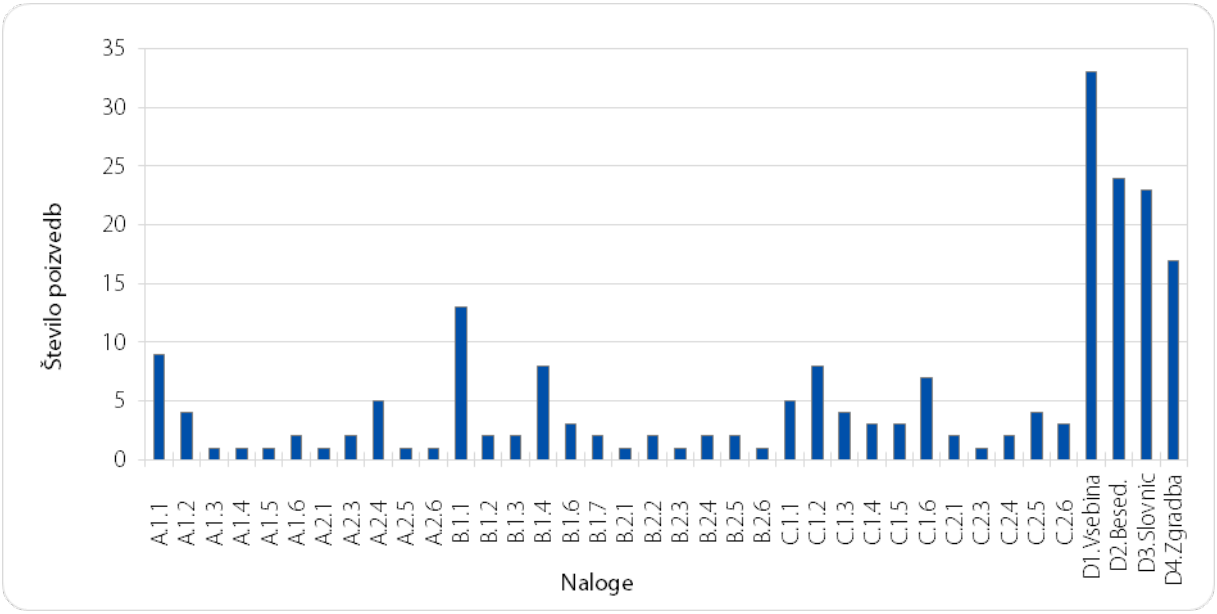

Pri **nemščini** sta bili poizvedbi samo 2, od tega je bila 1 upravičena, kar pomeni, da se je število točk povečalo, pri drugi poizvedbi pa do spremembe točk ni prišlo. Delež poizvedb je precej nižji kot v preteklih letih.

Preglednica 3.10.1.8: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti

	NPZ 2007	NPZ 2009	NPZ 2011	NPZ 2013	NPZ 2014
TJN	5,6	3,3	4,9	6,2	2,6

Pri **fiziki**, **biologiji** in **glasbeni umetnosti** je preizkus razdeljen na dva dela, na naloge izbirnega tipa in na ostale naloge. Pri nalogah izbirnega tipa nismo pričakovali veliko poizvedb, saj je ocenjevalec samo prepisal črko učenčevega odgovora. Do napake je lahko prišlo samo, če je ocenjevalec vpisal napačno črko. Pri ostalih nalogah je bil razlog za poizvedbe neupoštevanje navodil za vrednotenje.

Primerjava deležev poizvedb na prejšnjih preverjanjih in število poizvedb po nalogah pri fiziki, biologiji in glasbeni umetnosti je sledeča:

Preglednica 3.10.1.9: Delež (%) poizvedb pri fiziki med leti

	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2012	NPZ 2014
FIZ	3,4	3,4	7,3	4,49

Preglednica 3.10.1.10: Delež (%) poizvedb pri biologiji med leti

	NPZ 2006	NPZ 2009	NPZ 2011	NPZ 2014
BIO	4,7	10,4	12,5	6,8

Preglednica 3.10.1.11: Delež (%) poizvedb pri glasbeni umetnosti med leti

	NPZ 2012	NPZ 2014
GUM	7,2	5,79

Slika 3.10.1.12: Število poizvedb po nalogah pri fiziki – naloge izbirnega tipa

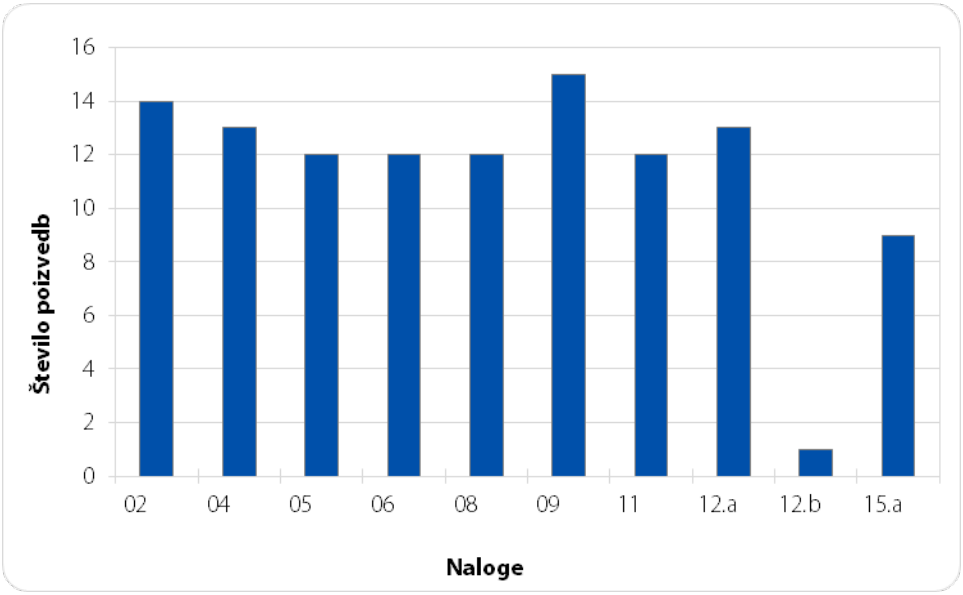

Na prvi pogled je poizvedb veliko (113), vendar je bilo od teh kar 110 neupravičenih in se število točk ni spremenilo. Upravičene so bile samo tri poizvedbe, ker je ocenjevalec vpisal napačno črko.

Slika 3.10.1.13: Število poizvedb po nalogah pri fiziki – ostale naloge

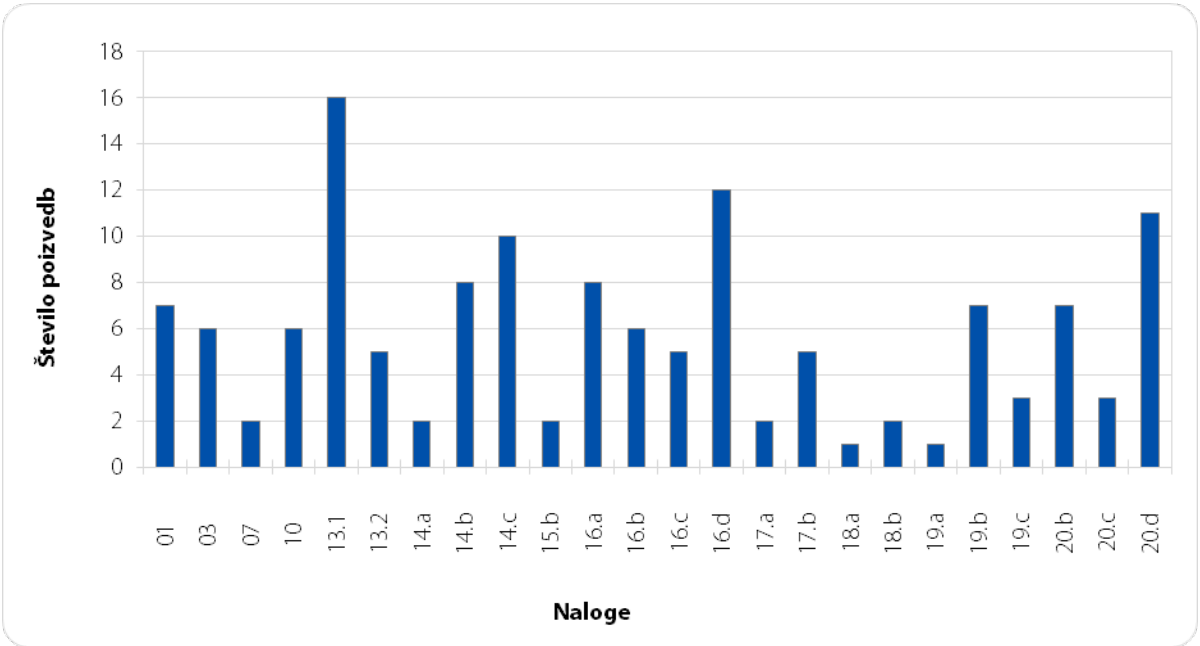

Pri ostalih nalogah je bilo upravičenih 74 % poizvedb. Odstopajo naloge 13.1, 16. d in 20. d. Pri nalogi 13.1 je bila večina poizvedb upravičena (88 %), ker ocenjevalci niso upoštevali navodil za vrednotenje. Pri nalogah 16. d in 20. d je bila polovica poizvedb neupravičenih, pri upravičenih pa ocenjevalci niso upoštevali dodatnih navodil k nalogi. Odgovori učencev so bili vezani na prejšnje postavke, in je bilo potrebno vrednotiti naloge v celoti, ne pa samo posameznih postavk.

Slika 3.10.1.14: Število poizvedb po nalogah pri biologiji – naloge izbirnega tipa

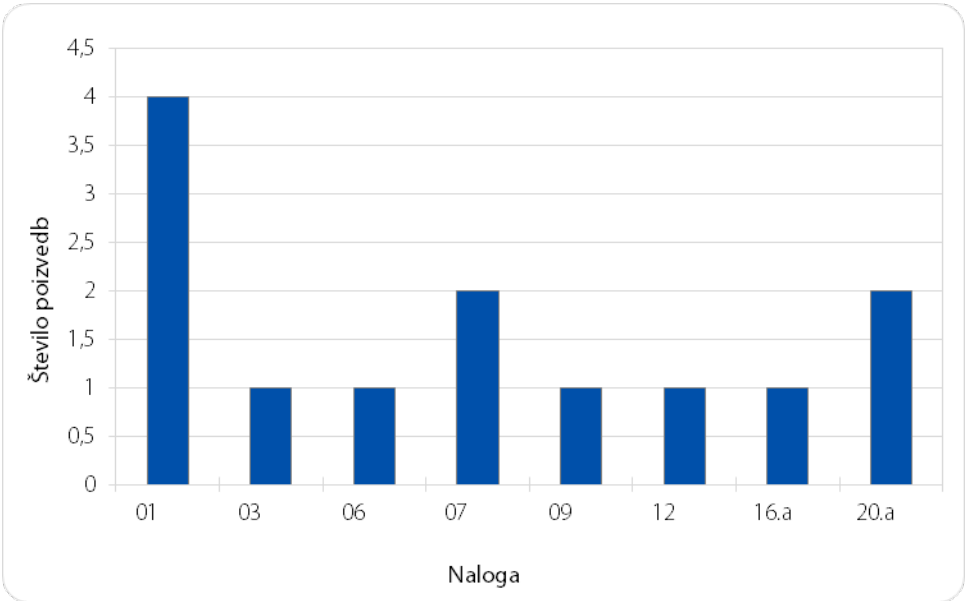

Poizvedb pri nalogah izbirnega tipa je bilo malo (13), od teh je bilo 8 upravičenih. V vseh primerih je ocenjevalec vpisal napačno črko.

Slika 3.10.1.15: Število poizvedb po nalogah pri biologiji – ostale naloge

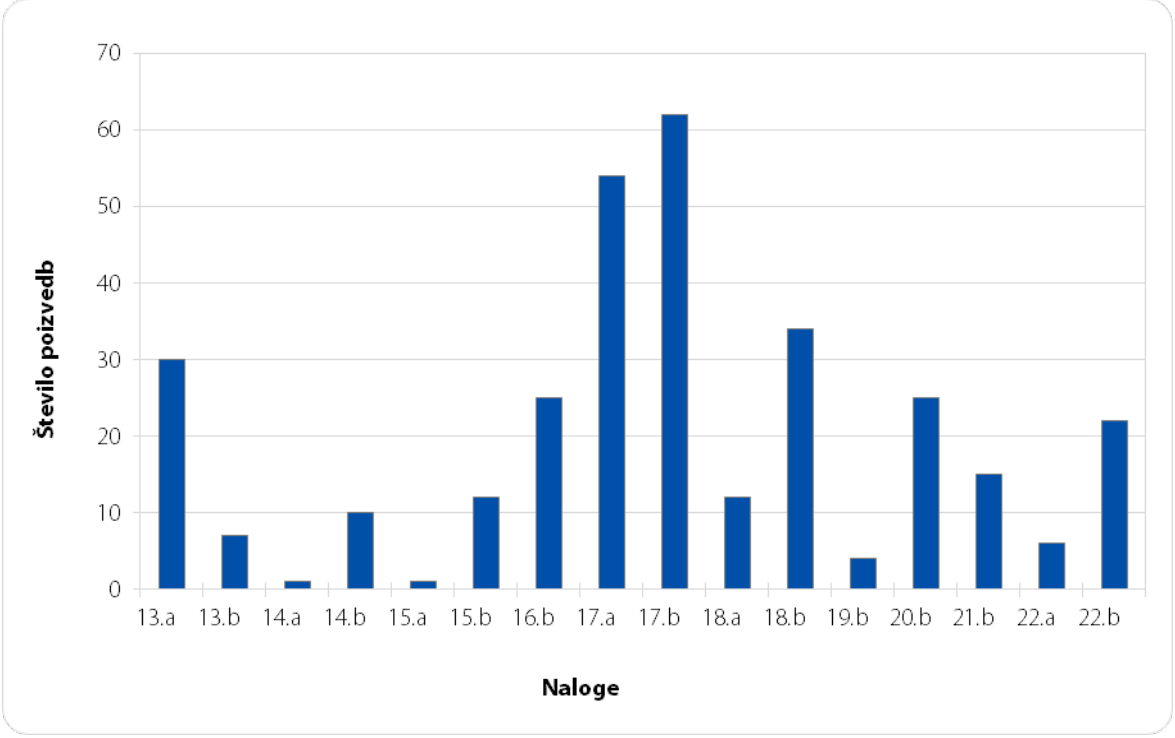

Pri poizvedbah ostalih nalog izstopa naloga 17, kjer je bilo 60 % poizvedb upravičenih. Pri tej nalogi so bila moderirana navodila naknadno dopolnjena oziroma dodatno navodilo ni bilo upoštevano.

Slika 3.10.1.16: Število poizvedb po nalogah pri glasbeni umetnosti – naloge izbirnega tipa

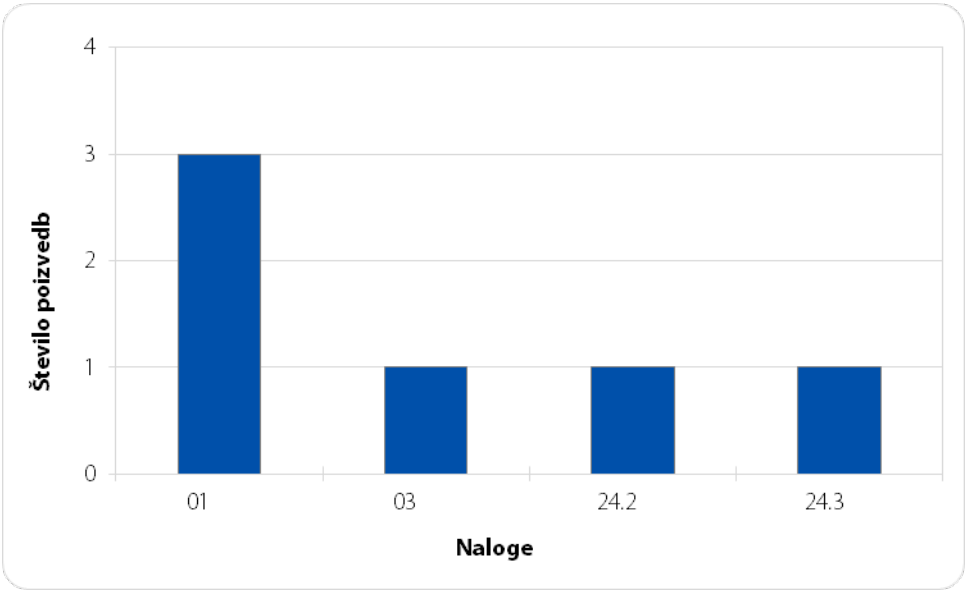

Pri nalogah izbirnega tipa je bilo samo 6 poizvedb, pri 4 od teh je ocenjevalec vpisal napačno črko, 2 pa sta bili neupravičeni.

Slika 3.10.1.17: Število poizvedb po nalogah (od 10 do 22) pri glasbeni umetnosti – ostale naloge

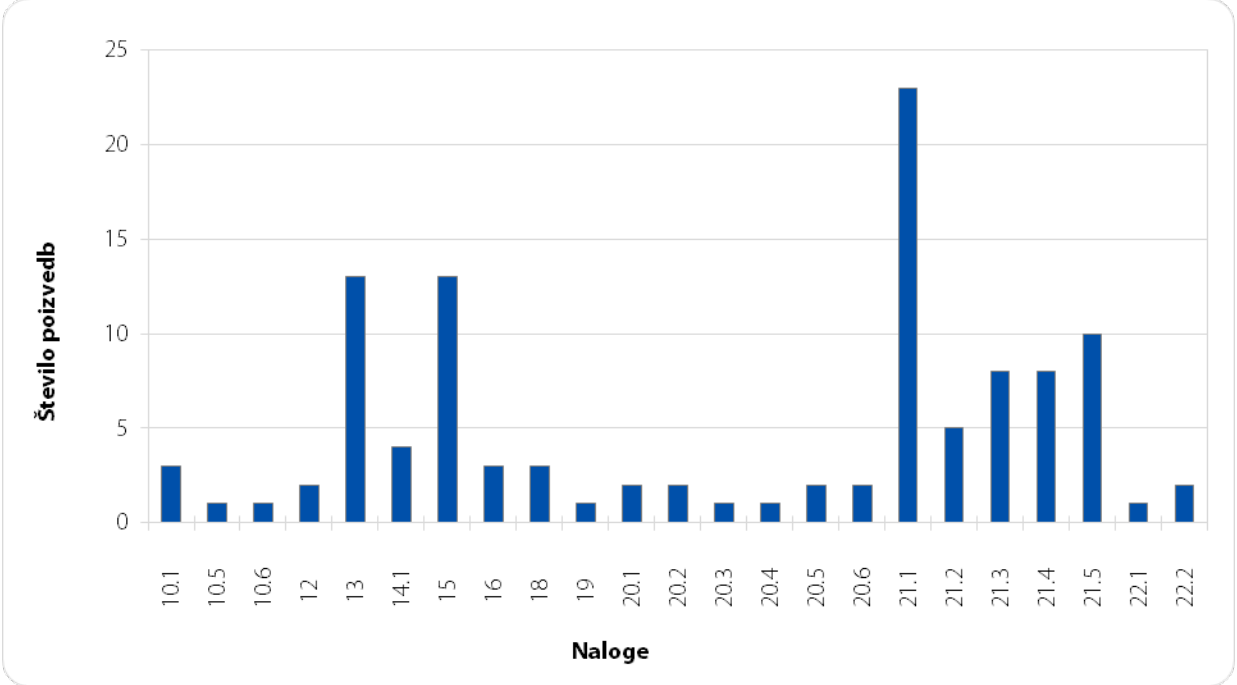

Slika 3.10.1.18: Število poizvedb po nalogah (od 23 do 33) pri glasbeni umetnosti – ostale naloge

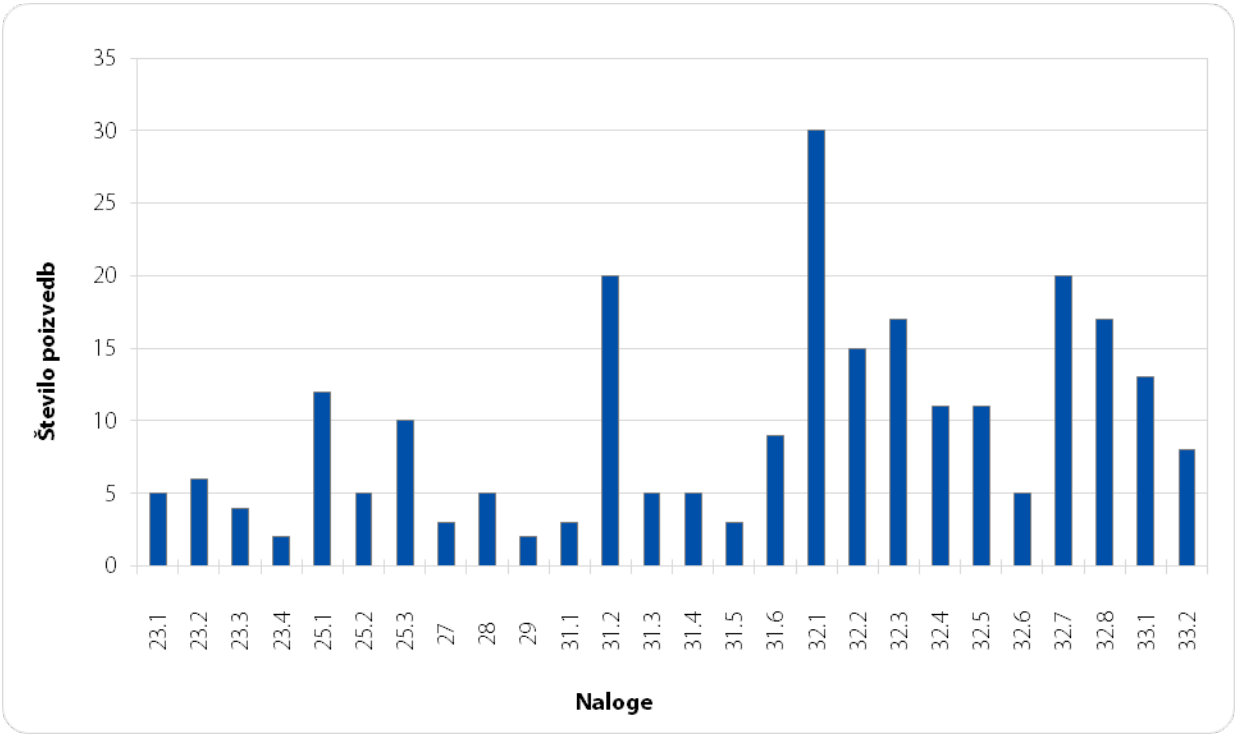

Izstopajo naloge 21.1, 31.2 in 32.1, kjer niso bila dosledno upoštevana navodila za vrednotenje. Pri nalogi 21.1 je bilo 40 % poizvedb neupravičenih, pri nalogi 31.2 je bila večina (80 %) neupravičenih in prav tako pri nalogi 32.1 (73 % neupravičenih poizvedb).

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila PK o analizah dosežkov pri letošnjem NPZ-ju v 6. in 9. razredu. PK so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih pri preizkusu in analize ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oziroma po smiselnih sklopih nalog.

Osnovni statistični podatki o preizkusih NPZ-ja so predstavljeni v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili NPZ-ja v rednem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih učenci dosegli pri preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki pri preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa znanja. IT oziroma povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus znanja. Višji IT pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve PK o dosežkih pri preizkusu. V analize, ki so jih PK pripravile v juniju 2014 za dosežke učencev 6. in 9. razreda, so vključeni tudi kvalitativni opisi znanja. Te informacije so šolam dostopne na spletnih straneh eRic, vključili pa smo jih tudi v analize dosežkov v tem letnem poročilu. Priprava kvalitativnih opisov znanja je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj NPZ-ja je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoje preizkuse NPZ-ja. Dodatno so prejeli tudi informacijo za učence in starše, ki omogoča primerjavo dosežka učenca s povprečnim dosežkom na šoli in v Sloveniji. Člani PK in sodelavci RIC-a pa smo pripravili še kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov pri NPZ-ju. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafične predstavitve dosežkov pri NPZ-ju smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na NPZ-ju iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev 9. razreda pri slovenščini, matematiki, tujem jeziku, fiziki, biologiji ter glasbeni umetnosti in dosežki učencev 6. razreda pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je na sliki označen povprečni slovenski dosežek.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 odstotkov in nižji od 70 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 odstotkov in hkrati nižji od 45 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 odstotkov in nižji od 20 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 odstotkov dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 odstotkov učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kot tudi naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kot tudi tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (to je več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

PK za NPZ so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oziroma vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno rešili v vsaj 65 % primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki predstavljajo najzahtevnejše znanje.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega NPZ-ja so enaki za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka pri NPZ-ju. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih NPZ-ja. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati NPZ-ja omogočajo vrsto analiz, ki so zanimive za učenca, učitelja, ravnatelje, upravljavce sistema in vso zainteresirano javnost. Celoten NPZ je namenjen ugotavljanju znanja in informacijam, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila možnih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko pojavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenja šol za tretji predmet NPZ-ja, izvedbe NPZ-ja na šolah ter vnosa podatkov v končno bazo na RIC-u. Pri interpretaciji statistik in rezultatov statističnih analiz je treba poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo v posameznem primeru.

Pri primerjanju rezultatov med leti se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov NPZ-ja dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isto mersko lestvico in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem predmetu, čeprav povsod govorimo o (navidez primerljivih) odstotnih točkah.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljeni v poročilih o analizah dosežkov NPZ-ja pri posameznih predmetih. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih PK velja, da so pri izračunih statistik in pripravi slikovnih predstavitev zaradi jasnosti interpretacije rezultatov v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so NPZ opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v Prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov po spolu

Slika 4.1: Primer primerjave dosežkov po spolu

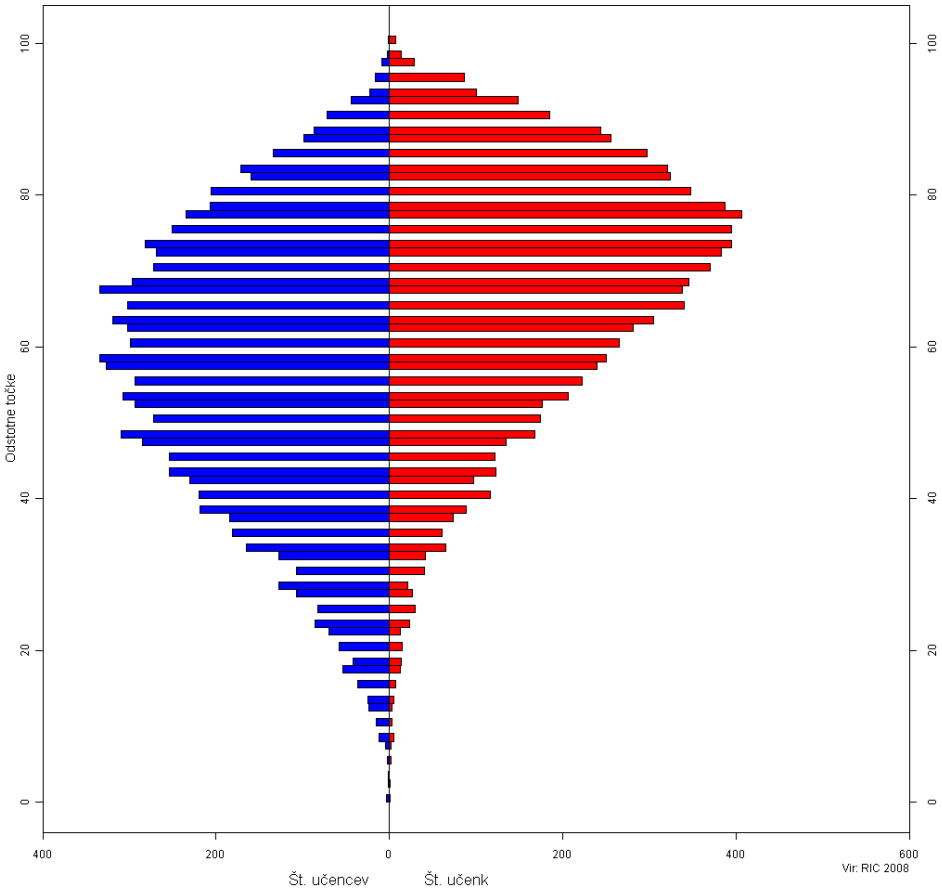

Slika primerjave dosežkov med spoloma predstavlja ločeni porazdelitvi dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu NPZ-ja po odstotnih točkah. Porazdelitvi sta postavljeni ena ob drugi tako, da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100 odstotnih točk) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med obema porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja 'surovih' točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne točke (npr. na prikazani sliki se surove točke v obsegu 0–60 preračunajo v odstotne točke v obsegu 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1 prikazuje dosežke učencev po statističnih regijah Slovenije. Ker so te po številu prebivalcev zelo različne, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem na NPZ-ju) zelo različno. V preglednici je zato poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov vsake regije tudi število učencev, na katerih temelji podatek posamezne regije. Pri interpretaciji moramo biti posebno pozorni pri tretjih predmetih, saj je vzorčenje le-teh znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole in ne neposredno učenci, kar pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazan dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku NPZ-ja, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šol. Če so šole znotraj regije precej različne v svojih dosežkih, moramo pri primerjavah dosežkov regij pri istem predmetu v različnih rokih NPZ-ja upoštevati tudi, da je lahko prišlo v določeni regiji pri posameznem predmetu do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu, in je težko podati oceno, ali je opažena razlika med različnimi roki NPZ-ja oziroma odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šol. Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1: Primer primerjave dosežkov po regijah

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	62,93	17,74	1.879	34
Goriška regija	62,93	17,09	1.143	28
Jugovzhodna Slovenija	62,91	18,51	1.523	36
Koroška regija	60,50	17,22	763	17
Notranjsko-kraška regija	60,53	17,28	470	16
Obalno-kraška regija	59,26	18,24	739	21
Osrednjeslovenska regija	64,66	17,65	4.682	97
Podravska regija	59,10	18,47	2.713	78
Pomurska regija	58,08	19,07	1.129	38
Savinjska regija	60,65	18,13	2.527	58
Spodnjeposavska regija	61,65	17,06	666	22
Zasavska regija	61,03	16,81	419	7

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2013/2014

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz slovenščine v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Slika 4.2.1.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 6. razred

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz slovenščine v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Slika 4.2.1.2.3: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 9. razred

Izhodišča/Podlage

NPZ iz slovenščine učenci[4] opravljajo ob koncu 6. in 9. razreda. V tem šolskem letu je bil NPZ obvezen tako za učence 6. kot 9. razreda – za razliko od prejšnjih let, ko za 6. razred ni bil obvezen (*Zakon o osnovni šoli*, Ur. l. RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF in (63/13, 64. člen). Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja iz slovenščine predstavlja posodobljeni *Učni načrt, Slovenščina* (Strokovni svet RS za splošno izobraževanje ga je sprejel na svoji 114. seji leta 2008, z redakcijskimi popravki je bil seznanjen na 140. seji 17. 2. 2011).

Potek preverjanja znanja in obseg preizkusa znanja

Znanje iz slovenščine ob koncu 6. in 9. razreda se preverja samo pisno. Rok za opravljanje preizkusa je za oba razreda po novem en sam (za razliko od prejšnjih let, ko so učenci 9. razredov lahko preizkus opravljali še v naknadnem roku). Letos je bilo v 6. razredu vrednotenje prvič elektronsko.

Struktura preizkusa tudi letos ostaja dvodelna. V 6. razredu se v I. delu, ki ga sestavljajo neznano neumetnostno besedilo in pripadajoče naloge, preverja doseganje ciljev in standardov iz učnega načrta iz jezika, v II. delu, ki ga sestavljajo neznano umetnostno besedilo in pripadajoče naloge, pa se preverja doseganje ciljev in standardov iz učnega načrta iz književnosti. V 9. razredu je struktura preizkusa obrnjena. Preizkus znanja učenci 6. in 9. razredov rešujejo 60 minut.

V 6. razredu preizkus znanja obsega 50 točk: I. del ima 30 točk (60 % točk), II. del pa 20 točk (40 % točk). Razmerje med točkami je enako razmerju med številom ur za jezik in književnost, določenem v učnem načrtu; takšno razmerje velja tudi za 9. razred. V 9. razredu preizkus znanja obsega 60 točk: naloge iz književnosti (I. del) imajo 24 točk, iz jezika (II. del) pa 36 točk. Število nalog v preizkusih je lahko različno, v 6. razredu jih je v obeh delih skupaj lahko do 35 in v 9. razredu do 40. V preizkusu v 6. razredu je skupno število točk lahko med 40 in 50, v 9. razredu pa jih je 60.

Tipi nalog in taksonomija

Preizkus znanja v 6. in 9. razredu sestavljajo

- naloge objektivnega tipa: naloge izbirnega tipa, naloge kratkih odgovorov/dopolnjevanja oziroma odgovorov v povedi, naloge urejanja in povezovanja ter naloge alternativnega tipa;
- naloge za vodeno samostojno tvorjenje krajšega besedila; v letošnjih preizkusih za 6. in 9. razred so morali učenci napisati po dve krajši besedili – eno v povezavi z izhodiščnim umetnostnim in eno v povezavi z izhodiščnim neumetnostnim besedilom.

Zaradi vpliva na pouk in zaradi nižjega doseganja ciljev/standardov pri dosedanjih NPZ-jih je kljub zahtevnejšemu vrednotenju v preizkuse znanja za oba razreda tudi letos vključenih več nalog, ki zahtevajo samostojno tvorbo daljših odgovorov, pogosto je tudi utemeljevanje, povezano z izhodiščnim besedilom. Te naloge poleg tvorbnih nalog najceloviteje preverjajo sporazumevalno zmožnost učencev.

Ravni zahtevanega znanja v preizkusu načeloma zajemajo znanje/poznavanje (30 %), razumevanje in uporabo (35 %) ter samostojno reševanje novih problemov, samostojno interpretacijo in vrednotenje (35 %). Razmerje med ravnmi znanja v vsakem preizkusu ni povsem enako, odvisno je namreč od izbranega izhodiščnega besedila in od vrste ciljev/standardov v učnem načrtu, povezanih z izbrano besedilno vrsto oziroma vrsto književnega besedila.

Vsebina preizkusa znanja

Z nalogami iz književnosti se preverjajo zmožnost branja, razumevanja in vrednotenja prebranega neznanega umetnostnega besedila, metaforična zmožnost (razumevanje /dela/ besedila, za katerega so značilni pomenski prenosi, v 9. razredu tudi v povezavi z literarnovednim znanjem) in zmožnost pisanja krajšega besedila ob izhodiščnem umetnostnem besedilu. Z nalogami iz jezika se preverjajo učenčeva zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja prebranega neznanega neumetnostnega besedila, njegova poimenovalna, upovedovalna/skladenjska, pravopisna, slogovna in metajezikovna zmožnost ter zmožnost pisanja krajšega neumetnostnega besedila dane besedilne vrste.

Poudariti je treba, da sta letošnja preizkusa pripravljena po posodobljenem učnem načrtu, zato se v preizkusih standardi znanja in njihova razvrstitev deloma razlikujejo od prejšnjih let. V posodobljenem učnem načrtu so tako pri jeziku kot pri književnosti zapisani po zmožnostih in vsebinah (prej kot funkcionalni in izobraževalni cilji) ter opredeljeni kot **minimalni** in temeljni, so pa med seboj primerljivi, kar omogoča spremljanje dosežkov med leti ter med 6. in 9. razredom.

---

[4] V tem poročilu se izraz učenci uporablja za učenke in učence, razen v posameznih primerih, ko gre za ločevanje po spolu.

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz slovenščine v 6. razredu**

NPZ iz slovenščine je v 6. razredu potekal 8. maja 2014. Osnovne statistične podatke prikazuje spodnja preglednica:

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	17.095
Število postavk v preizkusu	31
Možne točke	50
Povprečno število točk	31,05
Povprečno število točk v odstotkih	62,10
Standardni odklon	0,1932
Indeks težavnosti	0,62
Indeks zanesljivosti	0,89

Zaradi dejstva, da je bil letošnji preizkus pripravljen po posodobljenem učnem načrtu, dosežki niso neposredno primerljivi z NPZ-ji v preteklih letih, zaradi deloma različnih standardov pa tudi ne z NPZ-ji v 9. razredu (po posodobljenem učnem načrtu je bil za oba razreda preizkus popravljen). Dosežki pri nalogah, ki preverjajo istovrstne standarde znanja, pa so primerljivi s tistimi na prejšnjih NPZ-jih, podobne so tudi ugotovitve o dosežkih po posameznih zmožnostih.

Preizkus znanja letos sestavlja 26 nalog oz. 31 postavk (lani 19 nalog oz. 27 postavk) s skupaj 50 točkami (tvorbni nalogi in nekatere druge naloge imajo po 2 oz. 3 enote), in sicer 17 nalog oz. 21 postavk s skupaj 30 točkami v I. delu (naloge, povezane z izhodiščnima neumetnostnima besediloma) in 9 nalog oz. 10 postavk s skupaj 20 točkami v II. delu (naloge, povezane z izhodiščnim umetnostnim besedilom). Povprečno število doseženih točk je bilo letos (62,10 %) za dobrih 12 odstotnih točk višje kakor lani (49,79 %). Morebitne razloge navajamo v nadaljevanju. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti (gl. preglednico 4.2.1.1.1).

Dosežki po spolu

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred

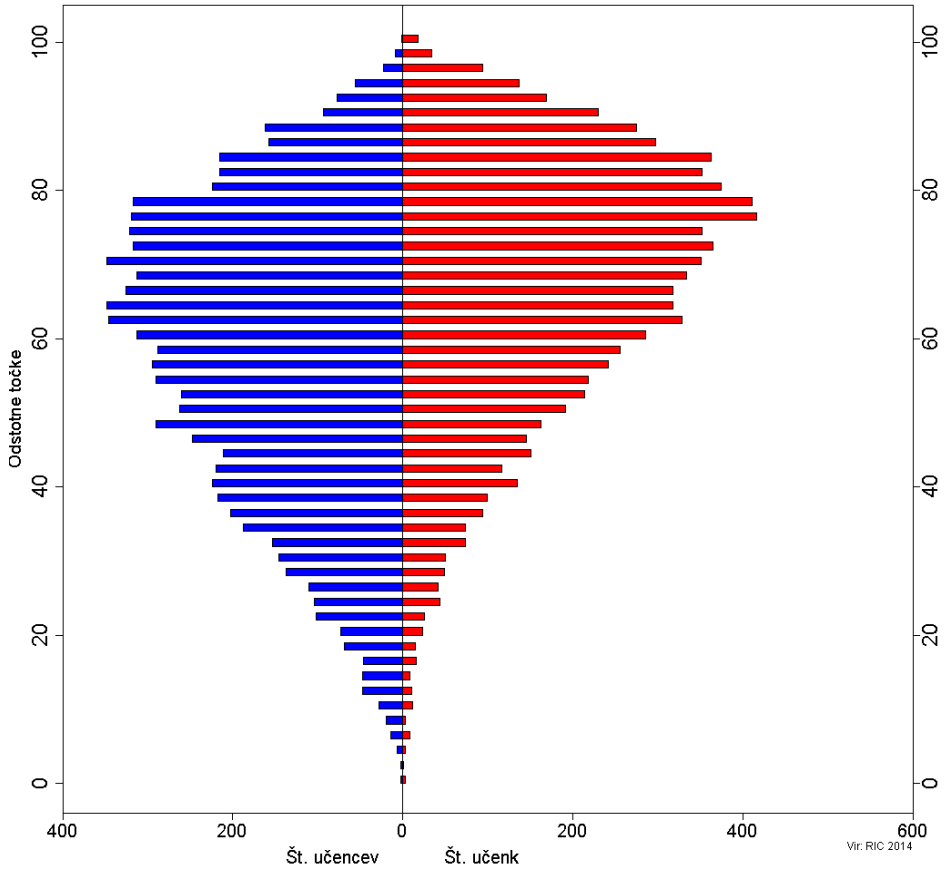

Krivulji v zgornjem grafičnem prikazu ločeno prikazujeta dosežke učencev in učenk na podlagi končnih rezultatov v odstotnih točkah. Krivulji sta pravilni Gaussovi krivulji, obe sta rahlo pomaknjeni v desno (lani bolj v levo). Vrh krivulje je pri učencih v območju med 60 in 80, pri učenkah pa med 70 in 80 odstotnimi točkami, kar je višji dosežek v primerjavi z lanskim letom (lani učenci med 45 in 65, učenke med 50 in 70 odstotnimi točkami). Kot zadnja leta je tudi letos najvišjih dosežkov (nad 90 odstotnih točk) pri učencih manj kakor pri učenkah, najnižjih dosežkov (pod 20 odstotnimi točkami) pa več kakor pri dosežkih učenk. Pri učenkah dosežkov, nižjih od 10 odstotnih točk, skoraj ni (podobno tudi zadnji dve leti).

Analiza dosežkov glede na spol učencev po zmožnostih

Učenci so uspešneje kakor učenke rešili naloge, s katerimi se preverja razumevanje prebranih besedil, predvsem razumevanje podatkov v besedilu in o njem (pri jeziku so bolje razumeli npr. okoliščine nastanka besedila, namen besedila in nekatere podatke v njem, npr. podobnosti in razlike med festivaloma; pri književnosti pa so bolje povezali naslov z besedilom in pojasnili pomen stalne besedne zveze).

Učenke so uspešneje kakor učenci rešile naloge, s katerimi se preverja metajezikovna zmožnost, in nalogo, ki zahteva samostojno tvorjenje besedila (oboje v delu preizkusa iz jezika), pa tudi naloge, ki preverjajo prepoznavanje teme (pri obeh delih preizkusa). To pomeni, da so učenke nekoliko bolje razumele bistvo/temo besedila oz. so bile uspešnejše pri sintezi.

Za razliko od prejšnjih let v letu 2014 ni bilo opaznejših razlik med spoloma pri tvorbni nalogi iz književnosti (niti kar zadeva vsebino niti jezikovno pravilnost).

V obeh delih preizkusa so bile letos nekoliko manjše razlike v dosežkih po spolu kakor v 9. razredu (gl. v nadaljevanju).

Dosežki po regijah

Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred

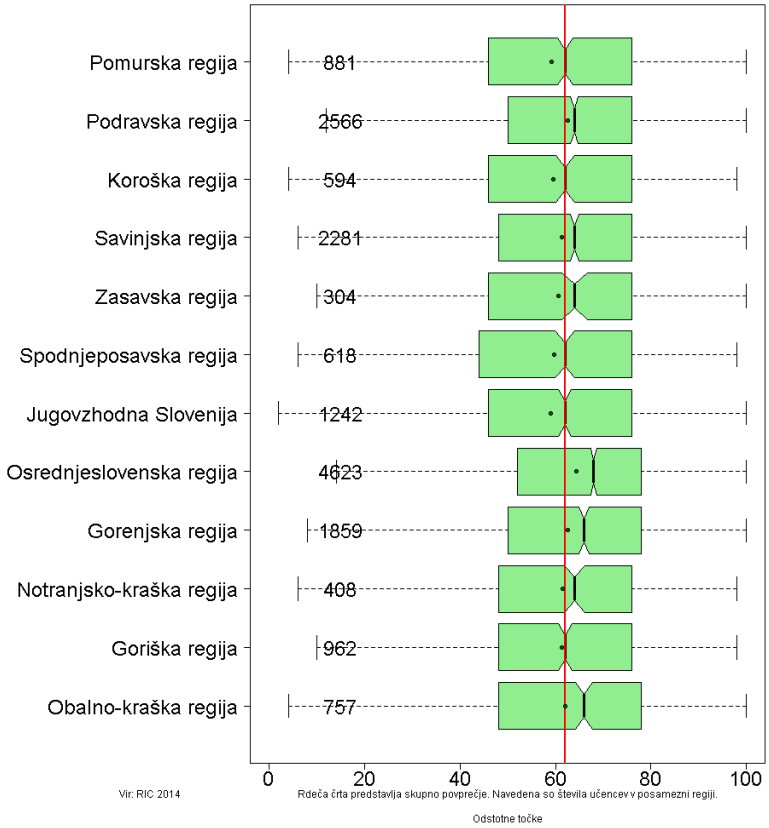

Ker je bil NPZ letos za 6. razred prvič obvezen in vrednoten elektronsko, so podatki, ki kažejo uspešnost učencev po posameznih regijah, tokrat prvič zares primerljivi tako med regijami kot tudi s podatki v 9. razredu, mogoče pa jih bo primerjati tudi z dosežki v prihodnjih letih. Kot je razvidno iz zgornje slike, so nekoliko nad povprečjem Osrednjeslovenska, Gorenjska in Podravska regija (tako tudi lani, a kot rečeno, primerjava ni zanesljiva). Dosežke okrog povprečja dosegajo učenci Obalno-kraške, Notranjsko-kraške, Goriške in Savinjske regije, nekoliko pod povprečjem pa se uvrščajo učenci Zasavske, Spodnjeposavske, Koroške in Pomurske regije ter Jugovzhodne Slovenije. Razlike med regijami so majhne (Jugovzhodna Slovenija kot regija z najnižjimi dosežki od Osrednjeslovenske z najvišjimi dosežki odstopa le za 5,46 %).

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ

V skladu s posodobljenim učnim načrtom se v primerjavi s prejšnjimi NPZ-ji deloma razlikuje razporeditev ciljev/standardov znanja in opis nalog v specifikacijskih tabelah (kaj naloga preverja, na kateri taksonomski stopnji, kako uspešno so jo učenci rešili). Te niso, kot je veljalo doslej, sestavljene po zaporedju nalog v preizkusu, ampak so naloge razvrščene po zmožnostih, ki si sledijo v enakem zaporedju kot v učnem načrtu (gl. v nadaljevanju).

Opisi dosežkov tako poleg podatkov o tem, kaj od določenega z učnim načrtom pri slovenščini znajo/zmorejo učenci z dosežki v posameznih območjih (učenci z nizkimi skupnimi dosežki pri preizkusu, učenci z dosežki okoli povprečja, učenci z visokimi dosežki), omogočajo tudi vpogled v doseganje ciljev/standardov znanja po posameznih zmožnostih (npr. branje in razumevanje besedil, zmožnost pisanja o/ob besedilih, besedišče, slogovna zmožnost, slovnično znanje, literarnovedno znanje …). To je pomembno za razvijanje zmožnosti po vertikali in za odpravljanje morebitnih primanjkljajev pri pouku tako v posameznem razredu kot na prehodu iz 2. v 3. vzgojno-izobraževalno obdobje, kar je temeljni namen NPZ-ja kot objektivne dodatne informacije o znanju učencev.

I. del preizkusa znanja (naloge iz jezika)

Naloge iz jezika v I. delu preizkusa znanja preverjajo zmožnost **samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila ter jezikovno** (poimenovalno, upovedovalno/skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost in zmožnost nebesednega sporazumevanja) **in metajezikovno zmožnost** (slovnično znanje/vedenje o jeziku) **v povezavi z izhodiščnim besedilom**. Naloge so sestavljene na način, kot ga za delo z neumetnostnim besedilom določa *Učni načrt* (*Uresničevanje ciljev predmeta*, str. 102) – sprejemanje besedila ali več besedil (branje), razčlenjevanje (okoliščinsko, naklonsko, pomensko, besedno-skladenjsko in tvarno) ter tvorjenje (pisanje dane vrste besedila o/ob prebranem besedilu in medbesedilno primerjanje). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del nalog na posamezne sestavine oz. jezikovna sredstva in njihovo vlogo v besedilu ter del na zmožnost medbesedilnega primerjanja. Ob nalogah, ki vključujejo poznavanje strokovnih pojmov (jezikoslovnih izrazov, v UN navedenih pod *Vsebinami*), so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni.

Naloge v I. delu preizkusa znanja se navezujejo na dve krajši besedili različne vrste o isti temi – Pikinem festivalu v Velenju, prirejeni po spletni strani www.pikinfestival.si – *O Pikinem festivalu* (publicistično besedilo) in *Haaaaj!* (neuradno pismo).

Preglednica 4.2.1.1.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 6. razred

I. del (Neumetnostni besedili *O Pikinem festivalu* in *Haaaaj!* (obe prirejeni po spletni strani www.pikinfestival.si)

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI DOPISOVANJA			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost dopisovanja. Pokaže jo tako, da:			
		– učenec tiho bere dopis določene vrste (glej razdelek *Vsebine*) (4., 5., 6. r.) (UN, operativni cilji, str. 24), – vrednoti dopise in utemelji svoje mnenje (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),		Vrste besedil za sprejemanje: – neuradno pismo (UN, 5. r., str. 31)	
17.	A – 3 B – 1 C – 2	– v vlogi odzivnega dopisovalca **piše ustrezne, razumljive in smiselne dopise, določene s tem učnim načrtom** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80).	– razumevanje – uporaba – analiza – sinteza	Vrste besedil za tvorjenje: – neuradno pismo (UN, 5. r., str. 31)	A rumeno B rumeno C rdeče
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI KRITIČNEGA SPREJEMANJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da: – **tekoče in primerno hitro tiho bere in razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu** (4., 5., 6. razred) (UN, standardi znanja, str. 80),		Vrste besedil za sprejemanje: – aktualno, zanimivo publicistično besedilo katere koli vrste (UN, 5., 6. r., str. 31),	
1.	1	– **določi temo besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje		zeleno
2.	2	– **določi okoliščine nastanka besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80), – **določi sporočevalčev namen (**4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje – analiza – sinteza	Jezikoslovni izrazi: – pismo (UN, 5. r., str. 32)	zeleno
3.	1	– **določi poglavitne podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje		zeleno
4. a)	1	– **določi okoliščine nastanka besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje		zeleno
4. b)	1	– **določi poglavitne podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje		zeleno
5.	2	– **določi poglavitne podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje		modro
6.	2	– **določi poglavitne podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje		rdeče
7.	1	– **določi ključne besede** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80),	– razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – odstavek (UN, 5. r., str. 32) – poved (UN, 1. VIO, str. 13)	rumeno
11.	1	– **določi poglavitne podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80).	– razumevanje		modro

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		RAZVIJANJE JEZIKOVNE IN SLOGOVNE ZMOŽNOSTI TER ZMOŽNOSTI NEBESEDNEGA SPORAZUMEVANJA (ZA IZBOLJŠANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI)			
		Učenec ima skladno s cilji tega učnega načrta razvito jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja.			
12.	2	Skladenjsko zmožnost pokaže tako, da: – **dopolni nepopolne povedi s pomensko in oblikovno pravilnimi besedami** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81).	– uporaba	Jezikoslovni izrazi: – beseda (UN, 1. VIO, str. 13)	zeleno
8.	1	Slogovno zmožnost pokaže tako, da: – **uporabi okoliščinam ustrezen izrek oziroma ustrezno besedo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 83),	– razumevanje		zeleno
9.	1	– **uporabi okoliščinam ustrezen izrek oziroma ustrezno besedo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 83).	– razumevanje		modro
		RAZVIJANJE METAJEZIKOVNE ZMOŽNOSTI			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito metajezikovno zmožnost. Pokaže jo tako, da:			
10.	2	– **besedam določi pomenske in oblikovne lastnosti – pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84),	– znanje – razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – beseda (UN, 1. VIO, str. 13) – protipomenka, sopomenka, podpomenka, besedna družina (UN, 5. r., str. 32)	rumeno
13.	1	– **razume in uporablja temeljne jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84),	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – lastno ime bitja, zemljepisno lastno ime, stvarno lastno ime (UN, 4. r., str. 32)	rumeno
14. a)	1	– **besede razvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v tem učnem načrtu** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84),	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13) – glagol (UN, 6. r., str. 32)	zeleno
14. b)	1	– **besedam določi pomenske in oblikovne lastnosti – pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84),	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – glagol (UN, 6. r., str. 32)	zeleno
15.	1	– **v besedilu prepozna pripovedne, vprašalne in vzklične povedi** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84),	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – poved: trdilna, nikalna, pripovedna, vzklična, vprašalna (UN, 4. r., str. 32)	nad modrim
16.	2	– **v besedilu prepozna vzklične povedi** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84). Zmožnost dopisovanja: – **določi okoliščine nastanka prebranega besedila (družbeno razmerje sporočevalca do naslovnika)** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80).	– znanje – razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – poved: vzklična, vprašalna (UN, 4. r., str. 32)	rumeno
Skupaj	**30**				

Zaradi različnih izhodiščnih besedil v preizkusih je dosežke med leti težko primerjati – četudi se z nalogami ob besedilih preverjajo iste zmožnosti. Za letošnji izhodiščni besedili se zdi, da sta bili v tem delu preizkusa za učence bolj avtentični kakor prejšnja leta, morda so se z njima zaradi bližine tematike laže identificirali (vsaj eno od besedil pa že izvirno nagovarja mlajše bralce); razloge za višje dosežke bi zato morda lahko iskali tudi v večji motivaciji za branje.

Zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil je v preizkusu preverjalo 8 nalog z 9 postavkami (naloge od 1 do 7 in 11. naloga). Reševanje večine teh nalog učencem ni predstavljalo težav, kar ne preseneča, saj gre predvsem za naloge, s katerimi se preverjajo zmožnosti na nižjih taksonomskih stopnjah (razumevanje). Naloge konkretno preverjajo prepoznavanje teme besedila, okoliščine njegovega nastanka in razumevanje najosnovnejših podatkov iz besedila (5 od teh nalog spada v zeleno območje z IT-jem od 0,77 do 0,91, ena v rumeno z IT-jem 0,74). Večina nalog (4 v celoti, 1 delno) zahteva samostojen zapis odgovora, s čimer učenci očitno niso imeli težav.

Nekoliko več težav so imeli učenci z nalogo, ki je zahtevala primerjavo obeh izhodiščnih besedil in podatkov v njiju, pri čemer gre za nalogo, pri kateri je treba izbrati 2 od 6 podatkov (5. naloga z IT-jem 0,48). Iz analize podatkov ni mogoče razbrati, kateri podatki so učencem predstavljali večje težave oz. kateri od navedenih napačnih odgovorov (distraktorjev) so bili zanje privlačnejši. Prav tako so imeli učenci nekaj več težav z nalogo, ki je zahtevala primerjavo dveh festivalov (v sicer istem besedilu) in zapis njunih podobnosti in razlik (6. naloga z IT 0,49). Je pa tu treba omeniti, da gre v tem primeru – ne glede na dejstvo, da se jezikovna pravilnost pri tej nalogi ni vrednotila – za dve različni sporazumevalni dejavnosti (branje in pisanje) in da napačno zapisan odgovor ne kaže (nujno) na nerazumevanje besedila, zato je dosežke pri tej nalogi treba interpretirati z nekaj previdnosti.

Pri 11. nalogi, ki sicer preverja razumevanje osnovnega podatka (kdo je poimenoval festival), je bil dosežek zelo nizek; učenci so z njo imeli težave verjetno zato, ker je šlo za razmeroma kompleksno poved, v kateri je bilo treba razumeti (in podčrtati) osebek z (zelo zapletenim) desnim prilastkom (kombinacija zmožnosti razumevanja in skladenjske zmožnosti), kar je bilo za učence 6. razreda prezahtevno. IT te naloge je bil 0,44.

Zmožnost dopisovanja se je v preizkusu letos preverjala z 1 nalogo s 3 postavkami (17. naloga v tem delu preizkusa). Učenci so morali napisati odgovor na neuradno pismo, pri čemer sta se poleg besedilne vrste vrednotili še vsebina in jezikovna pravilnost. Učenci so imeli manj težav z ustrezno izbiro besedilne vrste in vsebino (IT za besedilno vrsto 0,64, za vsebino 0,62) in več z jezikovno pravilnostjo (IT 0,50). Vendar je treba tudi te rezultate interpretirati s previdnostjo, saj se je letos prvič preizkus za 6. razred vrednotil elektronsko (zato je bila možna manjša čitljivost besedil, predvsem ločil), poleg tega so ga (prvič) elektronsko vrednotili tudi razredni učitelji.

Kljub temu lahko sklenemo, da očitno učencem povzroča težave tvorjenje jezikovno pravilnih in ustreznih besedil (glede na namen, naslovnika, besedilno vrsto) – gre za dejavnost, ki obsega vse taksonomske stopnje. Nizek dosežek pri tvorbnih nalogah je verjetno lahko tudi posledica premajhne usmerjenosti pouka slovenščine do 6. razreda k samostojnemu pisanju.

Jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja so preverjale vse ostale naloge v tem delu preizkusa (skupno 8 nalog z 9 postavkami). Gre za naloge na različnih, a še vedno nižjih taksonomskih stopnjah (razumevanje, znanje, uporaba). Rezultati kažejo, da učenci nimajo težav z uporabo različnih sklonov (12. naloga z IT-jem 0,94), s prepoznavanjem glagolov v povedi in z uporabo časa (14. naloga z 2 postavkama z IT-jema 0,78 in 0,82), pa tudi ne z razumevanjem jezikoslovnih izrazov (kot so poved, glagol, lastno ime). V tem delu preizkusa so učenci najslabše reševali nalogo, s katero se je preverjalo poznavanje vrst povedi (15. naloga z IT-jem 0,30); rezultat ne preseneča, saj gre pri razvrščanju povedi za precej abstrakten koncept, čeprav je po učnem načrtu prepoznavanje povedi minimalni standard.

Letošnji preizkus za 6. razred je vseboval le malo zahtevnejših nalog, ki bi preverjale zmožnosti na višjih taksonomskih ravneh. Je pa občutljivost vseh nalog zelo visoka, kar pomeni, da dobro kažejo razlike med učenci, še posebej tistimi z nižjim dosežkom (indeks diskriminativnosti med 0,27 in 0,59).

II. del preizkusa znanja (naloge iz književnosti)

Naloge iz književnosti v II. delu preizkusa znanja preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja umetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja književnosti/umetnostnega besedila ter zmožnost samostojnega pisanja o prebranem književnem besedilu in medbesedilnega primerjanja. Tako pri sprejemanju besedila (branju) kot pri razčlenjevanju (reševanju nalog, povezanih z besedilom) in tvorjenju (pisanju o/ob besedilu) morajo učenci razumeti in uporabljati tudi določeno literarnovedno znanje (strokovne pojme, v učnem načrtu navedene pod *Vsebine*). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del pa na posamezne sestavine književnega besedila; ob nalogah, ki vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni.

Izhodiščno besedilo v II. delu preizkusa znanja je na letošnjem NPZ-ju prozno – odlomek iz besedila Ferija Lainščka *Deček na dedovem kolesu* (založba Franc-Franc, Murska Sobota, 2001), sestavljen iz dveh delov.

Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 6. razred

II. del (Umetnostno besedilo: Feri Lainšček, *Deček na dedovem kolesu*. Murska Sobota: Franc-Franc, 2001)

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI Z BRANJEM UMETNOSTNIH BESEDIL IN PISANJEM O NJIH			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil ter tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob književnih besedilih (»strokovno« pisanje). **Svoje trditve oz. ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti** (UN, standardi znanja, str. 84).		Književna besedila: PROZA – sodobna književnost	
1.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil pokaže tako, da:** – **prepozna prozo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85), – **loči ljudsko književno besedilo od umetnega,** tako da navede avtorja (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85), – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu: kje se je kaj dogajalo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85). **Recepcijsko zmožnost oziroma razumevanje konkretnega besedila pokaže tako, da:** – izpostavi značilnosti obravnavanih pripovednih vrst (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 86). **Avtorja književnega besedila loči od pripovedovalca, kar pokaže tako, da:** – **pove, kdo je književno besedilo napisal** in kdo ga pripoveduje (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85). **Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje.** Pokaže ga tako, **da pozna**, razume **in uporablja literarnovedne izraze**, navedene v tem učnem načrtu (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 87).	– znanje – razumevanje – uporaba	Pridobivanje literarnovednega znanja: – dramatika (UN, 6. r., str. 43) – dogajalni oziroma književni prostor (UN, 5. r., str. 43) – pustolovska zgodba (UN, 6. r., str. 43)	zeleno
2.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil pokaže tako, da:** – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu: o čem govori književno besedilo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	– analiza/sinteza		nad modrim
3.	1	**Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **upovedi čutnodomišljijsko predstavo književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	– razumevanje – analiza/sinteza		rdeče
4.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil pokaže tako, da:** – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	– znanje		rumeno

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
5.	1	**Razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil pokaže tako, da:** – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu:** zakaj se je kaj zgodilo in katere posledice je imelo ravnanje književnih oseb (4., 5., 6. razred) (UN, standardi znanja, str. 85). **Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **poišče nekaj motivov za ravnanje književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	– razumevanje – analiza		Rumeno
6.	2	**Recepcijsko zmožnost oziroma razumevanje konkretnega besedila pokaže tako, da:** – opazi in razume rabo stalnih besednih zvez (UN, cilji, str. 36).	– razumevanje		modro
7.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil pokaže tako, da:** – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu: katere so glavne književne osebe** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84): (UN, standardi znanja, str. 85). **Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **upovedi čutnodomišljijsko predstavo književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	– znanje – razumevanje	Pridobivanje literarnovednega znanja: – književna oseba (glavna, stranska) (UN, 5. r., str. 43)	zeleno
8.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil pokaže tako, da:** – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu:** zakaj se je kaj zgodilo (4., 5., 6. razred) (UN, standardi znanja, str. 85). **Zmožnost tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob književnih besedilih** (»strokovno« pisanje) (UN, standardi znanja, str. 84).	– razumevanje – uporaba		modro
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI S TVORJENJEM OB UMETNOSTNIH BESEDILIH (PISANJE)			
9.	A – 4 B – 2	**Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob književnih besedilih** (»strokovno« pisanje). **Svoje trditve oz. ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti.** Razvito zmožnost pokaže tako, da: (UN, standardi znanja, str. 84) – **odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu: o čem govori književno besedilo,** zakaj se je kaj zgodilo in katere posledice je imelo ravnanje književnih oseb (4., 5., 6. razred). (UN, standardi znanja, str. 85).	– razumevanje – uporaba – sinteza		A rdeče B modro
Skupaj	**20**				

Doseganje nekaterih standardov znanja zaradi različnih izhodiščnih besedil ni povsem primerljivo z dosežki na NPZ-ju v preteklem šolskem letu, ko je bilo izhodiščno besedilo lirska pesem, je pa primerljivo z NPZ-ji v letih, ko je bilo izhodiščno besedilo prav tako prozno (npr. leta 2010 odlomek iz besedila S. Pregla *Srebro iz modre špilje* ali 2008 odlomek iz besedila T. Partljiča *Zizek*). Podatki in ugotovitve o doseganju procesnih ciljev so na NPZ-jih vsa leta podobni ne glede na različnost izhodiščnih besedil. Res pa je bilo v letošnjem preizkusu ob književnem besedilu manj tvorbnih nalog kakor lani, ko so poleg tega učenci analizirali in primerjali dve besedili.

Recepcijsko zmožnost z branjem umetnostnih besedil in pisanje o njih je v letošnjem preizkusu za 6. razred preverjalo 8 nalog (z 8 postavkami) – naloge od 1 do 8 v tem delu preizkusa. Večina nalog tudi tu zahteva samostojen zapis odgovora (6 nalog), le dve sta nalogi objektivnega tipa: pri 1. nalogi so morali učenci v 5 trditvah označiti, katere so glede na izhodiščno besedilo pravilne in katere ne, pri 7. nalogi pa so morali povezati podatke o književnih osebah. Nalogi učencem nista delali težav in sodita v zeleno območje (IT za 1. nalogo 0,86, za 7. pa 0,80).

Naloge za preverjanje recepcijske zmožnosti obsegajo različne taksonomske stopnje, predvsem pa so imeli učenci težave z nalogo, ki je zahtevala analizo in sintezo oz. konkretno prepoznavanje vsebine/teme književnega besedila na podlagi obeh izhodiščnih besedil (2. naloga z IT-jem 0,28). Kot zahtevna se je pokazala tudi naloga, s katero sta se preverjala razumevanje in razlaga stalne besedne zveze (6. naloga z IT-jem 0,44). Iz statističnih podatkov ni mogoče razbrati, ali je v tej nalogi težave povzročala tudi angleška beseda »oldtimer« ali le stalna besedna zveza »iti za med«. Očitno je, da je preverjanje poznavanja, predvsem pa razlage nepoznanih stalnih besednih zvez za šestošolce še zelo zahtevna dejavnost.

Dosežek je nizek tudi pri nalogi, ki je zahtevala utemeljitev naslova enega od besedil, podatke pa je bilo mogoče razbrati iz besedila (8. naloga z IT-jem 0,41). Toda tudi tu velja poudariti, da se v nalogi kombinirata dve sporazumevalni dejavnosti (branje in pisanje) in da napačno zapisan odgovor ne kaže (nujno) na nerazumevanje izhodiščnega besedila (gl. tudi pri nalogah iz jezika). Še posebej zato, ker se je tu preverjala tudi jezikovna pravilnost zapisa (toda le, če je bil odgovor vsebinsko pravilen).

V letošnjem NPZ-ju za 6. razred se je pokazalo, da so bile v tem delu nekatere naloge izrazito odprte in so glede na izhodiščno besedilo (in lastno interpretacijo) omogočale celo vrsto pravilnih odgovorov (npr. naloge 3, 4 in 5), kar je imelo mestoma posledice tudi pri vrednotenju. Vendar se te naloge niso pokazale kot posebej zahtevne (3. naloga ima IT 0,57, 4. in 5. pa 0,66 oz. 0,72).

Recepcijsko zmožnost s tvorjenjem ob umetnostnih besedilih je preverjala 9. naloga z 2 postavkama, in sicer sta se preverjali vsebina in jezikovna pravilnost. Jezikovna pravilnost se je vrednotila le, če so učenci pri vsebini dosegli 2 od 4 točk. Po pričakovanjih in izkušnjah preteklih let je bila ta naloga za učenke in učence razmeroma zahtevna, še posebej kar zadeva jezikovno pravilnost (IT za vsebino 0,51, IT za jezikovno pravilnost pa le 0,35). Jezikovna pravilnost se je pri tej nalogi izkazala za bolj problematično kot pri tvorbni nalogi v 1. delu preizkusa (tam IT 0,50). Eden od možnih razlogov – poleg možne slabše čitljivosti zaradi e-vrednotenja, manjše usmerjenosti pouka v samostojno pisanje besedil, na splošno pa tudi še neizkušenost s pisanjem – je lahko tudi mesto naloge v preizkusu: gre za zadnjo nalogo v celotnem preizkusu, učencem je morda zanjo že zmanjkovalo časa, posledično pa so bili manj pozorni na jezikovno pravilnost.

Občutljivost vseh nalog je bila tudi v tem delu preizkusa zelo visoka (indeks diskriminativnosti med 0,37 in 0,60).

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Dosežke vseh učencev v 6. razredu, razporejene od najnižjega do najvišjega, prikazuje spodnja slika (4.2.1.1.3).

Slika 4.2.1.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

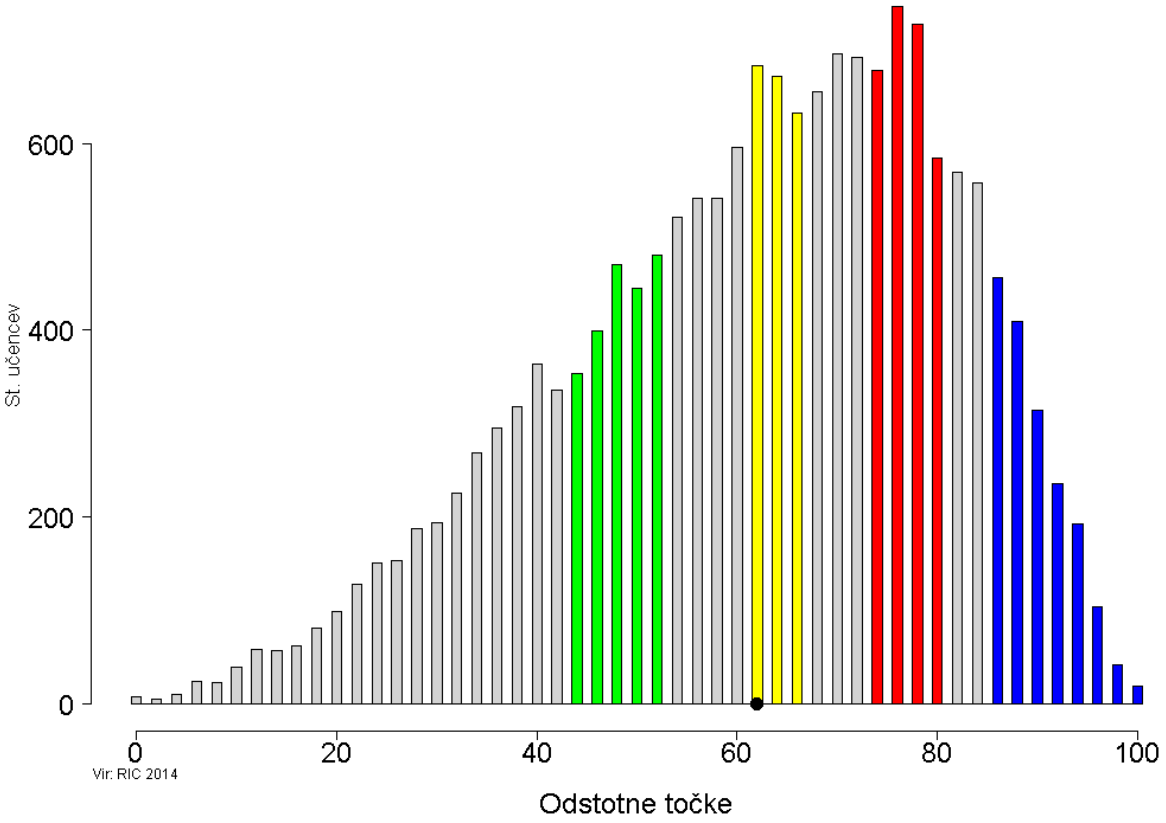

V šolskem letu 2013/2014 so pri NPZ-ju iz slovenščine v 6. razredu tri novosti:

- pouk slovenščine v 6. razredu prvič poteka po posodobljenem učnem načrtu in tako tudi NPZ prvič preverja doseganje ciljev/standardov znanja iz posodobljenega učnega načrta Slovenščina, sprejetega leta 2011;
- po določilih *Zakona o osnovni šoli* je v tem šolskem letu NPZ iz slovenščine prvič tudi za učence 6. razreda obvezno in
- vrednotenje preizkusov znanja letos prvič tudi v 6. razredu poteka v elektronski obliki (e-vrednotenje).

Zaradi navedenih novosti dosežki niso neposredno primerljivi z NPZ-ji v preteklih letih in tudi ne z NPZ-ji v 9. razredu, deloma se razlikujejo tudi preizkus znanja in moderirana navodila za vrednotenje nalog; ta pri vrednotenju posameznih odgovorov v nalogah *Po smislu* v večji meri kot v 9. razredu dopuščajo tudi manj natančno ubeseditev. V primerjavi z 9. razredom je v preizkusu znanja tudi manj nalog za preverjanje zahtevnejših standardov znanja, zato je pričakovano višji povprečni dosežek, deloma pa se razlikuje tudi razporeditev dosežkov znotraj posameznih območij.

Dosežki pri nalogah, ki preverjajo istovrstne standarde znanja, so primerljivi s tistimi na prejšnjih NPZ-jih, podobne so tudi ugotovitve o dosežkih po posameznih zmožnostih.

Preizkus znanja je v skladu z učnim načrtom, enako kot preizkusi na prejšnjih NPZ-jih, zasnovan dvodelno – v enakem razmerju, kot to določa učni načrt, preverja doseganje standardov znanja iz jezika (60 % točk) in književnosti (40 % točk) (prej: iz obravnave neumetnostnih in umetnostnih besedil). Izhodišče za preverjanje je kot po prejšnjem UN-ju neznano umetnostno in neumetnostno besedilo ali več besedil, deloma pa se razlikujejo standardi znanja in njihova razvrstitev. V posodobljenem učnem načrtu so tako pri jeziku kot pri književnosti zapisani po zmožnostih in vsebinah (prej kot funkcionalni in izobraževalni cilji) ter opredeljeni kot **minimalni** in temeljni, so pa med seboj primerljivi, kar omogoča spremljanje dosežkov med leti ter med 6. in 9. razredom.

Naloge iz jezika (I. del preizkusa znanja) preverjajo zmožnost **samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila ter jezikovno** (poimenovalno, upovedovalno/skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost in zmožnost nebesednega sporazumevanja) **in metajezikovno zmožnost** (slovnično znanje/vedenje o jeziku) **v povezavi z izhodiščnim besedilom**. Naloge so sestavljene na način, kot ga za delo z neumetnostnim besedilom določa učni načrt (*Uresničevanje ciljev predmeta*, str. 102) – sprejemanje besedila ali več besedil (branje), razčlenjevanje (okoliščinsko, naklonsko, pomensko, besedno-skladenjsko in tvarno) ter tvorjenje (pisanje dane vrste besedila o/ob prebranem besedilu in medbesedilno primerjanje). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del nalog na posamezne sestavine oz. jezikovna sredstva in njihovo vlogo v besedilu ter del na zmožnost medbesedilnega primerjanja. Ob nalogah, ki vključujejo poznavanje strokovnih pojmov (jezikoslovnih izrazov, v UN-ju navedenih pod *Vsebine*), so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni.

Naloge v I. delu preizkusa znanja se navezujejo na dve krajši besedili različne vrste o isti temi – Pikinem festivalu v Velenju, prirejeni po spletni strani www.pikinfestival.si – *O Pikinem festivalu* (publicistično besedilo) in *Haaaaj!* (neuradno pismo).

Naloge iz književnosti (II. del preizkusa znanja) preverjajo **zmožnost samostojnega tihega branja umetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja književnosti/umetnostnega besedila ter zmožnost samostojnega pisanja o prebranem književnem besedilu in medbesedilnega primerjanja**. Tako pri sprejemanju besedila (branju) kot pri razčlenjevanju (reševanju nalog, povezanih z besedilom) in tvorjenju (pisanju o/ob besedilu) morajo učenci **razumeti in uporabljati tudi določeno literarnovedno znanje** (strokovne pojme, v UN-ju navedene pod *Vsebine*). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del pa na posamezne sestavine književnega besedila; ob nalogah, ki vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni.

Izhodiščno besedilo v II. delu preizkusa znanja je na letošnjem NPZ-ju tako kot v 9. razredu prozno – odlomek iz besedila Ferija Lainščka *Deček na dedovem kolesu* (založba Franc-Franc, Murska Sobota, 2001), sestavljen iz dveh delov. Doseganje nekaterih standardov znanja zato ni povsem primerljivo z dosežki na NPZ-ju v preteklem šolskem letu, ko je bilo izhodiščno besedilo lirska pesem, je pa primerljivo z NPZ-ji v letih, ko je bilo izhodiščno besedilo prav tako prozno (npr. leta 2010 odlomek iz besedila S. Pregla *Srebro iz modre Špilje* ali 2008 odlomek iz besedila T. Partljiča *Zizek*). Podatki in ugotovitve o doseganju procesnih ciljev so na NPZ-jih vsa leta podobni ne glede na različnost izhodiščnih besedil.

V preizkusu znanja je 26 nalog oz. 31 točkovanih enot s skupaj 50 točkami (tvorbni nalogi in nekatere druge naloge imajo po 2 oz. 3 enote) (lani 19 nalog oz. 27 točkovanih enot), in sicer 17 nalog oz. 21 točkovanih enot s skupaj 30 točkami v I. delu (naloge, povezane z izhodiščnima neumetnostnima besediloma) in 9 nalog oz. 10 točkovanih enot s skupaj 20 točkami v II. delu (naloge, povezane z izhodiščnim umetnostnim besedilom).

Povprečni dosežek na preizkusu je v primerjavi z NPZ-ji v prejšnjih letih nekoliko višji, deloma se razlikuje tudi razvrstitev dosežkov znotraj posameznih območij (več nalog spada v zeleno in rumeno območje ter manj v rdeče in modro). Razlog za to so deloma različni standardi znanja, posebej pri književnosti (izhodiščno prozno besedilo), deloma pa v obeh delih preizkusa tudi vrednotenje posameznih odgovorov v nalogah *Po smislu*, ki v skladu z navodili dopušča tudi manj natančno ubeseditev. V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu je v obeh delih preizkusa tudi manj nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov, ter manj nalog, ki preverjajo zahtevnejše ravni bralne zmožnosti (razumevanje prenesenega pomena besed, sklepanje iz sobesedila, povezovanje posameznih jezikovnih oz. književnih prvin s sporočilnostjo besedila v celoti). Preizkus znanja ima zato visoko občutljivost za zaznavanje razlik v znanju učencev z nižjimi dosežki in dosežki okoli povprečja, nekoliko nižjo pa za zaznavanje razlik v znanju učencev z visokimi skupnimi dosežki na preizkusu (v grafični predstavitvi dosežkov je Gaussova krivulja pomaknjena nekoliko v desno).

V skladu s posodobljenim učnim načrtom se v primerjavi s prejšnjimi NPZ-ji deloma razlikuje tudi razporeditev ciljev/standardov znanja in opis nalog v specifikacijski tabeli (kaj naloga preverja, na kateri taksonomski stopnji, kako uspešno so jo učenci rešili). Ta ni kot doslej sestavljena po zaporedju nalog v preizkusu, ampak so naloge razvrščene po zmožnostih, ki si sledijo v enakem zaporedju kot v učnem načrtu. Opisi dosežkov tako poleg podatkov o tem, kaj od določenega z UN-jem pri slovenščini znajo/zmorejo učenci z dosežki v posameznih območjih (učenci z nizkimi skupnimi dosežki na preizkusu, učenci z dosežki okoli povprečja, učenci z visokimi dosežki), omogočajo tudi vpogled v doseganje ciljev/standardov znanja po posameznih zmožnostih (npr. branje in razumevanje besedil, zmožnost pisanja o/ob besedilih, besedišče, slogovna zmožnost, slovnično znanje, literarnovedno znanje …). To je pomembno za razvijanje zmožnosti po vertikali in za odpravljanje morebitnih primanjkljajev pri pouku tako v posameznem razredu kot na prehodu iz 2. v 3. vzgojno-izobraževalno obdobje, kar je temeljni namen NPZ-ja kot objektivne dodatne informacije o znanju učencev.

Za učenje in pouk je poleg vpogleda v to, kaj učenci znajo, pomembno vedeti tudi, katerih zmožnosti oz. ciljev/standardov učenci z dosežki v določenem območju ne dosegajo. Razloge za to poznajo samo šole in učitelji; ti lahko na podlagi podatkov iz opisov načrtujejo ukrepe za izboljšanje znanja pri pouku slovenščine in tudi drugih predmetov (bralna pismenost) v naslednjih razredih.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine v 6. razredu določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkom točk pri preizkusu), so v povprečju uspešno rešili 9 od skupaj 26 nalog v preizkusu znanja s skupaj 15 točkami od 50 možnih (v I. delu 7 nalog s skupaj 11 točkami in v II. delu 2 nalogi s skupaj 4 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanih neumetnostnih besedil in prepoznavanje teme vsakega od besedil (1. naloga – o čem govorita obe besedili, tema je hkrati naslov enega od izhodiščnih besedil; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R /= razumevanje/);
- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanih neumetnostnih besedil ter zmožnost medbesedilnega primerjanja – prepoznavanje okoliščin nastanka besedil in sporočevalčevega namena (2. naloga – ali so navedene trditve o izhodiščnih besedilih pravilne; izbirni tip, 2 t, R, A /= analiza/, S /= sinteza/);
- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja enega od izhodiščnih besedil (3. naloga – podatka o kraju in času Pikinega festivala v besedilu 1; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja enega od izhodiščnih besedil – prepoznavanje okoliščin nastanka (4. naloga, a-del – kdaj je bilo napisano besedilo 2; izbira pravilnega med tremi odgovori, 1 t, R, in b-del – iz česa v besedilu 2 vemo, kdaj je nastalo; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- naloga, ki preverja slogovno zmožnost v povezavi z razumevanjem enega od izhodiščnih besedil (8. naloga – kaj je Pika povedala z navedenim zapisom; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- naloga, ki preverja skladenjsko zmožnost, dopolnitev povedi s pomensko in oblikovno pravilnimi besedami (12. naloga – besede v oklepajih postavi v pravilno obliko; zapis samostalnikov v ustreznem sklonu in številu, 2 t, U /= uporaba/), in
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost (14. naloga, a-del – izpis glagola iz navedene povedi; 1 t, Z /= znanje/poznavanje/, in b-del – pretvorba navedene povedi v prihodnjik; zapis glagola v ustrezni časovni obliki, 1 t, Z, U).

V II. delu preizkusa znanja (književnost) sta to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – prepoznavanje in razumevanje bistvenih prvin proznega književnega besedila ter s tem povezano literarnovedno znanje (1. naloga – ali so trditve o izhodiščnem besedilu pravilne; naloga izbirnega tipa, 2 t, Z, R, U), in
- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – prepoznavanje književnih oseb iz obeh delov odlomka in njihovih medsebojnih razmerij (7. naloga – kaj o književnih osebah izvemo iz obeh delov izhodiščnega besedila; naloga povezovanja, 2 t, R).

Naloge v obeh delih preizkusa znanja, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nizkim skupnim dosežkom, preverjajo minimalne standarde znanja.

Taksonomsko prevladujejo naloge na ravni razumevanja.

Naloge zahtevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: beseda, poved, glagol; dramatika, dogajalni oziroma književni prostor, pustolovska zgodba, književna oseba.

V primerjavi z NPZ-ji v preteklih letih spada v zeleno območje več nalog zlasti v I., jezikovnem delu preizkusa znanja. Razlog za to so poleg deloma različnih primerov jezikovnih sredstev tudi navodila za vrednotenje, ki pri nalogah 4 b), 8 in 14 b) kot pravilno upoštevajo tudi manj natančno ubeseditev odgovorov. Ugotovitve o doseganju standardov znanja po zmožnostih so primerljive s tistimi na prejšnjih NPZ-jih in na NPZ-ju v 9. razredu – v obeh delih preizkusa so učenci z nizkimi dosežki pri preizkusu znanja uspešno rešili le nekatere od nalog, ki preverjajo branje in razumevanje posameznih delov besedil ali neposredno zapisanih podatkov, v književnem delu še prepoznavanje nekaterih zgradbenih in vrstnih značilnosti besedila in v jezikovnem delu naloge za prepoznavanje teme in okoliščin nastanka besedila (tudi pri teh navodila omogočajo neposreden prepis iz besedil) ter po eno od nalog, ki preverjajo jezikovno in metajezikovno zmožnost.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 7 nalog, od tega 1 delno, s skupaj 13 točkami (v I. delu 5 nalog, od teh 1 delno, s skupaj 10 točkami in v II. delu 2 nalogi s skupaj 3 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja dela izhodiščnega besedila (7. naloga – izpis dela povedi, v katerem je izraženo, da se obiskovalci festivala udeležujejo večkrat; 1 t, R; uspešnost je višja, ker je kot pravilen upoštevan tudi samo delni odgovor ali izpis celotne povedi);
- naloga, ki preverja poimenovalno (pomenske lastnosti besed) in metajezikovno zmožnost (razumevanje jezikoslovnih pojmov) v povezavi z razumevanjem izhodiščnih besedil (10. naloga – kako so v besedilih 1 in 2 navedene besede povezane med seboj; naloga povezovanja, 2 t, Z, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost (13. naloga – razvrščanje lastnih imen iz besedila 2 v razpredelnico; 1 t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno in skladenjsko zmožnost (16. naloga – prepoznavanje vzkličnih povedi in njihove vloge v besedilu; tvorjenje in zapis odgovora; 2 t, Z, R; tudi pri tej nalogi navodila dopuščajo pomensko manj natančno ubeseditev razlage), in
- dva dela naloge, ki preverja zmožnost pisnega tvorjenja besedila o/ob prebranem izhodiščnem besedilu (zmožnost dopisovanja, neuradno pismo) (17. naloga – pisanje odgovora na Pikino pismo, A-del, vsebina, 3 t, in B-del, ustreznost besedilni vrsti, 1 t, R, U, A, S; tudi pri tej nalogi je uspešnost višja, ker navodila omogočajo vsebinsko zelo odprte zapise).

V II. delu preizkusa znanja (književnost) sta to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – prepoznavanje bistvenih podatkov v prebranem besedilu (4. naloga – kakšno je kolo, ki ga Ciriju podari ded; zapis štirih od veliko podatkov, ki so v besedilu neposredno navedeni; 2 t, Z), in
- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – razumevanje motivov za ravnanje književnih oseb v povezavi s temo izhodiščnega besedila (5. naloga – prvi del besedila, zakaj je bil Ciri razočaran; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R, A).

Večina nalog, ki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov), preverja standarde znanja, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni.

Taksonomsko so naloge različno zahtevne.

Naloge zahtevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta (vsi so iz jezikovnega dela preizkusa in zahtevajo razumevanje na ravni sprejemanja, v nalogah so v večini navedeni kot možnost izbire): poved, odstavek, protipomenka, sopomenka, podpomenka, besedna družina, lastno ime bitja, zemljepisno lastno ime, stvarno lastno ime, vzklična poved, neuradno pismo.

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu tudi v rumeno območje (naloge, ki so jih s 65-odstotno uspešnostjo rešili učenci s skupnimi dosežki okoli povprečja) v obeh delih preizkusa spada več nalog, večje je tudi število točk. Razlog za to so deloma različni standardi znanja, povezani z značilnostmi izhodiščnih besedil, in deloma drugačna didaktična oblikovanost nalog (v preizkusu je manj nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis odgovorov ter utemeljevanje s sklicevanjem na besedilo). Učenci, katerih dosežki spadajo v rumeno območje, so poleg nalog v zelenem območju uspešno rešili naloge znotraj naslednjih zmožnosti: v obeh delih preizkusa znanja del nalog, ki preverjajo bralno zmožnost (naloge, ki se nanašajo na dele besedil oz. posamezne sestavine) in poznavanje nekaterih strokovnih izrazov v nalogah (sprejemanje), poleg teh pa pri književnosti del nalog, ki preverjajo prepoznavanje in razumevanje nekaterih prvin proznega/pripovednega besedila, in pri jeziku del nalog, ki preverjajo poimenovalno in metajezikovno zmožnost. Učenci z dosežki okoli povprečja z najmanj 65-odstotno uspešnostjo niso rešili nalog iz naslednjih zmožnosti: v obeh delih preizkusa nalog, ki zahtevajo natančno branje in utemeljevanje ter sklicevanje na besedilo, pri književnosti pa še nalog iz zmožnosti tvorjenja (pisanja) o/ob umetnostnem besedilu in pri jeziku nalog, ki preverjajo zmožnost medbesedilnega primerjanja.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja s 65-odstotno uspešnostjo v povprečju uspešno rešili še 4 naloge, od tega 2 nalogi delno, s skupaj 9 točkami (v I. delu 2 nalogi, od teh 1 delno, s skupaj 4 točkami, ter v II. delu 2 nalogi, od teh 1 delno, s skupaj 5 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (jezik) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja in razumevanja enega od izhodiščnih besedil (6. naloga – v čem se današnji festival razlikuje od tistega pred dvaindvajsetimi leti; zapis dveh podrobnosti in dveh razlik, 2 t, R; podatki niso neposredno zapisani, treba jih je razbrati iz sobesedila), in
- del naloge, ki preverja zmožnost pisnega tvorjenja besedila o/ob prebranem izhodiščnem besedilu (zmožnost dopisovanja, neuradno pismo) (17. naloga – pisanje odgovora na Pikino pismo, C-del, jezikovna pravilnost; ta se vrednoti le, če dobi učenec za kriterij A oz. A in B najmanj 2 točki, 2 t, U).

V II. delu preizkusa znanja (književnost) sta to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe v povezavi s temo izhodiščnega besedila (3. naloga – ali je Cirijeva družina premožna, utemeljitev; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R, A/S), in
- del tvorbne naloge, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost s tvorjenjem (pisanjem) o/ob književnih besedilih (9. naloga, A-del, vsebina – kaj je o kolesu povedal učitelj Tehnika, sprememba odnosa sošolcev do Cirija in utemeljitev; 4 t, R, S).

Naloge v obeh delih preizkusa znanja, ki spadajo v rdeče območje (v zgornjo četrtino dosežkov), preverjajo doseganje ciljev in standardov znanja, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni in temeljni.

Taksonomsko naloge v rdečem območju v obeh delih preizkusa preverjajo znanje na višjih ravneh zahtevnosti.

Ne pri sprejemanju ne pri tvorjenju naloge ne vključujejo poznavanja jezikoslovnih ali literarnovednih pojmov.

V rdeče območje spada primerljivo število nalog kot na prejšnjih NPZ-jih (lani 5 nalog s skupaj 10 točkami), primerljiva je tudi razvrstitev ciljev/standardov znanja po zmožnostih in njihova zahtevnost. Učenci z dosežki v zgornji četrtini so v obeh delih preizkusa znanja poleg nalog v rdečem in rumenem območju uspešno rešili del nalog, ki preverjajo zahtevnejše ravni bralne zmožnosti (zaznavanje in razumevanje jezikovnih in književnih prvin, ki v besedilih niso neposredno izražene). Tako kot na dosedanjih preverjanjih v rdečem območju prevladujejo naloge, pri katerih je treba samostojno tvoriti in napisati daljši odgovor.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 6 nalog, od tega 1 delno, s skupaj 10 točkami (v I. delu 3 naloge s skupaj 4 točkami in v II. delu 3 naloge, od teh 1 delno, s skupaj 6 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja izhodiščnih besedil – prepoznavanje in razumevanje bistvenih podatkov (5. naloga – katere podatke izvemo v obeh besedilih; izbira dveh izmed šestih navedenih odgovorov, 2 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja enega od izhodiščnih besedil – prepoznavanje naslovnika iz jezikovnih prvin v besedilu (9. naloga – katere besede oz. besedne zveze razkrivajo, da je besedilo napisala Pika; navedba treh besed oz. besednih zvez, 1 t, R), in
- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja dela izhodiščnega besedila – razumevanje bistvenega podatka v navedenih dveh povedih (11. naloga – kdo je poimenoval festival po priljubljeni književni junakinji; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R).

V II. delu preizkusa znanja (književnost) so to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost, razumevanje navedene besedne zveze v povezavi s sporočilom besedila (6. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu pomeni, da je kolo *oldtimer*, ki gre za med; tvorjenje in zapis odgovora, 2 t, R);

– naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost, razumevanje naslova besedila v povezavi s temo (8. naloga – zakaj je naslov 1. dela besedila *Biciklin za proslave*; tvorjenje in zapis odgovora v obliki povedi, vrednoti se tudi jezikovna pravilnost zapisa, 2 t, R, U), in
– del tvorbne naloge (9. naloga, B-del, jezikovna pravilnost zapisanega besedila; ta se vrednoti le, če dobi učenec za kriterij A /vsebino/ najmanj 3 točke, 2 t, U).

Naloge, ki spadajo v modro območje (v zgornjo desetino dosežkov), v obeh delih preizkusa znanja preverjajo minimalne in temeljne standarde znanja.

Taksonomsko prevladujejo naloge na ravni razumevanja.

Naloge ne vključujejo poznavanja strokovnih izrazov (jezikoslovnih in literarnovednih pojmov iz učnega načrta).

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu v modro območje (naloge, ki jih je z več kot 65-odstotno uspešnostjo rešilo zgornjih 10 odstotkov učencev) spada manj nalog in manjše število točk (lani 8 nalog s skupaj 24 točkami), je pa dosežek primerljiv z NPZ-ji v prejšnjih letih. Razlika se kaže predvsem v I., jezikovnem delu preizkusa. Razlog za to je deloma drugačno razmerje med posameznimi zmožnostmi in standardi znanja (v preizkusu je več nalog, ki preverjajo zmožnost branja in razumevanja besedil, in manj nalog, ki preverjajo skladenjsko in metajezikovno zmožnost), deloma drugačna je tudi didaktična oblikovanost nalog (manj je nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov) in deloma se razlikujejo tudi merila za vrednotenje (ta omogočajo tudi manj natančno ubeseditev odgovorov).

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki pri preizkusu znanja – sta se uvrstili 2 nalogi s skupaj 3 točkami, in sicer:

v I. delu preizkusa znanja (jezik)

– naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost v povezavi z jezikovnimi značilnostmi besedil (15. naloga – katere vrste povedi prevladujejo v obeh besedilih; izbira dveh od petih navedenih odgovorov, 1 t, Z), in

v II. delu preizkusa znanja (književnost)

– naloga, ki preverja bralno/recepcijsko zmožnost – prepoznavanje teme (2. naloga – o čem govori izhodiščno besedilo, upoštevaj oba dela; tvorjenje in zapis odgovora, 2 t, A, S).

Obe nalogi preverjata standard znanja, ki ga učni načrt opredeljuje kot minimalni.

Taksonomsko sta nalogi različno zahtevni.

Naloga iz jezika zahteva poznavanje naslednjih jezikoslovnih izrazov: poved: trdilna, nikalna, pripovedna, vzklična, vprašalna; naloga iz književnosti ne vključuje poznavanja strokovnih pojmov.

Razporeditev dosežkov v obeh delih preizkusa znanja je pri večini zmožnosti v skladu s cilji in standardi znanja v učnem načrtu.

Razvrstitev dosežkov v I., jezikovnem delu preizkusa znanja kaže, da imajo naloge visoko občutljivost za razlike v znanju učencev z nižjimi in povprečnimi skupnimi dosežki in nekoliko nižjo za učence z visokimi dosežki. Kljub deloma različnim standardom znanja se primanjkljaji kažejo na istih področjih kot na prejšnjih preverjanjih – pri doseganju višjih ravni bralne zmožnosti, pri samostojnem tvorjenju in pisanju daljših odgovorov in pri povezovanju jezikovnih sredstev z njihovo vlogo v besedilih.

Naloge v II., književnem delu preizkusa znanja imajo ustrezno občutljivost za razlike v znanju tako učencev z visokimi kot z nizkimi skupnimi dosežki pri preizkusu. Primanjkljaji se kažejo zlasti na dveh področjih – pri bralni/recepcijski zmožnosti v zaznavanju in razumevanju zahtevnejših prvin književnega besedila (razumevanje posrednih besedilnih signalov, posebnosti jezikovne rabe) in pri zmožnosti samostojnega pisnega tvorjenja besedil o prebranem književnem besedilu.

Za preizkus znanja kot celoto se kažejo podobne ugotovitve kot na prejšnjih NPZ-jih – učenci so uspešni pri odgovorih na vprašanja o podrobnostih, posameznostih in podatkih, ki so v besedilih dobesedno navedeni, težave pa imajo pri prepoznavanju in razumevanju podatkov, ki jih je treba razbrati iz sobesedila ali med seboj povezati, s povzemanjem značilnosti besedil, z utemeljevanjem s sklicevanjem na besedila in s primerjanjem njihovih značilnosti. Preizkus ne vključuje nalog, ki bi preverjale rabo strokovnih izrazov na ravni tvorjenja (poimenovanje jezikoslovnih in literarnovednih pojmov) in so jih na prejšnjih NPZ-jih prav tako uspešno rešili le učenci z visokimi skupnimi dosežki pri preizkusu.

PRILOGA

I. DEL

BESEDILO 1

O Pikinem festivalu

Dve rdeči kitki, pege na licih in nosku, pisani in različni nogavici ter preveliki čevlji – to je Pika. Tista Pika, ki je osvojila srca malih in velikih po vsem svetu. In tista Pika, okrog katere se vse vrti v času Pikinega festivala v Velenju.

Pikin festival, ki je v dvaindvajsetih letih iz enodnevne prerasel v največjo otroško prireditev v Sloveniji, domuje v Velenju. Tam so leta 1990 sodelavci Medobčinske zveze prijateljev mladine Velenje in Kulturnega centra Ivana Napotnika prvič pripravili nadvse zanimiv, ustvarjalen in živahen dan za otroke. Poimenovali so ga po priljubljeni književni junakinji. Prireditev je kmalu začela rasti, programu so dodajali nove vsebine, organizaciji pa so se pridružili številni novi ustvarjalci. Prireditev se je razširila v sedemdnevno dogajanje, ki poteka na različnih prizoriščih v Velenju in njegovi okolici. Zanimanje za festival raste in zadnja leta je pokukal tudi že čez državno mejo. Tudi obiskovalcev je iz leta v leto več. Nekaj pa ostaja. Festival je vsa leta namenjen otrokom in njihovim staršem, dogajanje spodbuja in predstavlja otroško ustvarjalnost in domišljijo, ponuja številne izobraževalne vsebine in tke prijateljske niti tudi čez mejo. Mlade usmerja k strpnosti in sprejemanju drugačnosti ter utrjuje vezi med generacijami.

Pikin festival tako zadnja leta obišče že več kot 80 tisoč obiskovalcev; ti se vsako leto radi vračajo na prireditev. Med festivalom organizirajo več kot 100 Pikinih ustvarjalnih delavnic, veliki in mali gledališki oder ter pravljični in koncertni oder. V mestu so razstave, Pikin kino, ves čas festivala pa poteka tudi humanitarna akcija.

(Prirejeno po www.pikinfestival.si, 15. avgust 2011.)

BESEDILO 2

Haaaaj!

Ste mislili, da me letos ne bo? Hi, hi, hi, hi … Seveda bom. Tudi letos prihajam v Velenje. Skupaj s prijatelji že pripravljamo dvaindvajseti Pikin festival. Naj vam izdam eno čisto majhno skrivnost. Tudi letos bo igriv, poln zabave in pikastih dogodivščin. Prepričana sem, da bomo skupaj preživeli teden, ki ga zagotovo ne boste pozabili. Zato res ne smete manjkati! Že danes si na koledarju označite 18. september, takrat se bo vse skupaj začelo.

Za vse tiste, ki me še niste obiskali, naj povem, da je Pikin festival res nekaj posebnega. Mali in veliki otroci se preoblečejo v Pike, nato pa se sedem dni skupaj zabavamo, ustvarjamo in raziskujemo na čudovitem prireditvenem prostoru ob Velenjskem jezeru, veliko dogodkov pa poteka tudi v središču mesta.

Rdeča nit letošnje zgodbe bodo jeziki. Sama veliko potujem po svetu in povem vam, kako smešno me kličejo v nekaterih deželah. Vas zanima? Si tudi vi radi izmišljate nove besede? Sama pri tem zelo uživam. Res je zabavno. Poskusite, ne bo vam žal. Častna pikasta!

OBRNI LIST.

In kaj vse bomo lahko počeli na letošnjem festivalu? V središču mesta bodo delovali kar trije odri, na katerih se bo zvrstilo več kot 30 zanimivih gledaliških, lutkovnih in plesnih predstav, ob tem pa bodo v mestu odprte tudi številne pikaste razstave. Tudi letos bo na TRC Jezero vsak dan več kot 100 ustvarjalnih delavnic, v katerih bomo izdelovali zanimive izdelke in ob tem spoznavali jezike. Popoldneve in večere bomo preživljali ob živahnem dogajanju v Pikinem mestu. Kot vsako leto bo tudi tokrat del festivala namenjen humanitarnosti, že danes pa lahko vzamete v roke fotoaparate in posnamete kakšno »jezikasto« fotografijo. In ne pozabite me obiskati na moji spletni strani (www.pikinfestival.si) in na blogu (http://pikavelenje.blogspot.com/). Tam za vas pripravljam veliko pikastih presenečenj.

Komaj čakam, da se vidimo. Pozdravček do septembra!

Vaša Pika Nogavička

(Prirejeno po www.pikinfestival.si, 15. avgust 2011.)

II. DEL

Feri Lainšček

Deček na dedovem kolesu

Biciklin za proslave

Pod večer Ciri končno ugleda znano postavo in v začudenju komaj zadrži sapo. Ded Lacko, ki potiska ob sebi kolo, mu pomaha s privzdignjeno čepico, nato pa kar po sadovnjaku zavije proti domu. Njegovi koraki so poskočni, a kratki, saj je že na daleč videti, da ga je popotovanje pošteno utrudilo. Kolo, ki se mu med pedala zapleta visoka trava, je prašno in staro. Pravzaprav: zelo zelo staro, izdelano še v času, ko še niso poznali Derailleurjevega predležja s prestavami, pa tudi zavora je bila vgrajena v pesto zadnjega kolesa.

Ded ne razume Cirijevega razočaranja in mu pravi: »Samo dobro ga je treba očistiti in podmazati pa bo kot novo!«

Ciri kajpada vidi, da kolo ni niti malo zarjavelo in obtolčeno ter da sta plašča povsem neobrabljena. Zdi se, kot da ga je Lacko pripeljal naravnost iz muzeja ali pa je pač čudežno stopil ponj v nek davni čas, ko je ta kup železja seveda še lahko bil dosežek tehnike.

»Cela desetletja je bil biciklin varno spravljen na podstrešju,« mu pojasni starec. »Le vsako leto na obletnico osvoboditve ga je Franko znova podmazal in se z njim odpeljal na proslavo. Potem pa je vrag vzel staro državo in še te proslave ni bilo več, tako da mu biciklin res ni v ničemer služil.«

Deček molče seže po kolesu in pritisne na zvonec, ki kot velika goba tiči na okornem krmilu. Nepričakovano glasno in prijetno zvonko kovinsko cingljanje se razleže po sadovnjaku in odmevka po ogradi. Kure, ki so se že odpravile spat, se vznemirijo v kurniku in sosedovo ščene se bevskajoč oglasi. Zagotovo ima biciklin torej vsaj zvonec, ki ga bo daleč slišati.

Oldtimer, ki gre za med

Zjutraj se Ciri še precej pred uro zapelje z biciklinom v šolo.

Sedež se mu zdi trd, pedala pretežka in krmilo neubogljivo, a prepričan je, da se mu bo nekako privadil in ga kmalu povsem obvladal. Res je sicer, da si je prvo šolsko pot z novim kolesom zamišljal drugače in da se s tem starim železom ne bo mogel ravno považiti. Toda kolesa so vendar zato, da se ljudje z njimi prevažajo in le tako je navsezadnje edino prav.

»Kje si staknil to kripo?« se mu smeji Packa.

»Piksi mi ga je poslal iz Münchna,« se zlaže Ciri.

»Niti ene same prestave nima,« ugotovi Flore.

»Če pa je oldtimer,« skomigne Ciri, »prav taki gredo zdaj tam za med.«

»Nemci so bili zmeraj čudni,« pljune Žlica. »Hvala bogu, da nisem Nemec, niti nimam rodbine v Nemčiji.«

Tako Ciri seveda zdaj ve, kaj si sošolci mislijo o biciklinu in ni niti malo presenečen. Tudi če bi bil povsem nov, bi že iznašli kaj, zaradi česar se jim ne bi zdel povsem v redu.

Neprijetno je edinole to, da kolo očitno res bode v oči.

Še sam učitelj Tehnika nejeveren zastane in začudeno vzklikne: »Glej, glej, kakšen velociped!« Nato pa, ko si ga bolje ogleda, celo doda: »Pa je res pravi stari puch! Rekel bi, so ga izdelali še pred drugo vojno, zato je zdaj zagotovo vreden več, kot vsi ti bicikli skupaj.«

(Odlomek)

(Lainšček, F. (2001). Deček na dedovem kolesu. Murska Sobota: Franc-Franc.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedili 1 in 2.

Pozorno preberi obe besedili (označeni sta s številkama 1 in 2) in reši naloge.

1. O čem govorita obe besedili?
   Odgovor napiši na črto.

   _____

   (1 točka)

2. Ali so navedene trditve o izhodiščnih besedilih pravilne ali ne?
   Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

Obe besedili sta namenjeni javnosti.	DA	NE
Namen obeh besedil je predstaviti Piko Nogavičko.	DA	NE
Obe besedili je napisala Pika Nogavička.	DA	NE
V besedilu 2 se pisec predstavlja kot Pika Nogavička.	DA	NE
Pikino pismo bralce vabi na festival.	DA	NE

   (2 točki)

3. V besedilu 1 poišči podatka o tem, kje poteka Pikin festival in koliko časa traja.
   Odgovor napiši na črto.

   _____

   (1 točka)

4. a) Kdaj je bilo napisano besedilo 2?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pred začetkom 22. festivala.

B Med potekom 22. festivala.

C Po zaključku 22. festivala.

(1 točka)

4. b) Iz česa v besedilu 2 izvemo, kdaj je besedilo nastalo?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

5. Katere podatke izvemo v obeh besedilih?
Obkroži črki pred pravilnima odgovoroma.

A Koliko časa traja Pikin festival.

B Kdo je organizator Pikinega festivala.

C Komu je namenjen festival.

Č Kakšna je po zunanjosti Pika.

D Koliko obiskovalcev obišče Pikin festival.

E Kako se je razvijal festival.

(2 točki)

6. Današnji festival se razlikuje od tistega pred dvaindvajsetimi leti.
Napiši dve podobnosti med nekdanjim in današnjim festivalom ter dve razliki.

Podobnosti: _____

_____

Razliki: _____

_____

(2 točki)

7. V 3. odstavku besedila 1 piše, da se obiskovalci Pikinega festivala udeležujejo večkrat.
Izpiši tisti del povedi, s katerim je to izraženo. Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

8. V besedilu 2 je Pika napisala *Častna pikasta!* Kaj je Pika s tem povedala?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

9. Kot avtorica besedila 2 se je podpisala Pika Nogavička.
Katere besede oziroma besedne zveze razkrivajo, da je to besedilo napisala navihana, razigrana Pika?
Na črto napiši tri takšne besede oziroma besedne zveze.

_____

(1 točka)

10. Kako so v besedilih 1 in 2 navedene besede povezane med seboj?
Na vsako črtico napiši ustrezno številko iz desnega stolpca.

___ otrokom, otroštvo	1	Besedi sta protipomenki.
___ veliki, mali	2	Besedi sta sopomenki.
___ festival, prireditev	3	Besedi sta podpomenki.
___ kitke, nosek	4	Besedi sta manjšalnici.
	5	Besedi spadata v isto besedno družino.

(2 točki)

11. Preberi povedi.

Tam so leta 1990 sodelavci Medobčinske zveze prijateljev mladine Velenje in Kulturnega centra Ivana Napotnika prvič pripravili nadvse zanimiv, ustvarjalen in živahen dan za otroke. Poimenovali so ga po priljubljeni književni junakinji.

Kdo je poimenoval velenjski festival po priljubljeni književni junakinji?
Podčrtaj ustrezni del povedi.

(1 točka)

12. Besede v oklepajih postavi v pravilno obliko.

Pikin festival je na različnih (prizorišče) _____ festivala obiskalo okoli 100.000 ljudi. Tudi obiskovalcev, tistih s (kitke) _____, (pege) _____ in pisanimi (nogavice) _____, je iz leta v leto več.

(2 točki)

13. V besedilu 2 se pojavljajo tudi lastna imena. Poišči jih in po eno napiši na ustrezno mesto v razpredelnici.

IME BITJA	ZEMLJEPISNO IME	STVARNO IME

(1 točka)

14. Preberi poved.

Sama pri tem zelo uživam.

14. a) Iz povedi izpiši glagol.

_____

(1 točka)

14. b) Poved spremeni tako, da bo glagol izražal dejanje, ki se bo šele zgodilo. Novo poved napiši na črto.

_____

(1 točka)

15. Katere vrste povedi prevladujejo v obeh besedilih? Obkroži pravilna odgovora.

trdilne nikalne pripovedne vzklične vprašalne

(1 točka)

16. Iz besedila 2 izpiši eno od vzkličnih povedi in napiši, kaj je z njo izraženo.

Vzklična poved: _____

Kaj izraža? _____

(2 točki)

17. Predstavljaj si, da si Simon/Simona in Piki napiši odgovor na njeno pismo. Sporoči ji, da se boš udeležil/udeležila 22. festivala. Napiši ji tudi, zakaj te osrednja vsebina tega festivala še posebej zanima.

A		3
B		1
C		2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Ferija Lainščka *Deček na dedovem kolesu*.

Pozorno preberi izhodiščno besedilo, ki je sestavljeno iz dveh delov (*Biciklin za proslave* in *Oldtimer, ki gre za med*), in reši naloge.

1. Ali so navedene trditve o izhodiščnem besedilu pravilne ali ne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

To je dramsko besedilo.	DA	NE
Avtor besedila je znan.	DA	NE
Besedilo je pustolovska zgodba.	DA	NE
Prostor dogajanja se v besedilu spremeni.	DA	NE
Zgodbo pripoveduje Ciri.	DA	NE

(2 točki)

2. O čem govori izhodiščno besedilo? Upoštevaj oba dela besedila.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

3. Ali je Cirijeva družina premožna? Svoj odgovor utemelji s tem, kar izveš iz izhodiščnega besedila.

_____

_____

(1 točka)

4. Kakšno je kolo, ki ga Ciriju podari ded?
V odgovor vključi vsaj štiri njegove značilnosti, ki so predstavljene v izhodiščnem besedilu.

_____

_____

_____

_____

(2 točki)

5. V besedilu piše: *»Ded ne razume Cirijevega razočaranja«*. Zakaj je bil po tvojem mnenju Ciri razočaran?
Upoštevaj 1. del izhodiščnega besedila in odgovori s svojimi besedami.

_____

_____

(1 točka)

6. Kaj v izhodiščnem besedilu pomeni, da je kolo *oldtimer, ki gre za med*?
Razlago podčrtanega dela besedila napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

7. Kaj o književnih osebah izvemo iz obeh delov izhodiščnega besedila?
Na vsako črtico napiši ustrezno številko iz desnega stolpca.

____ Lacko	1	glavna književna oseba
____ Packa	2	učitelj glavne književne osebe
____ Ciri	3	dedov prijatelj
____ Tehnika	4	ded glavne književne osebe
	5	sošolec glavne književne osebe

(2 točki)

8. Zakaj je naslov 1. dela izhodiščnega besedila *Biciklin za proslave*?
Odgovor napiši v največ dveh povedih in pri tem upoštevaj izhodiščno besedilo.

_____

_____

_____

(2 točki)

9. S svojimi besedami napiši, kaj je o kolesu povedal učitelj Tehnika. Izpostavi tudi, katera njegova ugotovitev napoveduje spremembo odnosa sošolcev do Cirija in kolesa. Utemelji, zakaj ta ugotovitev napoveduje spremembo. Napiši zaokroženo besedilo.

A		4
B		2

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Skupno število točk: 50

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz slovenščine v 9. razredu**

NPZ iz slovenščine je v 9. razredu potekal 8. maja 2014. Osnovne statistične podatke prikazuje spodnja preglednica:

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	16.672
Število postavk v preizkusu	39
Možne točke	59
Povprečno število točk	32,49
Povprečno število točk v odstotkih	55,07
Standardni odklon	0,198
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,88

Letošnji preizkus je bil prvič pripravljen po posodobljenem učnem načrtu, zato dosežki niso neposredno primerljivi z NPZ-ji v preteklih letih. Dosežki pri nalogah, ki preverjajo istovrstne standarde znanja, pa so deloma primerljivi s tistimi na prejšnjih NPZ-jih, podobne so tudi ugotovitve o dosežkih po posameznih zmožnostih.

V preizkusu znanja je bilo letos 27 nalog oz. 38[5] postavk s skupaj 59 točkami (tvorbni nalogi in nekatere druge naloge imajo po 2 enoti ali več) (lani 23 nalog oz. 42 postavk), in sicer 12 nalog oz. 13 postavk s skupaj 24 točkami v I. delu (naloge, povezane z izhodiščnim umetnostnim besedilom) in 16 nalog oz. 25 postavk s skupaj 35 točkami v II. delu (naloge, povezane z izhodiščnim neumetnostnim besedilom). Letos je torej skupno število točk za 1 nižje kot pretekla leta. Razlog za to je, da je bil del 11. naloge v II. delu preizkusa znanja (11. b-naloga, 1 točka) zaradi napake (izpuščene besede) v pravilnem odgovoru v nalogi izbirnega tipa izločen (A: namesto »Besedi sta istega spola.« bi bil pravilen zapis »Besedi sta *v ednini* istega spola.«).

Povprečni dosežek je bil letos nekoliko višji kot lani (letos 55,07 %, lani 51,77 %), preizkus tako kot v preteklih letih kaže visoko stopnjo zanesljivosti.

[5] Število postavk, navedeno v preglednici, je 39 – zaradi napake v preizkusu je bila namreč ena postavka izločena iz vrednotenja.

Dosežki po spolu

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred

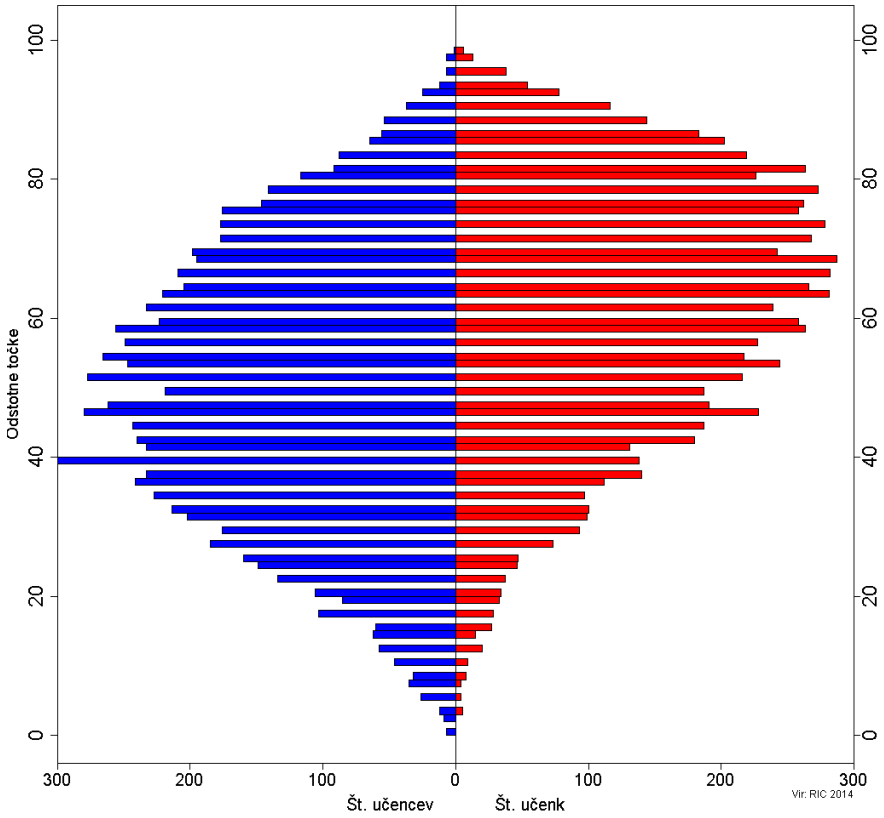

Primerjava porazdelitve dosežkov učencev in učenk

Krivulji v zgornjem grafičnem prikazu ločeno prikazujeta dosežke učencev in učenk na podlagi končnih rezultatov v odstotnih točkah. Krivulji sta pravilni Gaussovi krivulji, pri čemer je krivulja, ki prikazuje uspešnost učenk, pomaknjena v desno. Vrh krivulje je pri učencih v območju med 40 in 60, kar je enako kot lani, pri učenkah pa med 60 in 80 odstotnimi točkami (nekoliko višje kot lani, ko je vrh krivulje pri učenkah obsegal od 50 do 70 odstotnih točk). To pomeni, da tudi letos povprečne dosežke zvišujejo učenke. Kot zadnja leta je tudi letos najvišjih dosežkov pri učencih precej manj kakor pri dosežkih učenk, za najnižje dosežke pa velja ravno nasprotno. Pri učenkah dosežkov, nižjih od 10 odstotnih točk, skoraj ni. Razlika v uspešnosti med učenkami in učenci je v 9. razredu nekoliko večja kakor v 6. razredu (gl. zgoraj).

Analiza dosežkov glede na spol učencev po zmožnostih

Učenci so uspešneje kakor učenke rešili naloge, s katerimi se pri jeziku preverja jezikovna zmožnost (bolj uspešni od učenk so npr. pri nalogah, ki preverjajo skladenjsko zmožnost), ter naloge, ki zahtevajo oblikovanje daljših odgovorov in samostojno tvorjenje besedila; slednje velja tako za samostojno tvorjenje besedila ob umetnostnem kot ob neumetnostnem besedilu. Pri samostojnem tvorjenju besedila ob izhodiščnem umetnostnem besedilu so bili učenci uspešnejši od učenk tudi lani (so pa lani besedilo pisali ob lirskem besedilu, zato dosežki niso neposredno primerljivi).

Učenke so uspešneje kakor učenci rešile naloge, s katerimi se pri književnosti preverja razumevanje umetnostnega besedila oz. podatkov iz njega. Prav tako učenke izkazujejo večje literarnovedno znanje; na splošno so tudi bolje od učencev reševale naloge izbirnega tipa (velja za oba dela preizkusa). Pri jeziku so učenke bolje reševale naloge, s katerimi se preverja razumevanje prebranega neumetnostnega besedila, izkazale pa so tudi boljšo poimenovalno zmožnost od učencev.

Dosežki po regijah

Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred

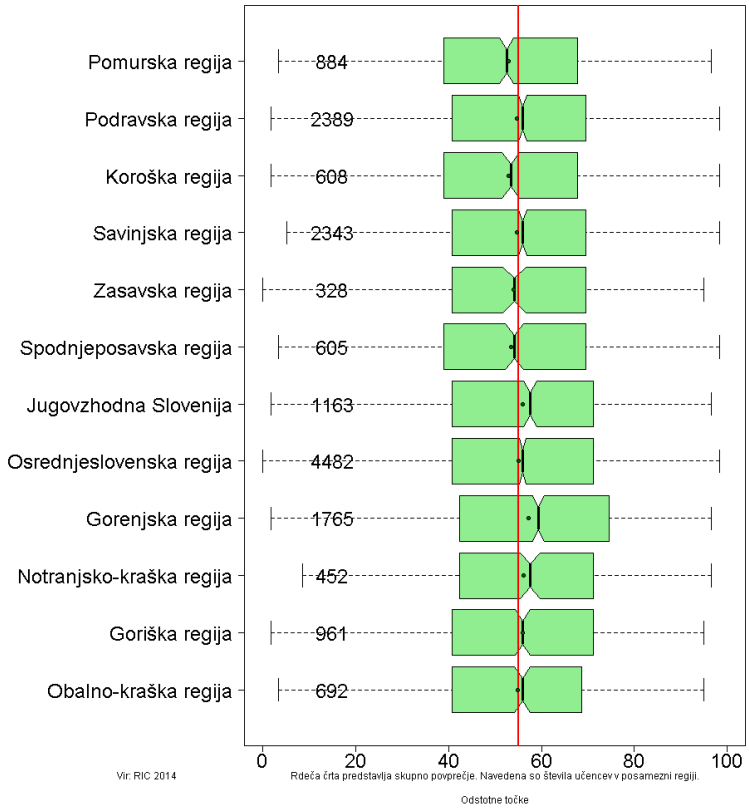

Kot je razvidno iz zgornje slike, so – nekoliko drugače kot velja za 6. razred – nad povprečjem Gorenjska, Notranjsko-kraška in Goriška regija ter Jugovzhodna Slovenija (v 6. razredu pri slednji najnižje odstopanje navzdol). Dosežke okrog povprečja dosegajo učenci Osrednjeslovenske, Obalno-kraške, Savinjske in Podravske regije, nekoliko pod povprečjem pa se uvrščajo učenci Zasavske, Spodnjeposavske, Koroške in Pomurske regije (enako velja tudi za 6. razred). Razlike med regijami so majhne (Pomurska regija kot regija z najnižjimi dosežki od Gorenjske z najvišjimi dosežki odstopa le za 4,46 odstotne točke, kar je za eno odstotno točko manj kot v 6. razredu).

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Opisi dosežkov za letošnji preizkus v 9. razredu so – kljub dejstvu, da je bil pripravljen po posodobljenem učnem načrtu – deloma primerljivi s tistimi na prejšnjih NPZ-jih, se pa v skladu z učnim načrtom deloma razlikuje razporeditev ciljev/standardov znanja in opis dosežkov v specifikacijskih tabelah. Tako pri jeziku kot pri književnosti je ta sestavljena po zmožnostih in v enakem zaporedju kot posodobljeni učni načrt; v njem so cilji/standardi namreč zapisani po zmožnostih in vsebinah (prej kot funkcionalni in izobraževalni cilji) ter opredeljeni kot minimalni in temeljni (prej na treh ravneh zahtevnosti), so pa med seboj primerljivi, kar omogoča spremljanje dosežkov med leti (gl. v nadaljevanju).

I. del preizkusa znanja (naloge iz književnosti)

Naloge iz književnosti v I. delu preizkusa znanja preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja umetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja književnosti/umetnostnega besedila ter zmožnost samostojnega pisanja o prebranem književnem besedilu in medbesedilnega primerjanja. Tako pri sprejemanju besedila (branju) kot pri razčlenjevanju (reševanju nalog, povezanih z besedilom) in tvorjenju (pisanju o/ob besedilu) morajo učenci razumeti in uporabljati tudi določeno literarnovedno znanje (strokovne pojme, v UN-ju navedene pod *Vsebine*). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del pa na posamezne sestavine književnega besedila; ob nalogah, ki vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni.

Izhodiščno besedilo v I. delu preizkusa znanja je na letošnjem NPZ-ju prozno – odlomek iz besedila Dima Zupana *Leteči mački*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1997.

Preglednica 4.2.1.2.2: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 9. razred

I. del (Umetnostno besedilo Dima Zupana *Leteči mački*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1997, odlomek)

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI Z BRANJEM UMETNOSTNIH BESEDIL IN PISANJEM O NJIH			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost. Pokaže jo tako, da tiho bere književna besedila ter samostojno piše o književnem besedilu. Svoje trditve oziroma ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti (UN, standardi znanja, str. 93).		Književna besedila: PROZA – sodobna književnost	
1.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da:** – **najde bistvene prvine književnega besedila (upošteva neposredne** in posredne **besedilne signale)** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93). – **Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje.** Pokaže ga tako, **da pozna**, razume in **uporablja literarnovedne izraze**, navedene v tem učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 96).	– znanje – razumevanje – uporaba	Pridobivanje literarnovednega znanja: – dogajalni oziroma književni prostor (UN, 5. r., str. 43) – književna oseba (UN, 5. r., str. 43) – dialog/dvogovor (UN, 8. r., str. 67) – dramatika (UN, 6. r., str. 43) – dogajalni oziroma književni čas (UN, 5. r., str. 43)	rumeno
2.	1	**Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – našteje motive za ravnanje (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93), – **loči glavne motive** od stranskih glede na temo/sporočilnost besedila (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93).	– razumevanje		rumeno
3.	2	**Razumevanje dogajanja, motivov, teme, sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila pokaže tako, da:** – **predstavi dogajanje; loči dogajanje v različnih časih in prostorih** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 94).	– razumevanje		zeleno
4.	2	**Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **opiše izbrano osebo**, našteje značilnosti njenega govora, značaja, ravnanja in motive za ravnanje (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93).	– razumevanje		rdeče
5.	1	**Doživi, razume in vrednoti prozo tako, da:** – **zaznamovanost sloga v književnem besedilu ponazori s primeri** in presodi učinek jezikovne rabe v književnem besedilu (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 95).	– razumevanje		nad modrim
6.	1	**Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:**	– razumevanje		rdeče

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		– našteje motive za ravnanje (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93).			
7.	1	**Prepozna in razume književno perspektivo, kar pokaže tako, da:** – izrazi značilnosti komične književne perspektive oziroma **najde humorne prvine v besedilu** ter presodi njihov učinek v besedilu (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 94). **Doživi, razume in vrednoti prozo tako, da:** – **zaznamovanost sloga v književnem besedilu ponazori s primeri** in presodi učinek jezikovne rabe v književnem besedilu (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 95).	– razumevanje		rdeče
8.	1	**Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da:** – **najde bistvene prvine književnega besedila (upošteva neposredne** in posredne **besedilne signale**) (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93). – **Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje.** Pokaže ga tako, **da pozna**, razume **in uporablja literarnovedne izraze**, navedene v tem učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 96).	– znanje – analiza/sinteza	Pridobivanje literarnovednega znanja: – poosebitev/poosebljenje (UN, 6. r., str. 43) – nagovor (UN, 7. r., str. 67)	rumeno
9.	2	**Loči avtorja od pripovedovalca, kar pokaže tako, da:** – prepozna, izpostavi značilnosti in na osnovi teh poimenuje **vsevednega pripovedovalca** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 94). **Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da:** – **sintetizira spoznanja o besedilu; spoznanja** utemelji **tako, da se sklicuje na besedilo** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93).	– analiza – uporaba	Pridobivanje literarnovednega znanja: – (vsevedni) pripovedovalec (UN, 7. r., str. 67) – književna oseba (UN, 5. r., str. 43)	modro
10.	1	**Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – našteje značilnosti njenega govora, značaja, ravnanja in do nje vzpostavi kritično distanco (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93).	– razumevanje	Pridobivanje literarnovednega znanja: – književna oseba (UN, 5. r., str. 43)	zeleno
11.	2	**Razvito recepcijsko zmožnost pokaže tako, da:** – **sintetizira spoznanja o besedilu** ter oblikuje vrednostne sodbe; **spoznanja in sodbe** utemelji **tako, da se sklicuje na besedilo,** (splošno) znanje in izkušnje (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 93).	– sinteza – vrednotenje		rumeno

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI S TVORJENJEM OB UMETNOSTNIH BESEDILIH (PISANJE)			
12.	A – 6 B – 2	**Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost. Pokaže jo tako, da interpretativno in tiho bere književna besedila ter samostojno piše o književnem besedilu. Svoje trditve oziroma ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti.** (UN, standardi znanja, str. 93) **Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje.** Pokaže ga tako, **da pozna**, razume **in uporablja literarnovedne izraze**, navedene v tem učnem načrtu, ter pozna književna besedila obravnavanih obveznih avtorjev (7., 8., 9. razred). (UN, standardi znanja, str. 96) **Doživi, razume in vrednoti prozo tako, da:** – **ob izbranem besedilu našteje značilnosti pripovedne vrste** in jih primerja z znanimi značilnostmi te vrste besedila: roman (8. razred). (UN, standardi znanja, str. 95) **Prepozna in razume književno perspektivo, kar pokaže tako, da:** – izrazi značilnosti komične književne perspektive oziroma **najde humorne prvine v besedilu** ter presodi njihov učinek v besedilu (7., 8., 9. razred). (UN, standardi znanja, str. 94)	– znanje – razumevanje – uporaba – sinteza – vrednotenje	Pridobivanje literarnovednega znanja: – literarnozgodovinska obdobja in smeri: književnost po 2. svetovni vojni, sodobna književnost (UN, 9. r., str. 68) – književniki in njihova dela/sodobniki (UN, 7. r., str. 68, 8. r., str. 68, 9. r., str. 69) – komična perspektiva (UN, 7. r., str. 67) – roman (UN, 8. r., str. 67) – naslov (UN, 1. VIO, 3. r., str. 21) – pripoved (UN, 1. VIO, 3. r., str. 21) – pripovedništvo (UN, 2. VIO, 6. r., str. 43)	A rdeče B modro
Skupaj	**24**				

Doseganje nekaterih standardov znanja letos ni neposredno primerljivo z dosežki pri NPZ-ju v preteklem šolskem letu, ko sta bili izhodiščni besedili lirski pesmi (in v naknadnem roku dramsko besedilo), ki ju je bilo treba analizirati in primerjati (v tvorbnih nalogah). Je pa deloma primerljivo z NPZ-ji v letih, ko je bilo izhodiščno besedilo prav tako prozno (npr. leta 2011 odlomek iz besedila S. Pregla *Spričevalo* ali 2010 odlomek iz besedila M. Pikala *Modri e*). Podatki in ugotovitve o doseganju procesnih ciljev so pri NPZ-ju vsa leta precej podobni ne glede na različnost izhodiščnih besedil.

Recepcijsko zmožnost z branjem umetnostnih besedil in pisanje o njih je v letošnjem preizkusu za 9. razred preverjalo 11 nalog (z 11 postavkami) – naloge od 1 do 11 v tem delu preizkusa. 7 nalog je zahtevalo zapis odgovora, 4 pa so bile naloge objektivnega tipa: pri 1. nalogi so morali učenci pri 5 trditvah označiti, katere so glede na izhodiščno besedilo pravilne in katere ne, v 2., 5. in 8. nalogi pa so morali izbirati med 4 ponujenimi možnostmi.

Naloge za preverjanje recepcijske zmožnosti obsegajo različne taksonomske stopnje, največ pa jih je za razumevanje: učenci večinoma znajo poiskati bistvene prvine književnega besedila (1. naloga z IT-jem 0,67 in 8. naloga z IT-jem 0,65), ločijo glavne motive od stranskih in uspešno predstavijo dogajanje (2. naloga z IT-jem 0,70 in 3. naloga z IT-jem 0,76). Več težav imajo z doživljanjem, razumevanjem in vrednotenjem književne osebe (4. in 6. naloga). Pri tem naj omenimo, da je indeks diskriminativnosti v 6. nalogi nizek (naloga ne loči dobro med bolj in manj uspešnimi učenci), zato je treba rezultate interpretirati v tem kontekstu. Težave je učencem povzročalo tudi razumevanje književne perspektive in humorja (7. naloga z IT-jem 0,59); vendar je bila 7. naloga močno odprta za interpretacijo (in posledično za vrednotenje), saj se je v njej spraševalo po individualnih občutkih bralca. Kot najzahtevnejša se je v tem delu preizkusa pokazala naloga, s katero se preverja zmožnost sintetiziranja spoznanj o besedilu oz. konkretno, zmožnost ločevanja avtorja od pripovedovalca (9. naloga z IT-jem 0,39); pri tej nalogi dobra polovica vseh učencev ni dosegla nobene točke. Ker pa je bila to naloga, ki je zahtevala ne le razumevanje, ampak tudi pravilen zapis odgovora (jezikovna pravilnost se je vrednotila le pod pogojem, da je bil odgovor vsebinsko ustrezen), je treba dosežke pri njej interpretirati s previdnostjo. V nalogi se namreč preverjata dve različni sporazumevalni dejavnosti (branje in pisanje). Da so tovrstne naloge zahtevnejše tudi za vrednotenje, kaže tudi dejstvo, da se je v 60 % primerih po poizvedbah pri tej nalogi število točk učencem zvišalo.

V 4. nalogi (z IT-jem 0,61) so morali učenci na podlagi stalne besedne zveze opisati književno osebo oz. njene značilnosti (pojasniti so morali zvezo »adut bo nesel zlata jajca«), pri čemer iz podatkov ni mogoče razbrati, ali je težavo dejansko povzročalo razumevanje književne osebe ali (tudi) razumevanje vprašanja in stalne besedne zveze v njem.

V letošnjem NPZ-ju za 9. razred sta bili v tem delu dve nalogi izrazito odprti in sta glede na izhodiščno besedilo (in lastno interpretacijo) omogočali celo vrsto pravilnih odgovorov (poleg že omenjene 7. naloge tudi 11. naloga z IT-jem 0,66), kar je lahko – kljub natančnim navodilom za vrednotenje oz. morda prav zaradi njih – imelo posledice tudi pri vrednotenju (na to pri 11. nalogi kaže tudi število poizvedb, po katerih se je število točk povečalo: tri četrtine vseh poizvedb).

Recepcijsko zmožnost s tvorjenjem ob umetnostnih besedilih je preverjala 12. naloga z 2 postavkama, in sicer sta se preverjali vsebina in jezikovna pravilnost. Jezikovna pravilnost se je vrednotila le, če so učenci pri vsebini dosegli 3 od 6 točk. Po pričakovanjih in preteklih izkušnjah je ta naloga učencem delala velike težave, in to kar zadeva vsebino kot (še posebej) jezikovno pravilnost (IT za izrazito vodeno vsebino 0,45, IT za jezikovno pravilnost 0,37). Identične ugotovitve veljajo za podobno nalogo v 6. razredu, upoštevaje dejstvo, da gre za nalogo, ki kljub natančnim navodilom za vrednotenje omogoča določeno mero odstopanja pri (subjektivnem) vrednotenju (na to v obeh primerih kaže tudi število poizvedb, po katerih se je število točk povišalo – približno tri četrtine za vsebino, polovica za jezikovno pravilnost).

Kljub temu je mogoče sklepati, da se pri pouku slovenščine v 3. vzgojno-izobraževalnem obdobju učence še vedno premalo usmerja v samostojno tvorjenje besedil (daljših odgovorov z utemeljitvami, strokovnih besedil ob umetnostnem besedilu in praktičnih besedil).

II. del preizkusa znanja (naloge iz jezika)

Naloge iz jezika v II. delu preizkusa znanja preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila ter jezikovno (poimenovalno, upovedovalno/skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost in zmožnost nebesednega sporazumevanja) in metajezikovno zmožnost (slovnično znanje/vedenje o jeziku) v povezavi z izhodiščnim besedilom. Tudi naloge v jezikovnem delu preizkusa so sestavljene na način, kot ga za delo z neumetnostnim besedilom določa učni načrt – sprejemanje besedila ali več besedil (branje), razčlenjevanje (okoliščinsko, naklonsko, pomensko, besedno-skladenjsko in tvarno) in tvorjenje (pisanje o/ob prebranem besedilu in medbesedilno primerjanje). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del nalog pa na posamezne sestavine oz. jezikovna sredstva in njihovo vlogo v besedilu. Tudi za jezik so v specifikacijski tabeli ob nalogah, ki vključujejo poznavanje strokovnih pojmov (jezikoslovnih izrazov, v učnem načrtu navedenih pod *Vsebine*), ti posebej navedeni.

Izhodiščno besedilo v II. delu preizkusa znanja je publicistično besedilo, v katerem prevladuje opis poti, z naslovom *Dragonja in soline*, prirejeno po reviji GEA, februar 2011. Besedilo vsebuje tudi nebesedne sestavine (fotografiji, zemljevid, preglednico). Za lažje reševanje posameznih nalog so odstavki v besedilu oštevilčeni.

Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 9. razred

II. del (JEZIK: *Dragonja in soline*, prirejeno po reviji GEA, februar 2011.)

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
		OBLIKOVANJE IN RAZVIJANJE ZAVESTI O JEZIKU, NARODU IN DRŽAVI			
5.	2	**Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zavest o jeziku, narodu in državi. Pokaže jo tako, da:** – predstavi pravni status jezikov, ki jih govorijo slovenski državljani (9. r.) (UN, standardi znanja, str. 87). Skladenjska in pravopisna zmožnost: – **tvori skladenjsko pravilna enogovorna besedila** (upošteva pomensko in oblikovno razmerje) (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89).	– znanje – razumevanje – uporaba		modro
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI KRITIČNEGA SPREJEMANJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da: – **tekoče in primerno hitro tiho bere in razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 88),		Vrste besedil za sprejemanje: – publicistično besedilo (UN, 7., 8., 9. r., str. 54) – opis poti (UN, 9. r., str. 54)	
1.	2	– **določi okoliščine nastanka besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88), – **določi temo besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88), – predstavi vlogo nebesednih prvin v besedilu (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88),	– znanje – razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – javno besedilo (UN, 6. r., str. 33) – objektivno besedilo (UN, 8. r., str. 55) – sedanjik (UN, 6. r., str. 32)	zeleno
2.	2	– **določi okoliščine nastanka besedila (naslovnika)** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88), – **določi bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88),	– razumevanje		rdeče
3.	1	– **določi bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88). Zmožnost nebesednega sporazumevanja: – **prepozna vlogo, pomen nebesednih sporočil** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 91),	– razumevanje		nad modrim
6.	1	– **razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88),	– razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – odstavek (UN, 5. r., str. 32)	rumeno

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
9.	2	– **določi bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88). Skladenjska in pravopisna zmožnost: – **tvori skladenjsko pravilna enogovorna besedila** (upošteva pomensko in oblikovno razmerje) (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89),	– razumevanje – uporaba		rumeno
15. a)	1	– **razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88), – **določi okoliščine nastanka besedila** (sporočevalčevo čustveno razmerje do predstavljene predmetnosti (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88).	– razumevanje		rdeče
		RAZVIJANJE JEZIKOVNE IN SLOGOVNE ZMOŽNOSTI TER ZMOŽNOSTI NEBESEDNEGA SPORAZUMEVANJA (ZA IZBOLJŠANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI)			
		Učenec ima skladno s cilji tega učnega načrta razvito jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja.			
		Poimenovalno zmožnost pokaže tako, da:			
7.	1	– **razloži besedne zveze iz prebranega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89),	– razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – odstavek (UN, 5. r., str. 32)	rdeče
10. b)	1	– **tvori pridevniške izpeljanke za izvor in namembnost** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81).	– znanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – samostalnik (UN, 5. r., str. 32) – pridevnik (UN, 5. r., str. 32)	rumeno
		Skladenjsko zmožnost pokaže tako, da:			
11. a)	1	– **sprašuje po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89),	– razumevanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13)	rdeče
12. b)	2	– **v zvezah dveh povedi prepozna časovno razmerje** (4., 5., 6. r.) **ter združi zveze povedi v skladenjsko pravilne zložene povedi** (6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81, 82), – **tvori skladenjsko pravilna enogovorna besedila** (upošteva pomensko in oblikovno razmerje) (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89),	– razumevanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13)	zeleno
13. b)	1	– v povedih odpravi ponovitve (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90),	– razumevanje – znanje	Jezikoslovni izrazi: – zaimek (UN, 6. r, str. 32)	zeleno

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
14. a)	1	– **v zvezi dveh povedi prepozna pomensko razmerje** (8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90),	– razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – stavek (UN, 7. r., str. 55) – poved (UN, 1. VIO, str. 13)	modro
14. b)	2	– **v zvezi dveh povedi prepozna pomensko razmerje ter združi zveze povedi v skladenjsko pravilne zložene povedi s pravilnim veznikom** (8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90),	– znanje – razumevanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13) – podredno zložena poved (UN, 8. r., str. 55) – veznik (UN, 8. r., str. 55)	modro
15. b)	1	– **sprašuje po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89).	– razumevanje – uporaba	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13)	modro
		Pravopisno zmožnost pokaže tako, da:			
4.	1	– **pravilno piše glavne in vrstilne številke do 100 in stotice s številko in z besedami** (6. r.) (UN, standardi znanja, str. 82), – **določi bistvene podatk**e (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88).	– uporaba	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13)	modro
		Slogovno zmožnost pokaže tako, da:			
8. a)	1	– **danim besedam/besednim zvezam določi slogovno vrednost in okoliščine rabe** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 91).	– razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – odstavek (UN, 5. r., str. 32)	rumeno
		Zmožnost nebesednega sporazumevanja pokaže tako, da:			
8. b)	1	– **vrednoti rabo nebesednih spremljevalcev pisanja in utemelji svoje mnenje** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 91).	– razumevanje		zeleno
		RAZVIJANJE METAJEZIKOVNE ZMOŽNOSTI			
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito metajezikovno zmožnost. Pokaže jo tako, da:			
10. a)	1	– **besedam določi pomenske, oblikovne, izvorne in tvorbne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92),	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – samostalnik (UN, 5. r., str. 32) – pridevnik (UN, 5. r., str. 32) – besedna družina (UN, 5. r., str. 32)	rdeče
11. b)		– **besedam določi pomenske in oblikovne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92), OPOZORILO: Zaradi napake (izpuščene besede) v pravilnem odgovoru v nalogi izbirnega tipa (A: namesto »Besedi sta istega spola.« bi bil pravilen zapis »Besedi sta *v ednini* istega spola.«) SE NALOGA IZLOČI.	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – spol (UN, 5. r., str. 32) – sklon (UN, 6. r., str. 32) – število (UN, 5. r., str. 32) – pridevnik (UN, 5. r., str. 32)	

Naloga	Točke	Zmožnost, standard znanja	Taksonomska stopnja	Vsebine	Območje
12. a)	2	– **besede razvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92),	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – glagol (UN, 5. r., str. 32)	modro
13. a)	1	– **loči enostavčne povedi od večstavčnih** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92),	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – stavek (UN, 7. r., str. 55)	modro
15. c)	1	– **opiše stavčno sestavo podredno zloženih povedi – poimenuje vrsto odvisnika** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92).	– znanje	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13) – odvisni stavek/odvisnik (krajevni) (UN, 8. r., str. 55)	rdeče
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI DOPISOVANJA			
16.	A – 2 B – 2 C – 2	**Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost dopisovanja.** Pokaže jo tako, da: – v vlogi odzivnega dopisovalca **piše dopise, določene s tem učnim načrtom** (7., 8., 9. r.). (UN, standardi znanja, str. 88).	– razumevanje – uporaba – analiza – sinteza	Vrste dopisov: – uradna zahvala (UN, 8. r., str. 54)	modro
Skupaj	**35**				

Izhodiščna besedila se med leti razlikujejo, prav tako so različne zmožnosti, ki se ob njih preverjajo, zato dosežki med leti niso neposredno primerljivi. Kljub temu je mogoče prepoznati določene trende v razvoju sporazumevalne zmožnosti učenk in učencev ob zaključku osnovnega šolanja.

Oblikovanje in razvijanje zavesti o jeziku, narodu in državi je v letošnjem preizkusu za 9. razred preverjala 1 naloga (5. naloga). Naloga je bila za učence zahtevna in sega v modro območje (z IT-jem 0,47). To pomeni, da učenci slabo poznajo pravni status jezikov oz. jezikovne razmere na narodnostno mešanih območjih v Sloveniji (v konkretni nalogi območje slovenske Istre). Natančnejša analiza je pokazala, da preverjani standard znanja vendarle dosega večina devetošolcev (več kot polovica jih je dosegla obe možni točki), da pa je – ker gre za nalogo, ki preverja dvoje, in sicer znanje in samostojno pisno tvorjenje odgovora – kar 17 % učenk in učencev doseglo le eno točko za vsebino (in nobene za jezikovno pravilnost). Rezultate je zato treba interpretirati v tem kontekstu. Več kot četrtina učencev te naloge sploh ni rešila ali jo je v celoti rešila nepravilno (kar je za tip naloge, kjer je treba samostojno oblikovati odgovor, tudi sicer precej tipično).

Zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil se je v preizkusu za 9. razred letos preverjala s 5 nalogami in 1 delno s skupaj 6 postavkami (naloge od 1 do 3 ter 6., 9. in 15. a-naloga). Te naloge so večinoma preverjale zmožnosti na nižjih taksonomskih stopnjah (znanje, razumevanje, uporaba). Pokazalo se je, da učenci večinoma nimajo težav z določanjem teme besedila in razumevanjem bistvenih podatkov, poznajo tudi jezikoslovne izraze (kot so npr. javno besedilo, objektivno besedilo, sedanjik, odstavek), težje kot v 6. razredu pa določajo okoliščine nastanka besedila (npr. 2. naloga z-jem IT 0,60 in 15. a-naloga z IT-jem 0,60 – obe nalogi segata v rdeče območje). Prav tako podatki kažejo, da imajo učenci težave s prepoznavanjem zaporedij v besedilu, kar se je preverjalo v 3. nalogi (IT 0,47); vendar pa ta naloga, ki po dosežkih sega v območje nad modrim, ne loči dobro med bolj in manj uspešnimi učenci (indeks diskriminativnosti je pri tej nalogi le 0,18).

Jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja je preverjalo 8 nalog, od tega 2 v celoti (4. in 7. naloga) in 6 delnih (10. b, 11. a, 12. b, 13. b, 14. a in b ter 15. b). Rezultati kažejo, da učenci, kar zadeva skladenjsko zmožnost, nimajo težav s časovnimi razmerji (12. b-naloga z IT-jem 0,77) in nanašalnicami oz. znajo odpraviti ponovitve (13. b-naloga z IT-jem 0,82), imajo pa jih s prepoznavanjem pomenskih razmerij (14. a- in b-naloga z IT-jema 0,44 in 0,36). Prav tako podatki kažejo, da se učenci ne znajo vprašati po danih delih povedih (nalogi 11 a z IT-jem 0,53 in 15 b z IT-jem 0,48). Ob tem je treba dodati, da je bila poved v nalogi 15 b, po katere odvisniku se je bilo treba vprašati, oblikovana nekoliko nerodno (odgovoriti je bilo mogoče samo s prislovom pred odvisnikom, ne s samostojnim odvisnikom). Srednje zahtevni sta bili za učence nalogi, s katerima se je preverjala poimenovalna zmožnost, konkretneje zmožnost razlaganja besedne zveze na podlagi prebranega besedila (7. naloga z IT-jem 0,59) in zmožnost tvorjenja pridevniških izpeljank (10. b-naloga z IT-jem 0,60), kar je nekoliko presenetljivo, saj gre dejansko za naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja in zmožnosti na nižjih taksonomskih ravneh.

Prav tako so se težave pokazale pri zapisu števnika s številko (4. naloga z IT-jem 0,48), kar kaže na skromno uspešnost učencev pri uporabi tega dela pravopisnih pravil.

Metajezikovna zmožnost se v letošnjem preizkusu za 9. razred, podobno kot to velja za prejšnja leta, kaže kot zelo problematična. Preverjalo jo je 5 delnih nalog, vse na nižjih taksonomskih stopnjah (naloge 10 a, 11 b, 12 a, 13 a in 15 c). Pokazalo se je, da težave učencem povzročajo tako rekoč vsi strokovni izrazi s področja slovnice (v učnem načrtu so navedeni pod *Vsebine*) ali pa – četudi jih morda prepoznajo – ne znajo poiskati pripadajočih jezikovnih sredstev v besedilu oz. povedi (naloge niso bile zastavljene tako, da bi bilo mogoče na podlagi dosežkov razbrati ta podatek). Kot zelo zahtevna se je izkazala 10. a-naloga (IT 0,47), v kateri so morali učenci izpisati samostalnika iz iste besedne družine (tu je deloma lahko težave pri vrednotenju povzročalo dejstvo, da je bil eden od samostalnikov v besedilu zapisan v sklonu in s predlogom, učenci pa so ga zapisali v slovarski obliki). Visoko težavnost kažejo tudi naslednje naloge: 12 a (IT 0,44), ki je preverjala prepoznavanje glagola, 13 a, ki je preverjala zmožnost ločevanja enostavčnih povedi od večstavčnih (IT 0,46), in 15 c (IT 0,55), v kateri so morali učenci spremeniti priredno zloženo poved v podredno zloženo (pretvorba protivnega v dopustno razmerje). Prav s slednjo nalogo je bilo tudi nekaj več težav pri vrednotenju, saj jezikoslovni opis omogoča uporabo istih jezikovnih sredstev za ubeseditev protivnih in dopustnih razmerij.

Na tem mestu kaže poudariti še, da metajezikovne zmožnosti ni mogoče preverjati povsem ločeno od jezikovne zmožnosti (slednja je po učnem načrtu nujen sestavni del vseh ostalih zmožnosti).

Zmožnost dopisovanja je v preizkusu preverjala 1 naloga s 3 postavkami (16. naloga v jezikovnem delu preizkusa). Učenci so morali napisati uradno zahvalo. Pri tem sta se poleg besedilne vrste vrednotili še vsebina in jezikovna pravilnost. Učenci so imeli težave z vsemi tremi prvinami (indeks težavnosti za besedilno vrsto 0,45, za vsebino 0,49 in za jezikovno pravilnost 0,41). Dosežki pri tej nalogi so primerljivi s tistimi pri tvorbni nalogi ob umetnostnem besedilu, pa tudi s tistimi v 6. razredu (le da tam izbira besedilne vrste in vsebina predstavljata manj težav), predvsem pa z dosežki pri tvorbnih nalogah iz preteklih let. Iz navedenega lahko sklenemo, da učencem samostojno tvorjenje vsakršnih besedil (ki obsega vse taksonomske stopnje) očitno povzroča velike težave. Tako kot pri podobni nalogi za 6. razred pa tudi tu ne moremo mimo dejstva, da je naloga umeščena na konec preizkusa, učencem je morda zato zmanjkovalo časa (na to kaže tudi razmeroma velik odstotek učencev, ki te naloge niso rešili – 16 %).

Kvalitativni opisi znanja za izbrana območja dosežkov

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali pri NPZ-ju v 9. razredu, razporejene od najnižjega do najvišjega, prikazuje spodnja slika:

Slika 4.2.1.2.3: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

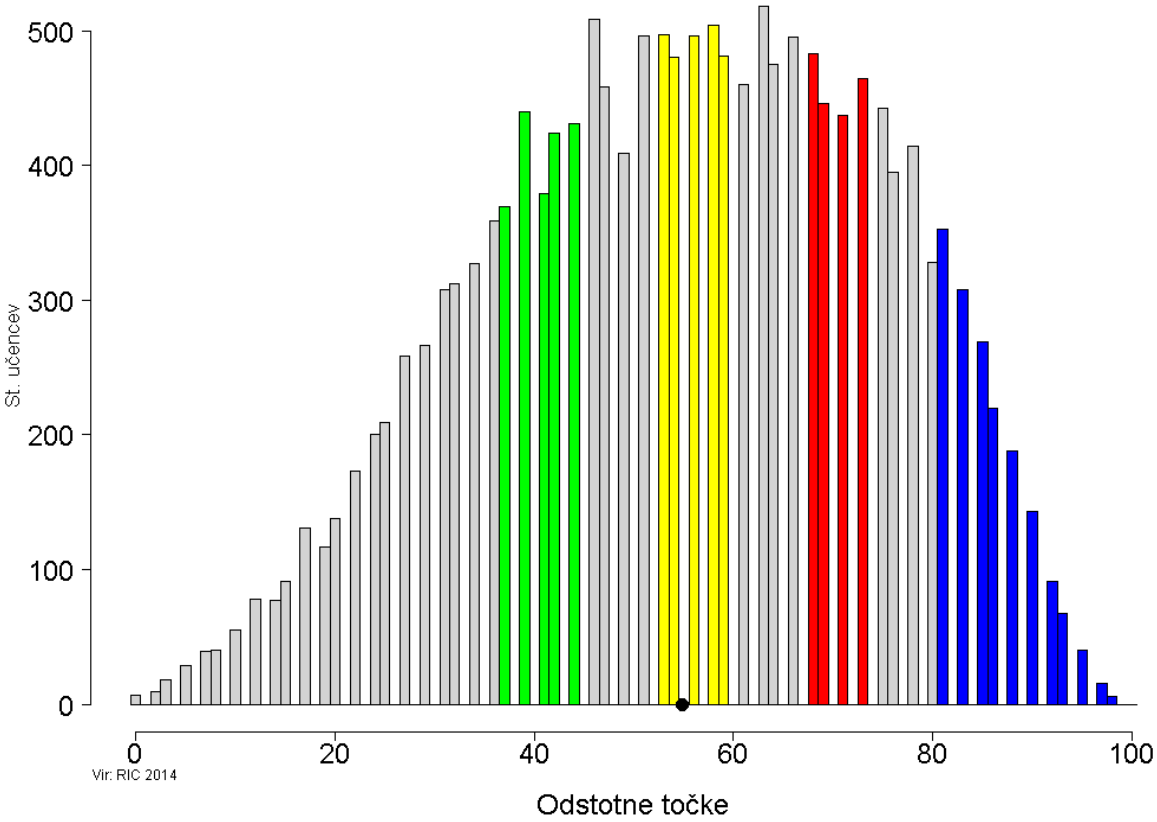

V šolskem letu 2013/2014 pouk slovenščine v 9. razredu in po celotni vertikali osnovne šole prvič poteka po posodobljenem učnem načrtu. NPZ iz slovenščine po 3. obdobju tako letos prvič preverja doseganje ciljev/standardov znanja iz posodobljenega učnega načrta *Slovenščina*, sprejetega leta 2011.

Preizkus znanja in opisi dosežkov so primerljivi s tistimi na prejšnjih NPZ-jih, se pa v skladu z učnim načrtom deloma razlikuje razporeditev ciljev/standardov znanja in opis dosežkov v specifikacijski tabeli; ta je tako pri jeziku kot pri književnosti sestavljena po zmožnostih in v enakem zaporedju kot posodobljeni učni načrt. Opisi dosežkov poleg podatkov o tem, kaj od določenega z UN-jem pri slovenščini znajo/zmorejo učenci z dosežki v posameznih območjih (učenci z nizkimi skupnimi dosežki pri preizkusu, učenci z dosežki okoli povprečja, učenci z visokimi dosežki), omogočajo tudi vpogled v doseganje ciljev/standardov znanja po posameznih zmožnostih (npr. branje in razumevanje besedil, zmožnost pisanja o/ob besedilih, besedišče, slogovna zmožnost, slovnično znanje, literarnovedno znanje …). To je pomembno za razvijanje zmožnosti po vertikali in za odpravljanje morebitnih primanjkljajev pri pouku tako v posameznem razredu zadnjega VIO kot na prehodu iz 2. v 3. vzgojno-izobraževalno obdobje.

Preizkus znanja je v skladu z UN-jem enako kot preizkusi na prejšnjih NPZ-jih zasnovan dvodelno – v enakem razmerju, kot to določa UN, preverja doseganje ciljev/standardov znanja iz jezika (60 % točk) in iz književnosti (40 % točk) (prej: iz obravnave neumetnostnih in umetnostnih besedil). Izhodišče za preverjanje je kot po prejšnjem UN-ju neznano umetnostno in neumetnostno besedilo ali več besedil, deloma pa se razlikujejo standardi znanja in njihova razvrstitev. V posodobljenem učnem načrtu so tako pri jeziku kot pri književnosti zapisani po zmožnostih in vsebinah (prej kot funkcionalni in izobraževalni cilji) ter opredeljeni kot **minimalni** in temeljni (prej na treh ravneh zahtevnosti), so pa med seboj primerljivi, kar omogoča spremljanje dosežkov med leti.

Naloge iz književnosti (I. del preizkusa znanja) preverjajo **zmožnost samostojnega tihega branja umetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja književnosti/umetnostnega besedila ter zmožnost**

samostojnega pisanja o prebranem književnem besedilu in medbesedilnega primerjanja. Tako pri sprejemanju besedila (branju) kot pri razčlenjevanju (reševanju nalog, povezanih z besedilom) in tvorjenju (pisanju o/ob besedilu) morajo učenci **razumeti in uporabljati tudi določeno literarnovedno znanje** (strokovne pojme, v UN-ju navedene pod *Vsebine*). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del pa na posamezne sestavine književnega besedila; ob nalogah, ki vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni.

Izhodiščno besedilo v I. delu preizkusa znanja je na letošnjem NPZ-ju prozno – odlomek iz besedila Dima Zupana *Leteči mački*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1997. Doseganje nekaterih standardov znanja zato ni povsem primerljivo z dosežki pri NPZ-ju v preteklem šolskem letu, ko sta bili izhodiščni besedili lirski pesmi (in v naknadnem roku dramsko besedilo), je pa primerljivo z NPZ-ji v letih, ko je bilo izhodiščno besedilo prav tako prozno (npr. leta 2011 odlomek iz besedila S. Pregla *Spričevalo* ali leta 2010 odlomek iz besedila M. Pikala *Modri e*). Podatki in ugotovitve o doseganju procesnih ciljev so na NPZ-ju vsa leta podobni ne glede na različnost izhodiščnih besedil.

Naloge iz jezika (II. del preizkusa znanja) preverjajo zmožnost **samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, zmožnost razumevanja in vrednotenja neznanega neumetnostnega besedila ter jezikovno** (poimenovalno, upovedovalno/skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost in zmožnost nebesednega sporazumevanja) **in metajezikovno zmožnost** (slovnično znanje/vedenje o jeziku) **v povezavi z izhodiščnim besedilom**. Tudi naloge v jezikovnem delu preizkusa so sestavljene na način, kot ga za delo z neumetnostnim besedilom določa učni načrt – sprejemanje besedila ali več besedil (branje), razčlenjevanje (okoliščinsko, naklonsko, pomensko, besedno-skladenjsko in tvarno) in tvorjenje (pisanje o/ob prebranem besedilu in medbesedilno primerjanje). Del nalog se nanaša na izhodiščno besedilo kot celoto, del nalog pa na posamezne sestavine oz. jezikovna sredstva in njihovo vlogo v besedilu. Tudi za jezik so v specifikacijski tabeli ob nalogah, ki vključujejo poznavanje strokovnih pojmov (jezikoslovnih izrazov, v UN-ju navedenih pod *Vsebine*), ti posebej navedeni.

Izhodiščno besedilo v II. delu preizkusa znanja je publicistično besedilo, v katerem prevladuje opis poti, z naslovom *Dragonja in soline*, prirejeno po reviji GEA, februar 2011. Besedilo vsebuje tudi nebesedne sestavine (fotografiji, zemljevid, preglednico). Za lažje reševanje posameznih nalog so odstavki v besedilu oštevilčeni.

Naloge v obeh delih preizkusa znanja vključujejo različno zahtevne primere jezikovnih sredstev in različno taksonomsko zahtevnost za preverjanje istovrstnih standardov znanja v razmerju, kot ga določa UN, in omogočajo zaznavanje razlik v znanju tako učencev z nizkimi kot z visokimi učnimi zmožnostmi pri slovenščini. Sestavni del zahtevnosti nalog so tudi merila/kriteriji za njihovo vrednotenje. Naloge so didaktično različno oblikovane, v obeh delih preizkusa je v primerjavi z NPZ-jem v preteklem letu manj nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov.

Opisi dosežkov so prikazani na enak način kot na prejšnjih NPZ-jih, podatki o nalogah v specifikacijski tabeli pa niso razvrščeni po zaporedju nalog v preizkusu, ampak po zmožnostih kakor v učnem načrtu. Tako je razvidno tudi, koliko nalog in katere preverjajo posamezno zmožnost ter kako uspešno so naloge znotraj posamezne zmožnosti reševali učenci z dosežki v posameznem območju. Za učenje in pouk je poleg vpogleda v to, kaj učenci znajo, pomembno vedeti tudi, katerih zmožnosti oz. ciljev/standardov učenci ne dosegajo. Razloge za to poznajo samo šole in učitelji; ti lahko na osnovi podatkov načrtujejo ukrepe za izboljšanje znanja.

Za pouk in za primerjave o doseganju posameznih področij znanj/zmožnosti znotraj predmeta in med predmeti so pomembni tudi podatki o uspešnosti učencev pri različno taksonomsko zahtevnih nalogah, ki preverjajo istovrstne standarde znanja.

V preizkusu znanja je 27 nalog oz. 38 točkovanih enot s skupaj 59 točkami (tvorbni nalogi in nekatere druge naloge imajo po 2 enoti ali več) (lani 23 nalog oz. 42 točkovanih enot), in sicer 12 nalog oz. 13 točkovanih enot s skupaj 24 točkami v I. delu (naloge, povezane z izhodiščnim književnim besedilom) in 16 nalog oz. 25 točkovanih enot s skupaj 35 točkami v II. delu (naloge, povezane z izhodiščnim neumetnostnim besedilom).

Del 11. naloge v II. delu preizkusa znanja (11. b-naloga, 1 točka) je bil zaradi napake (izpuščene besede) v pravilnem odgovoru v nalogi izbirnega tipa izločen (A: namesto »Besedi sta istega spola.« bi bil pravilen zapis »Besedi sta *v ednini* istega spola.«).

Povprečni dosežek pri preizkusu je primerljiv z NPZ-ji v prejšnjih letih, se pa deloma razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih območij. Razlog za to so deloma različni standardi znanja posebej pri književnosti (izhodiščno prozno besedilo), deloma pa tudi vrednotenje posameznih odgovorov v nalogah *Po smislu*, ki v skladu z navodili k nalogam dopušča tudi manj natančno ubeseditev.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri NPZ-ju iz slovenščine v 9. razredu določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (učenci z nizkim skupnim dosežkom/seštevkom točk na preizkusu), so v povprečju s 65-odstotno uspešnostjo rešili 6 od skupaj 27 nalog v preizkusu znanja, od tega 3 naloge delno, s skupaj 9 točkami od 59 možnih (v I. delu 2 nalogi s skupaj 3 točkami in v II. delu 4 naloge, od teh 3 delno, s skupaj 6 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (književnost) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja dela izhodiščnega proznega besedila (3. naloga – katera dogovora fantje sprejmejo med potjo; zapis dveh dogovorov od štirih, navedenih v besedilu, 2 t, R/= razumevanje/), in
- naloga, ki preverja zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe v povezavi s temo izhodiščnega besedila (10. naloga – ali so književne osebe tvoji vrstniki, utemeljitev, zakaj ne; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R).

V II. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost samostojnega tihega branja in razumevanja neznanega neumetnostnega besedila – prepoznavanje teme besedila, okoliščin njegovega nastanka in vloge nebesednih prvin v besedilu (1. naloga – ali so navedene trditve o izhodiščnem besedilu pravilne; izbirni tip, 2 t, Z /= znanje/poznavanje/, R);
- del naloge, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in vloge nebesednih spremljevalcev pisanja (8. b-naloga – zakaj je beseda »živih« v navedenem delu besedila napisana v narekovajih; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R), in
- dela dveh nalog, ki preverjata skladenjsko zmožnost – prepoznavanje časovnega razmerja v navedeni povedi in spremembo glagolske oblike v preteklik (12. b-naloga – spremeni poved tako, da boš poročal o tem, kar se je že zgodilo; zapis povedi oz. oblik, 2 t, R, U /= uporaba/), in prepoznavanje vloge zaimka v besedilu
  (13. b-naloga – na kaj se nanaša zaimek *ta* v navedenem delu besedila; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R; razlog za višjo uspešnost pri teh dveh nalogah je tudi način vrednotenja, ki kot pravilne upošteva tudi delne odgovore).

Naloge v obeh delih preizkusa znanja, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nizkim skupnim dosežkom, preverjajo minimalne in temeljne standarde znanja.

Taksonomsko prevladujejo naloge na ravni razumevanja.

Naloge zahtevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: književna oseba; javno, objektivno besedilo, sedanjik, zaimek.

Dosežki v zelenem območju so po skupnem seštevku točk primerljivi z lanskimi in z dosežki pri prejšnjih NPZ-jih (lani 5 nalog s skupaj 8 točkami). Primerljive so tudi ugotovitve o doseganju standardov znanja po zmožnostih – v obeh delih preizkusa so učenci uspešno rešili le naloge znotraj dveh zmožnosti: nekatere od nalog, ki preverjajo branje in razumevanje posameznih delov besedila ali neposredno zapisanih podatkov, v jezikovnem delu pri razumevanju še naloge za prepoznavanje teme in okoliščin nastanka besedila, ter del nalog, ki preverjajo skladenjsko zmožnost. Pri drugih zmožnostih učenci z nizkimi dosežki pri preizkusu znanja z najmanj 65-odstotno uspešnostjo niso rešili nobene naloge.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 8 nalog, od tega 2 nalogi delno, s skupaj 11 točkami (v I. delu 4 naloge s 6 točkami in v II. delu 4 naloge, od teh 2 delno, s skupaj 5 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (književnost) so to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – prepoznavanje in razumevanje bistvenih prvin proznega književnega besedila ter s tem povezano literarnovedno znanje (1. naloga – katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ne; naloga izbirnega tipa, 2 t, Z, R, U /= uporaba/);
- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – razumevanje motivov za ravnanje književnih oseb v povezavi s temo izhodiščnega besedila (2. naloga – čemu fantje potujejo v Maribor, izbira pravilnega med štirimi ponujenimi odgovori, 1 t, R);
- naloga, ki preverja literarnovedno znanje (8. naloga – ali gre v navedenih primerih za isto pesniško sredstvo; izbira pravilnega med štirimi ponujenimi odgovori, 1 t, Z, A /= analiza/,/S /= sinteza/), in
- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – vrednotenje književnega besedila in utemeljevanje s sklicevanjem na besedilo (11. naloga – ali bi književno besedilo priporočil v branje sošolcu, utemeljitev; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 2 t, S, V /= vrednotenje/).

V II. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja dela izhodiščnega besedila (6. naloga – s čim v 1. odstavku pisec utemelji to, kar piše pod fotografijo; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- del naloge, ki preverja slogovno zmožnost v povezavi z razumevanjem dela izhodiščnega besedila (8. a-naloga – kaj v 2. odstavku besedila pomeni, da je le nekaj pritokov »živih« tudi poleti; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela izhodiščnega besedila ter skladenjsko in pravopisno zmožnost (9. naloga – ali si obiskovalec muzej lahko ogleda 15. decembra; samostojno tvorjenje in zapis odgovora v povedi, 2 t, R, U), in
- del naloge, ki preverja poimenovalno in metajezikovno zmožnost (razumevanje jezikoslovnih pojmov) (10. b-naloga – iz navedenih samostalnikov tvori pridevnike; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, Z, R).

Večina nalog, ki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov), preverja standarde znanja, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni.

Taksonomsko so naloge iz književnosti različno zahtevne, večina nalog iz jezika pa preverja znanje na ravni razumevanja.

Naloge zahtevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: dogajalni oziroma književni prostor, književna oseba, dialog/dvogovor, dramatika, dogajalni oziroma književni čas, poosebitev/poosebljenje, nagovor; odstavek, samostalnik, pridevnik.

V primerjavi z NPZ-jem v preteklem šolskem letu spada v rumeno območje (naloge, ki so jih s 65-odstotno uspešnostjo rešili učenci s skupnimi dosežki okoli povprečja) primerljivo število nalog, primerljivo je tudi število točk (lani 7 nalog s skupaj 10 točkami), se pa kaže razlika zlasti v književnem delu (lani del 1 naloge z 1 točko). Razlog za to so deloma različni standardi znanja, povezani z vrsto izhodiščnega besedila (proza). Učenci, katerih dosežki spadajo v rumeno območje, so poleg nalog v zelenem območju uspešno rešili naloge znotraj naslednjih zmožnosti: v obeh delih preizkusa znanja del nalog, ki preverjajo bralno zmožnost (naloge, ki se nanašajo na dele besedil oz. posamezne sestavine) in poznavanje nekaterih strokovnih izrazov v nalogah (sprejemanje), poleg teh pa pri književnosti del nalog, ki preverjajo prepoznavanje in razumevanje nekaterih prvin proznega/pripovednega besedila in pri jeziku del nalog, ki preverjajo poimenovalno zmožnost. Učenci z dosežki okoli povprečja z najmanj 65-odstotno uspešnostjo niso rešili nobene naloge iz naslednjih zmožnosti: pri književnosti iz zmožnosti tvorjenja (pisanja) o/ob umetnostnih besedilih, pri jeziku pa iz metajezikovne zmožnosti in zmožnosti pisnega tvorjenja besedil o/ob besedilih (zmožnosti dopisovanja).

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še 10 nalog, od tega 5 nalog delno, s skupaj 17 točkami (v I. delu 4 naloge, od tega 1 delno, s skupaj 10 točkami, in v II. delu 6 nalog, od teh 4 delno, s skupaj 7 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (književnost) so to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost – zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe v povezavi s temo izhodiščnega besedila (4. naloga – kaj je Jarov adut in kaj v povezavi z izhodiščnim besedilom pomeni, da mu bo nesel zlata jajca; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 2 t, R);
- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost, razumevanje dela besedila – motivov za ravnanje književnih oseb (6. naloga – zakaj Borut in Nejc sprva nista za to, da bi poraženca zmagovalcema že na poti domov plačala večerjo; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R);
- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost, razumevanje dela besedila – prepoznavanje in razumevanje komične književne perspektive oz. humornih prvin v besedilu (7. naloga – kaj vzbujajo v bralcu navedene besede in besedne zveze iz zadnjega dela izhodiščnega besedila; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R; merila za vrednotenje dopuščajo tudi odgovore, ki se ne nanašajo na književno perspektivo, ampak na zaznamovanost sloga v in učinke jezikovne rabe v besedilu, kar ni isti standard znanja), in
- del tvorbne naloge, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost s tvorjenjem (pisanjem) o/ob umetnostnih besedilih in literarnovedno znanje (12. naloga, A-del, vsebina, umestitev izhodiščnega besedila v književno obdobje s sklicevanjem na značilnosti pripovednega besedila, navedba enega od sodobnikov in njegovega dela, prepoznavanje književne perspektive in utemeljitev; 6 t, Z, R, U, S, V).

V II. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost branja in razumevanja izhodiščnega besedila – prepoznavanje naslovnika (2. naloga – katerim bralcem revije je predvsem namenjeno izhodiščno besedilo, navedba dveh utemeljitev iz besedila; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 2 t, R; razlog za nižjo uspešnost reševanja je spregledana dvojina v navodilu);
- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost v povezavi z razumevanjem dela izhodiščnega besedila (7. naloga – izpis zahtevane besedne zveze iz 2. odstavka; 1 t, R);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost, poznavanje jezikoslovnih izrazov (10. a-naloga – izpis samostalnikov, ki spadata v isto besedno družino kot pridevnik *solno*, iz navedene povedi; 1 t, Z);
- del naloge, ki preverja skladenjsko zmožnost, ločevanje osebka in predmeta (11. a-naloga – vprašaj se po obkroženih besedah v navedeni povedi; zapis vprašalnic, 1 t, R, U), in
- dva dela naloge, ki na primeru navedene povedi preverjata bralno oz. metajezikovno zmožnost: 15. a-naloga – prepoznavanje sporočevalčevega čustvenega razmerja do navedene predmetnosti – kaj sporoča navedena poved v povezavi s celotnim izhodiščnim besedilom; izbira pravilnega med štirimi navedenimi odgovori, 1 t, R, in 15. c-naloga – kaj je obkroženi del povedi; samostojno tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, Z).

Naloge iz književnosti, ki spadajo v rdeče območje (v zgornjo četrtino dosežkov), preverjajo doseganje ciljev in standardov znanja, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni in temeljni, standardi znanja, ki jih preverjajo naloge iz jezika, pa so v učnem načrtu opredeljeni kot minimalni.

Taksonomsko v rdečem območju v obeh delih preizkusa prevladujejo naloge, ki preverjajo znanje na ravni razumevanja.

Naloge zahtevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: literarnozgodovinska obdobja in smeri, književnost po 2. svetovni vojni, sodobna književnost, književniki in njihova dela/sodobniki, komična perspektiva, roman, naslov, pripoved, pripovedništvo; odstavek, poved, samostalnik, pridevnik, besedna družina, odvisni stavek/odvisnik (krajevni).

V rdeče območje spada primerljivo število nalog kot na prejšnjih NPZ-jih (lani 8 nalog s skupaj 15 točkami), primerljiva je tudi razvrstitev ciljev/standardov znanja po zmožnostih in njihova zahtevnost. Učenci z dosežki v zgornji četrtini so v obeh delih preizkusa znanja uspešno rešili del nalog znotraj vseh zmožnosti. Pri književnosti v rdečem območju prevladujejo naloge, ki preverjajo zahtevnejše ravni bralne zmožnosti (zaznavanje in razumevanje književnih prvin, ki v besedilu niso neposredno izražene), in naloge, ki vključujejo razumevanje in uporabo literarnovednega znanja, vključno s tvorbno nalogo. Pri jeziku učenci z dosežki v rdečem območju z najmanj 65-odstotno uspešnostjo niso rešili tvorbne naloge in nekaterih nalog iz skladenjske in metajezikovne zmožnosti.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 9 nalog, od tega 4 delno, s skupaj 20 točkami (v I. delu 2 nalogi, od tega 1 nalogo delno, s skupaj 4 točkami, in v II. delu 7 nalog, od teh 4 naloge delno, s skupaj 5 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (književnost) sta to:

- naloga, ki preverja recepcijsko/bralno zmožnost, ločevanje avtorja književnega besedila od pripovedovalca (9. naloga – ali je v izhodiščnem besedilu pripovedovalec hkrati tudi glavna književna oseba, utemeljitev; samostojno tvorjenje in zapis odgovora v obliki povedi, vrednoti se tudi jezikovna pravilnost zapisa, 2 t, A, U), in
- del tvorbne naloge (12. naloga, B-del, jezikovna ustreznost in pravilnost zapisanega besedila /vrednoti se le, če dobi učenec za kriterij A/vsebino najmanj 3 točke, 2 t, U).

V II. delu preizkusa znanja (jezik) so to:

- naloga, ki preverja pravopisno zmožnost – pisanje števnikov z besedami (4. naloga – v okvirčku ob zemljevidu poišči podatek o skupnem vzponu poti, dopolni poved, podatek napiši z besedami; 1 t, U; dosežek je nizek zaradi neupoštevanja zapisa z besedami);
- naloga, ki preverja poznavanje pravnega statusa jezikov, ki jih govorijo slovenski državljani, ter skladenjsko in pravopisno zmožnost (5. naloga – zakaj so imena nekaterih krajev na zemljevidu zapisana v slovenščini in italijanščini; samostojno tvorjenje in zapis odgovora v obliki povedi, 2 t, Z, R, U);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost (12. a-naloga – v navedeni povedi obkroži glagola; 1 t, Z);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost (13. a-naloga – koliko stavkov je v navedenem delu besedila; 1 t, Z);
- nalogo, ki preverja skladenjsko zmožnost (14. naloga, a-del – prepoznavanje pomenskega razmerja v navedeni povedi; izbira pravilnega med štirimi odgovori, 1 t, R, in b-del – pretvorba podredno zložene povedi v priredno z danim veznikom; tvorjenje in zapis povedi, 2 t, Z, R, U);
- del naloge, ki preverja skladenjsko zmožnost (15. b-naloga – vprašaj se po obkroženem delu povedi; tvorjenje in zapis odgovora, 1 t, R, U), in
- naloga, ki preverja zmožnost pisnega tvorjenja besedila o/ob prebranem izhodiščnem besedilu (zmožnost dopisovanja) – tvorjenje in zapis uradne zahvale z danimi podatki (A-del, ustreznost besedilni vrsti, 2 t; B-del, vsebina, 1 t; C-del, jezikovna pravilnost, 2 t; ta se vrednoti le, če dobi učenec za kriterij A oz. A in B najmanj 2 točki; R, U, A, S).

Naloge, ki spadajo v modro območje (v zgornjo desetino dosežkov), v obeh delih preizkusa znanja preverjajo minimalne in temeljne standarde znanja.

Taksonomsko so naloge različno zahtevne.

Naloge zahtevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: prvoosebni pripovedovalec, književna oseba (glavna, stranska); glagol, stavek, poved, podredno zložena poved, veznik, zahvala.

Tudi v modro območje spada primerljivo število nalog kot na prejšnjih NPZ-jih (lani 8 nalog s skupaj 18 točkami), primerljive so tudi zmožnosti, ki jih dosegajo le učenci z visokimi skupnimi dosežki na preizkusu, in razvrstitev ciljev/standardov znanja znotraj posamezne zmožnosti. V obeh delih preizkusa znanja v modro območje spadajo naloge, ki preverjajo zmožnost tvorjenja smiselnega in povezanega besedila o/ob prebranem izhodiščnem besedilu (v književnem delu B-del tvorbne naloge in naloga, ki zahteva samostojno tvorjenje in zapis odgovora v povedi, v jezikovnem delu tvorbna naloga v celoti in dve od treh nalog, ki zahtevajo samostojno tvorjenje in zapis odgovora v povedi). V jezikovnem delu preizkusa v modro območje spada tudi večina nalog, ki preverjajo skladenjsko zmožnost, ter del nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki pri preizkusu znanja – sta se uvrstili 2 nalogi s skupaj 2 točkama, in sicer:

v I. delu preizkusa znanja (književnost)

- naloga, ki preverja bralno/recepcijsko zmožnost – doživljanje, razumevanje in vrednotenje sloga in presojanje učinka jezikovne rabe v književnem besedilu (5. naloga – kaj je v besedilu povedano z navedenimi primeri /besede v prenesenem pomenu/; izbira pravilnega med štirimi odgovori, 1 t, R; razlog za nizko uspešnost je poleg zahtevnega standarda znanja tudi premalo natančno navodilo, ki ob neupoštevanju sporočila izhodiščnega besedila omogoča tudi dobesedno razumevanje), in

v II. delu preizkusa znanja (jezik)

- naloga, ki preverja zmožnost natančnega branja besedila in povezovanje z nebesednim delom (3. naloga – kako si sledijo kraji na predstavljeni poti, upoštevaj izhodiščno besedilo in zemljevid; označitev zaporedja z zapisom številk pred zapisanimi imeni krajev, 1 t, R).

Standard znanja iz književnosti učni načrt opredeljuje kot temeljni, standard znanja iz jezika pa kot minimalni.

Taksonomsko obe nalogi preverjata znanje na ravni razumevanja.

Nalogi ne vključujeta strokovnih izrazov iz učnega načrta.

Razporeditev dosežkov v obeh delih preizkusa znanja je pri večini zmožnosti v skladu s cilji in standardi znanja v učnem načrtu.

Razvrstitev dosežkov po območjih za I., književni del preizkusa znanja letos kaže, da imajo naloge v tem delu ustrezno občutljivost za razlike v znanju tako učencev z visokimi kot z nizkimi skupnimi dosežki na preizkusu. Primanjkljaji se kažejo zlasti na dveh področjih – pri bralni/recepcijski zmožnosti v zaznavanju in razumevanju zahtevnejših prvin književnega besedila (razumevanje posrednih besedilnih signalov, književna perspektiva, posebnosti jezikovne rabe) in pri zmožnosti samostojnega pisnega tvorjenja besedil o prebranem književnem besedilu, ki vključuje tudi literarnovedno znanje.

V razvrstitvi dosežkov v II., jezikovnem delu preizkusa znanja se primanjkljaji kažejo predvsem na treh področjih – pri doseganju višjih ravni bralne zmožnosti, pri skladenjski zmožnosti (jezikovni in metajezikovni) ter pri zmožnosti samostojnega pisnega tvorjenja besedil v povezavi z razumevanjem izhodiščnega neumetnostnega besedila.

Za preizkus znanja kot celoto se kažejo podobne ugotovitve kot na prejšnjih NPZ-jih – učenci so uspešni pri odgovorih na vprašanja o podrobnostih, posameznostih in podatkih, ki so v besedilih neposredno navedeni, težave pa imajo pri nalogah, ki zahtevajo posploševanje, povzemanje in sklepanje oziroma 'pogled' na besedilo kot celoto ter z utemeljevanjem, vrednotenjem in s ponazarjanjem. V obeh delih preizkusa znanja je nižja tudi uspešnost pri nalogah, ki vključujejo poznavanje strokovnih pojmov v povezavi z izhodiščnim besedilom.

PRILOGA

I. DEL

Dim Zupan

LETEČI MAČKI

Glavne književne osebe v pripovedi so študentje, ki svoj čas bolj kot študiju namenjajo zabavam in napetim pustolovščinam. Pripoved je razdeljena na 14 poglavij. Dogajanje se odvija v Ljubljani, Mariboru in Benetkah.

Sredi ovinkaste ceste na Trojane se je pokazalo sonce in jim slepilo oči.

»Pozanimal sem se, koliko naročilnic Priročnika za sodobno ženo je prišlo iz Maribora. Menda še ni preveč obdelan. Ne bi rad videl, da bi si že prvič polomili zobe,« je dejal Jaro.

»Se bojiš, da ne bi šli tja samo na uro gledat,« je dejal Matej.

»Ali pa na kozarček,« je pripomnil Nejc.

»Kakšen kozarček se že spodobi. Po opravljenem delu. Konec koncev smo mi nesebični borci za duševno blaginjo naroda, ki ga plemenitimo z umetniško besedo,« je zanosno povedal Jaro.

»Prav zanima me, koliko ljudi v Mariboru ta trenutek sploh še ne ve, da bodo oplemeniteni,« se je zamislil Borut.

»Odvisno od več parametrov. Najvažnejši pa je motivacija. Če odmislimo šuštenje bankovcev, ki ga bomo imeli tako in tako neprestano pred očmi, bi vam predlagal še enega, ki se je že večkrat odlično obnesel,« je predlagal Jaro.

»Na dan z besedo,« je bil radoveden Matej.

»Takole sem mislil. Vsi štirje ne moremo delati skupaj, ker bi hodili drug drugemu v napoto. Torej se bomo razdelili v dve udarni dvojici. Kot dodaten motiv bi lahko uporabili naš neuklonljiv tekmovalni duh, tako da bi para tekmovala med seboj, kateri bo več prodal. Štos vsega je v tem, da na koncu vsi dobimo. Ha, kaj pravite na to?«

»Ni slabo. Sebe, ki imaš edini od nas prakso, seveda že vidiš na zmagovalnem odru,« je pripomnil Nejc.

»Pari še niso znani,« se je zarežal Jaro, »kaj veš, kaj skriva žreb. Razen tega pa vas ne mislim poslati v boj popolnoma neuke. Na začetku bomo imeli kratek praktični prikaz dela. Tisti, ki ne bo takoj razumel, tudi nikoli ne bo. Kako pa mislite, da sem jaz začel?«

Kilometri so bežali, včasih se je zataknilo le pri tovornjakih. Teh Matej ni prenesel pred sabo.

»V redu, tekmovanje,« je na glas razmišljal Borut, »kakšna bi bila pa nagrada, za katero bi se potegovali?«

»Saj je vseeno, za kaj,« je rekel Jaro, »lahko tudi za čast in slavo.«

»Spomni se česa bolj konkretnega,« se ni strinjal Matej.

»Dobro. Kaj pravite na to, da poraženca plačata zmagovalcema večerjo? Nazaj grede se ustavimo v kakšni dobri gostilni in proslavimo.«

»Ne bo šlo,« je odkimal Nejc.

»Kaj pa tebe moti?«

»Kdaj drugič že, ne pa danes. Recimo ob prvem izplačilu,« je Nejc pojasnil svoje pomisleke. »Tisto ne bi bilo isto. Zadovoljstvo bi zvodenelo. Bom jaz založil in vam kasneje odbil od provizije.«

»Dogovorjeno,« je vzkliknil Borut, ki ga je tiščalo ravno tam kot Nejca, »pa izžrebajmo ekipi.«

»Kaj, če bi se šli po sedežih. Prednji sedeži proti zadnjim,« je predlagal Nejc.

»Tako je,« je takoj pristal Matej, ki mu je Jarova samozavest vlivala zaupanje, »da vidimo, kako se bosta znašla svetovna potnika.«

OBRNI LIST.

»To bo za vaju koristna izkušnja,« se je režal Jaro, »spoznala bosta, da v svetu ni vedno vse rožnato, na začetku lahko pričakujeta tudi kakšno klofuto.«

»Si videl, Nejc, kar živa naju bi pokopala. Kaj pa, če se nama prikaže Marija?« ju je opomnil Borut.

Jaro s svojo masko iz obližev se je obrnil nazaj.

»Žal vama tudi Marija ne more pomagati, zaradi mojega aduta, od katerega pričakujem, da bo delal še večje čudeže,« je z roko pokazal na svoj obraz.

»Jaz bi se na tvojem mestu najprej dobro pogledal v ogledalo,« je dejal Nejc.

»Ni potrebno, saj natančno vem, kakšen sem. In tudi vem, da je to kokoš, ki bo nesla zlata jajca.«

»Močno dvomim,« se je namrdnil Borut.

»Na kakšen način bi rad vnovčil svoje obliže?« je zanimalo tudi Mateja.

»No, ko imamo ravno čas,« se je Jaro važno naslonil nazaj, »predstavljajte si, da stojim pred vrati v neki poslovni stavbi. Na vratih piše računovodstvo, na drugi strani pa sedi venček zdolgočasenih dam. Najprej se lepo predstavim, potem jim razložim, kako jim bodo nove knjige polepšale življenje in to samo še danes po stari, prednaročninski ceni. Medtem ko jaz nakladam, so vse oči obrnjene v mojo razbito faco, kajti ljudi zelo zanimajo tuje nesreče. Ure in ure lahko poslušajo, kako je nasrkal nekdo drug. Ko jih radovednost že dodobra načne, je pravi trenutek za udar na njihovo dobro srce. Odprem jim dušo, povem jim, kakšno strahotno prometno nesrečo sem preživel, ki me je finančno popolnoma uničila, da bom vse življenje vračal dolg. Če niso dovolj presunjeni, dodam še enega ali dva mrtva. Kmalu postane vsem jasno, kako edino lahko pomagajo ubogemu študentku in trumoma naročajo. Jaz pa pišem. Če je kakšna uradnica pretrdosrčna ali iz katerega koli razloga noče kupiti, jo vzamejo v roke kolegice in jo tako privijejo, da si potem še ona premisli. In veste, kaj se zgodi potem?«

»Kaj,« je po nepotrebnem vprašal Borut.

Jaro se je spet obrnil nazaj, kajti prikaz je bil v glavnem namenjen fantoma na zadnjih sedežih.

»Potem zvečer zastonj večerjam v kakšni dobri gostilni,« se je zarežal na vsa usta.

Komaj so se nehali pogovarjati, se je prikazal Maribor.

(Odlomek)

(Zupan, D., (1997). Leteči mački. Ljubljana: Mladinska knjiga.)

II. DEL

POŽENIMO PEDALE

DRAGONJA IN SOLINE

Morje je naša maternica, tu je vzklilo in se razvilo prvo življenje, prilezlo na kopno in nato v skladu z Darwinom postalo to, kar danes vidimo v ogledalu. In še več, pozimi je morje ogromen zalogovnik toplote, poleti pa nas hladi in radosti, nam šumeče poje in gosti naše otroke v svojih nedrjih. Zato pojdimo tja, kjer se stikata morje in nebo, tja, kjer se stikata dva naroda in dve državi.

BESEDILO IN FOTOGRAFIJI: SEBASTJAN VEHAR

1

Do Izole iz Kopra ne bo težko priti, za nadaljevanje kolesarjenja pa se zaženimo v breg proti vasici Šared, a še prej zavijmo levo in navzgor skozi Barede do Gažona (243 m). Pot je obdana z mladimi oljčnimi nasadi. Sledi spust in prečkanje glavne prometnice ter manjši vzpon v Šmarje, od koder nas lepa panoramska asfaltna pot vodi do naselja Krkavče (175 m). Tu priporočam ogled oljčne stiskalnice, torklje, sicer pa je vas najbolj znana po krkavškem menhirju, megalitnem spomeniku, visokem več kot dva metra. Menhir je iz obdobja Keltov, to je iz 1. stoletja pr. n. št., namen izklesanih figur pa je bil vsekakor laskanje božanstvom. Sicer je tu zadnja točka pred spustom v dolino. Ta je k sreči asfaltiran, ne pa tudi dolina Dragonje, a zato nas bodo avtomobilisti pustili kolesariti v miru.

Krajinski park Sečoveljske soline

2

Dragonja je 27 km dolga mejna reka. V zgornjem toku ima trikrat večji padec kot v spodnjem delu, kjer se leno ziblje do Piranskega zaliva. Na poti ima 18 desnih in 13 levih pritokov (slovenskih je torej več, a le nekaj je »živih« tudi poleti).

OBRNI LIST.

A bistvo je očem nevidno; v spodnjem toku jo napaja več močnih in stalnih izvirov, ki nevidno povečujejo pretok, da pri izlivu znaša 1,78 m³/s. Dragonja je bila nekoč plovna vse do Kaštela, ob njej je bilo celo 35 mlinov, na kar pa danes spominja le še 16 ruševin. Njeno območje od sotočja Rokave in Dragonje do povirja je Mestna občina Koper zaščitila z odredbo o zavarovanem območju. Na južni strani se dviga razgledni Kaštel (it. Castelvenere), utrjena postojanka iz rimskih časov.

V dolini Dragonje bomo kolesarili v miru.

3

Do mejnega prehoda Dragonja nam res ni naporno, prav tako ne do Sečoveljskih solin, kjer si lahko ogledamo Muzej solinarstva. Najstarejši piranski rek se glasi »Piran xe fato de sal.« (Piran je nastal iz soli.), saj je poleg ribištva prav tradicionalno solinarstvo omogočilo razcvet mesta, čeprav so se morali meščani med solno sezono s svojimi ladjicami preseliti v solinarske hiše v neposredni bližini solnih polj. Bivanje na solinah so si uredili v kamnitih hišah, kjer so imeli vse najnujnejše za življenje in delo. V temnih kleteh so skladiščili pridelano sol, v majhnih izbah so si privoščili kratek nočni počitek. Gospodinje so pekle kruh v posebnem kaminu za hišo. Solinarski muzej je sicer od novembra do konca marca zaprt, a po predhodni najavi je mogoč tudi zimski ogled (tel. 05 671 00 40). Pred leti so Pirančani oživili tudi solinarski praznik, ki je prerasel v solinarski festival. Ta je vsako leto 23. aprila, na dan sv. Jurija, zaščitnika mesta Piran.

4

Nadaljevanje kolesarske poti je zgledno urejeno in speljano po trasi Parencane mimo letališča do Seče, kjer se držimo morja, pa čeprav se zato zapeljemo skozi avtokamp Lucija. Za vračanje v Izolo izkoristimo oba tunela nekdanje železnice, ki sta dobro označena in še bolje obiskana.

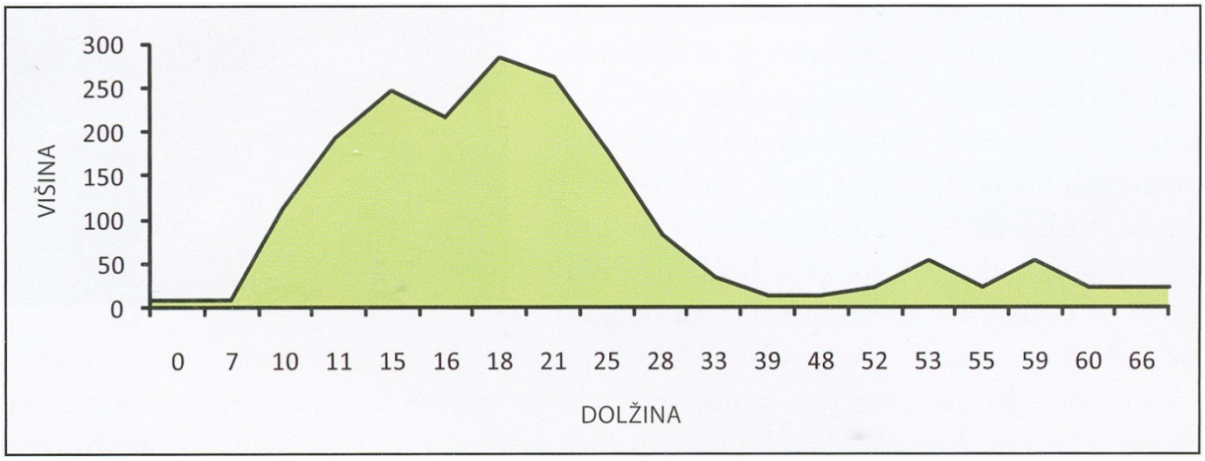

(Prirejeno po reviji GEA, februar 2011.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Dima Zupana *Leteči mački*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Katera trditev o izhodiščnem besedilu je pravilna in katera ne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

Kraj dogajanja je izmišljen.	DA	NE
Besedilo pripoveduje ena od književnih oseb.	DA	NE
Zaradi dialoga ga uvrščamo v dramatiko.	DA	NE
Dogajanje v besedilu se odvije v enem dnevu.	DA	NE
Dogodki si v besedilu sledijo, kot so se zgodili.	DA	NE

(2 točki)

2. Čemu potujejo fantje v Maribor?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Da bi večerjali in proslavljali v dobri gostilni.

B Da bi preverili število naročilnic.

C Da bi sodelovali pri praktičnem prikazu prodaje.

Č Da bi prodali čim več knjig.

(1 točka)

3. Katera dogovora sprejmejo med potjo?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

4. Jaro trdi, da bo njegov *adut nesel zlata jajca*.
Napiši,
- kaj je njegov adut in
- kaj (v povezavi z izhodiščnim besedilom) pomeni, da mu bo nesel zlata jajca.

Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

_____

(2 točki)

5. Kaj je v navedenem delu besedila povedano s tem, da so fantje *nesebični borci za duševno blaginjo naroda,* ki narod *plemenitijo z umetniško besedo*?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Da opravljajo delo, ki bo koristilo predvsem njim.

B Da počnejo nekaj, kar bo koristilo vsem ljudem.

C Da trgujejo s knjigami, ki spadajo med umetniška dela.

Č Da prodajajo knjige, ki bodo duhovno bogatile ljudi.

(1 točka)

6. Zakaj Borut in Nejc sprva nista za to, da bi poraženca že na poti domov zmagovalcema plačala večerjo?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

7. V zadnjem delu izhodiščnega besedila so uporabljene naslednje besede in besedne zveze: *venček zdolgočasenih dam, razbita faca, je nasrkal, udar na dobro srce*. Kaj vzbujajo v bralcu?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(1 točka)

8. Ali gre v primerih *kilometri so bežali* in *popiti kakšen kozarček* za isto pesniško sredstvo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Da, ker gre v obeh primerih za navedbo bistvene značilnosti nekega pojava.

B Da, ker gre v obeh primerih za pripisovanje živosti neživemu.

C Ne, ker gre enkrat za poosebitev, drugič pa za zamenjavo pomena besed.

Č Ne, ker gre enkrat za nagovor, drugič pa za prenos pomena besed.

(1 točka)

9. Ali je v izhodiščnem besedilu pripovedovalec hkrati tudi glavna književna oseba? Odgovor utemelji v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

10. Ali so književne osebe iz izhodiščnega besedila tvoji vrstniki? Svoj odgovor utemelji.

_____

(1 točka)

11. Ali bi književno besedilo, iz katerega je vzeto izhodiščno besedilo, priporočil/priporočila v branje sošolcu/sošolki? Svojo odločitev utemelji z dvema značilnostma izhodiščnega besedila.

_____

_____

_____

(2 točki)

12. Napiši zaokroženo besedilo, v katerem boš zajel/zajela:

- v katerem času (književnem obdobju) je nastalo izhodiščno besedilo in na osnovi česa tako sklepaš;
- ime in priimek avtorja/avtorice, ki je ustvarjal v istem književnem obdobju kot avtor izhodiščnega besedila, in naslov enega njegovega/njenega književnega dela;
- ime književne vrste/zvrsti, v katero besedilo spada, in zakaj meniš, da spada v to vrsto/zvrst;
- kakšno je besedilo (smešno, resno, tragično) in v čem se to kaže.

Tvoje besedilo naj obsega do 6 povedi.

A	B
6	2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Dragonja in soline*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Ali so navedene trditve o izhodiščnem besedilu pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

Besedilo je javno.	DA	NE
Besedilo je objektivno.	DA	NE
Besedni in nebesedni del sta med seboj vsebinsko povezana.	DA	NE
Na zemljevidu je označena v besedilu predstavljena pot.	DA	NE
Besedilo govori predvsem o morju.	DA	NE
V besedilu prevladuje sedanjik.	DA	NE

(2 točki)

2. Katerim bralcem revije GEA je predvsem namenjeno izhodiščno besedilo? Kateri zapis v izhodiščnem besedilu to pove?
Odgovora napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

3. Kako si sledijo kraji na predstavljeni poti? Upoštevaj izhodiščno besedilo ali zemljevid.
Označi zaporedje od začetka do zaključka poti tako, da na vsako črtico napišeš ustrezno številko.

_____ Dragonja

_____ Gažon

_____ Izola

_____ Koper

_____ Seča

_____ Šmarje

(1 točka)

4. V okvirčku ob zemljevidu poišči podatek o skupnem vzponu poti.
Dopolni poved, podatek napiši z besedami.

Pot se v celoti vzpne _____ metrov.

(1 točka)

5. Zakaj so imena nekaterih krajev na zemljevidu zapisana v slovenščini in italijanščini?
Odgovor v povedi napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

6. Pod fotografijo na 2. strani izhodiščnega besedila piše: *V dolini Dragonje bomo kolesarili v miru*. S čim pisec to utemelji v 1. odstavku izhodiščnega besedila?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

7. Iz 2. odstavka izhodiščnega besedila izpiši besedno zvezo, ki pove, da reka Dragonja v spodnjem toku teče počasi.
Napiši jo na črto.

_____

(1 točka)

8. a) Kaj v 2. odstavku izhodiščnega besedila pomeni, da je *le nekaj pritokov reke Dragonje »živih« tudi poleti*?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

8. b) Zakaj je beseda *»živih«* v tem besedilu napisana v narekovajih?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

9. Ali si obiskovalec solinarski muzej lahko ogleda 15. decembra?
Odgovor v povedi napiši na črto in ga utemelji s podatkom iz besedila (3. odstavek).

_____

(2 točki)

10. Preberi poved.

Najstarejši piranski rek se glasi »Piran xe fato de sal.« (Piran je nastal iz soli.), saj je poleg ribištva prav tradicionalno solinarstvo omogočilo razcvet mesta, čeprav so se morali meščani med solno sezono s svojimi ladjicami preseliti v solinarske hiše v neposredni bližini solnih polj.

10. a) Iz povedi izpiši samostalnika, ki spadata v isto besedno družino kot pridevnik *solno*.
Napiši ju na črti.

_____ _____

(1 točka)

10. b) Iz navedenih samostalnikov tvori pridevnike.
Napiši jih na črte.

ribištvo _____

meščani _____

sezona _____

hiše _____

(1 točka)

11. a) Vprašaj se po obkroženih besedah v navedeni povedi.
Vsako vprašalnico napiši na črto pod besedo.

A bistvo je očem nevidno.

_____ _____

(1 točka)

11. b) Kaj je skupno obkroženima besedama?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Sta istega spola.

B Sta v istem sklonu.

C Imata isto število.

Č Sta pridevnika.

(1 točka)

12. Preberi poved.

Sledi spust in prečkanje glavne prometnice ter manjši vzpon v Šmarje, od koder nas lepa panoramska asfaltna pot vodi do naselja Krkavče.

12. a) V navedeni povedi obkroži glagola.

(2 točki)

12. b) Navedeno poved spremeni tako, da boš poročal o tem, kar se je že zgodilo.
Novo poved napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

13. Preberi navedeni del besedila.

Pred leti so Pirančani oživili tudi solinarski praznik, ki je prerasel v solinarski festival. Ta je vsako leto 23. aprila, na dan sv. Jurija, zaščitnika mesta Piran.

13. a) Koliko stavkov je v navedenem delu besedila?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

13. b) Na kaj se nanaša zaimek *ta* v navedenem delu besedila?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

14. Preberi poved.

Solinarski muzej je sicer od novembra do konca marca zaprt, a po predhodni najavi je mogoč tudi zimski ogled.

14. a) Kaj izraža drugi stavek v navedeni povedi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Izbiro.

B Nasprotje.

C Posledico.

Č Sklep.

(1 točka)

14. b) Poved spremeni v podredno zloženo tako, da uporabiš veznik *čeprav*.
Novo poved napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

15. Preberi poved.

Zato pojdimo tja, kjer se stikata morje in nebo.

15. a) Kaj sporoča navedena poved v povezavi s celotnim izhodiščnim besedilom?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Da je pisec besedila navdušen nad solinami.

B Da naj gredo bralci besedila kolesarit ob slovenski obali.

C Da se kolesarska pot začenja na meji med državama.

Č Da se kolesarska pot ves čas vzpenja.

(1 točka)

15. b) Vprašaj se po obkroženem delu povedi.
Vprašanje napiši na črto.

_____

(1 točka)

15. c) Kaj je obkroženi del povedi?
Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

16. Predstavljaj si, da si Peter/Petra Novak, učenec/učenka 9. razreda OSNOVNE ŠOLE LIVADA, EFENKOVA CESTA 60, 3320 VELENJE. V šoli v naravi ste bili v CŠOD BURJA, SEČA 152, 6320 PORTOROŽ. S sošolci ste šli tudi na kolesarski izlet iz Izole do Krkavč po poti, predstavljeni v izhodiščnem besedilu, in se po njej tudi vrnili.

    V imenu sošolcev vodji doma Ani Kocjančič napiši zahvalo za dobro organizacijo izleta. Iz izhodiščnega besedila navedi en podatek o tem, kaj vam je na tej poti najbolj ostalo v spominu.

A	B	C
2	2	2

Skupno število točk: 60

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz italijanščine v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.1.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred
Preglednica 4.2.2.1.4: Osnovni statistični podatki – primerjava med leti 2011-2014

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz italijanščine v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.2.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred
Preglednica 4.2.2.2.4: Osnovni statistični podatki – primerjava med leti 2012-2014

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz italijanščine v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja na NPZ-ju iz italijanščine kot materinščine preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz *Učnega načrta za italijanščino za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom* (2011) na narodno mešanem območju slovenske Istre.

Preizkus iz italijanščine uvaja dve vrsti besedil, na vsako besedilo se navezuje enajst nalog. Sedem nalog iz prvega dela se navezuje na izhodiščno umetnostno besedilo z naslovom *Baffo* in preverja zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja in vrednotenja besedila. Tri naloge preverjajo jezikovno zmožnost, ena naloga pa metajezikovno zmožnost. Pri drugem besedilu z naslovom *Scanno, sorpresa sul pianerottolo: c'è l'orso che aspetta, seduto* gre za neumetnostno besedilo. Naloge, ki izhajajo iz tega besedila, preverjajo bralno razumevanje. Predzadnja, 21. naloga preverja jezikovno zmožnost, zadnja, 22. pa je tvorbna naloga, pri kateri učenci opišejo svojo najljubšo žival.

Preizkus iz italijanščine vsebuje različne tipe nalog, npr. naloge kratkih odgovorov, izbirnega tipa, naloge dopolnjevanja, povezovanja, urejanja in pretvarjanja ali substitucijske naloge.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh – vsebuje preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje in razumevanje vsebine in sporočila besedila, iskanje določenih podatkov, ter kompleksnejše in bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razumevanje odnosov in posredno izraženih stališč v besedilu, razlaga konceptov, samostojno tvorjenje pisnih besedil).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje pa je takšna:

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska. Stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje	35 %
III.	uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine v 6. razredu je v šolskem letu 2013/2014 opravljalo 39 učencev treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 26,28 točke oziroma 65,71 %. Drugi del preizkusa so učenci reševali nekoliko slabše od prvega.

Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	39
Število postavk	25
Možne točke	40
Povprečno število točk	26,28
Povprečno število odstotnih točk	65,71
Standardni odklon odstotnih točk	0,12
Indeks težavnosti	0,66
Indeks zanesljivosti	0,66

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine v 6. razredu je opravljalo malo učencev v eni (Obalno-kraški) regiji, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po spolu ali regijah.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Letošnji povprečni dosežek pri preizkusu je primerljiv z NPZ-ji prejšnjih let, se pa – tudi zaradi majhnega števila kandidatov – nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področij sporazumevalne zmožnosti (bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, sporočanje). Minimalno število odstotnih točk je 40, maksimalno pa 90.

ZELENO OBMOČJE

Učenci se z letošnjimi rezultati niso uvrstili v to območje, ker njihovi skupni dosežki ne določajo meje spodnje četrtine dosežkov.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so iz besedil v povprečju znali poiskati določene specifične podatke (npr. 1., 4., 7., 12., 13., 16. in 17. naloga). Uspešno so tudi rešili nalogi, ki preverjata zmožnost razumevanja prebranega besedila (npr. pri 2. in 15. nalogi učenci razberejo vzrok ali posledico določenega dejanja). Pri jezikovnih nalogah so znali razbrati ustrezno sopomenko ali razložiti pomen določene stalne besedne zveze. Pri tvorbni nalogi pa so dokazali poznavanje besedilne vrste in upoštevali navodila naloge.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju rešili tudi naloge, ki preverjajo natančnejše razumevanje informacij izhodiščnega besedila (npr. 3., 6. in 14. naloga). Pri tvorbni nalogi so bili uspešnejši pri uporabi besedišča, zgradbi in čitljivosti zapisa.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili naloge, ki preverjajo globlje razumevanje besedila, npr. izkazujejo zmožnost sklepanja iz sobesedila. V to območje se uvrščajo tudi jezikovne naloge, ki preverjajo poznavanje skladnje (npr. 9. naloga). Ta skupina učencev je natančnejša pri izbiri besedišča (npr. 21. naloga). Učenci, ki dosegajo raven tega območja, v povprečju tvorijo besedilo skladno z načeli sporočilnosti in jezikovne pravilnosti.

Slika 4.2.2.1.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

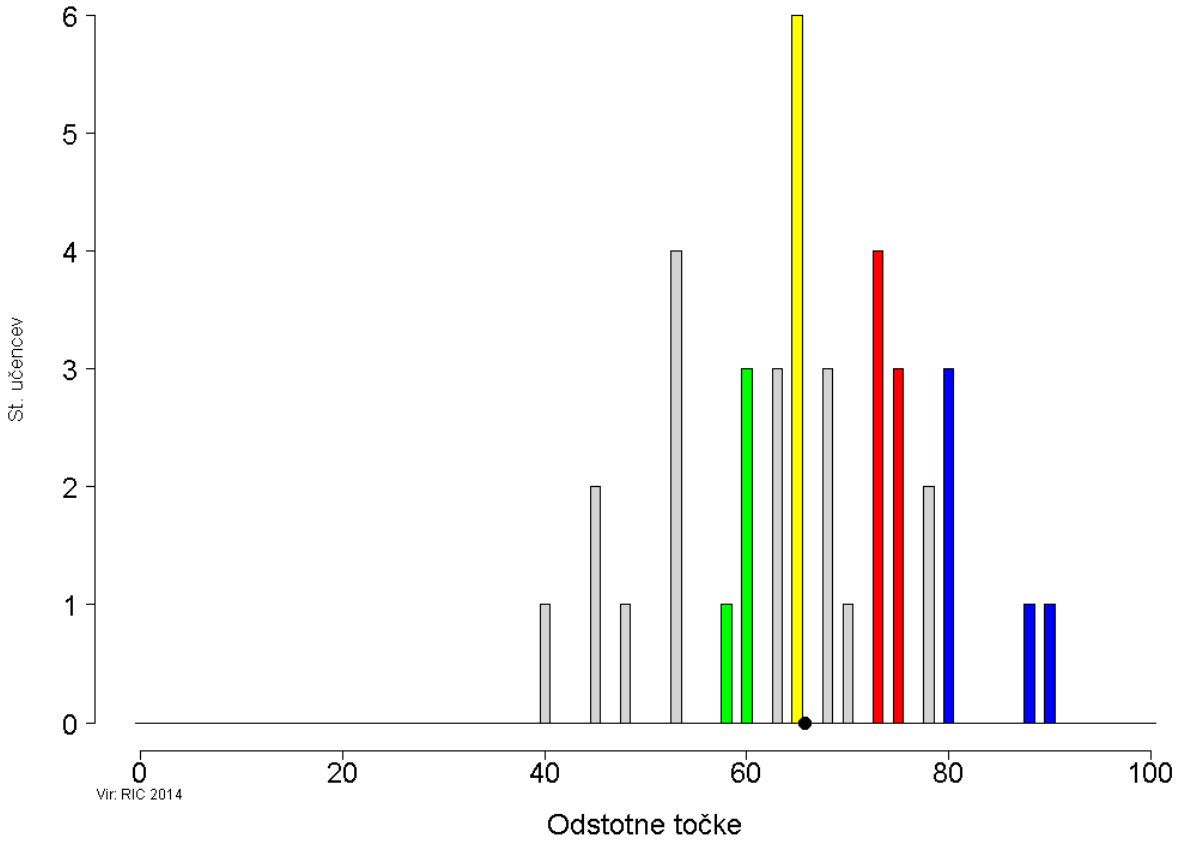

Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	Opis	IT	ID
1.	II	Bralno razumevanje	izbira ustreznega odgovora	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,85	0,12
2.	I	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,82	0,08
3.	III	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,67	0,28
4.	I	Bralno razumevanje	dopolnjevanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določene specifične podatke).	0,96	0,43
5.	III	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa).	0,56	0,03
6.	II	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določene specifične podatke).	0,63	0,04
7.	I	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določene specifične podatke).	0,97	0,15
8.	I	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	Učenec pozna in uporabi ustrezno stopnjo pridevnika.	0,09	0,43
9.	III	Jezikovna zmožnost	pretvorba	Učenec zna pretvoriti poved iz preteklika v sedanjik.	0,61	0,57
10.	II	Jezikovna zmožnost	izbira ustrezne sopomenke	Učenec dokazuje poznavanje besedišča (izbira ustrezne sopomenke).	0,63	0,29
11.	II	Jezikovna zmožnost	povezovanje	Učenec dokazuje poznavanje besedišča (povezovanje stalnih besednih zvez z razlago).	0,64	0,35
12.	I	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	1,00	
13.	I	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,97	0,22
14.	I	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,74	0,52
15.	II	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa).	0,87	0,10
16.	II	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,85	0,17
17.	I	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,90	0,01
18.	III	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa).	0,05	-0.09
19.	III	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa).	0,51	-0,06
20.	II	Bralno razumevanje	izbira ustreznega odgovora	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeni specifični podatek).	0,59	-0,02
21	II	Jezikovna zmožnost	izbira sopomenke	Učenec dokazuje poznavanje besedišča (izbira ustrezne sopomenke)	0,56	0,11

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	Opis	IT	ID
22.	III	Sporočanje: tvorjenje besedila	opis živali			
a.		Posredovanje ustreznih informacij, ki so skladne z navodili.		Učenec tvori besedilo z ustrezno vsebino in sporočilom.	0,76	0,26
b.		Uporaba ustreznega besedišča		Učenec uporabi ustrezno besedišče.	0,63	0,36
c.		Tvorba jezikovno pravilnih povedi		Učenec upošteva kriterije jezikovne pravilnosti.	0,45	0,52
d.		Upoštevanje pravopisnih pravil in zunanje zgradbe, čitljiv zapis.		Učenec upošteva pravopisne posebnosti; besedilo ima ustrezno zunanjo zgradbo in je napisano čitljivo.	0,46	0,39

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz rezultatov je razvidno, da so učenci uspešnejši pri preverjanju bralnega razumevanja, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje določenih specifičnih podatkov. Pojavljajo pa se težave pri sklepanju iz sobesedila ali zaznavi odnosov med osebami, ki nastopajo v besedilih. Manj uspešni so tudi pri nalogah, ki preverjajo jezikovno zmožnost.

4., 8., 9., 11., 14. in 22. (tvorbna) naloga imajo ustrezen indeks diskriminativnosti, torej ločijo učence, ki na splošno dobro rešujejo naloge, od tistih s slabšimi rezultati. 18.,19. in 20. naloga drugega dela preizkusa so sicer zahtevne, kljub temu pa imajo negativen indeks diskriminativnosti, to pomeni, da ne ločijo manj uspešnih učencev od uspešnejših.

Sklepne ugotovitve

Rezultati so v tem šolskem letu dobri, saj so učenci 6. razreda izboljšali povprečni dosežek iz leta 2013 za skoraj deset odstotnih točk. Ni zaznati večjih odstopanj, če rezultate primerjamo z dosežki prejšnjih let, kar je razvidno iz preglednice v nadaljevanju. Taksonomska zahtevnost nalog je skladna s cilji in standardi znanja učnega načrta. Tudi izbira nalog je pestra in osmišljena.

Učitelji na srečanjih za moderacijo preizkusov znanja niso imeli pripomb. Tudi e-vrednotenje v 6. razredu, ki ga je Državni izpitni center prvič uvedel v tem letu, je potekalo brez zapletov.

Preglednica 4.2.2.1.4: Osnovni statistični podatki – primerjava med leti 2011-2014

	2014	2013	2012	2011
Število učencev	39	42	34	36
Število postavk	25	16	23	23
Možne točke	40	40	40	40
Povprečno število točk	26,28	22,14	26,68	21,53
Povprečno število odstotnih točk	65,71	55,36	66,69	53,82
Standardni odklon odstotnih točk	11, 6	16,83	13,89	19,06
Indeks težavnosti	0,65	0,55	0,66	0,54
Indeks zanesljivosti	0,66	0,78	0,77	0,86

ALLEGATO ALLA PROVA

Prima parte

BAFFO

Baffo fu il primo cane veramente nostro. Mio padre non aveva mai voluto cani in casa, prima.
Poi, un giorno, i miei fratelli Carlo e Ferdinando tornarono a casa con un cagnetto dell'apparente età di un mese e mezzo, sporchissimo, con il pelo lungo e arruffato, con una zampa ferita e due occhi azzurri di lattante spaventato ma curioso.
Il cane era stato buttato fuori da un'auto in corsa, avvolto in un sacco di tela, ed era piombato proprio sul manubrio della bicicletta di Carlo.
- Dono del cielo – disse mio padre.
Il cagnetto abbaiò. Aveva una voce molto buffa. Mio padre lo guardò pensosamente. Si chinò, esaminò la zampa ferita e gli diede una piccola pacca sulla testa.
Il cagnetto abbaiò di nuovo.
- Può stare qui finché non si sarà irrobustito – disse mio padre, dopo averlo medicato. – Poi lo porterete in campagna dal nonno.
Crescendo, Baffo diventò non solo robusto ma enorme: un grande e splendido pastore maremmano bianco-sporco.

(da Brunella Gasperini, Una donna e altri animali)

Seconda parte

Scanno, sorpresa sul pianerottolo: c'è l'orso che aspetta, seduto

Nella piccola frazione di Frattura un uomo ha aperto la porta di casa e si è trovato di fronte l'animale. Il sindaco: "Ma qui per noi è un amico". Non è il primo "incontro ravvicinato" fra gli abitanti della zona e il plantigrado, **simbolo** del Parco Nazionale d'Abruzzo

di FRANCESCA SIRONI

L'AQUILA - Apre la porta di casa e si trova di fronte un orso bruno. Non è un cartone animato, ma pura realtà. È accaduto a Frattura, piccolissima frazione di Scanno, in provincia dell'Aquila. L'uomo che abitava nella casa, il signor Nello Galante, aveva aperto la porta della sua abitazione per uscire, ma si era trovato la strada **sbarrata** dall'orso, seduto sul pianerottolo. La moglie Anita, sentendo il marito rientrare, si è affacciata e ha visto l'animale fuori dalla porta. Le grida che **ha lanciato**, terrorizzata, hanno spaventato il plantigrado[6] che se ne è andato di corsa scavalcando il muro **di cinta**. L'orso bruno marsicano[7], animale simbolo del Parco Nazionale dell'Abruzzo, è solito visitare ogni tanto Scanno e i suoi abitanti.

Il racconto. "Ho aperto la porta e mi sono trovato l'orso lì seduto, tutto tranquillo - racconta Nello - ci siamo anche guardati negli occhi. Io ho richiuso, fossi stato zitto non sarebbe successo niente, ma l'ho detto a mia moglie, che si è presa uno spavento! Ha iniziato a gridare, e l'orso è scappato. Ha fatto un salto pazzesco, superando la recinzione". A quanto pare sul pianerottolo i Galante hanno incontrato un bell'esemplare: "Sarà stato alto almeno un metro e sessanta, un bel vitellone di colore grigio. Aveva gli occhi azzurri, e un atteggiamento davvero pacifico. Io non ho avuto per niente paura, anzi, mi è stato simpatico. È mia moglie che si è spaventata", ribadisce. Il signor Nello non sembra infatti affatto preoccupato dalla vicinanza degli orsi: "Non hanno mai fatto niente di male ad alcuno di noi, e sono anni che se ne vedono. Ogni tanto passano, rubano un po' di carote, l'insalata, se riescono una gallina, ma è tutto qui. Certo, nella nostra frazione siamo cinquanta abitanti, di cui ventidue anziani, alcuni hanno paura di incontrarlo di notte".

La storia. Non è il primo incontro ravvicinato con l'orso bruno che popola il Parco Regionale dell'Abruzzo. Già il primo settembre di quest'anno l'orso aveva passeggiato per il paese, terrorizzando un gruppo di bambini. L'orso, attratto dal pallone con cui giocavano i ragazzi, avrebbe "soffiato" minaccioso verso di loro, facendoli scappare di corsa. Nel novembre dello scorso anno una mamma orsa, questa volta, si era fatta trovare più volte con i suoi cuccioli sulla statale 479, nel tratto fra Scanno e Villalago. L'orsa fu ripresa da un automobilista mentre lo guardava impietrita, pronta a proteggere i suoi cuccioli.

(da *La Repubblica.it*, 22 settembre 2011)

---

[6] plantigrado: mammifero che cammina appoggiando al suolo l'intera pianta del piede (p.e. l'orso).
[7] marsicano: che fa parte della Marsica, territorio dell'Abruzzo.

Prima parte

Leggi attentamente il brano "*Baffo*" e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Da chi viene raccontato l'avvenimento? Cerchia la risposta esatta.

   A dall'autrice

   B da Carlo

   C da Ferdinando

   D dal narratore

(1 punto)

2. Perché Baffo fu il primo cane della famiglia dell'autrice?

   _____

(1 punto)

3. Da chi era stato trovato il cane?

   _____

(1 punto)

4. Descrivi le caratteristiche del cane appena trovato.

   Età: _____

   Pelo: _____

   Occhi: _____

   Voce: _____

(4 punti)

5. Da che cosa capisci che Baffo era un cane abbandonato? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

6. Che cosa decide il padre riguardo all'animale? Si attendono due affermazioni.

_____

(2 punti)

7. Come diventa Baffo crescendo?

_____

(1 punto)

8. Completa la tabella con i gradi dell'aggettivo mancanti.

Positivo	Comparativo di maggioranza	Comparativo di minoranza	Comparativo di uguaglianza	Superlativo assoluto	Superlativo relativo
Sporco	_____	_____	_____	sporchissimo	_____

(2 punti)

9. Nella seguente frase sottolinea i verbi e trasformali al presente del modo indicativo.

Si chinò, esaminò la zampa ferita e gli diede una piccola pacca sulla testa.

_____

(3 punti)

10. Cerchia il sinonimo della parola evidenziata.

robusto: forte, alto, veloce.

arruffato: evidente, scompigliato, disordinato.

lattante: biancastro, neonato, bambino.

pacca: manata, pacco, dono.

(2 punti)

11. Vicino alle seguenti espressioni figurate metti il numero che precede l'esatta spiegazione del loro significato.

A	essere come cane e gatto	____	1 tirare in lungo qualcosa per guadagnare tempo
B	sentirsi come un cane bastonato	____	2 avere un atteggiamento brutale verso qualcuno
C	menar il can per l'aia	____	3 essere sempre in disaccordo
D	trattare qualcuno come un cane	____	4 sentirsi avvilito, umiliato

(2 punti)

Seconda parte

Leggi attentamente il testo "*Scanno, sorpresa sul pianerottolo: c'è l'orso che aspetta, seduto*" e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

12. Che cosa ha visto una mattina un signore aprendo la porta di casa?

_____

(1 punto)

13. Dove stava seduto l'orso?

_____

(1 punto)

14. Dove è avvenuto il fatto?

_____

(1 punto)

15. Perché l'orso a un certo punto è fuggito?

_____

(1 punto)

16. In quale zona protetta vive l'orso protagonista del fatto?

_____

(1 punto)

17. Di quale tipo di orso si tratta?

_____

(1 punto)

18. Quali tre parole usa la giornalista per indicare l'orso?

_____

(1 punto)

19. Riporta almeno due caratteristiche dell'orso che lo rendono simpatico al signor Galante.

_____

(1 punto)

20. Qual è l'atteggiamento degli abitanti della zona del Parco nazionale d'Abruzzo di fronte alla presenza dell'orso?

A Sono tutti spaventati.

B Sono preoccupati e vorrebbero eliminarlo.

C Hanno imparato a convivere con la sua presenza ravvicinata.

D Non si preoccupano per niente della sua presenza.

(1 punto)

21. Quale significato assumono le seguenti parole nel testo?
Cerchia la risposta esatta.

sbarrato

A spalancato

B segnato

C chiuso

D sbloccato

lanciare

A scagliare

B emettere

C passare

D gettare

cinta

A cintura

B bordura

C recinto

D fascia

simbolo

A che rappresenta

B che somiglia

C che è differente

D che ostacola

(2 punti)

22. Descrivi il tuo animale preferito. Ricordati di descriverlo prima in modo oggettivo (presentazione dell'animale, caratteristiche fisiche e comportamentali) e poi in modo soggettivo (riporta le tue impressioni e le emozioni che ti suscita).

a	b	c	d
2	2	2	2

Punteggio totale: 40

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz italijanščine v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja na NPZ-ju iz italijanščine v 9. razredu preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz veljavnega učnega načrta za italijanščino (*Učni načrt za italijanščino,* 2011). Preizkus je zasnovan dvodelno: preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz obravnave umetnostnega in neumetnostnega besedila. Prvi del preizkusa uvaja umetnostno besedilo, pesem *Gabbiani* (Vincenzo Cardarelli), drugi pa neumetnostno, razlagalno besedilo o oglasih *Pubblicità commerciale e pubblicità progresso* (vir: *Editrice La Scuola*).

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranega besedila,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost,
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko in pragmatično razčlembo,
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so: sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oz. substitucijske naloge) in samostojno tvorjenje besedila.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: to so preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje ter razumevanje vsebine in sporočila besedila, in kompleksnejše, bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, razumevanje posredno izraženih stališč, sklepanje iz sobesedila, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje pa je takšna:

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje	35 %
III.	uporaba/sinteza znanja	35 %

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni (Obalno-kraški) regiji, zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po spolu ali po regijah.

Analiza dosežkov

Povprečni dosežek pri preizkusu znanja je primerljiv z NPZ-ji v prejšnjih letih. Se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področjih sporazumevalne zmožnosti (bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, sporočanje). Minimalno število odstotnih točk je 23, maksimalno pa 83.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (t.i. zeleno območje), so v povprečju razumeli temo poezije (3. naloga) in dokazali, da imajo zelo osnovno znanje iz literarne teorije (1. naloga). V to območje se uvrščajo tudi naloge drugega dela preizkusa, ki uvaja neumetnostno besedilo, in preverjajo zmožnost bralnega razumevanja. To so naloge nižje taksonomske ravni, ki od učencev zahtevajo razumevanje določenih specifičnih podatkov besedila (12., 14., 17. in 18. naloga), ali poznavanje osnovnih slovničnih struktur (19. naloga). Učenci so bili uspešni pri iskanju sopomenk izbranim besedam izhodiščnega besedila (25. naloga). Pri tvorbni nalogi so imeli težave z izbiro ustrezne besedilne vrste, s posredovanjem bistvenih informacij in jezikovno pravilnostjo.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju dobro rešili naloge, ki preverjajo zmožnost razumevanja prebranega besedila in v nekaterih primerih tudi zmožnost sklepanja iz sobesedila (13., 22., 23. naloga). Dokazali so, da nekoliko bolje poznajo osnovne pojme literarne teorije (10. naloga). V povprečju so znali razložiti stalne besedne zveze (27. naloga) ali pojasniti preneseni pomen besed oz. metaforo (6. in 7. naloga). Pri preverjanju jezikovne zmožnosti so učenci dokazali zmožnost tvorbe sestavljenih besed (15. naloga). V to območje se umešča tudi tvorbna naloga: učenci so v povprečju tvorili ustrezno vrsto besedila.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju rešili večino nalog, ki preverjajo razumevanje izhodiščnega besedila. Učenci so razbrali bistvene podatke besedil, prenesene pomene in ustrezno sklepali iz sobesedila (4. in 5. naloga). Uspešnejši so bili pri nalogah, ki preverjajo osnovno literarnovedno znanje (2. naloga) in (meta)jezikovno zmožnost (npr. naloga z glagolskim časom) Učenci, ki dosegajo raven tega območja večinoma izkazujejo zmožnost tvorjenja besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom

MODRO OBMOČJE

Učenci se z letošnjimi dosežki niso uvrstili v to območje, ker njihovi skupni dosežki ne določajo meje zgornje desetine dosežkov. Naloge tega območja preverjajo zmožnost natančnega branja in razumevanja besedil, povezovanja podatkov, ki v besedilih niso neposredno izraženi, posploševanja, sklepanja s pogledom na celotno besedilo (npr. 8. in 9. naloga) ter zmožnost utemeljevanja in vrednotenja. Učenci, katerih skupni dosežki pri italijanščini določajo zgornjo mejo dosežkov, naj bi poleg nalog zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili tudi naloge, ki preverjajo (meta)jezikovno zmožnost in zmožnost zahtevnejše skladenjske sestave povedi. Učenci, ki se umeščajo v zgornjo desetino dosežkov, v povprečju tvorijo besedilo skladno z načeli sporočilnosti, jezikovne pravilnosti, z ustrezno notranjo in zunanjo zgradbo.

Slika 4.2.2.2.1: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

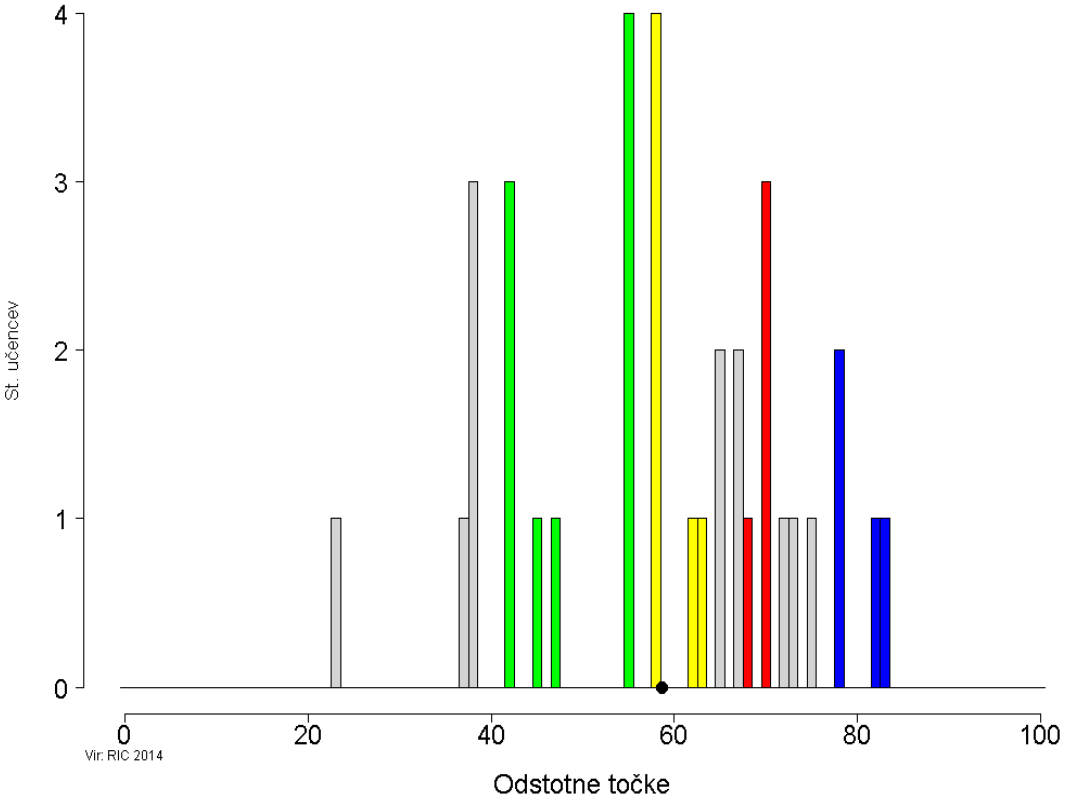

Osnovni statistični podatki

NPZ iz italijanščine v 9. razredu je v šolskem letu 2013/2014 opravljalo 35 učencev treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 35,20 točk, kar je 58,67 %. Minimalno število doseženih točk je 23, maksimalno 83.

Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učenci	35
Število postavk	33
Možne točke	60
Povprečno število točk	35,20
Povprečno število odstotnih točk	58,67
Standardni odklon odstotnih točk	14,80
Indeks težavnosti	0,59
Indeks zanesljivosti	0,84

Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred

Naloga	Taks. stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	Opis	IT	ID
1.	I	Literarna teorija, vloga pesniških sredstev	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje osnovno literarnovedno znanje	0,76	0,43
2.	I	Literarna teorija, vloga pesniških sredstev	Izbirni tip naloge	Učenec dokazuje osnovno literarnovedno znanje	0,40	0,18
3.	II	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razbere temo poezije)	0,71	-0,07
4.	III	Bralno razumevanje	Izbirni tip	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razbere sporočilo pesmi)	0,31	0,18

Naloga	Taks. stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	Opis	IT	ID
5.	III	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila)	0,36	0,46
6.	II	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (razume preneseni pomen besed)	0,71	0,42
7.	II	Literarna teorija, vloga pesniških sredstev	Tip dopolnjevanja	Učenec dokazuje osnovno literarnovedno znanje (razlaga metaforo)	0,56	0,33
8.	III	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila)	0,26	-0,01
9.	III	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepanje iz sobesedila)	0,24	0,31
10.	I	Literarna teorija, vloga pesniških sredstev	Sklic na verz v pesemskem besedilu	Učenec dokazuje osnovno literarnovedno znanje	0,60	0,14
11.	I	(Meta)jezikovna zmožnost, besediloslovje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje poznavanje besedilne vrste	0,45	0,31
12.	I	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določene specifične podatke)	0,81	0,30
13.	II	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila)	0,63	0,42
14.	II	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila)	0,83	0,26
15.	II	Jezikovna zmožnost, besedoslovje	Tvorjenje besed	Učenec določi predpono sestavljeni besedi	0,74	0,50
16.	I	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (povzema iz sobesedila)	0,89	0,51
17.	I	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo)	0,91	0,32
18.	I	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče določeno informacijo)	0,91	0,36
19.	I	Jezikovna zmožnost	Navodilo	Učenec poišče ustrezne pridevnike	0,89	0,30
20.	III	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila)	0,37	0,52
21.	III	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (sklepa iz sobesedila)	0,51	0,58
22.	II	Bralno razumevanje	Izpis povedi	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče ustrezne podatke)	0,74	0,18
23.	II	Bralno razumevanje	Odgovor na vprašanje	Učenec dokazuje razumevanje besedila (poišče ustrezen podatek)	0,66	0,40
24.	II	Jezikovna zmožnost,	Odgovor na vprašanje	Učenec razbere glagolski čas	0,47	0,46
25.	I	Jezikovna zmožnost, pomenoslovje	Iskanje sopomenk	Učenec izloči sopomenko, ki ne ustreza pomenu določenega izraza	0,89	0,46
26.	I	Metajezikovna zmožnost	Izbirni tip	Učenec opredeli jezikovno strukturo	0,43	-0,17
27.	II	Jezikovna zmožnost, pomenoslovje	Izbirni tip	Učenec izbere ustrezno razlago stalne besedne zveze	0,63	0,46
28.	III	Jezikovna zmožnost	Tip dopolnjevanja	Učenec pretvori dobesedni navedek v poročani govor	0,44	0,62
29	III	Tvorbna naloga	Tvorjenje besedila	Reklamni oglas	0,50	0,36
a.		Besedilna vrsta		Učenec izbere ustrezno besedilno vrsto	0,56	0,42
b.		Posredovanje informacij		Posreduje vse potrebne informacije in upošteva navodila (razlaga slike, oglaševalnega besedila, slogan)	0,49	0,28
c.		Ustvarjalnost, izvirnost		Učenec posreduje bistvene informacije na ustvarjalen in izviren način.	0,39	0,45
d.		Jezikovna pravilnost		Besedilo je jezikovno ustrezno.	0,47	0,43
e.		Besedišče		Učenec uporabi ustrezno besedišče.	0,59	0,43

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki pri umetnostnem delu preizkusa (povprečni IT 0,49) so nižji od dosežkov neumetnostnega dela (povprečni IT 0,67), kar pomeni, da so bile naloge prvega dela za učence zahtevnejše. Ta del je poleg nalog za preverjanje razumevanja pesemskega besedila vseboval tudi štiri naloge iz literarnovednega znanja, ki pa učencem niso povzročale večjih težav. Nižji dosežek so učenci dosegli pri razumevanju sporočila pesemskega besedila in pri sklepanju iz sobesedila. 8. naloga, ki se je izkazala kot najzahtevnejša (posploševanje, sklepanje s pogledom na celotno besedilo), je imela negativen indeks diskriminativnosti, torej ni ločila uspešnih učencev od manj uspešnih.

V drugem, neumetnostnem delu preizkusa so naloge, ki jih učenci rešujejo z uporabo izhodiščnega besedila, in jezikovne naloge. Med nalogami, vezanimi na branje neumetnostnega besedila, so učenci najuspešneje rešili 16., 17. in 18. nalogo (povprečni IT je 0, 72). Pri vseh naštetih nalogah so morali učenci poiskati zahtevani podatek iz besedila in bili pri tem zelo uspešni. Slabše so rešili 20. nalogo (IT 0,37), pri kateri so morali sklepati. Pri nalogah, ki preverjajo jezikovno in metajezikovno zmožnost, so imeli učenci nekoliko slabši rezultat (povprečni IT je 0, 61).

Pri tvorjenju besedila (reklamni oglas) so učenci dosegli dosežke, ki so primerljivi s tistimi iz prejšnjih let. Najmanj točk so zbrali za ustvarjalnost oziroma izvirnost predstavitve (IT 0,39), največ točk pa za uporabo besedišča (IT 0, 59).

Sklepne ugotovitve

Naloge kljub različnim izhodiščnim besedilom iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev in standardov znanja. Že vrsto let ugotavljamo, da so dosežki nižji pri nalogah, ki preverjajo pravopisno, upovedovalno in metajezikovno zmožnost učencev. Večina učencev uspešno reši naloge, ki preverjajo razumevanje podatkov in podrobnosti ter neposredno izraženih stališč; prepoznajo posamezne pojme (jezikovne in književne), povežejo med seboj dane podatke, najdejo posamezne besede ali rešijo naloge, ki ne zahtevajo natančnega branja ali razumevanja izhodiščnega besedila kot celote. Kot zahtevnejša pa se kažejo vprašanja, ki zahtevajo razumevanje besed in besednih zvez s prenesenim pomenom, posredno izraženih stališč, sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov. Za nekatere učence (zeleno in rumeno območje) se kot zahtevno kaže tudi samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov. Dosežki pa so kljub temu skladni s taksonomsko zahtevnostjo nalog, pa tudi z zahtevnostjo ciljev učnega načrta.

Iz podatkov preverjanja znanja PK za italijanščino sklepa, da je pri pouku premalo samostojnega branja in razumevanja besedil, povezovanja posameznih ugotovitev v celoto ter samostojnega tvorjenja in zapisovanja daljših odgovorov in besedil, tudi v povezavi s pravopisno zmožnostjo. Predlaga ukrepe, ki bi se osredotočili na ugotavljanje in preseganje vzrokov za težave učencev na višjih taksonomskih ravneh znanja.

Dosežki letošnjega preizkusa znanja so primerljivi z dosežki preizkusa znanja, ki so ga devetošolci pisali v preteklih letih, kar potrjuje tudi spodnja preglednica.

Preglednica 4.2.2.2.4: Osnovni statistični podatki – primerjava med leti 2012-2014

	2014	2013	2012
Število učencev	35	50	34
Število postavk	33	32	29
Možne točke	60	60	60
Povprečno število točk	35,20	38	32,47
Povprečno število odstotnih točk	58,67	64,13	54,12
Standardni odklon odstotnih točk	14,80	16,33	19,56
Indeks težavnosti	0,59	0,64	0,54
Indeks zanesljivosti	0,84	0,85	0,88

ALLEGATO ALLA PROVA

Prima parte

Vincenzo Cardarelli

GABBIANI

Non so dove i gabbiani abbiano il nido
ove trovino pace.
Io son come loro
in perpetuo volo.
La vita la sfioro
com'essi l'acqua ad acciuffare il cibo.
E come forse anch'essi amo la quiete,
la gran quiete marina,
ma il mio destino è vivere
balenando in burrasca.

Seconda parte

PUBBLICITÀ COMMERCIALE E PUBBLICITÀ PROGRESSO

Oggi, attraverso i vari canali di informazione (quotidiani, riviste, cartelli stradali, réclame luminose, radio, cinema, televisione) la pubblicità invade e condiziona la nostra vita. Analizzando gli spot pubblicitari attualmente in voga, possiamo notare come il loro compito sia quello di illudere il potenziale acquirente: se egli acquisterà quel determinato prodotto, riuscirà a realizzare sogni e desideri, trasformandosi come per magia da brutto anatroccolo in un bel cigno.

Il ruolo di quanti lavorano nella realizzazione di una campagna pubblicitaria è proprio quello di agire sull'inconscio del consumatore facendo emergere dal suo io i desideri più nascosti, e questo avviene particolarmente nei confronti di alcune categorie: la donna, la famiglia, l'anziano.

La donna-pubblicità è in ogni occasione perfetta. È quasi sempre alta, snella, bionda, ha un lavoro che le procura soddisfazioni, ha molti amici, una bella casa, una bella macchina. La famiglia-pubblicità non è molto numerosa, vive in case eleganti, i bambini sorridono sempre, non fanno arrabbiare i loro genitori che sono molto giovani, belli, eleganti, la mamma non è mai spettinata, né indaffarata. Questa famiglia si nutre quasi esclusivamente di cibi in scatola, di surgelati, di fiocchi di mais, biscotti, grissini, crackers, pizze e beve coca e aranciata.

La stessa cosa si può osservare analizzando la figura dell'anziano, entrato da poco tempo alla ribalta della pubblicità. L'anziano-pubblicità non ha nulla a che vedere con la maggioranza degli anziani che la cronaca ci propone ogni giorno, la cui vita è purtroppo ben più modesta di quella indicata nella pubblicità; ben raramente figli e nipoti sono presenti e affettuosi come quelli tutto miele della pubblicità.

Negli ultimi anni, però, accanto a una pubblicità accattivante e spesso artificiosa si sta affermando una pubblicità che ha come scopo la realizzazione di campagne di utilità sociale. Ciò che caratterizza questa pubblicità "diversa" è il fatto di non essere vincolata alle vendite di un prodotto e di avere come oggetto idee e cause di utilità pubblica: prevenzione di malattie come l'Aids, tutela di gruppi di cittadini, come minoranze etniche, o anche problemi di carattere generale, come la questione ambientale. I promotori delle campagne di pubblico interesse sono in genere imprese no profit, cioè imprese che dalle campagne non ottengono profitti, come ministeri, istituti di ricerca, comuni, ospedali e movimenti che hanno lo scopo di incoraggiare iniziative a favore dei propri associati o della collettività (Telefono Azzurro, Medici senza Frontiere, l'Ente Nazionale per la Protezione degli Animali…).

Dal 1970 opera in Italia la Pubblicità Progresso, nata proprio allo scopo di informare l'opinione pubblica sulla possibilità di utilizzare le tecniche pubblicitarie in settori diversi da quelli commerciali.

(Fonte: @Copyright 2006 – Editrice La Scuola)

Prima parte

Leggi attentamente la poesia *Gabbiani* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Da quanti versi e da quante strofe è composta questa poesia?

_____

(2 punti)

2. Come si definiscono i versi usati dal poeta, dato che non hanno rima e sono di lunghezza diversa?

_____

(1 punto)

3. Qual è l'argomento della poesia?

A Il volo

B I gabbiani

C La quiete marina

D La burrasca

(1 punto)

4. Qual è il tema della poesia?

A L'amore

B La gioia di vivere

C L'incertezza del vivere

D Il desiderio di libertà

(1 punto)

5. Perché il poeta si paragona ai gabbiani?

Le risposte attese sono tre.

_____

_____

_____

(3 punti)

6. Che cosa significano i versi?

"La vita la sfioro
com'essi l'acqua ad acciuffare il cibo."

Cerchia la lettera con la risposta esatta.

A Che il poeta vive pienamente e intensamente ogni attimo della sua vita

B Che il poeta riesce ad essere felice solo in alcuni fuggevoli momenti

C Che il poeta ama toccare la superficie marina

D Che il poeta non è felice nemmeno in riva al mare

(1 punto)

7. Nei versi appena citati ("La vita la sfioro/com'essi l'acqua ad acciuffare il cibo.")
è presente una similitudine. Scrivi sulle righe gli elementi che vengono paragonati.

I termine di paragone: _____

II termine di paragone: _____

(2 punti)

8. Che cosa impedisce al poeta di vivere tranquillamente?

_____

(1 punto)

9. Il poeta ritiene la propria vita una burrasca. Sapresti spiegare il perché?

_____

_____

(2 punti)

10. Nella poesia c'è una rima casuale. Individuala e trascrivi i versi che rimano tra di loro.

_____

_____

(1 punto)

Seconda parte

Leggi attentamente il testo *Pubblicità commerciale e pubblicità progresso* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

11. a) Di che tipo è il testo che hai letto?

A Narrativo

B Descrittivo

C Espositivo

D Regolativo

b) Motiva la tua risposta.

_____

_____

(3 punti)

12. Attraverso quali mezzi la pubblicità entra nelle nostre case secondo l'autore del testo? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

_____

(2 punti)

13. Quale illusione cerca di creare la pubblicità nell'acquirente? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

_____

(2 punti)

14. Secondo l'autore su che cosa cercano di agire i pubblicitari?

_____

(1 punto)

15. Il prefisso *in* – nella parola inconscio significa *non*. Forma altre quattro parole in cui il prefisso *in* – abbia lo stesso significato.

_____ _____

_____ _____

(4 punti)

16. Quali sono le tre categorie che i pubblicitari cercano di influenzare maggiormente?

_____ _____ _____

(1 punto)

17. Quali sono le caratteristiche fisiche della donna della pubblicità?

_____ _____ _____

(1 punto)

18. Come sono i figli della pubblicità?

_____

(1 punto)

19. Riporta i tre aggettivi qualificativi che definiscono i genitori della pubblicità.

_____ _____ _____

(1 punto)

20. Perché la famiglia della pubblicità non mangia cibi cucinati a casa, ma preferisce cibi in scatola e surgelati?

_____

_____

_____

(2 punti)

21. In che cosa si differenzia la situazione che vive la maggioranza degli anziani rispetto a quella presentata dalla pubblicità?

_____

(2 punti)

22. Ricopia l'espressione che evidenzia l'aspetto esagerato del comportamento di figli e nipoti nei confronti dei nonni della pubblicità.

_____

(1 punto)

23. Come si chiama la pubblicità che non ha lo scopo di vendere prodotti ma di sensibilizzare il pubblico riguardo all'ambiente o a qualche problema che tocca molte persone?

_____

(1 punto)

24. a) Quali sono il modo e il tempo verbale prevalenti di questo testo?

_____

b) Perché l'autore ha usato questo tempo verbale?

_____

(2 punti)

25. Trova l'intruso in questa serie di sinonimi:

condiziona: influenza, libera, suggestiona, vincola

potenziale: possibile, probabile, improbabile, eventuale

acquirente: compratore, cliente, consumatore, mercante, commesso

accattivante: affascinante, attraente, rivoltante, seducente, invitante

promotori: iniziatori, organizzatori, ideatori, calunniatori

(5 punti)

26. Collettività è un nome

A individuale

B collettivo

C proprio

D alterato

(1 punto)

27. Essere in voga significa:

A Stare vogando

B Essere di moda

C Essere impetuosi

D Essere ripetitivi

(1 punto)

28. Trasforma in indiretto il seguente discorso diretto:

Nel 1970 dissero ai pubblicitari: “La Pubblicità Progresso avrà lo scopo di informare l'opinione pubblica in settori che saranno diversi da quelli commerciali.”

_____

_____

_____

(3 punti)

29. Prepara un messaggio di Pubblicità Progresso per sensibilizzare l'opinione pubblica sulla necessità di tutelare gli animali.

Descrivi in breve l'immagine che vorresti inserire nel tuo testo pubblicitario. Ricorda di inventare uno slogan e di scrivere sotto di esso una breve spiegazione per convincere chi leggerà il tuo messaggio. Utilizza le caratteristiche del testo argomentativo, espositivo o regolativo. Puoi usare il linguaggio figurato.

A	B	C	D	E
2	3	2	2	2

Punteggio totale: 60

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz madžarščine v 6. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.3.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 6. razred

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz madžarščine v 9. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.3.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 9. razred

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz madžarščine v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja iz madžarščine predstavlja posodobljeni *Učni načrt za madžarščino kot materinščino*, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa znanja je 60 minut. Preizkus znanja sestoji iz dveh delov: v I. delu je neznano neumetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje in jezikovna znanja, v II. delu pa praviloma neznano umetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, književna znanja in zmožnost tvorbe krajšega poustvarjalnega besedila. Učenci lahko v I. delu dosežejo 24 točk, v II. delu pa 16 točk, skupaj torej 40 točk. Število nalog je lahko različno, a ne večje od 25.

Z nalogami preverjamo:

- branje praviloma neznanega neumetnostnega besedila,
- razumevanje prebranega neumetnostnega besedila,
- jezikovno znanje in zmožnost rabe jezika,
- branje praviloma neznanega umetnostnega besedila,
- razumevanje prebranega umetnostnega besedila,
- književno znanje,
- zmožnost tvorbe krajšega neumetnostnega besedila ali krajšega besedila na podlagi prebranega umetnostnega besedila.

Preglednica 4.2.3.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Tipi nalog

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, naloge utemeljevanja, naloge urejanja in povezovanja). Preizkus vsebuje tudi nalogo samostojnega tvorjenja krajšega besedila.

Analiza dosežkov

NPZ iz madžarščine v 6. razredu je v šolskem letu 2013/2014 opravljalo 19 učencev dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 26,21 točke, kar je 65,53 %.

Preglednica 4.2.3.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	19
Število postavk	29
Možne točke	40
Povprečno število točk	26,21
Povprečno število odstotnih točk	65,53
Standardni odklon odstotnih točk	0,19
Indeks težavnosti	0,66
Indeks zanesljivosti	0,88

Dosežki po spolu, šolah in regijah

NPZ iz madžarščine v 6. razredu je opravljalo malo učencev iz ene regije (Pomurske), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu in regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bilo neznano neumetnostno besedilo, in sicer otroški likovni natečaj z naslovom ***Hulladékhegyen innen és túl – gyermekrajzpályázat 2011***, prirejeno po viru www.fkf.hu. V tem delu preizkusa je bilo 15 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom. Skupno število točk je 24.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo ter metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo.

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oziroma posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed) so zahtevale naloge od 1–7, za skupno 10 točk. Najbolje rešeni nalogi sta bili 5. in 7. naloga (IT 0,87 oz. 0,84), od katerih je prva preverjala pravilnost trditev, druga pa razumevanje pomena tujk. Učenci so dobro rešili še 1. in 2. nalogo (IT 0,74 oz. 0,79). Pri 1. nalogi so učenci morali ugotoviti, kdo je naročnik besedila in komu je namenjeno. Pri 2. nalogi pa so učenci morali izpisati besedo, iz katere je razvidno, da likovni natečaj ni bil prvič objavljen. Slabše je bila rešena 3. naloga (IT 0,63), ki je preverjala razliko med sedanjim in prejšnjimi natečaji. Najslabše sta bili rešeni nalogi 4 in 6 (IT 0,47 oz. 0,42). Pri 4. nalogi so morali učenci iz besedila izluščiti avtorja slikovnega dela besedila, 6. naloga pa je zahtevala zapis pomena besede na podlagi besedila.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge od 8–15, za skupno 14 točk. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Naloge so bile srednje zahtevne. Najbolje rešeni nalogi sta 10. in 12. (IT 0,74 oz. 0,71). Pri 10. nalogi so morali učenci naštete besede postaviti v abecedni red in ugotoviti besedno vrsto člena zloženih besed. 12. naloga pa je zahtevala dopolnjevanje besedila s kratkimi ali dolgimi samoglasniki in soglasniki. Dobro je bila rešena tudi 11. naloga (IT 0,63), kjer so morali učenci podčrtati pravilni zapis številčne besedne zveze. Slabše rešene naloge so 8., 14. in 15. (IT 0,50, 0,53 oz. 0,55). 8. naloga je preverjala tvorbo zloženih besed in njihovo uporabo v povedih. Pri 14. nalogi so morali učenci tvoriti želelno poved, pri 15. nalogi pa vprašalni povedi na podlagi podčrtanih besed. Najslabše rešeni nalogi sta 9. (IT 0,47) in 13. (IT 0,45) naloga. Prva od njiju je zahtevala podčrtanje nepravilno deljene besede in zapis pravilnega deljenja, druga pa dopolnjevanje povedi s pravilno sklanjanimi besedami.

Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 6. razred (I. del)

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
1.01	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (izpis tega, kdo je naročnik besedila in komu je namenjeno). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,74	0,48
1.02	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (izpis besede, iz katere je razvidno, da likovni natečaj ni bil prvič objavljen). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,79	0,46
1.03	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (ugotavljanje razlike med sedanjim in prejšnjimi natečaji). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,63	0,12
1.04	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (izpis imena avtorja slike ter kraja razstave nagrajenih likovnih del). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,47	0,64
1.05	I in II	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pravilnost trditev). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,87	-0,03
1.06	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (obrazložitev pomena besede). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,42	- 0,32
1.07	I	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja razumevanje tujk. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,84	0,37
1.08	III	Naloga odprtega tipa. Preverja tvorbo zloženih besedi in njihovo uporabo v povedih. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,50	0,70
1.09	II	Naloga kratkega odgovora (pravilno deljenje besed). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,47	0,51
1.10	I	Naloga kratkega odgovora (postavljanje besed v abecedni red in ugotavljanje besedne vrste). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,74	0,70
1.11	III	Naloga prepoznavanja (preverja pravilni zapis števnikov). Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,63	0,24
1.12	I in II	Naloga dopolnjevanja (dopolnjevanje besed z ustreznimi kratkimi ali dolgimi samoglasniki in soglasniki). Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,71	0,65
1.13	I in II	Naloga dopolnjevanja (dopolnitev povedi s pravilnimi skloni samostalnikov). Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,45	0,58
1.14	II	Naloga odprtega tipa. Tvorba želelne povedi. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,53	0,59
1.15	II	Naloga odprtega tipa (tvorba ustreznih vprašalnih povedi). Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2točkama.	0,55	0,80

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na umetno pravljico ***Röpke – Egy lombtündér igaz története*** avtorice ***Mónike Fülöp***. V tem delu preizkusa je 7 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 16.

Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so preverjale naloge od 2–6, za skupno 8 točk. Naloge so bile zahtevnejše. Najbolje rešeni nalogi sta 4. in 6. naloga (IT 0,84 oz. 0,89). 4. naloga je bila naloga odprtega tipa, pri kateri so morali učenci napisati, kako si je glavna junakinja zlomila krila in v kolikšni meri je bila za to sama odgovorna. Pri 6. nalogi pa so morali poiskati ustrezno nadaljevanje dveh povedi, da so dobili pravilni trditvi. Dobro so rešili tudi 2. in 5. nalogo (IT 0,63 oz. 0,58). Prva je preverjala izpis dveh krajev dogajanja, druga pa je zahtevala kratke odgovore na vprašanji, ki sta se nanašali na skupino književnih oseb. Najslabše rešena naloga je 3. (IT 0,47). Ta naloga je preverjala čas dogajanja prvega kraja dogajanja.

Prepoznavanje književne vrste (umetna pravljica) oziroma prepoznavanje značilnosti književne vrste je preverjala 1. naloga (IT 0,76). Učenci so nalogo dobro reševali.

Tvorbna naloga je bila 7. naloga. Učenci so morali napisati kratko zgodbo v 5–7 povedih po danih navodilih. Zgodba naj bi pripovedovala o tem, kako je Röpke uspela popraviti svojo napako, da bi ljudje in vile ponovno složno zaživeli. Naloga je bila ovrednotena s 6 točkami: vsebina (2 točki), slog (2 točki), zgradba (1 točka) in pravopis (1 točka). Učenci so največ točk zbrali pri zgradbi (IT 0,89), nekoliko manj pa pri vsebini (IT 0,68). Največ težav sta jim povzročala slog in pravopis (IT 0,55 oz. 0,58).

Preglednica 4.2.3.1.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 6. razred (II. del)

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.01	III	Naloga dopolnjevanja. Preverjala je prepoznavanje in poznavanje značilnosti umetne pravljice. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,76	0,40
2.02	I	Naloga kratkega odgovora (izpis krajev dogajanja). Preverja razumevanje izhodiščnega besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,63	0,34
2.03	I	Naloga kratkega odgovora (izpis časa dogajanja). Preverja razumevanje izhodiščnega besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,47	0,39
2.04	III	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (kratka utemeljitev, kako si je Röpke zlomila krila in v kolikšni meri je bila za to sama odgovorna). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,84	0,40
2.05	III	Naloga odprtega tipa in kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (starost članov sveta vilinskih starešin in kakšne odločitve je sprejemal). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,58	0,35
2.06	I	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Zahtevala je povezovanje ustreznih delov trditev. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,89	0,42
2.07A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s 6 točkami.	0,68	0,35
2.07B	III		0,55	0,73
2.07C	III		0,89	0,25
2.07D	II		0,58	0,59

Sklepne ugotovitve

Predmetna komisija je z dosežki učencev pri NPZ-ju zadovoljna. Rezultati so podobni lanskim. NPZ so učenci in učitelji ocenili kot korektno pripravljeno in učencem primerno.

E-vrednotenje smo izvedle članice PK in nekaj učiteljic in je potekalo brez težav.

Dosežke preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanjih študijskih skupin.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

„HULLADÉKHEGYEN INNEN ÉS TÚL” – Gyermekrajzpályázat 2011

A **Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt.** 2011. április 22-én, a Föld napja alkalmából ismét meghirdeti évek óta népszerű gyermekrajzpályázatát. Idén első ízben tüntetjük fel az eseménnyel kapcsolatos tájékoztató anyagainkon, hirdetéseinken, plakátjainkon a pályázat logóját, amely a 2009-es rajzverseny egyik fődíjasának, Varga Kincsőnek az alkotása.

Az alkotásokat három korosztálytól, a 4–6, a 7–10 és a 11–14 éves gyerekektől várjuk.

Mindhárom korosztályban 10-10 döntőst választunk ki, akik közül egy-egy fődíjat ítélünk oda a legügyesebbeknek. Indokolt esetben a zsűri egy-egy különdíjjal is jutalmazhat pályaműveket.

Milyen témában alkothatnak a gyermekek?

- A Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. tevékenységei (pl. Mit csinál a kukásautó?, Hogyan lesz tiszta az utca?, Kukásember/utcaseprő története, A kukáskocsi/ hókotró kalandjai)
- A hulladék útja (pl. születése, felhasználása, kezelése, feldolgozása)
- Mit tudunk tenni a tisztább környezetért? (pl. javaslatok, ötletek)

Milyen kategóriákban várjuk a rajzokat?

- Hagyományos technikákkal készült alkotások (ceruza, vízfesték, zsírkréta stb.)
- Különböző anyagok felhasználásával készült alkotások (montázs, kollázs)
- Számítógépen készített alkotások (paint-program)

Milyen formában készülhetnek el a művek?
A gyerekek rajzolhatnak, festhetnek, vághatnak és ragaszthatnak A/3-as vagy A/4-es méretben, bármilyen egyedi technikával, akár számítógéppel is.

A rajzokat egy öttagú **szakértő zsűri** bírálja el.

Díjak:
– **három fődíj:** a Budai Rajziskola megtekintése, részvétel egy kreatív foglalkozáson, az alkotások felnagyított méretben egy-egy kukásautó oldalára kerülnek fel
– **a harminc döntős díja:** a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. és az ÖKO-Pannon Nonprofit Kft. ajándékcsomagja

Beküldési határidő: 2011. szeptember 16.
A pályaműveket az alábbi címen várjuk:
Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. PR Iroda, 1081 Budapest, Alföldi utca 7.

A pályázat feltételeiről bővebb információ az FKF Zrt. oldalán, a www.fkf.hu-n található.

(*A www.fkf.hu nyomán.*)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Fülöp Monika: Röpke – Egy lombtündér igaz története (részlet)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis tündér, akit Röpkének hívtak. Röpke mindig vidám volt, mint a tündérek általában, és nagyon szeretett játszani. Kedvenc huncutságai közé tartozott, hogy ide-oda röpködve a fák között az arra járó emberek orrát megcsiklandozta. Mire azok nagyokat tüsszentettek. Figyelmeztette is őt sokszor Őrzel, a tündér ifjakra felügyelő angyal, hogy hagyja abba az emberek birizgálását. Röpke azonban rá sem hederített. Alig várta, hogy arra jöjjön egy ember, akit tüsszentésre ingerelhet.

Történt egyszer, hogy amikor Röpke megcsiklandozta egy nagyra nőtt férfiember orrát, az odacsapott, s noha magát is orrba vágta, úgy arrébb taszajtotta a kis tündért, hogy az nekivágódott egy óriási fa kemény törzsének, és letörött az egyik szárnya. Röpke a földre esett. Hiába próbált újra és újra felemelkedni, nem sikerült neki. Ekkor ért oda Őrzel, az angyal, aki mérgelődve faggatni kezdte:

– Röpke! Mit csinálsz itt? És egyáltalán, tudod te hány óra van? Este nyolc! Rég otthon lenne a helyed a Lombpalotában. De te csak üldögélsz, és még sírsz is. Mi történt?

– Nem tudok repülni. Hogy menjek így haza? – szipogta elkeseredetten a kis tündér.

– Hogyhogy nem tudsz repülni? Reggel még tudtál – méregette Őrzel gyanakodva kis védencét.

– Hát, reggel még tudtam, de aztán letörött az egyik szárnyam, mert nekirepültem ennek a hatalmas fának – felelte még mindig könnyes szemmel Röpke.

– Mondd, miért érzem azt, hogy valami huncutság is volt a dologban? – kérdezte összevont szemöldökkel Őrzel.

– Csak egy kicsi – szipogott Röpke – egy egészen kicsi csiki-miki.

– No, jól van, ne sírj! Majd én hazaviszlek – s egy szempillantás alatt a magasba emelkedtek.

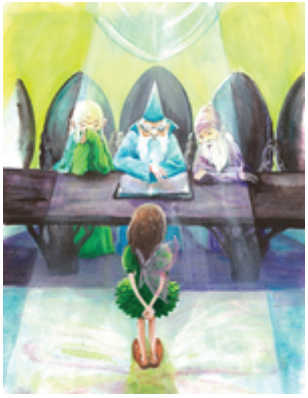

Őrzel megérkezett Röpkével a Lombpalotába, a tündérek királyának otthonába. A tündérek törvényei szerint szigorú büntetésben részesül az, aki megszegi az emberekkel való érintkezés szabályait. S mivel Röpke így tett, meg kell jelennie a Tündértanács előtt. A tanács tagjai a legöregebb tündérek voltak. Ők még abban az időben születtek, amikor a tündérek és az emberek egyetértésben munkálkodtak. Azóta sok ezer év telt el, és minden megváltozott. Már nem segítik egymást az emberek és a tündérek. Röpke megszeppenve állt a Tanács előtt, zöld sziromruhája szélét gyűrögette, és bizakodva várta a bölcs tündérek döntését. Ekkor Szíriosz, a legöregebb tündér szólalt meg:

– Röpke! Őrzel figyelmeztetései ellenére folyton csiklandoztad az emberek orrát, tüsszentésre ingerelve őket. Pedig az emberekkel való érintkezés szabályai szerint az ilyesmi szigorúan tilos! Mégsem büntetünk meg. Éppen elég büntetés neked az, hogy letörött a szárnyad. Így csak a fák alsó ágáig tudsz felkapaszkodni, a Lombpalotáig sajnos nem.

– De hát a tündérek szárnya újra kinő! – vágott Szíriosz szavába Röpke.

– Igen. De nem magától. Csakis a jócselekedetektől – helyesbítette a bölcs tündér –, elküldünk most téged, hogy visszaszerezd a szárnyad, és újra közénk tartozz. A feladatod az lesz, hogy a sok megcsiklandozott ember közül egynek meg kell nyitnod a szívét a természet szeretetére. És ahogyan az egyre több növényhez és állathoz tud szeretettel fordulni, úgy nő ki a szárnyad is. De ne feledd: óvatosan közeledj az emberekhez, mert a szívük kemény, magányos és félelemmel teli!

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *„Hulladékhegyen innen és túl” – Gyermekrajzpályázat 2011* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Kinek a megbízásából készült a szöveg, és kiknek szól?
   Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

   A Az öttagú zsűri megbízásából, a gyerekeknek szól.

   B Az ÖKO-Pannon Nonprofit Kft. megbízásából, a tanároknak szól.

   C A Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. megbízásából, az általános iskolás gyerekeknek szól.

   D A Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. megbízásából, a négy és tizennégy év közötti gyerekeknek szól.

   (1 pont)

2. Írd ki az első bekezdésből azt az egy szót, amelyből kiderül, hogy nem először hirdetik meg ezt a rajzpályázatot!

   _____

   (1 pont)

3. Mi a különbség az itt olvasható pályázat és a korábbiak között? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

   A Ez a pályázat a Föld napjához kapcsolódik, a korábbiak nem.

   B Ehhez a pályázathoz plakátok is készültek, a korábbiakhoz nem.

   C Most először hirdették meg három kategóriában a versenyt.

   D Most a versenyhez kapcsolódó anyagokon szerepel a pályázat logója.

   (1 pont)

4. Röviden válaszolj a kérdésekre!

4. a) Ki készítette a képen látható rajzot?

_____

(1 pont)

4. b) Hol lesznek majd láthatók a fődíjat nyert alkotások?

_____

(1 pont)

5. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I-t vagy a H-t!

Mindhárom kategóriában kioszthatnak egy-egy különdíjat is.	I	H
A pályázóknak három hónap alatt kell elkészíteniük alkotásaikat.	I	H

(2 pont)

6. Fogalmazd meg röviden az alábbi szó jelentését!

kuka _____

(1 pont)

7. Mit jelentenek az alábbi idegen szavak? A jelentésükre a szövegből is következtethetsz. Írd a megfelelő jelentés betűjelét a szavak előtti vonalra!

_____ kollázs	A	sárga és barna tésztából készült kalács
	B	tárgyon vagy másutt elhelyezett jel, védjegy
_____ logó	C	papírszeletek felragasztásával készült alkotás
	D	beszédhibát javító szakember

(2 pont)

8. Alkoss egy-egy újabb összetett szót az alábbi szavak aláhúzott részével, a zárójelben megadott jelentésnek megfelelően! Majd írj egy-egy mondatot az így kapott szavakkal!

hókotró; új összetett szó: _____ (labda alakúra gyúrt hó)

Mondat:

_____

korosztály; új összetett szó: _____ (egy osztály vezetésével megbízott tanár)

Mondat:

_____

(2 pont)

9. Melyik szó nincs helyesen elválasztva? Húzd alá, majd a vonalra írd le helyesen elválasztva!

rajz – is – ko – la hul – la – dék a – lá – bbi

_____

(1 pont)

10. a) Számozással 1-től 3-ig állítsd betűrendbe a szavakat!

_____ kukásember _____ kukáskocsi _____ kukásautó

(1 pont)

10. b) Az a) feladat szavai összetett szavak. Az előtagjuk melléknév. Milyen szófajú az utótagjuk? Írd a vonalra!

_____

(1 pont)

11. Húzd alá, mikor írtuk le helyesen betűkkel a sor elején levő szószerkezet számjegyeit!

7–10 éves hetediktől tizedikig héttől tíz héttől tízig

(1 pont)

12. Pótold az alábbi szövegben a hiányzó magán- és mássalhangzókat!

A pályázatra rengeteg rajzot kül_____ek be a gyerekek. A zsűri nagyon nehezen

választo_____a ki a legjo_____ alkotásokat. Néhány sikeres pályázót

megh_____vtak a Budai Rajziskolába.

(2 pont)

13. Egészítsd ki a mondatot a zárójelben magadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

A 4–6 éveseknél egy _____ kislány kapta a fődíjat,
(Nagykanizsa)

aki a rajzát _____ készítette el.
(vízfesték)

(2 pont)

14. Fogalmazd meg egy óhajtó mondatban, hogy részt szerettél volna venni a pályázaton!

_____

_____

(2 pont)

15. Kérdezz az aláhúzott szóra egész mondattal!

A rajzokat szakértő zsűri bírálja el.

_____

Bővebb információ a honlapon található.

_____

(2 pont)

II. RÉSZ

Figyelmesen olvasd el a *Röpke – Egy lombtündér igaz története* című szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Egészítsd ki a szövegre vonatkozó mondatokat a megfelelő szavakkal!

   A szöveg úgy kezdődik, mint általában a _____.

   Szerepelnek benne _____ lények is, ilyen például a

   címszereplő. Azt is gondolhatnánk, hogy ez egy _____,

   de nem az, hiszen ismerjük a szerzőjét, akit

   _____ hívnak.

   (2 pont)

2. Írd a vonalakra a történet két helyszínét!

   _____

   _____

   (1 pont)

3. Melyik napszakban történik az első helyszínen a cselekmény? Írd a vonalra!

   _____

   (1 pont)

4. Fogalmazd meg egy-egy mondatban:

4. a) hogyan törött le Röpke egyik szárnya!

_____

_____

(1 pont)

4. b) mennyire volt ezért felelős ő maga!

_____

_____

(1 pont)

5. Válaszolj a kérdésekre!

5. a) Hány évesek voltak a Tündértanács tagjai?

_____

(1 pont)

5. b) Miről szokott döntést hozni a Tündértanács?

_____

_____

_____

(1 pont)

6. Párosítsd a tagmondatokat úgy, hogy igaz állításokat kapjál! Írd a megfelelő folytatás betűjelét a mondatok előtti vonalra!

_____ Az emberek és a tündérek azért nem élnek már egyetértésben,

_____ Röpkének akkor fog kinőni a szárnya,

A ha többet nem birizgálja az embereket.

B mert az emberek nem tudnak szeretni.

C ha legalább egy emberben felébreszti a természet iránti szeretetet.

D mert a tündérek palotában élnek.

(2 pont)

7. Képzeld el, hogy Röpkének annyira sikerült jóvátennie a hibáját, hogy a tündérek és az emberek újra barátságban és szeretetben éltek, és ő ezért külön jutalomban is részesült! Meséld el ezt 5–7 mondatban!

a	b	c	d
2	2	1	1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Összpontszám: 40

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz madžarščine v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja iz madžarščine predstavlja posodobljeni *Učni načrt za madžarščino kot materinščino*, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa znanja je 60 minut. Preizkus znanja sestoji iz dveh delov: v I. delu je neznano neumetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, jezikovna znanja in zmožnost vodene tvorbe krajšega neumetnostnega besedila, v II. pa praviloma neznano umetnostno besedilo in naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, književno znanje in zmožnost tvorbe krajšega poustvarjalnega besedila. Učenci lahko v I. delu dosežejo 36 točk, v II. pa 24, skupno torej 60 točk. Število nalog je različno, maksimalno število je omejeno s 36.

Z nalogami preverjamo:

- branje praviloma neznanega neumetnostnega besedila,
- razumevanje prebranega neumetnostnega besedila,
- jezikovno znanje in zmožnost rabe jezika,
- zmožnost vodene tvorbe krajšega neumetnostnega besedila,
- branje praviloma neznanega umetnostnega besedila,
- razumevanje in interpretacijo prebranega umetnostnega besedila,
- književno znanje,
- zmožnost tvorbe krajšega besedila na podlagi umetnostnega besedila.

Preglednica 4.2.3.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje, uporaba	35 %
III.	višji nivoji (npr. samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje)	35 %

Tipi nalog

Preizkus znanja sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja, utemeljevanja), vsebuje tudi vodeno samostojno tvorjenje dveh krajših besedil.

Analiza dosežkov

NPZ iz madžarščine v 9. razredu je v šolskem letu 2013/2014 opravljalo 22 učencev dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 34,09 točke, kar je 56,82 %.

Preglednica 4.2.3.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	22
Število postavk	44
Možne točke	60
Povprečno število točk	34,09
Povprečno število odstotnih točk	56,82
Standardni odklon odstotnih točk	0,17
Indeks težavnosti	0,57
Indeks zanesljivosti	0,90

Dosežki po spolu, šolah in regijah

NPZ iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev iz ene regije (Pomurske), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analiz po spolu in regijah. Zaradi majhnega števila udeleženih šol prav tako niso prikazani dosežki po šolah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bilo neznano neumetnostno besedilo, predstavitev življenjske poti in igralske kariere filmskega igralca Béle Lugosija, z naslovom ***55 éve hunyt el a magyar Drakula***, prirejeno po viru spletne strani www.kozossegfigyelo.hu. V tem delu je bilo 19 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo pomensko razčlembo, okoliščinsko/pragmatično in naklonsko razčlembo, metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oziroma delov besedila in zmožnost razumevanja pomena posameznih besed) so zahtevale naloge 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 in 9, skupno število točk je 12.

Učenci so najboljše rešili 7. nalogo (IT 0,86), ki je zahtevala dopolnjevanje povedi z ustreznimi podatki. Dobro so bile rešene tudi naloge 2, 6 in 8 (IT 0,75, IT 0,73 in IT 0,77). 2. naloga je bila naloga dopolnjevanja, v kateri so učenci morali na podlagi prebranega izpolniti osebno izkaznico s podatki iz otroštva igralca. 6. in 8. sta bili nalogi utemeljevanja. V 6. nalogi so učenci utemeljevali, da je igralec umrl reven, v 8. pa, zakaj ni dobil življenjske nagrade. Srednje dobro je bila rešena naloga 9 (IT 0,64). Zahtevala je izpis dela povedi, iz katere izvemo, kaj je na fotografiji. Slabše so se učenci odrezali pri nalogah 3, 4 in 5 (IT 0,52 oz. IT 0,50). Pri 3. nalogi so morali označiti pravilnost trditev, 4. naloga pa je zahtevala izpis podatkov iz besedila. 5. naloga je bila naloga izbirnega tipa, v kateri so morali učenci ustrezno obkrožiti dve trditvi, ki sta dokazovali priljubljenost igralca.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo je zahtevala 1. naloga (IT 0,64), ovrednotena z 1 točko. Zahtevala je utemeljitev aktualnosti nastanka besedila.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge od 10–18. S temi nalogami smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče pri teh nalogah doseči 17 točk.

Najbolje rešena naloga je bila 11. (IT 0,95), v kateri so učenci morali iz besedila izpisati protipomenko dane besede. Dobro sta bili rešeni tudi nalogi 14 in 18 (IT 0,80). 14. naloga je preverjala prepoznavanje besednih vrst v povedih (samostalnik, glagol in deležnik). 18. naloga je zahtevala prepoznavanje priredno in podredno zloženih povedi ter tvorbo osebkovega odvisnika. Srednje dobro je bila rešena 10. naloga (IT 0,68). V prvem delu naloge so morali učenci iz besedila izpisati stalno besedno zvezo, sopomenko dane besedne zveze, v drugem delu pa obrazložiti pomen druge stalne besedne zveze. Slabše sta bili rešeni nalogi 15 in 17 (IT 0,52 oz. 0,55). 15. naloga je zahtevala vstavljanje besed v poved s pravilnimi končnicami. V 17. nalogi so morali učenci prepoznati tri stavčne člene v povedi. Naloge 12, 13 in 16 (IT 0,23, IT 0,25 in IT 0,23) so bile zelo slabo rešene. V 12. nalogi so morali učenci s seznama lastnih imen izpisati tisto, ki se je glasoslovno razlikovalo od drugih. Svojo odločitev so morali tudi utemeljiti. 13. naloga je zahtevala tvorbo zloženih besed z ustreznimi končnicami in njihovo vstavljanje v povedi. Pri 16. nalogi je bilo potrebno pravilno zapisati števnik.

Tvorbna naloga je bila 19. (IT 0,54). Zahtevala je tvorbo besedila (predstavitev filma *Somrak*) z uporabo danih podatkov. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo (1 točka) in pravopis (1 točka). Naloga je bila v celoti slabše rešena. Največ težav je učencem povzročal slog (IT 0,50).

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, madžarščina, 9. razred (I. del)

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
1.01	II	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. okoliščinsko-pragmatično razčlembo (utemeljevanje aktualnosti nastanka besedila). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,64	0,60
1.02	I in II	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (izpolnjevanje osebne izkaznice s podatki iz igralčevega otroštva). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,75	0,45
1.03	I in III	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (pravilnost trditev). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s 3 točkami.	0,52	0,48
1.04	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (izpis podatkov iz besedila). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,52	0,62
1.05	III	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (obkroževanje pravilnih trditev). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,50	0,33
1.06	III	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (utemeljevanje, zakaj je igralec umrl reven). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,73	0,02
1.07	II	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (dopolnjevanje povedi z ustreznimi podatki). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,86	0,50
1.08	III	Naloga odprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo (utemeljevanje, zakaj igralec ni dobil življenjske nagrade). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,77	0,58
1.09	III	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (izpis dela povedi, iz katere izvemo, kaj je na fotografiji). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,64	0,40
1.10	II in IIIa	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (izpis besedne zveze, sopomenke dane besedne zveze in obrazložitev pomena druge stalne besedne zveze). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,68	0,29
1.11	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (izpis protipomenke). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,95	0,18
1.12	II	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (glasoslovje). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,23	0,64
1.13	II in III	Naloga prepoznavanja, dopolnjevanja in tvorbe sestavljenih besed. Preverja besedno-slovnično razčlembo (tvorba sestavljenih besed z ustreznimi končnicami in njihovo vstavljanje v povedi). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,25	0,75
1.14	II	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja prepoznavanje besednih vrst (glagol, deležnik, samostalnik). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,80	0,40
1.15	II	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (vstavljanje besed v poved z ustreznimi končnicami). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,52	0,53
1.16	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (zapis števnika z besedami). Upošteval se je samo pravilen zapis. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,23	0,10
1.17	II	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (prepoznavanje stavčnih členov). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s 3 točkami.	0,56	0,57
1.18	II in III	Naloga prepoznavanja in povezovanja. Preverja poznavanje priredno in zložene povedi in tvorbo podredno zložene povedi. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,80	0,33
1.19A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (predstavitev filma) z uporabo danih podatkov. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s 6 točkami.	0,55	0,28
1.19B	III		0,50	0,35
1.19C	III		0,55	0,47
1.19D	II		0,59	0,66

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na odlomek iz romana ***A Madárijesztő-ház*** avtorice **Judite G. Szabó**. V tem delu preizkusa je 13 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorjenja krajšega besedila (zaključek zgodbe z vidika glavne književne osebe).

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale naloge od 3–7, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 9 točk. Najbolje rešena naloga je bila 3. (IT 0,73), ki je bila naloga dopolnjevanja. Srednje dobro je bila rešena 5. naloga (IT 0,64). Zahtevala je prepoznavanje razpoloženja odlomka in utemeljitev izbire. Nekoliko slabše so učenci rešili 6. nalogo (IT 0,58), v kateri so morali odgovoriti na tri vprašanja, ki so se navezovala na izhodiščno besedilo. Najslabše rešeni nalogi sta bili 4. in 7. (IT 0,45 oz. 0,41). Pri 4. nalogi so morali učenci izpisati besedno zvezo, iz katere je bilo možno sklepati o času dogajanja. 7. naloga je bila naloga kratkega odgovora. Učenci so morali določiti, kje se je nahajal glavni junak v zadnjem odstavku odlomka.

Literarnovedno znanje so z 9 točkami preverjale 1. in 2. naloga ter naloge od 8–12. Učenci so najbolje rešili 1. nalogo (IT 0,91), ki je bila naloga izbirnega tipa in je preverjala poznavanje zvrsti in oblike književnega besedila. Dobro je bila rešena tudi 8. naloga (IT 0,73), ki je zahtevala izpis sopomenk. Slabše sta bili rešeni nalogi 11 in 12 (IT 0,50 oz. 0,55). Pri 11. nalogi so morali učenci podčrtati naslov znanega književnega dela, katerega avtor ni bil omenjen v 10. nalogi. 12. naloga pa je preverjala poznavanje junakov literarnih del, naštetih v 11. nalogi. Učenci so najslabše rešili naloge 2, 9 in 10 (IT 0,45 oz. 0,36). 2. naloga je preverjala poznavanje literarne vrste. 9. naloga je zahtevala izpis prispodobe in poosebitve, v 10. nalogi pa so učenci morali označiti dva sodobnika avtorice besedila.

Tvorbna naloga je bila 13., ki je od učencev zahtevala tvorbo 5–7 povedi v 1. osebi ednine. Izhodiščnemu besedilu so morali v imenu glavnega junaka napisati srečen konec. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo (1 točka) in pravopis (1 točka). Naloga je bila slabo rešena. Največ točk so učenci zbrali pri zgradbi (IT 0,68), pri vsebini in slogu pa so se odrezali slabše kot prejšnje leto (IT 0,48). Največ težav jim še vedno povzroča pravopis (IT 0,23).

Preglednica 4.2.3.2.4: Specifikacijska tabela, madžarščina, 9. razred (II. del)

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.01	II	Naloga izbirnega tipa. Preverja prepoznavanje zvrsti in oblike. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,91	0,05
2.02	I	Naloga kratkega odgovora. Preverja poznavanje literarne vrste celotnega besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,45	0,47
2.03	I in II	Naloga dopolnjevanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (književne osebe in odnosi med njimi). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,73	0,41
2.04	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (izpis besedne zveze, ki določa čas dogajanja). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,45	0,58
2.05	II in III	Naloga izbirnega tipa in utemeljevanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (prepoznavanje razpoloženja odlomka in utemeljitev izbire). Zahtevnejša naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,64	0,25
2.06	I in II	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila (odgovori na tri vprašanja). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s 3 točkami.	0,58	0,13
2.07	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in književno znanje (kraj dogajanja). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,41	0,66
2.08	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja prepoznavanje pomena besed in izpis njihovih sopomenk. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,73	0,28
2.09	II	Naloga kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje (izpis prispodobe in poosebitve). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 2 točkama.	0,45	0,53
2.10	III	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje (sodobniki pisateljice). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,36	0,04

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis	IT	ID
2.11	II	Naloga izbirnega tipa in povezovanja (z 10. nalogo). Preverja literarnovedno znanje (poznavanje avtorjev in njihovih del). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,50	0,22
2.12	II	Naloga kratkega odgovora in povezovanja (z 11. nalogo). Preverja literarnovedno znanje (povezovanje romanov s književnimi osebami). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z 1 točko.	0,55	0,46
2.13A	III	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (zaključek zgodbe z vidika glavne književne osebe). Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s 6 točkami.	0,48	0,55
2.13B	III		0,48	0,47
2.13C	III		0,68	0,46
2.13D	II		0,23	0,38

Sklepne ugotovitve

PK je z dosežki pri NPZ-ju zadovoljna. Le-ti so podobni lanskim. Učitelji in učenci so preizkus znanja ocenili za primernega. Besedila so bila po njihovem mnenju zanimiva. Preizkus je podobno kakor v prejšnjih letih pokazal, da večina učencev nima težav z razumevanjem besedil, šibkejši pa so na področju pravopisa in slovnice, imajo pa tudi pomanjkljivo besedišče.

Razvijanju teh zmožnosti je potrebno načrtno posvečati več pozornosti pri pouku in sproti preverjati, ali učenci napredujejo na področjih, na katerih se pri NPZ-ju kaže nižja uspešnost.

E-vrednotenje smo izvedle članice PK in nekaj drugih učiteljic in je potekalo brez težav.

Dosežke preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanju študijskih skupin.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

55 éve hunyt el a magyar Drakula

Lugosi Béla, a horrorfilmek egykori sztárja, akinek neve egybeforrott Drakula szerepével, 55 éve, 1956. augusztus 16-án halt meg.

(1.) Blaskó Bélaként született 1882. október 20-án. Művésznevét szülőhelye, Lugos után vette fel. Pék apja rossz szemmel nézte színészi ambícióit, ezért 12 évesen elszökött otthonról, és egy bányában vállalt munkát. 1913-ban lett a Nemzeti Színház tagja, itt még Shakespeare-t is játszott.

(2.) Az I. világháborúban önkénteseként harcolt, a Tanácsköztársaság alatt aktív szerepet vállalt, színházi szakszervezetet hozott létre. A proletárdiktatúra bukása után Bécsbe, majd Németországba emigrált, s mert ott sem érezte magát biztonságban, Amerikába távozott.

(3.) Amikor még nem beszélte a nyelvet, az ott élő magyarokból szervezett társulattal lépett fel, angol szerepeit fonetikusan leírt szöveg alapján tanulta meg. A húszas évektől egyre több szerepet kapott színházban és filmen, a sikert az 1927-es év hozta meg számára, amikor a Broadway-n ráosztották Drakula gróf szerepét. A darabot 500 alkalommal játszották, országos turnét is szerveztek belőle, és a hollywoodi filmstúdiók is lecsaptak a témára. 1931-ben a Universal filmstúdió felkérte a Drakula című film főszerepére, Tod Browning rendezésével. Ez a – Bram Stoker azonos című regénye alapján készült – film hozta meg számára a sikert. A siker azonban tragédiát is jelentett, mert soha többé nem tudott kibújni a horrorfilmes skatulyából.

(4.) Kevesen tudják, hogy a film forgatásakor a sminkjét ő maga készítette el, magára haragítva a stúdió neves sminkmesterét. Az első filmek után több levelet kapott női rajongóitól, mint Clark Gable, neve olyan biztos sikert jelentett, hogy még mellékszereplőként is a plakát tetejére nyomtatták.

(5.) A súlyos drogfüggővé vált, zaklatott magánéletű Lugosi olyan szegényen halt meg 1956. augusztus 16-án, 73 éves korában, hogy temetését Frank Sinatra fizette ki. Színészi pályájának legmeghatározóbb szerepe még a túlvilágra is elkísérte, ugyanis Drakula jelmezében temették el.

(6.) Ő maga soha komoly díjat nem kapott, de az Ed Wood című filmben Lugosit megformáló Martin Landaut 1995-ben Oscar-díjjal jutalmazták. A tengerentúlon még mindig hihetetlen népszerűségnek örvendő Drakula-Lugosit rajongói a Filmakadémiánál posztumusz életműdíjra is javasolták, sajnálatos módon azonban tiszteletbeli Oscart a kialakult gyakorlat szerint csak élő filmes legendák kaphatnak. Néhány éve a Madách Színházban mutatták be Müller Péter Lugosiról szóló darabját, amelyet Darvas Iván főszereplésével Szabó István állított színpadra.

(7.) Valódi amerikai legendává vált, úgyhogy 1997-ben még egy 32 centes bélyeget is kapott a hálás utókortól. Egykori hollywoodi házában ma Johnny Depp és családja él.

(www.kozossegfigyelo.hu)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

G. Szabó Judit: A Madárijesztő-ház (részlet)

A szokott módon ébredtem. Éjfél múlt néhány perccel... igen, ennyit mutat a kis világító számlap. És megint a szokott műsor. Léptek... és kopogtatás. Megint léptek és ismét kopogtatás...

Lassan felültem az ágyon, és nagyon szédültem. Nem segített a sok új lakat! A Kopogtató mindenen könnyedén átsuhan. Ez valami más nagyságrend, nem földi lény, talán tényleg a kelták istenei segítik, misztikus és kivédhetetlen...

Remegtem, fáztam, szédültem, két kézzel markoltam a takarót, úgy éreztem, alattam-körülöttem semmi, és ha megmoccanok, zuhanni kezdek...

Két öklömet az arcomhoz kaptam, beharaptam a számat, és hangtalanul patakzottak a könnyeim.

Megéreztem magam mellett Mari tétován tapogató kezét, megéreztem, hogy reszket.

– Nem félek – súgtam neki fakó hangon. – Nem kell félni...

– Sssss!

Éva felkiáltott, inkább kíváncsian, mint ijedten.

– Valaki járkál. És zörög! Lépked és zörög és kalapál.

– Sssss! – csitította Mari rémülten. – Hallgass!

Éva nem hallgatott.

– Valaki jár a padláson és lármázik! A padláson, de én hallom!

Egy pillanat alatt ugrottam, mezítláb futottam az ebédlőbe, úgy mozogtam, mint akit dróton rángatnak, felkapcsoltam a villanyt.

A csillár nappali fénnyel árasztotta el a helyiséget... Az ebédlő üres volt.

Megszakítva és újra és újra hallatszott a kopogtatás. Megint léptek, és mintha téglák esnének le...

Vissza a sárga hálóba! Lekapcsoltam a villanyt.

– Nem fogunk éjjel díszkivilágítást rendezni.

A két testvérem moccanatlan maradt.

– A padláson! – próbált Éva vigasztalni. – Az nem annyira baj.

Lábujjhegyen lopakodtam a hálónk ablakához, hangtalanul húztam félre az elsötétítő függönyt.

Már nem volt bennem félelem, sem nyugalom, amikor az ablakon kilestem. A furcsán világos augusztus éjszakában, Rita kerítése mentén, sorra guggoltak a bokrok.

– Huss, rögtön felszállnak! – Kuncogtam, és újra rázott a vacogás.

Sűrűn fekete volt a lombok rajzolata az égen. Felettük remegve táncoltak, nagyon távolinak tűntek a csillagok, és a szinte fehér háttér előtt tisztán látszott a falnak támasztott létra.

– Létra... – motyogtam. – Padlás...

Igen, tisztán kivehető volt, hogy a hangok, a kopogás, a léptek most a padlásról hallatszottak. Nem úgy, mint eddig.

– Aludtunk még, amikor a nehéz létrát az ablakunkhoz hurcolta – suttogtam. – Aludtunk akkor is, amikor óvatosan elkezdett fölfelé kapaszkodni, fokról fokra lépve, kivárva... Ha nem húzom össze a függönyöket, biztosan benéz hozzánk... soha nem szoktam összehúzni! [...]

– Anikóóó!

Lassan megközelítettem az ajtót, erősen izzadtam, meleg volt, csupa víz volt a tenyerem is. Leültem a poros deszkákra, hátratámasztott tenyérrel lassan odacsúsztam az ajtóhoz, lelógattam a lábam.

– Úgy nem lehet lejönni, Anikó – szólt fel Mari aggódva.

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai az *55 éve hunyt el a magyar Drakula* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Fogalmazd meg a szöveg alapján, miért volt aktuális a szöveg megírása!

_____

(1 pont)

2. Egészítsd ki a színész gyermekkori személyi igazolványát!

Családi és keresztneve: _____ _____
Születési ideje: _____
Születésének helye és országa: _____ _____

(2 pont)

3. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A színész politikai tevékenysége miatt kényszerült elhagyni hazáját.	I	H
Amerikában kezdetben kizárólag magyar nyelvű darabokban játszott.	I	H
Hazájában nemrég bemutatták Müller Péter rendezésében a róla szóló darabot.	I	H

(3 pont)

4. Írd az alábbi táblázat vonalaira a Drakula című film hiányzó adatait a szöveg alapján!

Rendező	Alapmű (szerző és cím)	Főszerepben Lugosi Béla
_____	_____	
Gyártó	Időtartam 75 perc	Költségvetés $ 355 000 (becsült)
_____		

(2 pont)

5. Mi bizonyította még a színész életében a nagy népszerűségét? Karikázd be a két helyes válasz betűjelét!

A Hogy a Drakula című film után nagyon sok főszerepet kapott.

B Hogy egy plakáton akkor is a tetejére került a neve, ha mellékszereplő volt.

C Hogy Johnny Depp családjával az ő házába költözött.

D Hogy a Drakula szerepét színházban is eljátszhatta.

E Hogy a híres Clark Gable-nél is több női rajongói levelet kapott.

(1 pont)

6. Írd le, mi bizonyítja, hogy a színész nagyon szegényen halt meg!

_____

(1 pont)

7. Pótold a szöveg értelmében a hiányzó adatokat!

Az Ed Wood című életrajzi filmben Lugosi Béla szerepét

_____ játszotta, aki kitűnő alakításáért

_____ kapott a filmszakmától.

(1 pont)

8. Fogalmazd meg, miért nem kapta meg Lugosi az életműdíjat!

_____

_____

(1 pont)

9. Írd ki a szövegből azt a mondatrészletet, amely megmagyarázza, mi látható a képen!

_____

(1 pont)

10. a) Írd ki az 1. számú bekezdésből a *nem örült neki* szószerkezettel rokon jelentésű szószerkezetet!

_____

(1 pont)

10. b) Magyarázd meg saját szavaiddal a 3. számú bekezdésben olvasható »nem tudott kibújni a horrorfilmes skatulyából« tagmondat jelentését!

_____

(1 pont)

11. Írd ki az 5. számú bekezdésből a *nyugodt* szó ellentétes jelentésű párját!

_____

(1 pont)

12. Írd a vonalra a felsorolt személynevek közül azt, amelyiknek a hangrendje eltér a többiétől! Válaszodat indokold meg!

Blaskó Béla, Clark Gable, Martin Landau, Müller Péter, Szabó István, Darvas Iván

Személynév: _____

Indoklás: _____

(2 pont)

13. Alkoss az *életmű* összetett szó elő- és utótagjával az alábbi mondatokba illő összetett szavakat! Ha kell, toldalékold is őket!

Lugosi bővebb _____ a www.lugosi.com honlapon találod meg.

A Drakula szerepében a színész szájában _____ volt.

(2 pont)

14. Milyen szófajúak a mondatok aláhúzott szavai? Írd a megfelelő betűjelet a mondatok elé!

14. a) A főnév B melléknévi igenév

_____ Drakula a távoli havasokból <u>származó</u> vámpír.

_____ A színész öregkorára <u>drogfüggő</u> lett.

(1 pont)

14. b) A melléknévi igenév B ige

_____ A <u>zaklatott</u> magánéletű Lugosi szegényen halt meg.

_____ Női rajongóitól sok levelet <u>kapott.</u>

(1 pont)

15. Pótold a mondatokban a zárójelbe írt szavak megfelelően toldalékolt alakját! Ügyelj a helyesírásra!

A stúdió Lugosi filmjeit hatalmas _____ népszerűsítette.
(plakátok)

Lugosit a _____ vált Drakula-jelmezben temették el.
(legendás)

(2 pont)

16. Írd le betűkkel az alábbi számnevet!

1913-ban _____

(1 pont)

17. Írd a vonalra, milyen mondatrészek szerepét töltik be az alábbi mondatban a kiemelt szavak!

A hollywoodi filmstúdiókban elkezdődött a vámpírfilmek forgatása.

MONDATRÉSZ

hollywoodi _____

elkezdődött _____

filmstúdiókban _____

(3 pont)

18. a) Állapítsd meg az alábbi összetett mondat fajtáját a megfelelő betűjel bekarikázásával!

Szerepe még a túlvilágra is elkísérte, hiszen a Drakula-jelmezben temették el.

A következtető mellérendelés

B okhatározói mellékmondatú alárendelés

C időhatározói mellékmondatú alárendelés

D magyarázó mellérendelés

(1 pont)

18. b) Folytasd alanyi mellékmondattal!

Oscar-díjat az kap, _____.

(1 pont)

19. Írj filmismertetőt 7–10 mondatban az Alkonyat című vámpírfilm alábbi adatainak felhasználásával! A film tartalmának rövid ismertetésében használd a következő fogódzókat:

Edward – különös fiú, valójában vámpír; Jacob – Bella gyerekkori barátja; szerelmi háromszög! Minden egyéb a fantáziádra van bízva.

Alkonyat
(Twilight)

színes, magyarul beszélő, amerikai filmdráma, 120 perc, 2008 12

rendező: Catherine Hardwicke
író: Stephenie Meyer
forgatókönyvíró: Melissa Rosenberg

szereplők:
Kristen Stewart (Bella Swan)
Robert Pattinson (Edward Cullen)
Taylor Lautner (Jacob Black)
Nikki Reed (Rosalie Hale)

a	b	c	d
2	2	1	1

II. RÉSZ

A II. rész feladatai *A Madárijesztő-ház* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítás igaz a szöveg műnemére és formájára vonatkozóan? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

   A A szöveg lírai alkotás, formája szerint vers.

   B A szöveg epikai alkotás, formája szerint próza.

   C A szöveg drámai alkotás, formája vers.

   D A szöveg epikai alkotás, formája vers.

(1 pont)

2. Írd be az alábbi mondatba a teljes mű műfaját jelölő szót!

   A teljes mű terjedelme 174 oldal, ezért műfaja szerint _____.

(1 pont)

3. Pótold az alábbi mondatokban a hiányzó adatokat a szöveg alapján!

   A részlet főszereplője _____. Rajta kívül még két mellékszereplő, _____ és _____ van jelen. Ők hárman nem barátnők, hanem _____.

(2 pont)

4. Melyik évszakban játszódik a cselekmény? Írd ki azt a szószerkezetet, amelyből ez kiderül!

   Évszak: _____

   Szószerkezet: _____

(1 pont)

5. a) Karikázd be, milyen a részlet hangulata!

A szomorú

B vidám

C drámai

D közömbös

(1 pont)

5. b) Röviden indokold meg az a) feladatnál adott válaszodat!

_____

_____

(1 pont)

6. a) Írd ki az első bekezdésből azt a szószerkezetet vagy mondatot, amelyből kiderül, hogy nem először van hívatlan vendég a házban!

_____

(1 pont)

6. b) Mit tettek a szereplők, hogy megakadályozzák a látogató behatolását?

_____

(1 pont)

6. c) Minek nevezték el a látogatót, és miért?

_____

(1 pont)

7. Hol tartózkodik a főszereplő a [...] jel után következő rövid részletben, vagyis a részlet záró részében?

_____

(1 pont)

8. Írd a vonalra az aláhúzott szavak egy-egy rokon értelmű megfelelőjét!

moccanatlan maradt _____

az ablakhoz hurcolta _____

(2 pont)

9. Írj ki:

– a 15-től 25-ig sorokból egy hasonlatot:

_____

– a 30-tól 35-ig sorokból egy megszemélyesítést:

_____

(2 pont)

10. G. Szabó Judit írónő 1925-ben született, és 2010-ben halt meg. Melyik két magyar író élt még akkor, amikor ő született?

A Jókai Mór

B Móricz Zsigmond

C Mikszáth Kálmán

D Molnár Ferenc

(1 pont)

11. Húzd alá azt a műcímet, amelynek szerzője nem szerepel az előző feladat felsorolásában!

A Pál utcai fiúk, Az arany ember, Légy jó mindhalálig, Tüskevár, Szent Péter esernyője

(1 pont)

12. Írd a vonalakra a 11. feladatban felsorolt művek közül azt a kettőt, amelyben a megadott szereplők szerepelnek!

_____ Nemecsek Ernő, Boka János, Áts Feri

_____ Bélyi Veronika, Wibra György, Gregorics Pál

(1 pont)

13. Meséld el a szövegrészlet történetének vidám befejezését a főszereplő nevében (egyes szám első személyben) 5–7 mondatban!

a	b	c	d
2	2	1	1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Összpontszám: 60

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz angleščine v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Slika 4.2.4.1.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz angleščine v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Slika 4.2.4.2.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz angleščine v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

NPZ iz angleščine v 6. razredu preverja doseganje ciljev in standardov iz *Učnega načrta za angleščino* in tudi opisnike nad ravnijo A1, da bi zaznali tiste standarde znanja, ki jih dosegajo najbolj zmožni učenci.

Poleg učnega načrta PK pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi sodobne smernice preverjanja znanja v Evropi in svetu, tako na primer *Skupni evropski jezikovni okvir za učenje, poučevanje in preverjanje*, ki temelji na komunikacijskem pristopu učenja, poučevanja in preverjanja jezikovnih zmožnosti. Komisija spremlja tudi najnovejše raziskave s področja tujejezikovnega preverjanja in ocenjevanja otrok v poznem otroštvu, jih poskuša vnašati v preizkus na nacionalni ravni, tako upošteva tudi rezultate longitudinalne raziskave ELLIE, ki je zajela mlajše učenec in spremljala njihov jezikovni napredek 3 leta ter merila motivacijo in druge dejavnike.

Dobra praksa testiranja tujih jezikov, še posebej pri učencih 6. razreda, sloni na preverjanju zmožnosti branja, pisanja, poslušanja in govorjenja. Vendar se je tudi v letošnjem šolskem letu zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 6. razreda osnovne šole je zato izredno pomembno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost, in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni dosežek, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev.

Preizkus iz angleščine za 6. razred je bil sestavljen iz jezikovnih zmožnosti, ki imajo te deleže v preizkusu kot celoti:

1. del: slušno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 25 %,

2. del: bralno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 25 %,

3. del: poznavanje/raba besedišča (dve nalogi, prva s šestimi in druga z osmimi postavkami): 29 %,

4. del: pisno sporočanje (ena naloga, tri merila: vsebina, besedišče in pravopis, slovnica): 21 %.

Skupno število točk je znašalo 48. Preizkus je preverjal slušno, bralno in pisno zmožnost ter poznavanje in uporabo besedišča, kar je v skladu s cilji učnega načrta in teorije učenja, poučevanja in preverjanja angleščine kot prvega tujega jezika na začetni stopnji.

Tipi nalog

Preizkus je obsegal naloge:

- alternativnega tipa (pravilno/napačno),
- izbirnega tipa,
- dopolnjevanja z naborom,
- kratkih odgovorov,
- dopolnjevanja (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk),
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Preglednica 4.2.4.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

V šolskem letu 2013/2014 ni bilo sprememb strukture preizkusa.

Analiza dosežkov

NPZ iz angleščine je potekalo 12. maja 2014 in je trajalo 60 minut brez odmora. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti, 0,94.

Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da preizkus zelo dobro prikazuje razlike med dosežki posameznih učencev. Dosežki učencev so zelo razpršeni (bimodalna razpršenost), podobno kakor leta 2012, kar kaže na to, da sta v populaciji dve skupini učencev. Na eni strani so tisti, ki jim je bil preizkus lahek in so dosegli visoko število točk, na drugi je velik del učencev, ki imajo nizke dosežke. Zaskrbljujoče je, da se že v 6. razredu pojavljajo tako velike razlike med učenci.

Preglednica 4.2.4.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	16.617
Možne točke	41
Število postavk	48
Povprečno število doseženih točk	23,18
Povprečno število odstotnih točk	48,30
Standardni odklon – (enota 1)	25,18
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred

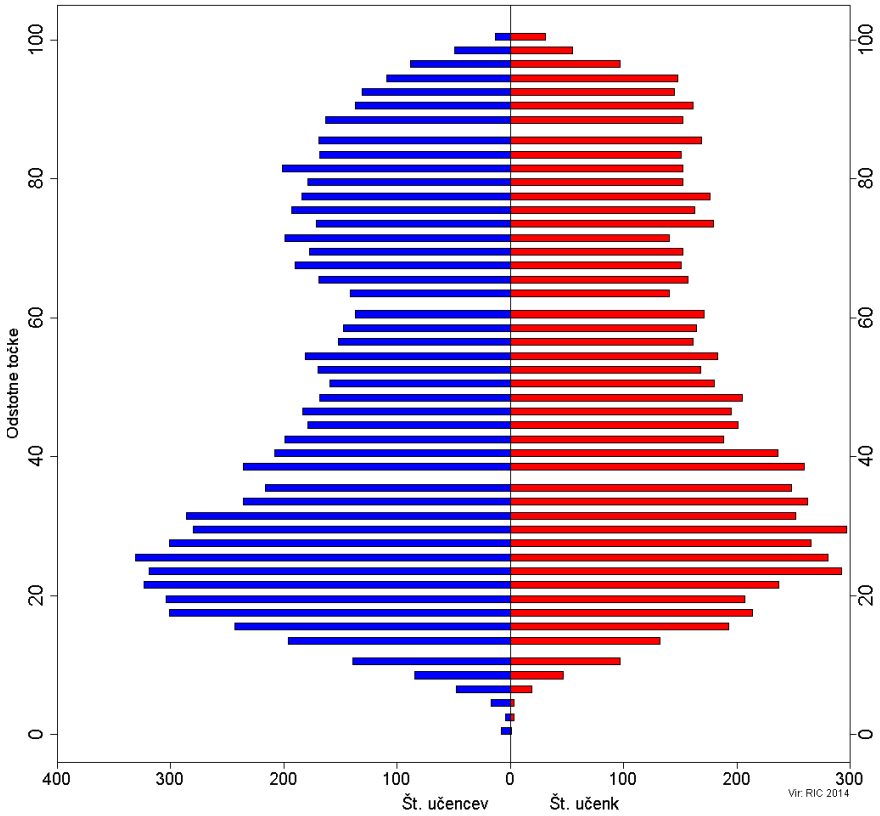

Porazdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, čeprav lahko tako kakor lani zaznamo minimalno prednost učenk pred učenci v spodnjem delu krivulje dosežkov. Ker razlike niso velike, lahko kljub temu trdimo, da preizkus daje tako učencem kot učenkam enake možnosti za izkaz znanja in zmožnosti iz angleščine. Manjše razlike se pojavljajo po posameznih spretnostih, tako so učenke letos nekoliko bolje reševala nalogo pisnega sporočanja in nalogo besedišča (pravilni zapis), učenci pa tri testne postavke 2. naloge preverjanja besedišča (naloga dopolnjevanja z naborom).

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred

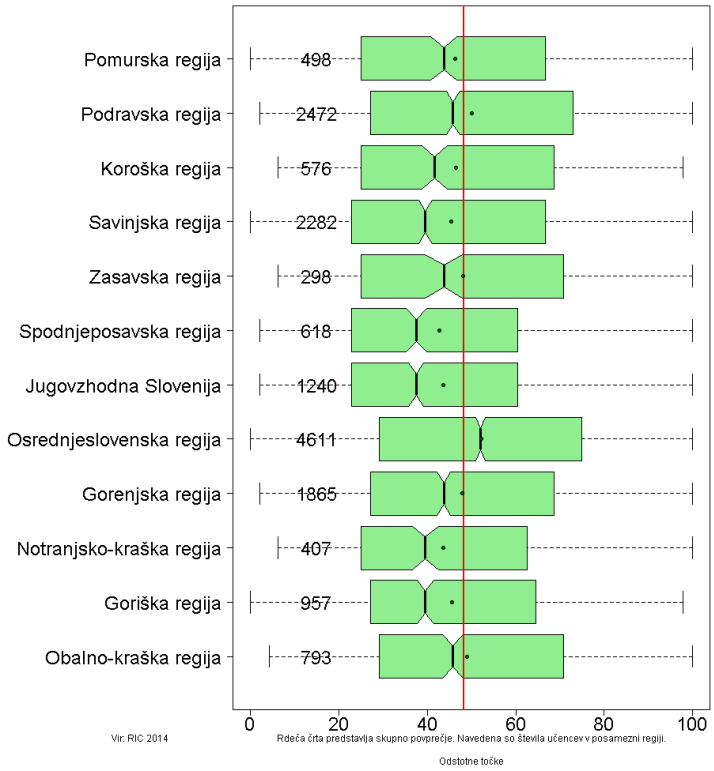

Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena, vendar ne večja odstopanja od državnega povprečja. Letos je bil NPZ iz angleščine v 6. razredu prvič obvezen za vse učence. Zaradi prepleta dejavnikov, ki vplivajo na porazdelitev dosežkov (npr. število šol in učencev), le-teh po regijah ni mogoče z gotovostjo interpretirati.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.4.1.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

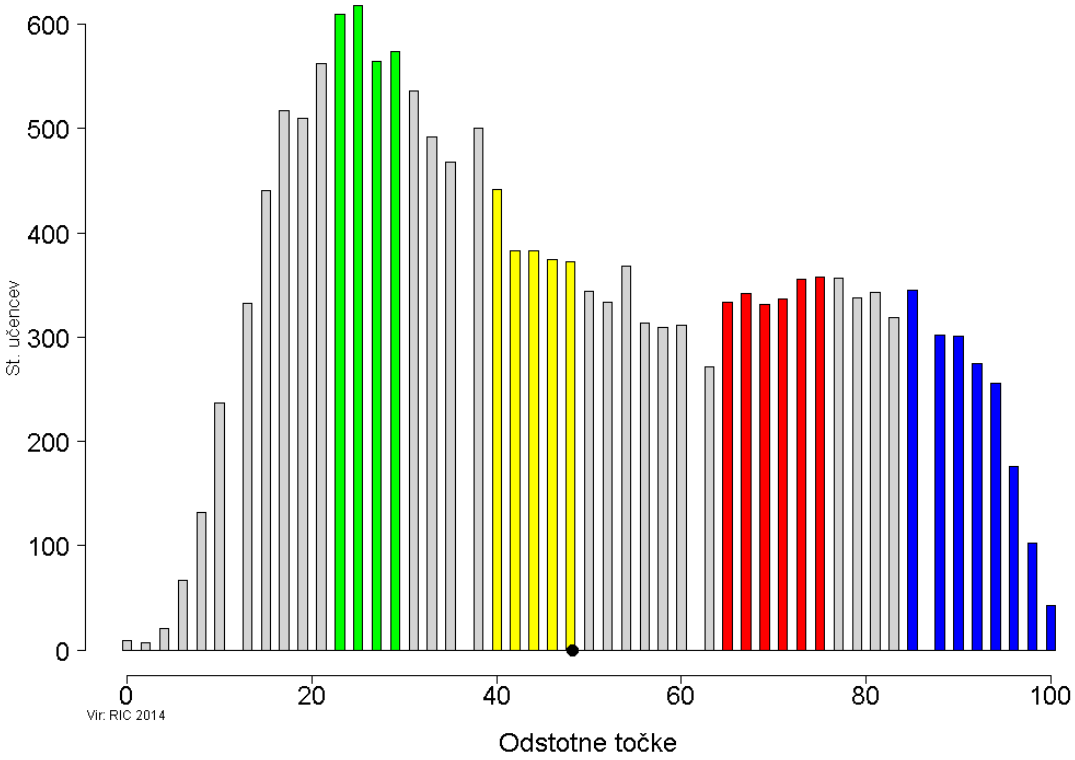

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so učenci poslušali besedilo o Nini, novi učenki osnovne šole Goldfield, ki odkriva pravila zbiranja značk na tej šoli. Naloga je bila izbirnega tipa s tremi izbirami. V zeleno območje se je uvrstila 3. testna postavka, kjer so morali učenci ugotoviti, kje je Nina poskušala pridobiti značko prve pomoči. Na izbiro so bile tri možnosti: v bolnišnici, šoli ali na igrišču. V slušnem besedilu so učenci slišali: *The next day, Nina attempts the First Aid Badge. She and Cheryl come to Nurse Betsy's office* ***at school****. Nurse Betsy smiles: "Hello, girls! I'm happy to have your help today."* Odgovor je bil razumljiv, razločno artikuliran in nedvoumen, zato ga je večina učencev tudi pravilno rešila.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov (50. kvantil)*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

1. naloga slušnega razumevanja je preverjala učenčevo zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja zgodbice o opicah in otrocih, katerim so opice odnesle klobuke, medtem ko so zaspali pod drevesom. Naloga je od učencev zahtevala, da so prebrali navedene trditve in se odločili, ali le-te držijo ali pa so napačne glede na vhodno besedilo. V rumeno območje se je uvrstila 1. testna postavka, ki je preverjala trditev *The children go shopping for clothes.* Učenci so slišali naslednji del besedila, ki je vseboval tudi odgovor na zastavljeno trditev: */…/ Finally, they go to a department store and each of them* ***buys a new pullover*** *and* ***a new hat****. /…/.* Učenci, ki so 1. testno postavko pravilno rešili, so povezali besede *buys*, *pullover* in *hat*.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

V rdeče območje so se uvrstile testne postavke 2, 3 in 6, ki so preverjale učenčevo slušno razumevanje, in sicer podzmožnosti poslušanja podrobnosti in povezovanja informacij. Da je učenec 2. testno postavko uspešno rešil, je moral razumeti trditev *The monkeys wake the children up.*, ki vsebuje pogosto rabljeno besedišče, tako da branje ni imelo odločilnega vpliva na reševanje in s tem na preverjanje slušne zmožnosti, vendar je bilo vezano na razumevanje daljšega dela besedila ... *While they are sleeping, some monkeys who are up in the tree quietly climb down and take the children's new hats. When the children later wake up, they notice that their hats are gone.*

Za uspešno reševanje 3. postavke, *The children repeat everything the monkeys do.*, je učenec moral povzeti pomen več povedi izhodiščnega besedila, iz katerih je razvidno, da je ta trditev napačna (*The children try everything to get the monkeys to come down. They wave their arms but the monkeys just wave their arms, too* …). Tudi naslov *Monkey see, monkey do* nakazuje odgovor.

6. postavko, *The story is about how to make new friends.,* je učenec uspešno rešil, če je razumel izhodiščno besedilo v celoti.

2. naloga

V rdeče območje spadajo testne postavke 1, 2, 4, 5, in 6. Naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro je preverjala razumevanje besedila in podrobnosti. 1. testna postavka je preverjala razumevanje tistega dela besedila, v katerem Nina navaja razloge, zakaj je njena uniforma brez značk (*I just moved here. I am new to Girl Scouts.)*, kar so morali učenci povezati z odgovorom *She isn't in the same school as before.* Za pravilno rešeno 2. testno postavko so morali učenci razumeti daljši del besedila, v katerem so slišali, kaj se je Nini pripetilo v trgovini za hišne ljubljenčke, in iz tega sklepati, da se je Nina o sebi naučila nekaj novega (*She is alergic to dogs.*), in povezati s pravilno trditvijo (c). Pri 4. postavki so morali učenci razumeti podrobnosti v tistem delu besedila, v katerem je pojasnjeno, zakaj je Tom

potreboval medicinsko pomoč (*He cut himself.*), in jih povezati z odgovorom (*He hurt himself.*). Za pravilno rešeno 5. postavko so morali učenci obkrožiti osebo, ki bo Nini pomagala ustanoviti likovni krožek. V zadnjem delu besedila so morali učenci povezati več podatkov in razumeti, da bo Nini pri ustanavljanju krožka pomagala učiteljica (*The art teacher will help me start an Art Club.*) in ne Cheryl, ki jo prosi za pomoč, če se pridruži njenemu krožku (*Will you help me if I join the club?*).

Za pravilno rešeno 6. postavko so morali učenci izluščiti glavno misel celotnega besedila, da so odgovorili, kakšno je sporočilo zgodbe oziroma česa se lahko naučijo ob poslušanju te zgodbe (*Everyone has a special talent.*).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

V rdeče območje so se uvrstile prav vse postavke te naloge. Učenci so prebrali besedilo o šoli Nathan High iz Seattla, ZDA, in nato dopolnjevali povedi z besedami iz nabora. Štiri besede so bile odveč. Nalogo so uspešno rešili učenci, ki so dano besedilo pozorno prebrali, razumeli ključne besede in znali povezati informacije iz sobesedila z danimi trditvami.

Za uspešno reševanje 1. postavke so morali ugotoviti, da besedna zveza *the inside of the school* opisuje stene v šoli (*school walls*). V isti povedi so morali prepoznati še dve informaciji: da so stene rdeče, bele in modre in da so to tudi barve ameriške zastave. Ključna informacija je bila na koncu povedi, ki so jo morali poiskati v naboru besed (*flag)* in zapisati v vrzel.

Za uspešno reševanje 2. postavke so učenci morali pozorno prebrati besedilo in razlikovati besedi *regular* in *non-traditional* ter kot sopomenki prepoznati *lessons* in *subjects*. Za uspešno dopolnitev povedi so morali pozorno prebrati 2. postavko, prepoznati *unusual subjects* kot sopomenko za *non-traditional subjects* ter ugotoviti, da *jewellery-making* pomeni isto kot *make jewellery*.

Za uspešno reševanje 3. postavke so morali učenci navesti naslov šolske revije. Odstavek so morali prebrati do konca, saj je naslov naveden čisto na koncu. Prav tako so morali ugotoviti, da *school's publication* in *school magazine* pomenita isto in da *Stand* predstavlja naslov.

Za uspešno reševanje 4. postavke so morali pozorno prebrati cel odstavek in ugotoviti, da gre za težave, zaradi katerih lahko poiščejo pomoč zdravnika (*doctor*) in pri tem staršem ne delajo nepotrebnih skrbi.

Za uspešno reševanje 5. postavke so učenci morali pozorno prebrati opis dveh vrst taborov – *general* in *speciality*, ga razumeti in razlikovati med *different things (sport and outdoor activities*) ter *one kind of activity only (speciality camps*). Distraktor *speciality* je lahko zavedel površne bralce.

Za uspešno reševanje 6. postavke so morali pomensko povezati *become more self-confident* in *get more confidence*. Besedilo so morali dobro prebrati, da jih ni zavedel distraktor *friends*, ki se zdi sicer logičen odgovor, besedilo pa o tem ne govori.

2. naloga

Bralna naloga je vsebovala vnosno besedilo o družini, ki je božič praznovala v pričakovanju očetovega telefonskega klica. V rdeče območje so se uvrstile tri testne postavke: 2, 3 in 5.

Naloga bralnega razumevanja je zahtevala kratke odgovore na vprašanja, pri čemer so morali biti učenci osredotočeni na podrobnosti v izhodiščnem besedilu. Za pravilno rešitev 2. testne postavke (*Who puts plates on the table?)* so morali razumeti naslednji del besedila *Mom says, »... Abby, help me set the table, please.« I put plates on the table while my sister, Elissa, sits.*

Pri 3. testni postavki (*Where in the house is Dad's present for the family?*) so učenci morali natančno navesti, kje v hiši se nahaja očetovo darilo (*in the living room),* zato je bil odgovor *in the corner* pomanjkljiv in s tem napačen.

Odgovor na 5. testno postavko (*What does Dad do at Christmas when he wears Christmas lights?*) so učenci lahko prebrali v delu izhodiščnega besedila (*Then we test the lights. They light up the room. Dad usually puts them all over himself, then dances around singing.*).

C) BESEDIŠČE

1. naloga

Naloga je preverjala poznavanje besedišča v sobesedilu. Učenci so imeli slikovno podporo, saj so bile vse zahtevane besede del slike (*Tina's Room*). Učenci so morali ugotoviti manjkajočo besedo v sobesedilu in jo tudi pravilno zapisati. Prva črka je bila zapisana, črtice pa so nakazovale število črk posamezne rešitve.

V rdeče območje spadajo testne postavke 2, 3 in 6. Učenci, ki so uspešno rešili omenjene testne postavke (*picture, glass, notebook*), so morali razumeti širše besedilo in na podlagi slike vstaviti ustrezne besede ter jih pravilno zapisati.

Pri 2. postavki so si pomagali z … *art, especially drawing with coloured pencils, and you can see her best* … in z narisano sliko. V besedilu je bilo tudi pojasnjeno, kje se slika nahaja … *above her pillow, next to the window*. Testna postavka je zahtevala tudi razumevanje predloga *above*.

Za pravilno rešitev 3. postavke so jim poleg slike pomagale besede *window*, *clean* in *watching*.

Pri 6. postavki so morali prebrati *Tina is a good pupil and studies every afternoon. Her* (6) *n* __ __ __ __ __ __ __ *is lying open on her desk, because she still has to do her homework*. Na sliki je odprt zvezek na pisalni mizi, vanj bo napisala domačo nalogo. Samo besedilo in izbrano besedišče ni zahtevno, opažamo pa, da imajo učenci težave s pravilnim zapisom besed.

2. naloga

Učenci, ki so uspešno reševali to nalogo (v rdeče območje spadajo vse testne postavke), so morali razumeti besedilo o vsakdanjem življenju ljudi v starem Rimu in besede v naboru (samostalnike: *bread, forks, lettuce, story, cooks,* pridevnike: *comfortable, important, tasty,* glagol: *punishes,* prislove*: never, sometimes*) ter jih ustrezno uporabiti v sobesedilu. Tri besede v naboru so bile odveč, kar je nalogo otežilo.

Pri 1. postavki so iz dela besedila *The slaves work as gardeners, … and cleaners* morali razbrati, da je treba vpisati še en poklic, in to je bil *cooks* (edini poklic iz nabora besed).

Pri 2. postavki so si pomagali z */…/ if slaves don't work properly, the masters /…/* in ugotovili, da jih gospodarji kaznujejo, če ne opravijo svojega dela (*punish*).

Pri 3. postavki je stavek *Their favourite vegetable is* zahteval, da učenci vpišejo vrsto zelenjave (*lettuce*).

Pri 4. postavki so iz dela besedila *They usually use honey to make food…* razbrali, da je hrana zaradi medu slajša, okusnejša. Poleg pridevnika *tasty* sta bila v naboru še pridevnika *important* and *comfortable*, ki sta bila pomensko neustrezna. Pridevnik *important* so morali vstaviti pri 5. postavki. Pri tem so morali razumeti *Rich and … people have huge dinner parties.* Iz sobesedila so morali razbrati, da manjka beseda, ki opisuje bogate ljudi (pridevnik), ki imajo velike zabave.

Pri 6. postavki so učenci izbirali med *never* and *sometimes* (prislova) in morali ugotoviti, da je *never* glede na sobesedilo neustrezen (*There is so much food on their plates…).*

7. postavka je zahtevala prepoznavanje pridevnika *comfortable* v povezavi z besedo *beds.*

Pri 8. postavki so iz dela besedila (*Knives and … don't exist. They use spoons occasionally but most of the time, they pick food up with their fingers.*) ugotovili, da morajo vstaviti še en del pribora (*forks*).

D) PISNO SPOROČANJE

Pri pisni nalogi so morali učenci napisati elektronsko pismo angleškemu prijatelju Petru. V njem so morali opisati svoj domači kraj, napisati, kaj lahko tam počnejo poleti in pozimi, ter prijatelju zastaviti vsaj tri vprašanja o njegovem domačem kraju.

V rdeče območje se je uvrstil kriterij vsebine, pri katerem so učenci prejeli maksimalno število točk (4), če je bila vsebina bogata, če je besedilo popolnoma ustrezalo zahtevam naloge, če so bile odlično razvite vse tri zahtevane iztočnice in če je bilo besedilo zapisano v povedih.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

V modro območje sta se uvrstili 4. in 5. testna postavka. 4. postavka je vključevala trditev *One of the children gives the monkeys sweets.* Učenci, ki so testno postavko pravilno rešili, so iz dela vnosnega besedila, ki vključuje ključno informacijo za rešitev odgovora, lahko izluščili, da je Peter (eden izmed otrok) zgolj predlagal, da opicam ponudijo bonbone, a njegove ideje otroci niso uresničili. Učenci, ki so to postavko pravilno rešili, so razumeli glagol *suggest* in pomensko ločili med glagoloma *predlagati* in *dati*. Ključni del besedila je bil … *Peter suggests giving the monkeys some candies.*

Pri 5. testni postavki so učenci prebrali trditev *The children throw their scarves to the monkeys.* in morali ugotoviti, ali so otroci vrgli svoje šale opicam na drevesu, iz dela besedila, ki je vključeval naslednje: *At last, Jack has an idea. He asks the other children to stand up and take their scarves and wrap them around their heads for hats. Then they all undo their scarves and throw them down to the ground.* Učenci so morali natančno razumeti vnosno besedilo, da so otroci res (od)vrgli šale, vendar ne opicam, temveč na tla.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga

V modro območje so se uvrstile 1., 4. in 6. testna postavka. 1. je vključevala vprašanje *What is the family waiting for at lunchtime?* in učenci, ki so to postavko pravilno rešili, so iz vnosnega besedila (/…/ *Today is Christmas Eve and he promised to call us at this hour. /.../)* ugotovili, da gre za očetov klic in ne za očeta (razločevanje med vprašalnicama *who* in *what*). Odgovora ni bilo mogoče enostavno prepisati iz besedila, potrebno je bilo razumevanje sobesedila in sklepanje.

4. testna postavka je zahtevala razumevanje vprašanja *What does Mom want to do when she comes to the living room?* in dela vnosnega besedila: /…/ *"Girls," Mom voice tries to be cheerful as she comes out of the kitchen, "Let's put up the tree!" Mom and I twist the tall pine tree into its stand.* /…/ Pomemben del odgovora je bil "postaviti drevo" in odgovor, ki je vključeval samo "drevo", ni bil sprejemljiv.

Pri 6. testni postavki so učenci odgovarjali na vprašanje *Who does Dad wish a happy holiday to?* in morali ugotoviti, komu oče zaželi srečne počitnice. V vnosnem besedilu so lahko prebrali *She holds the phone in the air, and we can all hear Dad say, "Merry Christmas, everyone!"* Za pravilno rešitev je bilo pomembno razumevanje vprašalnice *who*, besede *everyone* (*Mom, Abby and Ellisa*) ter sopomena *a happy holiday* in *Merry Christmas* ter sobesedila.

C) BESEDIŠČE

1. naloga

V modro območje so se uvrstile 1., 4. in 5. testna postavka. 1. testna postavka: *(On the* (1) *f* __ __ __ __ *under it, she keeps her school bag and guitar. She has music lessons twice a week.)*. Beseda *floor* sicer spada med pogosto rabljene besede v angleškem jeziku, vendar je verjetno zapis še problematičen za večino učencev 6. razreda.

4. testna postavka se je nanašala na del besedila *Tina has her favourite books on the* (4) *s* __ __ __ __ *above her bed. She reads a page or two every night before she goes to bed.* Učenci so morali ugotoviti besedo *shelf* (polica), ki je bila vidna tudi na sliki.

5. testna postavka je zahtevala poznavanje besede *plant* (rastlina), prav tako vidne na sliki. Za pravilno rešitev je moral učenec razumeti tudi ta del besedila: *Once a week, she waters the flowers by the window and the* (5) *p* __ __ __ __ *on the wardrobe.*

D) PISNO SPOROČANJE

V modro območje sta se uvrstila dva kriterija, besedišče/pravopis in slovnica. Maksimalno število točk za besedišče in pravopis (3) so prejeli tisti učenci, ki so uporabili pestro besedišče glede na podane iztočnice in kjer so se pravopisne napake pojavljale le izjemoma.

Pri slovnici pa so maksimalno število točk (3) dosegli tisti učenci, ki so v besedilo vključili različne jezikovne strukture, ki so bile pravilno in ustrezno rabljene.

Razporeditev dosežkov

Povprečno število točk, ki so jih dosegli učenci, je nekoliko nižje od zadnjih let (56,76 % l. 2013; 50,29 % l. 2012). Predvidevamo, da je to zaradi vključitve celotne populacije, vključno z učenci s posebnimi potrebami.

Dosežki učencev pri nalogah slušnega razumevanja so pokazali, da imajo ti še vedno težave, kadar morajo pozorno poslušati, povezovati posamezne informacije s sopomenskimi izrazi v trditvah, sklepati iz sobesedila in izluščiti glavne misli iz besedila, kar zahteva učni načrt. Predvidevamo, da so učenci vajeni zgolj poslušanja prilagojenih slušnih posnetkov v izbranih učbenikih, ne pa tudi avtentičnih, a starostni stopnji prilagojenih slušnih besedil, ki jih predvideva učni načrt.

Tudi branje malo daljših besedil povzroča učencem težave. Še posebej takrat, ko morajo sklepati iz sobesedila, natančno brati in izluščiti glavne misli. Kot predvideva učni načrt, naj bi učenci brali najrazličnejša besedila ter bili izpostavljeni intenzivnemu in ekstenzivnemu branju. Učbeniki običajno vključujejo (zelo) kratka besedila, ki dostikrat ne vključujejo raznolikih vrst besedil in nalog ter posameznih manj pogostih besed, in tako učenci ne razvijajo bralnih učnih strategij. Ugotavljamo tudi, da imajo učenci težave celo pri prepisu/zapisu najbolj pogosto rabljenih besed. Tako so namesto pravilne rešitve *tree* zapisali *three*. Pri nalogah bralnega in slušnega razumevanja pravopisnih napak sicer ne upoštevamo, če nova beseda ne pridobi nov, drugačen pomen, kakor kaže zgornji primer.

Dosežki pri obeh receptivnih spretnostih kažejo, da učenci niso vajeni dela z novimi, malo daljšimi bralnimi oziroma delno avtentičnimi slušnimi besedili, ki zahtevajo določeno raven bralnih in slušnih strategij ter zahtevnejše miselne procese (sklepanje, povzemanje, vrednotenje itd.).

Učenci imajo težave pri rabi besedišča v sobesedilu. Pri prvi nalogi je bilo pričakovano besedišče enostavno in pogosto rabljeno (*notebook, floor, plant, picture*), vendar ga je bilo potrebno umestiti v ustrezno praznino v besedilu in ga pravilno zapisati. Učenec namreč dokaže znanje določene besede, ko jo prepozna, zna uporabiti v sobesedilu in pravilno zapisati.

Pri drugi nalogi je bilo izbrano besedišče zahtevnejše, vendar je bilo dano v naboru in so učenci izbirali med danimi možnostmi. Sklepamo, da so dosežki učencev v rdečem območju zato, ker je bilo za pravilno reševanje potrebno prebrati več besedila in glede na to izbrati pravilno besedo iz nabora, ne pa zaradi težav s pravopisom.

Pri pisnem sporočanju sta besedišče/pravopis in slovnica tista kriterija, ki najbolj ločujeta učence z višjimi in nižjimi dosežki. Kriterij vsebina se je uvrstil v rdeče območje. Tudi tukaj so med učenci razlike. Nekateri so odlično razvili posamezne iztočnice, drugi so jih samo omenili oziroma jih sploh niso omenili.

Porazdelitev dosežkov kaže, da na robovih ni veliko učencev, kar pomeni, da preizkus ni bil niti prelahek niti pretežek. Podobno kakor leta 2012 imamo tudi tokrat opraviti z dvema skupinama učencev. Težava je z znanjem v populaciji, ki je očitno zelo raznoliko, saj so dosežki učencev izrazito razpršeni. Na eni strani so tisti, ki jim je bil preizkus zelo lahek in so dosegli visoko število točk, na drugi strani pa je velik del učencev, ki so dosegli (zelo) nizke rezultate.

Na podlagi dosežkov lahko sklepamo, da bi bilo pri pouku angleščine potrebno več delati z avtentičnimi, aktualnimi in daljšimi besedili, pri katerih učenci razvijajo tudi kognitivne spretnosti višjih ravni (sklepanje, povzemanje, vrednotenje). Pri učenju tujega jezika naj bodo učenci izpostavljeni najrazličnejšim vrstam besedil in nalog ter procesnemu razvijanju pisne spretnosti (prepis, dopolnjevanje povedi in besedil, pisanje po vzorcih in vodeno pisanje).

Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Naloga temelji na sliki	Vrsta besedila	Standard	Postavka	Število točk	Območje
A	1	Slušno razumevanje	*Monkey See, Monkey Do*	– domišljijski svet	naloge alternativne izbire	NE	umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	– razume podatke in podrobnosti v besedilu,	1	1	rumeno
									2	1	rdeče
									3	1	rdeče
									4	1	modro
									5	1	modro
									6	1	rdeče
A	2	Slušno razumevanje	*Badges, Badges, Badges*	– prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice) – družina dom, hišni ljubljenčki, prijatelji, vzorniki, težave, odnosi	naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro	NE	umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila, – razume podatke in podrobnosti v besedilu,	1	1	rdeče
									2	1	rdeče
									3	1	zeleno
									4	1	rdeče
									5	1	rdeče
									6	1	rdeče
B	1	Bralno razumevanje	*Nathan Hale High School*	– šola, izobraževanje, poklici, storitve	naloge dopolnjevanja z naborom	NE	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– razume podatke in podrobnosti v besedilu,	1	1	rdeče
									2	1	rdeče
									3	1	rdeče
									4	1	rdeče
									5	1	rdeče
									6	1	rdeče
B	2	Bralno razumevanje	*The Shape of a Star*	– družina, dom, hišni ljubljenčki, prijatelji, vzorniki, težave, odnosi – prazniki, navade in običaji	naloge s kratkimi odgovori	NE	umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	– razume podatke in podrobnosti v besedilu.	1	1	modro
									2	1	rdeče
									3	1	rdeče
									4	1	modro
									5	1	rdeče
									6	1	modro

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Naloga temelji na sliki	Vrsta besedila	Standard	Postavka	Število točk	Območje
C	1	Besedišče	*Tina's Room*	– družina, dom, hišni ljubljenčki, prijatelji, vzorniki, težave, odnosi	naloge dopolnjevanja brez nabora	DA	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij, – ustrezno zapisuje znane besede,	1	1	modro
									2	1	rdeče
									3	1	rdeče
									4	1	modro
									5	1	modro
									6	1	rdeče
C	2	Besedišče	*Rome – Home Life*	– zgodovina	naloge dopolnjevanja z naborom	NE	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij,	1	1	rdeče
									2	1	rdeče
									3	1	rdeče
									4	1	rdeče
									5	1	rdeče
									6	1	rdeče
									7	1	rdeče
									8	1	rdeče
D		Pisno sporočanje	*Letter to Peter*	– država, kraj, prebivalci, potovanja, promet	vodeni/ strukturirani sestavek/ besedilo	NE	razglednice, pisma, elektronska sporočila, voščila, vabila, dnevniški zapisi, blogi, spletni forumi, življenjepisi	– piše besedilo z vodeno nalogo (izhodišče: besedilo, slike, ključne besede, podatki, tabele), – piše enostavčne in večstavčne povedi, – piše o konkretnih temah, – uporablja osnovne standardne oblike besedil (npr. razglednica, zasebno vabilo), – uporablja končna ločila in veliko začetnico, – uporablja preproste slovnične strukture, – uporablja preprosta in pogosta vezniška sredstva in druga osnovna sredstva medpovednega povezovanja, – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področjih, – ustrezno zapisuje znane besede.	Vsebina	4	rdeče
									Besedišče/ pravopis	3	modro
									Slovnica	3	modro

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj zgodbo o navihanih opicah. Preberi trditve v razpredelnici in s kljukico označi, ali so pravilne ali napačne. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

MONKEY SEE, MONKEY DO

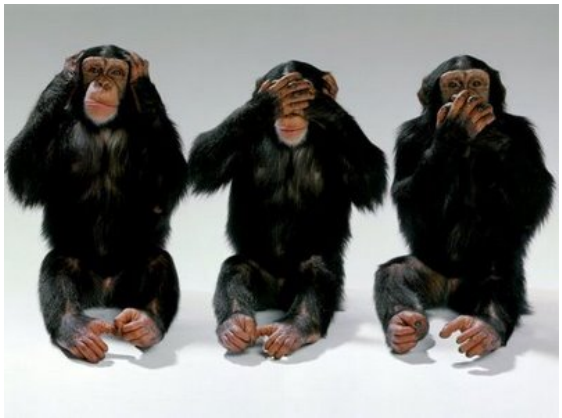

		PRAVILNO	NAPAČNO
0.	The children go into town in the afternoon.		✓

		PRAVILNO	NAPAČNO
1.	The children go shopping for clothes.		
2.	The monkeys wake the children up.		
3.	The children repeat everything the monkeys do.		
4.	One of the children gives the monkeys sweets.		
5.	The children throw their scarves to the monkeys.		
6.	The story is about how to make new friends.		

(6 točk)

(Vir slike: http://klearchosguidetothegalaxy.blogspot.com/2008_06_01_archive.html. Pridobljeno: 21. 5. 2012.)

2. naloga

Poslušaj zgodbo o deklici Nini. Preberi vprašanja in pri vsakem obkroži črko pred izbranim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

BADGES, BADGES, BADGES

0. Which activity is Nina attending at Goldfield Elementary?

   (A) Girl Scouts.

   B Badge Collectors.

   C Art Club.

1. Why is Nina's uniform without badges?

   A She isn't at the same school as before.

   B She isn't as active as the other students.

   C She doesn't like the scouts.

2. What happens to Nina at the pet store?

   A She gets a puppy to take home with her.

   B She is afraid and runs home to her parents.

   C She finds out something new about herself.

3. Where does Nina try to win her First Aid Badge?

   A At the hospital.

   B At the school.

   C In the playground.

4. Why does Tommy need medical help?

A He hurt himself.

B A schoolfriend hit him.

C He has a headache.

5. Who helps Nina create an Art Club?

A Her friend Cheryl.

B A famous artist.

C A school teacher.

6. What do we learn from the story?

A Everybody has a special talent.

B It's difficult to find a true friend.

C Badges are more important than activities.

(6 točk)

(Viri slik:
http://openclipart.org/detail/139741/bird-badge-by-jimmyboy99
http://openclipart.org/detail/79903/fall-2010-bage-logo-by-inky2010
http://openclipart.org/detail/71011/donors-badge-by-rones. Pridobljeno: 25. 5. 2012.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo, besede v okvirju in spodaj navedene povedi. Dopolni povedi tako, da na vsako črto prepišeš ENO ustrezno besedo IZ OKVIRJA. Štiri besede so odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

NATHAN HALE HIGH SCHOOL

Students at Nathan Hale High School in Seattle love their independence. For them independence means they can choose which lessons they want to go to, they have their own websites and they even grow their own fruit and vegetables.

All the students have e-mail and many of them have their own websites. The school has over 300 computers. Everyone has computer lessons, and many students learn how to use computers for design and graphic art. Students in journalism write for the school's publication, Stand.

The students who go to this school are very proud to be American. The inside of the school is painted red, white and blue – the same pattern as the American flag. The name of the school is also important. Nathan Hale was a hero in the American War of Independence.

Like most teenagers, the students at Nathan Hale like their privacy. The school has a health clinic, so the teenagers can talk to a doctor in private. It means that if you have a problem, you can get help without worrying your parents.

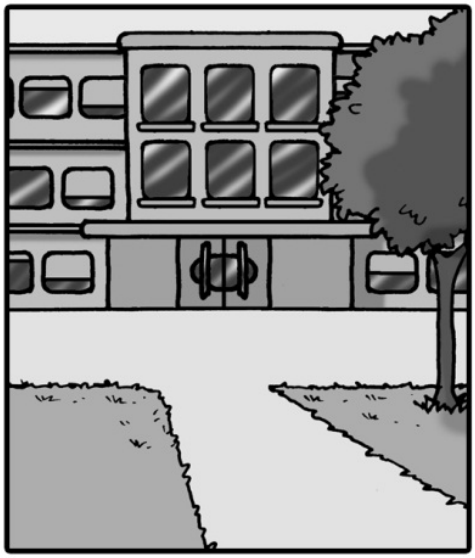

As well as regular lessons like English, maths and science, students can study more non-traditional subjects. There are lessons in auto repair, photography, jewellery-making and broadcasting. There is also a greenhouse, where students grow fruit, vegetables and flowers. At the weekend, people can come to the greenhouse and buy the flowers.

When school is over, most students go to summer camp. Camps can be one week long or they can last for the whole summer. There are two kinds of camps – general and speciality. In general camps, campers play sport and do outdoor activities, like climbing or sailing. In speciality camps, kids spend their time doing one kind of activity only.

"Going to the camp is important because you become more self-confident", say most American teenagers who visit different high schools across the state. Many decide to go back the next year.

(Prirejeno po: *CROWN*, maj 2002.)

CONFIDENT	DOCTOR	FLAG	FRIENDS
GENERAL	JEWELLERY	~~SEATTLE~~	SPECIALITY
STAND	TEACHER	TESTS	

0. Nathan Hale High School is in _____***Seattle***._____

1. The school walls are similar to the _____.

2. In some of their unusual subjects, students take photos or make

   _____.

3. The name of the school magazine is _____.

4. When students have problems, they can go and see a

   _____.

5. Children do different things at _____ camps.

6. Teenagers think camp is good because they get more

   _____.

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo in na podlagi zapisanega KRATKO odgovori na vprašanja. Glej primer 0, ki je že rešen.

THE SHAPE OF A STAR

"It's time!" Mom calls from the house. We leave the snowman half finished. Our boots are wet, but we run inside anyway. It's time for Dad to call.

Today is Christmas Eve and he promised to call us at this hour. That makes it just past midnight Christmas morning in the desert on the other side of the world. That is where Dad is. That is where war is. But the phone does not ring.

Mom says, "We can eat lunch while we wait. Abby, help me set the table, please."

I put plates on the table while my sister, Elissa, sits. I make sandwiches and show Elissa how to create a Christmas star. Dad loves to look at stars. He and I look at them in the night sky through his telescope, so he always cuts our sandwiches into stars on Christmas Eve.

I take my time eating my star sandwich. Elissa finishes hers. Still, the phone is quiet.

"No sense just sitting here," Mom says at last. "Dad will call when he can. Don't worry." But I am worried. We leave the kitchen, even though we do not want to.

The box Dad sent for us arrived two weeks ago. We put it in the corner of the living room. His Christmas is there, where it is hot. Our Christmas is here, without him.

"Do you think Dad got the present we sent?" Elissa asks me.

"Sure he did," I tell her, even though I wonder the same thing.

"Girls," Mom voice tries to be cheerful as she comes out of the kitchen, "Let's put up the tree!"

Mom and I twist the tall pine tree into its stand. Then we test the lights. They light up the room. Dad usually puts them all over himself, then dances around singing. We hang the Christmas decorations on the tree, then talk about the memories they bring back – last year's Christmas and the year before.

Then the phone rings. Mom answers. She holds the phone in the air, and we can all hear Dad say, "Merry Christmas, everyone!"

"Merry Christmas to you, too, Dad!" Elissa and I shout out.

(Prirejeno po: *Cricket*, december 2005.)

(Vir slike: http://openclipart.org/detail/138223/star-by-laabadon. Pridobljeno: 25. 5. 2012.)

0. **What** are the children making outside?

A snowman.

1. **What** is the family waiting for at lunchtime?

_____

2. **Who** puts plates on the table?

_____

3. **Where** in the house is Dad's present for the family?

_____

4. **What** does Mom want to do when she comes to the living room?

_____

5. **What** does Dad do at Christmas when he wears Christmas lights?

_____

6. **Who** does Dad wish a happy holiday to?

_____

(6 točk)

C) BESEDIŠČE

1. naloga

Oglej si sliko in dopolni besedilo z manjkajočimi besedami, ki se začenjajo z danimi črkami. Vsaka črtica predstavlja ENO ČRKO. Glej primer 0, ki je že rešen. PAZI NA PRAVILEN ZAPIS.

TINA'S ROOM

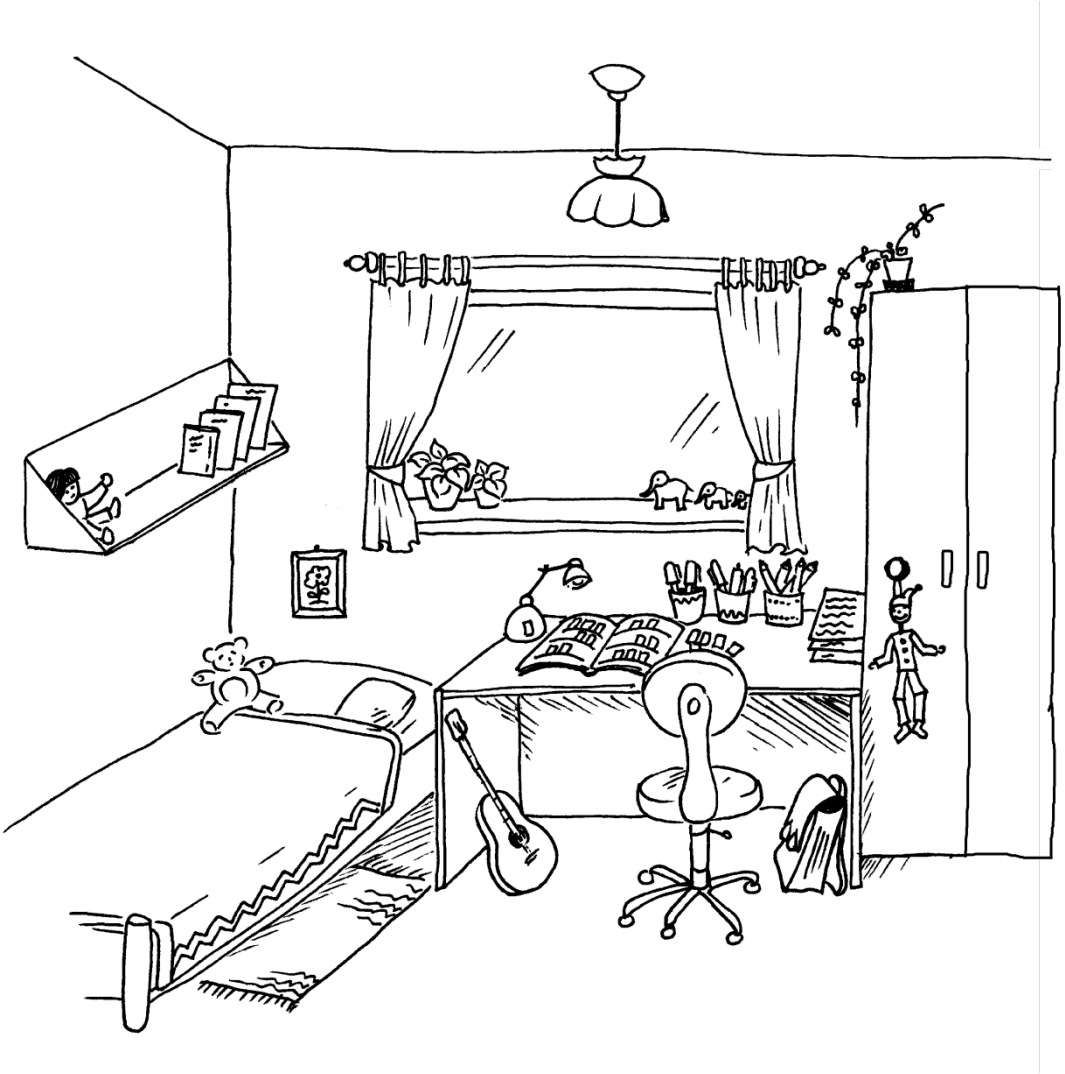

This is Tina's room. She likes it very much and makes sure it's always tidy. There is a cosy bed by the window, and on it her teddy **(0)** ***b*** *e a r*. Next to the bed is her desk, full of things she needs for school. On the **(1) f** __ __ __ __ under it, she keeps her school bag and guitar. She has music lessons twice a week.

She is also interested in art, especially drawing with coloured pencils, and you can see her best **(2) p** __ __ __ __ __ __ above her pillow, next to the window. The window **(3) g** __ __ __ __ is always clean, because she likes watching the neighbour's dogs playing in the garden.

Tina has her favourite books on the **(4) s** __ __ __ __ above her bed. She reads a page or two every night before she goes to bed. Once a week, she waters the flowers by the window and the **(5) p** __ __ __ __ on the wardrobe.

Tina is a very good pupil and studies every afternoon. Her **(6) n** __ __ __ __ __ __ __ is lying open on her desk, because she still has to do her homework. Are you like Tina? Does your room look like this?

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo in besede v okvirčkih. Besedilo dopolni tako, da v razpredelnico za vsako vrzel vpišeš črko izbrane besede. Tri besede so odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

ROME – HOME LIFE

A bread	**B** comfortable	**C** cooks	**D** forks
E ~~houses~~	**F** important	**G** lettuce	**H** never
I punishes	**J** sometimes	**K** story	**L** tasty

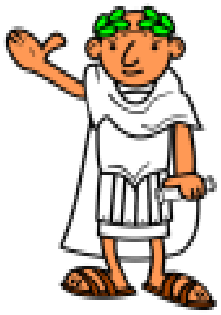

It's the year 214 A.D. Rich Romans have big **__0__** or villas. They live and work there. They have many slaves who work for them. In exchange, they give them food, clothes and a place to sleep. The slaves work as gardeners, **__1__** and cleaners. But clever slaves may also be teachers for the family's children. If slaves don't do their work properly, their master **__2__** them.

For breakfast and lunch, Romans often eat a light meal of porridge, cheese and olives. The main meal is in the evening. It is called *cena* and includes fish, red meat or chicken. Their favourite vegetable is **__3__**. For dessert they have fruit and cakes. They usually use honey to make food **__4__**. They drink wine mixed with water – hot in winter and cold in summer. Roman families often have friends over for food in the evening. Rich and **__5__** people have huge dinner parties. There is so much food on their plates that they **__6__** spend many hours eating! Dinner is served in the dining room. They all take their shoes off and lie on **__7__** beds to eat. People lie with one elbow leaning on a pillow. A slave puts the food in front of them on a table. Knives and **__8__** don't exist. They use spoons occasionally but most of the time, they pick food up with their fingers.

(Prirejeno po: *Discovery Box*, maj 2010.)

(8 točk)

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
E								

(Vir slike: http://openclipart.org/people/TomBrough/RomanEmperor.svg. Pridobljeno: 29. 5. 2012.)

D) PISNO SPOROČANJE

Tvoj angleški prijatelj Peter, s katerim si dopisujeta po elektronski pošti, bi rad izvedel več o kraju, kjer živiš. Napiši mu pismo in:

- opiši svoj domači kraj (mesto/vas),
- napiši, kaj lahko počneš v svojem kraju in okolici poleti in pozimi,
- prijatelju zastavi vsaj tri vprašanja o njegovem domačem kraju.

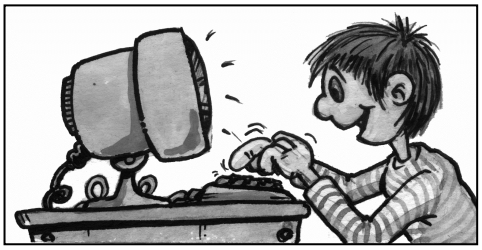

Dear Peter,

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Bye for now,

Your friend from Slovenia

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče in pravopis:	*3 točke*
Slovnica:	*3 točke*

Skupno število točk: 48

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slušno razumevanje

Z nalogama slušnega razumevanja so učenci pokazali, ali so razumeli prilagojeni avtentični angleški besedili. Navodila za reševanje nalog slušnega razumevanja so učenci lahko prebrali in poslušali v slovenščini oziroma v italijanščini (na šolah z italijanskim učnim jezikom), da bi se tako izognili preverjanju navodil namesto vsebine naloge. Nalogi slušnega razumevanja sta se nanašali na teme iz učnega načrta, in sicer domišljijski svet in prosti čas. Učenci so pri 1. nalogi poslušali zgodbico o opicah in otrocih, katerim so opice odnesle klobuke, medtem ko so zaspali pod drevesom. Pri 2. nalogi so učenci poslušali besedilo o Nini, novi učenki šole Goldfield, ki odkriva pravila zbiranja značk na tej šoli.

Vsaka naloga se je začela s primerom. Učenci so besedili slišali dvakrat, tako da so pri drugem poslušanju lahko potrdili oziroma ovrgli izbrane rešitve. Tipa naloge sta bila takšna, da so se učenci lahko posvetili zgolj poslušanju in reševanju, saj jim ni bilo treba razmišljati o zapisu. Slušni besedili sta bili posneti z naravnimi govorci, zato sta nalogi težji za tiste učence, ki so vajeni le prilagojenih in zelo počasi govorjenih slušnih besedil iz učbenikov. Indeksa težavnosti (IT) sta pri obeh nalogah 0,60, indeksa diskriminativnosti (ID) sta 0,54 in 0,68. Nalogi zato zelo dobro ločujeta med dosežki učencev (visok ID po Trumanu Kelleyu).

Nalogi slušnega razumevanja sta vključevali te cilje iz učnega načrta:

- učenci pozorno poslušajo besedila, ki so ustrezno zahtevna in zanimiva;
- učenci razumejo pomembne podrobnosti v besedilu;
- učenci izluščijo glavno misel in glavne poudarke besedila.

Bralno razumevanje

Bralno razumevanje smo preverjali z dvema nalogama, ki sta se tematsko dopolnjevali (šola, izobraževanje; družina, dom, prazniki) in bili različnih vrst (dopolnjevanje povedi z naborom in kratki odgovori); tako smo zmanjšali vpliv subjektivnih dejavnikov, zaradi katerih bi določeni učenci lahko reševali slabše oziroma boljše. Navodila za reševanje nalog bralnega razumevanja so bila v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini. Vsaka naloga je vsebovala rešen prvi primer, da bi se tako kar najbolj izognili preverjanju navodil namesto vsebine.

IT znaša za 1. nalogo 0,51 in za 2. nalogo 0,38, indeks diskriminativnosti (ID) pa je znašal 0,77 oziroma 0,82. Oba indeksa diskriminativnosti sta izredno visoka, zato tudi zelo dobro ločujeta med bolj in manj zmožnimi bralci. To kaže, da lahko poleg morebitnih individualnih dejavnikov, kot sta tema ali zahtevnost besedišča, razlog iščemo v nenatančnem branju in nepoznavanju tipa naloge ter pomanjkanju bralnih strategij, ki temeljijo na povezovanju informacij iz različnih delov besedila ali različnih besedil.

Cilji učnega načrta, ki sta jih preverjali nalogi bralnega razumevanja, so ti:

- učenci so med branjem besedila pozorni samo na določene informacije;
- učenci med branjem razumejo podrobnosti v besedilu;
- učenci prepoznavajo zunajbesedilne okoliščine.

Besedišče

Preverjanje besedišča je smiselno, saj se učenci prav na začetku usvajanja tujega jezika tako v šoli kot tudi zunaj nje nenehno srečujejo z novimi izrazi.

Pri 1. nalogi so morali učenci ustrezne samostalnike sami vpisati na ustrezno mesto v besedilu. Pri tem jim je bila v pomoč slika (soba), pri vsaki praznini pa tudi začetna črka in določeno število črtic, ki je ustrezalo številu črk v besedi. Da so nalogo uspešno rešili, so morali torej učenci besedišče ustrezno uporabiti v sobesedilu in ga popolnoma pravilno zapisati. Izbrano besedišče je bilo učencem načeloma dobro znano (*floor, picture, glass, plant, notebook, shelf*). Po pričakovanjih je bila zahtevnejša od 2. naloge, ki ni zahtevala pravilnega zapisa. Indeks težavnosti je prav tako kot lansko leto (IT 0,41), skupno pa je ta del preizkusa vseboval postavke iz rdečega in modrega območja in zelo dobro ločil med dosežki učencev (ID 0,75).

2. naloga je preverjala rabo širšega besedišča v sobesedilu. Učenci so dopolnili dano besedilo z vrzelmi z ustrezno besedo iz nabora. Pri tem so morali razumeti dano besedišče pred in za vrzeljo, da so lahko smiselno dopolnili besedilo. Indeks težavnosti (IT) je 0,45, indeks diskriminativnosti (ID) pa 0,80. Visok indeks diskriminativnosti kaže na to, da je naloga zelo dobro ločevala med tistimi učenci, ki so dano besedišče znali pravilno uporabiti v sobesedilu, in tistimi, ki imajo še težave z razumevanjem besedila in uporabe besed v sobesedilu.

Nalogi sta preverjali te cilje iz učnega načrta:

- učenci povezujejo sliko s poimenovanji;
- učenci prepišejo oziroma zapišejo besede;
- učenci dopolnjujejo besedilo z vrzelmi (samostojno oziroma s pomočjo danih besed v naboru).

Pisno sporočanje

Z vodeno nalogo pisnega sporočanja smo preverjali zmožnost tvorjenja pisnega besedila v angleščini. Učenci so morali s pomočjo treh vsebinskih iztočnic napisati elektronsko pismo angleškemu prijatelju, v katerem so morali opisati svoj domači kraj, napisati, kaj lahko tam počnejo poleti in pozimi, ter prijatelju zastaviti vsaj tri vprašanja o njegovem domačem kraju.

Navodila in iztočnice so bile v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini. Pisna zmožnost sodi med produktivne jezikovne zmožnosti, pisno sporočanje je tudi ena najbolj kompleksnih jezikovnih dejavnosti. IT za vsa tri merila (vsebino – 0,52, besedišče/pravopis – 0,46 in slovnico – 0,41) znaša 0,47, kar je znatno nižji rezultat od lanskega (0,62) in podoben letu 2012 (0,49). Sklepamo lahko le, da učenci niso bili dovolj natančni pri upoštevanju iztočnic in da je bila prvič vključena celotna populacija, tudi učenci s posebnimi potrebami.

Pisno sporočanje se nanaša na te cilje, zapisane v učnem načrtu:

- učenci uporabljajo pogosto rabljeno besedišče na dano temo, ki jim je zanimiva;
- učenci pravilno zapisujejo besede in ločujejo med izgovarjavo in zapisom (npr. zapis besed za opis kraja, dejavnosti v različnih letnih časih);
- učenci pokažejo poznavanje in rabo slovničnih struktur v sobesedilu (tvorba vprašanj);
- učenci samostojno zapisujejo misli glede na iztočnice.

Sklepne ugotovitve

Uspešnost učencev pri NPZ-ju iz angleščine v 6. razredu je bila nekoliko višja od lanske, preizkus pa zelo dobro prikazuje razpon dosežkov od učno najšibkejših do učno najmočnejših učencev. Naloge slušnega razumevanja so bile tudi letos dobro reševane, kot že vsa leta pa lahko opazimo nekoliko nižje indekse diskriminativnosti kakor v drugih delih preizkusa. Ker se zdi, da gre za splošno tendenco jezikovnega testiranja, lahko vzroke iščemo v dveh med seboj povezanih dejavnikih. Pomembna značilnost preverjanja slušne spretnosti je izogibanje bralnemu in pisnemu vnosu, da se tako resnično dosega kar največja veljavnost preizkusa, vendar pa to hkrati tipično vodi v naloge zaprtega tipa s pomembnim vplivom ugibanja, ki izkrivlja rezultate predvsem pri učencih z nižjimi dosežki.

Po drugi strani je slušno razumevanje edini del NPZ-ja, ki se navezuje na govorjeni jezik nasproti pisnemu. Ker nikakor ni nemogoče, da se pri učencih znanje govorjenega in pisnega jezika pomembno razlikuje in so na enem področju veliko močnejši kakor na drugem, obstaja možnost, da je slušni del preizkusa dejansko vsebinsko slabše povezan z dosežki učencev pri nalogah, ki temeljijo na branju in pisanju, in bi se izkazal za sorodnejšega dosežkom pri preverjanju govornih sposobnosti. To je še razlog več, da PK tako kot prav vsako leto predlaga, da se k preverjanju znanja angleščine ponovno doda še preverjanje govorne spretnosti. NPZ namreč ni popolnoma usklajeno s cilji in standardi, ki so zapisani v učnem načrtu, saj se preverjajo tri spretnosti, medtem ko se četrto – ki je v okviru komunikacijskega pristopa v tem starostnem obdobju še posebno pomembna – preprosto izključuje.

Na področju bralnega razumevanja PK že ves čas opozarja na težave z natančnim branjem, je pa bilo letos več pozornosti namenjene tudi postavkam, ki preverjajo razumevanje daljših delov besedil, povezovanje informacij in razumevanje zunajbesedilnih okoliščin. Dosežki preizkusa, ki se povezujejo z dosežki preteklih preizkusov, nakazujejo, da učencem manjkata zbranost in vztrajnost pri branju, da prebranih informacij ne povezujejo med sabo in da pogosto izkazujejo zgolj fragmentarno razumevanje prebranega. Podobno kakor lani se zdi, da učencem umanjkajo bralne strategije, ki bi jim pomagale pri tipu naloge povezovanja (gre za tip, ki ga redko najdemo v učbenikih in delovnih zvezkih, čeprav ga predvideva učni načrt in je posledično naveden tudi v strukturi preizkusa). Rezultati podobne naloge v 9. razredu kažejo, da v tretji triadi učenci uspešno razvijajo tovrstne strategije, bi pa jih predvidoma bilo smiselno vpeljevati že v drugo triado.

Problematiko lahko povežemo s pomanjkanjem splošnih strategij reševanja, pa tudi morebitnim specifičnim odporom do branja: na primer, če primerjamo naloge bralnega razumevanja s slušnimi, je delež učencev, ki se reševanja sploh ne lotijo, pri slušnih nalogah v povprečju manj kakor 2 odstotka; že pri bralni nalogi, ki zahteva povezovanje in omogoča tudi eliminacijo, ugibanje in druge strategije reševanja, znaša ta delež v povprečju 7 odstotkov, pri nalogi kratkih odgovorov pa je še višji. Povsem mogoče je, da ta značilnost ni vezana samo na angleščino, tako na primer analiza rezultatov testa bralne pismenosti PISA kaže, da slovenski učenci puščajo vprašanja neodgovorjena znatno pogosteje, kot je to običajno v drugih državah.

Pri preverjanju besedišča se je pomemben premik zgodil v predlanskem šolskem letu, ko se je preizkus v celoti osredotočil na rabo v sobesedilu. V letošnjem preizkusu so učenci zelo dobro reševali nalogo besedišča z naborom, veliko več težav pa so imeli z 2. nalogo, ki zahteva samostojno navajanje besedišča in popolnoma pravilen zapis. Skupni rezultati tega dela preizkusa nakazujejo, da imajo šestošolci precejšen razpon znanega besedišča, da pa je njihovo poznavanje predvsem pisne podobe besed nenatančno. Razlog, zakaj je smiselno na to posebej opozarjati že v zgodnjem fazi učenja jezika, je v tem, da je priučene napačne vzorce pozneje zelo težko spreminjati: če učenec neko osnovno besedo napačno piše v 6. razredu, obstaja velika verjetnost, da jo bo napačno pisal tudi v 9. razredu in pozneje. To je še poseben »hendikep« pri jeziku, kot je angleščina, kjer nekoliko drugačen zapis hitro privede do pomenske zamenjave (npr. *floor–flour*). Kot najpozitivnejši rezultat tokratnega preizkusa lahko izpostavimo področje pisnega sporočanja, kjer se nadaljuje trend vsakoletnega napredka. Ta je gotovo povezan s kakovostnim delom v razredu, kjer se tej spretnosti danes posveča veliko več pozornosti kakor v preteklosti – v tem lahko predvidoma prepoznamo pomemben povratni učinek NPZ-ja, ki je učitelje spodbudil k razvijanju pisnih sposobnosti že v drugi triadi. Domnevamo lahko, da je tema letošnje pisne naloge šestošolcem blizu in pogost predmet obravnave pri pouku, kar je predvidoma prispevalo k temu, da je pri tej nalogi vsaj nekaj besedila napisalo rekordnih 97,5 odstotka učencev. Za nadaljnje izboljšanje zanesljivosti vrednotenja bi si želeli predvsem dvojnega ocenjevanja pisnih nalog in usposabljanja ocenjevalcev.

Letošnji preizkus ima visok indeks zanesljivosti (0,93) in je ustrezno občutljiv za razlike med boljšimi in slabšimi dosežki učencev. Krivulja dosežkov je pomaknjena nekoliko v desno in ob dejstvu, da pri angleščini ne zaznavamo normalne porazdelitve dosežkov, zelo učinkovito prikazuje celoten razpon dosežkov v populaciji. PK iz leta v leto ugotavlja, da zna pomemben del učencev znatno več, kot bi pričakovali, lani opravljene analize pa kažejo, da je razkorak v veliki meri posledica vpliva različnih dejavnikov dodatnega učenja angleščine v šoli in zunaj nje.

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz angleščine v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

NPZ iz angleščine v 9. razredu preverja doseganje ciljev in standardov iz *Učnega načrta za angleščino* in tudi opisnike nad ravnijo A2+, da bi tako zaznali tiste standarde znanja, ki jih dosegajo najbolj zmožni učenci.

Poleg učnega načrta PK pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi sodobna dognanja s področja raziskav ocenjevanja tujejezikovnega znanja mladostnikov. Članice PK spremljajo raziskave, ki jih objavljajo pomembnejše znanstvene in strokovne revije s področja učenja, poučevanja in preverjanja znanja tujih jezikov doma in v tujini. Hkrati nenehno spremljajo razvijanje podobnih preizkusov znanja v drugih državah, prek spremljanja predstavitev na mednarodnih konferencah, v objavah strokovnih združenj, na mednarodnih izmenjavah strokovnjakov itn.

Komunikacijski pristop poučevanja tujih jezikov zahteva ustrezen pristop tudi pri ocenjevanju znanja, zato je preverjanje posameznih jezikovnih spretnosti oziroma sporazumevalne zmožnosti kot celote, kjer gre za preverjanje *kako dobro znam brati, pisati, govoriti, poslušati – se sporazumevati*, tisti pristop, ki vodi k uporabi jezika in ne k poznavanju pravil brez ustrezno razvitih zmožnosti njihove rabe v praksi. Kot že kar nekaj let se je tudi v letošnjem šolskem letu zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 9. razreda osnovne šole je zato izredno pomembno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Priporočamo, da se o tem seznanijo tako učenci kot njihovi starši. Sporazumevalno zmožnost namreč ne moremo preveriti v celoti, če ne preverimo tudi govorne spretnosti.

Preizkus iz angleščine za 9. razred je bil sestavljen iz jezikovnih zmožnosti, ki imajo te deleže v preizkusu kot celoti:

1. del: slušno razumevanje (dve nalogi, vsaka s šestimi postavkami): 24 %,

2. del: bralno razumevanje (dve nalogi, skupaj 13 točk): 26 %,

3. del: raba jezika (dve nalogi, skupaj 12 točk): 24 %,

4. del: pisno sporočanje (ena naloga, trije kriteriji: vsebina, besedišče in pravopis, slovnica; skupaj 13 točk): 26 %.

Skupno število točk je znašalo 50. Preizkus je preverjal slušno, bralno in pisno zmožnost ter rabo jezika (poznavanje slovnice in uporabe besedišča), kar je v skladu s cilji učnega načrta in teorij učenja, poučevanja in preverjanja tujejezikovnega znanja.

Tipi nalog

Preizkus je obsegal naloge:

- izbirnega tipa,
- kratkih odgovorov,
- povezovanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja brez nabora in
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Preglednica 4.2.4.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Spremembe v strukturi preizkusa znanja glede na prejšnja leta

V šolskem letu 2013/2014 ni bilo sprememb strukture preizkusa.

Analiza dosežkov

NPZ iz angleščine je potekal 12. maja 2014 in je trajal 60 minut brez odmora. Preizkus kaže visoko stopnjo zanesljivosti, 0,93.

Grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da preizkus relativno dobro prikazuje razlike med dosežki posameznih učencev kljub rahli pomaknjenosti krivulje v desno. Povprečno število odstotnih točk znaša 61,41, medtem ko je standardni odklon 24,2, kar kaže na normalno porazdelitev rezultatov.

Preglednica 4.2.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	3.991
Možne točke	41
Število postavk	50
Povprečno število doseženih točk	30,70
Povprečno število odstotnih točk	61,41
Standardni odklon – (enota 1)	24,20
Indeks težavnosti	0,61
Indeks zanesljivosti	0,93

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred

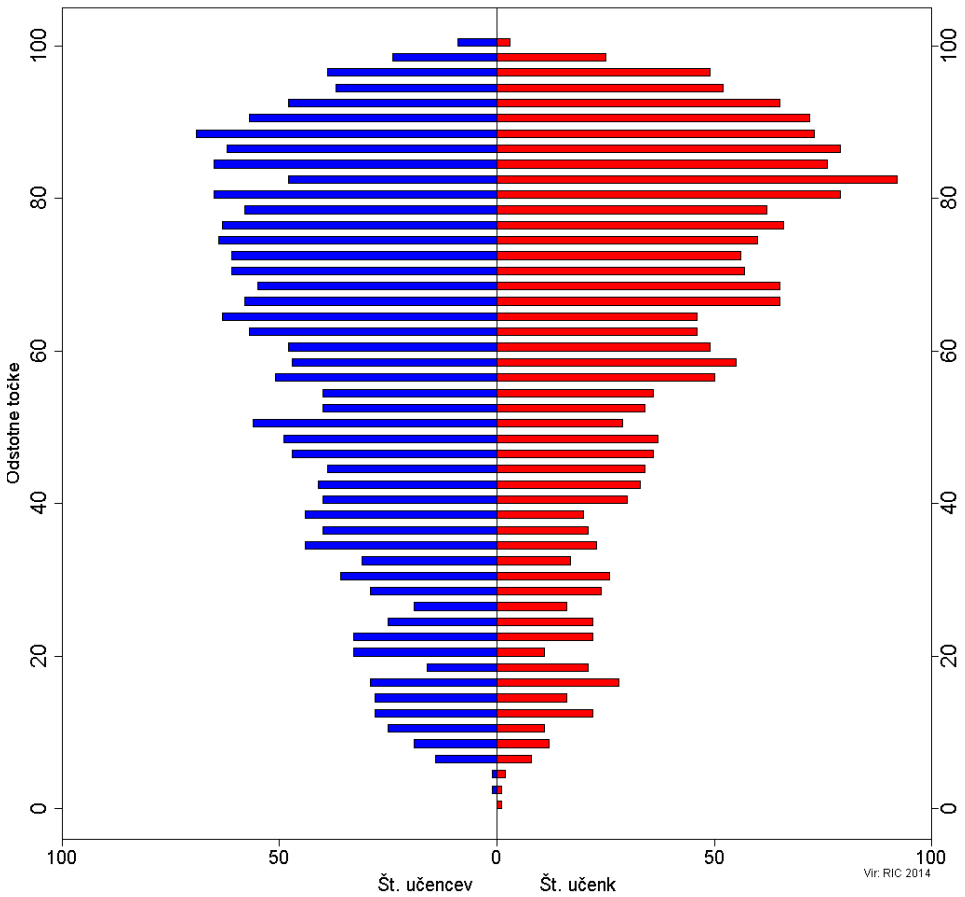

Razdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, čeprav lahko tako kot lani zaznamo minimalno prednost učenk pred učenci v osrednjem delu krivulje dosežkov, hkrati pa so učenci na povsem zgornjem delu krivulje bolj uspešni kot učenke. Ker razlike niso velike, lahko kljub temu trdimo, da preizkus daje tako učencem kot učenkam enake možnosti, da lahko pokažejo svoje znanje in zmožnosti iz angleščine.

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred

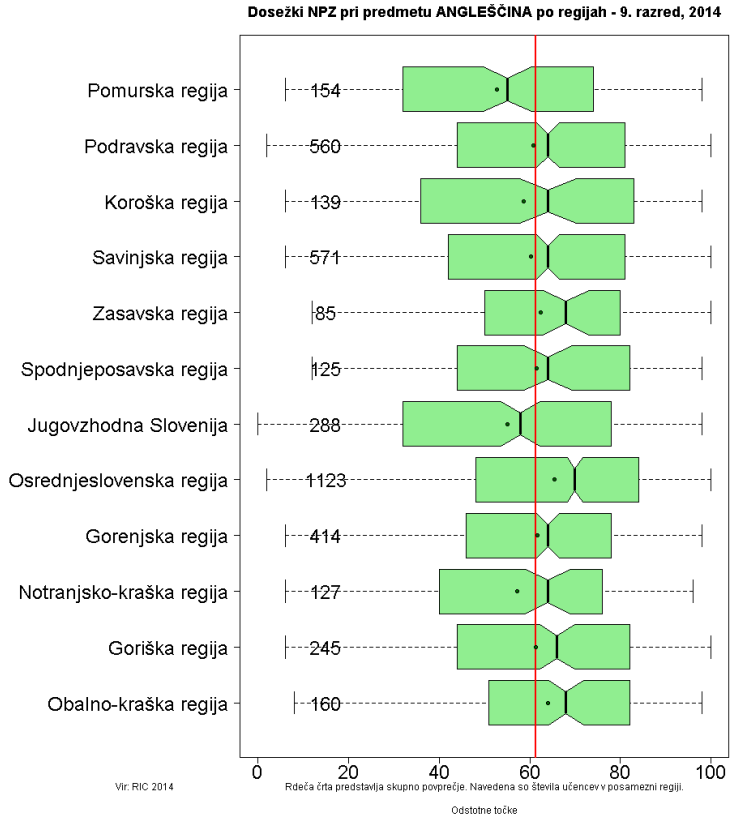

Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena odstopanja od državnega povprečja. Kakor vsa leta so najvišji dosežki v osrednjeslovenski regiji, med regije z najnižjimi povprečnimi dosežki pa so se uvrstile Pomurska regija in Jugovzhodna Slovenija.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.4.2.3: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

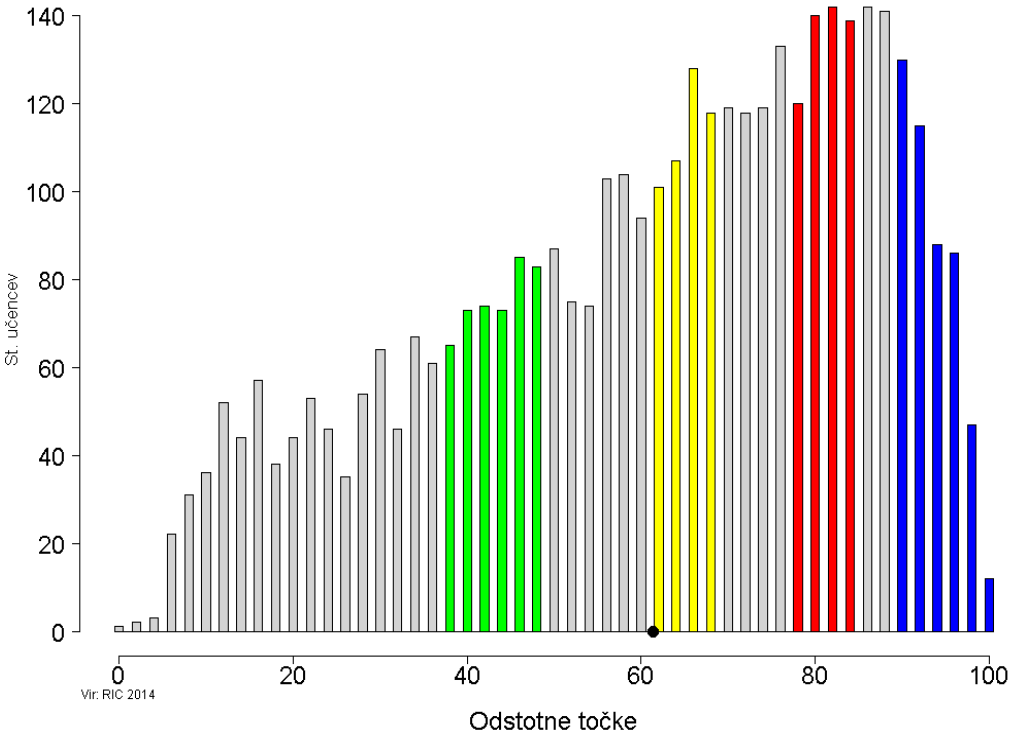

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Pri 1. nalogi slušnega razumevanja so učenci poslušali besedilo o šolskih kosilih in hrani, ki jo Katelyn in njeni prijatelji imajo/je nimajo radi. V zeleno območje sta se uvrstili dve postavki, 1. in 2., ki sta preverjali učenčevo slušno spretnost prepoznavanja besed/besednih zvez in povezovanja z določeno osebo, omenjeno v zgodbi. 1. testna postavka vključuje trditev: *Yummy! Pea soup again. I've always loved it.* Vse tri povedi jasno označujejo osebo, ki ima rada grahovo juho, za katero pa se v izhodiščnem besedilu povsem odprto izrazi le Ralph. Povezovanje trditve in izhodiščnega besedila zato za učence ni pomenilo posebnega problema, saj so skoraj vsi (0,99) v najvišjem območju uspešno rešili to postavko.

V zeleno območje spada tudi 2. testna postavka, pri kateri so morali učenci povezati trditev *If you take a hamburger, you eat it!* z delom slušnega besedila, v katerem pripovedovalka opisuje odnos gospe Pitts do tistih, ki ne pojedo hrane, katero so si izbrali. V besedilu je več dejstev, ki pomagajo učencu ugotoviti pravilno rešitev, na primer: *Not eat? Ms. Pitts ... would never have allowed that. She roams the cafeteria like a shark. Reminding kids to eat their food – or else. I heard ... grader miss break time, because he hadn't finished his Brussels sprouts.*

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so učenci poslušali intervju s fotografinjo, ki večino časa dela s svojim možem v Afriki. Naloga je bila izbirnega tipa s štirimi izbirami. V zeleno območje sta se uvrstili 1. in 4. testna postavka. 1. postavka je preverjala razumevanje, kaj sta fotografa delala zgodaj zjutraj. V izhodiščnem besedilu je učenec moral povezati povedi *We check the area around the tent ... before we step outside. You see, hyenas could be prowling ...* s ponujeno izbiro *D) search the area*.

4. testna postavka je zadevala to, kar sta fotografa delala konec dneva. V izhodiščnem besedilu so učenci slišali *We set up camp ... Michael plugs our computer ... and we choose the best photos.* Učenci so tako morali povezati *pictures* in *photos* ter seveda razumeti distraktorje, ki situacije niso pravilno opisovali.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Naloga bralnega razumevanja je zadevala izhodiščno besedilo o kromanjoncih oziroma modrih ljudeh, ki so živeli v davni preteklosti v Evropi. Besedilo je opisovalno, vrsta naloge pa kratki odgovori. V zeleno območje spada 4. testna postavka, ki je preverjala razumevanje učencev, v kakšnih skupinah so delovali modri ljudje. Predvideni odgovor je bil *in tribes*, vendar sta bila sprejemljiva tudi odgovora *in nomad groups* ali *as nomads*. Testna postavka je zahtevala povezovanje besedila ter jasno in preprosto zapisanega vprašanja, zato je večina učencev to postavko tudi uspešno rešila.

2. naloga

Besedilo 2. naloge bralnega razumevanja je vključevalo zanimiva dejstva o kolesih. Učenci so morali glede na prebrano besedilo ugotoviti, ali navedene trditve držijo ali so napačne ali pa v besedilu niso omenjene. V tej nalogi sta se v zeleno območje uvrstili dve testni postavki, in to 5. in 6. postavka. Pri 5. postavki so morali učenci povezati ime dostavnega podjetja z izhodiščnim besedilom in ugotoviti, da te informacije v besedilu ni, zato sodi ta trditev med tiste, ki v besedilu niso omenjene. Tako trditev kakor tudi besedilo sta dajala povsem jasne informacije v zvezi s testno postavko, zato jo je večina učencev uspešno rešila; med tistimi, ki spadajo v modro območje, je bilo takšnih kar 90 %.

V zeleno območje spada tudi 6. testna postavka, pri kateri so učenci morali razumeti, da je bila Anne-Caroline Chausson odlična kolesarka. Da so to lahko ugotovili, je bilo odločilno razumevanje naslednjega dela izhodiščnega besedila: *... and Anne-Caroline Chausson ... took home the gold in the first Women's ...* Učenci so torej morali še posebej razumeti naslednje besedišče: *take, home, gold, excellent.*

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov (50. kvantil)*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

V rumeno območje spadajo tri testne postavke: 3., 4. in 5. postavka. 3. testna postavka je preverjala spretnost poslušanja in razumevanja izhodiščnega besedila, ki je zadevalo Liz: ... *She was no help, covering her face and turning red*. Pri tem je bilo treba predvidevati, kdo bi lahko rekel *It's better if I don't look. She is going to be sick*. Pri tej postavki so učenci poleg razumevanja posameznih besed morali pokazati tudi strategiji sklepanja in povezovanja.

4. testna postavka je veljala za tisti del izhodiščnega besedila, ki govori o Katelynih prvih žlicah grahove juhe in presenetljivo dobrem okusu te prej nikakor zaželene jedi. Učenci, ki so povezali *What a surprise! Why haven't I tried it before?* in *I didn't hate it. I loved it!,* so 4. testno postavko uspešno rešili. Pri tem so seveda morali poznati pomen posameznih besed. Prav tako so morali biti pozorni na to, kateri del besedila zadeva posamezno osebo.

5. testna postavka je zadevala Ralpha, ki bo sedaj imel družbo, saj mu ne bo treba sedeti sam, ko jé grahovo juho. Za rešitev te testne postavke je moral učenec razumeti dano trditev *Now I won't have to sit alone on pea soup days!* in besedilo *Since that day, Ralph has become my lunch buddy on pea soup days ... added a couple of other brave souls ...* Prav tako jim je pri rešitvi pomagal naslednji del izhodiščnega besedila: ... *Liz is not one of them* ...

Za uspešno rešitev te postavke je učenec moral pokazati tudi zmožnost sklepanja in povezovanja informacij.

2. naloga

Pri 2. nalogi se je v to območje uvrstila 2. postavka, ki je preverjala razumevanje slušnega besedila. Zadevalo je vprašanje, zakaj fotografa posnameta najboljše fotografije zjutraj. Pri reševanju te postavke so morali učenci povezati posamezne informacije v celoto. Poved *At dawn lionesses eat, baboons come down from the trees and leopards explore their territory* lahko povzamemo s trditvijo: … *because animals are active*.

Tudi 5. testna postavka se je uvrstila v to območje. Učenci so morali ugotoviti, kako glasovi živali v nočnem času delujejo na Christine. Tudi tukaj ni bilo pomembno zgolj prepoznavanje dejstev, temveč tudi sklepanje med delom izhodiščnega besedila ... *I love going to sleep to the sound of laughing hyenas and roaring lions* … in dano izbiro *D) pleases Christine*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Kar štiri testne postavke (1., 2., 6. in 7. postavka) so se uvrstile v to območje. S 1. testno postavko smo želeli ugotoviti, ali učenci razumejo, kakšno podnebje je vladalo v času kromanjoncev. Sprejeti odgovori so morali vsebovati ključne besede, ki so označevale hladno oziroma mrzlo vreme. Učencem pri ugotavljanju pravilne rešitve ni pomagal zgolj prepis iz besedila (ang. *lifting*), ampak so morali tudi sklepati iz sobesedila. Tako so naslednji deli besedila nakazovali pravilno rešitev: ... *day temperatures were much lower. In France glaciers in the Alps came as far down as the Rhine valley*. Druga testna postavka je zadevala ugotavljanje človeškega organa, ki je posebej označeval kromanjonski visoko razviti intelekt. Povezovanje sobesedila: ... *their brains were well-developed, which shows that they were intelligent* ... in ključnih besed v vprašanju: *physical feature, intelligence* je bilo odločilno za pravilno rešitev te testne postavke.

6. testna postavka je preverjala poznavanje besedišča (*tool, hunting, spear, to get food*) in njegovo razumevanje več povedi. S 7. testno postavko pa smo želeli preveriti učenčevo razumevanje vprašalnice *what* in besedišča: *decorate, paintings, sculptures, caves*. Celotni zadnji odstavek govori o dekoraciji jam iz časa kromanjoncev, zato mora učenec znati pravilno povezati večje število informacij.

2. naloga

V rumeno območje sta se uvrstili 2. in 4. testna postavka. Pri 2. postavki so morali učenci razumeti besedišče: *fix, repair, broken* in povezati trditev z bratoma Wright v izhodiščnem besedilu. Pri 4. postavki so učenci morali poleg poznavanja ključnega besedišča: *bikes, were brought, was made* znati tudi sklepati iz sobesedila.

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Pri nalogi rabe jezika *Talk Shows*, ki govori o televizijskih pogovornih oddajah, so morali učenci dopolniti besedilo z danimi besedami iz nabora, ki je vseboval poleg rešitev še tri distraktorje.

V rumeno območje spadata dve postavki, 4. in 6. Pri 4. postavki smo preverjali razumevanje samostalnika *advice* v povezavi z glagolom *give* v sobesedilu, 6. postavka pa je zadevala razumevanje besedišča *show, receive, calls* in distraktorjev *mentioned*, *sent* and *talked* in poznavanje strukture angleških povedi (v njih je treba upoštevati besedni red, da osebku sledi povedek).

2. naloga

Pri nalogi rabe jezika *Smart Clothes*, ki govori o oblačilih v prihodnosti, so morali učenci dopolniti vrzeli z eno besedo ali zapisati pravilno obliko glagola v oklepaju.

Tudi pri tej nalogi sta se v rumeno območje uvrstili dve testni postavki, 2. in 5. 2. testna postavka je preverjala poznavanje strukture *to be part of*, posebno še predloga *of*. 5. testna postavka pa je preverjala poznavanje rabe nedoločnika za besedno zvezo *let's*.

D) PISNO SPOROČANJE

Pri nalogi pisnega sporočanja so učenci morali odgovoriti na pismo fanta Sama iz Avstralije glede na dane iztočnice.

V rumeno območje sta se uvrstili vsebina in zgradba besedila kot kriterija pisnega sporočanja. Maksimalno število točk za vsebino (4) so prejeli tisti učenci, ki so v pismu povedali, kaj mislijo o Samovem problemu, in svoje mnenje tudi utemeljili, dodali nekaj nasvetov za Sama in opisali, kakšne težave imajo lahko učenci v njihovi šoli zaradi videza.

Pri zgradbi pa so maksimalno število točk (2) dosegli tisti učenci, ki so napisali koherentno besedilo. Misli v besedilu so bile jasno izražene in so si sledile v logičnem zaporedju. Deli besedila in besedilo kot celota so bili jasno povezani. Skorajda ni bilo zaslediti napak v rabi ločil.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

V rdeče območje se je uvrstila 6. testna postavka, ki je preverjala učenčevo slušno razumevanje, in to podspretnosti poslušanja podrobnosti in povezovanja informacij. Da je učenec to testno postavko uspešno rešil, je moral razumeti trditev *She has to eat it to stay healthy*, ki je preprosta, tako da branje nima vpliva na reševanje in s tem na preverjanje slušne spretnosti. Poleg omenjene trditve je moral učenec razumeti ta del izhodiščnega slušnega besedila: *Liz is not one of them. She tells anyone who will listen, Katelyn has to eat the pea soup. It's doctor's orders.*

Učenec je moral razumeti besedišče ključnih besed in povzemati ter sklepati iz sobesedila.

2. naloga

V rdeče območje spada 6. testna postavka. Ta postavka je preverjala razumevanje slušnega besedila: zakaj Michael ni bil poškodovan, ko ga je napadel piton. Da je učenec izbral pravilno rešitev izmed štirih ponujenih možnosti, je moral natančno poslušati in izluščiti pravilno informacijo iz naslednjega dela besedila: */…/ you need to be skillful and be prepared to take risks sometimes. You also need luck. Once a python suddenly attacked and bit the lens on Michael's camera.* Nepravilne izbire so dodatno otežile izbiro pravilne rešitve, ker so vse vsebovale navidezno verjetne informacije iz izhodiščnega besedila.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Sem spadata 3. in 5. testna postavka. 3. je preverjala razumevanja vprašanja, iz česa so bili narejeni domovi kromanjoncev. Učenci so najprej morali povezati *home* in *tent* in nato še *animal-skin*. Uspešno so lahko to vprašanje rešili le tisti učenci, ki imajo bogat besedni zaklad in znajo sklepati in povezovati informacije iz sobesedila.

5. testna postavka je preverjala bralno razumevanje učencev. Povedati so morali, katero meso je bilo pri kromanjoncih redko na mizi. Za pravilni odgovor je bilo treba nekaj informacij izločiti (na primer *small animals, eggs, mushrooms, bison, horses, wild boar*) in se osredotočiti na meso, in to na tisto, ki so ga redko jedli. Odgovora ni bilo mogoče zgolj izpisati iz besedila (ang. *lifting*).

2. naloga

1. testna postavka se je uvrstila v rdeče območje. Pri tej postavki so morali učenci ugotoviti, ali je bila beseda *bicycle* prvikrat uporabljena v Franciji ali ne. Če so učenci besedilo hitro in površno prebrali, so se najverjetneje odločili za odgovor *Ne drži*, če pa so prebrali celotni drugi odstavek (druga alinea), pa so lahko ugotovili, da je trditev pravilna.

C) RABA JEZIKA

1. naloga
V rdeče območje spadajo tri testne postavke, 1., 2. in 5. Pri 1. postavki so morali razumeti besedilo pred vrzeljo (*Ricki Lake used a very personal* …), da so se lahko pravilno odločili za samostalnik *approach*. Pri tem so morali poznati tudi preostale besede v naboru, izločiti glagole, pridevnik, prislov in predlog. Prav tako jim je pri reševanju lahko pomagal nedoločni člen *a*, ki nakazuje števni samostalnik.

Pri 2. testni postavki so učenci morali vedeti, da osebnemu zaimku sledi glagol, ki pa se mora vsebinsko ujemati s sobesedilom. Tako je bilo treba izbrati glagol *mentioned* in zavrniti glagola *received* in *talked*, ki sta bila pomensko nesprejemljiva v tej vrzeli.

5. testna postavka je preverjala stalno besedno zvezo *common sense*. Očitno pri najstnikih še ni dovolj utrjena, da bi si jo lahko hitro priklicali v spomin.

2. naloga rabe jezika je vključevala dve testni postavki, ki sta se uvrstili v rdeče območje. 4. postavka je preverjala oblike glagola *biti* v sedanjiku; to verjetno ni problem za večino učencev, ko je pomembno samo prepoznavanje, medtem ko je na ravni uporabe v sobesedilu še vedno trd oreh, še posebno v vprašalni povedi. 6. postavka je preverjala obliko *-ing* (glagolnik), resda ne na ravni poznavanja pravil, temveč na ravni uporabe. Predvidevamo, da so pravilno zapisali obliko *-ing* tisti učenci, ki so izpostavljeni ekstenzivnemu branju in poslušanju in so jezikovno obliko ponotranjili. Težave so nastopile tudi pri zapisu besede *using* (use + -ing ≠ useing).

D) PISNO SPOROČANJE

V rdeče območje sta se uvrstila kriterija besedišče in slovnica. Učenci, ki so dosegli maksimalno število točk pri besedišču (4 točke), so uporabili bogato besedišče na ustrezen način in pri tem napak v zapisu skorajda ni bilo. Sem se je uvrstil tudi kriterij slovnice. Maksimalno število točk (3) so dosegli tisti učenci, ki so pravilno uporabili osnovne in zahtevnejše slovnične strukture.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge/postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga
Sem se je uvrstila 3. testna postavka, ki je preverjala razumevanje podrobnosti v besedilu, in to razumevanje tega, kaj živali delajo, ko si Michael in Christine pripravita kosilo. Učenci so za pravilno rešitev morali poslušati in razumeti daljši del besedila: /…/ *the animals are knocked out by the heat and hide from the sun between 11 am and 4 pm. So there is no point trying to take photos. Michael finds shade under a tree and I prepare lunch. We always check to make sure there are no leopards on the tree first* /…/. Nepravilne izbire so dodatno otežile izbiro pravilne rešitve, ker so vse vsebovale navidezno verjetne informacije iz izhodiščnega besedila.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga
Sem se je uvrstila 3. testna postavka, pri kateri so morali učenci ugotoviti, da podatki iz trditve niso navedeni v besedilu. To testno postavko so uspešno rešili tisti učenci, ki so natančno prebrali besedilo in pravilno ugotovili, da besedilo resda omenja potovanje Freda A. Birchmora s kolesom in s čolnom, ne pove pa, s katerim prevoznim sredstvom je prepotoval več poti.

C) RABA JEZIKA

1. naloga
V to območje se je uvrstila 3. testna postavka. Učenci so morali ugotoviti, da sledi za glagolom *spoke* prislov *emotionally*. Izločiti so morali prislov *forward* iz nabora možnih odgovorov in prepoznati *emotionally* kot prislov. Predvidevamo, da so 3. postavko pravilno rešili tisti učenci, ki so deležni večjega jezikovnega vnosa tako pri branju kakor pri poslušanju in si takšne, že težje besedne zveze laže prikličejo v spomin.

2. naloga
Sem se je uvrstila 1. testna postavka, ki je preverjala poznavanje in rabo zaimka *much* v sobesedilu. Učenec je za pravilno rešitev moral razumeti celotno poved, ki je vsebovala zahtevnejše besedišče: *This effectively enlarges our brainpower because we have access to so*_____ *more knowledge* …, nato pa je moral upoštevati tudi neštevnost samostalnika *knowledge*.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Sem spadajo naloge, ki jih v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki, to je učenci, ki so uvrščeni v modro območje.

C) RABA JEZIKA

2. naloga

Učenci so morali razumeti poved, ki je vsebovala zahtevnejše besedišče: *What are some concerns that you have about this technology and _____ uses?* Prav tako so morali ugotoviti vrsto zaimka (svojilni – *its*) in ujemanje zaimka s samostalnikom *technology*. Zahteva po pravilnem zapisu je dodatno otežila reševanje.

Razporeditev dosežkov kaže, da učenci niso imeli večjih težav z razumevanjem besedil pri poslušanju in branju, strategije reševanja in tipi nalog so jim znani. Učenci so na več težav naleteli predvsem pri nalogah, ki so preverjale rabo besedišča in slovnice; to je tudi pričakovati glede na zakonitosti učenja jezika, saj zahteva pravilna raba slovničnih struktur in besedišča v sobesedilu višje kognitivno znanje.

Naloge slušnega razumevanja so potrdile, da so učenci zmožni razumeti tako umetnostno kakor tudi neumetnostno besedilo. Težave pa so se zopet pokazale predvsem pri postavkah, pri katerih je bilo treba za izbiro pravilnega odgovora razumeti daljše dele besedila.

Pri preverjanju bralnega razumevanja se je izkazalo, da učenci večinoma dobro razumejo besedila in znajo poiskati odgovore ne samo na osnovna, temveč tudi na nekoliko zahtevnejša vprašanja. Znajo tudi najti podrobnosti v besedilu. Težave so se pokazale pri postavkah, ki so zahtevale natančno branje.

Nalogo besedišča, pri kateri je bilo pomembno sklepanje iz sobesedila, so učenci slabše reševali kakor naloge bralnega in slušnega razumevanja. Za zahtevno pa se je izkazala naloga, ki je preverjala uporabo jezikovnih struktur v sobesedilu.

Pri tvorbni nalogi je večina učencev uspešno razvila vse tri iztočnice pri vsebini, jasno so izrazili svoje misli v tujem jeziku in jih logično povezali. Pri rabi besedišča opažamo, da učenci večinoma uporabljajo preprostejše besedišče ter imajo težave pri pravilnem zapisu besed in rabi kompleksnejših slovničnih struktur.

Naloge so načrtno notranje diferencirane in praviloma zajemajo postavke, ki padejo v različna območja. Večina od 41 postavk v preizkusu spada v rumeno območje (17), nekaj manj je postavk v rdečem (12) in zelenem (7) območju; v letošnjem preizkusu so bile v modrem območju 4 postavke, nad modrim območjem pa 1. V desno pomaknjena razporeditev dosežkov se ponavlja iz leta v leto in kaže na to, da je preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, premalo občutljiv za učence z boljšimi dosežki. **Že nekaj let opažamo, da so cilji v učnem načrtu za angleščino za osnovno šolo neustrezni glede na izkazano znanje učencev, ki precej presegajo prenizko zastavljene zahtevane standarde znanja v učnem načrtu. Predlagamo, da se na podlagi nekajletnih rezultatov pri NPZ-ju iz angleščine učni načrt za angleščino za osnovno šolo ustrezno spremeni.**

Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Naloga temelji na sliki	Vrsta besedila	Standard	Postavka	Število točk	Območje
A	1	SLUŠNO RAZUMEVANJE	*The school lunch that almost killed me*	– Vsakdanje življenje (hrana, pijača, oblačila, nakupovanje, rutine) – Družina, dom, hišni ljubljenčki, prijatelji, vzorniki, težave, odnosi	Naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro	NE	Umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	– razume podatke in podrobnosti v besedilu – ugotovi razpoloženje, stališča in namen govorcev	1	1	Zeleno
									2	1	Zeleno
									3	1	Rumeno
									4	1	Rumeno
									5	1	Rumeno
									6	1	Rdeče
A	2	SLUŠNO RAZUMEVANJE	*Photographers in Africa*	– Narava (živali, rastline, letni časi, vreme, ekologija) – Šola, izobraževanje, poklici, storitve	Naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro	NE	Intervjuji, pogovori	– razume podatke in podrobnosti v besedilu	1	1	Zeleno
									2	1	Rumeno
									3	1	Modro
									4	1	Zeleno
									5	1	Rumeno
									6	1	Rdeče
B	1	BRALNO RAZUMEVANJE	*Cro-Magnons*	Zgodovina	Naloge s kratkimi odgovori	NE	Članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila – razume podatke in podrobnosti v besedilu – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila	1	1	Rumeno
									2	1	Rumeno
									3	1	Rdeče
									4	1	Zeleno
									5	1	Rdeče
									6	1	Rumeno
									7	1	Rumeno
B	2	BRALNO RAZUMEVANJE	*Ten fun facts about bikes*	– Znanost, tehnologija in mediji – Zgodovina	Naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro	NE	Članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– razume podatke in podrobnosti v besedilu – razume osnovna notranja razmerja v besedilu (npr. časovna, vzročno-posledična)	1	1	Rdeče
									2	1	Rumeno
									3	1	Modro
									4	1	Rumeno
									5	1	Zeleno
									6	1	Zeleno
C	1	RABA JEZIKA – BESEDIŠČE	*Talk shows*	Prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice) Znanost, tehnologija in mediji	Naloge dopolnjevanja z naborom	NE	Članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij	1	1	Rdeče
									2	1	Rdeče
									3	1	Modro
									4	1	Rumeno
									5	1	Rdeče

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tema	Tip naloge	Naloga temelji na sliki	Vrsta besedila	Standard	Postavka	Število točk	Področje
									6	1	Rumeno
C	2	RABA JEZIKA – STRUKTURE	*Smart clothes*	– Vsakdanje življenje (hrana, pijača, oblačila, nakupovanje, rutine) – Znanost, tehnologija in mediji	Naloge dopolnjevanja brez nabora	NE	Članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	– uporablja raznovrstne, tudi bolj zapletene slovnične strukture	1	1	Modro
									2	1	Rumeno
									3	1	Nad modrim
									4	1	Rdeče
									5	1	Rumeno
									6	1	Rdeče
D		PISNO SPOROČANJE	*A letter to Sam*	Videz, telo, značaj, čustva, izkušnje, želje, načrti Šola, izobraževanje, poklici, storitve	Vodeni/strukturirani sestavek/besedilo	NE	Razglednice, pisma, elektronska sporočila, voščila, vabila, dnevniški zapisi, blogi, spletni forumi, življenjepisi	– piše besedilo z vodeno nalogo (izhodišče: besedilo, slike, ključne besede, podatki, tabele) in obvlada določene strategije pisanja (npr. zapisovanje, izpisovanje itn.) – piše o konkretnih temah – piše o delno abstraktnih temah – piše večstavčne povedi – piše besedila, prilagojena naslovniku, sporočilnemu namenu, besedilni vrsti ter stopnji formalnosti (npr zasebno pismo, elektronsko sporočilo, blogi, članki itd.) – ureja svoje pisanje – uporablja končna in druga ločila – uporablja raznovrstne, tudi bolj zapletene slovnične strukture – uporablja raznovrstna vezniška sredstva (npr. označevanje sosledja, vzročnosti, pogojnosti itn.) – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področjih – ustrezno zapisuje znane besede	Vsebina	4	Rumeno
									Besedišče	4	Rdeče
									Slovnica	3	Rdeče
									Zgradba besedila	2	Rumeno

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slušno razumevanje

Z nalogama slušnega razumevanja so učenci pokazali, ali so razumeli prilagojeni avtentični angleški besedili. Navodila za reševanje nalog slušnega razumevanja so učenci lahko prebrali in poslušali v slovenščini oziroma v italijanščini (na šolah z italijanskim učnim jezikom), da bi se tako izognili preverjanju navodil namesto vsebine naloge. Nalogi slušnega razumevanja sta se nanašali na teme iz učnega načrta. Pri prvi nalogi slušnega razumevanja so učenci poslušali besedilo o šolskih kosilih in hrani, ki jo Katelyn in njeni prijatelji imajo/nimajo radi. Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so učenci poslušali intervju s Christino in z Michaelom, ki se poklicno ukvarjata s fotografiranjem živali v Afriki. Naloga je bila izbirnega tipa s 4 izbirami.

Vsaka naloga se je začela s primerom. Učenci so besedili slišali dvakrat, tako da so pri drugem poslušanju lahko potrdili oziroma ovrgli izbrane rešitve. Tipa naloge sta bila takšna, da so se učenci lahko posvetili poslušanju in reševanju v čim večji možni meri.

Slušni besedili sta bili posneti z naravnimi govorci, zato sta nalogi težji za tiste učence, ki so vajeni le prilagojenih in razmeroma počasi govorjenih slušnih besedil iz učbenikov. Indeks težavnosti (IT) je pri 1. nalogi je 0,72, pri drugi pa 0,70. Nalogi zelo dobro ločujeta med dosežki učencev, kar kažeta visoka indeksa diskriminativnosti (0,64 in 0,67).

1. nalogo so učenci uspešno rešili, kar dokazujeta tudi testni postavki z najnižjim IT-jem (5. postavka 061 in 6. postavka 0,60). Pri 5. testni postavki so morali učenci za to, da so jo uspešno rešili, povezati dele besedila in sklepati iz sobesedila. Pri 6. postavki predvidevamo, da je učence zavedlo, da je pripoved v prvi osebi, medtem ko se trditev nanaša na morebitno izjavo njene prijateljice (*She has to eat it to stay healthy*).

Najnižji IT pri 2. nalogi je pri 3. postavki (0,43), kjer so učenci morali povezati del besedila (… *knocked out from the heat and hide from the sun* …) s trditvijo (… *have a rest* …). Najvišji indeks težavnosti ima 4. testna postavka, ki preverja razumevanje dela besedila, ki se nanaša na aktivnosti obeh fotografov ob koncu delovnega dneva. Večina učencev (IT 0,86) je uspešno povezala glagola *select* in *choose* ter samostalnika *pictures* in *photos*.

Nalogi slušnega razumevanja sta vključevali te cilje iz učnega načrta:

- učenci razumejo podatke in podrobnosti v kompleksnem poslušanem besedilu in ob tem uporabijo širši nabor strategij poslušanja;
- učenci spoznavajo kompleksnejše pogosto rabljene jezikovne strukture in širši nabor besedišča ter njihov pomen v sobesedilu;
- učenci ugotovijo razpoloženje, stališča in namen govorcev;
- učenci sklepajo iz slišanega sobesedila.

Bralno razumevanje

Bralno razumevanje smo preverjali z dvema nalogama. 1. naloga bralnega razumevanja se je nanašala na izhodiščno besedilo o Kromanjoncih oziroma modrih ljudeh, ki so živeli v davni preteklosti v Evropi. Besedilo je opisovalno, vrsta naloge pa kratki odgovori. Besedilo 2. naloge bralnega razumevanja je vključevalo zanimiva dejstva o kolesih. Učenci so morali glede na prebrano besedilo ugotoviti, ali navedene trditve držijo ali so napačne ali pa v besedilu niso omenjene. Navodila za reševanje nalog bralnega razumevanja so bila v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini. Vsaka naloga je vsebovala rešen prvi primer, da bi se tako kar najbolj izognili preverjanju navodil namesto vsebine.

IT znaša za obe nalogi 0,64. Obe nalogi dobro ločujeta med bolj in manj uspešnimi bralci, kar potrjuje visoka vrednost obeh indeksov diskriminativnosti (0,79 in 0,64).

Pri 1. nalogi so učenci najslabše reševali 3. in 5. postavko (IT 0,54). Predvidevamo, da so učenci 3. postavko slabše reševali, ker so na vprašanje *What were Cro-Magnons homes made of?* morali v besedilu poiskati in izluščiti odgovor, ki je bil naveden v besedni zvezi *animal skin tents*. Za pravilno rešitev 5. postavke so morali učenci natančno prebrati in razumeti daljši del besedila in razumeti vprašanje *What kind of meat did Cro-Magnons rarely eat?*. Menimo, da učenci verjetno niso imeli težav z razumevanjem besede *meat*, temveč prislovov *rarely*, *mostly* in *hardly ever*. Po uspešnosti izstopa 4. postavka (IT 0,81), kjer so učenci morali poiskati določeno informacijo v zvezi s skupinami, v katerih so živeli Kromanjonci. Takšen rezultat kaže, da večina učencev nima težav pri povezovanju popolnoma jasnih in nedvoumnih informacij, kjer ni potrebno povezovati daljših delov besedila oziroma sklepati.

Pri 2. nalogi izstopa 3. testna postavka, ki ima najnižji IT (0,39). Trditev se je nanašala na dolžino potovanja, ki ga je Fred Birchmore opravil z ladjo in s kolesom. Učenec je lahko iz besedila razbral podatek o celotni dolžini potovanja, ni pa bilo podatka o razmerju med kolesarjenjem in vožnjo s kolesom. Morda je učence zavedel podatek, da je v času kolesarjenja zamenjal sedem gum in so zato napačno sklepali, da je bila pot s kolesom daljša kot pa pot z ladjo.

Cilji učnega načrta, ki sta jih preverjali nalogi bralnega razumevanja, so ti:

- učenci berejo daljša besedila ter razvijajo nekoliko razširjen nabor bralnih in učnih strategij;
- učenci pri pouku pridobivajo in nadgrajujejo splošno znanje in vedenje o svetu;
- učenci izluščijo glavno misel in glavne poudarke besedila;
- učenci razumejo podatke in podrobnosti v besedilu;
- učenci razumejo pomen besed in besednih zvez iz sobesedila;
- učenci razumejo osnovna notranja razmerja v besedilu (npr. časovna, vzročno-posledična);
- učenci razvijajo zmožnost abstrahiranja, posploševanja in sklepanja.

Raba jezika

1. naloga je preverjala poznavanje in rabo besedišča, 2. pa rabo slovničnih struktur. Pri 1. nalogi rabe jezika *Talk Shows*, ki govori o televizijskih pogovornih oddajah, so morali učenci dopolniti besedilo z danimi besedami iz nabora, ki je vseboval poleg rešitev še tri distraktorje. IT je 0,57, ID pa 0,70. Naloga je bila za učence relativno težka, hkrati pa je dobro ločevala med tistimi, ki imajo bolj razvito besedišče v angleščini, in tistimi, ki imajo težave z razumevanjem besedišča v sobesedilu. Najnižji IT (0,48) ima 5. postavka, kjer so učenci morali poznati besedno zvezo *common sense*. Rezultat kaže, da je le polovica učencev zmožna rabiti to frazo v sobesedilu. Najvišji IT (0,70) ima 6. postavka, kjer so učenci morali poznati besedno zvezo *receive calls (from people),* da so lahko uspešno zapolnili 6. vrzel. Skorajda tri četrtine učencev razume in zna uporabiti to besedno zvezo.

Pri 2. nalogi rabe jezika *Smart Clothes*, ki govori o oblačilih v prihodnosti, so morali učenci dopolniti vrzeli z eno besedo ali zapisati pravilno obliko glagola v oklepaju. Tudi pri tej nalogi je IT podoben kot pri prvi nalogi (0,52), ID pa je še višji (0,79). Naloga je preverjala poznavanje in uporabo slovničnih struktur v sobesedilu. Najnižji IT ima 3. postavka, kjer so učenci morali samostojno dopolniti vrzel s svojilnim zaimkom *its*. Učenci so prišli do pravilne rešitve, če so ugotovili povezavo med *technology* in *uses*. Najvišji IT (0,77) ima 5. postavka, kjer so učenci morali postaviti podan glagol v oklepaju v ustrezen slovnični čas. Struktura »*let's* + glagol v nedoločniku« je zelo pogosto rabljena od začetka učenja angleščine in se hkrati nenehno pojavlja tudi v jezikovni rabi izven šolskega prostora (npr. različni mediji).

Nalogi sta preverjali te cilje iz učnega načrta:

- učenci razumejo pomen besed in besednih zvez iz sobesedila;
- učenci uporabljajo razmeroma pogosto rabljeno, dokaj omejeno, toda nekoliko širše besedišče z ustreznih tematskih področij;
- učenci uporabljajo raznovrstne slovnične strukture.

Pisno sporočanje

Pri nalogi pisnega sporočanja so učenci morali odgovoriti na pismo fanta Sama iz Avstralije glede na dane iztočnice. Navodila in iztočnice so bile v slovenščini, madžarščini oziroma italijanščini. Pisna zmožnost sodi med produktivne jezikovne zmožnosti, pisno sporočanje je tudi ena najbolj kompleksnih jezikovnih spretnosti. IT celotne naloge je bil 0,56 in naloga dobro ločuje med bolj in manj uspešnimi učenci pri pisanju v angleščini (ID = 0,74).

Indeks težavnosti kriterijev se giblje od 0,51 pri slovnici do 0,64 pri zgradbi. Najbolje ločujeta med bolj in manj uspešnimi učenci pri pisni spretnosti kriterija slovnice in besedišča, kjer sta indeksa diskriminativnosti 0,80 oz. 0,81. To je pričakovani rezultat, saj gre za tvorbno nalogo, kjer morajo učenci pokazati celostno znanje in uporabo jezika.

Pisno sporočanje se nanaša na te cilje, zapisane v učnem načrtu:

- učenci tvorijo nekoliko kompleksnejše pisno besedilo o njim znani in bližnji temi;
- učenci uporabijo postopke procesnega pisanja (načrtovanje pisanje, urejanje besedila …);
- učenci uporabljajo pogosto rabljeno besedišče in jezikovne strukture ter osnovna sredstva medpovednega navezovanja;
- učenci pri tvorjenju besedila upoštevajo osnovne lastnosti izbranega širšega nabora besedilnih vrst (zgradba in oblika);
- učenci pišejo besedilo z vodeno nalogo (izhodišče: besedilo, slike, ključne besede, podatki, tabele) in obvladajo določene strategije pisanja (npr. zapisovanje, izpisovanje itn.).

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja iz angleškega jezika je preverjal sporazumevalno jezikovno zmožnost, ki je sestavljena iz jezikovnih, sociolingvističnih in pragmatičnih zmožnosti. Jezikovne zmožnosti vključujejo leksikalno, fonološko, skladenjsko znanje in spretnosti ter druge razsežnosti jezika kot sistema. Leksikalno znanje je učenec prikazal v prav vseh nalogah in postavkah, saj je besediščno znanje nujno potrebno za razumevanje kateregakoli besedila v katerikoli situaciji. Fonološko znanje smo preverjali z nalogama slušnega razumevanja, nismo pa imeli možnosti preveriti učenčeve zmožnosti na področju izgovarjave, intonacije in drugih suprasegmentalnih lastnosti angleškega govora, saj govorna zmožnost ni bila vključena v preizkus. Skladenjsko znanje smo preverjali z nalogo pisnega sporočanja in nalogami rabe jezika. Preizkus je preverjal tri od štirih jezikovnih spretnosti, tj. slušno, bralno in pisno, medtem ko govorna spretnost ni bila vključena.

Sociolingvistične zmožnosti se nanašajo na družbene in kulturne okoliščine rabe jezika in imajo močan vpliv na vsakršno jezikovno sporazumevanje med pripadniki različnih kultur. Sociolingvistične sestavine se pripadniki različnih kultur pogosto ne zavedajo. V preizkusu je bilo zavedanje o drugih kulturah in družbah pomembno pri reševanju večine nalog, še posebej pa pri nalogi slušnega in bralnega razumevanja. Na primer, naloga *Photographers in Africa* je predstavila profesionalno delo dveh fotografov živali v afriški pokrajini. Pri poslušanju in reševanju te naloge so ravno ustrezno razvite sociolingvistične zmožnosti v podporo učencu pri razumevanju družbenih in kulturnih okoliščin, zato je pomembno, da so učenci izpostavljeni besedilom, ki se navezujejo na različne družbene in kulturne značilnosti.

Pragmatične zmožnosti se nanašajo na funkcionalno rabo razpoložljivih jezikovnih virov. Vključujejo tudi obvladovanje diskurza, kohezije in koherence, prepoznavanje besedilnih vrst in oblik itn. Pri pragmatičnih zmožnostih je vpliv sporazumevanja in kulturnih okolij, v katerih se te zmožnosti oblikujejo, še posebej izrazit. Gre torej za to, kako uporabljati jezik v določenih situacijah. V preizkusu lahko preverjanje teh zmožnosti zasledimo predvsem pri nalogi pisne spretnosti, kjer so učenci morali pokazati obvladovanje ustreznegea diskurza, kohezije, koherence in tudi prepoznavanje besedilnih vrst. Pri nalogah bralnega in slušnega razumevanja lahko pragmatične zmožnosti zasledimo v obliki ustrezne rabe vnosnih besedil učenca v situaciji, ko naj bi prebrano razumel in se na besedilo ustrezno odzval. Ne moremo pa preveriti razvitosti pragmatičnih zmožnosti devetošolcev pri govorni spretnosti, ki večji del temelji ravno na teh zmožnostih. Zato bo potrebno v prihodnosti razmišljati o uvedbi preverjanja govorne zmožnosti, ki bo učencem in njihovem staršem dala potrebne informacije tudi s te jezikovne ravni.

Rezultati preizkusa so gledano v celoti več kot zadovoljivi, kar kažejo statistični podatki (IT = 0,61; ID = 0,71). Visok je tudi indeks zanesljivosti (0,93), kar kaže na visoko notranjo konsistentnost, da torej naloge preverjajo sporazumevalno jezikovno zmožnost kot enoten konstrukt. Lahko trdimo, da preizkus dobro (zanesljivo) meri isti latentni konstrukt (sporazumevalno jezikovno zmožnost).

Po posameznih spretnostih rezultati preizkusa ne presenečajo, saj imajo naloge sprejemanja (poslušanje in branje) najvišje IT-je, medtem ko so pri nalogah preverjanja besedišča, slovnice in pisne spretnosti nižji. Rezultati preizkusa tudi kažejo, da učenci uspešneje rešujejo naloge sprejemanja (branje in poslušanje), če gre za prepoznavanje in povezovanje besednih zvez oziroma krajših, enostavnih in jasno strukturiranih besedil. Pri višjih taksonomskih ravneh znanja pa je le del učencev uspešen, kar je presenetljivo, saj je procesno znanje,, kot so na primer abstrahiranje, sklepanje, povezovanje, primerjanje itd., opredeljeno v *Učnem načrtu za angleščino za osnovno šolo* med splošnimi cilji (str. 6–9).

Že drugo leto je potekalo e-vrednotenje preizkusov 9. razreda. Posebnih težav s tehničnega vidika ni bilo. Učitelji so poleg vrednotenja posameznih preizkusov morali ovrednotiti tudi tri kontrolne preizkuse, s katerimi smo želeli ugotoviti usklajenost njihovega vrednotenja z referenčnim vrednotenjem komisije. Ugotovitve kažejo, da je pri nalogah objektivnega tipa visoka usklajenost med vrednotenjem učiteljev in referenčnim vrednotenjem komisije pri večini testnih postavk. Pri vsakem kontrolnem preizkusu pa kljub temu izstopajo posamezne postavke, ki kažejo, da so popravljavci v teh primerih upoštevali tudi napačne odgovore. Pri tvorbni nalogi pisnega sporočanja so odstopanja višja od pričakovanih, saj je pri enem od kontrolnih preizkusov prišlo do zelo nizkega ujemanja pri posameznih kriterijih (vsebina 50 %, besedišče in slovnica pod 30 % ter zgradba malo nad 40 %). V mednarodni praksi jezikovnega testiranja se dopušča od 20–25 % odstopanje med posameznimi popravljavci tvorbnih nalog, vse kar je več, je potrebno znova oceniti. Predvidevamo, da so odstopanja posledica pomanjkanja izobraževanj za učitelje in posledično nepoznavanja in nerazumevanja opisnikov in kriterijev. Takšni rezultati vzbujajo vtis, da učitelji pri pouku malo ali sploh ne uporabljajo analitičnih lestvic za vrednotenje pisnega sporočanja, kar ni v skladu s komunikacijskim pristopom k poučevanju tujega jezika. Morda pa popravljavci niso dovolj motivirani za vrednotenje preizkusov, saj njihovo delo ni enako ovrednoteno.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj zgodbo. Za vsako od izjav (1–6) v razpredelnici s kljukico označi, kdo bi jo lahko izrekel. Vedno je možen samo en odgovor. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE SCHOOL LUNCH THAT ALMOST KILLED ME

Who could say this?	Katelyn	Liz	Ms. Pitts	Ralph
0. Oops! I'm in the wrong line!	✓			
1. Yummy! Pea soup again. I've always loved it.				
2. If you take a hamburger, you eat it!				
3. It's better if I don't look. She's going to be sick.				
4. What a surprise! Why haven't I tried it before?!				
5. Now I won't have to sit alone on pea soup days!				
6. She has to eat it to stay healthy.				

(6 točk)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/Pea_soup. Pridobljeno: 25. 4. 2013.)

2. naloga

Poslušaj intervju in obkroži črko pred ustreznim nadaljevanjem povedi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

PHOTOGRAPHERS IN AFRICA

0. Christine and Michael spend most of their time
   - (A) in the wild.
   - B on a plane.
   - C at an animal clinic.
   - D in their office.

1. Early in the morning Christine and Michael
   - A look for food.
   - B take down the tent.
   - C feed the hyenas.
   - D search the area.

2. Michael and Christine take the best pictures in the morning because
   - A animals are active.
   - B cameras work better.
   - C animals are not hungry.
   - D the sunrise is beautiful.

3. Michael and Christine have lunch when the animals
   - A hunt for lunch.
   - B come down from the trees.
   - C lie in the sun.
   - D have a rest.

4. At the end of the day, Christine and Michael

A explore the territory.

B select the nicest pictures.

C take care of sick animals.

D watch the animals pass by.

5. The sound of animals at night

A annoys Christine.

B scares Christine.

C pleases Christine.

D wakes Christine up.

6. When a python attacked, Michael was unhurt because

A he was just lucky.

B he hit it with his camera.

C the python was too slow.

D the python suddenly got scared.

(6 točk)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/Leopard. Pridobljeno: 25. 4. 2013.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo in kratko odgovori na vprašanja glede na zapisano.

CRO-MAGNONS

Homo sapiens sapiens, a new kind of human being, appeared 35,000 years ago. The name means "wise, wise man". They came from Africa and eventually settled all over the world. In Europe they are known as Cro-Magnons because, in 1868, *Homo sapiens sapiens* skeletons that were 20,000 years old were found at a place called Cro-Magnon in the Dordogne region in France. The period they lived in is called the Stone Age. In Cro-Magnons' day the temperatures were much lower. In France glaciers in the Alps came as far down as the Rhine valley.

Cro-Magnon men and women were about 1.65m tall. Cro-Magnons were tough and physically very active. Their brains were well-developed, which shows that they were intelligent. They are our direct ancestors.

Cro-Magnons were nomads, which means they lived in different places depending on the seasons. They lived in animal-skin tents. If the weather was bad, they sheltered under rocks or in caves, sleeping on animal skins or grasses. They usually camped near water and made fires inside caves.

Cro-Magnons lived in tribes. There were about 20 people in one tribe. The tribes helped each other and exchanged jewellery and flints. They shared knowledge about making tools and about painting, drawing and sculpturing.

The women looked after the children. They also fed the tribe so they hunted small animals, they collected eggs and mushrooms and gathered fruit and nuts. Mammoth was hardly ever on Cro-Magnons's menu because these powerful creatures were difficult to hunt. The men killed mammoths that were injured, lost and alone or sick. Mostly, the men hunted bison, horses and wild boar. They fished for salmon and trout too.

Cro-Magnons were inventors too. They made useful tools, for example, scrapers to clean skin, tools for making holes in wood or leather, and needles for sewing clothes. They also made sharp-pointed spears to get food.

Lascaux is one of the most beautiful prehistoric painted caves in the world which was painted by Cro-Magnons in the Stone Age 35,000 years ago. For the first time in history, humans expressed feeling in paintings, carvings and sculptures. Like many discoveries, the existence of cave paintings in Lascaux was discovered accidentally. The caves were found around 1940, during World War II, by some kids. They stumbled across the entrance to a cave that had been hidden by the roots of a tree.

(Prirejeno po: *Discovery Box*, št. 120.)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Lascaux2.jpg. Pridobljeno: 25. 4. 2013.)

Preberi vprašanja in odgovori z NAJVEČ PETIMI besedami. Pri vsakem odgovoru zapiši samo zahtevani podatek. Glej primer 0, ki je že rešen.

0. **Where** were Cro-Magnons found?

In France.

1. **What** was the climate in Cro-Magnons' time **like**?

_____

2. **Which physical feature** indicates Cro-Magnons' intelligence?

_____

3. **What** were Cro-Magnons' homes made of?

_____

4. **In what groups** were Cro-Magnons organized?

_____

5. **Which kind of meat** did Cro-Magnons rarely eat?

_____

6. **Which tool** did Cro-Magnons use for hunting?

_____

7. **What** did Cro-Magnons decorate with paintings and sculptures?

_____

(7 točk)

2. naloga

Preberi besedilo in ugotovi, ali trditve na naslednji strani glede na besedilo držijo (T = TRUE), ne držijo (F = FALSE) ali v besedilu niso omenjene (NG = NOT GIVEN). Izbrano rešitev označi s kljukico. Glej primer 0, ki je že rešen.

TEN FUN FACTS ABOUT BIKES

Whether you rely on your bike for transportation or exercise, you'll enjoy these ten fun facts about this two-wheeled vehicle.

- In 1817, Karl von Drais, a German baron, invented a horseless carriage that would help him get around faster. The two-wheeled, pedal-less device was propelled by pushing your feet against the ground. The machine became known as the "draisine", and led to the creation of the modern-day bicycle.
- The term "bicycle" comes from a combination of Greek and Latin words. However, it was not introduced until the 1860s, when it was coined in France to describe a new kind of two-wheeler with a mechanical drive.
- Americans use their bicycles for less than one percent of all urban trips. Europeans bike in cities a lot more often—in Italy 5 percent of all trips are on bicycle, 30 percent in the Netherlands, and seven out of eight Dutch people over the age of 15 have a bike.
- Orville and Wilbur Wright used their small workshop where they repaired bikes (changed chains, tyres, seats, brakes etc.) to build the first flying airplane, the 1903 Wright Flyer.
- Fred A. Birchmore, 25, circled the globe by bicycle in 1935. The entire trip, through Europe, Asia, and the United States, covered forty thousand miles. He pedalled so much he wore out seven sets of tyres. The rest was travelled by boat.
- The Tour de France is one of the most famous bicycle races in the world. Established in 1903, it is considered to be the biggest test of endurance out of all sports. The youngest ever winner of the Tour de France was Henri Cornet, at two weeks short of his twentieth birthday, in 1904.
- There are over a half billion bicycles in China. Bikes were first brought to China in the late 1800s.
- About 100 million bicycles are manufactured worldwide each year.
- Over the past 30 years, bicycle express delivery services have developed into an important industry, especially in cities, where the couriers have earned a reputation for their high speed and traffic-weaving skills.
- Bicycle Moto Cross (BMX), an extreme style of bicycle track racing, became a sport in the 2008 Summer Olympic Games in Beijing, China. Maris Strombergs, of Latvia, received the gold medal for Men's BMX, and Anne-Caroline Chausson, from France, took home the gold in the first Women's BMX Olympic event.

(Prirejeno po: *National Geographic Kids online*. Pridobljeno: 25. 4. 2013.)

	T	F	NG
0. Karl von Drais was a German inventor.	✓		
1. The word "bicycle" was first used in France.			
2. The Wright brothers fixed broken bikes.			
3. On his worldtrip in 1935, Fred A. Birchmore travelled more miles by boat than by bike.			
4. The first bike was made in China in 1800.			
5. Bicycle delivery services in cities are called City Express.			
6. Anne-Caroline Chausson is an excellent cyclist.			

(6 točk)

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Dopolni besedilo z besedami v okvirčkih, tako da v razpredelnico vpišeš ČRKO izbrane besede. Tri besede so odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

A advice	**B** approach	**C** common	**D** ~~described~~	**E** emotionally
F forward	**G** mentioned	**H** received	**I** sent	**J** talked

TALK SHOWS

Most of us enjoy watching 'bad' television like talk shows. We don't take it seriously, it's just a bit of harmless entertainment! Host Jerry Springer **__0__** his show as "...chewing gum, it's silly, it's outrageous, it's stupid, it's crazy." Oprah Winfrey took her show more seriously, treating her guests in a caring way. Ricki Lake used a very personal **__1__**. The set was arranged like a sitting room, and she **__2__** her own personal problems, making herself more like everyone else.

One thing these talk show hosts had in common was their attitude to us, the TV viewers at home, and the studio audience. The hosts spoke **__3__** to us in a way that was personal and friendly. It made them seem like a friend or part of the family. Also, they gave **__4__**, along with the people in the studio, whatever the problem or subject. It is important to remember that the host and spectators were just ordinary people, not psychiatrists or specialists. Most of their suggestions were just **__5__** sense, personal opinion mixed with a bit of amateur psychology.

Many people do not agree that talk shows are harmless but argue that they are having a bad effect on our society, and that they exploit and use people just for entertainment. But the truth is that nobody is on a talk show that doesn't want to be. Jerry Springer's show **__6__** almost 4,000 calls a day from people who wanted to appear on his show! If this is true, it is easy to see how talk shows became so popular.

(Prirejeno po: *Club*, marec 1999.)

0.
D

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

2. naloga

Dopolni besedilo z manjkajočimi besedami ali vpiši ustrezno obliko besede v oklepaju. V vsako praznino vpiši ENO besedo. Pazi na PRAVILEN ZAPIS. Glej primer 0, ki je že rešen.

SMART CLOTHES

Some scientists **(0)** ***believe*** **(believe)** that what makes humans truly unique is that we have learned how to store information outside our brains – in books, for example, and now in computers. This effectively enlarges our brainpower because we have access to so **(1)** _____ more knowledge. What would your life be like if you had constant access to nearly unlimited information?

Smart clothing of the future might not only be a part **(2)** _____ what you wear, but also who you are. Would you consider yourself a *cyborg*? Would you feel less human? What kind of smart clothing would you invent? What are some concerns that you have about this technology and **(3)** _____ uses? What do you think the biggest benefits will be? **(4)** _____ **(be)** your wardrobe ready for a makeover? Would you like to dress "cool" and be kind to the planet at the same time? Let's **(5)** _____ **(wear)** clothes made from cotton that is grown without **(6)** _____ **(use)** pesticides. You can wear clothes that look cool at the same time that you're helping to reduce global warming.

(Prirejeno po: *Odyssey*, september 2006.)

(6 točk)

(Vir slike: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jetsons.jpg. Pridobljeno: 25. 4. 2013.)

D) PISNO SPOROČANJE

Preberi pismo avstralskega fanta Sama, ki je bilo objavljeno v reviji za mlade, in mu odgovori. V pismu:

- razloži, kaj misliš o Samovem problemu, in mnenje utemelji,
- napiši, kaj mu svetuješ,
- opiši, kakšne težave imajo lahko učenci na vaši šoli zaradi videza.

Besedilo naj bo dolgo od 100 do 150 besed. Ovrednoteni bodo vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila.

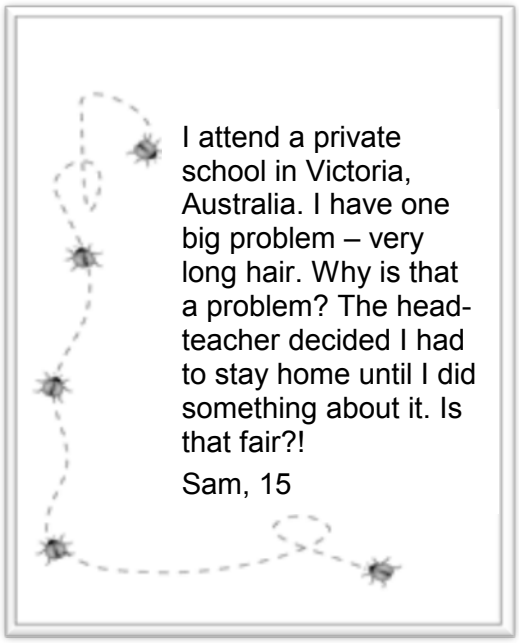
I attend a private school in Victoria, Australia. I have one big problem – very long hair. Why is that a problem? The head-teacher decided I had to stay home until I did something about it. Is that fair?!

Sam, 15

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek,
ki se ne vrednoti.

Dear Sam,

Saša

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče:	*4 točke*
Slovnica:	*3 točke*
Zgradba besedila:	*2 točki*

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz nemščine v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 6. razred
Slika 4.2.5.1.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.5.1.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

4.2.5.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz nemščine v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Primerjava porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 9. razred
Slika 4.2.5.2.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.3: Primerjava porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.5.2.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz nemščine v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja predstavlja *Učni načrt za program osnovnošolskega izobraževanja*, saj v preizkusu preverjamo doseganje ciljev in standardov iz le-tega. Znanje učencev se žal preverja samo pisno in vključuje tri jezikovne zmožnosti: slušno in bralno razumevanje ter pisno sporočanje.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut, preverjanje je potekalo 12. maja 2014. Preizkus je vključeval tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje (2 nalogi s 14 postavkami), bralno razumevanje (2 nalogi s 14 postavkami) ter poznavanje in rabo jezika (4 naloge z 19 postavkami). Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52, število postavk pa 47.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- povezovanja,
- razvrščanja,
- izbirnega tipa z eno možno izbiro,
- naloge alternativnega izbora,
- naloge dopolnjevanja brez nabora,

in vodeni sestavek.

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Naloge so bile sestavljene v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	496
Možne točke	52
Število postavk	47
Povprečno število doseženih točk	38,25
Povprečno število odstotnih točk	73,55
Standardni odklon – (enota 1)	0,18
Indeks težavnosti	0,74
Indeks zanesljivosti	0,92

Preizkus znanja iz nemščine je pisalo 496 učencev. Statistična analiza je pokazala, da je povprečno število odstotnih točk znašalo 73,55, povprečno število absolutnih točk pa 38,25. Indeks težavnosti (IT) celotnega preizkusa znanja je znašal 0,74. IT torej kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK za nemščino ter s cilji in standardi učnega načrta. Maksimalno število točk (52) je doseglo 7 učencev, minimalno število točk je bilo 17 in toliko točk je dosegel en učenec.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

496 učenk in učencev je preizkuse pisalo na 35 šolah v treh regijah.

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred

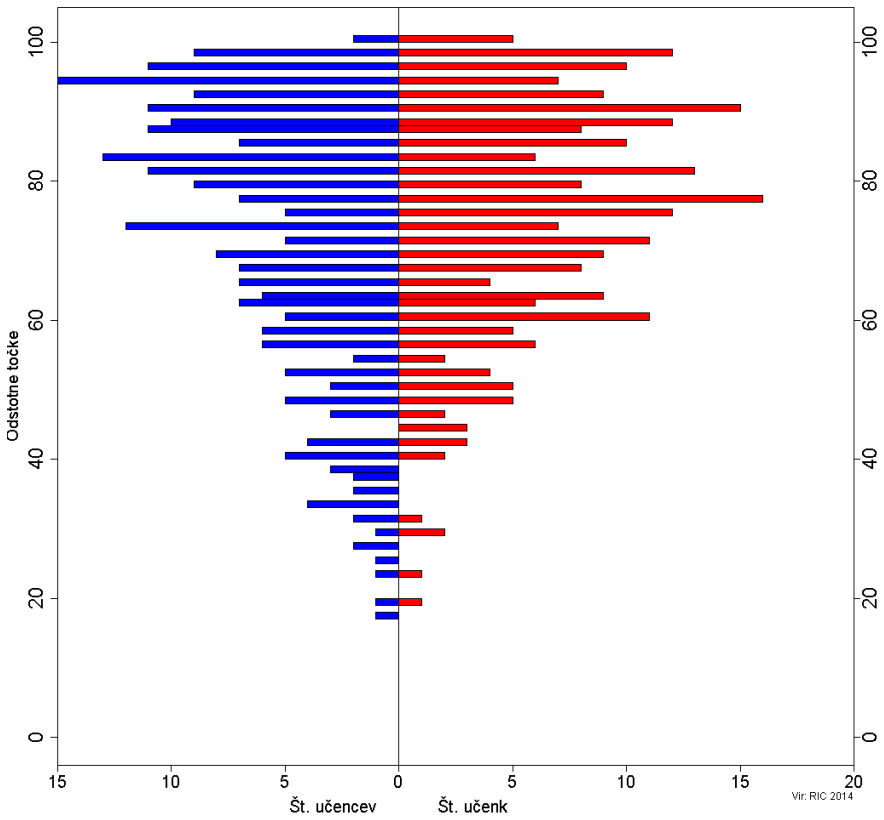

Po spolu so bili učenci približno enako razporejeni. Več fantov ima rezultate med 60 in 80 %, okrog 100 % pa se izenačijo.

Preglednica 4.2.5.1.3: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 6. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Koroška regija	71,07 %	18,33	23	2
Podravska regija	70,45 %	18,39	74	7
Pomurska regija	74,27 %	18,27	399	26

Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 6. razred

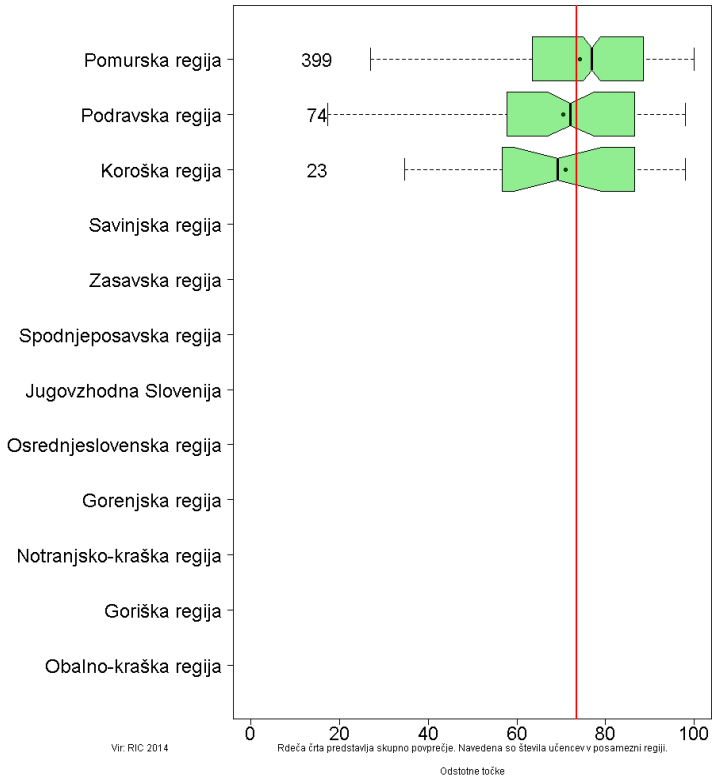

Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 399 učenci, sledi Podravska s 74 učenci in Koroška s 23 učenci. Uspešnejši so bili učenci Pomurske regije, ki so bili nad državnim povprečjem.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.5.1.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

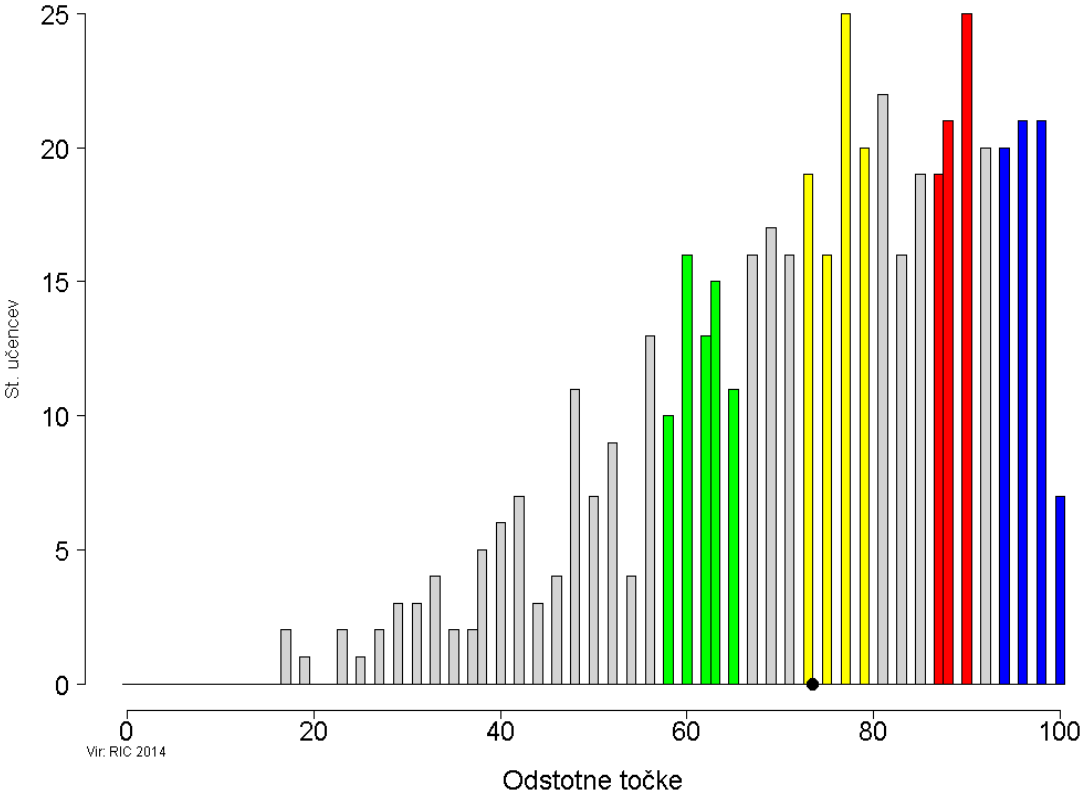

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 2., 3., 5. in 7. postavko naloge povezovanja, kjer so s pomočjo fotografije prepoznali informacije iz slišanega besedila. Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga. Učenci razumejo besedila, sestavljena iz znanih jezikovnih informacij.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2., 3., 4., 5., 6. in 7. postavko. V nalogi razvrščanja so morali med ponujenimi ilustracijami izbrati pravilno rešitev. Razumeli so besedilo, sestavljeno iz znanih informacij.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 2., 3. in 7. postavko naloge alternativne izbire. S selektivnim branjem so morali poiskati informacijo v besedilu.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 3., 4., 5. in 7. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Gre za razumevanje krajših besedil, vezanih na določeno temo. Z izbiro pravilne rešitve so se odzvali na prebrana besedila.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 3., in 4. postavko naloge povezovanja. Tudi ta naloga je na taksonomski ravni srednje zahtevna. Na postavljena vprašanja so poiskali ustrezne odgovore.

3. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 3. in 5. postavko naloge razvrščanja. Besedišče je temeljno, iz izkustvenega sveta učencev. Iz nabora besed v okvirčku so morali ustrezno razvrstiti in pravilno prepisati besede.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 4. in 6. postavko naloge povezovanja. Gre za razumevanje besedila, vezanega na določeno temo.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1. postavko. V nalogi razvrščanja so morali med ponujenimi ilustracijami izbrati pravilno rešitev. Razumeli so besedilo, sestavljeno iz znanih informacij.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 4. in 6. postavko naloge alternativne izbire. S selektivnim branjem so morali poiskati informacijo v besedilu.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 2., 5., in 6. postavko naloge povezovanja. Tudi ta naloga je na taksonomski ravni srednje zahtevna. Na postavljena vprašanja so poiskali ustrezne odgovore.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora (dopolnjevanje stavka s pridevnikom *klein)*. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

3. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. in 4. postavko naloge razvrščanja. Besedišče je temeljno, iz izkustvenega sveta učencev. Iz nabora besed v okvirčku so morali ustrezno razvrstiti in pravilno prepisati besede.

4. naloga

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri kriteriju vsebina. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 5. postavko naloge alternativne izbire. S selektivnim branjem so morali poiskati informacijo v besedilu.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1. in 6. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Gre za razumevanje krajših besedil, vezanih na določeno temo. Z izbiro pravilne rešitve so se odzvali na prebrana besedila.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 5. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora. (dopolnjevanje stavka s pridevnikom *alt*). Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

3. naloga

Učenci so uspešno rešili 6. postavko naloge razvrščanja. Besedišče je temeljno, iz izkustvenega sveta učencev. Iz nabora besed v okvirčku so morali ustrezno razvrstiti in pravilno prepisati besede.

4. naloga

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri kriteriju jezikovna pravilnost. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov,* so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. postavko naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro. Gre za razumevanje krajših besedil, vezanih na določeno temo. Z izbiro pravilne rešitve so se odzvali na prebrana besedila.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. in 4. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora (dopolnjevanje stavka s pridevnikom *dick* oz. *kurz*). Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

NAD MODRIM OBMOČJEM je 1. postavka 2. naloge – poznavanje in raba jezika z dopolnjevanjem brez nabora (dopolnjevanje stavka s pridevnikom *glücklich/froh*). Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci zelo uspešni pri slušnem in bralnem razumevanju.

Večina postavk v preizkusu (25) spada v zeleno območje, 12 postavk v rumeno, v rdečem območju je 6 postavk (naloge bralnega razumevanja ter poznavanja in rabe jezika), v modrem območju pa so le tri postavke, ena naloga (dopolnjevanje stavka) je nad modrim območjem.

Razvijanje sporočilne zmožnosti je najpomembnejši cilj pouka nemščine na ravni zgodnjega učenja, kar upoštevamo tudi pri sestavi preizkusa znanja. Glede na cilj preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo vsaj v dve območji.

Rezultati so pričakovani.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preglednica 4.2.5.1.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standardi	Postavka	Število točk	Območje
A	1	Slušno razumevanje	*Die Familie Addams*	naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja	sestavek	družina	– razume preproste izjave v znanem kontekstu, – razbere temo slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo,	1	1	zeleno
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	rumeno
								5	1	zeleno
								6	1	rumeno
								7	1	zeleno
A	2	Slušno razumevanje	*Klaras Mittagessen*	naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja	sestavek	dom in družina: vsakdanja opravila	– razume preproste izjave v znanem kontekstu, – razbere temo slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo,	1	1	rumeno
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	zeleno
								5	1	zeleno
								6	1	zeleno
								7	1	zeleno
B	1	Bralno razumevanje	*Meine Stadt Mainz*	naloge alternativne izbire	članek	naravno okolje: mesto	– bere znane in tudi nekatere neznane besede. – razume pomen besed in besednih zvez v besedilu, – najde in razume določene podatke v besedilu,	1	1	zeleno
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	rumeno
								5	1	rdeče
								6	1	rumeno
								7	1	zeleno
B	2	Bralno razumevanje	*Urlaub*	naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro	intervju	prosti čas: počitnice	– bere znane in tudi nekatere neznane besede, – razume pomen besed in besednih zvez v preprostem besedilu s pogosto rabljenim in predvidljivim besediščem, – najde in razume določene podatke v besedilu, – na prebrano besedilo se odziva z izbiro pravilne rešitve.	1	1	rdeče
								2	1	modro
								3	1	zeleno
								4	1	zeleno
								5	1	zeleno
								6	1	rdeče
								7	1	zeleno

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standardi	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	Poznavanje in raba jezika	*(Brez naslova)*	Naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja	Brez besedila (vprašanja in odgovori)	Brez teme (različne teme)	– na postavljena vprašanja poišče ustrezne odgovore	1	1	zeleno	0,84	0,55
								2	1	rumeno	0,76	0,63
								3	1	zeleno	0,81	0,55
								4	1	zeleno	0,87	0,53
								5	1	rumeno	0,78	0,57
								6	1	rumeno	0,76	0,52
C	2	Poznavanje in raba jezika	*(Brez naslova)*	Naloge dopolnjevanja brez nabora	Brez besedila (posamezni stavki)	Videz, oblačila, obutev	– prepozna in razume temeljno besedišče – dopolni preprosto besedilo	1	1	nad modrim	0,12	0,35
								2	1	modro	0,26	0,50
								3	1	rumeno	0,72	0,58
								4	1	modro	0,33	0,44
								5	1	rdeče	0,45	0,60
C	3	Poznavanje in raba jezika	*(Brez naslova)*	Naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja	Brez besedila (posamezne besede)	Brez teme (različne teme)	– uporabi temeljno besedišče	1	1	zeleno	0,86	0,31
								2	1	rumeno	0,73	0,51
								3	1	zeleno	0,85	0,41
								4	1	rumeno	0,80	0,56
								5	1	zeleno	0,82	0,43
								6	1	rdeče	0,64	0,51
C	4	Poznavanje in raba jezika	*(Brez naslova)*	Vodeni/strukturirani sestavek/besedilo	Sestavek	Prazniki: rojstni dan	– tvori kratko besedilo s pomočjo besednih iztočnic	Vsebina	4	rumeno	0,76	0,66
								Jezikovna pravilnost	3	rdeče	0,59	0,66

Izhodišče prvega dela (SLUŠNO RAZUMEVANJE) je bilo daljše monološko besedilo, posneto na zgoščenki. 1. naloga (IT 0,80) je bila naloga povezovanja, kjer so učenci s pomočjo nazorne fotografije prepoznali informacijo iz slišanega besedila. Iz rezultatov analize je razvidno, da je bilo nekaj težav pri 4. (IT 0,75) in 6. postavki (0,74). Menimo, da je vzrok mogoče iskati v zbranosti učencev na začetku reševanja preizkusa znanja ter v nekoliko zahtevnejšem besedilu in podrobnih informacijah.

Pri 2. nalogi (IT 0,89) so slišane informacije razvrščali k posameznim sličicam. Manj uspešni so bili pri 1. postavki (IT 0,51).

Pri podrobnem poslušanju in parafraziranih izjavah se pojavljajo manjše težave.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil sestavljen iz dveh nalog. Pri 1. nalogi (IT 0,78) je bilo pomembno razumevanje besedila, vezanega na določeno temo. Naloga alternativne izbire s selektivnim branjem je učencem povzročala težave pri 5. postavki (IT 0,61).

2. naloga (IT 0,68) je bila naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro. V kompleksnejšem besedilu, vezanem na določeno temo, so morali poiskati zahtevane podatke. Odločali so se o tem, katero izjavo je dal posamezen otrok. Selektivne so bile 1. (IT 0,56), 2. (IT 0,29) in 6. postavka (IT 0,61).

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je zajemal 4 naloge. 1. naloga (IT 0,80) je bila naloga povezovanja. Povezati je bilo treba vprašanja in odgovore. IT se giblje med 0,76 in 0,87.

2. naloga (IT 0,38) je bila naloga dopolnjevanja brez nabora. Upoštevale so se samo popolnoma pravilno zapisane rešitve.

Pri 3. nalogi (IT 0,78) so iz nabora besed morali izbrati pravo, jo ustrezno razvrstiti in pravilno prepisati v okvirček. IT se je pri posameznih postavkah gibal med 0,64 in 0,86.

4. naloga je bila tvorbna (IT 0,67). Učenci so uspešni pri kriteriju vsebina, težave imajo pri postavki jezikovna pravilnost.

Vrednotenje nalog

Šole so prejele moderirana navodila za vrednotenje nalog. Vrednotenje je letos prvič potekalo elektronsko. Ocenjevalci pri tem niso imeli večjih težav. Za dodatne informacije sta bili na voljo višja svetovalka na Državnem izpitnem centru in glavna ocenjevalka.

Povzetek ugotovitev

Statistična analiza je pokazala, da so bili učenci pri reševanju nalog zelo uspešni, saj so dosegli povprečen rezultat 73,55 %. To dokazuje, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci pa imajo solidno znanje. Najmanj težav jim dela slušno razumevanje, največ težav pa imajo pri nalogah poznavanja in rabe jezika, kar je na tej stopnji pričakovano. Članice komisije in sestavljavke nalog ugotavljamo, da pri preizkusu znanja iz nemščine v 6. razredu ni bilo posebnosti. Upoštevali smo priporočila s seminarjev, priporočila Državnega izpitnega centra ter dragocene nasvete učiteljev iz prakse.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Schau dir das Foto der Familie Addams genau an, hör dem Text aufmerksam zu und ordne den Personennamen die entsprechenden Buchstaben aus dem Bild zu. Schreibe die Buchstaben von A bis H in die entsprechenden Kästchen wie im Beispiel.

(Natančno si oglej fotografijo družine Addams, pozorno poslušaj besedilo in k imenom pripiši ustrezno črko iz okvirčkov na sliki. Vpiši črke od A do H v ustrezne kvadratke kot v primeru.)

DIE FAMILIE ADDAMS

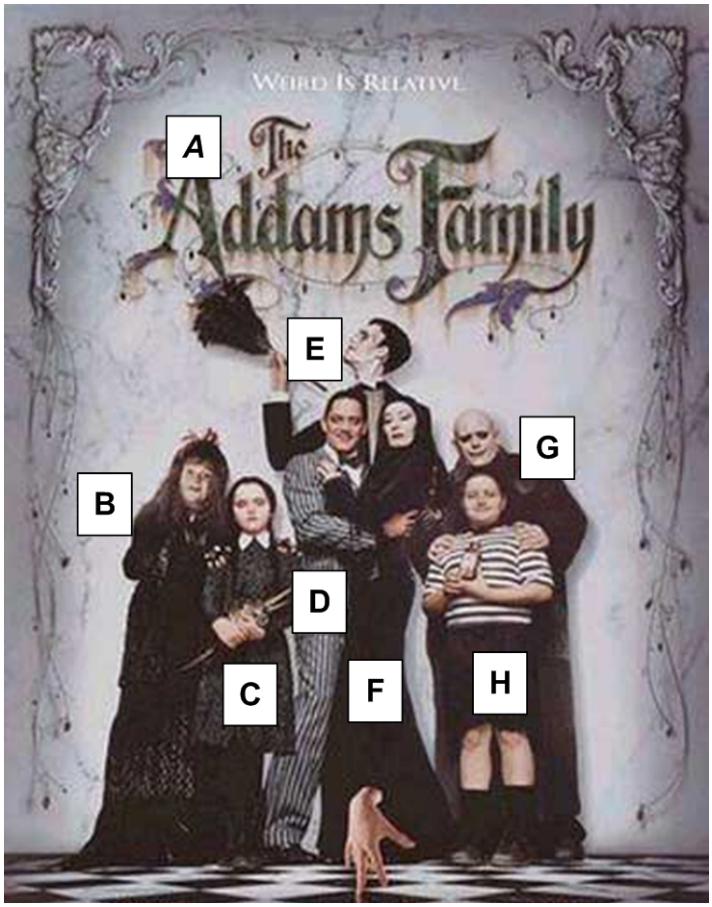

0.	***A***	***Familie Addams***
1.		die Oma
2.		Morticia
3.		Gomez
4.		Wednesday
5.		Onkel Fester
6.		Pugsley
7.		Lurch

(7 točk)

2. naloga

Hör dem Text aufmerksam zu und löse die Aufgabe. Schreibe die Nummern von 1 bis 7 in die entsprechenden Kästchen wie im Beispiel.

(Pozorno poslušaj besedilo in reši nalogo. Vpiši številke od 1 do 7 v ustrezne kvadratke kot v primeru.)

KLARAS MITTAGESSEN

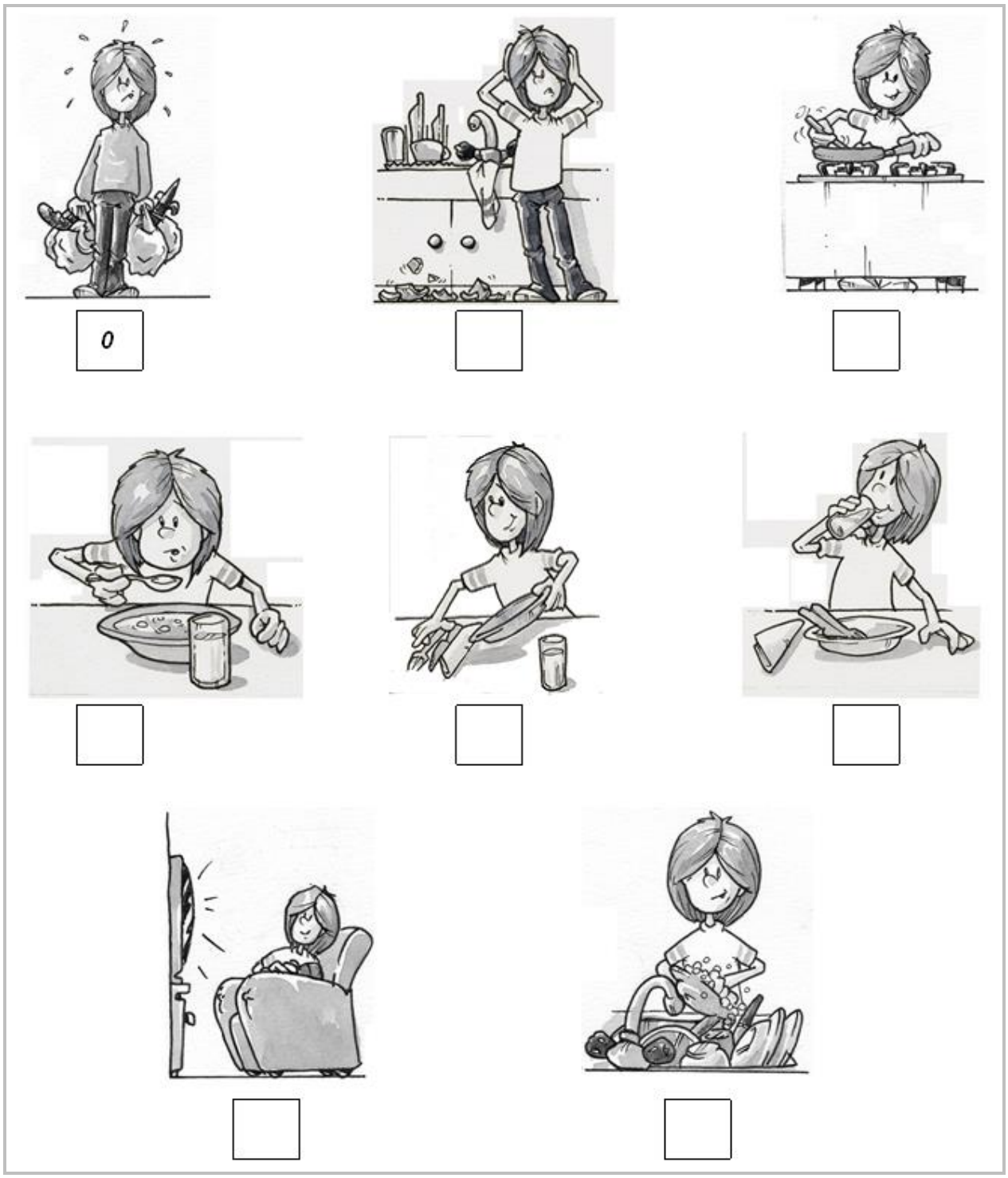

(7 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies den Text aufmerksam. (Pozorno preberi besedilo.)

MEINE STADT MAINZ

Ich heiße Heinrich, bin 15 Jahre alt und wohne in Mainz. Ich finde, Mainz ist eine schöne Stadt. Sie liegt an einem Fluss, dem Rhein. Der Rhein ist der größte Fluss in Deutschland. Ganz in der Nähe von Mainz fließt ein anderer Fluss, der Main. Der Main fließt durch Frankfurt nach Bayern.
Mainz ist eine lebendige Stadt. Viele Studenten studieren an der Universität. Die Universität ist 1477 gegründet worden und trägt den Namen eines berühmten Mannes: Johannes Gutenberg. Er hat 1428 den Buchdruck erfunden. Nun braucht man die Bücher nicht mehr mit der Hand zu schreiben.
In meiner Stadt mag ich besonders den Dom. Es ist ein romanischer Dom. Viele Leute sagen, er ist der schönste romanische Dom in Deutschland.

(Prirejeno po: *Fertig … los!*, 2/1999.)

Sind folgende Behauptungen richtig (R) oder falsch (F)? Löse die Aufgabe wie im Beispiel.

(So naslednje trditve pravilne (R) ali napačne (F)? Reši nalogo kot v primeru.)

		R	F
0.	Heinrich wohnt in Mainz.	***X***	

		R	F
1.	Heinrich gefällt die Stadt Mainz nicht.		
2.	Mainz liegt am Rhein.		
3.	Der Rhein ist der größte Fluss in Österreich.		
4.	Mainz hat leider keine Universität.		
5.	Gutenberg schrieb Bücher nur mit der Hand.		
6.	In Mainz mag Heinrich besonders den Marktplatz.		
7.	Dort gibt es nach der Meinung vieler Leute den schönsten romanischen Dom in Deutschland.		

(7 točk)

2. naloga

Lies den Text aufmerksam und ordne den Aussagen wie im Beispiel die richtigen Namen zu. Zu wem gehören folgende Aussagen?

(Pozorno preberi besedilo in označi ustrezna imena kot v primeru. Čigave so naslednje izjave?)

URLAUB

Heidi:
Ich habe Erholungsurlaub am liebsten. Ich möchte in den Ferien nicht besonders aktiv sein. Lieber entspanne ich mich mit meinen Freunden an einem ruhigen Ort. Die Ferien sind für mich die Gelegenheit, ein gutes Buch zu lesen und eine neue Fremdsprache zu lernen. Meer oder Berge sind für mich nicht wichtig; vielmehr möchte ich Energie sammeln.

Karl:
Ich mache gerne Aktivurlaub. Mein Urlaub soll vor allem Spaß machen, und ich will mit netten Leuten zusammen sein. Für mich sind die Ferien die ideale Gelegenheit, um neue Freunde kennenzulernen und Gitarre spielen zu lernen.

Paul:
Ich mag am liebsten Natururlaub. Ich liebe die Natur und das Abenteuer und möchte neue Orte kennenlernen. Für mich sind die Ferien der ideale Moment, um mich frei zu fühlen und die Natur zu entdecken. Also gibt es nichts Besseres für mich, als auf einem Campingplatz ein Überlebenstraining zu machen.

(Prirejeno po: *Fertig … los!*, 8/1994.)

	Heidi	Karl	Paul	
0.			***X***	*kampiert gern in den Ferien.*

1.				ist in den Ferien gern aktiv.
2.				erholt sich am liebsten im Urlaub.
3.				liest in den Ferien Bücher.
4.				mag die Natur sehr.
5.				lernt in den Ferien gern Fremdsprachen.
6.				schließt gern neue Freundschaften.
7.				lernt, wie man draußen überlebt.

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Welche Antworten passen zu den Fragen? Ordne die Buchstaben wie im Beispiel den Nummern zu. Zwei Lösungen bleiben übrig.

(Kateri odgovori sodijo k vprašanjem? V tabelo spodaj vpiši črke k številkam kot v primeru. Dve rešitvi sta odveč.)

0. Wann kommt deine Tante?

1. Wo ist meine Katze?
2. Wer wohnt in diesem Haus?
3. Schmeckt dir die Torte?
4. Wie alt ist dein Hund?
5. Wohin gehst du?
6. Woher kommt Susi?

A Ja, sie ist sehr gut.

B Ich bin krank.

C Aus Österreich.

D Mein Onkel Karl.

E Ich spiele am liebsten Fußball.

F Sie sitzt auf dem Dach.

G Am Samstag.

H Erst drei Monate.

I Ins Kino.

0.
G

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

2. naloga

Wie sind die berühmten Komiker? Schau sie dir genau an, bestimme die Gegenteile und schreibe sie an die richtige Stelle wie im Beispiel.

(Kakšna sta slavna komika? Natančno si ju oglej, ugotovi nasprotja in jih napiši na ustrezno mesto kot v primeru.)

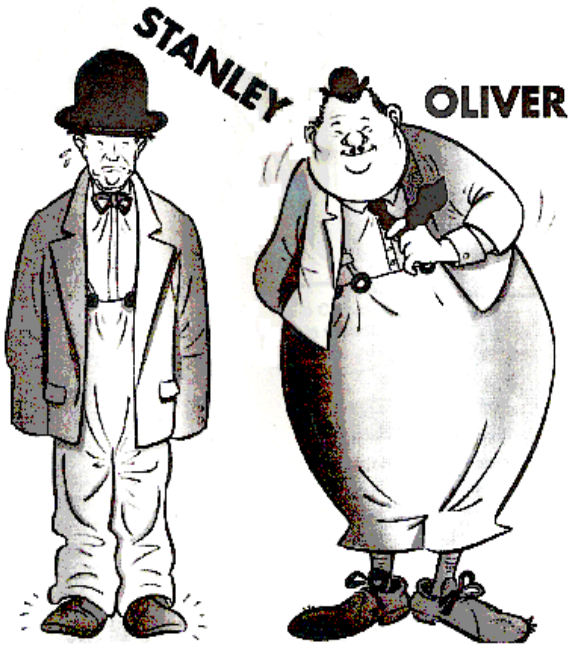

STANLEY	OLIVER
ist **fleißig**,	ist **(0)** ~~***faul***~~ ,
ist **traurig**	ist **(1)** _____
und **dünn**.	und **(2)** _____.
Sein Hut ist **groß**,	Sein Hut ist **(3)** _____,
seine Hose ist **lang**	seine Hose ist **(4)** _____
und seine Schuhe sind **neu**.	und seine Schuhe sind **(5)** _____.

(5 točk)

3. naloga

Wohin gehören die Wörter aus dem Kästchen? Schreibe sie an die richtige Stelle wie im Beispiel. Drei Wörter bleiben übrig.

(Kam spadajo besede iz okvirčka? Napiši jih na ustrezno mesto kot v primeru. Tri besede so odveč.)

das Bett	die Birne	der Bus	der Hase	das Heft
der Montag	~~der Onkel~~	der Rock	der Saft	die Sonne

Familie

0. ***der Onkel***

Haus

1.

Getränk

2.

Essen

3.

Tier

4.

Schulsache

5.

Kleidung

6.

(6 točk)

4. naloga

Du machst eine Geburtstagsparty. Beschreibe sie! Wie, wo und wann feiert ihr? Wer kommt? Das Bild hilft dir dabei. Schreibe mindestens sechs Sätze.

(Praznuješ rojstni dan. Opiši: kako, kje, kdaj praznujete, kdo vse pride … Lahko si pomagaš s sliko. Napiši najmanj šest povedi.)

Vsebina:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*3 točke*

Skupno število točk: 52

4.2.5.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz nemščine v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo NPZ-ja iz nemščine predstavlja *Učni načrt: Program osnovnošolskega izobraževanja* (MŠZŠ: ZRSŠ, 2000). V 9. razredu je bilo preverjanje obvezno za učence na tistih šolah, kjer je bil kot tretji predmet z vzorčenjem določen tuji jezik (nemščina).

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Preizkus so učenci reševali 60 minut, preverjanje pa je potekalo 12. maja 2014. Preizkus znanja je vključeval tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje ter pisno sporočanje. Sestavljen je bil iz štirih delov: slušnega razumevanja (2 nalogi s 15 postavkami), bralnega razumevanja (2 nalogi s 15 postavkami), poznavanja in rabe jezika (3 naloge z 20 postavkami) ter pisnega sporočanja (4 postavke). Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, število postavk pa 54.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- s kratkimi odgovori,
- alternativne izbire,
- razvrščanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- izbirnega tipa z eno možno izbiro,

in vodeni sestavek.

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Preizkus je bil sestavljen v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	78
Možne točke	65
Število postavk	54
Povprečno število doseženih točk	47,03
Povprečno število odstotnih točk	72,35
Standardni odklon - (enota 1)	0,19
Indeks težavnosti	0,72
Indeks zanesljivosti	0,93

Dosežki po spolu in regijah

78 učenk in učencev je preizkuse pisalo na 5 šolah in v treh regijah.

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred

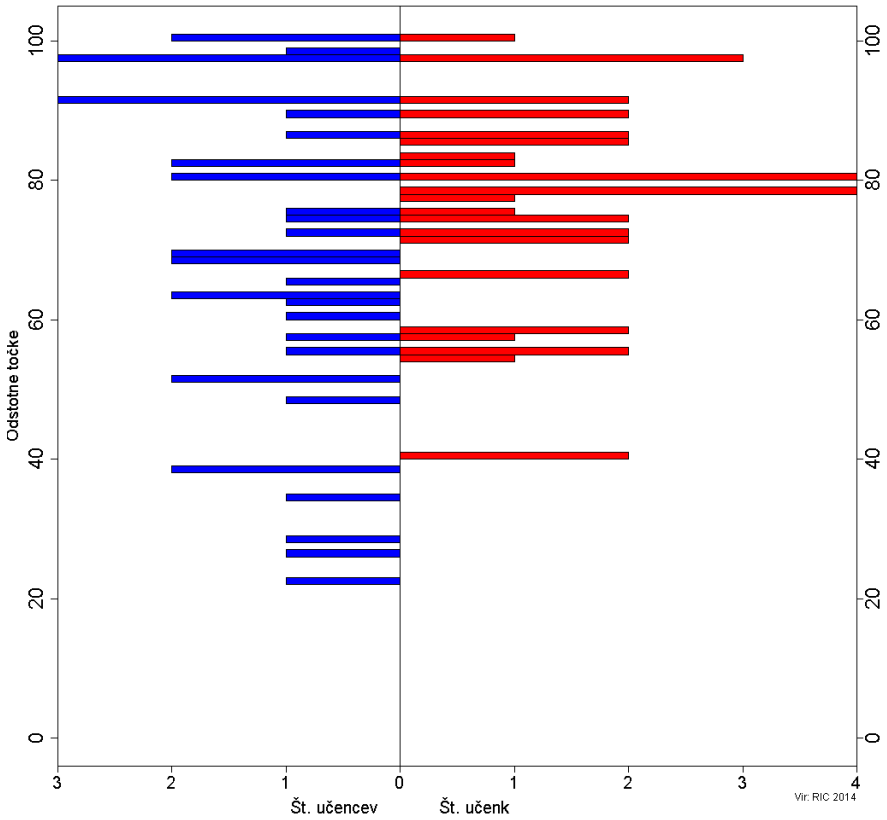

Dosežki pri NPZ-ju po spolu nam kažejo, da so učenci in učenke približno enako razporejeni.

Preglednica 4.2.5.2.3: Primerjava porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Pomurska regija	75,16	19,36	56	2
Podravska regija	64,90	16,63	21	2
Osrednjeslovenska regija	70,77	NA	1	1

Slika 4.2.5.2.2: Primerjava porazdelitev dosežkov pri nemščini po regijah, 9. razred

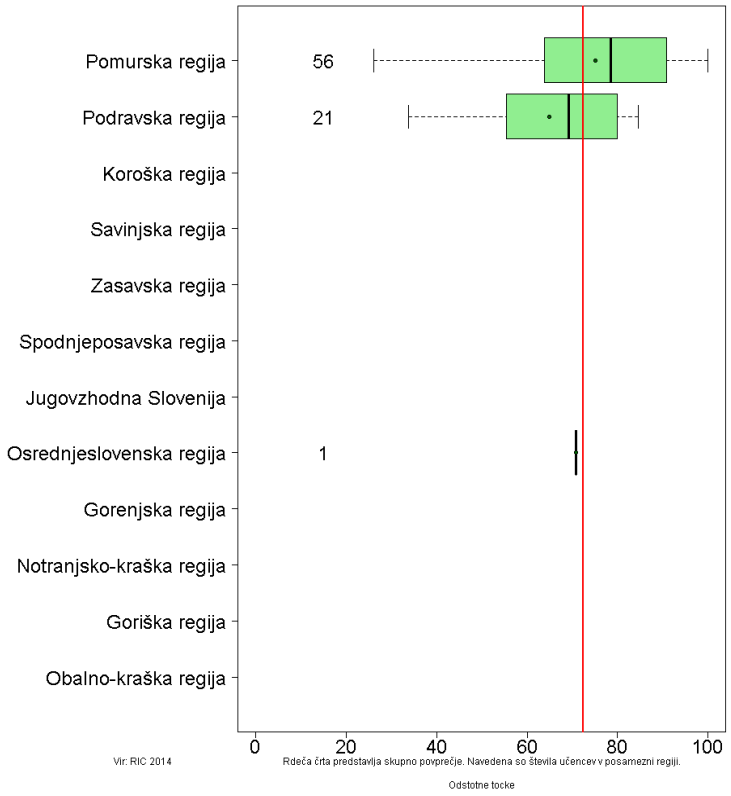

Dosežki učencev so bili obdelani tudi po regijah. 78 učencev je preizkus znanja pisalo v treh regijah: Pomurski (56), Podravski (21) in Osrednjeslovenski (1). Uspešnejši so bili učenci Pomurske regije (nad državnim povprečjem), učenci Podravske regije pa so nekoliko pod državnim povprečjem. V Osrednjeslovenski regiji je preizkus pisal le 1 učenec, katerega rezultat je bil malce pod državnim povprečjem.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.5.2.3: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

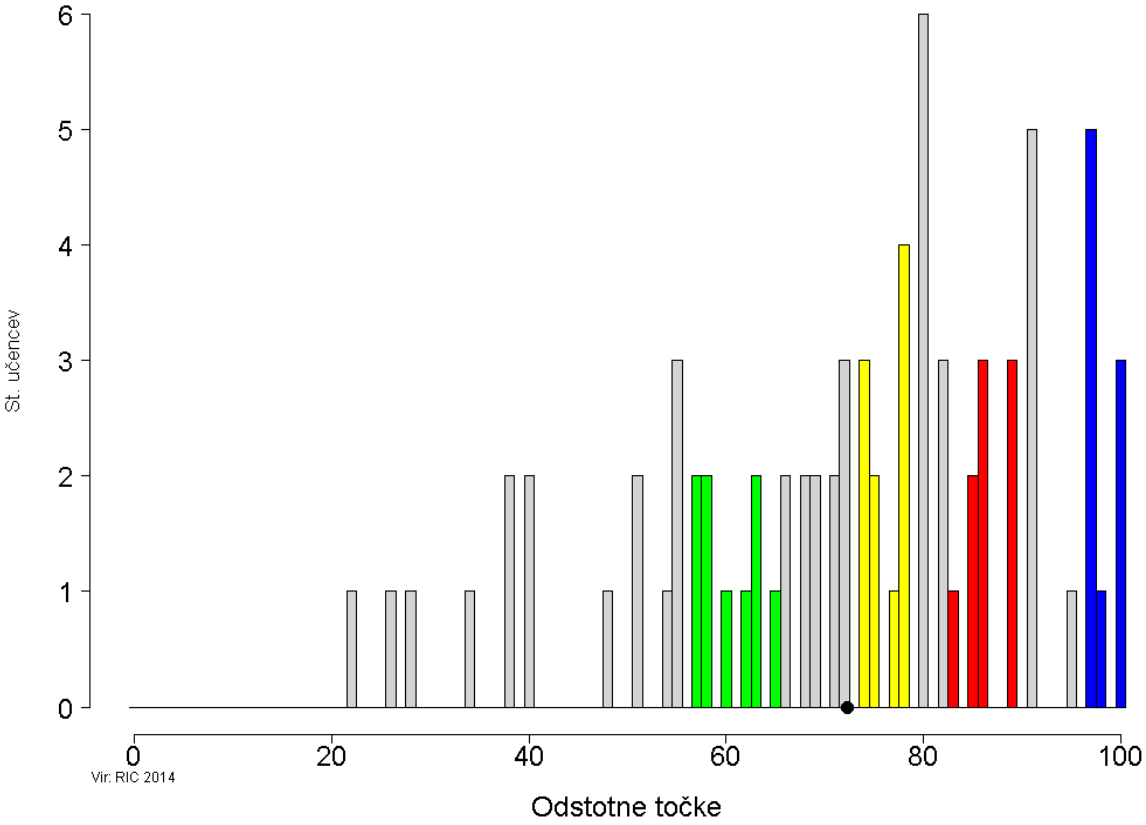

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo dve besedili in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Pri 1. nalogi razumevanja govorjenega besedila so učenci slišali intervju. V nalogi alternativne izbire so morali označiti, ali je izjava pravilna ali napačna. Naloga se navezuje na znano tematiko. Učenci so morali izluščiti bistvene informacije in pokazati razumevanje bistva in podrobnosti. Uspešno so rešili vseh 10 postavk te naloge. Na taksonomski ravni je to manj zahtevna naloga.

2. naloga

Pri 2. nalogi razumevanja govorjenega besedila so učenci poslušali sestavek na temo družina in vsakdanja opravila. Na kratko so morali odgovoriti na vprašanja. Izluščiti so morali bistvene informacije in pokazati razumevanje bistva in podrobnosti. Uspešno so rešili 1., 3. in 5. postavko. Učenci, ki so pravilno rešili te postavke, so razumeli besedilo, sestavljeno iz znanih informacij.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

V 1. nalogi, ki je preverjala bralno razumevanje, so učenci prebrali članek o znani glasbeni skupini iz Nemčije. Pri nalogi alternativne izbire so morali označiti, ali je izjava pravilna ali napačna. Uspešno so rešili 1., 3. in 8. postavko. Učenci so s selektivnim branjem poiskali informacijo v besedilu.

2. naloga
V 2. nalogi bralnega razumevanja so opisani prazniki, navade in običaji. Učenci so morali prebrati besedilo in na podlagi alternativne izbire označiti, ali je izjava pravilna ali napačna. Uspešno so rešili 1., 2., 3. in 5. postavko naloge. Tukaj je pomembno razumevanje besedila, vezanega na neko določeno njim znano temo. Naloga je na taksonomski ravni srednje zahtevna.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in posamezne jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Pri 1. nalogi poznavanja in rabe jezika so morali učenci poiskati odgovore na postavljena vprašanja. To je torej naloga razvrščanja.

Učenci so uspešno rešili 1., 2., 3., 4., 5., 6. in 8. postavko naloge. Med ponujenimi odgovori so morali izbrati ustreznega. Naloga je na taksonomski ravni manj zahtevna.

2. naloga
Pri 2. nalogi poznavanja in rabe jezika so morali učenci iz nabora v okvirčku v poved vstavljati ustrezne besede. Naloga je preverjala razumevanje besedišča iz sobesedila. Učenci so uspešno rešili 1. postavko naloge dopolnjevanja.

3. naloga
Pri 3. nalogi poznavanja in rabe jezika so učenci dopolnjevali povedi naloge alternativne izbire, pri tem so morali izmed treh ponujenih rešitev izbrati pravilno. Učenci so uspešno rešili 2. in 3. postavko. V vrzel so morali vstaviti svojilni zaimek *Ihre* pri 2. postavki in veznik *wenn* pri 3. postavki. Tudi te izjave so iz izkustvenega sveta učencev.

V zelenem območju je največ postavk slušnega in bralnega razumevanja, to pa je v skladu s pričakovanji in z učnim načrtom. Učenci besedišče in jezikovne strukture najprej prepoznavajo s poslušanjem, nato z branjem in jih šele nato začnejo tudi uporabljati. Pri bralnem razumevanju so pokazali, da znajo poiskati prave podatke v besedilu. Pri nalogah poznavanja in rabe jezika so rešili postavke, ki so zahtevale temeljno jezikovno znanje.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2. postavko. Tisti, ki so pravilno rešili to postavko, so razumeli besedilo, sestavljeno iz znanih informacij. Na kratko so morali odgovoriti na vprašanja. Izluščiti so morali bistvene informacije ter pokazati razumevanje bistva in podrobnosti.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 4., 5. in 7. postavko. Postavka pade v rumeno območje zato, ker je tu pomembno razumevanje besedila, vezanega na neko določeno temo; pri tem so morali razumeti parafrazirano izjavo.

2. naloga
Učenci so morali prebrati besedilo in na podlagi alternativne izbire označiti, ali je izjava pravilna ali napačna. Uspešno so rešili 6. postavko naloge. Pomembno je bilo razumevanje besedila, vezanega na neko določeno temo. Naloga je na taksonomski ravni srednje zahtevna.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in posamezne jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko naloge razvrščanja. Med ponujenimi odgovori so morali izbrati ustreznega.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 5. postavko naloge dopolnjevanja z naborom besed iz okvirčka. Iz nabora besed so vstavljali pravilne rešitve v vrzeli besedila. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri tej nalogi so učenci z uporabo iztočnic napisali vodeno besedilo – pismo o sebi, o svoji družini, o prostem času in o slovenski pokrajini.

Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri postavkah vsebina, zgradba in besedišče. To je naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila z uporabo danih iztočnic.

V rumenem območju je največ postavk iz bralnega razumevanja, kar priča o tem, da učenci znajo poiskati informacije, sklepati in izluščiti bistvo. Pri nalogah slušnega razumevanja učenci pokažejo, da znajo natančno poslušati besedilo na znano temo in poiskati nekatere podatke ter jih pri reševanju naloge uporabiti. Pri poznavanju in rabi jezika učenci pokažejo, da prepoznajo posamezne strukture in besedišče ter jih znajo uporabiti. Pri tvorbni nalogi izjemoma tvorijo daljše povedi, hitro se zadovoljijo s kratkimi odgovori.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo dve besedili in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 4. postavko naloge kratkih odgovorov. Ta postavka pade v rdeče območje zato, ker je bilo treba zelo natančno poslušati govorjeno besedilo.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 6. postavko. Postavka pade v rdeče območje zaradi pomembnosti razumevanja besedila, vezanega na neko določeno temo; pri tem so morali razumeti parafrazirano izjavo.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in posamezne jezikovne strukture v kontekstu.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 3., 4., 6., 7. in 8. postavko naloge dopolnjevanja z naborom besed iz okvirčka. Iz nabora besed so vstavljali pravilno rešitev v vrzeli besedila. Na taksonomski ravni je to zahtevnejša naloga. Naloge vstavljanja v prazne prostorčke v besedilu se praviloma izkažejo kot težje za reševanje.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri tej nalogi so učenci z uporabo iztočnic napisali vodeno besedilo – pismo. Pri tvorbni nalogi so bili uspešni pri kriteriju jezikovna pravilnost. To je naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila z uporabo danih iztočnic.

Opažamo, da se učenci teže jezikovno pravilno izražajo, delajo še veliko napak, zlasti pri pisanju in tvorjenju daljših povedi.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še te naloge:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na neko določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

2. naloga
Učenci so morali prebrati besedilo in na podlagi alternativne izbire označiti, ali je izjava pravilna ali napačna. Uspešno so rešili 4. in 7. postavko naloge. Tukaj je pomembno razumevanje besedila, vezanega na neko določeno temo; pri tem so morali razumeti parafrazirano izjavo.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in posamezne jezikovne strukture v kontekstu.

3. naloga

Pri tej nalogi so učenci dopolnjevali povedi naloge alternativne izbire, pri tem so morali izmed treh ponujenih rešitev izbrati pravilno. Učenci so uspešno rešili 1. in 4. postavko. V vrzel so morali vstaviti vprašalnico *Welchen* pri 1. postavki in glagol *nehmt* v 4. postavki. Tudi te izjave so iz izkustvenega sveta učencev.

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci najbolj uspešni pri slušnem in pri bralnem razumevanju, kar je v skladu z učnimi cilji za razvijanje sporočilne zmožnosti, ki je prilagojena otrokovi starostni stopnji. Učenci so torej uspešni pri nalogah slušnega razumevanja, pri katerih pazljivo in natančno poslušajo ter ustrezno pisno reagirajo. Uspešni so tudi pri bralnem razumevanju, ko berejo in razumejo na neko določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje izraze v dometu njihovega besednega zaklada. Naloge poznavanja in rabe jezika spadajo na višjo taksonomsko raven, zato so tudi bolj selektivne. Razvijanje sporočilne zmožnosti je najpomembnejši cilj pouka nemščine, to pa upoštevamo tudi pri sestavi preizkusa znanja. Prav tako rezultati kažejo, da so tipi nalog učencem znani in da s tem niso imeli težav. Večina učencev prepozna besedišče. Več težav so imeli samo tam, kjer so morali natančneje poslušati oziroma brati ter sklepati in povezovati. Zahtevnejša je bila tudi tvorbna naloga, ki preverja sporazumevalno zmožnost, učenci pa so imeli največ težav z jezikovno pravilnostjo.

Glede na cilje preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo v vsaj dve območji.

Večina postavk v preizkusu (30) spada v zeleno območje, 11 postavk v rumeno, v rdečem območju je 9 postavk (predvsem naloge poznavanja in rabe jezika), v modrem območju pa sta 2 postavki naloge bralnega razumevanja in 2 postavki naloge poznavanja in rabe jezika.

Posebej izstopa tudi prva naloga slušnega razumevanja, ki v celoti pade v zeleno območje, in prva naloga poznavanja in rabe jezika, ki skoraj v celoti pade v zeleno območje.

Rezultati so pričakovani. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preglednica 4.2.5.2.4: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standardi	Postavka	Število točk	Območje
A	1	Slušno razumevanje	*Wie die Kinder am Ende der Welt leben*	naloge alternativne izbire	intervju	potovanja: spoznavanje tujih krajev, šola, dom in družina, poklici, prosti čas	– razume temeljno sporočilo besedil s področja šole, doma, družine in prostega časa, – iz besedila razbere določene specifične podatke,	1	1	zeleno
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	zeleno
								5	1	zeleno
								6	1	zeleno
								7	1	zeleno
								8	1	zeleno
								9	1	zeleno
								10	1	zeleno
A	2	Slušno razumevanje	*Familie Maier*	naloge kratkih odgovorov	sestavek	dom in družina: člani družine, vsakdanja opravila	– iz besedila razbere določene specifične podatke,	1	1	zeleno
								2	1	rumeno
								3	1	zeleno
								4	1	rdeče
								5	1	zeleno
B	1	Bralno razumevanje	*Die geheimen Tourproben*	naloge alternativne izbire	članek	prosti čas: vzorniki	– poišče določene specifične podatke, – prebere besedilo in prepozna nekatere okoliščine (na primer dogajalni kraj, čas, osebe).	1	1	zeleno
								2	1	rumeno
								3	1	zeleno
								4	1	rumeno
								5	1	rumeno
								6	1	rdeče
								7	1	rumeno
								8	1	zeleno

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standardi	Postavka	Število točk	Območje
B	2	Bralno razumevanje	*Oh Tannenbaum*	naloge alternativne izbire	članek	prazniki, navade, običaji	– poišče določene specifične podatke, – prebere besedilo in prepozna nekatere okoliščine (na primer dogajalni kraj, čas, osebe),	1	1	zeleno
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	modro
								5	1	zeleno
								6	1	rumeno
								7	1	modro
C	1	Poznavanje in raba jezika	/	naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja	brez besedila (vprašanja in odgovori)	brez teme (različne teme)	– na postavljena vprašanja poišče ustrezne odgovore,	1	1	zeleno
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	zeleno
								5	1	zeleno
								6	1	zeleno
								7	1	rumeno
								8	1	zeleno
C	2	Poznavanje in raba jezika	*Ein Ritt über den Bodensee*	naloge dopolnjevanja z naborom	zgodba, legenda	Domišljijski svet	– uporabi usvojeno besedišče v novih kontekstih,	1	1	zeleno
								2	1	rdeče
								3	1	rdeče
								4	1	rdeče
								5	1	rumeno
								6	1	rdeče
								7	1	rdeče
								8	1	rdeče
C	3	Poznavanje in raba jezika	/	naloge izbirnega tipa z eno možno izbiro	brez besedila (posamezni stavki)	brez teme (različne teme)	– uporabi usvojeno besedišče in strukture.	1	1	modro
								2	1	zeleno
								3	1	zeleno
								4	1	modro

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standardi	Postavka	Število točk	Področje
D	1	Pisno sporočanje	*Ein Luftbrief aus der Antarktis*	vodeni/strukturirani sestavek/besedilo	pismo	dom in družina: člani družine, prosti čas, hrana, Slovenija: moja domovina, moj domači kraj, naravno okolje: narava	– napiše razumljivo besedilo tudi s podrobnostmi iz vsakdanjega okolja, z realnega področja, ki ga osebno zanima, – tvori besedilo z uporabo navodil, – večinoma pravilno uporablja posebnosti nemščine pri zapisu, – obvlada v ustrezni meri besedišče in strukture, ki so potrebne za besedila v običajnih situacijah, – zna znane informacije posredovati, – na preprost način predstavi lastno državo.	vsebina	5	rumeno
								zgradba	2	rumeno
								besedišče	4	rumeno
								jezikovna pravilnost	4	rdeče

Izhodišče prvega dela (SLUŠNO RAZUMEVANJE) sta bili dve neznani govorjeni besedili, posneti na zgoščenki. S temi nalogami se preverja učenčeva zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

1. naloga (10 postavk; IT-ji od 0,83 do 0,99) je bila naloga alternativne izbire. Učenci so poslušali besedilo in se na podlagi slišanega odločali, ali je izjava pravilna ali napačna. Iz rezultatov analize je razvidno, da je bila uvodna naloga manj zahtevna. Učenci razumejo besedila, sestavljena iz znanih jezikovnih informacij.

2. naloga (5 postavk; IT-ji od 0,53 do 0,94) je bila naloga kratkih odgovorov. Najuspešneje so učenci reševali 3. postavko, dobro jim je šlo tudi pri 1., 2. in 5. postavki, nekaj več težav pa so imeli pri 4. postavki, kjer so morali razumeti pomembne podrobnosti v slišanem besedilu.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil prav tako sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali učenčeve zmožnosti branja in bralnega razumevanja.

Pri 1. nalogi (8 postavk, IT-ji od 0,46 do 0,86) je šlo za nalogo alternativne izbire. Morali so poiskati informacijo v zahtevnejšem besedilu. 1., 3. in 8. postavka niso presegale učenčevega receptivnega besednega zaklada, ostale postavke pa so bile selektivne, še posebej 6. (IT 0,46).

2. naloga (IT-ji od 0,56 do 0,83) je bila naloga alternativne izbire. Učenci so morali prebrati besedilo in ugotoviti, ali so trditve pravilne ali napačne. Kot zahtevnejši sta izstopali 4. (IT 0,56) in 7. postavka (IT 0,58).

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je zajemal tri naloge, na podlagi katerih so učenci pokazali, kako dobro poznajo in uporabljajo določene jezikovne strukture v kontekstu.

1. naloga (8 postavk; IT-ji od 0,63 do 0,86) je bila naloga povezovanja oz. razvrščanja.

Pri 2. nalogi (8 postavk; IT-ji od 0,37 do 0,78) je šlo za nalogo dopolnjevanja z naborom. 1. postavko (IT 0,78) so uspešno reševali, ostale pa so jim povzročale precej težav.

3. naloga (4 postavke; IT-ji od 0,35 do 0,85) je bila naloga izbirnega tipa z eno možno izbiro. Učenci so reševali naloge s komunikacijskimi vzorci iz svojega izkustvenega sveta. Pri 1. postavki (IT 0,35) so morali vprašanje dopolniti z vprašalnim zaimkom *welchen*, pri 4. (IT 0,42) pa z glagolom *nehmt*. Ti dve nalogi sta jim povzročali težave.

V četrtem delu (PISNO SPOROČANJE) so učenci tvorili krajše vodeno pisno besedilo v obliki pisma na podlagi iztočnic. Vseboval je te postavke: 1. vsebino (IT 0,75), 2. zgradbo (IT 0,85), 3. besedišče (IT 0,66) in 4. jezikovno pravilnost (IT 0,61).

Sklepne ugotovitve

Rezultati kažejo, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter s cilji in standardi v učnem načrtu. Maksimalno število točk (65) so dosegli 3 učenci, minimalno število točk je bilo 22, dosegel jih je 1 učenec. Visok je tudi indeks zanesljivosti, saj znaša 0,93 točk.

Navodila za reševanje nalog so bila jasno oblikovana in učenci niso imeli večjih težav pri samostojnem reševanju, kar potrjuje dejstvo, da poznajo posamezne tipe nalog.

Za izboljšanje dela pri pouku predlagamo več samostojnega tvorjenja besedil pri urah pouka. Učence je potrebno motivirati, da se bodo pri NPZ-ju potrudili in pokazali svoje dejansko znanje.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör aufmerksam zu. Sind die folgenden Aussagen richtig (R) oder falsch (F)? Markiere den entsprechenden Buchstaben R oder F wie im Beispiel.
(Pozorno poslušaj. So naslednje trditve pravilne (R) ali napačne (F)? Označi ustrezno črko R ali F kot v primeru.)

WIE DIE KINDER AM ENDE DER WELT LEBEN

		R	F
0.	Villa Las Estrellas ist ein kleines Dorf.	***X***	

		R	F
1.	Fernando ist 15 Jahre alt.		
2.	Im Dorf leben 42 Einwohner.		
3.	Fernandos Familie kommt aus Chile.		
4.	Das Dorf besteht aus 20 Containern.		
5.	Das Dorf liegt nicht auf einer Insel.		
6.	Im Dorf gibt es eine Post und einen Zeitungskiosk.		
7.	Fernando hat manchmal Langeweile.		
8.	In der Schule lernt Fernando Italienisch.		
9.	In seiner Freizeit spielt Fernando Basketball und Karten.		
10.	Später möchte Fernando einen Hubschrauber fliegen.		

(10 točk)

2. naloga

Hör aufmerksam zu. Was hat Familie Maier vorige Woche gemacht?
(Pozorno poslušaj. Kaj je družina Maier počela prejšnji teden?)

Antworte kurz. (Odgovori na kratko.)

FAMILIE MAIER

0. Wann hat Erich seine Freunde getroffen? ***Am Samstag.***

1. Womit ist Petra zur Schule gefahren?

_____

2. Worüber hat sich Oma gefreut?

_____

3. Wohin ist Vater gefahren?

_____

4. Wo hat Mutti eingekauft?

_____

5. Was hat Opa im Fernsehen gesehen?

_____

(5 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies den Text aufmerksam. (Pozorno preberi besedilo.)

Bravo Stars
Tokio Hotel

DIE GEHEIMEN TOURPROBEN

Das wird die fetteste Tokio-Hotel-Tour aller Zeiten! BRAVO hat Bill (20), Tom (20), Gustav (21) und Georg (22) bei den Proben zu ihrer großen »Welcome To Humanoid City« – Tour (32 Konzerte in 19 Ländern) in London erwischt.

Wir sehen, wie Bill mit einem Mega-Motorrad auf die Bühne fährt. Dabei trägt er ein abgefahrenes Space-Outfit, das sogar leuchten kann.
»So aufwendig war noch keine unserer Shows«, verrät Bill im BRAVO-Interview.
»Wir haben alles gemeinsam mit der englischen Bühnen-Designerin Missy Buckley entwickelt«, erzählt Bill. »Beim Auftritt wird wahnsinnig viel passieren. Die Bühne verändert sich während des Konzerts immer wieder. Außerdem setzen wir viel Pyrotechnik ein.« Aber nicht nur auf der Bühne ist alles neu – auch dahinter. »Wir haben jetzt zwei Tourbusse – einen für Georg und Gustav und einen für Tom und mich. Die Fahrzeuge wurden extra umgebaut, die Bäder vergrößert, damit wir darin duschen können. Außerdem hat jetzt jeder darin ein eigenes Zimmer, in das er sich zurückziehen kann. »Gerade eben ging die XXL-Tour in Luxemburg los – in Deutschland sind momentan leider nur zwei Shows (26.2. Oberhausen und 28.2. Hamburg) geplant.

(Prirejeno po: *Bravo*, 9/2010.)

Sind die folgenden Aussagen richtig (R) oder falsch (F)? Markiere den entsprechenden Buchstaben R oder F wie im Beispiel.
(So spodnje izjave pravilne (R) ali napačne (F)? Označi ustrezno črko R ali F kot v primeru.)

		R	F
0.	Der Text wurde in der BRAVO veröffentlicht.	***X***	

		R	F
1.	Der Text handelt von den Vorbereitungen für die Tokio Hotel Tour.		
2.	Die Band Tokio Hotel hat zur Zeit fünf Mitglieder.		
3.	Für die Tour proben sie in Hamburg.		
4.	Tom fährt mit einem Motorrad auf die Bühne.		
5.	Bills Bühnen-Outfit leuchtet.		
6.	Jeder hat sein eigenes Zimmer im Hotel.		
7.	Das erste Konzert findet in Deutschland statt.		
8.	In Deutschland gibt es zwei Konzerte.		

(8 točk)

2. naloga

Lies den Text. (Preberi besedilo.)

OH TANNENBAUM

Mehr als zwei Millionen von ihnen kommen jedes Jahr unter eine dicke Schicht von Christbaumkugeln, Schokolade und Lametta … Die Rede ist von Nadelbäumen, die ab 24. Dezember die Wohnzimmer vieler Österreicher zieren.

Der Brauch, zu Weihnachten einen geschmückten Baum aufzustellen, entwickelte sich vor 500 Jahren. In Österreich hat man den ersten Christbaum einer gewissen Prinzessin Henriette von Nassau-Weilburg zu verdanken. Sie wollte mit ihrem Kind ein ebenso schönes Weihnachtsfest feiern, wie sie es aus ihrer rheinländischen Heimat kannte. Henriette ließ daher einen Baum mit zwölf Kerzen schmücken. Jede der Kerzen stand für einen Monat.

Aber woher kommen eigentlich die zwei Millionen Tannen und Fichten, die in der Weihnachtszeit die Häuser der Österreicher verschönern? Ein Teil wird vom Förster im Wald ausgesucht und gefällt. Das geschieht im Rahmen der Waldpflege. Die meisten Christbäume stammen aus Österreich. Zehn bis fünfzehn Jahre dauert es übrigens, bis eine Tanne oder Fichte hoch genug ist, um einen schönen Weihnachtsbaum abzugeben.

Viele Bäume werden aber aus Dänemark, Deutschland und anderen Ländern nach Österreich importiert. Diese sind zwar oft billiger, müssen aber tausende Kilometer durch die Gegend transportiert werden. Deswegen sind sie oft nicht mehr frisch. Tannen und Fichten aus Österreich werden mit einer besonderen Schleife gekennzeichnet.

(Prirejeno po: *Topic*, Heft 191, december 2007.)

Sind die folgenden Aussagen richtig (R) oder falsch (F)? Markiere den entsprechenden Buchstaben R oder F wie im Beispiel.
(So naslednje trditve pravilne (R) ali napačne (F)? Označi ustrezno črko R ali F kot v primeru.)

		R	F
0.	Im Text ist die Rede von den Bäumen, die man zu Weihnachten schmückt.	***X***	

		R	F
1.	Der Brauch, zu Weihnachten Bäume zu schmücken, ist schon vierhundert Jahre alt.		
2.	Diesen Brauch hat eine Prinzessin aus ihrer Heimat mitgebracht.		
3.	Prinzessin Henriette hat ihren Baum mit 12 glitzernden Kugeln schmücken lassen.		
4.	In Österreich benötigt man jedes Jahr zwei Millionen Laub- und Nadelbäume für das Weihnachtsfest.		
5.	Die meisten Christbäume werden in Österreich angepflanzt.		
6.	Eine Tanne oder Fichte braucht 10-15 Jahre, bis sie groß genug ist, um ein schöner Weihnachtsbaum zu sein.		
7.	Die Bäume, die nicht aus Österreich stammen, kosten meistens etwas weniger.		

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Was passt zusammen? Ordne die Buchstaben den Nummern zu wie im Beispiel. Zwei Sätze rechts sind zuviel.
(Kaj sodi skupaj? V tabelo spodaj vpiši črke k številkam kot v primeru. Dve povedi desno sta odveč.)

0.	Wann hat der Wecker geklingelt?
1.	Möchtest du frühstücken?
2.	Wo ist denn der Hund?
3.	Warum haben wir keine Brötchen?
4.	Hast du den Schlüssel?
5.	Kannst du bitte den Arzt anrufen?
6.	Wann ist Frau Mayer zurück?
7.	Soll ich das Klassenzimmer abschließen?
8.	Möchtest du noch schlafen?

A	Ja, bitte, mach das.
B	Nein, aber vielleicht hat Monika ihn.
C	Niemand hat sie gekauft.
D	Sie kommt am Montag wieder.
~~E~~	Um sieben Uhr.
F	Nein, ich habe keinen Hunger.
G	Normalerweise kommt er um 8 Uhr.
H	Tut mir Leid; ich weiß die Nummer nicht.
I	Er ist in der Küche.
J	Nein, da muss sie arbeiten.
K	Ja, ich möchte noch im Bett bleiben.

0.
E

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

(8 točk)

2. naloga

EIN RITT ÜBER DEN BODENSEE

Was passt in den Text? Achtung, drei Buchstaben sind zu viel! Ergänze die Tabelle wie im Beispiel.
(Kaj sodi v besedilo? Pozor, tri črke so odveč! Dopolni tabelo kot v primeru.)

A	alte	G	schreiben
B	Dachboden	H	See
C	gestern	I	Spielsachen
D	Keller	J	Sportartikel
E	lesen	K	Straßenrand
~~F~~	Nachmittag	L	Zimmer

An einem schönen **__0__** findet Timo mit seinem Bruder Lars ein verlassenes Haus am Waldrand. Neugierig wie sie sind, gehen sie in das **__1__** Haus hinein und erkunden die zahlreichen **__2__**. Die Dielen quietschen gefährlich und doch wagen sie sich bis ganz nach oben auf den **__3__**. Dort finden sie eine Kiste mit vielen **__4__**. Stolz präsentieren sie später ihrem Großvater ihren Fund. Am nächsten Morgen **__5__** sie in der Zeitung: "*Mann stürzt in baufälligem Haus am Waldrand vom Dachboden bis in den* **__6__**". Daraufhin sagt der Großvater zu Timo und Lars: "Das war **__7__** ein Ritt über den Bodensee." Verwundert sehen sich die beiden an. "Wir waren doch gar nicht am **__8__** und darüber reiten kann man nicht."

(Die Redewendung "Ein Ritt über den Bodensee" wird verwendet, wenn man etwas sehr Gefährliches gemacht hat und dies erst im Nachhinein erkennt.
Auch Timo und Lars erfahren erst später, wie viel Glück sie hatten.
Die Redewendung geht auf die Ballade "Der Reiter und der Bodensee" vom deutschen Schriftsteller Gustav Schwab zurück.)

(Prirejeno po: *www.geolino.de.* Pridobljeno: 19. 10. 2010.)

0.
F

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

(8 točk)

3. naloga

Umkreise den Buchstaben vor der richtigen Antwort wie im Beispiel.
(Obkroži črko pred pravilnim odgovorom kot v primeru.)

0. Tobias hat … 24. März Geburtstag.
   A um
   (B) am
   C im

1. … Sportler findest du super?
   A Welcher
   B Welches
   C Welchen

2. Meine Lieblingssängerin ist Britney Spears. … Songs höre ich jeden Tag.
   A Ihre
   B Seine
   C Deine

3. Die Fische im Fluss sterben, … das Wasser vergiftet ist.
   A wenn
   B dass
   C ob

4. Ida und Markus, … ein Stück Kuchen!
   A nimm
   B nehmen
   C nehmt

(4 točke)

D) PISNO SPOROČANJE

EIN LUFTBRIEF AUS DER ANTARKTIS

Du bist Julia/Jonas und hast einen Brieffreund namens Kirima auf der Antarktis. Er hat dir im Brief über sich und seine Familie geschrieben, was er alles in der Freizeit macht, was er gerne isst und was nicht und wie die Landschaft dort aussieht.
Nun schreibe ihm einen Antwortbrief in 60–80 Wörtern.

- **Stell dich und deine Familie vor,**
- **erzähle ihm, was du in der Freizeit machst,**
- **was du gerne/nicht gerne isst und**
- **wie die Landschaft in Slowenien aussieht.**

Wer weiß, vielleicht kommt er dich eines Tages besuchen!

(Predstavljaj si, da si Julia/Jonas in imaš dopisovalca Kirimo na Antarktiki, ki ti je poslal pismo. V njem piše o svoji družini, o svojem prostem času, o tem, kaj rad je in česa ne, ter kakšna je tam pokrajina.
Odgovori mu na pismo s 60–80 besedami.

- Predstavi sebe in svojo družino.
- Napiši mu, kaj delaš v prostem času.
- Napiši mu, kaj rad ješ in česa ne.
- Opiši pokrajino v Sloveniji.

Kdo ve, morda te pride kdaj obiskat!)

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek,
ki se ne vrednoti.

An einem sonnigen Tag

Lieber Kirima,

Deine Julia/Dein Jonas

Vsebina:	*5 točk*
Zgradba:	*2 točki*
Besedišče:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*4 točke*

Skupno število točk: 65

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz matematike v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica: 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov NPZ pri matematiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja **iz matematike v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

PK je pri pripravi preizkusa upoštevala strukturo preizkusa, ki določa: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerje med taksonomskimi stopnjami nalog glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja, vsebinska področja in skupno število točk v preizkusu (49).

Preizkus znanja sestavlja 9 nalog, katerih značilnosti opisuje specifikacijska tabela (preglednica 4.2.6.1.3).

Posamezne vsebine učnega načrta so zastopane z naslednjimi deleži: aritmetika in algebra zajemajo 50 % preizkusa znanja (izhodišče v strukturi preizkusa je 50 %), geometrija in merjenje 30 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 35 %) in druge vsebine 20 % (izhodišče v strukturi preizkusa je 15 %).

Naloge so razporejene v štiri taksonomske stopnje: 22 % vsebin preizkusa znanja preverja poznavanje ter razumevanje pojmov in dejstev, 42 % izvajanje rutinskih postopkov, 26 % uporabo kompleksnih postopkov in 10 % reševanje in raziskovanje problemov.

V preizkusu so naloge, ki preverjajo cilje 4. razreda (46 %), 5. razreda (12 %) in 6. razreda (42 %).

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učenci	17.182
Število postavk	49
Možne točke	49
Povprečno število točk	30,61
Povprečno število odstotnih točk	62,47
Standardni odklon odstotnih točk	18,48
Indeks težavnosti	0,62
Indeks zanesljivosti	0,91

Vse možne točke (49) je doseglo 25 učencev (0,15 %), medtem ko je 12 učencev (0,07 %) doseglo 0 točk.

Analiza dosežkov

Dosežki po spolu in regijah

Razlaga grafov je podana v poglavju 4.1.2 *Smernice za analizo dosežkov pri NPZ-ju*.

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred

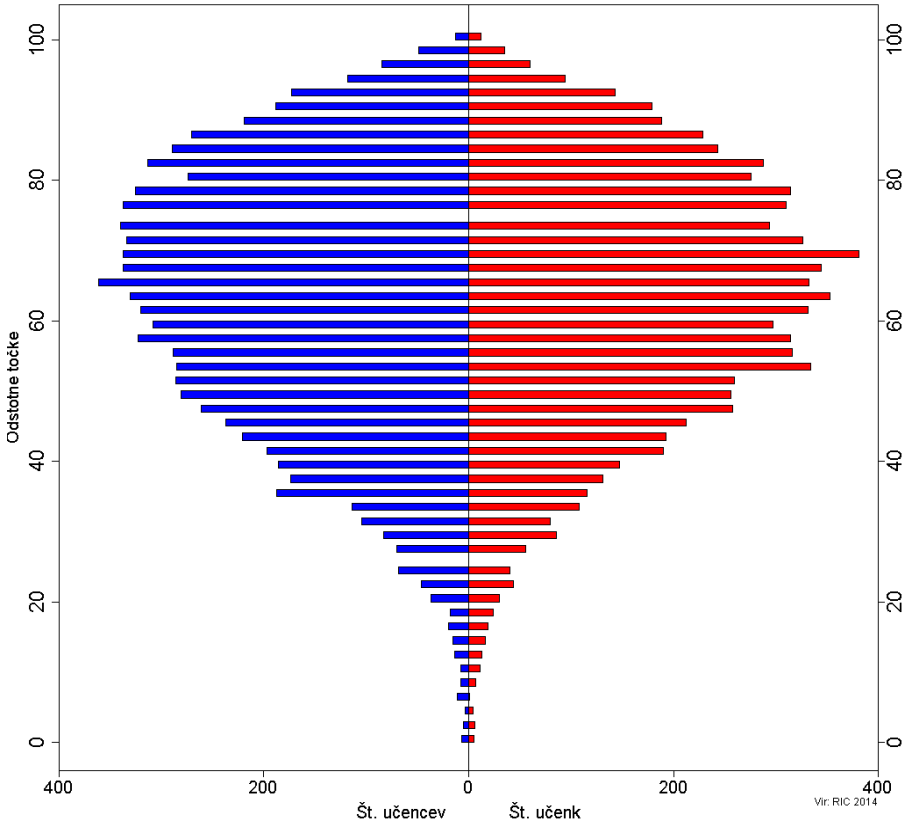

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, kar pomeni, da so učenci in učenke približno enako uspešno reševali matematične naloge oziroma pri rezultatih ne ugotavljamo pomembnih razlik med spoloma.

Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	63,80	18,18	1.876	36
Goriška regija	62,72	17,51	957	27
Jugovzhodna Slovenija	59,02	20,41	1.249	36
Koroška regija	59,53	17,90	600	20
Notranjsko-kraška regija	62,96	18,16	413	17
Obalno-kraška regija	60,24	17,88	793	26
Osrednjeslovenska regija	65,63	17,69	4.625	103
Podravska regija	61,67	18,47	2.559	84
Pomurska regija	58,42	19,16	901	39
Savinjska regija	61,65	18,40	2.292	59
Spodnjeposavska regija	59,86	19,62	618	22
Zasavska regija	60,30	17,75	299	10

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

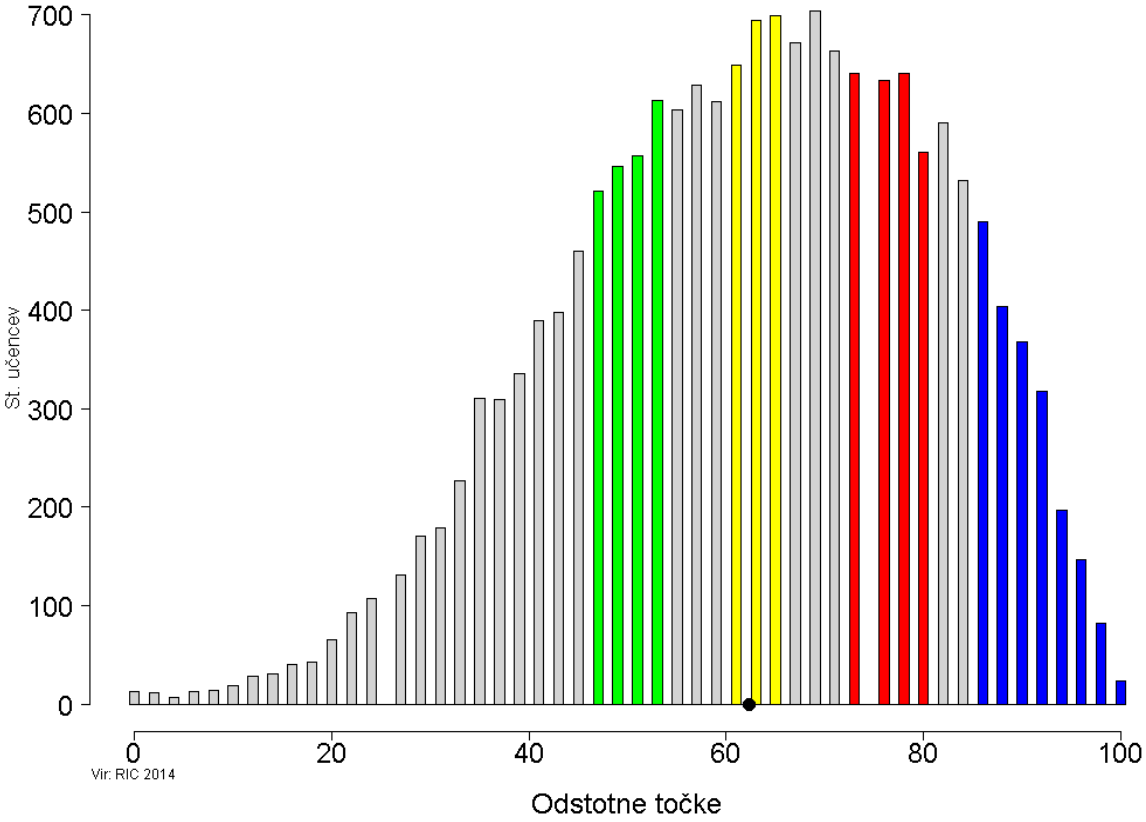

ZELENO OBMOČJE

Učenci seštevajo in odštevajo naravna števila do milijona, množijo in delijo decimalno število z naravnim številom, izračunajo vrednost dela celote ter primerjajo naravna števila po velikosti. Upoštevajo vrstni red računskih operacij pri izračunavanju vrednosti številskega izraza. Pretvarjajo enote za merjenje časa. S prikaza s stolpci razberejo podatke.

Učenci (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do milijona (1. a. 1, 1. b, 8. e);
- izračunajo vrednost enega dela celote, če je znana celota (npr. 1/3 od 18 = ___) (1. c. 1);
- množijo dve decimalni števili (2. a. 1);
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (2. b. 1);
- izračunajo vrednost številskega izraza in upoštevajo vrstni red izvajanja računskih operacij (3. a, 3. b);
- izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (3. c);
- pretvarjajo (le med dvema sosednjima enotama) večimenske količine v enoimenske in obratno (6. f);
- iz prikaza razberejo podatek (8. a, 8. b);
- urejajo, primerjajo naravna števila po velikosti (8. d).

Zgled: naloge 3, 8.a, 8.b, 8.d, 8.e

RUMENO OBMOČJE

Učenci množijo decimalno število z naravnim številom in primerjajo oz. urejajo naravna števila. Razumejo koncept ploščine kvadrata na grafični ravni. Izmerijo velikost narisanega kota, ga poimenujejo glede na velikost, izračunajo razliko kotov in narišejo kot z dano velikostjo. Pretvarjajo enote za merjenje dolžine. Zapišejo rešitev kombinatorične situacije glede na dani pogoj. Pri reševanju problemov uporabljajo različne strategije. Prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo.

Učenci (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- množijo dve decimalni števili (2. a. 2);
- izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev) (4. b);
- narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov (5. a. 2);
- razlikujejo vrste kotov: udrti/izbočeni, polni kot, kot nič, iztegnjeni kot, ostri kot, topi kot, pravi kot (5. a. 3);
- grafično (koti le v stopinjah) in računsko določijo vsoto in razliko kotov (5. a. 4);
- narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov (5. b. 1);
- pretvarjajo merske enote na izbrano enoto in računajo z njimi (manjše enote v večje) (6. a);
- rešijo kombinatorične probleme povezane z življenjskimi situacijami (7. b. 1, 7. b. 2);
- urejajo, primerjajo naravna števila po velikosti (8. c);
- rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (8. f);
- opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (9. a).

Zgled: naloge 5.a.2, 5.a.3, 5.a.4

RDEČE OBMOČJE

Učenci zaokrožijo število na tisočice, izračunajo del celote ali pa celoto, če je znan njen del. Delijo decimalno število z naravnim številom in decimalno število dopolnijo do najbližjega naravnega števila. Pretvarjajo enote za merjenje velikosti kota.

Učenci (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice (1. a. 2);
- izračunajo del od celote (npr. 2/3 od 15 =) (1. c. 2);
- določijo vrednost celote, če je znan njen del (npr. 1/3 od __ = 5) (1. c. 3);
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (2. b. 2);
- rešijo besedilno nalogo (problem) (2. b. 3);
- izračunajo vrednost enega dela celote, če je znana celota (npr. 1/3 od 18 = ___) (4. a, 4. c);
- uporabljajo pretvarjanje merskih enot pri reševanju geometrijskih nalog (6. e).

Zgled: naloga 1.c.2, 1.c.3, naloga 4.a, naloga 6.e

MODRO OBMOČJE

Učenci zaokrožijo decimalno število na desetine in izračunajo vrednost izraza z decimalnimi števili. Narišejo kot in ga označijo. Pretvarjajo enote za merjenje ploščine in enote za merjenje prostornine (votle mere). Rešijo kombinatorični problem in problemsko situacijo iz vsakdanjega življenja z uporabo vzorcev ter pri tem uporabljajo različne strategije.

Učenci (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- decimalno število zaokrožijo na dano število decimalk (2. a. 3);
- narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov (5. a. 1);
- usvojijo pojme in simboliko: vrh kota V, kraka k, h ..., meja, notranjost kota, zunanjost kota, oznaka kota (< AVC, a, b, c) (5. b. 2);

- pretvarjajo merske enote na izbrano enoto in računajo z njimi (manjše enote v večje) (6. b);
- pretvarjajo (le med dvema sosednjima enotama) večimenske količine v enoimenske in nasprotno (6. d);
- rešijo kombinatorične probleme, povezane z življenjskimi situacijami (7. a);
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (7. b. 3, 7. b. 4);
- oblikujejo vzorce (9. b. 1);
- rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (9. b. 2, 9. c).

Zgled: naloga 5.b, naloga 6.b, 6.d in naloga 9.b, 9.c

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge, ki niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 odstotkov primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci rešijo kompleksen problem iz vsakdanjega življenja. Poznajo pojem delež v konkretni problemski situaciji in ga izračunajo.

Učenci (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (4. d);
- rešijo besedilno nalogo (problem) (9. d);

Zgled: naloga 4.d in naloga 9.d

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Taksonomska stopnja	Razredi	Območja
1	1. a. 1	6	Računske operacije in njihove lastnosti	Pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do milijona.	II	5	zeleno
	1. a. 2		Naravna števila	Števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice.	I	5	rdeče
	1. b		Računske operacije in njihove lastnosti	Pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do milijona.	II	5	zeleno
	1. c. 1		Racionalna števila	Izračunajo vrednost enega dela celote, če je znana celota (npr. 1/3 od 18 = ___).	II	4	zeleno
	1. c. 2		Racionalna števila	Izračunajo del od celote (npr. 2/3 od 15 =).	III	5	rdeče
	1. c. 3		Racionalna števila	Določijo vrednost celote, če je znan njen del (npr. 1/3 od __ = 5).	III	4	rdeče
2	2. a. 1	6	Računske operacije in njihove lastnosti	Množijo dve decimalni števili.	I	6	zeleno
	2. a. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Množijo dve decimalni števili.	II	6	rumeno
	2. a. 3		Racionalna števila	Decimalno število zaokrožijo na dano število decimalk.	I	6	modro
	2. b. 1		Računske operacije in njihove lastnosti	Delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus.	I	6	zeleno
	2. b. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus.	II	6	rdeče
	2. b. 3		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo besedilno nalogo (problem).	IV	6	rdeče
3	3. a. 1	6	Računske operacije in njihove lastnosti	Izračunajo vrednost številskega izraza in upoštevajo vrstni red izvajanja računskih operacij.	II	4	zeleno
	3. a. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Izračunajo vrednost številskega izraza in upoštevajo vrstni red izvajanja računskih operacij.	II	4	zeleno
	3. b. 1		Računske operacije in njihove lastnosti	Izračunajo vrednost številskega izraza in upoštevajo vrstni red izvajanja računskih operacij.	II	4	zeleno
	3. b. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Izračunajo vrednost številskega izraza in upoštevajo vrstni red izvajanja računskih operacij.	II	4	zeleno
	3. c. 1		Računske operacije in njihove lastnosti	Izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji.	III	4	zeleno
	3. c. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji.	III	4	zeleno

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
4	4. a	4	Racionalna števila	Izračunajo vrednost enega dela celote, če je znana celota (npr. 1/3 od 18 = ___).	II	4	rdeče
	4. b		Geometrijski elementi in pojmi	Izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev).	III	5	rumeno
	4. c		Geometrijski elementi in pojmi	Izračunajo vrednost enega dela celote, če je znana celota (npr. 1/3 od 18 = ___).	III	4	rdeče
	4. d		Geometrijski elementi in pojmi	Rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije.	IV	4	nad modrim
5	5. a. 1	6	Geometrijski elementi in pojmi	Narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov.	I	6	modro
	5. a. 2		Merjenje	Narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov.	II	6	rumeno
	5. a. 3		Geometrijski elementi in pojmi	Razlikujejo vrste kotov: udrti/izbočeni, polni kot, kot nič, iztegnjeni kot, ostri kot, topi kot, pravi kot.	I	6	rumeno
	5. a. 4		Geometrijski elementi in pojmi	Grafično (koti le v stopinjah) in računsko določijo vsoto in razliko kotov.	II	6	rumeno
	5. b. 1		Geometrijski elementi in pojmi	Narišejo kote in opišejo velikost posameznih vrst kotov.	II	6	rumeno
	5. b. 2		Geometrijski elementi in pojmi	Usvojijo pojme in simboliko: vrh kota V, kraka k, h ..., meja, notranjost kota, zunanjost kota, oznaka kota (< AVC, a, b, c).	I	6	modro
6	6. a	6	Merjenje	Pretvarjajo merske enote na izbrano enoto in računajo z njimi (manjše enote v večje).	II	6	rumeno
	6. b		Merjenje	Pretvarjajo merske enote na izbrano enoto in računajo z njimi (manjše enote v večje).	II	6	modro
	6. c		Postavka je izločena iz vrednotenja.				
	6. d		Merjenje	Pretvarjajo (le med dvema sosednjima enotama) večimenske količine v enoimenske in nasprotno.	II	4	modro
	6. e		Merjenje	Uporabljajo pretvarjanje merskih enot pri reševanju geometrijskih nalog.	III	6	rdeče
	6. f		Merjenje	Pretvarjajo (le med dvema sosednjima enotama) večimenske količine v enoimenske in nasprotno.	III	4	zeleno
7	7. a	5	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo kombinatorične probleme, povezane z življenjskimi situacijami.	I	6	modro
	7. b. 1		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo kombinatorične probleme, povezane z življenjskimi situacijami.	IV	6	rumeno
	7. b. 2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo kombinatorične probleme, povezane z življenjskimi situacijami.	IV	6	rumeno
	7. b. 3		Računske operacije in njihove lastnosti	Učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila.	III	6	modro
	7. b. 4		Računske operacije in njihove lastnosti	Učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila.	III	6	modro

Naloge		Točke	Področja	Cilji	Taksonomske stopnje	Razredi	Območja
8	8.a	6	Obdelava podatkov	Iz prikaza razberejo podatek.	I	5	zeleno
	8.b		Obdelava podatkov	Iz prikaza razberejo podatek.	I	5	zeleno
	8.c		Računske operacije in njihove lastnosti	Urejajo, primerjajo, naravna števila po velikosti.	II	6	rumeno
	8.d		Računske operacije in njihove lastnosti	Urejajo, primerjajo, naravna števila po velikosti.	II	6	zeleno
	8.e		Računske operacije in njihove lastnosti	Pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do deset tisoč.	III	4	zeleno
	8.f		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije.	IV	4	rumeno
9	9.a	5	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo.	I	4	rumeno
	9.b.1		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Oblikujejo vzorce.	II	4	modro
	9.b.2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije.	II	4	modro
	9.c		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije.	III	4	modro
	9.d		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo besedilno nalogo (problem).	III	6	nad modrim

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji, je 61 %, na II. 70 %, na III. 58 % in na IV. 52 %. Od postavk, ki preverjajo znanje:

- I. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 2. b. 1, kjer so učenci zapisali številski izraz deljenja po danem besedilu (92 %), najnižji pa pri postavki 7. a, kjer so učenci zapisali število kombinatoričnih situacij po danem besedilu (23 %);
- II. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 1. c. 1, kjer so učenci izračunali del celote (94 %), in 3. b. 1, kjer so upoštevali vrstni red računskih operacij (94 %). Najnižji dosežek je bil pri postavki 9. b. 2, kjer so učenci rešili problem iz vsakdanjega življenja v povezavi z vzorci (30 %);
- III. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 3. c. 1, kjer so učenci upoštevali vrstni red računskih operacij v številskem izrazu z oklepaji (87 %), najnižji pa pri postavki 9. d, kjer so učenci zapisali delež (7 %);
- IV. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 7. b. 1, kjer so učenci izbrali kombinatorično situacijo z danim pogojem (73 %), najnižji pa pri postavki 4. d, kjer so učenci rešili kompleksnejši matematični problem iz vsakdanjega življenja (27 %).

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi, ki je preverjala vsebino s področja števil (naloga 3), najslabše rešena pa je bila naloga, ki je vključevala vzorce (naloga 9).

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da so rezultati pričakovani. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah.

PK med večje pomanjkljivosti v znanju uvršča izbiro pravilne strategije za reševanje kompleksnejše življenjske situacije in situacije s kompleksnejšim dogodkom z uporabo vzorcev in kombinatoričnih situacij, kar morda izvira iz težav pri branju z razumevanjem. Ugotavljamo tudi, da imajo učenci težave pri razumevanju pojma kota in označevanju le-tega, kar večinoma izhaja iz površne in nedosledne uporabe matematične terminologije in simbolike.

Ugotavljamo, da učenci uspešno rešujejo nekatere preproste rutinske naloge nekaterih področij, težave pa imajo z razumevanjem osnovnih pojmov in dejstev teh področij. Posebej se je to izkazalo v vsebinah o deležih in kotih.

Razen naloge 9, katere uspešnost reševanja je bila 37 %, so bile vse druge naloge reševane z uspešnostjo od 51 % do 85 %.

PK za matematiko je v preizkus za 6. razred vključila tri naloge, ki so vključene tudi v preizkus za 9. razred. Na ta način je želela ugotoviti razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri istih nalogah.

Ugotavlja, da je bila uspešnost reševanja nalog primerljiva, vendar je bila v 9. razredu boljša. Najmanjša razlika se je izkazala pri nalogi s področja števil (zapis množenja in deljenja decimalnih števil, ustrezen izračun ter zaokroževanje oz. dopolnjevanje). Nekoliko višja razlika je bila v uspešnosti reševanja problema s kombinatorično situacijo iz vsakdanjega življenja. Pričakovano najvišja razlika se je izkazala pri reševanju problema iz vsakdanjega življenja, ki je vključeval vzorce.

Predlagamo, da naj učitelji posebno pozornost namenjajo razumevanju pojmov (npr. delež, kot, poltrak, daljica), branju z razumevanjem ter reševanju besedilnih nalog iz vsakdanjega življenja, ki vključujejo kombinatorične situacije in vzorce.

Priporočamo, da se vsebine, ki so predpisane z učnim načrtom za 1. in 2. triletje, v celoti obravnavajo in primerno utrdijo pred pisanjem NPZ-ja, medtem ko se izločene vsebine iz strukture NPZ-ja lahko obravnavajo po izvedbi NPZ-ja, kar naj bo razvidno tudi iz učiteljeve letne priprave na pouk. Posebno pozornost naj učitelji namenijo ciljem, navedenim v poglavju *Druge vsebine* v *Učnem načrtu*, med katerimi so cilji iz sklopov *Zbiranje in predstavitev podatkov* ter *Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami* (*Učni načrt*, str. 37–42).

1. a) Seštej.

$834\,056 + 20\,564 =$ _____

Rezultat zaokroži na tisočice: _____

(2 točki)

1. b) Odštej.

$4\,500 - 3\,999 =$ _____

(1 točka)

1. c) Dopolni.

Polovica od 24 je _____.

Tri osmine od 32 je _____.

7 je sedmina od _____.

(3 točke)

2. a) Zmnoži števili 7 in $40{,}82$.

Reševanje:

Zmnožek je _____.

Dobljeni rezultat zaokroži na desetine: _____

(3 točke)

2. b) Deli število $41{,}6$ s številom 16.

Reševanje:

Količnik je _____.

Koliko moraš prišteti dobljenemu količniku, da dobiš najbližje naravno število?

Prišteti moram _____.

(3 točke)

3. Izračunaj vrednost izraza.

3. a) $164 - 48 - 8 =$

(2 točki)

3. b) $3 \cdot 8 + 24 : 6 =$

(2 točki)

3. c) $44 - (10 - 6 : 2) =$

(2 točki)

4. Blaž je imel 42 kvadratnih ploščic. Oblikoval je pravokotnik, kot prikazuje slika.

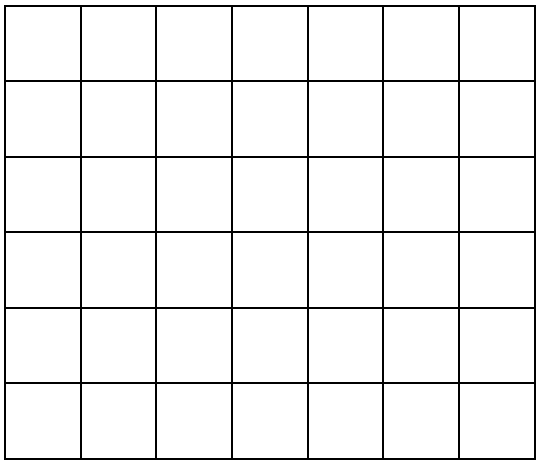

4. a) Blaž je dal Janezu $\frac{1}{7}$ vseh ploščic. Koliko ploščic je ostalo Blažu?

Odgovor: _____

(1 točka)

4. b) Ali lahko Blaž iz vseh preostalih ploščic oblikuje kvadrat?

Odgovor: _____

(1 točka)

4. c) Blaž je dal Špeli tretjino preostalih ploščic. Koliko ploščic je ostalo Blažu?

Odgovor: _____

(1 točka)

4. d) Ploščice, ki so mu ostale, bo Blaž razdelil Mojci in Tinetu. Mojci bo dal dve več kot Tinetu. Koliko ploščic bo dobil Tine?

Odgovor: _____

(1 točka)

5. a) Narisane so točke A, B in C.

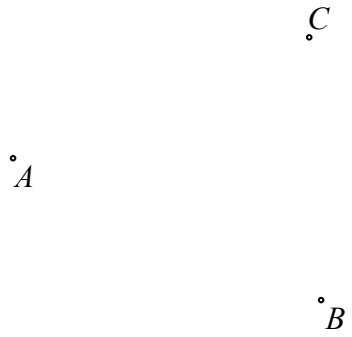

- Nariši kot ACB.
- Izmeri velikost kota ACB. $\measuredangle ACB =$ _____
- Kako imenujemo kot ACB glede na njegovo velikost?
  Obkroži pravilni odgovor.

  Polni Iztegnjeni Topi Udrti Ostri

- Za koliko stopinj je kot ACB manjši od pravega kota? _____

(4 točke)

5. b) Dopolni sliko, tako da bo narisani $\measuredangle DVE$ velik 30°.

(2 točki)

6. Pretvori.

6. a) 5 cm = _____ m

6. b) 9 dm^2 = _____ m^2

6. c) 4 m^3 = _____ dm^3

6. d) 5 $h\ell$ 2 ℓ = _____ ℓ

6. e) 45° = _____ ' (kotne minute)

6. f) 3 h 40 min = _____ min

(6 točk)

7. V restavraciji ponujajo kosila, sestavljena iz juhe, glavne jedi in sladice.

Juha		Glavna jed		Sladica	
Zelenjavna	1,50 €	Rižota in solata	4,80 €	Palačinke	2,10 €
Goveja	1,30 €	Puranji zrezek s krompirjem	4,90 €	Jabolčni zavitek	1,75 €
Gobova	1,75 €				

7. a) Koliko različnih kosil ponujajo?

_____

(1 točka)

7. b) Jure ima 8 evrov. Katera kosila lahko izbere? Zapisuj v preglednico.

Izbira kosila			**Vrednost kosila (€)**
Juha	**Glavna jed**	**Sladica**	

(4 točke)

8. Vsak učenec je v lanskem in letošnjem šolskem letu izbral samo eno interesno dejavnost. Izbira je razvidna s prikazov.

Lansko šolsko leto

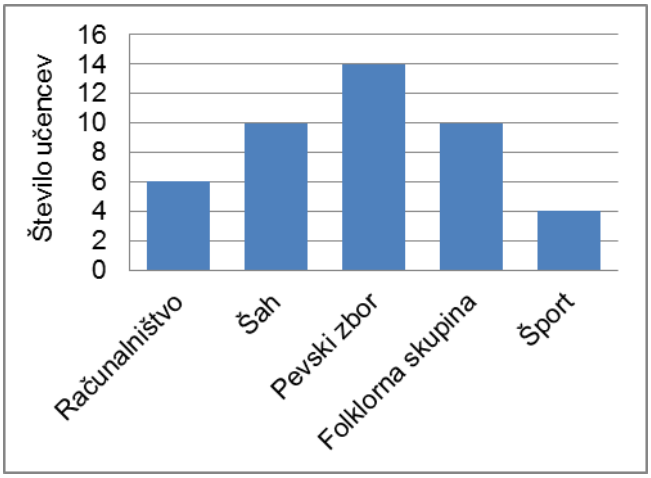

Letošnje šolsko leto

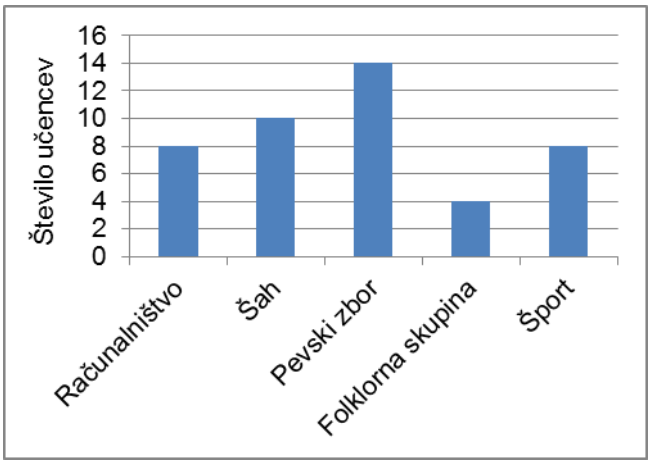

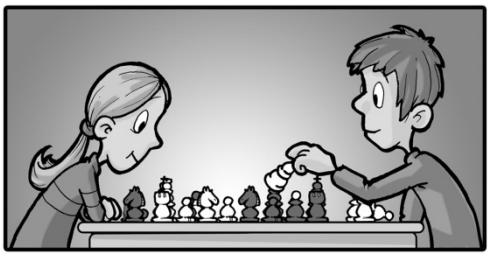

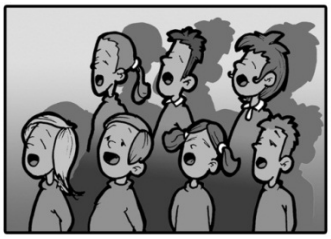

8. a) Dopolni s številoma.

V interesne dejavnosti je bilo vključenih:

– v lanskem šolskem letu _____ učencev,

– v letošnjem šolskem letu _____ učencev.

(1 točka)

8. b) Katere interesne dejavnosti je letos izbralo enako število učencev kot lani?

_____

(1 točka)

8. c) Pri kateri interesni dejavnosti je število učencev najbolj naraslo?

_____

(1 točka)

8. d) Pri kateri interesni dejavnosti se je število učencev zmanjšalo?

_____

(1 točka)

8. e) Koliko učencev se je v letošnjem šolskem letu odločilo za šah, pevski zbor ali šport?

_____

(1 točka)

8. f) V preglednici so zapisane interesne dejavnosti, ki jih v letošnjem šolskem letu skupaj obiskuje polovica vseh učencev. Zapiši še dva taka primera.

Interesne dejavnosti	Število učencev
Računalništvo, pevski zbor	22
	22
	22

(1 točka)

9. Silvo je imel 48 bombonov na pladnju. Prelagal jih je na krožnike. Na prvi krožnik je dal 3 bombone, na vsak naslednji krožnik pa dva bombona več kot na predhodni krožnik.

9. a) Koliko bombonov je dal na tretji krožnik?

Odgovor: _____

(1 točka)

9. b) Ko je dal bombone na peti krožnik, mu jih je na pladnju ostalo še nekaj. Koliko?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

9. c) Koliko bombonov bo ostalo na pladnju, ko jih bo dal na šesti krožnik?

Odgovor: _____

(1 točka)

9. d) Kolikšen je bil delež Silvovih bombonov na prvih štirih krožnikih skupaj?

Odgovor: _____

(1 točka)

Skupno število točk: 50

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz matematike v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

PK je pri pripravi preizkusa upoštevala strukturo preizkusa, ki zajema: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerje med taksonomskimi stopnjami nalog glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja ter vsebinska področja.

Preizkus obsega 11 nalog, katerih značilnosti opisuje specifikacijska tabela.

Posamezne vsebine so zastopane znotraj posameznih tem, kot jih opredeljuje učni načrt (UN 2011), s temi deleži: geometrija in merjenje v obsegu 32 % (izhodišče v strukturi preizkusa 35 %), aritmetika in algebra 40 % (izhodišče v strukturi preizkusa 50 %) in druge vsebine 28 % (izhodišče v strukturi preizkusa 15 %).

Naloge oziroma posamezne postavke po nalogah so razporejene v štiri taksonomske stopnje glede na Gagnejevo klasifikacijo znanja: poznavanje ter razumevanje pojmov in dejstev (22 %), izvajanje rutinskih postopkov (40 %), uporaba kompleksnih postopkov (22 %) ter reševanje in raziskovanje problemov (16 %).

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Pisni preizkus znanja je v rednem roku pisalo 16.748 učencev. Vse možne točke (50) je doseglo 34 učencev oziroma 0,20 %, najmanjše število točk (0) je doseglo 8 učencev oziroma 0,05 %.

Preglednica: 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	16.748
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	26,70
Povprečno število točk v odstotkih	53,39
Standardni odklon	0,22
Indeks težavnosti	0,53
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju 4.1.2 *Smernice za analizo dosežkov pri NPZ-ju*.

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred

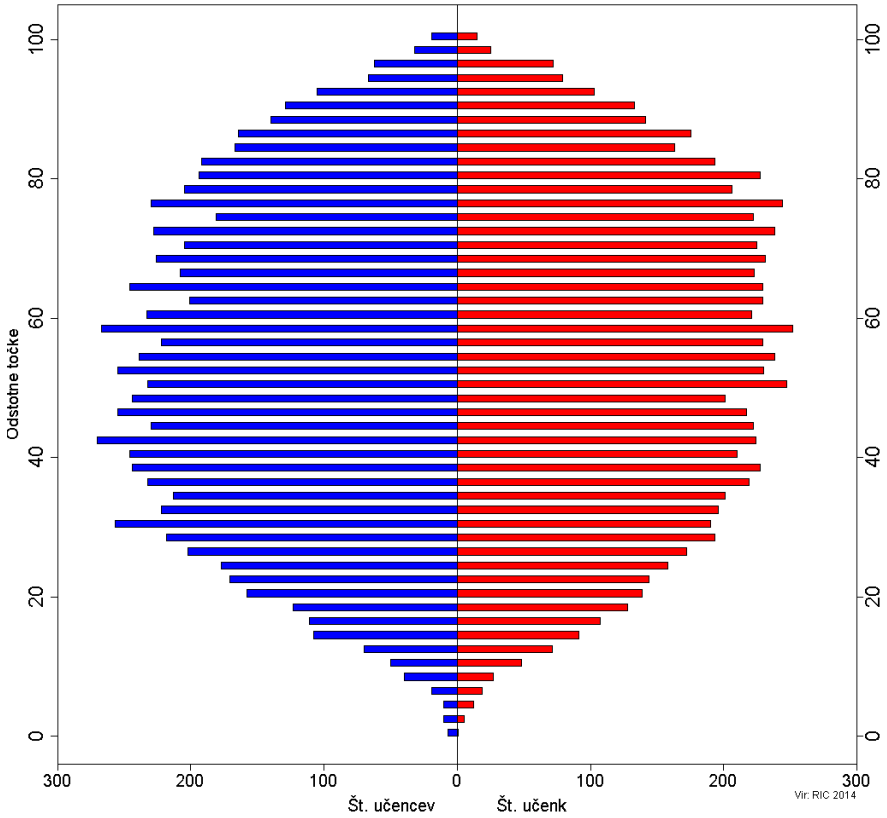

S prikaza je razvidno, da ni večjih razlik med dosežki učencev in dosežki učenk.

Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov NPZ pri matematiki po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	54,53	22,41	1.772	35
Goriška regija	55,37	21,33	956	28
Jugovzhodna Slovenija	53,63	23,52	1.162	36
Koroška regija	49,75	21,46	615	20
Notranjsko-kraška regija	55,40	21,07	456	16
Obalno-kraška regija	53,09	21,55	735	25
Osrednjeslovenska regija	55,44	22,34	4.463	105
Podravska regija	52,22	22,55	2.400	80
Pomurska regija	48,39	22,92	912	38
Savinjska regija	52,99	22,34	2.344	58
Spodnjeposavska regija	49,15	22,66	604	22
Zasavska regija	50,69	21,39	329	8

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

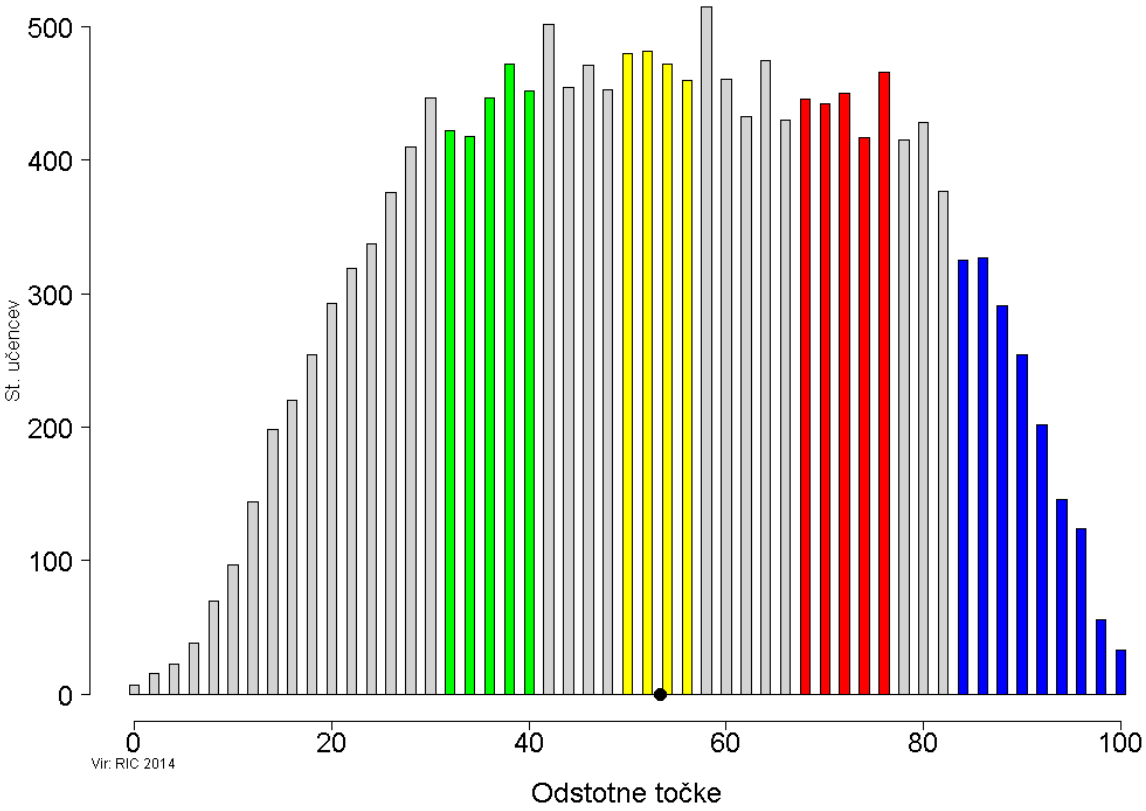

ZELENO OBMOČJE

Učenci množijo decimalno število z naravnim številom, zapišejo številski izraz deljenja ter učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost številskega izraza seštevanja decimalnih števil. Iz besedila učenci prepoznajo pravilo vzorca in vzorec oblikujejo. Uporabijo ustrezno strategijo reševanja problema iz življenjske situacije. Zapišejo rešitev kombinatorične situacije glede na dani pogoj.

Izkazuje se, da učenci začnejo uspešno reševati nekatere naloge in da reševanja ne nadaljujejo z enako uspešnostjo.

Učenci znajo (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- množijo dve decimalni števili (1. a. 1, 1. a. 2);
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (1. b. 1);
- opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (6. a);
- rešujejo odprte in zaprte probleme, razčlenjujejo problemske situacije in postavljajo raziskovalna vprašanja (7. a. 1);
- rešujejo kombinatorične probleme, povezane z življenjskimi situacijami (8. b. 1);
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (8. b. 3).

Zgled: naloga 1.a.1 in naloga 1.a.2

RUMENO OBMOČJE

Učenci delijo decimalno število z naravnim številom in decimalno število dopolnijo do najbližjega naravnega števila. Z upoštevanjem vrstnega reda računskih operacij izračunajo vrednost številskega izraza s celimi števili. Spremenljivko v izrazu nadomestijo z ustrezno vrednostjo. Poznajo lastnosti deltoida kot osno simetričnega lika. Iz besedila oblikujejo vzorec. Izpeljejo rešitev problema glede na zastavljeno strategijo. Razberejo razdaljo med točko in ravnino.

Učenci uporabljajo zgolj preproste postopke ali preproste miselne sklepe.

Učenci znajo (navedeni so cilji iz *Učnega načrta,* 2011):

- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (1. b. 2);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (1. b. 3);
- izračunajo vrednost številskih izrazov (2. c);
- poenostavijo izraz s spremenljivkami in izračunajo njegovo vrednost za izbrano vrednost spremenljivke (3. d. 1);
- poznajo in uporabljajo vsoto notranjih kotov štirikotnika pri računskih nalogah (4. 3);
- oblikujejo vzorce (6. b. 1);
- rešujejo odprte in zaprte probleme, razčlenjujejo problemske situacije in postavljajo raziskovalna vprašanja (7. a. 2);
- opredelijo odnose med točkami, premicami in ravninami v prostoru (ob modelih) in odnose zapišejo s simboli (9. a).

Zgled: naloga 2.c in naloga 9.a

RDEČE OBMOČJE

Učenci zaokrožijo decimalno število na ustrezno število decimalk. Izračunajo vrednost številskega izraza odštevanja racionalnih števil. Izračunajo vsoto, razliko in zmnožek veččlenikov. Poznajo vsoto notranjih kotov štirikotnika in izračunajo velikost posameznega kota. S slike razberejo podatke ter izračunajo obseg in ploščino kvadrata. Rešijo problemsko situacijo iz vsakdanjega življenja z uporabo vzorcev oziroma odstotnega računa. Rešijo kombinatorični problem. Z uporabo Pitagorovega izreka izračunajo razdaljo med točkama. Izračunajo površino kvadra ter neznane količine v piramidi in prizmi.

Pri izvajanju kompleksnejših rutinskih postopkov in reševanju problemov uporabljajo ustrezne strategije.

Učenci znajo (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- decimalno število zaokrožijo na dano število decimalk (1. a. 3);
- seštevajo in odštevajo racionalna števila (2. a);
- računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo in množijo enočlenik z veččlenikom (3. a, 3. b. 2, 3. c);
- prepoznajo in načrtajo osno simetrične in središčno simetrične štirikotnike (enakokraki trapez, deltoid, paralelogram) ter opišejo njihove lastnosti (4.1);
- poznajo in uporabljajo vsoto notranjih kotov štirikotnika pri računskih nalogah (4.2, 4.4);
- izračunajo obseg pravokotnika in kvadrata (z obrazcem) (5. a);
- izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (z obrazcem) in ju uporabijo pri izračunu površine kocke in kvadra (5. b);
- rešijo probleme in pri tem uporabijo različne strategije (6. b. 2, 6. c);
- povečajo dano količino oziroma jo zmanjšajo za p % (7. b. 1);
- rešijo kombinatorične probleme, povezane z življenjskimi situacijami (8. a, 8. b. 2);
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (8. b. 4);
- uporabljajo Pitagorov izrek pri reševanju nalog o kocki in kvadru (9. b. 1, 9. b. 2);
- izračunajo površino in prostornino kocke in kvadra (z računalom in brez njega) (9. c. 1, 9. c. 2);
- uporabljajo obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca in za računanje neznanih količin (10. a. 1, 10. a. 2, 10. b, 10. c).

Zgled: naloga 3.a, naloga 3.c, naloga 5 in naloga 10 (brez 10.d)

MODRO OBMOČJE

Učenci korenijo racionalno število. Izračunajo vrednost izraza za izbrano vrednost spremenljivke. Zapišejo delež. Rešijo kompleksnejšo problemsko situacijo iz vsakdanjega življenja. Utemeljijo izbiro geometrijskega telesa glede na lastnosti tega telesa in glede na dane podatke. Določijo tip sredine glede na dane podatke. Izračunajo verjetnost dogodka.

Učenci pri reševanju kompleksnih problemov uporabljajo ustrezne strategije ter rešitve kritično vrednotijo in utemeljujejo.

Učenci znajo (navedeni so cilji iz *Učnega načrta*, 2011):

- uporabljajo kvadriranje in korenjenje kot obratni računski operaciji (2. b);
- poenostavijo izraz s spremenljivkami in izračunajo njegovo vrednost za izbrano vrednost spremenljivke (3. d. 2);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (6. d);
- rešijo besedilne naloge (7. b. 3);
- poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu (10. d);
- smiselno določijo tip sredine (glede na tip podatkov) (11. a);
- ocenijo verjetnost s sklepanjem in z utemeljevanjem (življenjske situacije) (11. b. 1, 11. b. 2).

Zgled: naloga 2.b, naloga 10.d in naloga 11

NAD MODRIM OBMOČJEM

Sem sodijo naloge, ki niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kakor tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci izračunajo delež vrednosti potence z naravnim eksponentom. Po besedilu zapišejo algebrski izraz odštevanja. Pri reševanju kompleksnega problema iz vsakdanjega življenja upoštevajo vse dane pogoje.

Učenci (navedeni so cilji iz Učnega načrta, 2011):

- množijo in delijo potence z enakimi osnovami (2. d);
- računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo in množijo enočlenik z veččlenikom (3. b. 1);
- rešujejo besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat (tudi z uporabo žepnega računala, vendar brez neposredne uporabe tipke %) (7. b. 2).

Zgled: naloga 2.d in naloga 3.b.1

Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

	Naloga	Točke	Področje	Cilji	Takson. stopnje	Razred	Območje
1	1. a. 1	6	Računske operacije in njihove lastnosti	Množijo dve decimalni števili.	I	6.	zeleno
	1. a. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Množijo dve decimalni števili.	II		zeleno
	1. a. 3		Racionalna števila	Decimalno število zaokrožijo na dano število decimalk.	I		rdeče
	1. b. 1		Računske operacije in njihove lastnosti	Delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus.	I		zeleno
	1. b. 2		Računske operacije in njihove lastnosti	Delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus.	II		rumeno
	1. b. 3		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo besedilne naloge (probleme).	III		rumeno
2	2. a	4	Računske operacije in njihove lastnosti	Seštevajo in odštevajo racionalna števila.	II	8.	rdeče
	2. b		Potence	Uporabljajo kvadriranje in korenjenje kot obratni računski operaciji.	II		modro
	2. c		Izrazi	Izračunajo vrednost številskih izrazov.	II		rumeno
	2. d		Potence	Množijo in delijo potence z enakimi osnovami.	IV		nad modrim
3	3. a	6	Izrazi	Računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom.	II	8. in 9.	rdeče
	3. b. 1		Izrazi	Računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom.	I		nad modrim
	3. b. 2		Izrazi	Računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom.	III		rdeče
	3. c		Izrazi	Računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom.	III		rdeče
	3. d. 1		Izrazi	Poenostavijo izraz s spremenljivkami in izračunajo njegovo vrednost za izbrano vrednost spremenljivke.	I		rumeno
	3. d. 2		Izrazi	Poenostavijo izraz s spremenljivkami in izračunajo njegovo vrednost za izbrano vrednost spremenljivke.	II		modro
4	4.1	4	Geometrijski elementi in pojmi	Prepoznajo in načrtajo osno simetrične in središčno simetrične štirikotnike (enakokrak trapez, deltoid, paralelogram) ter opišejo njihove lastnosti.	I	7.	rdeče
	4.2		Geometrijski elementi in pojmi	Poznajo in uporabljajo vsoto notranjih kotov štirikotnika pri računskih nalogah.	I		rdeče
	4.3		Geometrijski elementi in pojmi	Poznajo in uporabljajo vsoto notranjih kotov štirikotnika pri računskih nalogah.	II		rumeno
	4.4		Geometrijski elementi in pojmi	Poznajo in uporabljajo vsoto notranjih kotov štirikotnika pri računskih nalogah.	II		rdeče
5	5. a	2	Geometrijski elementi in pojmi	Izračunajo obseg pravokotnika in kvadrata (z obrazcem).	IV	6.	rdeče
	5. b		Geometrijski elementi in pojmi	Izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporabljajo pri izračunu površine kocke in kvadra.	III		rdeče

	Naloga	Točke	Področje	Cilji	Takson. stopnje	Razred	Območje
6	6. a	5	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo.	I	4. in 6.	zeleno
	6. b. 1		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Oblikujejo vzorce.	II		rumeno
	6. b. 2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije.	II		rdeče
	6. c		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije.	II		rdeče
	6. d		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo besedilne naloge (probleme).	II		modro
7	7. a. 1	5	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo odprte in zaprte probleme, razčlenijo problemsko situacijo in postavljajo raziskovalna vprašanja.	III	7.	zeleno
	7. a. 2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo odprte in zaprte probleme, razčlenijo problemsko situacijo in postavljajo raziskovalna vprašanja.	III		rumeno
	7. b. 1		Odnosi med količinami	Povečajo dano količino oziroma jo zmanjšajo za p %.	IV		rdeče
	7. b. 2		Odnosi med količinami	Rešujejo besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat (tudi z uporabo žepnega računala, vendar brez neposredne uporabe tipke %).	IV		nad modrim
	7. b. 3		Računske operacije in njihove lastnosti	Rešijo besedilne naloge.	IV		modro
8	8. a	5	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo kombinatorične probleme povezane z življenjskimi situacijami.	I	6.	rdeče
	8. b. 1		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo kombinatorične probleme povezane z življenjskimi situacijami.	IV		zeleno
	8. b. 2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	Rešijo kombinatorične probleme povezane z življenjskimi situacijami.	IV		rdeče
	8. b. 3		Računske operacije in njihove lastnosti	Učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila.	II		zeleno
	8. b. 4		Računske operacije in njihove lastnosti	Učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila.	II		rdeče
9	9. a	5	Geometrijski elementi in pojmi	Opredelijo odnose med točkami, premicami in ravninami v prostoru (ob modelih) in odnose zapišejo s simboli.	I	8. in 9.	rumeno
	9. b. 1		Geometrijski elementi in pojmi	Uporabljajo Pitagorov izrek pri reševanju nalog o kocki in kvadru.	III		rdeče
	9. b. 2		Geometrijski elementi in pojmi	Uporabljajo Pitagorov izrek pri reševanju nalog o kocki in kvadru.	II		rdeče
	9. c. 1		Geometrijski elementi in pojmi	Izračunajo površino in prostornino kocke in kvadra (z računalom in brez njega).	II		rdeče
	9. c. 2		Geometrijski elementi in pojmi	Izračunajo površino in prostornino kocke in kvadra (z računalom in brez njega).	II		rdeče

	Naloga	Točke	Področje	Cilji	Takson. stopnje	Razred	Območje
10	10. a. 1	5	Geometrijski elementi in pojmi	Uporabljajo obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca ter za računanje neznanih količin.	III	9.	rdeče
	10. a. 2		Geometrijski elementi in pojmi	Uporabljajo obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca ter za računanje neznanih količin.	III		rdeče
	10. b		Geometrijski elementi in pojmi	Uporabljajo obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca ter za računanje neznanih količin.	II		rdeče
	10. c		Geometrijski elementi in pojmi	Uporabljajo obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca ter za računanje neznanih količin.	III		rdeče
	10. d		Geometrijski elementi in pojmi	Poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu.	IV		modro
11	11. a	3	Obdelava podatkov	Smiselno določijo tip sredine (glede na tip podatkov).	I	9.	modro
	11. b. 1		Obdelava podatkov	Ocenijo verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije).	II		modro
	11. b. 2		Obdelava podatkov	Ocenijo verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije).	III		modro

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji, je 61 %, na II. 55 %, na III. 52 % in na IV. 42 %. Od postavk, ki preverjajo znanje:

- I. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 1. b. 1, kjer so učenci zapisali številski izraz deljenja po danem besedilu (95 %), najnižji pa pri postavki 3. b. 1, kjer so učenci zapisali algebrski izraz odštevanja po danem besedilu (21 %);
- II. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 8. b. 3 , kjer so učenci seštevali decimalna števila (84 %), najnižji pa pri postavki 3. d. 2, kjer so učenci izračunali vrednost izraza za izbrano vrednost spremenljivke (22 %);
- III. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 7. a. 1, kjer so učenci izbrali ustrezno strategijo reševanja dane problemske situacije (82 %), najnižji pa pri postavki 11. b. 2, kjer so učenci izračunali verjetnost kompleksnejšega dogodka (29 %);
- IV. taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 8. b. 1, kjer so učenci rešili kombinatorično situacijo z danim pogojem (85 %), najnižji pa pri postavki 2. d, kjer so učenci rešili matematični problem v povezavi s potencami (5 %).

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogah, ki sta preverjali vsebino s področja števil in kombinatorike (nalogi 1 in 8). Najslabše rešeni nalogi sta bili s področja prostorske geometrije – oglata geometrijska telesa (naloga 10) ter s področja verjetnosti in obdelave podatkov – merila za sredino (naloga 11).

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da so rezultati pričakovani. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah.

PK med večje vrzeli v znanju uvršča izbiro pravilne strategije za reševanje kompleksnejše življenjske situacije in situacije s kompleksnejšim dogodkom iz verjetnosti, kar morda izvira iz težav pri branju z razumevanjem. Te težave verjetno vplivajo tudi na pravilen zapis številskega oziroma algebrskega izraza po danem besedilu. Ugotavljamo tudi, da imajo učenci težave pri zapisu utemeljitve, kar večinoma izhaja iz površne uporabe matematične terminologije.

Rutinski računski postopki učencem ne delajo težav, pri problemskih in kompleksnih nalogah učenci pravilno začnejo z reševanjem, nadaljujejo pa manj uspešno.

PK za matematiko je v preizkus za 9. razred vključila tri naloge, ki so vključene tudi v preizkus za 6. razred. Na ta način je želela ugotoviti razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri istih nalogah.

Ugotavlja, da je bila uspešnost reševanja nalog primerljiva, vendar je bila v 9. razredu boljša. Najmanjša razlika se je izkazala pri nalogi s področja števil (zapis množenja in deljenja decimalnih števil, ustrezen izračun ter zaokroževanje oz. dopolnjevanje). Nekoliko višja razlika je bila v uspešnosti reševanja problema s kombinatorično situacijo iz vsakdanjega življenja. Pričakovano najvišja razlika se je izkazala pri reševanju problema iz vsakdanjega življenja, ki je vključeval vzorce.

Predlagamo, da naj učitelji posebno pozornost namenjajo razumevanju pojmov (npr. delež, mere za sredino, rob telesa, stranica lika), branju z razumevanjem ter pravilni uporabi matematične terminologije in simbolike.

Priporočamo, da se vsebine, ki niso izločene iz strukture NPZ-ja in so predpisane z učnim načrtom, v celoti obravnavajo in primerno utrdijo pred pisanjem NPZ-ja, medtem ko se izločene vsebine iz strukture NPZ-ja lahko obravnavajo po izvedbi NPZ-ja, kar naj bo razvidno tudi iz učiteljeve letne priprave na pouk.

1. a) Zmnoži števili 7 in $40{,}82$.

Reševanje:

Zmnožek je _____.

Dobljeni rezultat zaokroži na desetine: _____

(3 točke)

1. b) Deli število $41{,}6$ s številom 16.

Reševanje:

Količnik je _____.

Koliko moraš prišteti dobljenemu količniku, da dobiš najbližje naravno število?

Prišteti moram _____.

(3 točke)

2. V vsaki vrstici obkroži vrednost, da bo trditev pravilna.

2. a) $(-3{,}6)-\left(-\frac{4}{5}\right)$ je enako

$-1\frac{8}{10}$	$-4{,}4$	$-2\frac{4}{5}$	$2{,}8$

.

(1 točka)

2. b) $\sqrt{1\frac{9}{16}}$ je enako

$1\frac{3}{4}$	$1\frac{1}{4}$	$1{,}5625$	$\frac{3}{4}$

.

(1 točka)

2. c) $36-4\cdot 6-9:(-3)$ je enako

-1	9	15	-61

.

(1 točka)

2. d) Tretjina števila $\left(\frac{1}{3}\right)^{12}$ je

$\frac{1}{3^{11}}$	$\left(\frac{1}{9}\right)^{12}$	$\left(\frac{1}{3}\right)^{4}$	$\left(\frac{1}{3}\right)^{13}$

.

(1 točka)

3. a) Izračunaj vsoto izrazov $4x$ in $6-3x$.

(1 točka)

3. b) Odštej izraz $6-3x$ od izraza $-7+6x$. Dobljeno razliko poenostavi.

(2 točki)

3. c) Izmed danih izrazov obkroži tista dva, katerih zmnožek je enak $-12x^2+28x$.

$4x$	$x-5$	$7-3x$	$-7+6x$

(1 točka)

3. d) Izračunaj vrednost izraza $(x-5)(7-3x)$, če je $x=\frac{1}{2}$.

(2 točki)

4. Izračunaj velikosti notranjih kotov deltoida. Upoštevaj podatke ob skici.

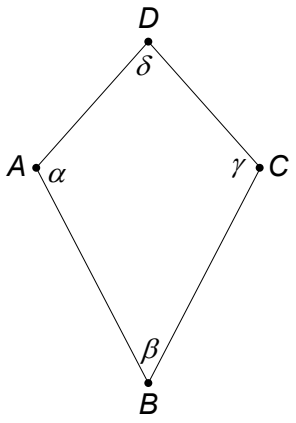

$\alpha = 120°$

$\delta = 2\beta$

Reševanje:

$\beta =$ _____ °

$\gamma =$ _____ °

$\delta =$ _____ °

(4 točke)

5. Kvadrat $ABCD$ je razdeljen na dva kvadrata in dva skladna pravokotnika.

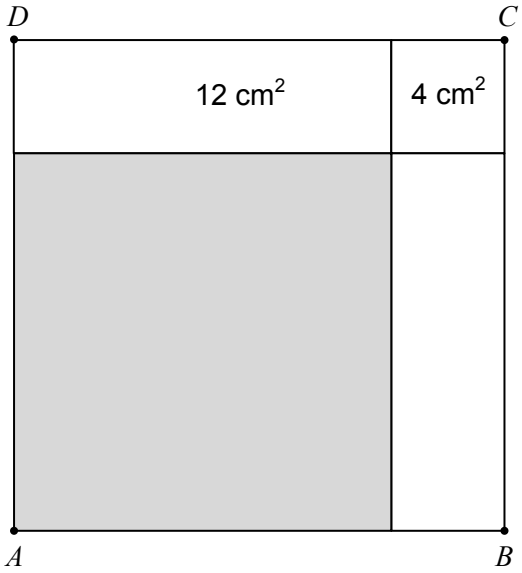

Ploščina manjšega kvadrata in ploščina pravokotnika sta zapisani na sliki.

5. a) Obseg kvadrata $ABCD$ je _____ cm.

(1 točka)

5. b) Ploščina osenčenega kvadrata je _____ cm^2.

(1 točka)

6. Silvo je imel 48 bombonov na pladnju. Prelagal jih je na krožnike. Na prvi krožnik je dal 3 bombone, na vsak naslednji krožnik pa dva bombona več kot na predhodni krožnik.

6. a) Koliko bombonov je dal na tretji krožnik?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. b) Ko je dal bombone na peti krožnik, mu jih je na pladnju ostalo še nekaj. Koliko?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

6. c) Koliko bombonov bo ostalo na pladnju, ko jih bo dal na šesti krožnik?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. d) Kolikšen je bil delež Silvovih bombonov na prvih štirih krožnikih skupaj?

Odgovor: _____

(1 točka)

7. Letna članarina v teniškem klubu LOPAR je 50 €. Za eno uro igranja na teniškem igrišču plača nečlan 15 €, član teniškega kluba pa ima 30 % popusta.
Petra ni članica teniškega kluba. Vsak mesec igra tenis trikrat po eno uro v tem teniškem klubu.

7. a) Koliko plača Petra za igranje tenisa na leto?

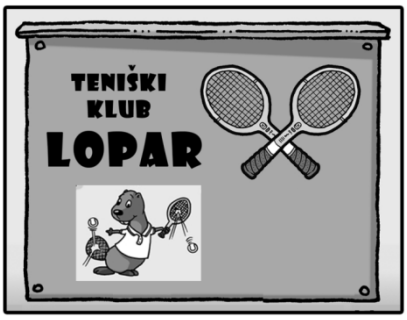

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

7. b) Koliko cenejše bi bilo igranje tenisa za Petro na leto, če bi se včlanila v klub LOPAR?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

8. V restavraciji ponujajo kosila, sestavljena iz juhe, glavne jedi in sladice.

Juha		**Glavna jed**		**Sladica**	
Zelenjavna	1,50 €	Rižota in solata	4,80 €	Palačinke	2,10 €
Goveja	1,30 €	Puranji zrezek s krompirjem	4,90 €	Jabolčni zavitek	1,75 €
Gobova	1,75 €				

8 a) Koliko različnih kosil ponujajo? _____

(1 točka)

8. b) Jure ima 8 evrov. Katera kosila lahko izbere? Zapisuj v preglednico.

Izbira kosila			**Vrednost kosila (€)**
Juha	**Glavna jed**	**Sladica**	

(4 točke)

9. Dan je 5 cm dolg, 9 cm širok in 12 cm visok kvader $ABCDEFGH$.

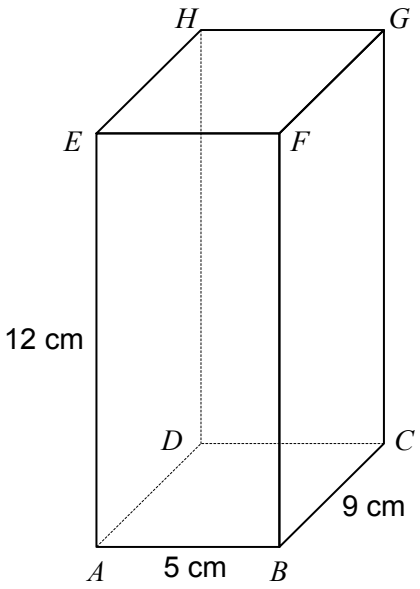

9. a) Oglišče C je od ravnine ABE oddaljeno _____ cm.

(1 točka)

9. b) Izračunaj razdaljo med ogliščema B in E.

Reševanje:

Razdalja med ogliščema B in E je _____.

(2 točki)

9. c) Izračunaj površino danega kvadra $ABCDEFGH$.

Reševanje:

Rešitev: _____

(2 točki)

10. Prostornina pravilne štiristrane piramide je $243\ dm^3$, njena višina je $9\ dm$.

10. a) Izračunaj ploščino osnovne ploskve.

Reševanje:

Rešitev: _____

(2 točki)

10. b) Dolžina osnovnega roba je _____ dm.

(1 točka)

10. c) Prostornina pokončne prizme, ki ima enako osnovno ploskev in enako višino kot dana piramida, je _____ dm^3.

(1 točka)

10. d) Mija trdi, da se tej pokončni prizmi reče kocka. Utemelji Mijino trditev.

_____

_____

_____

(1 točka)

11. S prikaza je razvidno, koliko avtomobilov posamezne barve je na parkirišču.

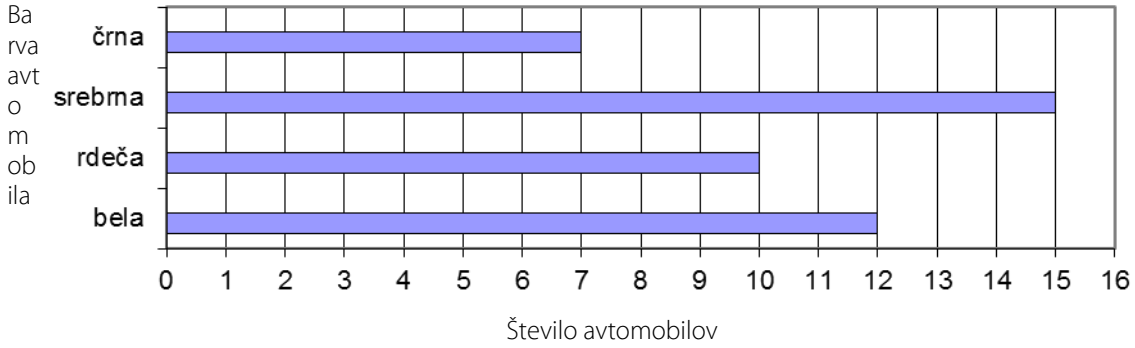

11. a) Katero sredino lahko določiš danim podatkom o barvi avtomobilov?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Aritmetično sredino (povprečno vrednost).

B Središčnico (mediano).

C Gostiščnico (modus).

(1 točka)

11. b) Za vsak avtomobil je enako verjetno, da prvi odpelje s parkirišča.

Kolikšna je verjetnost, da s parkirišča najprej odpelje avtomobil črne barve?

Odgovor: _____

Kolikšna je verjetnost, da s parkirišča najprej odpelje avtomobil bele ali rdeče barve?

Odgovor: _____

(2 točki)

4.2.7 Predmetna komisija za biologijo

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz biologije v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri biologiji po regijah, 9. razred
Slika 4.2.7.1.3: Porazdelitev točk pri biologiji, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Specifikacijska tabela, biologija, 9. razred

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz biologije v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Izhodišče preverjanja je bil učni načrt za naravoslovje za 7. razred ter učna načrta za biologijo za 8. in 9. razred osnovne šole. Izločeni so bili naslednji operativni cilji 9. razreda: biomi in biosfera (M); biotska pestrost (L); vpliv človeka na naravo in okolje (N). Deleže, ki jih vsebine zajemajo v preizkusu, smo določili v skladu z deleži le-teh v učnih načrtih in pomenom, ki ga imajo za splošno izobrazbo.

Tipi nalog

Cilje iz učnih načrtov smo preverjali s preizkusom, ki ga je sestavljalo 22 nalog, od tega je bilo prvih 12 izbirnega tipa, nadaljnjih 10 pa strukturiranih s po dvema podvprašanjema oziroma nalogama. Skupaj je bilo torej v preizkusu 32 nalog oz. vprašanj, vsako pa je bilo ovrednoteno z 1 točko, kar pomeni, da je bilo vsega skupaj mogoče zbrati 32 točk.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

V skladu s priporočili DK o sestavi preizkusa glede na taksonomske stopnje je preizkus vseboval 30 % nalog I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje) in po 35 % nalog II. (razumevanje in uporaba) in III. (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje). Vse tri taksonomske stopnje smo enakomerno porazdelili med vsebinske sklope iz učnega, upoštevajoč delež posameznega sklopa v preizkusu.

Spremembe v strukturi preizkusa znanja glede na prejšnja leta

V letošnjem preizkusu je bilo 10 in ne več 9 strukturiranih nalog. Prej (leta 2011) sta imeli dve strukturirani nalogi po tri vprašanja, medtem ko so imele letos vse strukturirane naloge po dve vprašanji.

Glede na to, da so v vmesnem obdobju stopili v veljavo novi učni načrti, smo v preverjanje vključili tudi nove vsebine, ki jih ti načrti vsebujejo (genetika).

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Znanje biologije smo na NPZ-jih doslej preverjali štirikrat. Letošnji povprečni dosežek učencev je s 47,46 odstotnimi točkami najnižji doslej (preglednica 4.2.7.1.1). Pred tremi leti (2010/2011) je bil povprečni dosežek 48,02, leta 2008/2009 52,23, leta 2005/2006 pa 62,0.

Najmanjše število točk oziroma 0 točk je letos dosegel 1 učenec (0,02 %), največje doseženo število točk je bilo 31 oziroma 97 %, ki ga je doseglo 5 učencev (0,12 %). To pomeni, da nihče od učencev ni pravilno rešil vseh nalog. Znotraj tega okvira so dosežki razporejeni dokaj pravilno v obliki zvonaste krivulje.

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.210
Število postavk	32
Možne točke	32
Povprečno število točk	15,19
Povprečno število odstotnih točk	47,46
Standardni odklon odstotnih točk	16,57
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,79

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, pri učenkah je le malenkost pomaknjena proti višjim dosežkom, podobno kot na dosedanjih preverjanjih znanja iz biologije (slika 4.2.7.1.1). Povprečni dosežki po regijah nihajo med 42,31 in 52,30 odstotnimi točkami. V zgornjem delu lestvice sta Notranjsko-kraška regija in Jugovzhodna Slovenija, v spodnjem delu pa Obalno-kraška, Pomurska in Koroška regija (slika 4.2.7.1.2). V primerjavi s predhodnim preverjanjem znanja je šest regij ohranilo približno podobne dosežke (Pomurska, Podravska, Koroška, Zasavska, Spodnjeposavska, Osrednjeslovenska regija), tri regije so jih izboljšale (Savinjska in Notranjsko-kraška regija, Jugovzhodna Slovenija), prav tako tri pa poslabšale (Gorenjska, Goriška, Obalno-kraška regija).

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, 9. razred

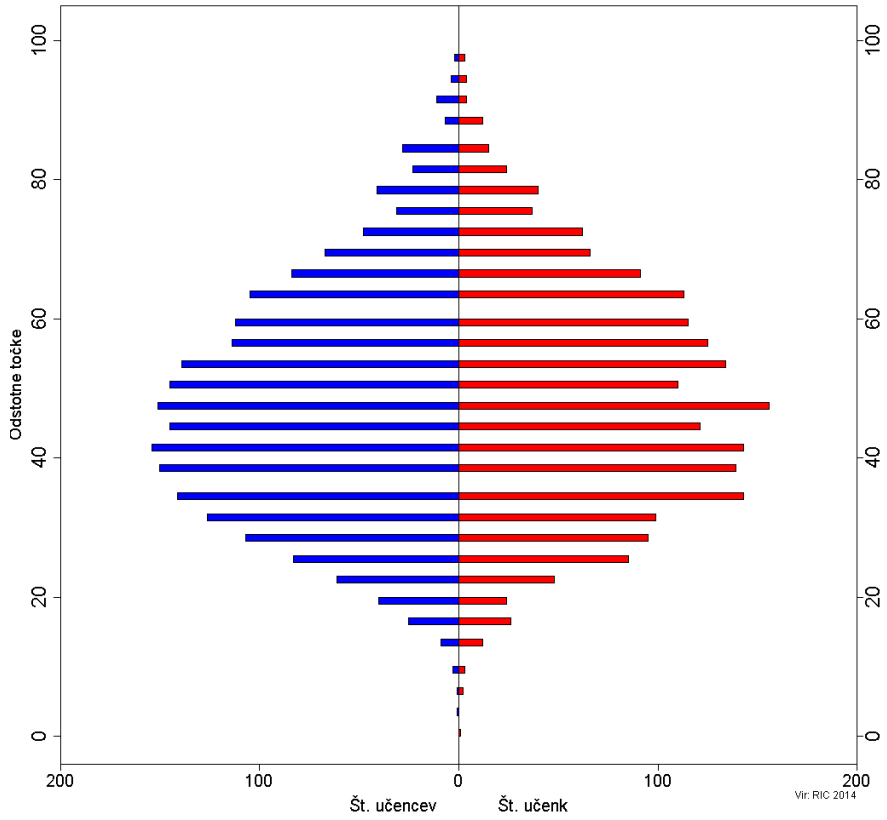

Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri biologiji po regijah, 9. razred

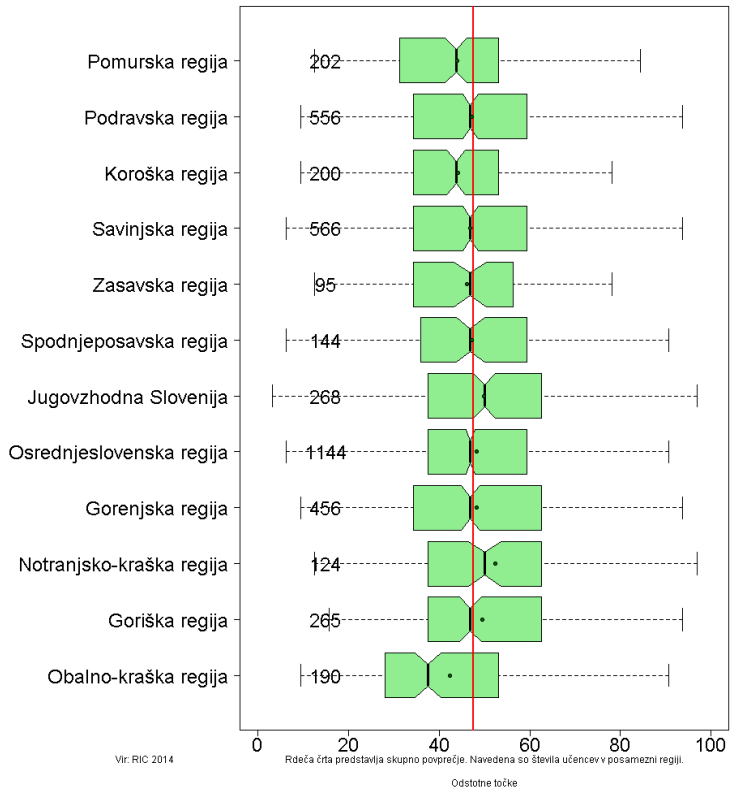

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.7.1.3: Porazdelitev točk pri biologiji, 9. razred

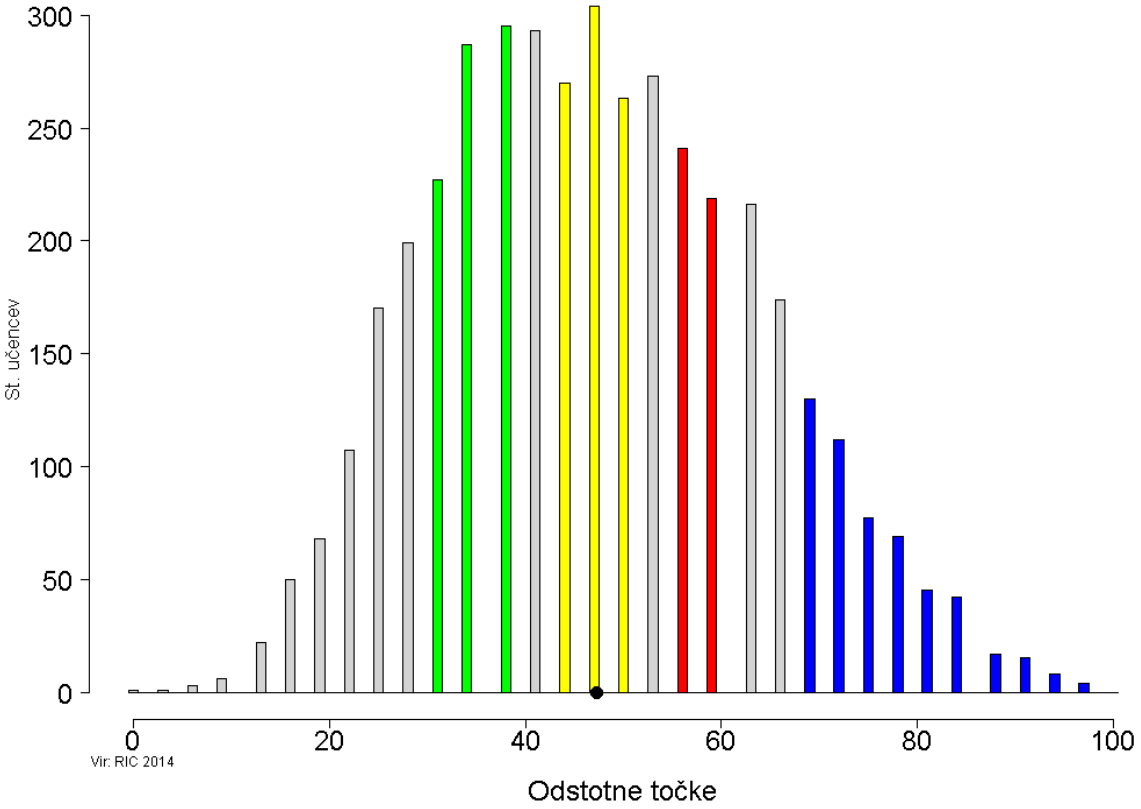

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo spodnje četrtine dosežkov:

- z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) postavijo napovedi in hipoteze (**1**);
- poznajo rezistenco bakterij na antibiotike ali žuželk na insekticide; z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) smiselno uporabijo podatke (**3**);
- na primeru gozda razložijo vlogo rastlin v ekosistemu in nekatere medvrstne odnose (sožitje, zajedavstvo) (**4**);
- vedo, da imajo kosti različne vloge (**8**);
- razumejo, da pri spolnem razmnoževanju nastajajo potomci, ki podedujejo po polovico genov od vsakega od staršev, in da se pri tem kombinira genetski material (diploidno število kromosomov) iz dveh različnih celic, od katerih vsaka izvira od enega od staršev; razumejo, da pri oploditvi ženska in moška spolna celica prispevata po en komplet kromosomov, tako da nastane spojek z dvema kompletoma kromosomov (**19. a**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in razumejo sporočila na grafih.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo preproste naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: 1, 8) in nekatere naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: 3, 4, 19. a).

Zgled 1: naloga 4

Področje: gozd

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje medvrstnih odnosov.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo med polovicama dosežkov:

- poznajo glavne značilnosti gliv in njihov pomen (eno- in večcelični organizmi, potrošniki in razkrojevalci) (**2**);
- poznajo in uporabijo osnovna merila za razvrščanje živali; poznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino (**6**);
- razumejo, da so nekateri aleli dominantni, to pomeni, da pri določanju fenotipa njihov vpliv prevlada nad vplivom drugih (recesivnih) alelov; razumejo osnovna načela prenašanja lastnosti od staršev na potomce (homozigotnost, heterozigotnost, dominantnost, recesivnost, križanci, vmesni znaki idr.) (**22. a**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in so ga zmožni uporabiti v nekaterih danih situacijah. Prepoznajo tudi nekatera slikovna sporočila.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: 2, 6) in nekatere naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: 22. a).

Zgled 1: naloga 6

Področje: živali

Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje skupnih značilnosti organizmov na sliki, na podlagi katerih jih uvrščamo v posamezno skupino.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo zgornje četrtine dosežkov:

- poznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino (**7**);
- poznajo razliko v zgradbi celic živali, rastlin, gliv in bakterij (**9**);
- vedo, da so genetska variabilnost in okoljski dejavniki vzrok za evolucijo in za raznovrstnost organizmov (**11**);
- razumejo vlogo celičnih organelov (jedro, membrana, kloroplast, mitohondrij) in primerjajo njihovo delovanje v različnih tkivih in v različnih organizmih (**20. a**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno faktografsko biološko znanje in so ga zmožni uporabiti v nekaterih danih situacijah.
Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: 7, 9, 11) in nekatere naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: 20. a).

Zgled 1: naloga 9

Področje: celice, dedovanje, biotehnologija

Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje razlik med rastlinsko in živalsko celico.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji so v zgornji desetini dosežkov:

- razumejo, da razkrojevalci kot posebna oblika potrošnikov s pretvorbo organskih snovi nazaj v mineralne snovi omogočajo nenehno kroženje snovi v naravi (**5**);
- poznajo osnovni princip delovanja ravnotežnega organa in njegovo vlogo (**10**);
- vedo, da se v rastlinskih in v živalskih celicah v procesu celičnega dihanja sprošča energija za poganjanje življenjskih procesov, in tudi, katere snovi se pri tem porabljajo in katere nastajajo (**12**);
- na podlagi animacije ali modela znajo povezati zgradbo in delovanje srca (**14. a**);
- poznajo zgradbo pljuč in razumejo proces izmenjave plinov ter to povežejo s prenosom plinov do celic po krvožilnem sistemu; razumejo, da kri opravlja veliko nalog (**14. b**);
- razumejo vlogo celičnih organelov (kloroplast) (**15. a**);
- poznajo najznačilnejše planktonske organizme; poznajo najpogostejše živali v prosti vodi (**16. a**);
- razumejo zgradbo in delovanje živih sistemov na različnih organizacijskih ravneh (**16. b**);
- vedo, da je človek že zelo zgodaj uporabljal organizme za proizvodnjo različnih dobrin (npr. uporaba kvasovk pri proizvodnji kruha, piva in vina; razumejo uporabo mikroorganizmov pri proizvodnji mlečnih izdelkov) (**17. a**);
- vedo, da je človek že zelo zgodaj uporabljal organizme za proizvodnjo različnih dobrin (npr. uporaba kvasovk pri proizvodnji kruha, piva in vina; razumejo uporabo mikroorganizmov pri proizvodnji mlečnih izdelkov) (**17. b**);
- znajo povezati živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne splete (**18. a**);
- znajo povezati živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne splete (**18. b**);
- razumejo, da so nekateri aleli dominantni, kar pomeni, da pri določanju fenotipa njihov vpliv prevlada nad vplivom drugih (recesivnih) alelov; razumejo osnovna načela prenašanja lastnosti od staršev na potomce (homozigotnost, heterozigotnost, dominantnost, recesivnost, križanci, vmesni znaki idr.) (**22. b**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje zahtevnejših bioloških vsebin, zmožni so to znanje uporabiti za razlago in za reševanje večine danih situacij. Podatke na slikah so zmožni uporabiti za razlago.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje: 5, 10, 12), zahtevnejše naloge II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba: 14. a, 15. a, 16. a, 17. a, 18. a) in naloge III. taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza: 14. b, 16. b, 17. b, 18. b, 22. b).

Zgled 1: naloga 17. a

Področje: biotehnologija

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje uporabe organizmov za proizvodnjo različnih dobrin oziroma zaščito dobrin pred organizmi.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi učenci z najvišjimi dosežki (modro območje) reševali z manj kakor 65 % uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za vso populacijo.

Učenci:

- ne znajo pojasniti, da se snovi, ki sodelujejo pri prebavi (slina, želodčni sok, sok trebušne slinavke in žolč), izločajo v različnih delih prebavne cevi (**13. a**);
- ne poznajo nekaterih žlez z notranjim izločanjem in njihove vloge pri uravnavanju delovanja telesa (**13. b**);
- ne vedo, da zaradi mutacij pridobijo nekateri osebki lastnosti, ki njim in njihovim potomcem omogočajo prednost pri preživetju in razmnoževanju v nekem določenem okolju (**15. b**);
- ne razumejo, da so vse telesne celice večceličnega organizma (tudi človeka) praviloma genetsko enake in vsebujejo dedne informacije očeta in matere (**19. b**);
- ne znajo pojasniti, da celice izmenjujejo snovi z okoljem skozi celično membrano (**20. b**);
- ne znajo pojasniti (ob tabeli), da je dedna informacija zapisana z zaporedjem osnovnih enot – nukleotidov (**21. a**);
- ne znajo pojasniti (ob sliki), da naključne mutacije v molekuli DNA različnih osebkov povzročajo variabilnost neke lastnosti v populaciji (**21. b**).

Zgled 1: naloga 19. b

Področje: celica

Taksonomska stopnja: samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje dejstva, da so vse telesne celice večceličnega organizma praviloma genetsko enake.

Preglednica 4.2.7.1.2: Specifikacijska tabela, biologija, 9. razred

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Takson. stopnje	Razredi	Območja
1	1	Raziskovanje in poskusi	Z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) postavijo napovedi in hipoteze.	I	8.	zeleno
2	1	Ostali organizmi	Spoznajo glavne značilnosti gliv in njihov pomen. Spoznajo, da lahko evolucijske odnose med živimi organizmi in njihovimi predniki predstavimo z razvejanim diagramom ,in spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rod, te pa v družino, red, razred in deblo.	I	7.	rumeno
3	1	Evolucija	Spoznajo primer evolucije rezistence bakterij na antibiotike ali žuželk na insekticide. Z besedami ali v drugi ustrezni obliki (shematsko, grafično, numerično) smiselno uporabijo podatke.	II	9.	zeleno
4	1	Gozd	Razložijo na primeru gozda vlogo rastlin v ekosistemu in nekatere medvrstne odnose (sožitje, zajedavstvo).	II	7.	zeleno
5	1	Gozd	Razumejo, da razkrojevalci kot posebna oblika potrošnikov s pretvorbo organskih snovi nazaj v mineralne snovi omogočajo neprestano kroženje snovi v naravi. Spoznajo, da energijo, ki vstopa v ekosistem kot sončna energija, proizvajalci med fotosintezo pretvorijo v kemično vezano energijo in da se ta energija nato prenaša od organizma do organizma skozi prehranjevalni splet.	I	7.	modro
6	1	Živali	Spoznajo in uporabijo osnovna merila za razvrščanje živali. Spoznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino, in na preprostih primerih spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rodove, sorodne rodove v družine, sorodne družine v redove, te v razrede, razrede pa v debla. Spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rod, te pa v družino, red, razred in deblo.	I	9.	rumeno
7	1	Živali	Spoznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino, in na preprostih primerih spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rodove, sorodne rodove v družine, sorodne družine v redove, te v razrede, razrede pa v debla. Spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rod, te pa v družino, red, razred in deblo.	I	9.	rdeče
8	1	Človek	Znajo, da imajo kosti različne vloge, ter spoznajo pomen in vrste povezav med njimi.	I	8.	zeleno
9	1	Celice, dedovanje in biotehnologija	Primerjajo zgradbo in delovanje celice človeka s celicami drugih živali, rastlin, gliv in bakterij.	I	8.	rdeče
10	1	Človek	Razumejo osnovni princip delovanja ravnotežnega organa in njegovo vlogo.	I	8.	modro
11	1	Evolucija	Spoznajo, da so genetska variabilnost in okoljski dejavniki vzrok za evolucijo in raznovrstnost organizmov.	I	9.	rdeče
12	1	Celice, dedovanje in biotehnologija	Spoznajo, da se v rastlinskih in živalskih celicah v procesu celičnega dihanja sprošča energija za poganjanje življenjskih procesov, ter vedo, katere snovi se pri tem porabljajo in katere nastajajo.	I	8.	modro
13. a	1	Prebavni sistem	Spoznajo, da se snovi, ki sodelujejo pri prebavi (slina, želodčni sok, sok trebušne slinavke in žolč), izločajo v različnih delih prebavne cevi.	II	8.	nad modrim
13. b	1	Živčni in hormonski sistem	Spoznajo nekatere žleze z notranjim izločanjem in njihovo vlogo pri uravnavanju delovanja telesa.	III	8.	nad modrim
14. a	1	Transportni sistem	Na podlagi animacije ali modela povežejo zgradbo in delovanje srca ter spoznajo vlogo srčnega utripa in krvnega tlaka.	II	8.	modro
14. b	1	Transportni sistem	Na podlagi animacije ali modela razumejo delovanje telesnega in pljučnega krvnega obtoka. Poznajo	III	8.	modro

Naloge	Točke	Področja	Cilji	Takson. stopnje	Razredi	Območja
			zgradbo pljuč in razumejo proces izmenjave plinov ter to povežejo s prenosom plinov do celic po krvožilnem sistem. Razumejo, da kri opravlja veliko nalog.			
15. a	1	Celica in dedovanje	Razumejo vlogo celičnih organelov (kloroplast).	II	8.	modro
15. b	1	Evolucija	Vedo, da zaradi mutacij nekateri osebki pridobijo lastnosti, ki njim in njihovim potomcem omogočajo prednost pri preživetju in razmnoževanju v določenem okolju.	III	9.	nad modrim
16. a	1	Živali	Poznajo najznačilnejše planktonske organizme in najpogostejše živali v prosti vodi.	II	7.	modro
16. b	1	Živali	Razumejo zgradbo in delovanje živih sistemov na različnih organizacijskih ravneh.	III	9.	modro
17. a	1	Biotehnologija	Spoznajo, da je človek že zelo zgodaj uporabljal organizme za proizvodnjo različnih dobrin (npr. uporaba kvasovk pri proizvodnji kruha, piva in vina in uporaba mikroorganizmov pri proizvodnji mlečnih izdelkov).	II	9.	modro
17. b	1	Biotehnologija	Spoznajo, da je človek že zelo zgodaj uporabljal organizme za proizvodnjo različnih dobrin (npr. uporaba kvasovk pri proizvodnji kruha, piva in vina in uporaba mikroorganizmov pri proizvodnji mlečnih izdelkov).	III	9.	modro
18. a	1	Morje	Znajo povezati živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne splete.	II	7.	modro
18. b	1	Morje	Znajo povezati živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne splete.	III	7.	modro
19. a	1	Dedovanje	Spoznajo, da pri spolnem razmnoževanju nastajajo potomci, ki podedujejo po pol genov od vsakega od staršev, in da se pri tem kombinira genetski material iz dveh različnih celic, od katerih vsaka izvira od enega izmed staršev. Spoznajo, da pri oploditvi ženska in moška spolna celica prispevata po en komplet kromosomov, tako da nastane spojek z dvema kompletoma kromosomov.	II	9.	zleno
19. b	1	Celica	Spoznajo, da so vse telesne celice večceličnega organizma (tudi človeka) praviloma genetsko enake in vsebujejo dedne informacije očeta in matere.	III	9.	modro
20. a	1	Celica	Razumejo vlogo celičnih organelov (jedro, membrana, kloroplast, mitohondrij) in primerjajo njihovo delovanje v različnih tkivih in različnih organizmih.	II	9.	rdeče
20. b	1	Celica	Razumejo, da celice izmenjujejo snovi z okoljem skozi celično membrano.	III	9.	nad modrim
21. a	1	Celica	Razumejo, da je dedna informacija zapisana z zaporedjem osnovnih enot – nukleotidov.	II	9.	nad modrim
21. b	1	Evolucija	Spoznajo, da naključne mutacije v molekuli DNA različnih osebkov povzročajo variabilnost določene lastnosti v populaciji.	III	9.	nad modrim
22. a	1	Dedovanje	Spoznajo, da so nekateri aleli dominantni, kar pomeni, da pri določanju fenotipa njihov vpliv prevlada nad vplivom drugih (recesivnih) alelov. Razumejo osnovna načela prenašanja lastnosti od staršev na potomce (homozigotnost, heterozigotnost, dominantnost, recesivnost, križanci, vmesni znaki idr.).	II	9.	rumeno
22. b	1	Dedovanje	Spoznajo, da so nekateri aleli dominantni, kar pomeni, da pri določanju fenotipa njihov vpliv prevlada nad vplivom drugih (recesivnih) alelov. Razumejo osnovna načela prenašanja lastnosti od staršev na potomce (homozigotnost, heterozigotnost, dominantnost, recesivnost, križanci, vmesni znaki idr.).	III	9.	modro

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (po Bloomu): I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza merskih značilnosti preizkusa kaže, da je razpon indeksa težavnosti (IT) od 0,07 do 0,86. Pri 18 nalogah je vrednost IT-jev med 0,30 in 0,70 (naloge 5, 7, 9, 10, 11, 12, 14. a, 14. b, 15. a, 16. a, 16. b, 17. a, 17. b, 18. a, 18. b, 20. a, 21. b, in 22. a), pri 7 je manjša od 0,30 (naloge 13. a, 13. b, 15. b, 19. b, 20. b, 21. a, 22. b), kar pomeni, da so bile te naloge za učence zahtevnejše, pri 7 pa večja od 0,70 (naloge 1, 2, 3, 4, 6, 8 in 19. a), kar pomeni, da so bile te naloge za učence manj zahtevne.

Naloge, ki jih je večina učencev uspešno rešila (IT več kot 0,70), so bila razen ene (19. a) vse izbirnega tipa. Od učencev so zahtevala faktografsko znanje (vprašanja 1, 2, 8) ali pa preprosto uporabo znanja in logično sklepanje (vprašanja 3, 4, 6, 19. a). Vse te naloge so bile I. ali II. taksonomske stopnje.

Vseh 7 nalog, pri katerih je bil IT nižji od 0,30, je bilo odprtega tipa. Učenci so morali napisati kratek odgovor, pri čemer so morali pri dveh nalogah (21. a in 22. b uporabiti podatke iz tabele in sheme. Vse te naloge so bila II. ali III. taksonomske stopnje.

Indeks diskriminativnosti (ID), ki nam pove, kako dobro vprašanje ločuje med bolj in manj uspešnimi učenci, je pri večini nalog zadovoljiv. Prenizek (nižji od 0,20) je pri nalogah 2, 10 in 16. a. Naloga 2 je bila razmeroma lahka (IT 0,72), pri nalogah 10 in 16. a pa bo treba razloge še poiskati v nadaljnji analizi.

Na dosežke je bolj kot preverjana vsebina vplival tip naloge in taksonomska stopnja. Pri nalog izbirnega tipa so učenci odgovarjali s povprečno uspešnostjo 0,65 odstotne točke (enako kot leta 2011), kar je visoko nad povprečjem celotnega preizkusa (47,46). Pri odprtih nalogah so dosegli povprečno samo 0,35 odstotne točke (leta 2011 so dosegli 0,37). Učenci so precej bolje reševali naloge I. taksonomske stopnje (10 nalog), kjer je bil povprečni dosežek 0,63 odstotne točke, medtem ko je pri nalogah II. stopnje (12 nalog) povprečni dosežek precej nižji (0,50 odstotne točke) in pri III. stopnji (10 nalog) še nižji (0,29 odstotne točke). Pri tem je treba upoštevati, da je bila večina nalog višjih kognitivnih stopenj odprtega tipa, take naloge pa, kot rečeno, učenci praviloma rešujejo slabše kakor naloge izbirnega tipa.

Sklepne ugotovitve

Dosežki kažejo, da je temeljno znanje učencev pri biologiji razmeroma dobro. Kot že na predhodnih preverjanjih znanja tudi letos ugotavljamo, da učenci s težavo oblikujejo samostojne odgovore pri nalogah odprtega tipa, so pa uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega tipa. Zaradi tega je verjetno tudi povratna informacija, ki jo dobimo, manj verodostojna in ne pokaže vsega znanja, ki ga učenci dejansko imajo. Prav tako se je ponovno pokazalo, da imajo učenci razmeroma dobro faktografsko znanje, precej več težav pa je pri reševanju nalog višjih taksonomskih stopenj.

Že na nekaj preverjanjih smo ugotovili, da učenci nimajo težav z razumevanjem informacij, prikazanih v obliki tabel in grafov, niti z oblikovanjem grafov, kar je verjetno posledica dejstva, da so ti cilji vključeni v različne predmete, in jih učenci dobro utrdijo. Zadovoljni smo lahko tudi s temeljnim znanjem genetike, ki je z novimi učnimi načrti ponovno vključena v pouk biologije in je bila letos prvič na preverjanju. So se pa na tem področju pokazale nekatere tipične napačne predstave učencev, kar bomo še podrobneje analizirali in rezultate posredovali učiteljem, da jih bodo lahko upoštevali pri svojem delu.

1. Kaj je hipoteza?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Hipoteza je predvidena rešitev v raziskavi.

B Hipoteza je znanstvena metoda za analiziranje literature.

C Hipoteza je znanstveni pripomoček za merjenje.

D Hipoteza je tehnika navajanja pomembnih podatkov.

(1 točka)

2. V krogu je močno povečana slika živega bitja, ki tvori prevleko na kruhu.

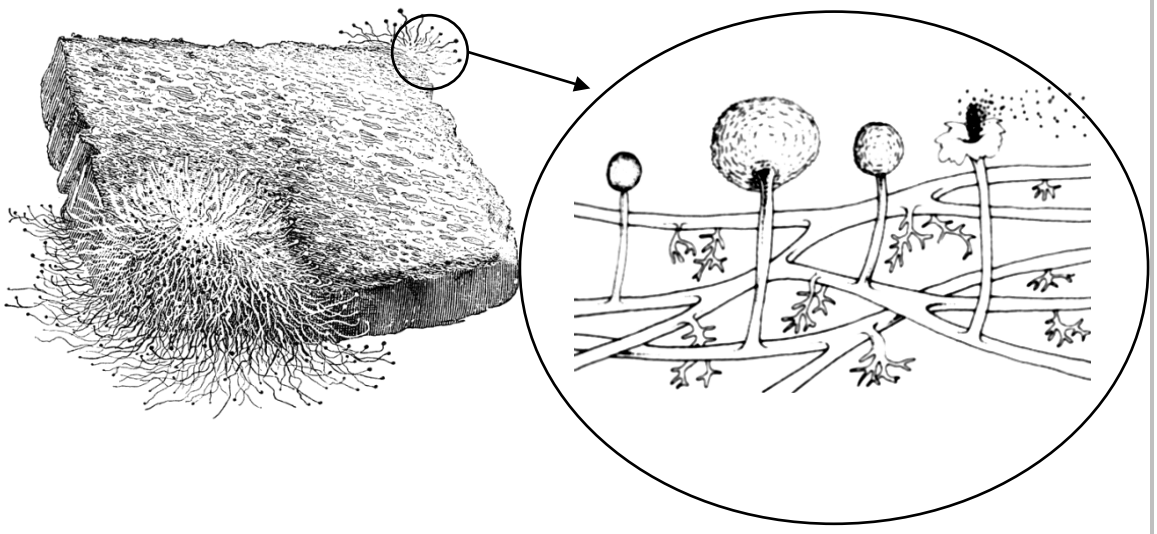

(Vir: Beskett, B., Gallagher, R. M., 1992: Naravoslovje: Biologija. TZS, Ljubljana. Str. 11.)

V katero skupino organizmov uvrščamo to živo bitje?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Cepljivke.

B Glive.

C Rastline.

D Živali.

(1 točka)

3. Zaradi prepogoste in napačne uporabe antibiotikov postajajo bakterije odporne proti njim. Graf prikazuje štiri krivulje. Katera krivulja prikazuje razvoj odpornosti bakterij proti antibiotiku?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

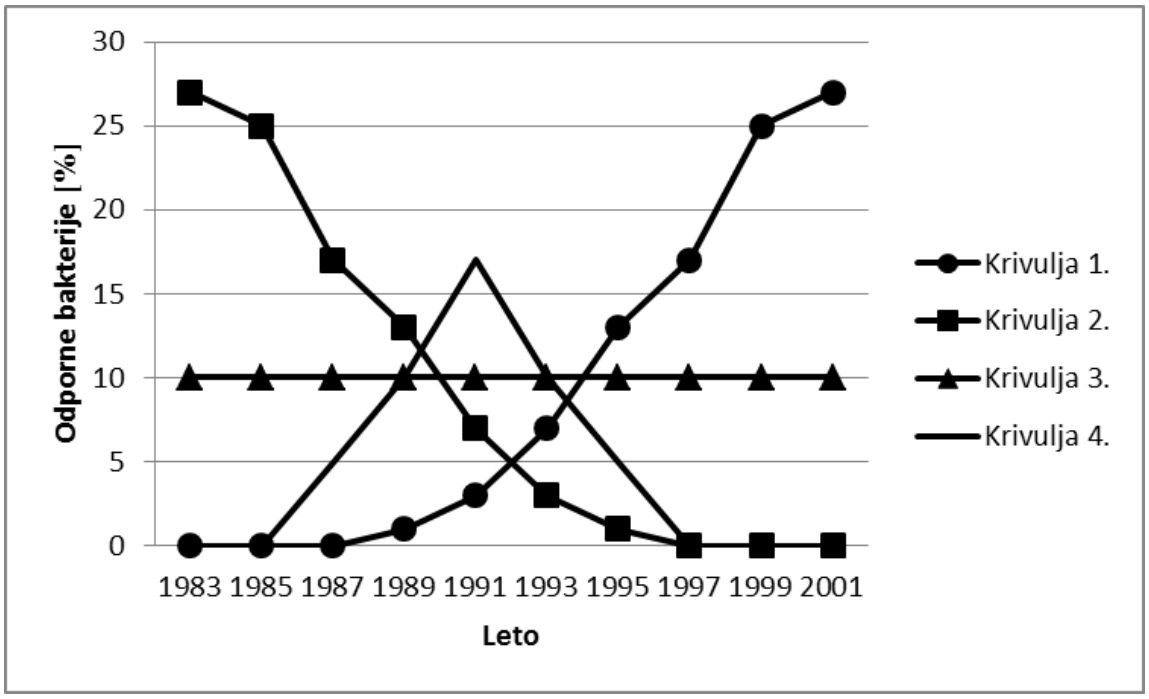

Graf: Odpornost bakterij proti antibiotiku v letih 1983 do 2001

A Krivulja 1.

B Krivulja 2.

C Krivulja 3.

D Krivulja 4.

(1 točka)

4. Bela omela je rastlina, raste na vejah dreves in se s posebnimi sesalnimi organi zajeda v drevesne žile.

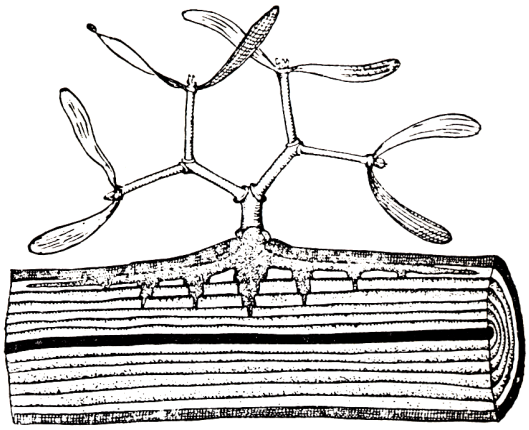

(Vir: Detela, J., 1969: Botanika. DZS, Ljubljana. Str. 88.)

Kaj bi se zgodilo, če bi prekinili odnos med belo omelo in drevesom?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Bela omela bi preživela, drevo pa propadlo.

B Drevo bi preživelo, bela omela pa propadla.

C Oba organizma bi propadla.

D Oba organizma bi samostojno živela naprej.

(1 točka)

5. Nekatere bakterije razkrajajo organske odpadke, kar je povezano s tem, da:
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A imajo zeleno barvilo.

B so paraziti.

C vršijo fotosintezo.

D so heterotrofi.

(1 točka)

6. Živali na sliki razvrščamo v različni sistematski skupini. Po kateri lastnosti bi ju lahko razvrstil?

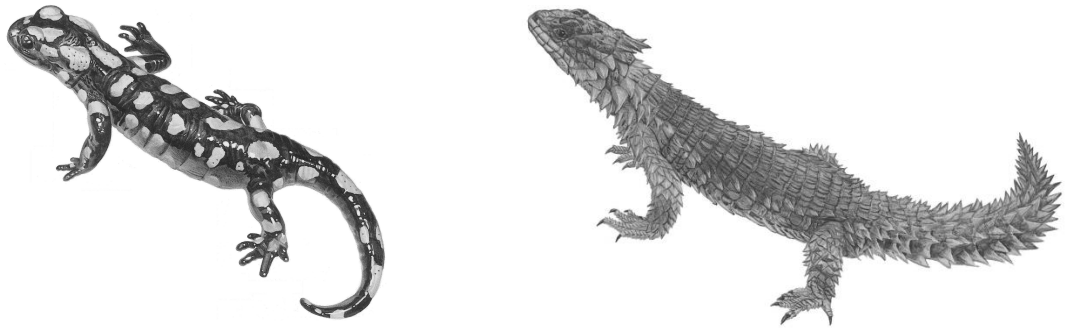

(Vir: Svetovna enciklopedija živali. Mladinska knjiga, Ljubljana, 1986. Str. 143 in 155.)

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Po prisotnosti hrbtenice.

B Po prisotnosti repa.

C Po številu okončin.

D Po zgradbi kože.

(1 točka)

7. Katere od naštetih skupin vretenčarjev so sposobne vzdrževati stalno telesno temperaturo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Dvoživke in sesalci.

B Plazilci in ptice.

C Ribe in ptice.

D Sesalci in ptice.

(1 točka)

8. Katera od naštetih kosti je del spodnje okončine pri človeku?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Golenica.

B Ključnica.

C Nadlahtnica.

D Zapestnica.

(1 točka)

9. Primerjaj zgradbo živalske in rastlinske celice. Česa od naštetega nima živalska celica? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Celične membrane.

B Celulozne celične stene.

C Citoplazme.

D Ribosoma.

(1 točka)

10. S katero črko je označen del organa na sliki, v katerem so čutnice za zaznavanje premikov glave?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A S črko A.

B S črko B.

C S črko C.

D S črko D.

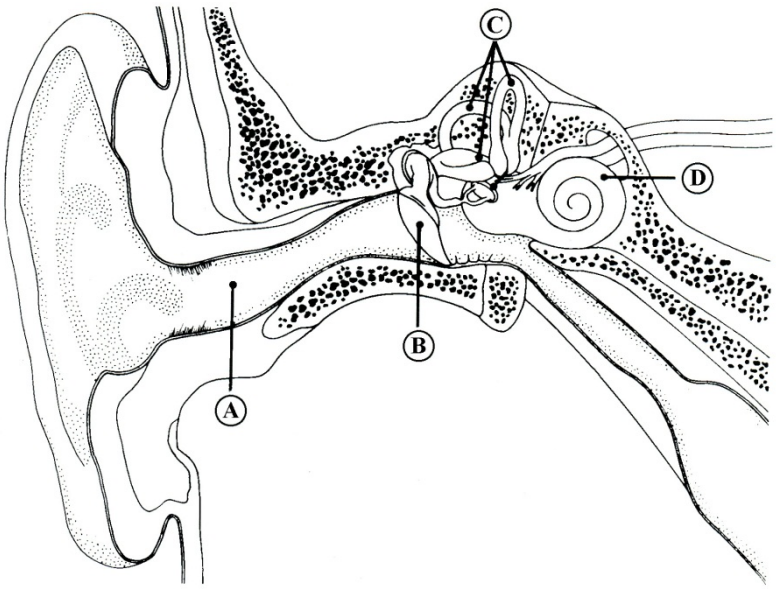

(Vir: Svečko, M., 1996: Biologija 7: Naše telo. Delovni listi. DZS, Ljubljana.)

(1 točka)

11. Eden od razlogov za razvoj raznovrstnosti organizmov v evoluciji je:
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A genetska variabilnost.

B kloniranje.

C nespolno razmnoževanje.

D vegetativno razmnoževanje.

(1 točka)

12. Kateri proces je opisan s trditvijo: »Ob prisotnosti kisika se sprošča kemična energija, ki je vezana v molekulah sladkorja.«
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Celično dihanje.

B Fotosinteza.

C Pljučno dihanje.

D Vrenje.

(1 točka)

13. Prebavila so pomemben organski sistem, ki je sestavljen iz različnih organov.

13. a) Ob žvečenju belega kruha se v ustih izloča slina in čez čas začutimo sladek okus. Pojasni, zakaj.

_____

_____

(1 točka)

13. b) Hormon trebušne slinavke omogoča prehod sladkorja v celice. Pojasni, zakaj je to pomembno za celice.

_____

_____

(1 točka)

14. a) S katero številko je označena zaklopka med preddvorom in prekatom?

_____

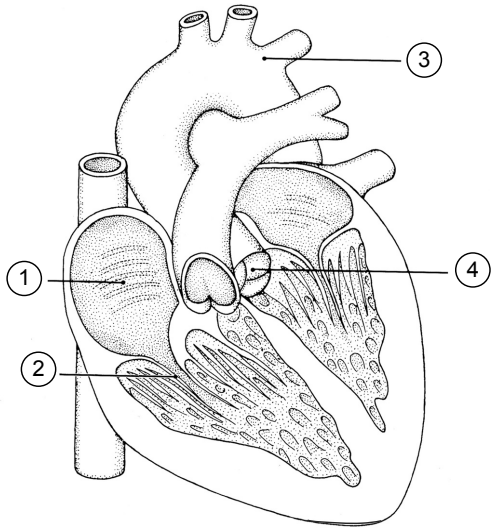

(Vir: Svečko, M., 1996: Biologija 7: Naše telo. Delovni listi. DZS, Ljubljana.)

(1 točka)

14. b) Srce pri telesni vadbi bije hitreje. Pojasni, zakaj.

_____

_____

(1 točka)

15. a) Jabolko na sliki ima v sredini semena, okrog pa je hranljivo sočno osemenje, ki ga sestavljajo tudi ogljikovi hidrati. Kako imenujemo proces v rastlini, pri katerem nastanejo ogljikovi hidrati?

_____

(Vir: http://www.publicdomainpictures.net/view-image.php?image=11367&picture=apfel&large. Pridobljeno: 6. 12. 2012.)

(1 točka)

15. b) Tvorba plodov je prilagoditev jablane na okolje. V čem je pomen te prilagoditve za jablano?

_____

_____

(1 točka)

16. a) Na sliki so tri živali, ki jih uvrščamo med praživali, ena pa spada v drugo sistematsko skupino. Obkroži črko, ki označuje to žival.

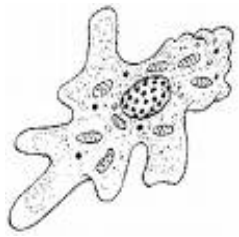

A

B

C

D

(Vir: http://www.zvrk.co.yu. Pridobljeno: 20. 11. 2007.)

Opomba: Živali na sliki niso v naravnem velikostnem razmerju.

(1 točka)

16. b) Praživali se premikajo z migetalkami, bički ali panožicami. Navedite dva razloga, zakaj je za praživali pomembno, da se premikajo.

_____

_____

(1 točka)

17. Jeseni shranjujemo sadje in zelenjavo za zimski čas.

17. a) Iz grozdja smo iztisnili sok. S katerim postopkom boš dosegel, da bo sok obstojen do pomladi?

_____

_____

(1 točka)

17. b) Sredi zime si v eni od steklenic izdelanega soka opazil mehurčke, spremenjeno barvo soka, belo prevleko in zaznal kisel okus. Pojasni, zakaj so se pojavile navedene spremembe.

_____

_____

(1 točka)

18. Slika prikazuje nepopolno prehranjevalno verigo v morju.

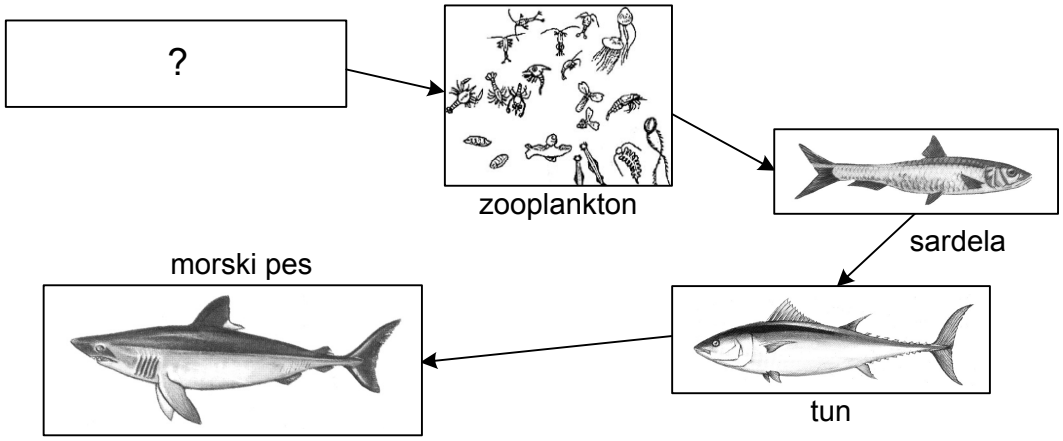

(Vir: Garms, H., Borm, L., 1981: Živalstvo Evrope. Mladinska knjiga, Ljubljana. Str. 274, 281 in 327.)

18. a) Kateri organizem ali skupina organizmov bi morala biti prikazana v zgornji prehranjevalni verigi namesto vprašaja?

_____

(1 točka)

18. b) Odstranitev tunov bi spremenila ravnovesje v prikazani prehranjevalni verigi. Katere bi bile možne posledice odstranitve tunov? Navedi eno.

_____

(1 točka)

19. Slika prikazuje kromosome konja.

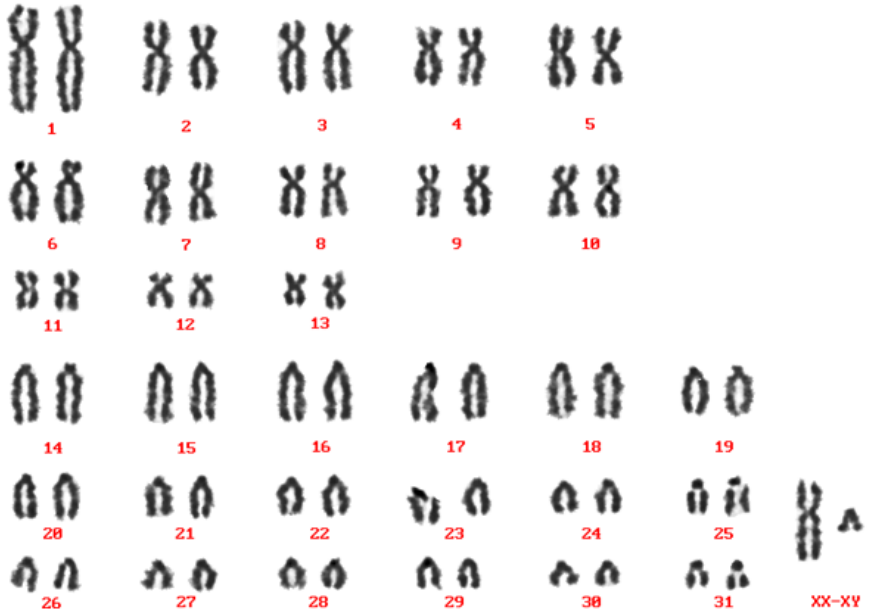

(Vir: http://users.unimi.it/citozoo/english.htm. Pridobljeno: 13. 3. 2012.)

19. a) Konj se je razvil iz oplojene jajčne celice, v kateri je bilo 64 kromosomov. Koliko kromosomov je bilo v jajčni celici pred oploditvijo?

_____

(1 točka)

19. b) Koliko kromosomov ima konj v očesni celici?

_____

(1 točka)

20. Prikazane so celice treh različnih organizmov.

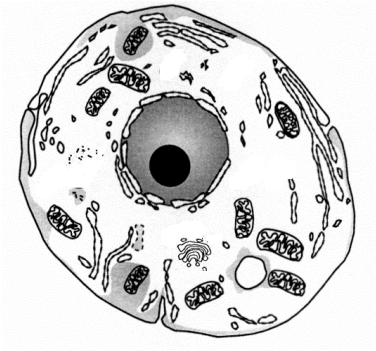

1

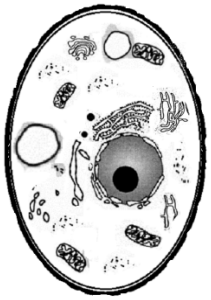

2

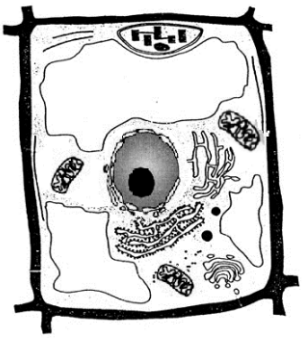

3

Legenda:

Mitohondrij	
Vakuola	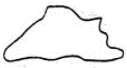
Jedro	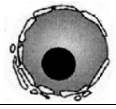
Kloroplast	
Ribosomi	

Opomba: Celice na sliki niso v naravnem velikostnem razmerju.

20. a) V katerih od prikazanih celic poteka celično dihanje?
Obkroži črko pred pravilno kombinacijo odgovorov.

A 1, 2.

B 2, 3.

C 1, 3.

D 1, 2, 3.

(1 točka)

20. b) Pod mikroskopom opazujemo preparat celic 1. Nato preparatu celic 1 dodamo nekaj kapljic koncentrirane raztopine soli. Razloži spremembo, ki jo opaziš.

_____

_____

(1 točka)

21. Molekulo DNA sestavljajo nukleotidi. DNA nukleotid je zgrajen iz organske baze, fosfatne skupine in sladkorja deoksiriboze. V preglednici so zapisani odstotki adenina in gvanina v molekulah DNA v celicah človeka in žita.

ORGANSKA BAZA	Človek	Žito
Adenin	30 %	27 %
Gvanin	20 %	23 %

Preglednica: Odstotek adenina in gvanina v molekulah DNA v celicah človeka in žita

(Prirejeno po: Shields, M., 2006: Biology Inquiries. Yossey-Bass, San Francisco, CA.)

21. a) Zapiši, koliko odstotkov timina je v molekulah DNA celic žita.

Odstotek timina: _____

(1 točka)

21. b) Slika prikazuje podvojevanje odseka molekule DNA, ki poteče pred delitvijo celice. Primerjaj DNA hčerinskih celic in sklepaj, ali bosta hčerinski celici delovali enako. Utemelji odgovor.

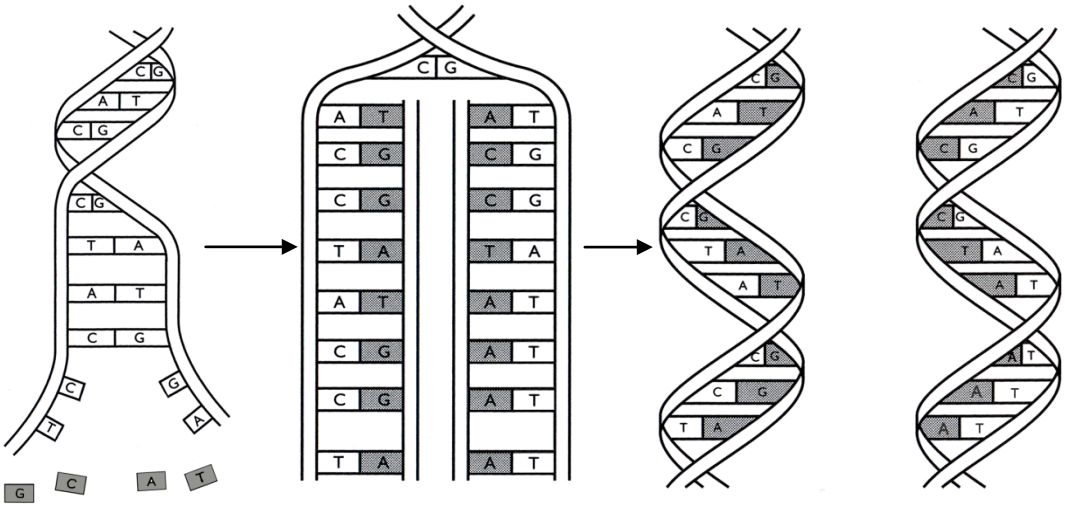

(Vir: Millican, C., Barker, C., 1997: GCSE Biology. Addison Wesley Longman, London. Str. 199.)

_____

_____

(1 točka)

22. a) Rejec psov je križal črnodlakega samca in rjavodlako samico. Črna barva dlake je pri tej pasmi dominantna, rjava barva dlake pa recesivna lastnost. Zapiši, kakšno barvo dlake bodo imeli mladički pri parjenju homozigotnega samca in homozigotne samice.

_____

(1 točka)

22. b) Alel za zvijanje jezika, ki ga označimo s črko G, je dominanten glede na recesivni alel, ki ga označimo s črko g. Iz danih podatkov v rodovniku zapiši, kakšen genotip ima oseba E.

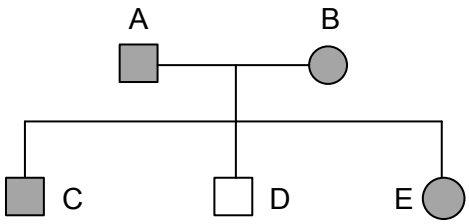

Legenda:

□ = moški

○ = ženska

■, ● = lahko zvije jezik

□, ○ = ne zvije jezika

(Vir: Panafieu, J. B., 1997: Evolucija: Nenavadna družina. Tehniška založba, Ljubljana. Str. 44.)

_____

(1 točka)

Skupno število točk: 32

SISTEM ŽIVIH BITIJ

preglednica za učence

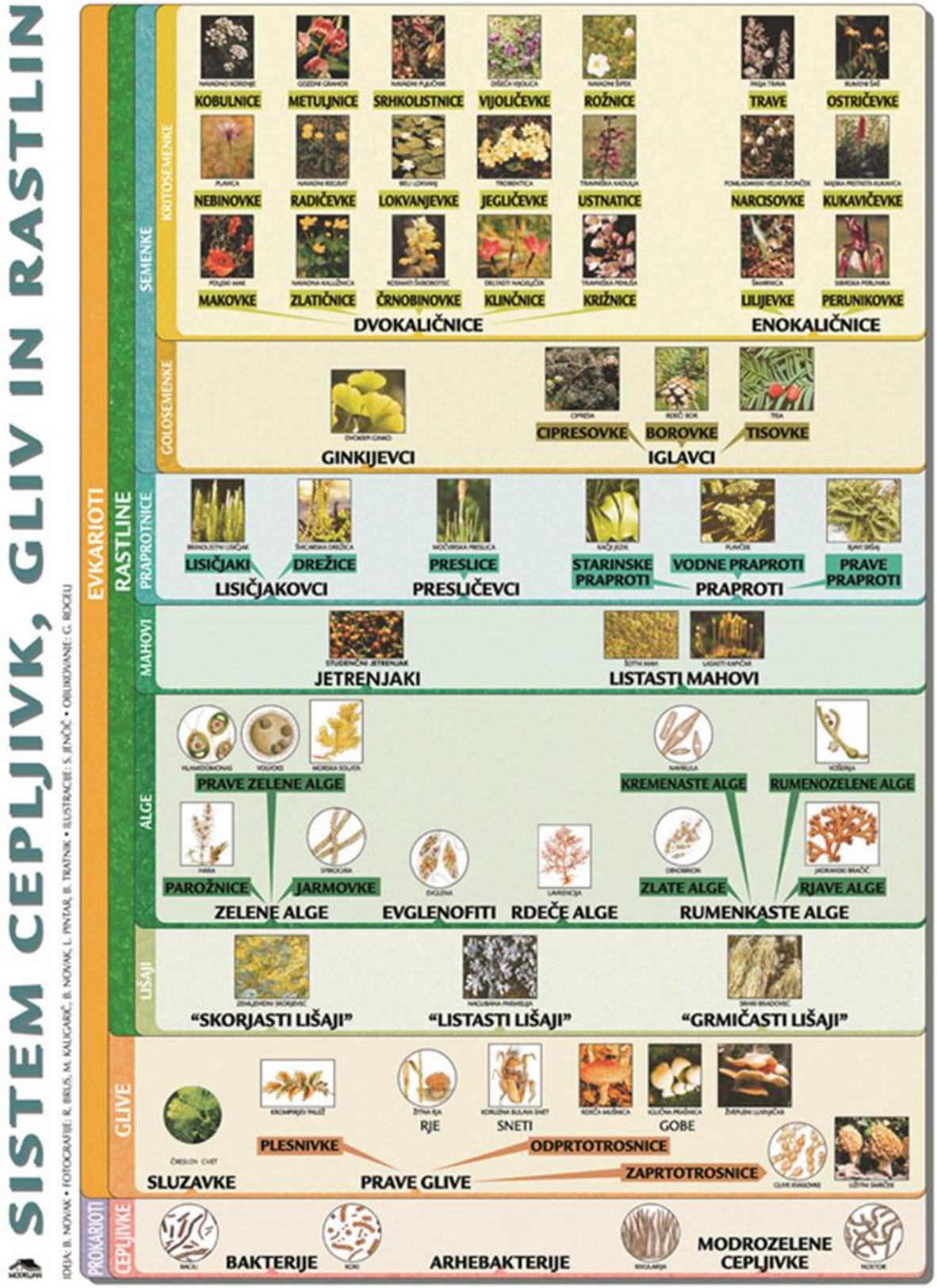

SISTEM ŽIVIH BITIJ

preglednica za učence

4.2.8 Predmetna komisija za fiziko

4.2.8.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz fizike v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.8.1.1: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Slika 4.2.8.1.3: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.4: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih, 9. razred
Slika 4.2.8.1.5: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krogci) po osmih skupinah učencev, razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu za nalogo 1
Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti po območjih za postavke iz nalog 18 in 19 (NPZ, 9. razred, 2014, N=4134)

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Razlika med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse iz znanja fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Preglednica 4.2.8.1.4: Porazdelitev dosežkov pri fiziki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.6: Podatki o nekaterih med seboj podobnih nalogah iz vsebin »gibanje« v do sedaj odpisanih preizkusih iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Preglednica 4.2.8.1.7: Podatki o dveh nalogah, kjer gre za pretvorbo enot iz km/h v m/s ali obratno

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

PK je na začetku šolskega leta pregledala obstoječa izhodišča in zasnovo preizkusa ter opredelila: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerja med taksonomskimi ravnmi in vsebinska področja. Glede na pretekla leta je prišlo do vsebinskih sprememb, ki so posledica spremembe učnega načrta za fiziko. Razmerje med taksonomskimi stopnjami je ostalo podobno, glede na leti 2008 in 2012 sta dva dela nalog III. taksonomske stopnje nadomeščena z dvema deloma I. taksonomske stopnje. Spremembe točk, dodeljenih posameznim vsebinskim področjem, so skladne s tem, koliko časa je v novem učnem načrtu posvečeno posameznim področjem.

Vsebinsko naloge pokrivajo fizikalne vsebine naravoslovja v 7. razredu (zvok in valovanje, okoli 6 %) ter fizike v 8. in 9. razredu, to so: svetloba (okoli 8 %), sile (okoli 14 %), tlak in vzgon in gostota (okoli 14 %), delo in energija in toplota (okoli 19 %), gibanje (okoli 17 %), vesolje (okoli 6 %), elektrika (električni tok, napetost, delo in upor, skupaj okoli 17 %). Delež navedenih vsebin v preizkusu je določen v skladu z njihovimi deleži v učnem načrtu in s pomenom, ki ga imajo za splošno izobrazbo. Po tipih naloge razvrstimo v naloge izbirnega tipa in kratkih odgovorov (10 do 12 nalog po eno točko, letos 11 nalog), kratke računske naloge, naloge s slikovnim odgovorom ter strukturirane naloge (8 do 10 nalog po 2 do 4 točke glede na število korakov reševanja, letos 9 nalog). V specifikacijski tabeli dele strukturiranih nalog razvrščamo po tipih, kjer se to da, letos smo v preizkus vključili le eno povsem »strukturirano« nalogo. To je bila 13. naloga, kjer je bilo postavljeno eno vprašanje, a je učenec lahko dobil največ 2 točki. Pri vseh ostalih nalogah ali delih nalog je veljalo, da je bilo eno vprašanje ovrednoteno z 1 točko. Po taksonomskih stopnjah naloge razvrstimo v tri ravni: I. stopnja (znanje in poznavanje) letos 25 %, II. stopnja (razumevanje in uporaba) letos 58 % in III. stopnja (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, analiza, vrednotenje) letos 17 %. Največji delež je odmerjen razumevanju in uporabi, ker sta po mnenju PK za učence pri tej starosti in na tem nivoju izobraževanja pri fiziki razumevanje in sposobnost uporabe znanja na konkretnih primerih ključna iz dveh razlogov. Prvi je ta, da je pri fiziki od vseh naravoslovnih predmetov učencem zakonitosti narave najenostavneje predstaviti s preprostimi ponovljivimi poskusi in jih tako prepričati v veljavnost teh zakonitosti. Drugi razlog je velik pomen fizike za celotni človeški družbeno-tehnološki razvoj. Učenci ga lahko cenijo mnogo bolj, če sami razumejo osnovne fizikalne zakonitosti, ki opisujejo naravo in tehnologijo okoli nas. Poleg navedenega v specifikacijske tabele vključujemo pri vsaki nalogi oziroma postavki tudi cilj/cilje in standard/standarde iz veljavnih učnih načrtov, ki ga/jih naloga preverja.

Analiza dosežkov

Iz preglednice 4.2.8.1.1 je razvidno, da je NPZ iz fizike v rednem roku opravljalo 4134 učencev[8]. Povprečno število doseženih točk je 16,7 ali 46,3 odstotka, kar je zelo podobno povprečnemu dosežku leta 2007 in več od povprečnega dosežka v letih 2008 in 2012. Število vseh točk v preizkusu je bilo 36. Najboljši dosežek, 36 točk, sta dosegla 2 učenca, 0 točk je doseglo 7 učencev. Težavnost nalog oziroma postavk (IT) se dokaj enakomerno spreminja od 0,08 do 0,89, kar zagotavlja uravnoteženo sestavljen preizkus, ki dobro meri razlike v znanju posameznih učencev.

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.134
Število postavk	36
Možne točke	36
Povprečno število točk	16,7
Mediana	16
Povprečno št. odstotnih točk	46,3
Standardni odklon odstotnih točk	19,4

Povprečno število doseženih točk je na prvi pogled nizko (slika 4.2.8.1.1 in preglednica 4.2.8.1.1), vendar to ni pravi kazalec znanja, saj je odvisen predvsem od tega, kako zahtevne naloge v preizkus vključi PK. Letošnji rezultat je povsem skladen z rezultatom preteklih preizkusov znanja iz fizike. Kakor je razvidno iz vsebinskega dela analize dosežkov v nadaljevanju, niso meritve znanja fizike pokazale nobenih dramatičnih razlik med znanjem v letu 2014 in znanjem učencev v letih 2007, 2008 in 2012 – vsaj v okviru vsebin ali procesnega znanja, ki se v preizkusih prekriva. Nekaj razlik smo sicer zabeležili, a na podlagi tega kljub vsemu ne moremo enostavno slediti tako imenovanim trendom znanja, saj je uspešnost učencev tudi pri vsebinsko zelo podobnih nalogah precej odvisna tako od tipa naloge kot podrobnosti v formulaciji naloge. Zato tudi letos v poročilu govorimo predvsem o tem, kaj zna kolikšen delež populacije in kaj smo iz meritev znanja fizike ugotovili takega, kar bi lahko koristilo učiteljem pri njihovem delu. Manj se ukvarjamo s tem, ali znanje fizike naših devetošolcev iz leta v leto »pada« ali »raste«. Ker želimo zaznati razlike v znanju preko celotne populacije, je cilj PK vsako leto sestaviti preizkus, ki naj ima povprečni

[8] Razen tam, kjer je očitno, da gre za primerjavo med učenkami in učenci, uporabljamo besedo »učenci« za oba spola, torej pojem »učenci« zajema tako deklice kot dečke.

dosežek okoli polovice vseh možnih točk in pri tem dovolj široko porazdelitev učencev po dosežkih, da opazimo razlike v znanju posameznih značilnih skupin učencev (tako imenovani učenci iz zelene, rumene, rdeče in modre skupine – slika 4.2.8.1.1) glede na skupni dosežek pri preizkusu.

Slika 4.2.8.1.1: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri fiziki, 9. razred

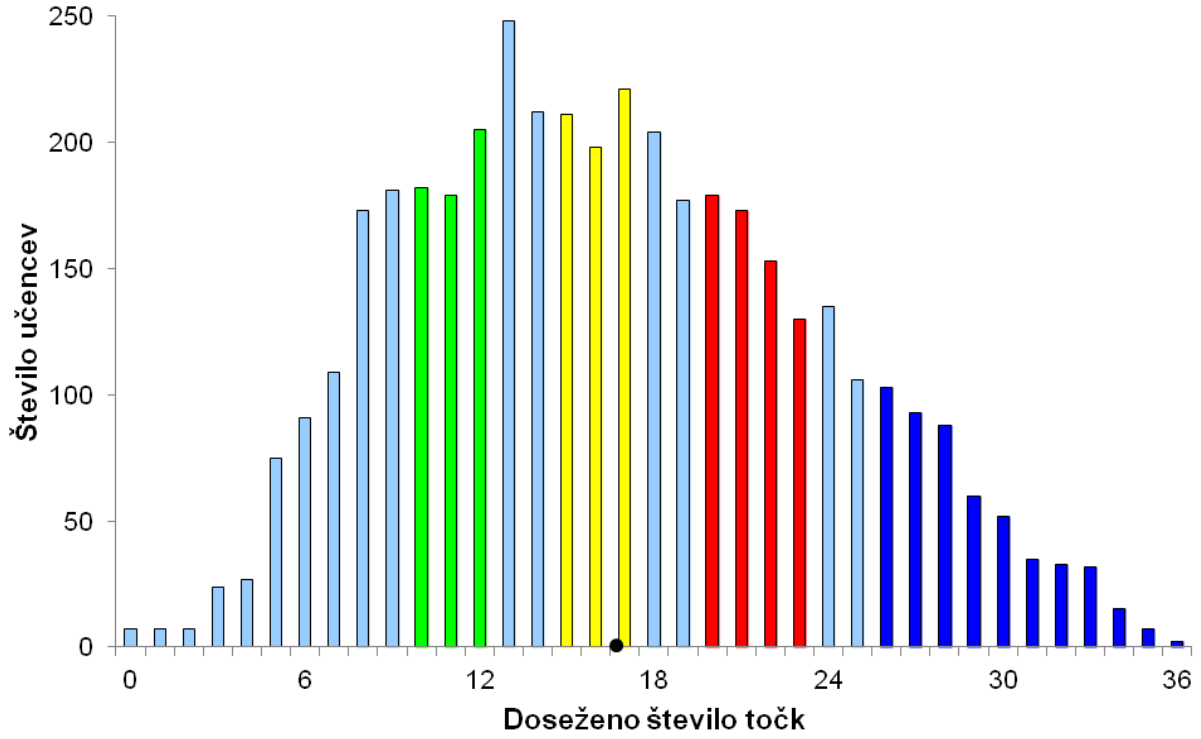

Preglednica 4.2.8.1.2: Razlika med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah v letih 2007, 2008, 2012 in 2014

Razlika med	2007	2008	2012	2014
rumeno in zeleno,	3,5	3,5	3,7	5,0
rdečo in rumeno,	4,4	5,4	5,7	5,4
modro in rdečo.	8,3	8,2	7,9	7,4

Kot smo napovedali v letnem poročilu leta 2012, smo v letu 2014 v preizkus znanja vključili več manj zahtevnih nalog, s katerimi smo nameravali bolje zaznati predvsem razlike v znanju tako imenovane zelene in rumene skupine, ki sta bili v preteklih letih po dosežkih običajno zelo blizu skupaj. Poleg tega smo želeli imeti v preizkusu več nalog, ki jih uspešno rešujejo učenci zelene in rumene skupine, da bi bolje izmerili znanje tega dela populacije. V preizkusu smo izrazito zmanjšali število strukturiranih nalog, kjer vodi do končne rešitve več vmesnih korakov, saj vse prejšnje meritve kažejo, da je to izrazito zahtevno za vse učence, razen morda za najuspešnejših deset odstotkov učencev v modri skupini. Zato je nesmiselno ponovno meriti nekaj, kar smo že večkrat potrdili. Po rezultatih sodeč, nam je dobro uspelo prilagoditi preizkus, saj smo v smislu ločljivosti med učenci posameznih barvnih skupin v letu 2014 preizkus izboljšali glede na vsa tri prejšnja. Razlike med povprečnimi dosežki učencev v zaporednih barvnih skupinah so za vsa leta zbrane v preglednici 4.2.8.1.2. Razlika v dosežkih učencev modre in rdeče skupine je pričakovano večja od preostalih dveh razlik, saj predstavlja modra skupina 10 % najuspešnejših učencev, ki so zaradi statističnih lastnosti populacije vedno v »repu« porazdelitve in je zato njihovo znanje bolj različno od preostalega dela populacije. Enako veliko razliko do zelene skupine bi dobili, če bi imeli kot posebno skupino 10 % učencev z najmanjšim dosežkom. Kljub temu je opazno, da se razlika med modro in rdečo skupino iz leta v leto zmanjšuje, kar je posledica izbire takih nalog, ki iz leta v leto bolje merijo razlike med znanjem učencev okoli 25. kvantila (zelena skupina) in učencev iz sredine populacije(okoli 50. kvantila, rumena skupina), kar je bila šibka stran vseh treh preizkusov do vključno leta 2012. Posledica teh sprememb je zmanjševanje razlik med modro in rdečo skupino, a ta ostaja kljub temu dovolj velika, da znamo nedvoumno opredeliti, kaj zna četrtina uspešnejših učencev (rdeča skupina) manj od skupine 10 % najbolj uspešnih učencev. Razlike med rdečo in rumeno skupino ostajajo od vključno leta 2008 vsa leta na stabilnih okoli 5,5 točke, kar je videti dovolj dobra ločljivost.

Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse iz znanja fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014

Skupina nalog\število točk	2007	2008	2012	2014
zelena,	6	6	3	4
rumena,	3	2	7	7
rdečo,	4	7	7	9
modra,	17	14	10	8
nad modrim	6	7	9	8

Ustreznost merilnega instrumenta ocenjujemo predvsem po tem, kako dobro merimo količino, za katere merjenje je instrument namenjen. Pomemben vidik, ki ga je PK za fiziko uspela v štirih zaporednih poskusih izboljšati, je dobro merljiva razlika med značilnimi skupinami učencev, kakor kaže preglednica 4.2.8.1.2. A to za opis znanja populacije ni dovolj. Kaj določena skupina učencev zna, ugotovimo iz nalog oziroma delov nalog, ki jih določena skupina učencev uspešno rešuje. In tudi v tem pogledu je preizkus znanja iz fizike v letu 2014 ustreznejši od predhodnih preizkusov. To je sicer deloma povezano že s tem, da so razlike med dosežki učencev posameznih skupin ustreznejše (preglednica 4.2.8.1.2), a to ni zadostni pogoj. Poleg tega je potrebno preizkus sestaviti tako, da je v vsaki barvni skupini učencev dovolj nalog oziroma delov nalog uspešno rešenih, da lahko na podlagi tega povemo, kaj učenci neke skupine znajo in česa ne. Glede na uspešnost dele nalog ob štirih barvnih skupinah razvrstimo v pet skupin, poleg nalog zelene, rumene, rdeče in modre skupine imamo tudi tako imenovane naloge »nad modrim območjem«, to je skupina nalog, ki je ne rešijo uspešno (torej več kot približno 65 % teh učencev) niti učenci modre skupine. In tudi s tega zornega kota so rezultati preizkusa iz fizike v letu 2014 zelo ustrezni, kakor je lepo videti v preglednici 4.2.8.1.3, kjer je zbrano število točk oziroma delov nalog, ki so razvrščene v posamezno skupino nalog za vse štiri odpisane preizkuse znanja iz fizike.

Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014

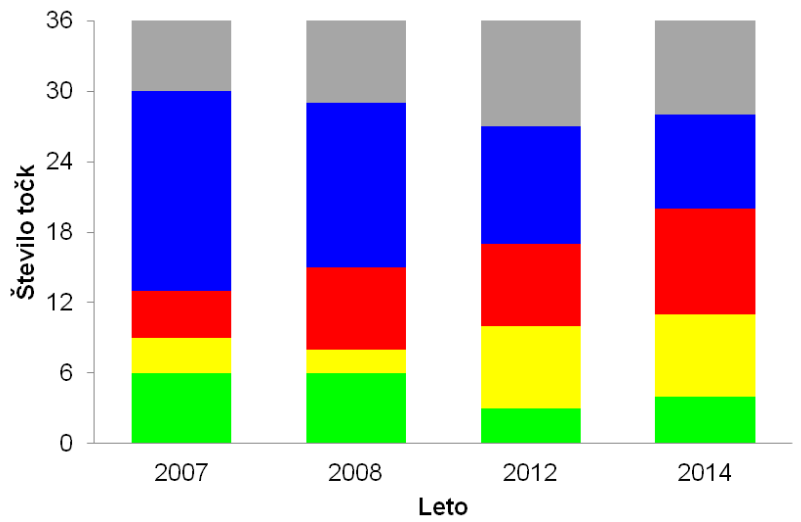

Enakomerno porazdeljeno število točk v posamezne barvne skupine je cilj, ki omogoča dober opis znanja posamezne skupine in s tem kakovosten pregled znanja celotne populacije. Številke v preglednici 4.2.8.1.3 nakazujejo, da se enakomernost porazdelitve nalog iz leta v leto izboljšuje, še bolj nazorno je to na sliki 4.2.8.1.2, kjer se vidi prehod iz pretežno modre barve leta 2007 v precej enakomerno letošnjo porazdelitev barv preko vseh 36 točk, kolikor jih ima preizkus znanja iz fizike. V smislu ločljivosti med posameznimi skupinami učencev bo kakovost letošnjega preizkusa v bodoče težko ponoviti.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.8.1.3: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri fiziki, 9. razred

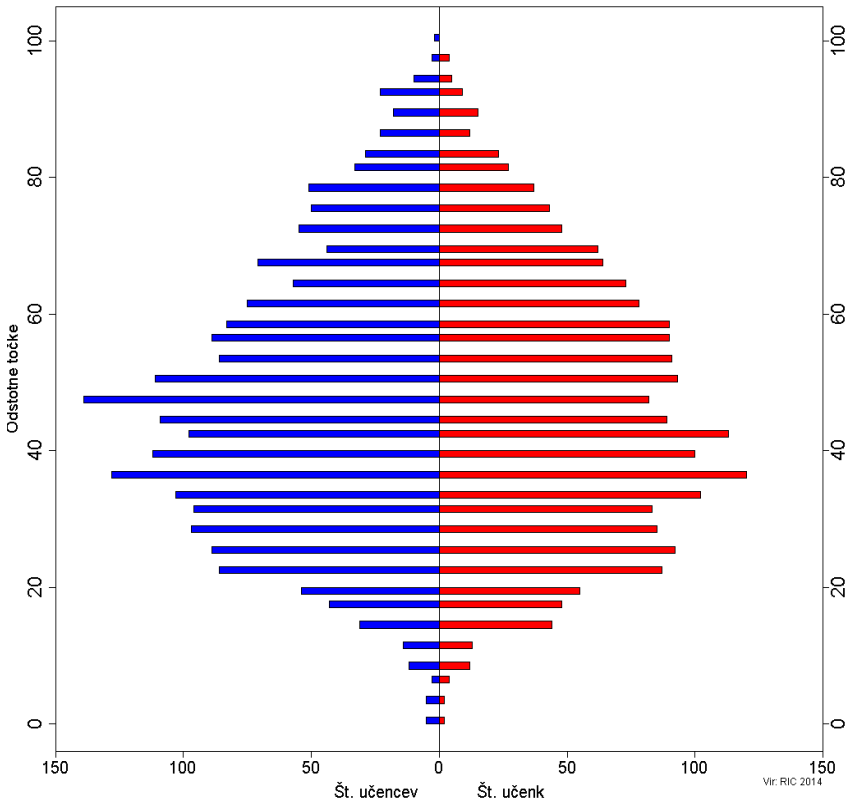

Slika 4.2.8.1.4: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih, 9. razred

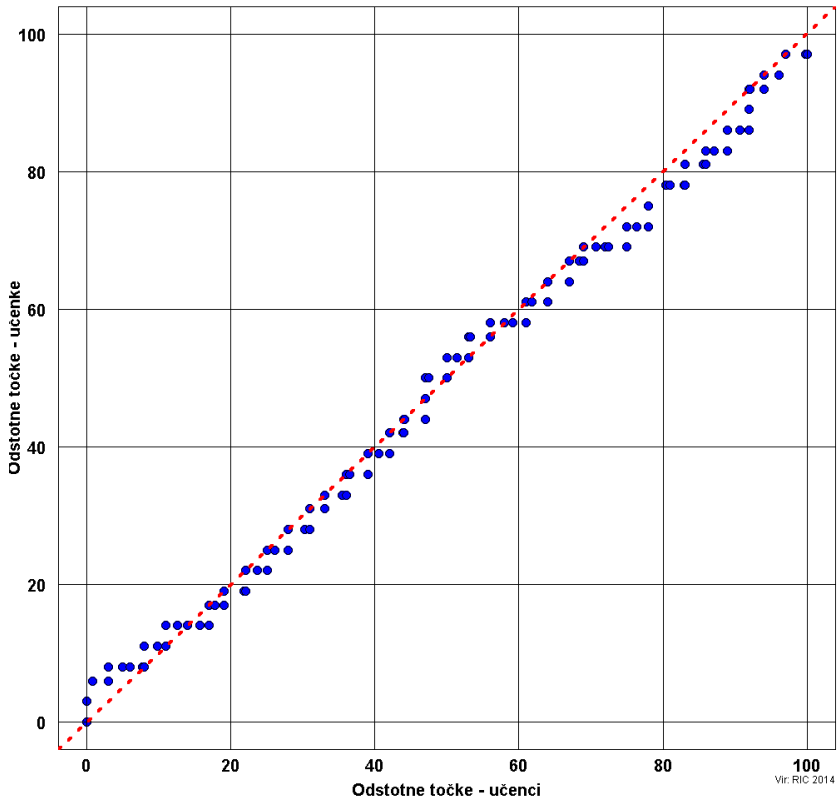

Porazdelitev dosežkov po regijah, spolu in šolah ne kaže posebnih odstopanj od državnega povprečja. Porazdelitev po spolu je dokaj simetrična. Med učenci jih je največ doseglo 13 oziroma 17 točk (36 % oziroma 47 %), medtem ko je med učenkami najbolj pogost dosežek 13 oziroma 15 točk (36 % oziroma 42%), kot je razvidno s slike 4.2.8.1.3. Da med dosežki učencev in učenk ni velikih razlik, je razvidno tudi iz nekoliko drugačne grafične predstavitve (slika 4.2.8.1.4), na kateri so razlike med dosežki učenk in učencev bolj poudarjene.

Pri višjih dosežkih (nad okoli 70 odstotnih točk) je opaziti nekoliko večje število učencev (slika 4.2.8.1.4), kar samo po sebi ne bi bilo statistično zaznavno odstopanje, a se podobna slika pojavlja pri vseh štirih preizkusih znanja iz fizike (leta 2007, 2008, 2012 in 2014), tako da tega odstopanja ne moremo pripisati zgolj statističnemu naključju[9]. Pri posameznih nalogah se kažejo opazne, a praviloma ne velike razlike med spoloma. Zgled naloge, kjer učenke izrazito presegajo uspešnost učencev, je naloga 1, kjer učenke dosegajo v povprečju okoli 15 odstotnih točk večjo uspešnost od učencev; med manj uspešnimi učenkami in učenci je okoli 10 odstotnih točk razlike, medtem ko pri bolj uspešnih učenkah in učencih razlika naraste na skoraj 30 odstotnih točk (slika 4.2.8.1.5).

Slika 4.2.8.1.5: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krogci) po osmih skupinah učencev, razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu za nalogo 1

[9] Vtis, da je med najbolj uspešnimi več učencev kot učenk, se potrjuje z uspehi na tekmovanjih iz fizike v srednji šoli. V gimnazijah kljub boljšemu splošnemu uspehu dijakinj najvišja mesta na državnih tekmovanjih iz fizike vsa leta dosegajo dijaki. V petčlanski ekipi, ki vsako leto predstavlja Slovenijo na mednarodni fizikalni olimpijadi, sta bili v vseh dvajsetih letih samostojne Slovenije le dve dijakinji.

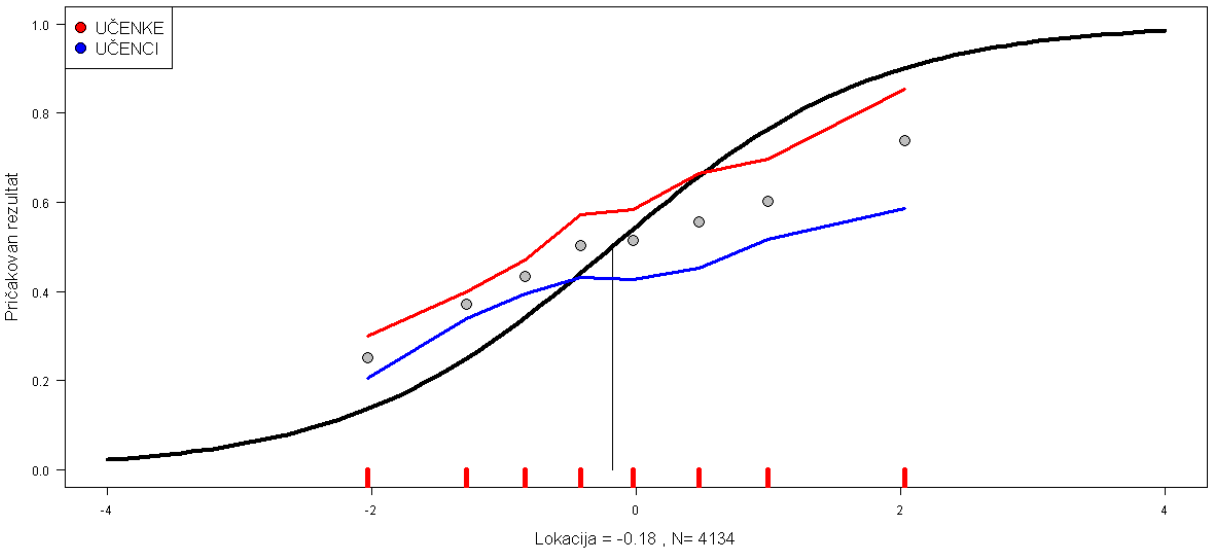

Na vodoravni osi je »znanje«: vrednost »0« ustreza povprečju preizkusa, desno so naloge, ki so »težje« od povprečja preizkusa, levo pa naloge, ki so »lažje« od povprečja preizkusa. Na navpični osi je uspešnost reševanja, ki je za vsako od osmih skupin učencev in/ali učenk izračunana kot povprečna vrednost uspešnosti posamezne skupine. Črna črta (tako imenovana ICC-krivulja[10]) označuje teoretično porazdelitev uspešnosti. Lepo je vidna izrazito večja uspešnost učenk in to, da konkretna naloga slabše od celotnega preizkusa ločuje med bolj uspešnimi in manj uspešnimi učenci in učenkami (sivi krožci potekajo bolj položno kot ICC-krivulja).

Podobno so učenke uspešnejše od učencev pri delih nalog 12. b, 15. a in 19. c (v povprečju za okoli 8 odstotnih točk) in učenci uspešnejši od učenk pri delih nalog 13.2, 17. a, 17. c in 20. b (v povprečju po vrsti za 5, 6, 10 in 7 odstotnih točk). V ostalih primerih, kjer je opazna razlika med dosežki učenk in učencev, so razlike manjše in v skupnem nikjer ne dosegajo 5 odstotnih točk. Učenke so tako uspešnejše od učencev še pri delih nalog 8, 11, 12. a in 19. a, medtem ko so učenci uspešnejši od učenk še pri delih nalog 3, 4, 13.1, 20. c in 20. d. Razlike niso velike, a kljub temu se da poiskati nekaj značilnosti nalog, kjer so uspešnejše učenke in kjer so uspešnejši učenci. Med osmimi deli nalog, kjer se opazi, da so uspešnejše učenke, jih je kar 5 izbirnega tipa, medtem ko je med devetimi deli nalog, kjer so uspešnejši učenci, le 1 del. Povprečna uspešnost vseh učencev in učenk pri delih nalog, ki jih uspešneje rešujejo učenke, je 0,61, medtem ko je uspešnost vseh učencev in učenk pri delih nalog, ki jih uspešneje rešujejo učenci, 0,34. Lahko bi rekli, da so učenke uspešnejše pri bolje reševanih (lažjih) nalogah, še posebej, če so te izbirnega tipa, učenci so uspešnejši pri slabše reševanih (težjih) nalogah predvsem odprtega tipa. O vzrokih za razlike si ne upamo ugibati, se pa podobne razlike pojavljajo tudi pri posameznih nalogah v preizkusih iz let 2007, 2008 in 2012. Ker so pri nekaterih nalogah uspešnejše učenke, pri drugih pa učenci, v povprečju ni znatnih razlik med obema spoloma. Analiza nalog, kjer nastopajo razlike, presega okvir tega poročila in jo bo PK pripravila kot poseben prispevek, če se bodo med analizo odkrile statistično zanesljive korelacije med posameznimi vsebinami/oblikami/zahtevnostjo nalog ter razliko med uspešnostjo učenk in učencev.

Porazdelitev po regijah je bolj ali manj enakomerna, saj so povprečne vrednosti vseh regij blizu skupnemu povprečju (preglednica 4.2.8.1.4). Malo opaznejše odstopanje se pojavi le pri Gorenjski in Obalno-kraški regiji, ki imata povprečni dosežek nekaj odstotkov pod skupnim povprečjem, in pri Zasavski regiji, kjer je preizkus iz fizike pisalo samo 47 učencev ene šole, kar verjetno ne zagotavlja statistično reprezentativnega vzorca za celotno regijo. Primerjava uspešnosti učencev različnih regij v vseh štirih letih, ko smo preverjali znanje fizike, pokaže komaj zaznavne razlike med regijami. Vsako leto se pojavi kakšna regija, ki malo bolj odstopa od skupnega povprečja kot ostale, a se uspeh iz leta v leto dovolj spreminja, da lahko to prej pripišemo statistični nedoločenosti kakor nekakšnim značilnim razlikam v znanju med učenci v posameznih regijah. Zanimivo je, da je največje odstopanje (za okoli 10 odstotnih točk) v letih 2007, 2008, 2012 in 2014 opaziti dvakrat pri Zasavski regiji, kjer preizkus iz fizike tipično piše najmanj učencev, torej je rezultat za to regijo statistično najmanj zanesljiv. Iz povedanega sledi, da statistično opaznih razlik med regijami ni in je znanje učencev, ki ga izmerimo s preizkusi znanja iz fizike, v splošnem zelo malo odvisno od regije šole.

Preglednica 4.2.8.1.4: Porazdelitev dosežkov pri fiziki po regijah, 9. razred

[10] Več o računanju in uporabi ICC-krivulj v analizi preizkusov znanja ve dr. Gašper Cankar na Ric-u. Nanj se je potrebno obrniti tudi za morebitne reference v literaturi.

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Stevilo učencev v analizi	Stevilo šol v analizi
Gorenjska regija	41,47	19,91	439	9
Goriška regija	49,56	19,94	201	7
Jugovzhodna Slovenija	50,58	20,07	263	9
Koroška regija	44,00	18,68	155	4
Notranjsko-kraška regija	50,10	18,61	88	4
Obalno-kraška regija	42,08	19,21	187	6
Osrednjeslovenska regija	47,31	20,13	1.023	24
Podravska regija	44,84	18,34	651	19
Pomurska regija	44,62	18,04	291	13
Savinjska regija	48,75	18,37	630	14
Spodnjeposavska regija	49,32	20,28	159	6
Zasavska regija	36,17	16,10	47	1

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred

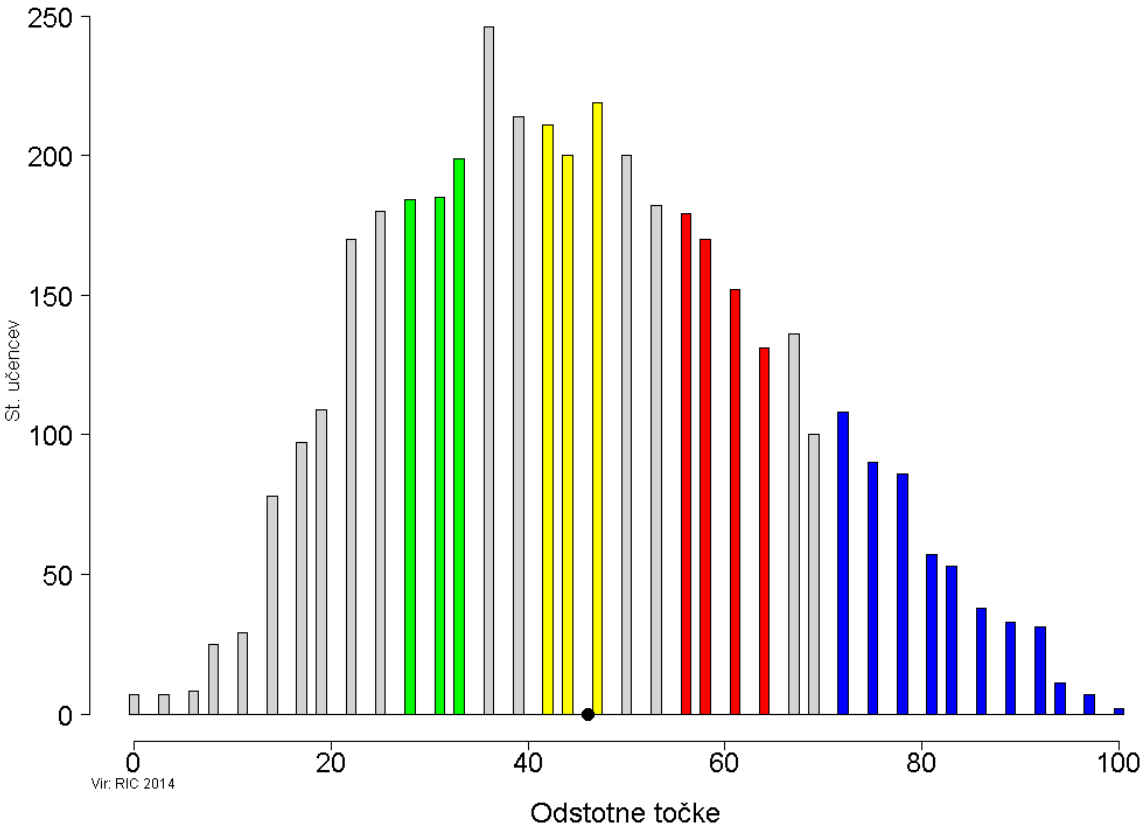

Uvodni komentar

Pri sestavljanju nalog je PK za fiziko upoštevala, da pomeni znanje fizike razumevanje narave okoli nas. Zato smo preizkus sestavili tako, da smo, kjer je bilo le mogoče, vprašanja (in odgovore v vprašanjih izbirnega tipa) oblikovali tako, da je bila pravilnost odgovora odvisna od vsebinskega razumevanja in ne zgolj od tega, ali se učenec spomni definicije oziroma enačbe ali izraza ali ne.

Pri opisu posameznih območij smo številko naloge, na katero se ugotovitev opira, označili s krepkim tiskom.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov:

- znajo določiti težo telesa z znano maso (**2**);
- vedo, da je hitrost prenosa svetlobnega signala precej večja od hitrosti zvočnega signala (**12. a**);
- vedo, da se zvok v zraku širi v vseh smereh in da slišimo zvok šibkeje, ko se oddaljujemo od zvočila (**12. b**);
- vedo, da napetost izvira poganja električni tok skozi porabnik, kadar je električni krog sklenjen, in prepoznajo izbrano fizikalno količino (napetost) (**20. a**).

Posredno smo izmerili še, da učenci z dosežki v zelenem območju:

- ločijo satelit od asteroidov, kometov in meteoritov, čeprav ne ločijo dobro asteroidov, kometov in meteoritov med seboj (**8**). O tem sklepamo iz pogostosti odgovorov pri nalogi **8**, saj je od vseh 4.110 učencev le okoli 5 % učencev v opisu kometa prepoznalo satelit, medtem ko so asteroid ali meteorit izbrali namesto pravilnega odgovora (komet) v približno polovici primerov;
- vedo, da Galileo ni odkril vode na Luni (**9**), saj je ta odgovor od vseh 4.110 učencev izbralo le 9 učencev.

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje delov vsebin iz naravoslovja, elektrike, sil in posredno iz astronomije. Nalogi **12. a** in **12. b** je mogoče rešiti na podlagi sklepanja in vsakodnevnih izkušenj tudi brez specifičnega znanja, ki ga učenci pridobijo pri pouku fizike, medtem ko je za preostalo potrebno vsaj osnovno znanje fizike, ki ga učenci pridobijo med poukom.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo malo nalog, ki so po pričakovanju I. ali II. taksonomske stopnje. Tudi nalogi iz astronomije (**8**, **9**), ki so ju z majhno uspešnostjo reševali vsi učenci, sta I. taksonomske stopnje, to pa nakazuje ugotovitev: za večino učencev velja, da si vsaj astronomskih faktografskih podatkov ne zapomnijo ali se jih morda niti ne trudijo naučiti.

Zgled: 12. naloga

Področje: naravoslovje

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba (12. a) in znanje in poznavanje (12. b)

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo med polovicama dosežkov:

- vedo, da je tlak količnik sile in ploščine, na katero sila deluje pravokotno, in se zavedajo pomena eksperimenta pri spoznavanju in preverjanju fizikalnih zakonitosti (**5**);
- razumejo in znajo uporabiti izrek o kinetični in o potencialni energiji (**6**);
- razumejo in znajo iz grafa poti v odvisnosti od časa in iz grafa hitrosti v odvisnosti od časa razbrati vrsto gibanja (**7**);
- poznajo osnovne elemente električnega kroga in uporabijo dogovorjeno oznako oziroma simbol za risanje v shemi (**10**);
- znajo iz velikosti daljice na sliki in podatkov o velikosti sile določiti merilo, v katerem je sila narisana (**14. a**);
- znajo načrtovalno določiti rezultanto dveh vzporednih enako usmerjenih sil (**14. b**);
- razumejo zvezo med gostoto tekočine in silo vzgona okoliške tekočine na potopljeno telo (**15. a**).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo večje znanje kakor učenci v zelenem območju, predvsem pravilno rešujejo naloge, ki so bolj ali manj slikovne (**5**, **7**, **10**, **14. a** in **14. b**). Uspešno rešujejo preproste naloge, povezane z risanjem sil v merilu, s tlakom in z vzgonom ter z ohranjanjem mehanske energije. Poleg tega izkazujejo zmožnost prepoznavanja preprostih fizikalnih dejstev ali zakonitosti, na primer prepoznavanje vrste gibanja iz grafov odvisnosti hitrosti ali poti od časa.

Učenci poleg nalog iz zelenega območja dodatno uspešno rešujejo naloge I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje – **5** in **10**) in II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba – **6**, **7**, **14. a**, **14. b** in **15. a**). Zanimivo je, da med nalogami, ki jih uspešno rešijo učenci rumenega in zelenega območja, ni niti ene naloge III. taksonomske stopnje.

Zgled 1: 6. naloga

Področje: delo in energija

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba

Zgled 2: 7. naloga

Področje: gibanje

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov:

- znajo izračunati maso iz enačbe za računanje gostote (**3**);
- znajo analizirati možne izide meritev iz opisa poteka meritev ter zakonitosti električnega toka skozi zaporedno vezane upornike in zakonitosti porazdelitve napetosti na zaporedno vezanih upornikih (**11**);
- znajo računsko določiti rezultanto dveh vzporednih nasprotno usmerjenih sil (**16. b**);
- poznajo Celzijevo in Kelvinovo temperaturno lestvico in znajo pretvoriti zapis iz ene lestvice v drugo (**17. a, 17. b**);
- znajo iz opisa preprostega poskusa uporabiti podatke in izračunati rezultat (**17. b**);
- prepoznajo primer, v katerem je sprememba notranje energije povezana s spremembo temperature (**17. c**);
- prepoznajo pospešek prostega pada kot težni pospešek (**18. a**);
- znajo izračunati čas ustavljanja iz enačbe za računanje pospeška (**19. a**);
- znajo pretvarjati med enotama za hitrost m/s in km/h (**19. c**).

Učenci v tem območju uspešno rešujejo preproste računske naloge, znajo iz enačbe izraziti izbrano količino in jo izračunati. Poleg tega razumejo in znajo interpretirati opise preprostih poskusov. Glede na učence rumenega in zelenega območja kažejo boljše razumevanje osnovnih fizikalnih zakonitosti in zvez med posameznimi količinami.

Učenci rdečega območja uspešneje rešujejo naloge podobnih taksonomskih stopenj kakor učenci rumenega območja. Večina nalog, ki jih dodatno uspešno rešijo učenci rdečega območja, je II. taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba – **3**, **16. b**, **17. a**, **17. b**, **19. a** in **19. c**), dve pa sta I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje – **17. c** in **18. a**). Učenci rdečega območja uspešno rešijo tudi eno nalogo III. taksonomske stopnje (**11**).

Zgled 1: 11. naloga

Področje: elektrika

Taksonomska stopnja: samostojno reševanje novih problemov, analiza, vrednotenje

Zgled 2: 17. naloga

Področje: toplota

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba (17. a in 17. b) in znanje in poznavanje (17. c)

MODRO OBMOČJE

Učenci, ki spadajo v zgornjo desetino učencev po uspešnosti na celotnem preizkusu:

- znajo iz skice in iz opisa poskusa analizirati potek svetlobnih žarkov pri odboju na ravnem zrcalu (**1**);
- vedo, kako se med seboj izražajo različne enote za tlak (**4**);
- poznajo zakonitosti preslikave z zbiralno lečo in narišejo potek žarkov skozi zbiralno lečo (**13.1**);
- razumejo pogoj za ravnovesje sil in znajo iz analize gibanja in enačbe za ravnovesje sil določiti velikost sile trenja (**14. c**);
- razumejo pojme začetna, končna in povprečna hitrost in znajo iz enačbe za povprečno hitrost izraziti in izračunati končno hitrost, če telo na začetku miruje (**18. b**);
- znajo uporabiti enačbo za računanje poti pri enakomerno pospešenem gibanju v novi situaciji, ko je končna hitrost enaka nič (**19. b**);
- znajo izračunati moč iz enačbe za računanje električne moči (**20. b**);
- znajo izračunati tok skozi porabnik iz zakonitosti delitve toka skozi vzporedno vezane porabnike in tok, ki ga poganja izvir (**20. c**).

To je območje 10 % učencev z najvišjimi dosežki v celotni populaciji. Učenci z dosežki v tem območju edini uspešno uporabljajo znanje geometrijske optike, relativno uspešno analizirajo predstavljene fizikalne situacije in kažejo razumevanje fizikalnih zakonitosti pojavov. Uspešno rešujejo tudi zahtevnejše računske naloge in izkazujejo znanje zahtevnejših vsebin s področij svetlobe, sil in tlaka ter gibanja in elektrike.

Učenci uspešno rešujejo naloge vseh taksonomskih stopenj, vendar so med nalogami, ki jih ne rešujejo uspešno, tudi naloge vseh treh taksonomskih stopenj.

Zgled 1: 4. naloga

Področje: tlak

Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje

Zgled 2: 20. naloga

Področje: elektrika

Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje (20. a), razumevanje in uporaba (20. b in 20. c), samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza (20. c)

NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi učenci iz skupine 10 % učencev z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu reševali z manj kakor 65 % uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za celotno populacijo.

Učenci:

- ne razlikujejo med kometom, asteroidom in meteoritom, vendar ta nebesna telesa ločijo od satelita (**8**);
- ne vedo, kaj je Galilejevo znamenito odkritje, vendar vedo, da ni odkril vode na Luni (**9**);
- ne znajo grafično določiti gorišč zbiralne leče iz poteka žarkov pri preslikavi predmeta z zbiralno lečo (**13.2**);
- ne znajo s primerjavo gostot oziroma povprečnih gostot določiti, v katerih okoliščinah telo plava, lebdi ali potone (**15. b**);
- če na telo poleg potisne sile deluje tudi sila trenja, ne razlikujejo med delom, ki ga opravi potisna sila, in delom, ki ga telo prejme (**16. a**);
- ne znajo uporabiti izreka o kinetični (in potencialni) energiji, ko na telo v smeri gibanja deluje potisna sila in v nasprotni smeri sila trenja (**16. c**);
- ne znajo uporabiti izreka o kinetični (in potencialni) energiji, ko delo na telesu opravlja samo sila trenja (**16. d**);
- ne znajo sklepati o razmerju uporov vzporedno vezanih porabnikov iz zakonitosti cepitve tokov pri vzporedni vezavi in se ne zavedajo, da skozi manjši upor teče večji tok v razmerju $I_1 : I_2 = R_2 : R_1$ (**20. d**).

Celo učenci z najvišjimi dosežki ne rešujejo uspešno vseh nalog. To je v skladu z rezultati preizkusov iz fizike iz prejšnjih let (2007, 2008, 2012). Da je uspešnost nizka za nalogi **13** in **16** ter za vprašanje **20. d**, ni presenetljivo, ker so te naloge zahtevne in se vprašanja pogosto navezujejo na prejšnje dele iste naloge (**16. c**, **16. d** in **20. d**). PK je najbolj presenetilo slabo reševanje nalog **8** in **9**, ki sta obe I. taksonomske stopnje, saj je tu pomembno le poznavanje dejstev, ki so po učnem načrtu prikazana med obravnavo teme vesolje. Po drugi strani je očitno, da učenci dejstva pozabljajo in da je tema vesolje ponavadi obravnavana na začetku 8. razreda; to pa pomeni, da je snov od učencev ob pisanju preizkusa iz fizike oddaljena dobro leto in pol.

Na podlagi uspešnosti reševanja posameznih nalog in delov nalog lahko sklenemo, da učenci ne rešujejo uspešno daljših računskih nalog (**16** in **20**) in strukturiranih nalog (**13**). Prav tako ugotavljamo, da si ne zapomnijo splošnih podatkov (**8** in **9**). Med nalogami, ki jih učenci niso uspešno reševali, so naloge vseh taksonomskih stopenj, kakor že rečeno, tudi dve nalogi I. taksonomske stopnje (znanje in poznavanje – **8** in **9**).

Zgled 1: 9. naloga

Področje: vesolje

Taksonomska stopnja: znanje in poznavanje

Zgled 2: 16. naloga

Področje: sile, delo, energija

Taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba (16. a in 16. b) in samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza (16. c in 16. d)

Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj	Razred	Taks. stopnje	Območje
1		1	Svetloba	S poskusi razišče, kako se svetloba odbija od telesa, in analizira potek svetlobnega žarka pri odboju na ravnem zrcalu (E).	8.	II	modro
2		1	Sile	Uporabi dogovor za določanje teže telesa z znano maso.	8.	II	zeleno
3		1	Tlak, vzgon in gostota	Uporabi enačbo za računanje gostote in specifične teže. Predstavi odvisnost količin z enačbami, bere enačbe in izračuna neznane količine v enačbi.	8.	II	rdeče
4		1	Tlak, vzgon in gostota	Usvoji enote za tlak.	8.	I	modro
5		1	Tlak, vzgon in gostota	Izračuna tlak kot količnik sile in ploščine, na katero deluje sila pravokotno. Sistematično odkriva pomen eksperimenta pri spoznavanju in preverjanju fizikalnih zakonitosti.	8.	I	rumeno
6		1	Delo, energija in toplota	Razume in uporabi izrek o kinetični in potencialni energiji.	9.	II	rumeno
7		1	Gibanje	Nariše graf, ki prikazuje odvisnost poti od časa, z njega prebere podatke, ga razloži in razume, katero vrsto gibanja predstavlja (E). Nariše graf, ki prikazuje odvisnost hitrosti telesa od časa, z grafa prebere podatke, graf razloži in razume, kakšno vrsto gibanja predstavlja graf (E). Predstavi odvisnost količin z grafi, bere grafe in razume odvisnosti.	8.	II	rumeno
8		1	Vesolje	Razloži pojme zvezda, planet, satelit, komet, meteor, galaksija ipd.	8.	I	nad modrim
9		1	Vesolje	Opiše zgodovinski razvoj astronomije in delo nekaterih znanih astronomov (Ptolemaj, Kopernik, Galileo, Kepler, Newton idr.).	8.	I	nad modrim
10		1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	S poskusi spozna osnovne elemente električnega kroga in uporablja dogovorjene znake za njegovo risanje (E).	9.	I	rdeče
11		1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	S poskusi razišče zakonitosti električnega toka skozi zaporedno vezane upornike in zakonitosti porazdelitve napetosti na zaporedno vezanih upornikih (E).	9.	III	rdeče
12	12. a	1	Zvok in valovanje	Spozna, da se z valovanjem prenaša informacija in da je hitrost prenosa informacije svetlobnega signala precej večja od hitrosti zvočnega signala.	7.	II	zeleno
	12. b	1	Zvok in valovanje	Spozna, da se zvok v zraku širi v vseh smereh in da slišimo zvok šibkeje, ko se oddaljujemo od zvočila.	7.	I	zeleno
13	13.1	1	Svetloba	Usvoji pojma gorišče in goriščna razdalja zbiralne leče. S poskusi razišče zakonitosti preslikave z zbiralno lečo in analizira potek žarkov skozi zbiralno lečo (E).	8.	II	modro
	13.2		Svetloba	Usvoji pojma gorišče in goriščna razdalja zbiralne leče. S poskusi razišče zakonitosti preslikave z zbiralno lečo in analizira potek žarkov skozi zbiralno lečo (E).	8.	II	nad modrim
14	14. a	1	Sile	Predstavi silo z usmerjeno daljico v izbranem merilu.	8.	II	rumeno
	14. b	1	Sile	Načrtovalno in računsko določi rezultanto dveh vzporednih enako usmerjenih sil.	8.	II	rumeno
	14. c	1	Sile	Predstavi matematični zapis pogoja za ravnovesje sil. Razume, da sili trenja in upora zavirata gibanje.	8.	III	modro
15	15. a	1	Tlak, vzgon in gostota	S primerjavo gostot oziroma povprečnih gostot razloži, v katerih okoliščinah telo plava, lebdi ali potone. Ugotovi, da je vzgon rezultanta sil okoliške tekočine na potopljeno telo.	8.	II	rumeno
	15. b	1	Tlak, vzgon in gostota	S primerjavo gostot oziroma povprečnih gostot razloži, v katerih okoliščinah telo plava, lebdi ali potone.	8.	II	nad modrim

Naloga		Točke	Področje	Cilj	Taks. stopnje	Razred	Območje
16	16. a	1	Delo, energija in toplota	Uporabi enačbo za računanje dela in spozna enoto.	II	9.	nad modrim
	16. b	1	Sile	Načrtovalno in računsko določi rezultanto dveh vzporednih nasprotno usmerjenih sil.	II	8.	rdeče
	16. c	1	Delo, energija in toplota	Uporabi enačbo za računanje dela in spozna enoto. Razume in uporabi izrek o kinetični in potencialni energiji.	III	9.	nad modrim
	16. d	1	Delo, energija in toplota	Uporabi enačbo za računanje dela in spozna enoto. Razume in uporabi izrek o kinetični in potencialni energiji.	III	9.	nad modrim
17	17. a	1	Delo, energija in toplota	Spozna Celzijevo in Kelvinovo temperaturno lestvico in zna pretvarjati zapise.	II	9.	rdeče
	17. b	1	Delo, energija in toplota	Spozna Celzijevo in Kelvinovo temperaturno lestvico in zna pretvarjati zapise. Načrtuje in izvaja preproste poskuse in raziskave, obdeluje podatke, analizira rezultate poskusov in oblikuje sklepe.	II	9.	modro
	17. c	1	Delo, energija in toplota	Razloži primere, v katerih so spremembe notranje energije povezane s spremembo temperature.	I	9.	modro
18	18. a	1	Gibanje	Razišče pospešek padanja in ga interpretira.	I	9.	rdeče
	18. b	1	Gibanje	Usvoji pojme začetna, končna in povprečna hitrost. Uporabi enačbo za računanje poti pri enakomerno pospešenem gibanju, če telo na začetku miruje.	II	9.	modro
19	19. a	1	Gibanje	Uporabi enačbo za računanje pospeška. Predstavi odvisnost količin z enačbami, bere enačbe in izračuna neznane količine v enačbi.	II	9.	rdeče
	19. b	1	Gibanje	Uporabi enačbo za računanje poti pri enakomerno pospešenem gibanju, če telo na začetku miruje.	III	9.	modro
	19. c	1	Gibanje	Obvlada pretvarjanje med enotama za hitrost m/s v km/h in obratno.	II	8.	rdeče
20	20. a	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	Razišče, da napetost izvira poganja električni tok skozi porabnik, kadar je električni krog sklenjen. Prepozna izbrane fizikalne količine.	I	9.	zeleno
	20. b	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	Uporabijo enačbo za računanje moči in električnega dela.	II	9.	modro
	20. c	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	S poskusi razišče zakonitosti delitve toka skozi vzporedno vezane porabnike, spreminjanje toka skozi izvir, če se število vzporedno vezanih porabnikov povečuje in primerja napetost izvira z napetostjo na porabnikih (E).	II	9.	modro
	20. d	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	S poskusi razišče zakonitosti delitve toka skozi vzporedno vezane porabnike, spreminjanje toka skozi izvir, če se število vzporedno vezanih porabnikov povečuje in primerja napetost izvira z napetostjo na porabnikih (E). Uporabi enačbo za Ohmov zakon.	III	9.	nad modrim

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (po Bloomu): I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Specifikacijska tabela vsebuje vse bistvene podatke o nalogah in o tem, kako uspešno so učenci reševali posamezne naloge. Kljub temu je iz teh podatkov težko neposredno sklepati o znanju populacije ob koncu osnovnega izobraževanja. Razlog je v majhnem številu nalog in posledično omejeni možnosti preverjanja različnih vsebinskih področij, taksonomskih stopenj in odziva na različne tipe nalog. Z upoštevanjem dodatnih podatkov in analiz, ki jih naredijo na Ricu, lahko kljub vsemu potegnemo skupne poteze znanja celotne populacije oziroma značilnega znanja, ki ga ima določen delež celotne populacije. Prav tako lahko spremljamo spreminjanje teh značilnih lastnosti skozi leta.

Letošnji preizkus ima te lastnosti: glede taksonomskih stopenj je večina vsebinskih področij v povprečju okoli II. taksonomske stopnje, izjeme so »zvok in valovanje« ter »tlak, vzgon in gostota«, ki sta v povprečju med I. in II. taksonomsko stopnjo ter »vesolje«, ki je bilo v celoti I. stopnje. Kljub podobnim povprečnim vrednostim taksonomskih stopenj so med področji prisotne razlike. Vsebinsko področje »svetloba« je v celoti II. taksonomske stopnje, »sile« imajo poleg nalog II. taksonomske stopnje le eno nalogo I. taksonomske stopnje, pri ostalih treh vsebinskih področjih »delo, energija in toplota«, »gibanje« in »elektrika« so prisotne naloge vseh treh taksonomskih stopenj, a je nalog I. in III. taksonomske stopnje vsakič približno enako, tako da povprečje ostaja zelo blizu II. taksonomske stopnje. Kar se tiče uspešnosti reševanja nalog s posameznih vsebinskih področij, prednjačijo naravoslovne vsebine »zvok in valovanje« s povprečno uspešnostjo 0,88, sledijo »sile« ter »tlak, vzgon in gostota« s povprečnima uspešnostma 0,60 in 0,52, nato z enako povprečno uspešnostjo 0,45 »gibanje« in »elektrika« ter z najmanjšima uspešnostma 0,29 in 0,27 »svetloba« in »vesolje«. Kot ob preizkusu iz leta 2012 lahko rečemo, da so naravoslovne vsebine kljub časovni odmaknjenosti dovolj nezahtevne, da jih učenci rešujejo najuspešneje.

Ker je analiza značilnih nalog narejena že v poglavju o opisih dosežkov, ni smiselno še enkrat podrobno analizirati vseh vsebinskih področij. Namesto tega bomo na primeru področja »gibanje« primerjali rezultate v letu 2014 z rezultati v letu 2012. A najprej si oglejmo nekoliko presenetljivo nizki uspešnosti učencev pri vsebinah »svetloba« in »vesolje«.

Na prvi pogled je presenetljivo, da sta med najslabše reševanimi nalogami nalogi s področja »vesolje«, ki sta obe I. taksonomske stopnje. V dosedanjih preizkusih je bilo to področje kljub višjim povprečnim taksonomskim stopnjam (II. ali več) bolje reševano, v letih 2007, 2008 in 2012 po vrsti s povprečnimi uspešnostmi 0,40, 0,45 in 0,39. Vsebinska analiza kljub navidezno velikim razlikam pokaže znatno podobnost v znanju učencev. V preteklih preizkusih so bile najmanj uspešno reševane: drugi del naloge 18 iz leta 2007, kjer smo učence spraševali o imenih Luninih men (uspešnost 0,18), naloga 9 iz leta 2008, kjer smo učence spraševali o razdaljah med Zemljo in nebesnimi telesi (uspešnost 0,26) in naloga 7 iz leta 2012, kjer smo učence v slikovni nalogi izbirnega tipa spraševali o kvalitativnih lastnostih gravitacijske sile na telo v bližini Zemlje (uspešnost 0,20). Naloga 7 iz leta 2012 ni najbolj reprezentativna, ker je bila, prvič, III. taksonomske stopnje, in drugič, ni bila najbolj jasno formulirana. Kljub temu vidimo vsaj dva možna razloga, ki pojasnita na videz presenetljivo nizko uspešnost učencev v letu 2014 pri vsebinah »vesolje«. Prvič sta nalogi samo dve. V preteklih letih je bila ena naloga oziroma del naloge reševan slabo (uspešnost okoli 0,2), druga naloga oziroma del naloge pa dosti bolj uspešno, kar je dalo vsakič povprečno uspešnost okoli 0,4. V letu 2014 je bila prav tako ena naloga s področja »vesolje« za učence bolj zahtevna od druge (nalogi 8 in 9 z uspešnostma 0,44 in 0,10), a obe sta imeli malenkost manjšo uspešnost. Tako je ena smiselna razlaga nizke uspešnosti statistična naključnost, ki lahko zaradi majhnega števila nalog v posameznem področju močno vpliva na povprečno uspešnost. Drugi možni razlog je za učitelje pomembnejši. Nalogi 8 in 9 sta obe preverjali vedenje o nekih podatkih iz vsebin »vesolje«, pri nalogi 8 lastnosti kometa in pri nalogi 9 Galilejevo odkritje. Videti je, da taki faktografski podatki za učence niso pomembni oziroma si jih ne zapomnijo. Podobna sta primera zgoraj omenjenih nalog iz let 2007 in 2008, kjer je bila uspešnost prav tako nizka. Nizka povprečna uspešnost pri nalogah s področja »vesolje« v letu 2014 torej ne pomeni nujno, da je znanje učencev s tega področja dramatično manjše od znanja v letih 2007, 2008 ali 2012. Zgoraj omenjena argumenta relativno veliko spremembo pojasnita v okvirih podobnega znanja učencev na tem področju.

Podobno je na prvi pogled presenetljivo, da je uspešnost pri vsebini »svetloba« tako nizka, še posebej, ker je bilo v letih 2007, 2008 in 2012 področje »svetloba, zvok in valovanje« med najbolje reševanimi področji na preizkusu iz znanja fizike. Deloma je razlog v tem, da se je spremenil učni načrt, deloma lahko nepričakovano spremembo pripišemo statistični naključnosti. Svetloba oziroma geometrijska optika se je z novim učnim načrtom vrnila v fiziko v osnovni šoli, pred tem so nekaj malega o tem učenci slišali v okviru naravoslovja v 7. razredu. Znanje geometrijske optike zato v preteklih preizkusih iz fizike skoraj nismo preverjali oziroma so naloge preverjale manj zahtevne cilje iz učnega načrta. Preslikava z lečo je zahtevnejša, poleg tega je geometrijska optika ponovno obravnavana v okviru fizike šele dve leti, tako da morda tudi učitelji še nimajo vsi dovolj izkušenj s tem, kako te vsebine najučinkoviteje predstaviti učencem. Drugi morebitni razlog za nizko uspešnost pri nalogi 13 je to, da je to strukturirana slikovna naloga, saj je bilo potrebno narisati potek žarkov skozi lečo, ko sta na sliki narisana poleg simbola za lečo še predmet in slika predmeta. Kot smo ugotavljali v vseh dosedanjih analizah znanja fizike, so strukturirane naloge za učence običajno najzahtevnejše, zato ob dejstvu, da je naloga 13 edina naloga v preizkusu

iz vsebine »svetloba«, nizka povprečna uspešnost na tem področju ni tako presenetljiva. Preverjanje znanja v letu 2014 je torej pokazalo, da je grafična konstrukcija slik v okviru vsebin geometrijske optike za učence zahtevna, a o trendu znanja vsebin »svetloba« žal na podlagi dosedanjih preverjanj znanja iz fizike ne moremo povedati nič določenega.

Tipično znanje učencev oziroma njihove šibke točke lahko ilustriramo na zgledu treh nalog iz gibanja (7, 18 in 19). Poleg tega je nekaj teh nalog podobnih nalogam iz gibanja iz preteklih let, tako da lahko naredimo vsaj približno primerjavo med uspešnostjo učencev v letu 2014 in v preteklih preverjanjih znanja iz fizike.

Naloga 7 je II. taksonomske stopnje in preverja, ali učenci razlikujejo med posameznimi vrstami gibanja iz grafov časovne odvisnosti poti in hitrosti. Podobne naloge so učenci na preteklih preverjanjih znanja reševali relativno uspešno in tudi v letu 2014 se potrjuje, da te naloge rešujejo uspešno. Primerljive naloge ali deli nalog iz preteklih preizkusov so: naloga **17. a** iz leta 2007, **16. a** in **16. b** iz leta 2008, naloga **6** in drugi del vprašanja **17. a** iz leta 2012 (v analizi 2012 postavka 17.2). Uspešnosti učencev iz posameznih barvnih območij in značilnosti nalog so podane v preglednici 4.2.8.1.6. Uspešnost učencev v letu 2014 v ničemer značilno ne odstopa od uspešnosti pri podobnih nalogah v preteklih letih. Naloga **6** iz leta 2012 je preostalim najmanj podobna, saj v njej preverjamo, ali učenci ločijo premo in krivo gibanje na konkretnem primeru. V vseh ostalih delih nalog ali nalogah gre za prepoznavanje ali razlikovanje ali risanje grafov v primeru premega gibanja, ki pa je lahko ali enakomerno ali enakomerno pospešeno. Znanje učencev pri tem konkretnem delu vsebin »gibanje« lahko na podlagi rezultatov pri omenjenih nalogah precej dobro opišemo. Tako so učenci modrega barvnega območja v vseh letih pri vseh primerih izredno uspešni, saj jih velika večina (nikoli manj od 95 odstotkov) pravilno reši naloge ali dele nalog. Učenci rdeče skupine, torej učenci okoli tretje četrtine po uspehu pri celotnem preizkusu, že ne rešujejo vseh delov nalog enako uspešno. Pri nalogah **6** iz leta 2012 in 7 iz leta 2014 je odstopanje največje. Ti dve nalogi sta različnih taksonomskih stopenj, ena je izbirnega tipa, druga je odprtega tipa. Kaj jima je torej skupno in v čem se ločita od preostalih nalog iz preglednice 4.2.8.1.6. V obeh nalogah sta pravzaprav postavljeni dve vprašanji, v nalogi **6** iz l. 2012 sprašujemo po vrsti gibanja dveh točk na leseni lokomotivi, v nalogi 7 iz l. 2014 je potrebno pod vsakega od dveh grafov napisati, za katero vrsto premega gibanja gre. Očitno je to, da morajo učenci poiskati pravo kombinacijo dveh odgovorov, ne glede na to, da gre v enem primeru za nalogo izbirnega tipa in v drugem za nalogo, kjer odgovor napišejo sami, dovolj, da nalogo učenci rdeče skupine rešujejo opazno manj uspešno od učencev modre skupine. Med učenci rumene in še bolj med učenci zelene skupine so uspešnosti reševanja posameznih nalog iz preglednice 4.2.8.1.6 še dosti bolj različne. Tako je za učence zelene skupine daleč najslabše reševan drugi del **17**. naloge iz leta 2012, ki je (uspešnost 0,37) za skoraj 20 odstotnih točk manj uspešno reševan od naslednje najmanj uspešno reševane 7. naloge iz leta 2014 (uspešnost 0,56). Ponovno se lahko vprašamo, v čem se ta naloga loči od preostalih v preglednici 4.2.8.1.6. Bistvena značilnost, ki to nalogo loči od preostalih, je ta, da so morali edino tu učenci sami narisati graf, medtem ko gre pri vseh ostalih delih nalog predvsem za prepoznavanje. Sklep, ki je skladen s splošnimi ugotovitvami o znanju učencev, kakor izhaja iz do sedaj odpisanih preizkusov iz fizike, je, da so učenci iz zelene skupine uspešni predvsem pri reproduktivnih nalogah, in imajo manj uspeha pri nalogah, ki od njih zahtevajo tako ali drugače produktivno znanje, da torej sami nekaj konkretnega napišejo, narišejo ali izračunajo.

Preglednica 4.2.8.1.6: Podatki o nekaterih med seboj podobnih nalogah iz vsebin »gibanje« v do sedaj odpisanih preizkusih iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014. V stolpcih od tretjega do sedmega so podane uspešnosti učencev iz posamezne značilne skupine pri posamezni nalogi, v sedmem stolpcu je povprečna uspešnost vseh učencev (tako imenovani indeks težavnosti IT). V predzadnjem stolpcu je ocenjena taksonomska stopnja naloga, v zadnjem stolpcu je podatek, ali je bila naloga izbirnega tipa ali odprtega tipa.

Leto	Del naloge	Učenci iz območja:				IT	Taksonomska stopnja	Izbirni tip
		zeleno	rumeno	rdeče	modro			
2007	17.a	0,64	0,83	0,92	0,99	0,75	I	ne
2008	16.a	0,86	0,91	0,97	0,99	0,88	I	da
2008	16.b	0,81	0,84	0,92	0,97	0,84	I	ne
2012	6	0,68	0,80	0,87	0,95	0,77	I	da
2012	17.2	0,37	0,72	0,90	0,98	0,63	II	ne
2014	7	0,56	0,70	0,85	0,96	0,68	II	ne

Manj uspešno od naloge **7** sta bili reševani nalogi 18 in 19 z dvema oziroma tremi podvprašanji, ki sta bili ovrednoteni z dvema oziroma s tremi točkami (slika 4.2.8.1.7).

Ne da bi poznali vsebino nalog, vidimo na sliki 4.2.8.1.6, da sta si uspešnosti delov 18.a in 19.a podobni, medtem ko sta dela 18.b in 19.b reševana najmanj uspešno. Poglejmo podrobnosti. Čeprav so vsi deli nalog odprtega tipa, gre le v delu 18.a za tipično reproduktivno nalogo, saj morajo učenci prepoznavati, da telesa na Zemlji padajo s težnim pospeškom, zato je to tudi edini del nalog I. taksonomske stopnje. Postavka 18.a se tako sicer uvršča med

rdeče naloge, a je na sami meji z rumenimi nalogami, torej jo uspešno rešuje približno polovica populacije. Drugo vprašanje 18.b pri isti nalogi je med nalogami iz gibanja v letu 2014 med najslabše reševanimi, in je sicer še v modri skupini, a je na sami meji z nalogami nad modrim območjem; torej je to naloga, ki jo uspešno rešuje le 10 odstotkov najuspešnejših učencev na celotnem preizkusu. Vprašanje 18.b je izrazito produktivnega značaja, saj je potrebno povezavo med končno in povprečno hitrostjo uporabiti na konkretnem primeru, kar jo uvršča morda celo med naloge III. taksonomske stopnje, čeprav smo jo v PK uvrstili med naloge II. taksonomske stopnje. Kljub temu da je področje »gibanje« učencem precej domače, je ta povezava za njih izredno zahtevna, saj se vidi izrazit razkorak med uspešnostjo pri celotnem preizkusu najuspešnejših učencev in preostalih učencev (skok IT-ja iz vrednosti 0,26 za učence iz rdeče na 0,67 za učence iz modre skupine).

Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti po območjih za postavke iz nalog 18 in 19 (NPZ, 9. razred, 2014, N=4134). Barva stolpca ustreza učencem in učenkam območja enake barve, s sivo je označena uspešnost celotne populacije pri tej postavki.

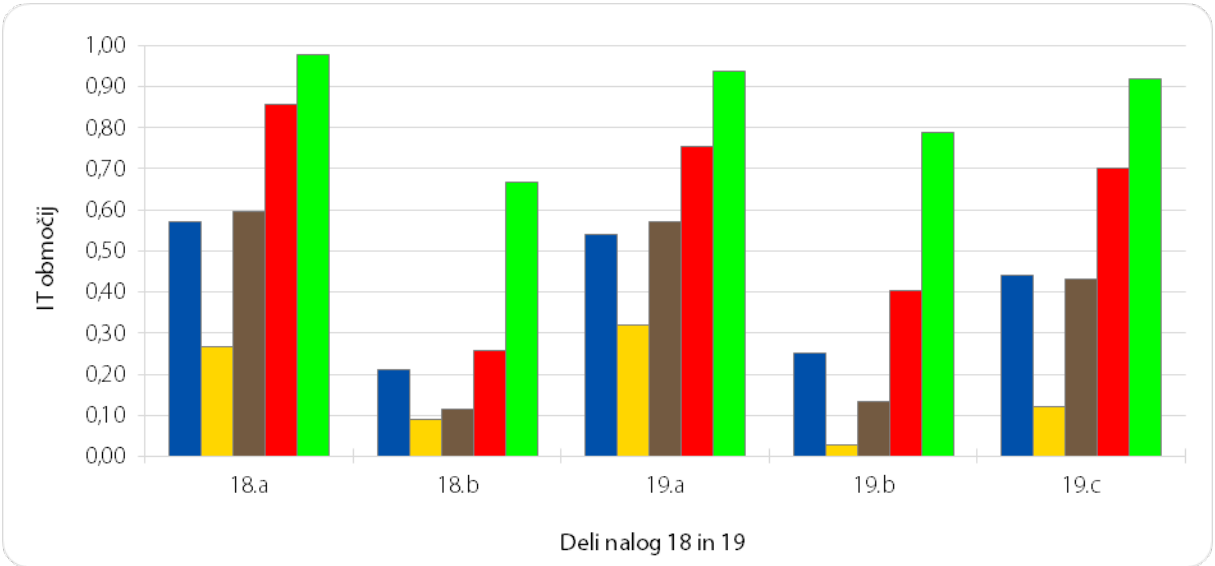

Barva stolpca ustreza učencem in učenkam območja enake barve, s sivo je označena uspešnost celotne populacije pri tej postavki.

Del naloge 19. b, ki je v povprečju tudi precej slabo reševan in je III. taksonomske stopnje, je za učence kljub temu povsem drugačen, saj se lepo vidi, kako uspešnost na celotnem preizkusu bolj uspešnih učencev postopno narašča od učencev iz zelene do učencev iz modre skupine. Tudi razkorak med učenci redeče (IT = 0,40) in modre skupine (IT = 0,79) je kljub veliki razliki skladen z razkoraki med uspešnostmi učencev ostalih barvnih skupin (slika 4.2.8.1.6, stolpci 19.b). Pomembna razlika med deloma nalog 18. b in 19. b je v tem, da je vprašanje o izračunu poti pri enakomerno pospešenem gibanju (19. b) mnogo bolj standardno kakor vprašanje o končni hitrosti na podlagi podatka o povprečni hitrosti (18. b). Rezultati nam tako pokažejo razliko med uspešnostjo v primeru, ko gre za uporabo sicer zahtevnejše, a standardne vsebine (19. b) in uporabo zahtevnejšega dela vsebin s področja »gibanje« v manj standardnem primeru (18. b). Bolj ko so učenci uspešni na celotnem preizkusu, z večjo uspešnostjo rešijo standardno nalogo, ki je prav zato, ker je standardna, lažje rešljiva tudi za tiste, ki morda niso supersposobni, a so dovolj pridni. Po drugi strani nestandardno nalogo zelo podobno dobro/slabo rešuje večina populacije, medtem ko jo najuspešnejši pri celotnem preizkusu, med katerimi mora biti statistično gledano tudi največ bolj nadarjenih, rešujejo le malo manj uspešno kakor ostale – tudi mnogo lažje – dele nalog s področja »gibanje«. Po drugi strani ja del naloge 19. a za PK presenetljivo dobro reševan, saj gre za računsko nalogo II. taksonomske stopnje, ki so jo učenci reševali s skoraj enako uspešnostjo kot nalogo 18. a, ki je videti znatno manj zahtevna. Ker sta vprašanji 19. a (čas iz hitrosti in pospeška) in 19. b (pot iz hitrosti in pospeška) podobni, a tako različno uspešno reševani (v grobem je uspešnost učencev pri 19. b enaka približno polovici uspešnosti pri 19. a), lahko iz te razlike sklepamo o tem, kako so se ju učenci najverjetneje lotili. Med enačbami na začetku preizkusa ja napisana enačba, ki pospešek povezuje s spremembo hitrosti in časom, v katerem ta sprememba nastane, medtem ko enačbe, ki bi direktno povezovala pot s hitrostjo in pospeškom, ni napisane. To pomeni, da si je potrebno za izračun poti v vprašanju 19. b pomagati z izračunanim časom iz vprašanja 19. b in s povprečno ali s končno hitrostjo, za kateri je na začetku preizkusa napisana enačba, s katero se izračuna pot med enakomerno pospešenim gibanjem. Veliko razliko med uspešnostjo obeh delov naloge naredi očitno prav ta razlika –

definicijska enačba za izračun pospeška, ki jo je potrebno malo obrniti, ali pa nestandardni način izračuna poti, ki zahteva razmislek v dveh korakih.

Pomemben podatek o znanju učencev in njihovem odnosu do NPZ-ja razkriva naloga 19. c. Čeprav je vprašanje postavljeno na konec 19. naloge, je od predhodnih delov popolnoma neodvisno. Kot je razvidno s slike 6, je uspešnost učencev vseh barvnih območij pri vprašanju 19. c znatno višja od uspešnosti pri delu 19. b, pri učencih zelene in rumene skupine približno štirikrat in za vse učence skupaj skoraj dvakrat. To pomeni, da učenci kljub temu da so del 19. b relativno slabo reševali, nadaljujejo z reševanjem naloge. Dejstvo, da kljub temu, da naletijo na vmesni del, ki je zahteven, zavzeto nadaljujejo z reševanjem naloge, daje slutiti, da so motivirani, da bi preizkus rešili čim bolje in da trditve, ki se občasno pojavljajo med učitelji, da se učenci preizkusov na NPZ-jih lotevajo »pišmeuhovsko«, najverjetneje ne držijo.

Preglednica 4.2.8.1.7: Podatki o dveh nalogah, kjer gre za pretvorbo enot iz km/h v m/s ali obratno. Obe nalogi sta odprti, II. taksonomske stopnje in se uvrščata med naloge rdeče skupine. V stolpcih od tretjega do sedmega so podane uspešnosti učencev iz posamezne značilne skupine pri posamezni nalogi, v sedmem stolpcu je povprečna uspešnost vseh učencev (tako imenovani indeks težavnosti IT).

Leto	Del naloge	Učenci iz območja:				IT
		zeleno	rumeno	rdeče	modro	
2012	17.1	0,30	0,62	0,91	0,97	0,59
2014	19.c	0,12	0,43	0,70	0,92	0,44

Pretvarjanje hitrosti iz km/h v m/s ali nasprotno preverjata nalogi **19. c** iz leta 2014 in prvi del naloge **17. a** (postavka 17.1) iz leta 2012 (preglednica 4.2.8.1.7). Nalogi sta v podrobnostih precej različni, čeprav obravnavata enako vsebino, enakomerno pojemajoče gibanje. V vprašanju 19. c direktno preverjamo pretvorbo hitrosti iz enote m/s v enoto km/h, medtem ko v vprašanju **17. a** leta 2012 posredno zahtevamo pretvorbo hitrosti iz km/h v m/s, saj od učencev zahtevamo, da narišejo graf hitrosti v odvisnosti od časa, začetna hitrost je podana v km/h, na navpični osi koordinatnega sistema ja hitrost podana v m/s. Tudi pri vrednotenju omenjenih postavk je bistvena razlika, saj pri 19. c zahtevamo točen odgovor 288 km/h, medtem ko pri postavki 17.1 v letu 2012 učenec dobi točko, če pravilno izračuna in zapiše 7,5 m/s ali če je iz grafa razvidno, da je hitrost med 7 in 8 m/s.

Zakaj je zgoraj napisano pomembno pri interpretaciji znanja učencev? Zato, ker lahko hitro pridemo do sklepov, ki so vse prej kot argumentirani. Poglejmo, kam nas prehitro sklepanje lahko pripelje. Oba dela nalog sta uvrščena med naloge v rdečem območju. Od tu sledi sklep, da uspešno pretvarja km/h v m/s in nasprotno približno četrtina populacije z najboljšimi dosežki na celotnem preizkusu. V grobem lahko rečemo, da so rezultati preverjanja tega delčka iz vsebin »gibanje« enaki v preverjanjih l. 2012 in l. 2014. Po drugi strani preglednica 4.2.8.1.7 kaže na prvi pogled precej drugačno sliko. Učenci so bili pri reševanju dela 17.1 leta 2012 bistveno uspešnejši od učencev pri delu **19. c** leta 2014. Na podlagi tega lahko sklepamo, da je znanje pretvarjanja hitrosti od leta 2012 do 2014 padlo za eno tretjino in da imamo močno navzdol obrnjen trend znanja. Ali pa, da je za učence pretvarjanje iz km/h v m/s »lažje« od pretvarjanja iz m/s v km/h. Iz prej napisanega vidimo, da sta formulaciji in vrednotenje obeh delov nalog tako različni, da o razlikah v znanju na podlagi rezultatov pri teh dveh nalogah žal ne moremo reči nič določenega. Tisto, na kar se lahko kljub vsemu opremo, je, da sta dela nalog uvrščena v enako barvno območje težavnosti nalog, torej lahko z dobršno mero zanesljivosti povemo le, da pretvarjanje enot za hitrost uspešno naredi približno četrtina populacije. Za odkrivanje razlik in sledenje trendom v znanju je potrebno primerjati enake ali skoraj enake naloge, vse ostalo je bolj ali manj utemeljeno ugibanje.

Preden sklenemo analizo, poglejmo primerjalno, ali se v rezultatih preizkusa 2014 pojavljajo kakšne skupne razlike ali podobnosti z rezultati preizkusov v letih 2007, 2008 in 2012. Primerjavo smo naredili tako, da smo poskušali najti primerljive naloge glede na cilje, ki jih je posamezna naloga preverjala, nato pa smo ugotavljali, katera skupina učencev (barvna območja) nalogo že uspešno reši. Najprej so zbrane naloge, pri katerih kažejo rezultati v letu 2014 podobno znanje, kot smo ga izmerili v preteklih letih. Pri tem opisa, kaj je skupno tem delom nalog, ne smemo jemati preozko, sicer »podobnih« nalog sploh ne bi bilo.

- Ločevanje med različnimi vrstami gibanja spada med zelene naloge: leta 2007 naloga **17. a**, leta 2008 nalogi **16. a** in **16. b**, leta 2012 naloga **6**, leta 2014 naloga 7 sicer v rumenem območju, toda tik pod mejo za v zeleno območje. Zahtevnost naloge 7 iz leta 2014 je objektivno višja od ostalih štirih nalog, ker je za pravilno rešitev naloge potrebno ugotoviti, katero gibanje predstavlja graf, za dve vrsti gibanja. Tako da je v tem elementu znanje učencev vsa leta stabilno – več kot tri četrtine učencev uspešno loči med različnimi vrstami gibanja.
- Strukturirane naloge spadajo praviloma v modro območje: leta 2007 naloga **17. c**, leta 2012 naloga **18**, ali v območje nad modrim: leta 2007 **14. b** in **20. b**, leta 2008 naloga **14** in leta 2012 naloga **12. b**. V preizkusu 2014 je pogojno strukturirana naloga le naloga 13, katere prva postavka (13.1) se uvršča v

modro območje, druga (13.2) pa v območje nad modrim, kar je v skladu z dosedanjimi meritvami.

- Naloge, kjer se neposredno ali posredno preverja poznavanje simbolov, s katerimi označujemo elemente v električnih krogih, se uvrstijo okoli rumenega območja, od zelenega: leta 2008 naloga **18. a**, preko rumenega: leta 2007 naloga **20. a** in leta 2014 naloga 10 do rdečega območja: leta 2012 naloga **19. a**.
- Pretvarjanje hitrosti iz km/h v m/s ali nasprotno nalogo uvrsti v rdeče območje: leta 2012 prvi del naloge **17. a** (postavka 17.1) in leta 2014 naloga 19. c.
- Iz slike sil zna merilo uspešno določiti približno polovica učencev, kar dokazujeta nalogi, ki se uvrščata v rumeno območje: leta 2008 naloga **12. a** in leta 2014 naloga 14. a.
- Uporaba pogoja za ravnovesje sil (prvi Newtonov zakon) za izračun oziroma določitev ene ali več sil uvršča nalogo v modro območje: leta 2007 nalogi **13. b** in **14. a**, leta 2008 nalogi **5** in **12. b**, leta 2014 naloga 14. c, v enem primeru pa celo v območje nad modrim: leta 2012 naloga **12. b**.
- Izračun poti pri enakomerno pospešenem gibanju nalogo uvrsti v modro območje: leta 2007 naloga **17. c**, leta 2008 naloga **16. c** in leta 2014 naloga 19. b.
- Uporaba enačbe $P = UI$ je nalogo **20. b** iz leta 2007 uvrstila v modro območje, podobno nalogo **19. b** v letu 2012 v rdeče območje in podobno nalogo 20. b iz leta 2014 ponovno v modro območje.
- Uporaba izreka o delitvi tokov (prvi Kirchhoffov izrek) za izračun enega od tokov uvršča naloge večinoma v modro območje: leta 2007 naloga **11**, leta 2012 naloga **20. b** in leta 2014 naloga 20. c, ali celo v območje nad modrim: leta 2008 naloga **20. b**.

Kakor vidimo, se izmerjeno znanje učencev pri mnogih podobnih nalogah v letih 2007, 2008, 2012 in 2014 ne spreminja zaznavno. To je ena plat medalje. Pri nekaterih nalogah, ki so vsaj približno vsebinsko podobne, smo izmerili spremembe, ki jih naštevamo v dveh skupinah, najprej naloge, pri katerih učenci v preizkusu iz leta 2014 kažejo več znanja, nato še naloge, pri katerih je videti manj znanja v preizkusu iz leta 2014 kakor v preizkusih prejšnjih let.

Med nalogami, kjer so leta 2014 učenci uspešnejši kakor v preteklih letih, sta dve, kjer večja uspešnost verjetno ni vezana na večje znanje fizikalnih vsebin, ampak je verjetno posledica drugačne formulacije naloge:

- Leta 2012 smo v *Letnem poročilu* zapisali: »Pretvarjanje mase v težo se je dvakrat uvrstilo v modro območje: leta 2008 naloga **13. c** in 2012 naloga **3**. Pričakovati bi bilo, da so učenci in učenke pri tej pretvorbi bolj uspešni, a očitno je k manjši uspešnosti obakrat pripomoglo to, da je bilo vprašanje sestavljeno in je bila pretvorba le del poti do rešitve.« Izbirna naloga 2 v letu 2014 neposredno preverja pretvorbo mase v težo in je nedvoumno uvrščena v zeleno območje ter spada med najbolje reševane naloge leta 2014. To je povsem v skladu s komentarjem iz leta 2012, kjer smo izrazili presenečenje nad nizko uspešnostjo pri enaki pretvorbi v preizkusih leta 2008 in 2012. Preskok iz modrega v zeleno območje bi lahko kazal velik porast znanja, a verjetno gre razloge iskati prej v tem, da v nalogi 2 sprašujemo samo in neposredno po pretvorbi mase v težo, poleg tega je naloga izbirnega tipa, zato visoka uspešnost v primerjavi s podobnima nalogama v letih 2008 in 2012 ne pomeni nujno velikega skoka v znanju.
- Leta 2012 smo zapisali tudi: »Uporaba odvisnosti tlaka od površine pri konstantni sili uvršča nalogo v modro območje: 2007 naloga **14. c** in 2012 naloga **13. b**.«, a leta 2014 so učenci nalogo 5, ki preverja podoben cilj, reševali mnogo uspešneje, saj se naloga uvršča v rumeno območje. Naloga 5 iz leta 2014 je reševana mnogo uspešneje morda zato, ker ni del daljše sestavljene naloge, kakor sta preostali dve, in ker preverja odvisnost tlaka od površine na neposreden način, in to na primeru, ki je za učence lahko predstavljiv. Poleg tega obstaja velika verjetnost, da so 5. nalogi podoben poskus naredili pri pouku.

Sledijo tri naloge, ki so se v letu 2014 uvrstile v rdeče območje, medtem ko so se približno podobne naloge prej praviloma uvrščale v modro območje, torej sprememba uspešnosti ni zelo velika:

- Pretvarjanje med Celzijevo in Kelvinovo skalo je nalogo 17. a iz leta 2014 postavilo v rdeče območje, medtem ko je podobna naloga **6** iz leta 2008, kjer je pretvarjanje med skalama le del naloge, uvrščena v modro območje.
- Povezava med spremembo temperature in spremembo notranje energije je nalogo **5** leta 2007 postavilo v modro območje, medtem ko je naloga 17. c iz leta 2014 uvrščena v rdeče območje. Ob tem ne gre spregledati, da je naloga iz leta 2007 ocenjena kot naloga III. taksonomske stopnje, naloga iz leta 2014 pa kot naloga I. taksonomske stopnje.
- Naloga 11 iz leta 2014 je uvrščena v rdeče območje kljub temu, da je III. taksonomske stopnje in da jo je PK ocenila kot zelo zahtevno, medtem ko so se podobne naloge, večinoma II. kognitivne stopnje, prej uvrščale v modro območje: leta 2007 naloga **11** in leta 2012 nalogi **20. b** in **20. c**. V vseh primerih gre za

kvantitativno obravnavo zaporedno vezanih elementov v električnem krogu. Pri tej nalogi je morda res videti več znanja v letu 2014 kakor v preteklih letih.

Izrazito večjo uspešnost glede na podobne naloge iz preteklih preizkusov so učenci leta 2014 pokazali pri dveh nalogah:

- Pravilna kvalitativna uporaba ohranitve mehanske energije je nalogo 6 iz leta 2014 postavila v rumeno območje, medtem ko je kvantitativna uporaba ohranitve mehanske energije nalogi **15. a** iz leta 2007 in **15. b** iz leta 2012 postavila v modro oziroma nalogo **15. b** iz leta 2007 v rdeče območje. Čeprav je naloga iz leta 2014 II. taksonomske stopnje in so vse naloge iz prejšnjih let III., je poglavitna razlika v tem, ali gre za kvalitativno ali kvantitativno vprašanje. Žal iz primerjave ne moremo nedvoumno potrditi spremembe v znanju učencev, čeravno je videti, da glede uporabe zakona o ohranitvi mehanske energije učenci v letu 2014 izkazujejo več znanja kakor v preteklih letih.
- Prav poseben primer je naloga 12. a iz leta 2014, ki se je uvrstila v zeleno območje, v primerjavi z nalogo **1** iz leta 2008, ki se je uvrstila med naloge nad modrim območjem. Nalogi sta obe izbirnega tipa, naloga iz leta 2014 je ocenjena kot II. taksonomske stopnje, naloga iz leta 2008 pa kot I. Videti je kot ogromen skok v poznavanju hitrosti zvoka v zraku, a podrobnejša analiza razkrije, da je vsaj del razlike potrebno pripisati besedilu naloge, del pa tudi temu, da gre v enem primeru za kvalitativno, v drugem pa za kvantitativno vprašanje. Velika uspešnost leta 2014 ni presenečenje, ampak potrjuje ugotovitve iz leta 2008, da so **1.** nalogo tega leta učenci slabo reševali, ker pojma »prazen prostor« večinoma niso razumeli kot vakuum, temveč kot prostor, kjer ni ovir. Torej o trendu znanja tudi tu ne moremo nedvoumno govoriti, vsekakor pa učenci očitno dobro vedo, da se zvok širi počasneje od svetlobe.

Manjšo uspešnost kakor v preteklih preizkusih učenci v letu 2012 dosegajo pri navedenih nalogah.

- Leta 2012 smo ugotavljali: »Naloge iz astronomskih tem so bile v letih 2007 (naloga **18**) in 2008 (naloga **8**) uvrščene v rumeno območje, medtem ko je naloga **8** v letu 2012 uvrščena v rdeče območje.«. V letu 2014 lahko dodamo, da sta bili nalogi 8 in 9 iz astronomskih tem uvrščeni nad modro območje, čeprav sta obe I. taksonomske stopnje. Seveda ne moremo sklepati, da znanje iz poglavja »Vesolje« pada, saj gre za povsem različne naloge, predvsem se izkazuje, da si učenci ne zapomnijo faktografskih podatkov, še posebej ne tistih, ki se jih omenja redko, na primer lastnosti kometov ali kaj je odkril Galilej.
- Naloga 1 iz leta 2014, ki preverja poznavanje odboja svetlobe na ravnem zrcalu in premočrtnega širjenja svetlobe, je uvrščena v območje nad modrim, medtem ko je podobna naloga **1** iz leta 2012, ki preverja predvsem premočrtno širjenje svetlobe v povezavo z nastankom sence, uvrščena v zeleno območje.
- Naloga 19. a iz leta 2014 je uvrščena v rdeče območje, medtem ko je naloga **17. b** iz leta 2012 uvrščena v rumeno območje. Obe nalogi vsebinsko pokrivata enakomerno pojemajoče gibanje, pri nalogi iz leta 2012 je bila dodatna težavnost za učence dogovor na moderaciji o vrednotenju, da pozitivne vrednosti pospeška, ki je med pojemajočim gibanjem negativen, ne bomo šteli kot pravilni odgovor, tudi če je po absolutni vrednosti pravilen in je napaka le v predznaku.

Videti je, da je nekaj več nalog, kjer je znanje v letu 2014 večje kakor v letih pred tem, a so razlike majhne, poleg tega je precej bolj uspešno reševanih podobnih nalog bolje reševanih prej zaradi malenkost drugačnega vprašanja, kakor pa zaradi objektivno več znanja fizike v populaciji. Ker je za leto 2014 videti, kot da kažejo učenci malo več znanja iz fizike, a je bilo leta 2012 videti, kakor da ga kažejo malo manj, je na koncu videti, da se znanje fizike v zadnjih sedmih letih ne spreminja prav dosti.

Morda je v zvezi s samimi preizkusi zanimivo povedati še to, da je bil razpon »znanja« od najlažje (to je najboljše reševana) do najtežje (to je najslabše reševana) naloge oziroma dela naloge leta 2007 3,35 enot[11], leta 2008 5,1 enote in leta 2012 4,4 enote, vendar se je med letoma 2008 in 2012 malenkost spremenil način računanja ICC-krivulj, tako da bi bil interval, primerljiv s tistim iz leta 2007 ali 2008, leta 2012 širok 4,7 enote. Leta 2014 je celo po novi metodologiji ta razpon 5,9 enote, kar kaže na dobro sestavljen preizkus, saj večji razpon načeloma pomeni večjo občutljivost preizkusa in s tem večjo zanesljivost rezultatov oziroma bolj kakovosten preizkus.

[11] Določanje enote na vodoravni osi ICC-krivulj je rezultat statistične obdelave, o kateri več informacij lahko da dr. Gašper Cankar na Ric-u.

Sklepne ugotovitve

Ker je bilo merjenje znanje fizike letos opravljeno že četrtič (na NPZ-jih v letih 2007, 2008, 2012 in 2014), se samo po sebi kot najbolj zanimivo postavlja vprašanje primerjave znanja letos z znanjem, izmerjenim na preteklih preizkusih. Ključno vprašanje je, ali lahko ugotovimo »trend znanja« in če ga lahko, kam kaže.

Na žalost je kljub veliki količini zelo podobnih vrednosti parametrov, s katerimi globalno opisujemo posamezne preizkuse, zelo težko zanesljivo primerjati izmerjeno znanje. Težava je, kot večkrat ponavljamo, da je videti, da že majhne spremembe v formulaciji naloge ali v navodilih za vrednotenje znatno vplivajo na uspešnost reševanja. Zgled, ki osvetli problem, najdemo tudi v preizkusu iz leta 2014 – gre za pretvarjanje mase v težo:

- Leta 2008 smo v nalogi 13 za vprašanjem b) »Kolikšna je masa vode v akvariju?« v delu c) vprašali »Kolikšna je teža vode v akvariju?«. Nalogo **13. c** so učenci v povprečju rešili z uspešnostjo 0,31, skupina učencev okoli 75. kvantila (po uspehu meja treh četrtin učencev – rdeče območje) pa z uspešnostjo 0,54.
- Leta 2012 je pretvarjanje mase v težo posredno vključeno v nalogo **3**, ki so jo učenci rešili s povprečno uspešnostjo 0,18, skupina najuspešnejših učencev nad 90. kvantilom (modro območje) pa z uspešnostjo 0,62.
- Leta 2014 so učenci v nalogi 2 izbirnega tipa iz podatka o masi kovčka 15 kg iz ponujenih odgovorov s povprečno uspešnostjo 0,85 izbrali pravilni odgovor, že skupina učencev okoli 25. kvantila (po uspehu meja prve četrtine učencev – zeleno območje) je odgovorila z uspešnostjo 0,75.

Na prvi je videti, da zna populacija v letu 2014 dosti bolje pretvarjati maso v težo, kakor generacije pred letom 2014. A omenjene tri naloge so glede konteksta tako različne med seboj, da trenda znanja ne moremo zanesljivo določiti. Naloga v preizkusu letu 2014 je direktna »Kolikšna je teža kovčka?«. Naloga v preizkusu leta 2012 vsebuje sliko silomerov

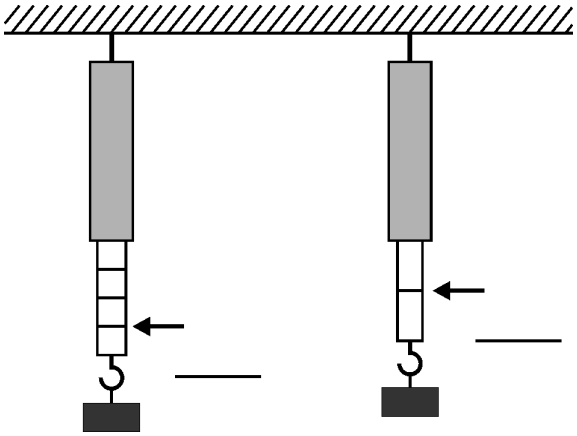

in od učencev zahteva, da maso 100 g pretvorijo v silo ter na sliki označijo velikost sile, ki jo predstavlja enota na vsakem silomeru. Zaradi kombinacije masa – silomer – slika, je naloga **3** iz leta 2012 od naloge 2 iz leta 2014 neprimerno zahtevnejša. Podobno je z nalogo **13** iz leta 2008, kjer morajo učenci v delu a) izračunati prostornino akvarija, nato v delu b) maso vode v akvariju in šele v delu c) težo vode v akvariju. Kot se izkazuje v več nalogah v vseh letih, je računanje prostornine in še bolj pretvarjanje enot tako za prostornino kot za površino za učence zelo zahtevno. Ker je pretvarjanje mase v težo šele tretji korak v nalogi, ni nepričakovano, da mnogo učencev do tja sploh ni prišlo. Vse napisano le potrjuje prejšnje misli, da je o trendih znanja težko govoriti in da je pravzaprav edini pravi način za določanje trendov uporaba povsem enakih nalog v preizkusih različnih let.

Kaj smo se iz meritev leta 2014 novega naučili oziroma kaj od tistega, kar smo zapisali v preteklih letih, smo potrdili in kaj moramo ponovno premisliti?

V letnih poročilih iz preteklih let smo ugotavljali, da je večina populacije (učenci v zelenem in rumenem območju) uspešna pri reševanju nalog, kjer izkazujejo predvsem reproduktivno znanje in kjer lahko izbirajo med ponujenimi odgovori. Tudi preizkus iz leta 2014 te ugotovitve potrjuje. Med štirimi nalogami v zelenem območju so tri izbirnega tipa (2, 12. a in 12. b), pri četrti je potrebno iz skice prebrati napetost vira (20. a). Med sedmimi nalogami iz rumenega območja so tri pravega izbirnega tipa (5, 6 in 15. a), ena, kjer učenec odgovor sicer napiše, a izbira iz omejenega nabora danih možnosti (7), in tri odprtega tipa (10, 14. a in 14. b). Med tremi odprtimi nalogami ena zahteva risanje simbola za upornik, kar je zagotovo reproduktivno znanje, saj gre za to, ali se učenec spomni, kakšen je ta simbol, ali ne. Poleg tega smo iz ne-izbiranja ponujenih napačnih odgovorov še pri dveh nalogah izbirnega tipa (8 in 9) ugotovili, da za celotno populacijo velja, da vedo, da Galilej ni odkril vode na Luni, in da iz opisa nebesnega telesa prepoznajo, da telo ni satelit. Od skupno 10 nalog izbirnega tipa jih je torej z (reproduktivnim) znanjem večine populacije povezanih kar 8. Nalogi, ki izkazujeta bolj produktivno znanje, sta med

vsemi 11 nalogami, ki jih uspešno rešujejo učenci zelenega in rumenega območja le dve (14. a in 14. b). Za spodnjo polovico populacije po skupnem uspehu na preizkusu iz leta 2014 torej ostaja znanje predvsem na stopnji prepoznavanja in kvalitativnega reševanja problemov.

Kot je razvidno iz opisov območij, šele zgornja četrtina učencev (rdeče območje) uspešno rešuje tudi lažje računske naloge (3, 16. b, 17. a, 17. b, 19. a in 19. b) ter uporablja fizikalne koncepte pri preprostih kvalitativnih nalogah, recimo, analiza možnih izidov meritev v električnem krogu (11), povezava med spremembo notranje energije in spremembo temperature (17. c) ali povezava med prostim padom in težnim pospeškom (18. a). Tudi to stanje je skladno z ugotovitvami preteklih let.

Glede tega, česa večina učencev ne zna oziroma kaj jim povzroča največ težav, so nekatere ugotovitve skladne z ugotovitvami preteklih let. Čeprav je bila v preizkusu leta 2014 le ena naloga (13), ki ji vsaj pogojno lahko rečemo strukturirana, nizka uspešnost pri nalogi potrjuje, da so strukturirane naloge za učence ob koncu osnovne šole izjemno slabo rešljive. Podobno se izkazuje, da so problematične naloge, v katerih do pravilnega odgovora učenci pridejo le ob natančnem branju besedila naloge in temeljitem premisleku o pojavu oziroma opisanem dogajanju. V letu 2012 je tak primer naloga **15. c**, kjer smo spraševali o razlogu za energijske izgube vozička na tirih, v letu 2008, denimo, naloga **7**, kjer se kinetična energija spreminja zaradi spremembe mase, in naloga **1**, kjer je bilo za učence »usodno« neprepoznavanje pojma »prazen prostor« kot vakuuma, ali v letu 2007 naloga **20. b**, kjer je bilo ključno, da sprašujemo po skupnem toku skozi žarnici, kar so mnogi učenci očitno spregledali. V letu 2014 je tak primer naloga 16, kjer so učenci od štirih delov le vprašanje 16. b, kolikšna je rezultanta sil na sani, reševali dokaj uspešno (povprečna uspešnost je bila 0,46, naloga je uvrščena v rdeče območje). Ostala vprašanja niso vsebinsko zelo zahtevana, a potrebno je natančno premisliti o tem, kako je z delom, ki ga opravi zunanja sila, in z delom, ki ga prejme telo, če je poleg zunanje potisne/vlečne sile prisotno tudi trenje. Ta dodatni element je ostale tri dele naloge (16. a, 16. c in 16. d) postavil v območje nad modrim, torej nalog ni uspešno reševalo niti na celotnem preizkusu najuspešnejših 10 % učencev. Tudi v letu 2014 lahko torej potrdimo, da za celotno populacijo velja, da je nestandardna naloga (v smislu, da ni podobna nalogam, ki jih pogosto srečajo pri pouku) praviloma nerešljiva.

Kot v preteklih letih se izkazuje, da imajo učenci težave s pretvarjanjem enot, še posebej, kadar je neposredno ali posredno v pretvarjanje vključeno pretvarjanje enot za prostornino ali površino. V letu 2014 je tak primer naloga 4, v preteklih letih jih je bilo kar nekaj, leta 2012 naloga **13** in deloma naloga **12**, leta 2008 naloga **13** ter leta 2007 deli naloge **14**.

To so torej ugotovitve, ki so skladne z ugotovitvami prejšnjih let in potrjujejo celovito sliko, ki jo imamo o znanju fizike ob zaključku osnovnega šolanja. Nekaj smo se letos vendarle naučili novega.

PK sta neprijetno presenetili nalogi 8 in 9 oziroma majhna uspešnost učencev pri teh dveh reproduktivnih nalogah izbirnega tipa iz vsebine vesolje. Nalogi sta taksonomsko »lahki«, gre za poznavanje dejstev. Videti je, da si učenci ne zapomnijo ali se niti ne naučijo določenih podatkov, ki jih srečajo pri pouku. Na to v preteklih letih nismo bili tako pozorni oziroma nismo naleteli na tako očitne primere, kot sta omenjeni nalogi. Po eni strani bi moralo biti pričakovano, da so podatki kot, kakšne so značilnosti kometa v primerjavi z ostalimi nebesnimi telesi (8) ali kaj je odkril Galilej (9), za učence nezanimivi, saj jih lahko po potrebi poiščejo v virih. Po drugi strani je videti, da učenci ne znajo presoditi, kateri podatki so manj in kateri bolj pomembni, tako da bi lahko bil napotek učiteljem, da učence med poukom izraziteje opozorijo, kateri podatki so tako za razumevanje narave kot za splošno izobrazbo bolj pomembni in kateri so manj. Med pomembnejše verjetno sodi gostota vode, hitrost svetlobe in zvoka v zraku, vrednost težnega pospeška in morda še kaj. Med manj pomembne sodijo morda specifične toplote snovi, razen morda za vodo, imena ljudi, ki so kaj odkrili, in podobno. Kako pomembno je pomnjenje imen Luninih men, vrednosti specifične toplote vode, razlikovanje med zvezdo ali planetom ali galaksijo in podobno, je težje presoditi. Ker učenci nimajo lastnega občutka o pomembnosti posameznih podatkov, bi bilo dobro, da jih učitelji usmerjajo. Kar se tiče preverjanja znanja v okviru NPZ-ja, tudi pogled nazaj pokaže, da si faktografskih podatkov učenci pogosto ne zapomnijo. Primer so, recimo, imena Luninih men (naloga **18.2** iz leta 2007), velikostni redi razdalj raznih nebesnih teles od Zemlje (naloga **9** iz leta 2008), na nek način tudi definicija specifične toplote na konkretnem primeru železa (naloga **4** iz leta 2012).

Naslednja ugotovitev, ki je na nek način nova, je, da je za uspešnost naloge pogosto bolj kot vsebinsko področje pomembna formulacija naloge oziroma kontekst, v katerem nekaj sprašujemo. Kratko neposredno vprašanje o čemerkoli je praviloma dosti uspešneje reševano od preverjanja enakega cilja v kontekstu neke daljše naloge ali obsežnejšega konteksta naloge. To dejstvo je izredno pomembno predvsem pri ugotavljanju trendov znanja. Kar lahko z gotovostjo trdimo, je, da je trende mogoče ugotavljati le na podlagi uspešnosti pri enakih nalogah v preizkusih v različnih letih. Vse ostalo je zgolj subjektivna ocena, ki se lahko zelo spreminja od avtorja do avtorja, ki sklepa iz istih podatkov.

Poročilo zaključujemo z optimistično napovedjo, da bomo, ker je sedaj odpisanih že 80 nalog iz fizike, kar predstavlja kolikor toliko dovolj veliko zbirko nalog, v prihodnjih preizkusih laže vključevali posamezne naloge iz preteklih let in tako morda le ugotavljali tudi morebitne trende znanja.

1. Slika kaže tloris hodnika, ki ima na eni steni zrcalo. V točki M stoji Matija. S številkami so označene fotografije, obešene na steno, ki je nasproti zrcala.

   Obkroži vse fotografije, ki jih Matija vidi v zrcalu.

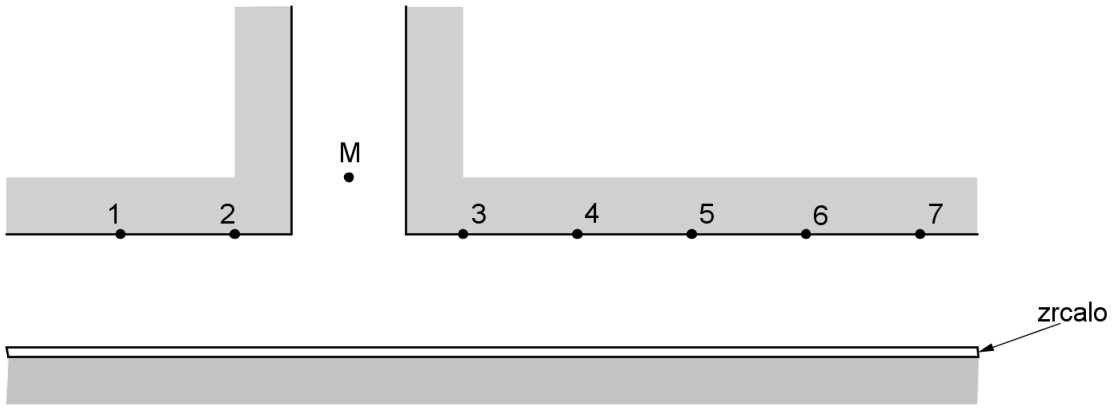

(1 točka)

2. Na letalo lahko vzameš kovček z maso 15 kg. Kolikšna je teža kovčka?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A 0,15 N.

   B 15 N.

   C 150 N.

   D 150 kN.

(1 točka)

3. Voznik natoči v rezervoar tovornjaka 500 litrov nafte. Kolikšna je masa nafte v rezervoarju tovornjaka? Gostota nafte je 0,8 $\frac{kg}{dm^3}$.

   Odgovor: _____

(1 točka)

4. Katera od spodnjih trditev je pravilna?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A 10^5 bar $= 1$ Pa.

B $10\frac{N}{m^2} = 10$ Pa.

C $1\frac{N}{dm^2} = 1$ Pa.

D 1 bar $= 10^3$ Pa.

(1 točka)

5. Na sliki je narisana lesena deska, ki ima s številkami 1, 2 in 3 označene osnovne ploskve. Na katero ploskev moramo postaviti desko, da bo tlak v tleh pod desko največji?

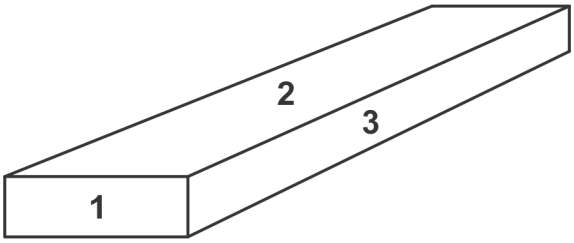

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Na ploskev številka 1.

B Na ploskev številka 2.

C Na ploskev številka 3.

D Iz slike se tega ne da ugotoviti.

(1 točka)

6. Marko spusti kamen, da pada proti tlom. Katera trditev velja, tik preden kamen pade na tla?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Kamen ima največjo kinetično energijo in najmanjšo potencialno energijo.

B Kamen ima največjo kinetično energijo in največjo potencialno energijo.

C Kamen ima najmanjšo kinetično energijo in največjo potencialno energijo.

D Kamen ima najmanjšo kinetično energijo in najmanjšo potencialno energijo.

(1 točka)

7. Grafa prikazujeta dve različni gibanji. Pod vsakim grafom zapiši, za katero vrsto gibanja gre. Odgovore izbiraj med: mirovanje, enakomerno gibanje, enakomerno pospešeno gibanje, enakomerno pojemajoče gibanje, neenakomerno pospešeno gibanje.

a)

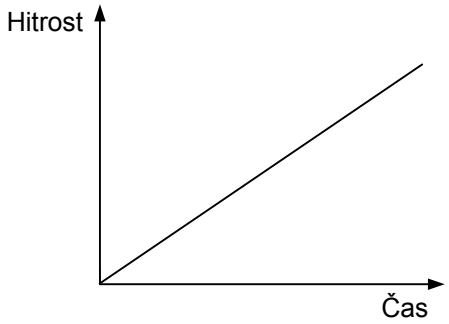

Odgovor: _____

b)

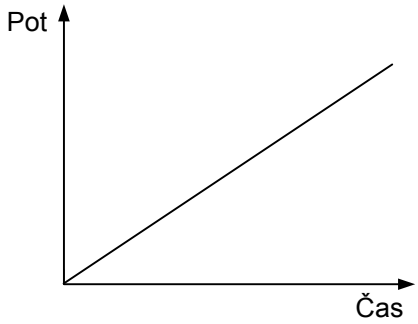

Odgovor: _____

(1 točka)

8. Majhno nebesno telo ima naslednje značilnosti: tir je zelo sploščena elipsa, sestavljen je iz majhnih trdnih delcev, ki so zlepljeni v zmes ledu in prahu, v prisončju se zelo približa Soncu. Kaj je opisano telo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Asteroid.

B Komet.

C Meteorit.

D Satelit.

(1 točka)

9. Galileo Galilei je izdelal daljnogled in z njim opazoval nebo. Katero od odkritij spodaj je njegovo znano odkritje?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Planeti krožijo okrog Sonca po tirnicah v obliki elipse.

B Sonce je središče našega Osončja.

C Jupiter ima lune.

D Na Luni je voda.

(1 točka)

10. Na prazno mesto v shemo spodaj vriši simbol za upornik.

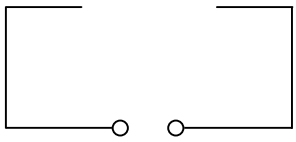

(1 točka)

11. Janko je najprej sestavil električni krog z baterijo in eno žarnico. Z ampermetrom je meril električni tok skozi žarnico, z voltmetrom pa napetost med priključkoma žarnice, kakor kaže slika A. Nato je v vezje dodal še eno enako žarnico, kakor kaže slika B. Obakrat je zapisal rezultate meritev.

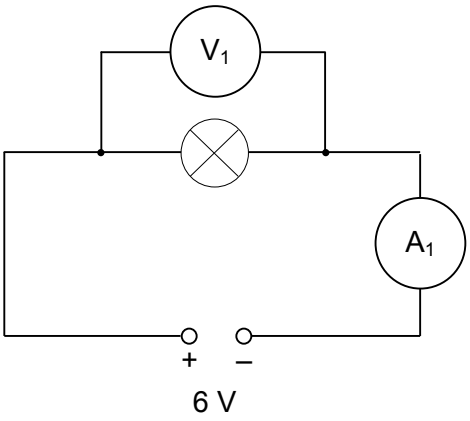

Slika A

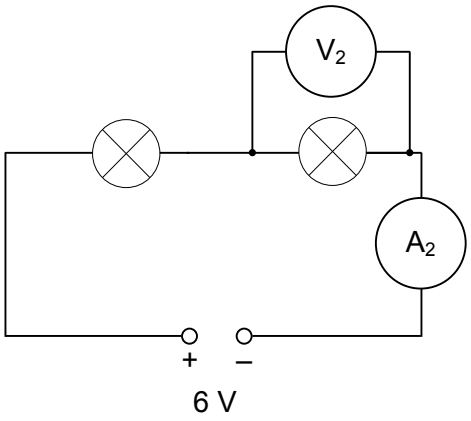

Slika B

Med trditvami spodaj je lahko le ena rezultat Jankovih meritev. Katera je ta trditev? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Voltmeter V_1 je kazal 6 V, ampermeter A_2 pa 0,2 A.

B Ampermeter A_1 je kazal 0,1 A, voltmeter V_2 pa 6 V.

C Voltmeter V_1 je kazal 3 V, voltmeter V_2 pa 6 V.

D Ampermeter A_1 je kazal 0,1 A, ampermeter A_2 pa 0,2 A.

(1 točka)

12. Izstrelitev rakete je veličasten dogodek, ki ga zaradi varnosti gledalci opazujejo z razdalje nekaj kilometrov. Ko se motorji rakete prižgejo in gledalci vidijo, da se raketa dvigne, hrupa motorjev še ne slišijo. Močan zvok zaslišijo šele čez dvajset sekund. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

12. a) Zakaj gledalci hrup motorjev zaslišijo šele dvajset sekund po vžigu motorjev?

A Ker površje Zemlje ni ravno.

B Ker zvok potuje počasneje od svetlobe.

C Ker raketa šele čez dvajset sekund vklopi zvok.

D Ker motorji oddajajo zvok samo navpično navzdol.

(1 točka)

12. b) Zvok, ki ga oddajajo motorji, se po zraku

A širi samo v vodoravni smeri.

B širi samo v navpični smeri.

C širi v vse smeri.

D ne širi.

(1 točka)

13. Na sliki so prikazani simbol za zbiralno lečo, predmet in slika predmeta. Grafično določi in na sliki označi obe gorišči leče.

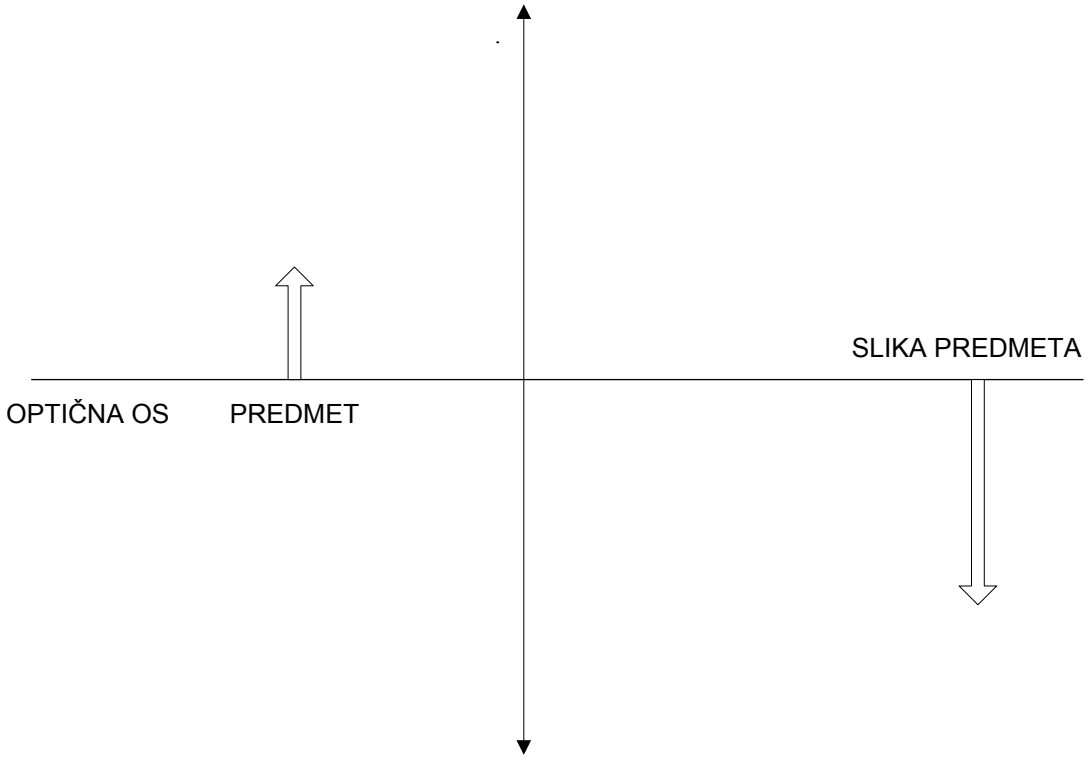

(2 točki)

14. Neža in Katarina vlečeta vagonček po ravnem tiru. Sili sta narisani v merilu. Neža vleče s silo $100\ \mathrm{N}$.

14. a) Določi merilo, v katerem sta narisani sili: $1\ \mathrm{cm}$ pomeni _____

(1 točka)

14. b) Nariši silo, s katero bi moral vleči Jure enak vagonček po vzporednem tiru, da bi se oba vagončka ves čas gibala en ob drugem.

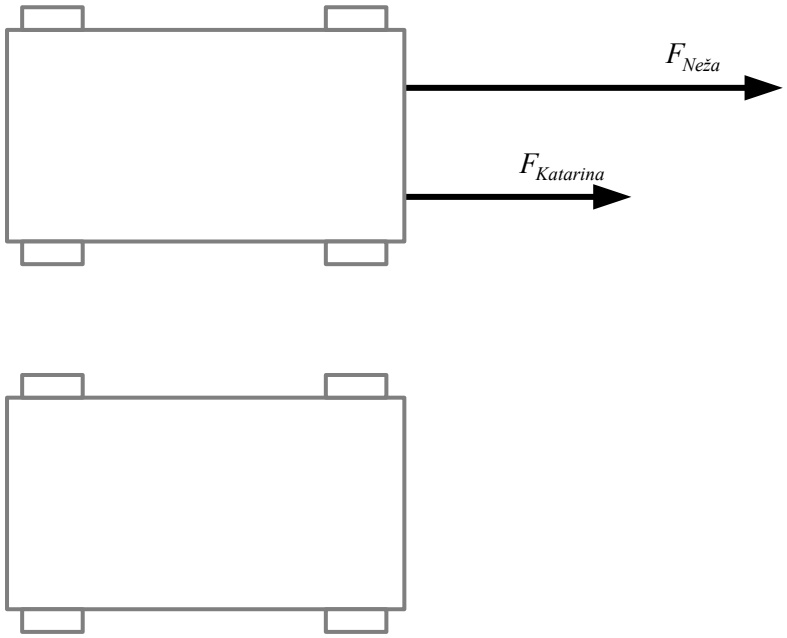

(1 točka)

14. c) Kolikšna sila trenja bi morala delovati na Juretov vagonček, da bi se gibal enakomerno?

Odgovor: _____

(1 točka)

15. Anja je dala v posodo z vodo kuhano jajce. Jajce je potonilo. Potem je vodi dodajala sol in sproti mešala tako dolgo, da je jajce začelo lebdeti.

15. a) Zakaj je jajce začelo lebdeti?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Ker se je povečala teža jajca.

B Ker se je zmanjšala teža jajca.

C Ker se je povečala sila vzgona na jajce.

D Ker se je zmanjšala sila vzgona na jajce.

(1 točka)

15. b) Za opisani poskus v kvadratke spodaj vpiši pravilni znak $>$ ali $<$ ali $=$.

gostota slane vode, ko jajce lebdi ☐ povprečna gostota kuhanega jajca

gostota neslane vode ☐ povprečna gostota kuhanega jajca

(1 točka)

16. Miha pred seboj potiska sani s silo $70\ \mathrm{N}$ v smeri gibanja po vodoravnih tleh. Na sani deluje tudi sila trenja $20\ \mathrm{N}$.

16. a) Koliko dela opravi Miha na poti 5 metrov?

Odgovor: _____

(1 točka)

16. b) Kolikšna je rezultanta sil na sani med potiskanjem?

Odgovor: _____

(1 točka)

16. c) Kolikšno kinetično energijo imajo sani v trenutku, ko jih Miha po 5 metrih potiskanja spusti?

Odgovor: _____

(1 točka)

16. d) Ko Miha spusti sani, se zaradi trenja po določenem času ustavijo. Kolikšno pot opravijo med ustavljanjem?

Odgovor: _____

(1 točka)

17. V učilnici fizike imamo dva termometra. Nekega dne je Andrej zjutraj odčital temperaturo $18\ °C$ na termometru s Celzijevo lestvico, Anja pa ob koncu pouka $297\ K$ na termometru s Kelvinovo lestvico.

17. a) Koliko $°C$ je ob koncu pouka kazal termometer s Celzijevo temperaturno lestvico?

Odgovor: _____

(1 točka)

17. b) Za koliko K se je od zjutraj do konca pouka spremenila temperatura v razredu?

Odgovor: _____

(1 točka)

17. c) Katera energija se je termometroma čez dan spremenila?

Odgovor: _____

(1 točka)

18. Zrelo jabolko prosto pade z drevesa.

18. a) Kolikšen je pospešek padanja jabolka?

Odgovor: _____

(1 točka)

18. b) Povprečna hitrost jabolka med padanjem je $3\ \frac{m}{s}$. Kolikšna je končna hitrost jabolka, tik preden pade na tla?

Odgovor: _____

(1 točka)

19. Letalo se s hitrostjo $80\ \frac{m}{s}$ dotakne tal pristajalne steze. Med gibanjem po stezi letalo enakomerno zavira s pojemkom $2{,}5\ \frac{m}{s^2}$.

19. a) V kolikšnem času se letalo ustavi?

Odgovor: _____

(1 točka)

19. b) Kolikšno pot opravi letalo med ustavljanjem na pristajalni stezi?

Odgovor: _____

(1 točka)

19. c) S kolikšno hitrostjo v kilometrih na uro se letalo dotakne tal?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. V vezje vežemo dve različni žarnici, kot kaže shema.

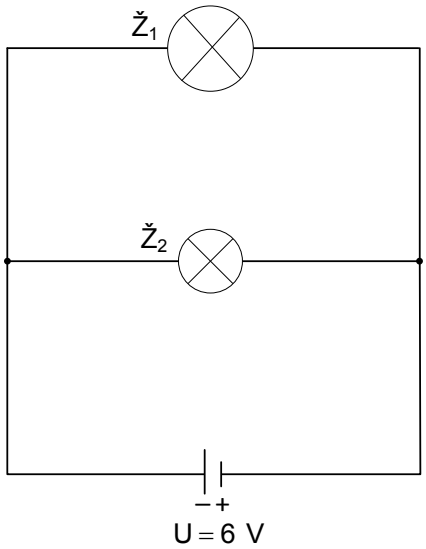

20. a) Kolikšna je napetost baterije?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. b) Kolikšna je moč žarnice $Ž_1$, če skozenjo teče tok $0{,}5\ A$?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. c) Kolikšen tok teče skozi drugo žarnico $Ž_2$, če baterija poganja tok $0{,}6\ A$?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. d) Kolikšno je razmerje uporov žarnic $Ž_1$ in $Ž_2$?

Odgovor: _____

(1 točka)

Skupno število točk: 36

4.2.9 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

4.2.9.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz glasbene umetnosti v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri glasbeni umetnosti, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po regijah,.9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, glasbena umetnost, 9. razred

4.2.9.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **iz glasbene umetnosti v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišče za pripravo preizkusov znanja je bil *Učni načrt. Program osnovna šola. Glasbena vzgoja* (MŠŠ, ZRSŠ, Ljubljana, 2011). Sistem pisnega preverjanja znanja učencev pri NPZ-ju ne omogoča preverjanja vseh učnih ciljev in standardov znanja, opredeljenih v učnem načrtu. Nepreverjeno ostaja celotno dejavnostno področje *Izvajanje*.

Pisni preizkus obsega 33 nalog, s katerimi smo preverjali glasbeno znanje in sposobnosti učencev na področjih:

1. analitičnega poslušanja in vrednotenja glasbenih del (33,3 %);
2. razumevanja in uporabe glasbenih besedil (27,3 %);
3. poznavanja in razumevanja glasbene kulture (15,1 %);
4. razumevanja partiture (18,2 %);
5. lastnega ustvarjanja (6,1 %).

V preizkusu so bili uporabljeni štirje tipi nalog:

- naloge obkroževanja (30,3 %; skupaj možnih doseženih točk: 10);
- naloge povezovanja in razvrščanja (12,1 %; skupaj možnih doseženih točk: 20);
- naloge kratkih odgovorov (51,5 %; skupaj možnih doseženih točk: 30);
- naloge, pri katerih mora učenec zapisati lastno uglasbitev danega besedila – ustvarjanje in vpis določenih glasbenih oznak v lastno partituro (6,1 %; skupaj možnih doseženih točk: 10).

Naloge so bile glede na strukturiranost ovrednotene z različnim številom točk: dvaindvajset nalog je bilo ovrednotenih z 1 točko, tri naloge z 2 točkama, ena naloga s 3 točkami, dve nalogi s 4 točkami, ena naloga s 5 točkami, tri naloge s 6 točkami in ena naloga z 8 točkami.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje je vsebovala 30 % nalog I. taksonomske ravni (znanje in poznavanje), 35 % nalog II. taksonomske ravni (razumevanje in uporaba ter 35 % nalog III: taksonomske ravni (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje).

Struktura celotnega preizkusa je ostala enaka kot v preteklih letih, v primerjavi z NPZ-jem iz glasbene vzgoje l. 2012 so se minimalno spremenili le notranji deleži posameznih nalog na posameznih področjih preverjanja.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Pisni preizkus znanja je v rednem roku pisalo 4.130 učencev. Povprečno število doseženih točk je 48,28 ali 68,97 %. Šestnajst učencev (0,39 %) je doseglo vse možne točke (70 točk), 3 učenci (0,07 %) niso imeli najmanjšega števila točk (0 točk).

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učenci	4.130
Število postavk	33
Možne točke	70
Povprečno število. točk	48,28
Povprečno število odstotnih točk	68,97
Standardni odklon odstotnih točk	18,16
Indeks težavnosti	0,63
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti, 9. razred

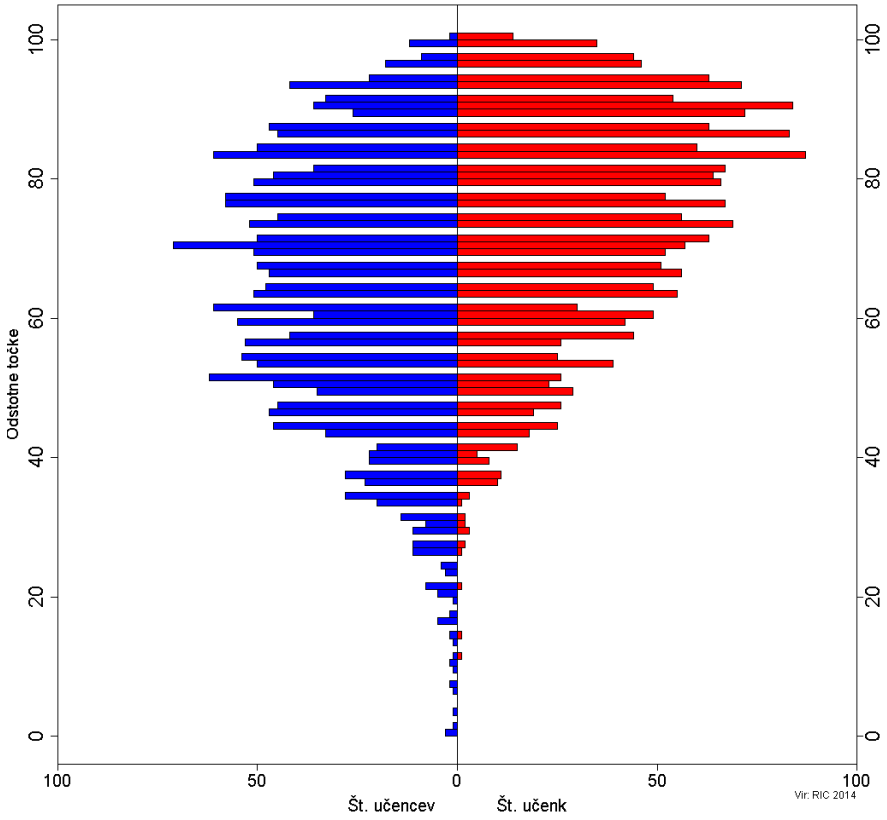

Slika 4.2.9.1.1 kaže normalno krivuljo porazdelitve pri fantih in asimetrično krivuljo porazdelitve pri dekletih. V območju z najnižjimi dosežki (od 0 % do 40 % točk) in srednjimi dosežki so razvidni večji deleži fantov v primerjavi z dekleti. Slednje pa so v izraziti prednosti v območju z najvišjimi dosežki (od 80 % do 100 %).

Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po regijah,.9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	68,96	17,53	453	9
Goriška regija	68,60	17,54	224	7
Jugovzhodna Slovenija	68,47	18,28	333	9
Koroška regija	64,25	19,43	108	5
Notranjsko-kraška regija	69,77	15,28	118	4
Obalno-kraška regija	63,99	17,44	188	6
Osrednjeslovenska regija	70,56	18,74	1132	26
Podravska regija	69,17	17,89	552	20
Pomurska regija	68,98	16,89	201	9
Savinjska regija	70,34	17,54	560	15
Spodnjeposavska regija	63,86	18,79	159	5
Zasavska regija	66,39	20,97	102	2

Preglednica 4.2.9.1.2 kaže, da so povprečja dosežkov v vseh regijah blizu državnemu povprečju, ki je 68,97 %. Učenci so NPZ iz glasbene umetnosti v največjem številu pisali v Osrednjeslovenski, Podravski in Savinjski regiji (15–26 šol), kjer so tudi dosegali najvišja povprečja, ki so malo višja od državnega povprečja. Najmanj učencev pa je pisalo NPZ iz glasbene umetnosti v Zasavski, Koroški, Notranjsko-kraški in spodnjeposavski regiji (2–5 šol). Njihovi povprečni dosežki so bili tudi nekoliko pod državnim povprečjem, vendar še vedno zadovoljivi.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri glasbeni umetnosti, 9. razred

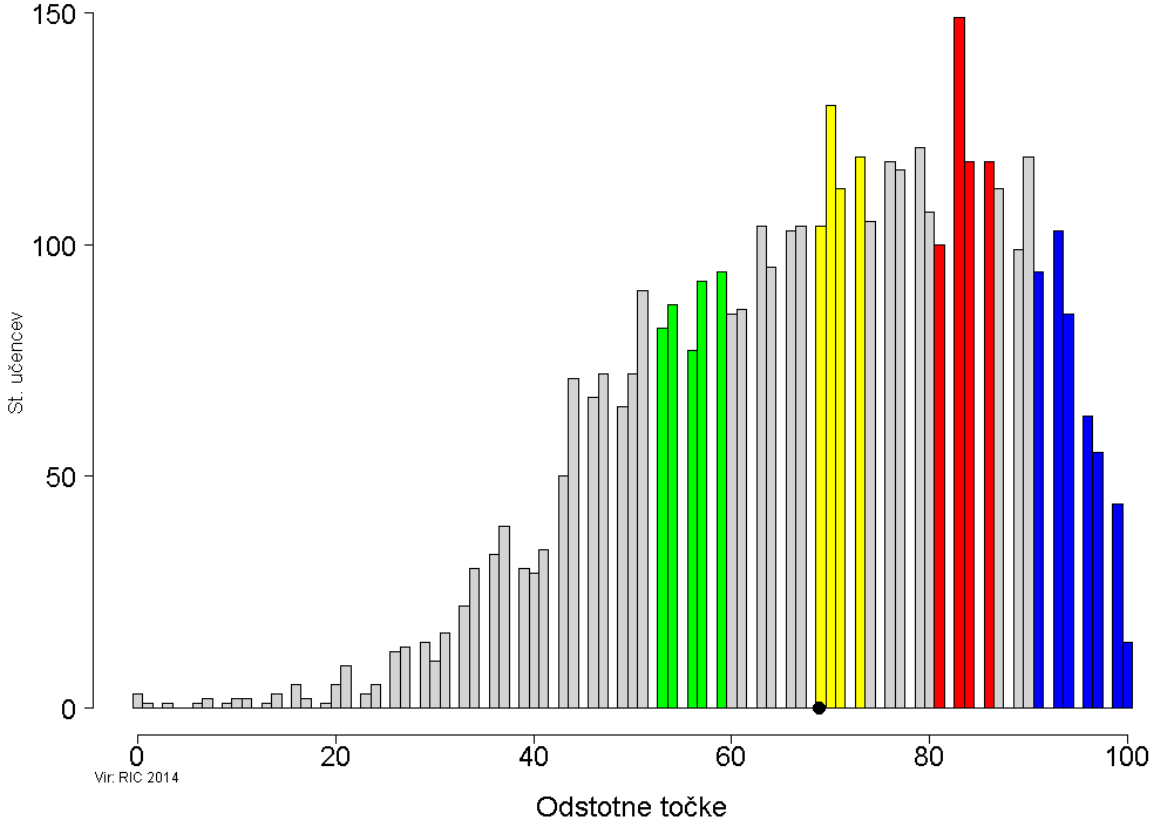

ZELENO OBMOČJE

Učenci v zelenem območju obvladajo temeljno znanje s področja analitičnega in primerjalnega poslušanja glasbe in se elementarno orientirajo v glasbenem napovedniku. Delno razvrščajo glasbila v skupine, kronološko razvrščajo tiste zgodovinske dogodke, ki so med seboj močno oddaljeni, prepoznajo le tipično in pogosto omenjano skladbo ter njeno glasbeno obliko. V partituri se orientirajo tako, da prepoznajo le najosnovnejše elemente glasbenega zapisa, ki pa jih ne znajo razložiti.

Učenci znajo:

- ob poslušanju zvočnega primera razlikovati vrsto glasbe (naloga 1);
- ob poslušanju zvočnega primera prepoznati izvajalce (nalogi 2 in 5) in vstope izvajalcev (naloga 3);
- ob poslušanju zvočnega primera prepoznati tempo skladbe (naloga 6);
- ob poslušanju dveh zvočnih primerov in primerjanju le-teh prepoznati dele skladbe, izvajalce in glasbeno zvrst pri vokalno-inštrumentalnem primeru (naloge 10.1, 10.2 in 10.5) ter izvajalca, večglasje in petje brez spremljave pri vokalnem primeru (naloge 10.3, 10.4 in 10.6);
- iz napovedi glasbenega dogodka ugotoviti prireditelja koncerta (naloga 12) in prizorišče dogodka (naloga 13);
- iz napovedi glasbenega dogodka prepoznati prvič izvajano glasbeno delo in njenega avtorja (nalogi 15 in 16);
- iz napovedi glasbenega dogodka prepoznati avtorja skladbe (naloga 17);
- iz napovedi glasbenega dogodka prepoznati naziv glasbenega poustvarjalca dirigenta (naloga 19);
- iz napovedi glasbenega dogodka poiskati glasbenika in prepoznati inštrumenta, na katera igrata, ter ju delno pravilno razvrstiti v ustrezno skupino (naloge od 20.1 do 20.5);
- izbrati glasbeno ustanovo (naloga 21.1);
- kronološko razvrstiti najstarejši (antika) in najmlajši (20. stoletje) glasbeni dogodek (nalogi 23.3 in 23.4);

– povezati glasbeno delo *Labodje jezero* z njeno obliko, baletom (naloga 24.2);
– iz partiture razbrati, prepisati značaj skladbe (naloga 28) in eno dinamično oznako (naloga 31.1).

Zgleda: naloga 10 in naloga 15 (glasbeni dogodek)

RUMENO OBMOČJE

Učenci v rumenem območju obvladajo temeljno znanje s področja analitičnega in primerjalnega poslušanja glasbe ter poznajo in razumejo pojma ljudska pesem in priredba. Iz napovedi glasbenega dogodka razberejo osnovne podatke, razumejo in razvrščajo izvajalce z glasbili in z njihovimi skupinami, hkrati pa skromno samostojno navajajo ustvarjalce glasbe z njihovimi deli. V glasbenem zapisu se orientirajo med ustvarjalci, delno pa med glasbenimi oznakami, kakor so taktovski način, značaj in dinamika. V nalogi ustvarjalnosti zapišejo svojo lastno glasbeno idejo z napakami ali jo le delno dokončajo.

Učenci znajo:

– ob poslušanju zvočnega primera prepoznati slovensko ljudsko pesem in razumeti pojem priredba (naloga 11);
– iz napovedi glasbenega dogodka razbrati, kateri orkester je bil izvajalec na prireditvi (naloga 18);
– razvrščati glasbilo v ustrezno skupino – tudi klavir med inštrumente s tipkami (naloga 20.6);
– navesti enega skladatelja in njegovo delo (naloga 21.2);
– iz partiture razbrati kdo je avtor besedila (naloga 27);
– iz partiture razbrati dva različna taktovska načina (naloga 29);
– iz partiture razbrati in pojasniti dve različni dinamični oznaki (naloga 31.2 do 31.5);
– ustvariti lasten glasbeni zapis - skladbo, pri kateri z napakami uporabijo dano besedilo, ritem, taktovski način ter večino ustreznih tonskih višin (naloge 32.1 do 32.7).

Zgleda: naloga 27 in naloga 29 (partitura)

RDEČE OBMOČJE

Učenci v rdečem območju dobro obvladajo znanje analitičnega in primerjalnega poslušanja. V glasbeni napovedi prepoznajo glasbeni obliki, znajo jih tudi samostojno našteti. Prav tako znajo navesti tuje in slovenske skladatelje in njihova dela, pa tudi kronološko razvrščajo glasbene dogodke. Poleg osnovnega znanja poznavanja partiture znajo učenci iz rdečega območja glasbene dinamične oznake tudi ustrezno pojasniti. Prav tako se ti učenci dobro orientirajo v svojem lastnem glasbenem zapisu, v katerem upoštevajo ponujene elemente, ali pa povsem samostojno ustvarijo glasbeno zamisel.

Učenci znajo:

– ob poslušanju zvočnega primera prepoznati manj pogosto slišano glasbilo, čembalo (naloga 8);
– iz napovedi glasbenega dogodka prepoznati glasbeni obliki (nalogi 14.1 in 14.2);
– navesti več skladateljev in njihovih del, med katerimi je vsaj en slovenski skladatelj (naloge od 21.2 do 21.5);
– kronološko razvrstiti glasbene dogodke od antike do sedanjosti, med njimi pravilno razvrstijo tudi izdelovalca violin Stradivarija iz baroka in A. Saxa iz romantike (nalogi 23.1 in 23.2);
– povezati glasbeno delo *Love Me Tender* z njeno obliko, popevko (naloga 24.4);
– navesti tri inštrumentalne glasbene oblike (naloge od 25.1 do 25.3);
– iz partiture razbrati izvor pesmi (naloga 26);
– iz partiture razbrati in ustrezno pojasniti tri različne dinamične oznake (naloge od 31.1 do 31.6);
– ustvariti svoj lastni glasbeni zapis – skladbo, pri kateri uporabijo dano besedilo, ritem, taktovski način in tonske višine ali zapišejo glasbeno idejo po svojem lastnem navdihu in ob tem prav tako upoštevajo ritem, taktovski način, besedilo in melodijo (naloge od 32.1 do 32.8);
– v svojem lastnem glasbenem zapisu pravilno uporabiti znak za ponavljanje na koncu skladbe (naloga 33.2).

Zgled: naloga 32

MODRO OBMOČJE

Učenci v modrem območju dobro rešujejo naloge s področja analitičnega in primerjalnega poslušanja, dobro razumejo glasbeno napoved, poznajo skladatelje in njihova dela, glasbene zasedbe in glasbene oblike. Razumejo in znajo pojasniti elemente glasbenega zapisa in pravilno, pa tudi muzikalno zapišejo svojo lastno glasbeno idejo, pri kateri uporabijo dane ali pa svoje lastne elemente nove skladbe.

Učenci znajo:

- ob poslušanju zvočnega primera prepoznati ter povezati izvajalce glasbe z ritmom in agogiko poslušanega primera (naloga 4);
- prepoznati (začutiti) metrum poslušane skladbe (naloga 7);
- ob poslušanju zvočnega primera glede na značilnosti skladbe to skladbo umestiti v zgodovinsko obdobje (naloga 9);
- ob slikovnem gradivu določiti inštrumentalno zasedbo (naloga 22.1) in prepoznati glasbilo glede na višino tonov, ki jih izvaja, in ga pravilno poimenovati (naloga 22.2);
- povezati glasbeno delo Gorenjski slavček z njeno obliko, opero (naloga 24.1);
- iz partiture razbrati, koliko glasen je zapis pesmi (naloga 30);
- v svojem lastnem glasbenem zapisu pravilno izbrati in zapisati ustrezno hitrost izvajanja skladbe in uporabiti slovenski ali italijanski izraz, pa tudi metronomsko oznako (naloga 33.1).

Zgleda: naloga 7 in naloga 33

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci pri povezovanju glasbenih del z glasbenimi oblikami niso znali pravilno povezati enega od danih naslovov s pravilno glasbeno obliko.

Učenci ne znajo:

- povezati simfonične pesnitve z navedenim glasbenim delom Vltava (naloga 24.3).

Zgled: naloga 24

Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, glasbena umetnost, 9. razred

Naloga		Točke	Predvidena težavnost	Snovna pokritost		Taks. stopnja	Učni standardi	Območje
1		1	lahka	poslušanje, analiziranje, vrednotenje glasbe	Ritmični, melodični in harmonski posluh, analitično poslušanje.	II	Analitično poslušanje: razlikovati vrsto glasbe.	zeleno
2		1	lahka			II	Analitično poslušanje: opredeliti izvajalce.	zeleno
3		1	srednja			II	Analitično poslušanje: razločiti zaporedje vstopa posameznih skupin.	zeleno
4		1	težka			III	Analitično poslušanje: razločiti izvajalce, ritem, tempo in artikulacijo.	modro
5		1	srednja			II	Analitično poslušanje: razločiti izstopajoči inštrument.	zeleno
6		1	srednja			III	Analitično poslušanje: razločiti spremembe tempa.	zeleno
7		1	težka			III	Analitično poslušanje: ugotoviti metrum.	modro
8		1	težka			II	Analitično poslušanje: razločiti zvok inštrumenta.	rdeče
9		1	težka			III	Analitično poslušanje: opredeliti glasbeno obdobje.	modro
10	10.1	1	srednja		– Ritmični, melodični in harmonski posluh, analitično poslušanje. – Glasbene oblike, zvrsti, žanri in izvajalske zasedbe.	III	Analitično poslušanje: razločiti vrsto glasbe, izvajalce in obliko.	zeleno
	10.2	1	srednja			III	Analitično poslušanje: razločiti vrsto glasbe, izvajalce in obliko.	zeleno
	10.3	1	srednja			III	Analitično poslušanje: razločiti vrsto glasbe, izvajalce in obliko.	zeleno
	10.4	1	srednja			III	Analitično poslušanje: razločiti vrsto glasbe, izvajalce in obliko.	zeleno
	10.5	1	srednja			III	Analitično poslušanje: razločiti vrsto glasbe, izvajalce in obliko.	zeleno
	10.6	1	srednja			III	Analitično poslušanje: razločiti vrsto glasbe, izvajalce in obliko.	zeleno
11		1	srednja			II	Analitično poslušanje: poznati slovensko ljudsko pesem.	rumeno
12		1	lahka	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	Ustvarjalci, ustanove, orientacija v napovedih in virih.	I	Iz besedila razbrati glasbeno ustanovo.	zeleno
13		1	lahka			I	Iz besedila razbrati koncertno dvorano.	zeleno
14	14.1	1	srednja		Glasbene oblike, zvrsti, žanri in izvajalske zasedbe.	II	Iz besedila razbrati glasbeno obliko.	rdeče
	14.2	1	srednja			II	Iz besedila razbrati glasbeno obliko.	rdeče
15		1	lahka		Ustvarjalci, ustanove, orientacija v napovedih in virih.	I	Iz besedila razbrati ustrezen podatek.	zeleno
16		1	lahka			I	Iz besedila razbrati izvajalce.	zeleno
17		1	lahka			I	Iz besedila razbrati izvajalce.	zeleno
18		1	lahka			I	Iz besedila razbrati ustrezen podatek.	rumeno
19		1	lahka			I	Iz besedila razbrati ustrezen podatek.	zeleno

Naloga		Točke	Predvidena težavnost	Snovna pokritost		Taks. stopnja	Učni standardi	Območje
20	20.1	1	lahka			I	Iz besedila razbrati izvajalce in njihov inštrument, inštrument razvrstiti v inštrumentalno skupino.	zeleno
	20.2	1	lahka			I	Iz besedila razbrati izvajalce in njihov inštrument, inštrument razvrstiti v inštrumentalno skupino.	zeleno
	20.3	1	srednja		– Glasbene oblike, zvrsti, žanri in izvajalske zasedbe. – Ustvarjalci, ustanove, orientacija v napovedih in virih.	I	Iz besedila razbrati izvajalce in njihov inštrument, inštrument razvrstiti v inštrumentalno skupino.	zeleno
	20.4	1	lahka			I	Iz besedila razbrati izvajalce in njihov inštrument, inštrument razvrstiti v inštrumentalno skupino.	zeleno
	20.5	1	lahka			I	Iz besedila razbrati izvajalce in njihov inštrument, inštrument razvrstiti v inštrumentalno skupino.	zeleno
	20.6	1	srednja			I	Iz besedila razbrati izvajalce in njihov inštrument, inštrument razvrstiti v inštrumentalno skupino.	rumeno
21	21.1	1	lahka	poznavanje in razumevanje glasbene kulture		I	Poznati glasbene ustanove.	zeleno
	21.2	1	srednja			II	Poznati skladatelje in njihova dela in jih uporabiti pri oblikovanju koncertnega programa.	rumeno
	21.3	1	srednja			II	Poznati skladatelje in njihova dela in jih uporabiti pri oblikovanju koncertnega programa.	rdeče
	21.4	1	srednja			II	Poznati skladatelje in njihova dela in jih uporabiti pri oblikovanju koncertnega programa.	rdeče
	21.5	1	srednja			II	Poznati skladatelje in njihova dela in jih uporabiti pri oblikovanju koncertnega programa.	rdeče
22	22.1	1	srednja		Glasbene oblike, zvrsti, žanri in izvajalske zasedbe.	II	Prepoznati inštrumentalni sestav na sliki.	modro
	22.2	1	srednja			II	Prepoznati inštrument na sliki in poznati njegove lastnosti.	modro
23	23.1	1	srednja		Obdobja, skladatelji, dela.	II	Kronološko razvrstiti glasbene dogodke.	rdeče
	23.2	1	srednja			II	Kronološko razvrstiti glasbene dogodke.	rdeče
	23.3	1	srednja			II	Kronološko razvrstiti glasbene dogodke.	zeleno
	23.4	1	srednja			II	Kronološko razvrstiti glasbene dogodke.	zeleno
24	24.1	1	srednja		– Obdobja, skladatelji, dela. – Glasbene oblike, zvrsti, žanri in izvajalske zasedbe.	III	Povezati naslove glasbenih del in glasbeno obliko.	modro
	24.2	1	srednja			III	Povezati naslove glasbenih del in glasbeno obliko.	zeleno
	24.3	1	srednja			III	Povezati naslove glasbenih del in glasbeno obliko.	nad modrim
	24.4	1	srednja			III	Povezati naslove glasbenih del in glasbeno obliko.	rdeče
25	25.1	1	srednja		Glasbene oblike, zvrsti, žanri in izvajalske zasedbe.	I	Poznati inštrumentalne glasbene oblike.	rdeče
	25.2	1	srednja			II	Poznati inštrumentalne glasbene oblike.	rdeče
	25.3	1	srednja			II	Poznati inštrumentalne glasbene oblike.	rdeče

Naloga		Točke		Predvidena težavnost	Snovna pokritost		Taks. stopnja	Učni standardi	Območje
26		1		lahka	razumevanje partiture	Orientacija v partituri.	I	Orientacija v partituri: razbrati izvor pesmi.	rdeče
27		1		lahka			I	Orientacija v partituri: razbrati avtorja besedila.	rumeno
28		1		lahka			I	Orientacija v partituri: razbrati značaj pesmi.	zeleno
29		1		srednja			II	Orientacija v partituri: ugotoviti taktovska načina	rumeno
30		1		srednja			II	Orientacija v partituri: ugotoviti enoglasen zapis pesmi.	modro
31	31.1	6	1	srednja			I	Orientacija v partituri: poznati dinamične glasbene oznake.	zeleno
	31.2		1	srednja			II	Orientacija v partituri: poznati dinamične glasbene oznake.	rdeče
	31.3		1	srednja			I	Orientacija v partituri: poznati dinamične glasbene oznake.	rumeno
	31.4		1	srednja			II	Orientacija v partituri: poznati dinamične glasbene oznake.	rdeče
	31.5		1	srednja			I	Orientacija v partituri:poznati dinamične glasbene oznake.	rumeno
	31.6		1	srednja			II	Orientacija v partituri: poznati dinamične glasbene oznake.	rdeče
32	32.1	8	1	težka	ustvarjanje		III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.2		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.3		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.4		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.5		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.6		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.7		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rumeno
	32.8		1	težka			III	Ustvariti/Zapisati uglasbitev danega primera.	rdeče
33	33.1	2	1	težka			III	V ustvarjeno partituro zapisati glasbene oznake.	modro
	33.2		1	težka			III	V ustvarjeno partituro zapisati glasbene oznake.	rdeče

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Učenci so naloge v prvem sklopu *Poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe* rešili nad pričakovanji. Po težavnosti nekoliko izstopa naloga 4 (IT 0,40), v kateri so morali slušno prepoznati in izbrati ustrezno trditev o inštrumentalni spremljavi pevskega glasu na začetku predvajanega odlomka. Naloga je bila opredeljena kot težka, vendar nam indeks težavnosti kaže, da bi jo lahko opredelili kot srednje težko. Najlažje naloge, ki jih je rešila skoraj celotna populacija, so naloge 1 in 10.1, 10.3, 10.6 (vrsta glasbe). Pri teh nalogah se IT giblje med 0,96 in 0,99.

V drugem sklopu *Razumevanje in uporaba glasbenega besedila* so učenci rešili naloge v skladu s pričakovanji. Na tem področju v smeri navzgor izstopajo naloge 13, 16 in 19 (iz napovedi glasbenega dogodka ugotoviti prizorišče dogodka, prvič izvajano glasbeno delo in avtorja ter prepoznati naziv glasbenega poustvarjalca dirigenta; IT-ja 0,95 in 0,96).

Tudi v tretjem sklopu *Poznavanje in razumevanje glasbene kulture* so učenci rešili naloge v skladu s pričakovanji. Bile so večinoma opredeljene kot srednje težke. Odstopanje od naših predvidevanj se je pokazalo pri nalogah 23.3 in 23.4 (kronološko razvrstiti najstarejši in najmlajši glasbeni dogodek /IT-ji od 0,79 do 0,86/).

V četrtem sklopu *Razumevanje partiture* so bili dosežki le deloma skladni s pričakovanji. Kot najtežja se je izkazala naloga 31.1: poznavanje dinamičnih oznak (IT 0,37). Rezultat kaže, da se učenci pri pouku redkeje srečajo s prepoznavanjem in uporabo dinamičnih oznak v partiturah. Več težav so imeli pri ugotavljanju izvora pesmi, avtorja besedila in značaja pesmi v partituri (naloge 26, 27 in 28; IT-ji od 0.38 do 0.49).

Peti sklop *Ustvarjanje* je v primeru uglasbitve besedila slovenskega pregovora pokazal, da so učenci dosegli boljše rezultate, kot smo predvidevali (naloga 32; IT-ji 0,60 do 0,71). Izpostavljeni primer in dano glasbeno gradivo (tonske višine, ritem besedila) sta jim pomagala k zadovoljivim rešitvam naloge. Več težav pa so imeli pri nalogi 33.1, pri kateri so morali v notni zapis vpisati znak za hitrost izvajanja (IT 0,38).

Sklepne ugotovitve

Tokratne sklepne ugotovitve nam že omogočajo primerjavo dosežkov dveh NPZ-jev pri glasbeni vzgoji oziroma glasbeni umetnosti, ki sta potekali v relativno kratkem časovnem intervalu: prvo leta 2012, drugo pa leta 2014. V obeh izvedbah je bilo vključeno primerljivo število učencev 9. razreda slovenskih osnovnih šol (l. 2012 je bilo vključenih 4.222 učencev, leta 2014 pa 4.130 učencev). V obeh primerih v izvedbo NPZ-ja niso bile vključene osnovne šole z dvojezičnih področij. Menimo, da bi v prihodnje morali v vzorčenju zajeti tudi dvojezične osnovne šole, saj nas tudi pri njih zanima raven doseganja učnih ciljev, opredeljenih v učnem načrtu za glasbeno vzgojo v dvojezičnih šolah.

Če primerjamo osnovne statistične podatke obeh izvedb NPZ-ja, ugotavljamo, da so dosežki pri glasbeni vzgoji oziroma glasbeni umetnosti skoraj identični glede na povprečno število doseženih točk (l. 2012 povprečno število točk 48,03 ali 68,61 %, l. 2014 povprečno število točk 48,28 ali 68,97 %).

Primerjava dosežkov glede na spol v letih 2012 in 2014 pa pri zadnjih rezultatih kaže, da se je razmerje nekoliko spremenilo in da so bila tokrat dekleta v izraziti prednosti v območju z najvišjimi dosežki (od 60 % do 100 %).

Med regijami ugotavljamo, da so pri NPZ-ju leta 2014 v primerjavi z letom 2012 napredek rezultatov izkazale šole iz Pomurske in Podravske regije, nekoliko slabše pa so imele šole iz Koroške in Spodnjeposavske regije. Kljub zapisanemu izpostavljamo, da smo v vseh regijah lahko zadovoljni s povprečnimi dosežki pri NPZ-ju iz glasbene umetnosti v letu 2014.

Rezultati iz leta 2014 za prvi sklop *Poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe* kažejo boljše dosežke učencev v primerjavi z letom 2012. Sklepamo lahko, da so učni cilji na dejavnostnem področju poslušanja, kakor jih opredeljuje učni načrt za glasbeno umetnost, doseženi pri večjem delu populacije. Prav tako sklepamo, da lahko za naslednji NPZ pripravimo še nekoliko zahtevnejše naloge za ta sklop.

Primerjava dosežkov v letih 2012 in 2014 v drugem sklopu *Razumevanje in uporaba glasbenega besedila* kaže primerljive rezultate. Učenci se na splošno dobro znajdejo v pisnih napovedih glasbenih dogodkov.

Dosežke tretjega sklopa *Poznavanje in razumevanje glasbene kulture* je v letih 2012 in 2014 težje primerjati, ker so posamezne naloge segale na različna snovna področja poznavanja glasbene kulture in v različna glasbenozgodovinska obdobja.

Primerjava dosežkov četrtega sklopa *Razumevanje partiture* kaže, da so imeli učenci pri obeh izvedbah NPZ-ja l. 2012 in l. 2014 težave predvsem pri prepoznavanju in uporabi dinamičnih oznak v partituri. Pregled obstoječe učbeniške literature pokaže, da le redki vključeni notni zapisi vsebujejo interpretacijske oznake, med katere spada tudi dinamika. Ker pa je glasnost ali dinamika pomemben glasbeni element, bi bilo potrebno pri delu z učenci večkrat uporabljati notne zapise z izpisanimi dinamičnimi oznakami. Prav tako bi v njih lahko prepoznavali in uporabljali (izvajali) oznake za hitrost (tempo), saj se je v sledečem petem sklopu (*Ustvarjanje*) tudi izkazalo kot težavna naloga.

Primerjava dosežkov petega sklopa *Ustvarjanje* kaže, da so učenci leta 2012 laže napisali grafični zapis zvočne slike (IT 0,86) kakor pa leta 2014 uglasbili dano besedilo in ga zapisali s standardnim notnim zapisom (IT, 0,64). Vsekakor pa smo z dobljenim rezultatom zelo zadovoljni, saj posredno potrjujejo doseganje učnih ciljev učnega načrta tudi na področju ustvarjanja. Popolno potrditev bi dobili, če bi učenci lahko tudi svoje uglasbitve izvedli.

Ker nam struktura NPZ-ja ne omogoča preverjanja celotnega učnega načrta (področje *Izvajanje* kot praktično področje ni preverjano), popolnih sklepnih ugotovitev glede njegovega uresničevanja ne moremo podati. Rezultati NPZ-ja pri glasbeni umetnosti (leta 2014) pa so pokazali, da so učni cilji na področjih, ki smo jih preverjali, v povprečju uspešno doseženi.

1. Poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe

POSLUŠANJE 1. ZVOČNEGA PRIMERA

Karl Jenkins: ADIEMUS
(Vir: Kustec, N., in Bevc, C., 2007: Čudoviti svet glasbe. CD za 6. razred. Zgoščenka. DZS, Ljubljana. Št. 8.)

Pozorno poslušaj zvočni primer in reši naloge od 1 do 5.

1. Kako se imenuje vrsta glasbe, ki jo slišiš?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Vokalna.

   B Inštrumentalna.

   C Vokalno-inštrumentalna.

   (1 točka)

2. Kdo izvaja zvočni primer?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Orkester.

   B Zbor in orkester.

   C Solisti, zbor in orkester.

   D Solisti in zbor.

   (1 točka)

3. V kakšnem zaporedju vstopijo vokalni izvajalci?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Solist, duet, solist, duet, zbor.

   B Duet, solist, zbor, duet, solist.

   C Zbor, duet, solist, zbor, duet.

   D Vsi hkrati.

   (1 točka)

4. Katera izmed spodnjih trditev ustreza inštrumentalni spremljavi pevskega glasu na začetku predvajanega odlomka? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Tolkalo izvaja razgiban ritem nad dolgimi vezanimi toni v godalih.

B Spremljava godal je ritmično razgibana.

C V začetnem delu pevski glas spremljajo le godala.

D V začetnem delu pevski glas spremljajo le tolkala.

(1 točka)

5. Kateri inštrument izvaja vodilno melodijo v inštrumentalnem delu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Oboa.

B Flavta.

C Rog.

D Violina.

(1 točka)

POSLUŠANJE 2. ZVOČNEGA PRIMERA

Janez Krstnik Dolar: TREZA I in TREZA II
(Vir: Oblak, B., 2000: Glasba do 18. stoletja. CD za 7. razred. Zgoščenka. DZS, Ljubljana. CD 2. Št. 24.)

Pozorno poslušaj zvočni primer in reši naloge od 6 do 9.

6. V kakšnem tempu si sledita Treza I in Treza II? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Treza I je v hitrejšem, Treza II je v počasnejšem tempu.

B Treza I je v počasnejšem, Treza II je v hitrejšem tempu.

C Obe sta v počasnem tempu.

D Obe sta v hitrem tempu.

(1 točka)

7. Ugotovi metrum (taktovski način) predvajanih skladb.
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Metrum je v obeh primerih dvodoben.

B Metrum je v obeh primerih tridoben.

C Metrum je v prvem primeru dvodoben, v drugem tridoben.

D Metrum je v prvem primeru tridoben, v drugem dvodoben.

(1 točka)

8. Poleg godal slišiš še eno glasbilo. Katero?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Čembalo.

B Klavir.

C Orgle.

D Harfo.

(1 točka)

9. V katero obdobje sodi zvočni primer?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A V 20. stoletje.

B V romantiko.

C V barok.

D V renesanso.

(1 točka)

PRIMERJALNO POSLUŠANJE 3. IN 4. ZVOČNEGA PRIMERA

3. zvočni primer: KAJ TI JE DEKLICA, prir. Rado Simoniti
(Vir: Založba Gallus – Gallus Corniolus d. o. o.)

4. zvočni primer: KAJ TI JE DEKLICA, prir. Janez Gregorc
(Vir: Pesek, A., 2007: Glasba danes in nekoč 9. Zgoščenka. Rokus Klett, Ljubljana. CD 2. Št. 22.)

Pozorno poslušaj, primerjaj in analiziraj zvočna primera ter reši nalogi 10 in 11.

10. V razpredelnico z znakom X označi trditve, ki veljajo za posamezen zvočni primer.

	3. ZVOČNI PRIMER	4. ZVOČNI PRIMER
Inštrumentalni uvod		
Solo ob inštrumentalni spremljavi		
Večglasno petje		
Petje a cappella		
Elementi jazza		
Mešani zbor		

(6 točk)

11. Katera od spodnjih trditev ustreza obema zvočnima primeroma?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Oba primera sta priredbi slovenske popevke.

B Oba primera sta priredbi tuje pesmi.

C Oba primera sta priredbi slovenske umetne pesmi.

D Oba primera sta priredbi slovenske ljudske pesmi.

(1 točka)

2. Razumevanje in uporaba glasbenega besedila

Pozorno si oglej in preberi spodnjo napoved glasbenega dogodka. Pomagaj si z vsebino in reši naloge od 12 do 20.

Akademija za glasbo
Ljubljana

Akademija za glasbo Ljubljana in
Slovenska filharmonija vabita na

9. ABONMAJSKI KONCERT

Koncertnega abonmaja Akademije za glasbo Ljubljana 2003/2004,
ki bo v **SREDO, 19. 5. 2004, ob 19.30 v Veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani**.
Nastopil bo **orkester Slovenske filharmonije in solisti Akademije za glasbo Ljubljana**.

Program: **Neža BUH** (študentka kompozicije, mentor izr. prof. Jani Golob): **"MAGMA"**, **rapsodija za klarinet in orkester**, krstna izvedba; solist **Aljaž BEGUŠ**, **klarinet**, mentor izr. prof. Jože Kotar; **Jan Sibelius**: Koncert za violino in orkester op. 47, solistka **Oksana PEČENY**, **violina**, mentor red. prof. Primož Novšak; **P. I. Čajkovski**: Koncert za klavir in orkester št. 1 v b-molu op. 23, solistka **Ana ŠINKOVEC**, **klavir**, mentor izr. prof. Andrej Jarc.

Dirigent bo **maestro Loris VOLTOLINI**.

Vstop prost (zaradi obveznega sedežnega reda lahko brezplačne vstopnice prevzamete uro pred koncertom pri blagajni v Slovenski filharmoniji).
Vljudno vabljeni.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

(Prirejeno po: Deloskop 13. 5.–19. 5. 2004. Str. 38.)

12. Kateri glasbeni ustanovi sta pripravili koncert?

_____

_____

(1 točka)

13. V kateri dvorani je bil koncert?

_____

(1 točka)

14. Kateri različni glasbeni obliki zasledimo v koncertnem programu?

_____

_____

(2 točki)

15. Katero skladbo so na koncertu izvajali prvič?

_____

(1 točka)

16. Napiši ime in priimek študentke kompozicije, katere delo so izvedli na koncertu.

_____

(1 točka)

17. Napiši ime in priimek skladatelja Koncerta za violino in orkester op. 47.

_____

(1 točka)

18. Kateri orkester je spremljal soliste?

_____

(1 točka)

19. Kako so v napovedi naslovili dirigenta Lorisa Voltolinija?

_____

(1 točka)

20. Dopolni tabelo z imenoma in priimkoma dveh solistov, ki sta sodelovala na koncertu, vpiši njuna inštrumenta in opredeli inštrumentalno skupino, v katero sodita.
Oglej si že vpisan primer v tabeli.

Solist	Inštrument	Inštrumentalna skupina
Oksana Pečeny	violina	godala

(6 točk)

3. Poznavanje in razumevanje glasbene kulture

21. V spodnji razpredelnici sestavi koncertni program. Izberi glasbeno ustanovo, v kateri bi želel poslušati koncert. Iz zakladnice umetne glasbene literature izberi skladatelje in njihova dela. Program naj sestavljajo dela treh tujih in enega slovenskega skladatelja. Pri tem ne smeš uporabiti glasbenih del, ki so omenjena v tem preizkusu.

Glasbena ustanova _____	
Ime in priimek skladatelja	Naslov glasbenega dela
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____

(5 točk)

22. Oglej si sliko in odgovori na vprašanji.

Poimenuj inštrumentalni sestav na sliki.

_____

Katero od glasbil na sliki izvaja najnižje tone?

_____

(2 točki)

23. Razvrsti spodnje dogodke iz svetovne glasbene zgodovine po časovnem zaporedju. Dogodke razvrstiš tako, da na črto k vsakemu napišeš številko od 1 do 4. Številka 1 pri tem pomeni najstarejši (nam najbolj oddaljen) dogodek, številka 4 pa najmlajši (nam najbližji) dogodek.

_____ V Italiji Antonio Stradivari izdeluje vrhunske violine.

_____ Adolf Sax ustvari nov inštrument: saksofon.

_____ Z liro in aulosom v Grčiji spremljajo mnoge kulturne in športne prireditve.

_____ Sintetizatorjem programirajo ritmične vzorce in različne zvočne barve.

(4 točke)

24. Poveži naslove znanih del z ustrezno glasbeno obliko. Na črto pred naslovom dela napiši ustrezno črko glasbene oblike.

NASLOV DELA	GLASBENA OBLIKA
_____ Gorenjski slavček	A simfonija
_____ Labodje jezero	B popevka
_____ Vltava	C opera
_____ Love me tender	D simfonična pesnitev
	E balet
	F koncert

(4 točke)

25. Naštej tri inštrumentalne glasbene oblike.

_____

_____

_____

(3 točke)

4. Razumevanje partiture

Pred seboj imaš partituro pesmi Lastovica. Dobro si jo oglej in reši naloge od 26 do 31.

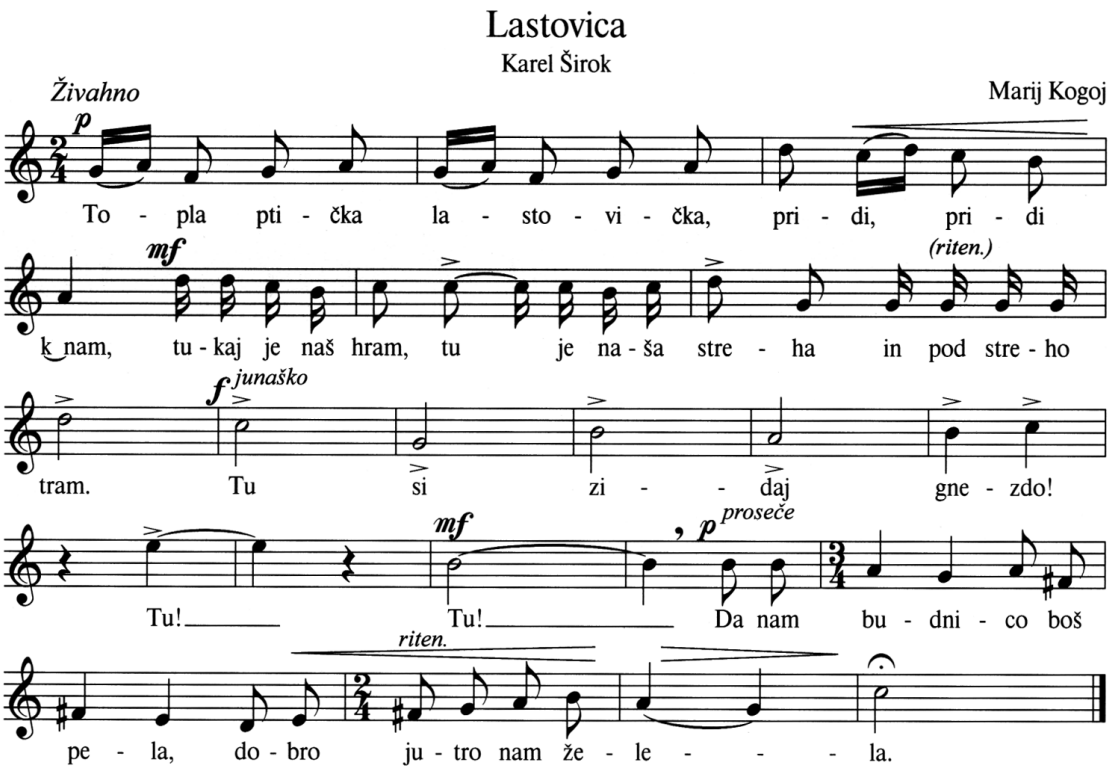

(Vir: B. Oblak. Glasba v 20. stoletju. DZS, 2002.)

26. Kakšna je pesem po izvoru?

_____

(1 točka)

27. Kdo je napisal besedilo pesmi?

_____

(1 točka)

28. Kakšen značaj določi skladatelj na začetku pesmi?

_____

(1 točka)

29. V pesmi sta uporabljena dva različna taktovska načina. Katera?

_____

(1 točka)

30. Koliko glasen je zapis pesmi?

_____

(1 točka)

31. Iz partiture izpiši tri različne dinamične oznake in jih pojasni s slovenskimi izrazi. Dva primera sta že vpisana.

p	=	tiho
	=	naraščajoče
	=	
	=	
	=	

(6 točk)

5. Ustvarjalnost

Pred seboj imaš primer uglasbitve slovenskega pregovora, v katerem je uporabljeno gradivo: tonske višine in ritem besedila. Oglej si primer ter reši nalogi 32 in 33.

Gradivo:
Tonske višine:

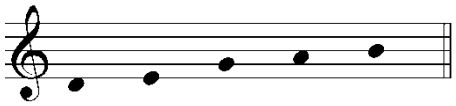

Ritem besedila:

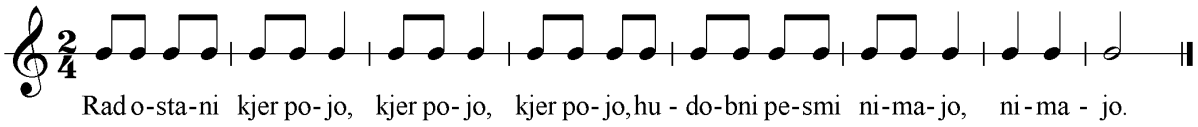

Uglasbitev:

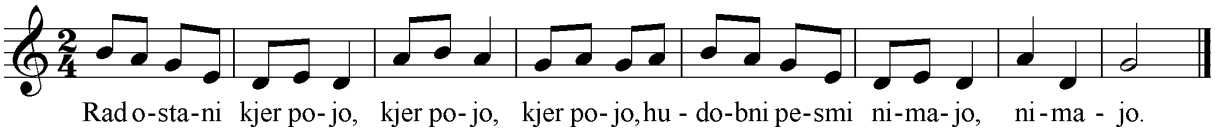

32. Po zgledu danega primera samostojno uglasbi drug slovenski pregovor. V prazno notno črtovje vpiši svojo uglasbitev. Pri tem uporabi dano gradivo: tonske višine in ritem besedila. Ne pozabi vpisati taktnic in podpisati besedila.

Gradivo:
Tonske višine:

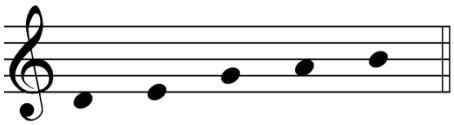

Ritem besedila:

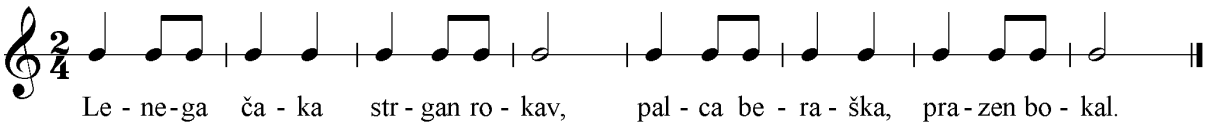

Uglasbitev:

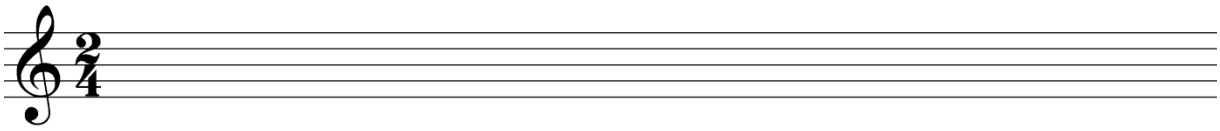

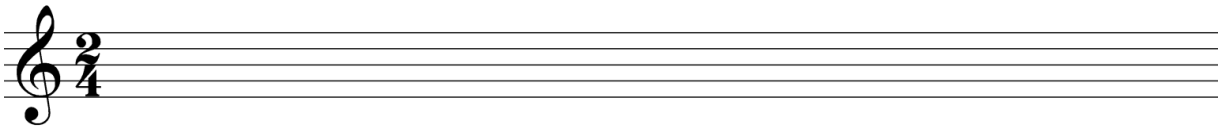

(8 točk)

33. V partituro svoje uglasbitve pregovora pri nalogi 32 vpiši hitrost izvajanja in na koncu znak za ponavljanje.

(2 točki)

Skupno število točk: 70

4.2.10 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

4.2.10.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.10.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.1.3: Dosežki učencev v letih 2013 in 2014 glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.1.4: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.2.10.1.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.2.10.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo
Slika 4.2.10.1.9: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.10.1.1: Število udeležencev NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja in obdobje
Preglednica 4.2.10.1.2: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.1.3: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.1.4: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

4.2.10.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.10.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.2.10.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.10.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

4.2.10.3 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu 6. razreda**

SLIKE

Slika 4.2.10.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.2.10.3.3: Primerjava dosežkov učencev glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred na NPZ v letu 2010, 2011, 2012, 2013 in 2014
Slika 4.2.10.3.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.5: Primerjava dosežkov učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti v letu 2011, 2012, 2013 in 2014
Slika 4.2.10.3.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.3.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.10.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

4.2.10.4 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.10.4.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.4.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.4.3: Dosežki učencev na vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.5: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.6: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.4.7: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.10.4.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.4.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.4.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

4.2.10.5 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz naravoslovja v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.10.5.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.2.10.5.3: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.4: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti in leto reševanja preizkusa
Slika 4.2.10.5.5: Dosežki po vsebinskih sklopih in taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.6: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope
Slika 4.2.10.5.7: Dosežki učencev po standardih znanja za celoten preizkus znanja in za posamezne vsebinske sklope glede na indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.8: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja
Slika 4.2.10.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti
Slika 4.2.10.5.10: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti za preizkus v celoti in posamezne vsebinske sklope

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.10.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.10.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.10.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9.razred

Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2014

Preverjanje znanja je za učence prostovoljno. V tekočem letu 2013/2014 je bilo 75 udeležencev preizkusa v 6. razredu in 86 udeležencev v 9. razredu. Število udeleženih učencev se iz leta v leto spreminja, kar je posledica prostovoljnosti preizkusa pa tudi dejstva, da je populacija majhna in obstajajo šole, ki v tekočem letu niso imele učencev 6. ali 9. razreda. Tudi številčnost učencev v posameznem razredu se glede na šolska leta zelo spreminja. Preizkusa se udeleži vedno več dečkov kakor deklic, kar je posledica strukture učencev, ker je v populaciji več dečkov kakor deklic. So pa dosežki med spoloma primerljivi in ni zaznati razlik v dosežkih med dečki in deklicami.

Dosežkov med posameznimi šolami ni mogoče analizirati zaradi premajhnega števila učencev posamezne šole. Nekatere šole predstavljajo zgolj 3 do 5 učencev in je individualni vpliv konkretnega učenca prevelik. Poleg tega je tudi populacija učencev iz leta v leto »težja«, med posameznimi šolskimi leti ni primerljiva, prav tako ni primerljiv tudi preizkus.

Učenci glede na indeks težavnosti najbolje rešujejo naloge obkroževanja, dopolnjevanja, slabše pa naloge z zapisom kratkega odgovora. Bolje rešujejo tudi naloge, ki pričakujejo znanje minimalnega standarda, in slabše naloge temeljnega standarda znanja. Ob tem so jim bolj v pomoč grafi in preglednice, manj pa slike.

Učenci imajo možnost uveljaviti prilagoditve načina preverjanja, prilagoditev preizkusa znanja, uporabo posebnih pripomočkov ali prilagojeni način vrednotenja.

Preglednica 4.2.10.1.1: Število udeležencev NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja in obdobje

	6. razred						9. razred							
	2012		2013		2014		2011		2012		2013		2014	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	71	46	82	41	74	35	86	53	121	75,6	92	52,3	86	40
Matematika	72	47	90	45	75	36	88	55	116	72,5	89	50,6	85	40
Družboslovje							85	53			90	51,1		
Naravoslovje									120	75			87	41

Relativni delež udeležencev preverjanja znanja v 6. razredu v zadnjih treh letih kaže tendenco zmanjševanja glede na vse šestošolce, vključene v program z NIS-om. Podobno se tudi relativni delež udeležencev preizkusa v 9. razredu v zadnjih treh letih zmanjšuje glede na vse učence s posebnimi potrebami, vključene v program z NIS-om.

4.2.10.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja se glede na šolsko leto 2012/2013 ni spremenila. Sestavljen je bil iz 20 nalog, ki so bile glede na cilje in standarde pouka slovenščine razdeljene v dva dela: v prvem delu so učenci rešili naloge ob neumetnostnem in v drugem delu ob umetnostnem besedilu. Če so učenci pravilno rešili vse naloge, so osvojili 50 točk. V prvem delu je bilo 12 nalog, ki so jih učenci rešili s pomočjo neumetnostnega besedila (opis osebe Kekec), v drugem delu pa 8 nalog, ki so bile povezane z branjem in razumevanjem umetnostnega besedila (*Pobegnimo s Piko Nogavičko*, Astrid Lindgren).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja praviloma neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo knjižnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- samostojne tvorbe krajšega besedila po shemi.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz naslednjih tipov nalog: obkroževanja, dopolnjevanja, nalog alternativnega tipa, kratkega odgovora ter nalog polodprtega tipa. Preizkus znanja je v različnih deležih pokrival tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.2.10.1.2: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.1.3: Osnovni statistični podatki

Število učencev	74
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	37,23
Povprečno število odstotnih točk	74,46
Standardni odklon odstotnih točk	13,91
Indeks težavnosti	0,74
Indeks zanesljivosti	0,88
Indeks diskriminatornosti	0,39

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 74 učencev. Od 50 možnih točk so v povprečju osvojili 37,23 (74,46 %) točke. V prvem delu, kjer so lahko osvojili 30 od 50 točk, so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (*Kekec*). V povprečju so osvojili 23,53 (78,43 %) točke od 30 možnih. V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo (Pobegnimo *s Piko Nogavičko*, Astrid Lindgren). Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 13,72 točke (68,6 %). Minimalno število doseženih točk v preizkusu je bilo 18 (36 %), dosegla sta jih dva učenca. Maksimalno število 50 točk (100 %) je dosegel en učenec.

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je pomaknjena v desno glede na normalno porazdelitev. To je verjetno posledica prostovoljnega opravljanja preverjanja. Porazdelitev pa je rahlo raztegnjena v levo, sicer pa dokaj enakomerna. Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,74. Glede na lanski preizkus bi lahko rekli, da je

bil letošnji za malenkost manj zahteven, kar kaže tudi IT, ki je bil v lanskem letu 0,70. Preizkus znanja so učenci malenkost slabše reševali na umetnostnem delu, kar je razvidno iz povprečnega indeksa težavnosti 0,65. Pri neumetnostnem delu je nekoliko bolje, in sicer je indeks težavnosti tega dela 0,78. Ponovno se je izkazalo, da učenci manj uspešno rešujejo naloge iz umetnostnega besedila, kar je posledica slabšega branja in razumevanja besedila.

Dosežki po spolu

Slika 4.2.10.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred

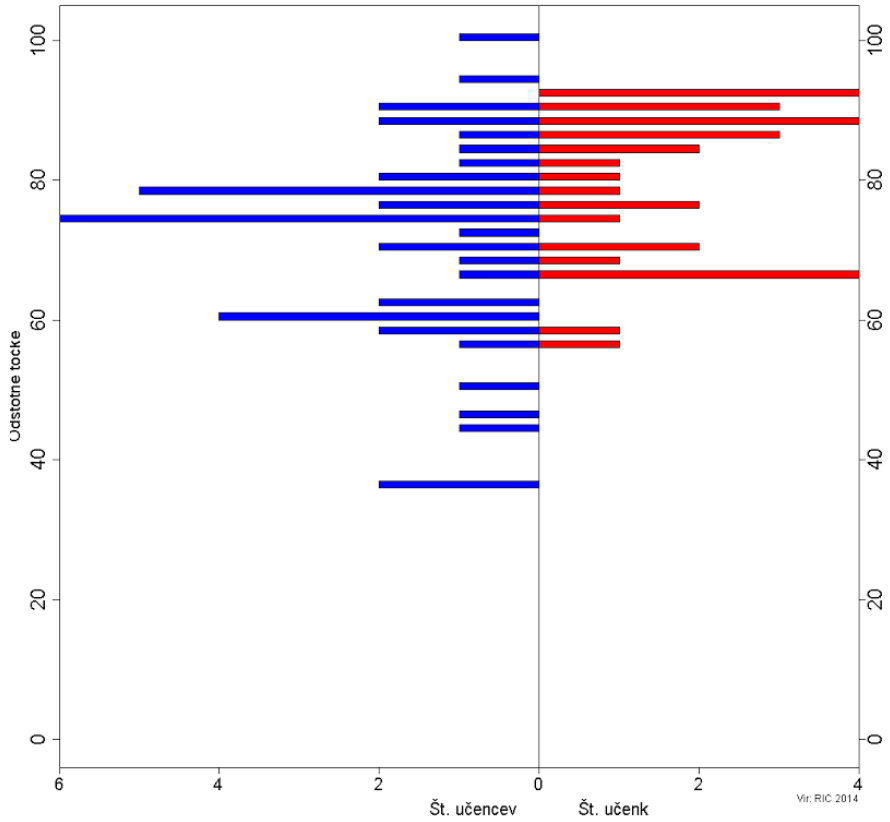

Že v lanskem letu je bil delež učencev večji od deleža učenk. Razlog za to je prostovoljna odločitev za preverjanje in tudi ta, da je populacija učencev sicer na nižjem izobrazbenim standardu večja od populacije učenk.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.10.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred

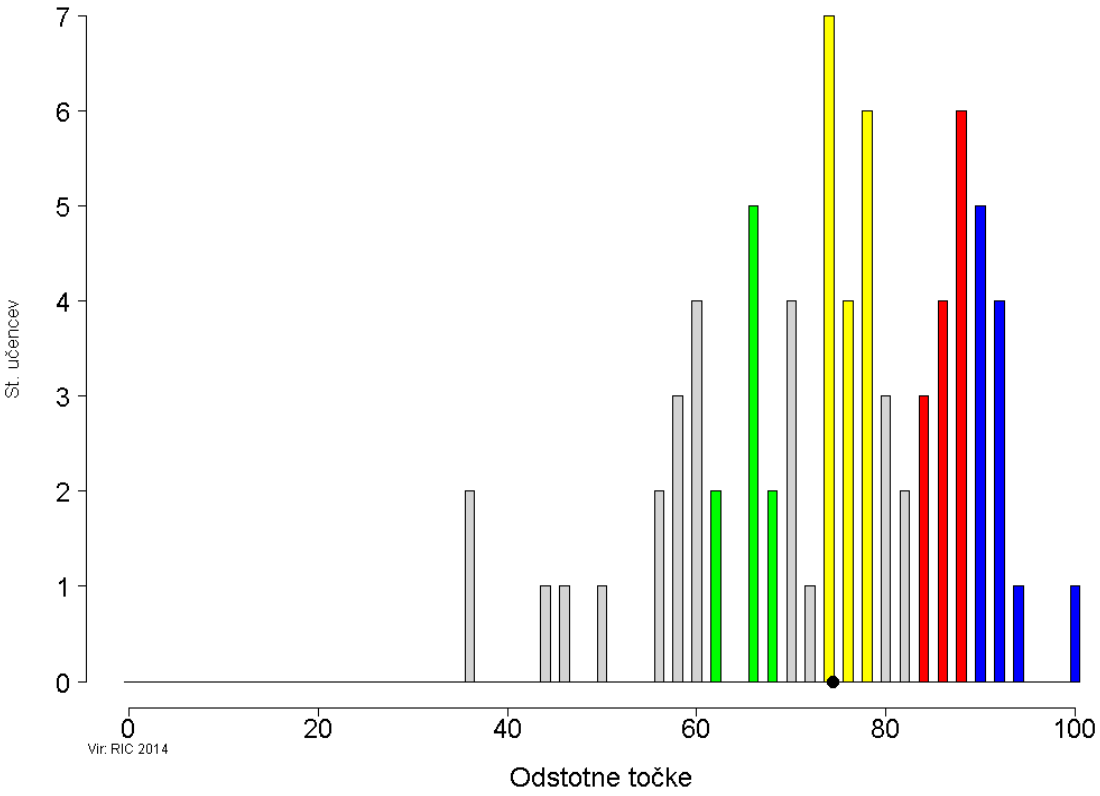

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo spodnjo mejo *četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V večini nalog se je preverjalo znanje uporabe neumetnostnega besedila (15 postavk), pri petih postavkah pa znanje jezika.

Taksonomske stopnje: Pri šestih nalogah (1, 2, 3, 4, 5 in 6 – 14 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri treh (8, 9 in 10 – 5 postavk) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (12 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Največ je nalog alternativnega tipa, sledijo naloge kratkega odgovora in naloge obkroževanja ter naloga zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- prepoznajo vrsto besedila – opis osebe (naloga 01.1);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila (nalogi 02.1 in 03.1);
- prepoznajo dejstva – preverijo ustreznost trditve glede na besedilo (naloge 04.1, 04.2, 04.3, 04.4, 04.5, 06.1, 06.2, 06.3 in 06.4);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi izberejo nekaj pravilnih odgovorov (nalogi 05.1 in 05.3);
- določijo nadpomenko (naloge 08.1, 08.2 in 08.3);
- uporabijo veliko začetnico pri osebnih imenih (naloga 09.1);
- določijo vzklično poved – med danimi izberejo pravilen odgovor (naloga 10.1);
- opišejo eno ali dve značilnosti opisa osebe (naloga 12.1).

Učenci prepoznajo vrsto besedila in podatke v neumetnostnem besedilu ter uporabijo osnovna slovnična pravila.

Primer: naloga 4

Umetnostno besedilo

Vsebine: Z nalogami se je preverjalo znanje in razumevanje umetnostnega besedila (11 postavk).

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1, 2 in 4 – 8 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (5 – 3 postavke) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge obkroževanja, kratkega odgovora, alternativnega tipa in dopolnjevanja.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo avtorja besedila (naloga 01.1);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo naslov besedila (naloga 01.2);
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo glavne književne osebe (nalogi 02.1 in 02.2);
- dopolnijo povedi glede na prebrano besedilo (naloge 04.1, 04.2, 04.3 in 04.4);
- razumejo prebrano besedilo (naloge 05.2, 05.3 in 05.4).

Učenci prepoznajo osnovne podatke iz umetnostnega besedila in ga delno razumejo.

Primer: naloga 4

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo med polovicama dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V rumeno območje sta se uvrstili dve nalogi (2 postavki), ki sta preverjali znanje ob branju neumetnostnega besedila, in ena naloga (1 postavka), ki je preverjala znanje jezika.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (7 in 9 – 2 postavki) pa na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge kratkega odgovora in obkroževanja.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – med danimi izberejo vse pravilne odgovore (naloga 05.2);
- razumejo besedilo (naloga 07.1);
- uporabijo vejico pri naštevanju (naloga 09.3).

Učenci bolje uporabijo osnovna slovnična pravila in natančno berejo besedilo ter zato prepoznajo vse podatke v ponujenem neumetnostnem besedilu.

Primer: naloga 7

Umetnostno besedilo

V rumeno območje se ni uvrstila nobena naloga.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Tri postavke so preverjale znanje jezika in ena poustvarjanje neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (9 in 11 – 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (12 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- pravilno zapišejo poved (nalogi 09.2 in 09.4);
- uporabijo ustrezno vprašalnico – vprašalnico za kraj (naloga 11.2);
- opišejo vse zahtevane značilnosti opisa osebe (naloga 12.2).

Učenci zanesljivo uporabljajo slovnična pravila in vodeno tvorijo neumetnostna besedila.

Primer: naloga 11

Opomba: 1. postavka naloge se je uvrstila v modro območje, 2. pa v rdeče območje.

Umetnostno besedilo

Vsebine: Štiri postavke so preverjale razumevanje in poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (6 – 1 postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (8 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge obkroževanja, kratkih odgovorov in naloge zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – prepoznajo zahtevnejše podatke (nalogi 03.1 in 03.2);
- poiščejo rimo – poiščejo enostavnejšo rimo (naloga 06.2);
- pisno izrazijo svojo domišljijsko-čutno predstavo književne osebe (naloga 08.1).

Učenci sklepajo na podlagi podatkov, pokažejo besedni zaklad in tvorijo umetnostno besedilo.

Primer: naloga 3

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje sta se uvrstili dve nalogi (2 postavki), ki sta preverjali jezik in poustvarjanje neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (11 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (12 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- uporabijo ustrezno vprašalnico – uporabijo vprašalnico za osebo (naloga 11.1);
- napišejo kratko zaokroženo besedilo (naloga 12.3).

Učenci uporabijo vsa slovnična pravila in samostojno tvorijo neumetnostna besedila.

Primer: naloga 12

Opomba: V modro območje se je uvrstila le 3. postavka, 1. postavka spada v zeleno območje, 2. postavka v rdeče območje in 4. postavka nad modro območje.

Umetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje sta se uvrstili dve nalogi (2 postavki), ki sta preverjali poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (6 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (8 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- poiščejo ustrezno rimo – poiščejo zahtevnejšo rimo (naloga 06.1);
- napišejo kratko zaokroženo besedilo (naloga 08.2).

Učenci pokažejo širši besedni zaklad in samostojno tvorijo umetnostno besedilo.

Primer: naloga 6

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Z nalogo smo preverjali poustvarjanje neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (12 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nad modrim območjem je naloga zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- zapisu zahtevanega števila slovnično pravilnih povedi (naloga 12.4).

Pri analizi nalog nad modrim območjem lahko ugotovimo, da učenci niso zanesljivi v uporabi slovničnih pravil pri samostojnem zapisu nekoliko daljših besedil.

Primer: naloga 12

Opomba: 1. postavka spada v zeleno območje, 2. v rdeče, v modro se je uvrstila 3. postavka in 4. pa je nad modrim območjem.

Umetnostno besedilo

Vsebine: Z nalogami smo preverjali poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (5, 7 – 2 postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (8 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nad modrim območjem so naloge obkroževanja, alternativnega tipa in zapisa kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- razumevanju prebranega besedila – pri prepoznavanju zahtevnejših podatkov in prenosu znanja v nove situacije (naloga 05.1);
- razumevanju ravnanja književne osebe – pri razumevanju, ki pogojuje natančnejše branje besedila (naloga 07.1);
- zapisu zahtevanega števila slovnično pravilnih povedi (naloga 08.3).

Pri analizi nalog nad modrim območjem lahko ugotovimo, da učenci niso zanesljivi pri reševanju nalog, kadar morajo izredno natančno brati besedilo in naloge ter odgovore pravilno zapisati.

Primer: naloga 7

Preglednica 4.2.10.1.4: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
I. DEL (Neumetnostno besedilo: *Kekec*)							
1.	01.1	1	NUB	prepozna vrsto besedila;	M	I	zeleno
2.	02.1	1	NUB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
3.	03.1	1	NUB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
4. a	04.1	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
4. b	04.2	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
4. c	04.3	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
4. d	04.4	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
4. e	04.5	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
5.	05.1	1	NUB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
	05.2	1	NUB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	rumeno
	05.3	1	NUB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
6. a	06.1	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
6. b	06.2	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
6. c	06.3	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
6. d	06.4	1	NUB	prepozna dejstva;	M	I	zeleno
7.	07.1	1	NUB	razume besedilo;	T	II	rumeno
8. a	08.1	1	JEZIK	določi nadpomenko;	T	II	zeleno
8. b	08.2	1	JEZIK	določi nadpomenko;	T	II	zeleno
8. c	08.3	1	JEZIK	določi nadpomenko;	T	II	zeleno
9. a	09.1	1	JEZIK	uporabi veliko začetnico pri osebnih lastnih imenih;	M	II	zeleno
	09.2	1	JEZIK	pravilno zapiše poved;	M	II	rdeče
9. b	09.3	1	JEZIK	uporabi vejici pri naštevanju;	T	II	rumeno
	09.4	1	JEZIK	pravilno zapiše poved;	M	II	rdeče
10.	10.1	1	JEZIK	določi vzklično poved;	T	II	zeleno
11. a	11.1	1	JEZIK	uporabi ustrezno vprašalnico;	T	II	modro
11. b	11.2	1	JEZIK	uporabi ustrezno vprašalnico;	T	II	rdeče
12.	12.1	1	NUB	opiše eno ali dve značilnosti opisa osebe;	T	III	zeleno
	12.2	1	NUB	opiše vse zahtevane značilnosti opisa osebe;	T	III	rdeče
	12.3	1	NUB	napiše kratko zaokroženo in povezano besedilo;	T	III	modro
	12.4	1	NUB	napiše zahtevano število slovnično pravilnih povedi.	T	III	nad modrim

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
II. DEL (Umetnostno besedilo: Astrid Lindgren, *Pobegnimo s Piko Nogavičko*, Založništvo Pozoj, Velenje 1995)							
1. a	01.1	1	UB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
1. b	01.2	1	UB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
2.	02.1	1	UB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
	02.2	1	UB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	zeleno
3.	03.1	1	UB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	rdeče
	03.2	1	UB	odgovarja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I	rdeče
4.a	04.1	1	UB	dopolni povedi glede na prebrano besedilo;	T	I	zeleno
	04.2	1	UB	dopolni povedi glede na prebrano besedilo;	T	I	zeleno
4.b	04.3	1	UB	dopolni povedi glede na prebrano besedilo;	T	I	zeleno
	04.3	1	UB	dopolni povedi glede na prebrano besedilo;	T	I	zeleno
5. a	05.1	1	UB	razume prebrano besedilo;	T	II	nad modrim
5. b	05.2	1	UB	razume prebrano besedilo;	T	II	zeleno
5. c	05.3	1	UB	razume prebrano besedilo;	T	II	zeleno
5. d	05.4	1	UB	razume prebrano besedilo;	T	II	zeleno
6. a	06.1	1	UB	poišče rimo;	T	II	modro
6. b	06.2	1	UB	poišče rimo;	T	II	rdeče
7.	07.1	1	UB	razume ravnanje književne osebe;	T	II	nad modrim
8.	08.1	1	UB	pisno izrazi svojo domišljijsko čutno predstavo književne osebe;	T	III	rdeče
	08.2	1	UB	napiše zaokroženo povezano besedilo;	T	III	modro
	08.3	1	UB	napiše zahtevano število slovnično pravilnih povedi.	T	III	nad modrim

Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja in *Navodilih za vrednotenje;*
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo; NUB – neumetnostno besedilo; UB – umetnostno besedilo oziroma JEZIK, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu*;
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev NPZ-ja v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

PRILOGA

BESEDILO 1

Kekec

Kekec je star osem let. Ima kratke rjave lase. Na glavi nosi velik pastirski klobuk. Oblečen je v srajco in suknjič. Hlače, ki mu segajo do kolen, se imenujejo pumparice. Obut je v dokolenke in cokle. V rokah ima pastirsko palico. Zelo rad prepeva, žvižga in je vedno dobre volje.

Kot otrok je odšel od doma h Koroščevim, kjer si služi kruh. Tam je spoznal dva zelo dobra prijatelja, Rožleta in slepo deklico Mojco. Skupaj pasejo živino.
Kekec je pastirček, ki na pašnikih doživi marsikaj zanimivega. Kadar mu je dolgčas, zelo rad nabira rože, izdeluje mlinčke in piščalke.

SLOVAR:
služiti kruh – delati za preživetje

2

BESEDILO 2

Astrid Lindgren

Pobegnimo s Piko Nogavičko

Že davno je bilo, odkar je Pika prijezdila v svoje mesto in se vselila v vilo Čira-Čara skupaj s konjem, z opico in s svojim kovčkom, polnim zlatnikov, ki ga je dobila od svojega očeta. Ko je prijezdila, si je pela:

Hej, Pika Nogavička,
alo vsi v Čiro-Čaro se igrat.
Hej, jaz sem Nogavička,
mali neugnani škrat.

Pika se igra z dvema prijateljema. To sta sosedova otroka Tomaž in Anica. Prihajata vsak dan in skupaj se igrajo. Posebno lepa igra se imenuje *Ne dotakni se tal!* Pri tej igri plezajo in skačejo v kuhinji po pohištvu, po štedilniku in pazijo, da se ne dotaknejo tal, kajti tega se ne sme.
Na srečo je tu še konj, na katerega lahko splezaš, zlasti tam, kjer za plezanje ni pravega pohištva.
Pika zna dobro kuhati in večkrat povabi Tomaža in Anico na klobaso ali špagete. Nekoč si je iz špagetov naredila brado. Hotela je namreč vedeti, kakšna bo z brado, če bi pozneje po naključju želela postati morski razbojnik.
In potem je brado pojedla.

(Prirejeno po A. Lindgren, Pobegnimo s Piko Nogavičko, Založništvo Pozoj, Velenje 1995.)

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebral.
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Opis predmeta.

   B Opis kraja.

   C Opis osebe.

   D Opis živali.

   (1 točka)

2. Koliko je star Kekec?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Pet let.

   B Osem let.

   C Deset let.

   D Dvanajst let.

   (1 točka)

1

3. Kaj so pumparice?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Srajca.

   B Čevlji.

   C Hlače.

   D Suknjič.

(1 točka)

4. Ali so glede na besedilo spodaj zapisane trditve pravilne?
   Če je trditev pravilna, obkroži DA.
   Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) Kekec ima črne kratke lase.	DA	NE
b) Kekec na glavi nosi športno čepico.	DA	NE
c) Kekec je oblečen v dolge hlače.	DA	NE
d) Kekec je obut v dokolenke in cokle.	DA	NE
e) Kekec ima v rokah pastirski bič.	DA	NE

(5 točk)

5. Kaj dela Kekec, kadar mu je dolgčas?
Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

A Lovi metulje.

B Izdeluje piščalke.

C Izdeluje mlinčke.

D Peče krompir.

E Kuri ogenj.

F Nabira rože.

(3 točke)

6. Ali so glede na besedilo spodaj zapisane trditve pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DA.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) Mojca je slepa deklica.	DA	NE
b) Rožle je Kekčev dober prijatelj.	DA	NE
c) Kekec na pašnikih doživi marsikaj zanimivega.	DA	NE
d) Kekec je vedno slabe volje.	DA	NE

(4 točke)

1

7. Kako si Kekec služi kruh pri Koroščevih?
   Odgovor napiši na črto.

   _____

   (1 točka)

8. Besedam spodaj poišči ustrezno nadpomenko. Napiši jo na črto.

   a) harmonika, piščal, kitara – _____

   b) krave, ovce, koze – _____

   c) srajca, suknjič, pumparice – _____

   (3 točke)

9. Popravi pravopisne napake.
   Na črti napiši pravilno poved.

   a) Učiteljica je pohvalila petra in mojco.

   _____

   _____

   b) Kmet je pridelal krompir peso zelje in korenje.

   _____

   _____

   (4 točke)

10. Katera poved je vzklična?
Obkroži črko pred vzklično povedjo.

A Stoj, ne hodi čez cesto!

B Zakaj vedno zamujaš?

C Danes sije sonce.

D Nisi naredil naloge?

(1 točka)

11. Glede na odgovor napiši na črto ustrezno vprašalnico.

a) _____ je pasel ovce? Kekec.

b) _____ je pasel ovce? Na planini.

(2 točki)

1

12. Opiši sošolca ali sošolko.

Opiši njegovo oziroma njeno zunanjost.

Napiši, kaj rad oziroma rada dela v prostem času.

Napiši tudi, zakaj si ga oziroma jo izbral za svoj opis.

Na črte napiši pet povedi.

(4 točke)

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1.

a) Kdo je napisal prebrano besedilo?
Ime in priimek avtorja napiši na črto.

_____

b) Na črto napiši naslov prebranega besedila.

_____

(2 točki)

2. Kdo nastopa v besedilu?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Prijazni razbojniki.

B Pika Nogavička.

C Kuharica Mica.

D Anica in Tomaž.

E Ribič Pepe.

(2 točki)

2

3. Kaj delajo junaki v besedilu?
   Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

   A Računajo.

   B Učijo se.

   C Plezajo.

   D Potujejo.

   E Jedo.

(2 točki)

4. Na črti dopolni poved glede na prebrano besedilo.

   a) Pika se je vselila v vilo _____ skupaj

   s _____ in z opico.

   b) Kovček, poln _____, je dobila

   od svojega _____.

(4 točke)

5. Katere dejavnosti ustrezajo pravilu igre, opisane v besedilu?
Če je trditev pravilna, obkroži DA.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE.

a) Plezanje po vratih.	DA	NE
b) Plazenje po travi.	DA	NE
c) Skakanje po pultu.	DA	NE
d) Korakanje po tleh.	DA	NE

(4 točke)

6. K besedi spodaj napiši ustrezno rimo.

a) ŠKRAT – _____

b) NOGAVIČKA – _____

(2 točki)

7. Kaj nenavadnega dela Pika?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pika rada prepeva.

B Pika v kuhinji pleza na konja.

C Pika zna skuhati klobaso.

D Pika se igra s Tomažem in z Anico.

(1 točka)

2

8. Piko so ugrabili morski razbojniki. Odpeljali so jo s seboj na ladjo. Izmisli si, kako je pobegnila. Svojo zamisel napiši na črte v petih povedih.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(3 točke)

Skupno število točk preizkusa: 50

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.1.3: Dosežki učencev v letih 2013 in 2014 glede na indeks težavnosti

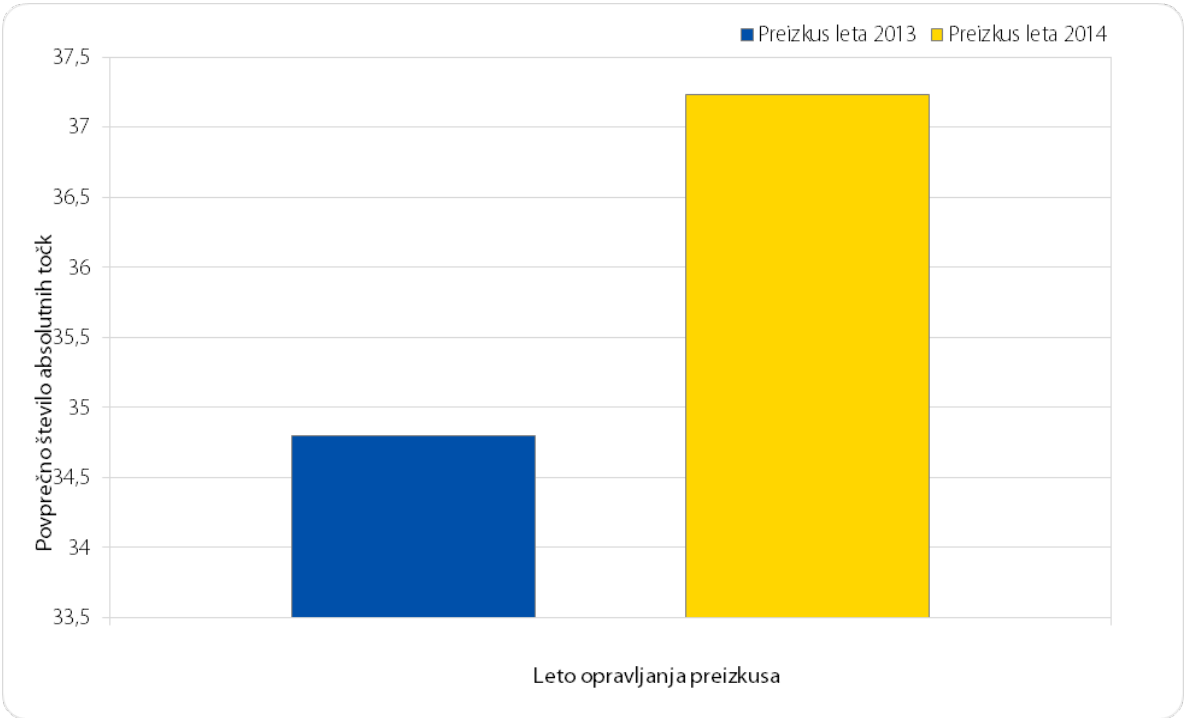

Letos so učenci v povprečju dosegli 37,23 (74,46 %) točke od skupaj možnih 50 točk. Indeks težavnosti (IT) preizkusa se je približal dosežkom iz leta 2010 in kaže na to, da je bil letos preizkus očitno nekoliko manj zahteven oziroma so ga učenci v povprečju zelo uspešno rešili, kar kaže tudi frekvenčna razporeditev števila učencev po doseženih točkah.

V primerjavi z dosežki iz let 2013, 2012 in 2011 so letos učenci v povprečju dosegli bistveno večje število točk, dosežek se je tako približal tistemu iz leta 2010 in kaže na to, da so učenci vse uspešnejši pri reševanju preizkusov. To verjetno izhaja tudi iz dejstva, da so si preizkusi v iz leta v leto podobni.

Indeks težavnosti (IT) preizkusa leta 2014 znaša 0,75 (leta 2013 0,70, leta 2012 0,73, leta 2011 0,55 in leta 2010 0,77), kar pomeni, da je bil letošnji preizkus lažji od lanskega oziroma so ga učenci v povprečju bolje rešili.

Slika 4.2.10.1.4: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti

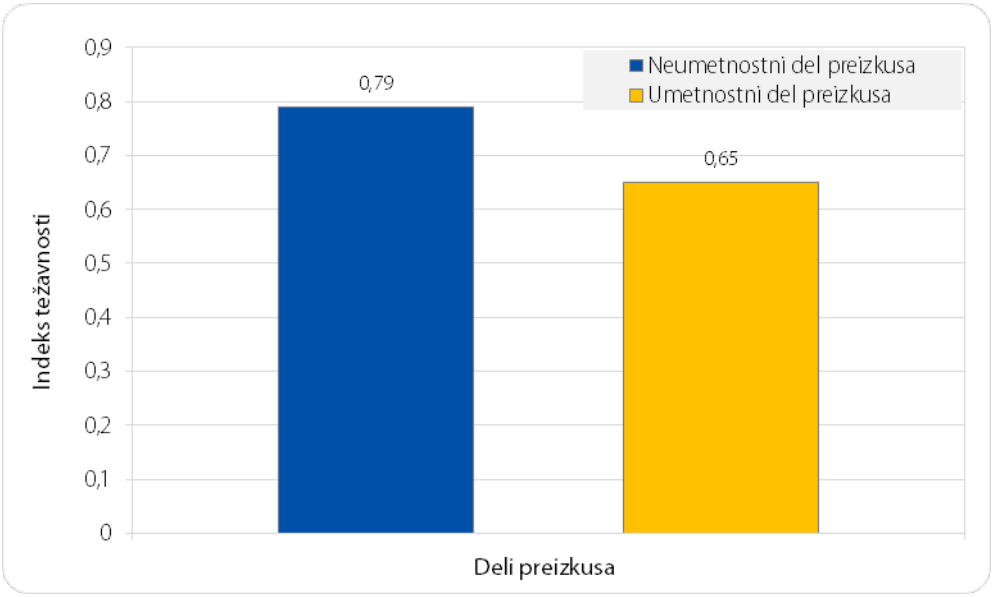

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT 0,78) so v povprečju boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT 0,65). Ugotavljamo, da učenci, tako kot v preteklih letih, v povprečju uspešneje rešujejo naloge ob branju neumetnostnega besedila.

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila**, so učenci v celoti najuspešneje rešili nalogo 1.2.1. Naloga je preverjala učni cilj s I. taksonomske stopnje (prepoznavanje dejstev), tip naloge pa je obkroževanje. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje o bistvenih podatkih besedila. Zelo uspešni so bili tudi pri reševanju nalog 1.4.2 in 1.6.4. Menimo, da je uspešnost učencev povezana s prepoznavanjem osnovnih dejstev, navedenih v besedilu, in tipom nalog (alternativni tip). Tudi ti dve postavki sta preverjali učne cilje s I. taksonomske stopnje.

Manj uspešni so bili pri nalogah 1.11.1 in 1.11.2. Napisati so morali kratek odgovor in uporabiti ustrezno vprašalnico. Gre za preverjanje učnega cilja na II. taksonomski stopnji.

Med nalogami, ki preverjajo slovnično znanje in pravopis (5 nalog in 11 postavk), so bili učenci tako kot lani najuspešnejši pri zapisu velike začetnice osebnih lastnih imen (naloga 1.9.1), naloga tipa kratek odgovor, in pri določanju vzklične povedi (naloga 1.10.1), naloga tipa obkroževanje. Najmanj uspešni pa so bili pri reševanju naloge 1.12.4. Gre za preverjanje učnega cilja na III. taksonomski stopnji in, nalogo tipa zapis kratkega odgovora. Pri tej nalogi bi za uspešno reševanje morali napisati zahtevano število slovnično pravilnih povedi. To nalogo so učenci pričakovano slabše rešili, saj imajo tudi v praksi največ težav z uporabo slovničnih in pravopisnih pravil pri zapisu preprostega, kratkega, zaokroženega in povezanega besedila.

Med nalogami, vezanimi na branje **umetnostnega besedila**, izstopata po uspešnosti reševanja nalogi 2.4.1 in 2.4.2. Preverjali smo učna cilja na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje dejstev), tip naloge je dopolnjevanje. Učenci so morali dopolniti poved glede na prebrano besedilo. Dejstvo je, da učenci zelo zanesljivo prepoznajo osnovna dejstva in bistvene podatke o prebranem besedilu.

Manj uspešni so bili pri reševanju nalog 2.5.1, 2.7.1 in 2.8.3, pri katerih so morali ob pomoči izhodiščnega besedila obkrožiti pravilen odgovor na vprašanje oziroma napisati zahtevano število slovnično pravilnih povedi. Preverjali smo učne cilje na II. oziroma na III. taksonomski stopnji (razumevanje in sinteza), naloge so bile alternativnega tipa, tipa obkroževanja in tipa zapis kratkega odgovora. Učenci so imeli podobno kot v preteklih letih težave pri nalogah, kjer sta potrebna razumevanje in uporaba znanja v novi situaciji (sinteza znanja).

Analiza dosežkov nalog **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

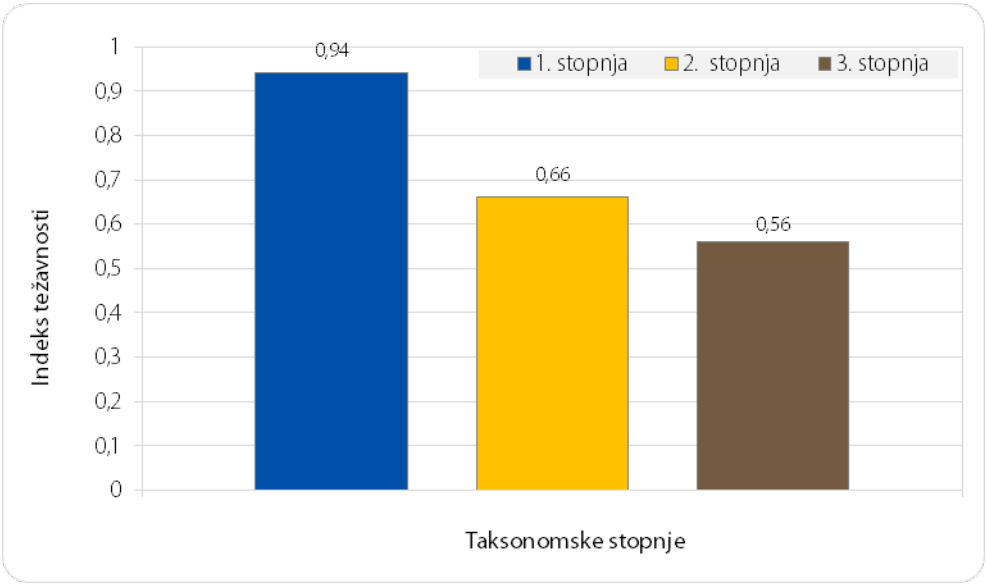

S slike 4.2.10.1.5 je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča tako kot v preteklih treh letih. Učenci so najbolje rešili naloge, ki so preverjale miselne procese na I. taksonomski stopnji (IT 0,94; leta 2013 0,89; leta 2012 0,84; leta 2011 0,82), slabše naloge, ki so preverjale miselne procese na II. taksonomski stopnji (IT 0,66; leta 2013 0,64; leta 2012 0,73; leta 2011 0,56), najmanj uspešni pa so bili pri nalogah, ki so preverjale miselne procese na III. taksonomski stopnji (IT 0,56; leta 2013 0,45; leta 2012 0,49; leta 2011 0,17).

Podobno kot lani izstopajo naloge, ki so preverjale miselne procese na III. taksonomski stopnji, saj so letos še nekoliko bolje rešene kot v preteklih letih.

Na **I. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni prepoznavanja, je bilo 6 nalog, ovrednotenih s 15 točkami, ki so jih učenci zelo uspešno rešili (IT 0,94). Najuspešneje so rešili naloge 1.2.1, 1.4.2 in 1.6.4. Naloge so preverjale prepoznavanje dejstev in bistvenih podatkov o besedilu in so bile tipa obkroževanja in alternativnega tipa. Slabše so rešili 2. postavko pete naloge 1.5.2. Zopet se je pokazalo, da učenci znajo zelo zanesljivo prepoznati samo preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo in jih lahko enostavno najdejo v besedilu. Iskanje drugače zapisanih dejstev je za učence že težje.

Na **II. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, je bilo 5 nalog, ovrednotenih z 11 točkami. Učenci so najuspešneje rešili nalogo 1.9.1, ki je preverjala slovnico (uporaba velike začetnice pri osebnih lastnih imenih), tip nalog je bil kratek odgovor. Najslabše so učenci rešili nalogo 1.11.2, ki je preverjala uporabo ustrezne vprašalnice, naloga tipa kratek odgovor. Učenci delajo pri funkcionalni rabi slovnice in pravopisa napake tudi v praksi.

Na **III. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja, je bila ena naloga, ovrednotena s 4 točkami. Pri 12. nalogi, ki je preverjala funkcionalno rabo (pisanje krajšega zaokroženega in povezanega besedila), je šlo za zapis kratkega odgovora. Podobno kot v preteklih letih se je pokazalo, da imajo učenci pri pisanju kratkega poustvarjalnega zapisa največ težav pri uporabi slovničnih in pravopisnih pravil (zapis zahtevanega števila slovnično pravilnih povedi).

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

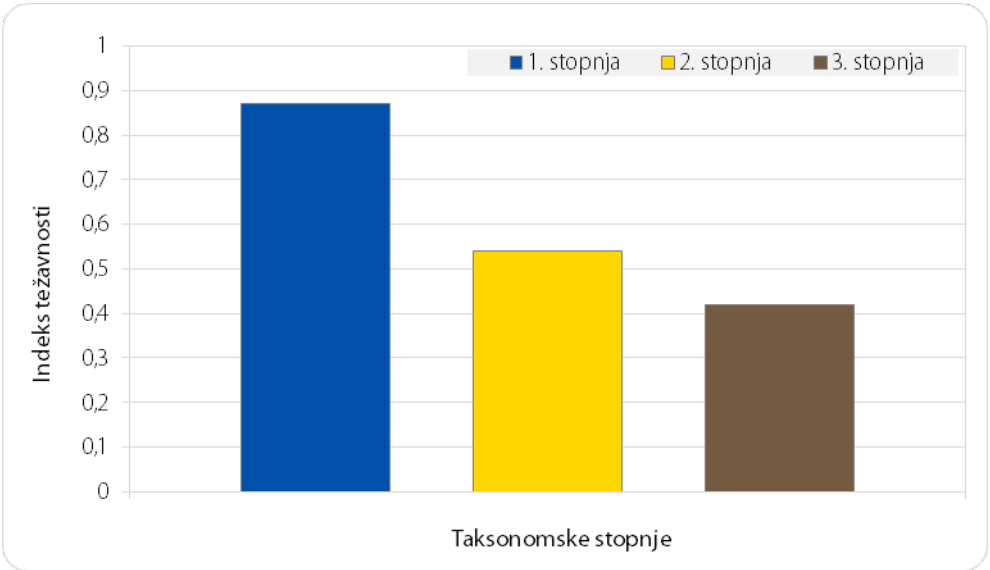

S slike 4.2.10.1.6 je razvidno, da so učenci nekoliko uspešneje rešili naloge na I. (IT 0,87; leta 2013 0,70; leta 2012 0,79; leta 2011 IT 0,56), nekoliko slabše na II. (IT 0,54; leta 2013 0,65; leta 2012 0,73; leta 2011 IT 0,33) in najslabše na III. taksonomski stopnji (IT 0,42; leta 2013 0,41; leta 2012 0,38; leta 2011 IT 0,41).

Na **I. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, so bile 4 naloge, ovrednotene z 10 točkami. Učenci so najuspešnejše rešili nalogi 2.4.1 in 2.4.2, ki sta preverjali prepoznavanje bistvenih podatkov iz besedila, nalogi tipa dopolnjevanja. Učenci so morali dopolniti poved glede na prebrano besedilo. Najslabše so rešili nalogo 2.3.2, ki je preverjala prepoznavanje bistvenih podatkov o besedilu. Tip naloge je bil obkroževanje.

Na **II. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, so bile 3 naloge, ovrednotene s 7 točkami. Učenci so najbolje rešili nalogo 2.5.2. Ta je preverjala razumevanje vsebine prebranega besedila in je naloga alternativnega tipa. Najslabše so rešili nalogo 2.5.1, ki je preverjala razumevanje vsebine prebranega besedila in je bila alternativnega tipa. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje, vezano na razumevanje prebranega besedila. Zopet se je pokazalo, da učenci spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu. V primerih, ko pojmi, dejstva in podatki niso tako očitni oziroma znani, pa imajo učenci več težav, so manj učinkoviti in manj uspešni pri reševanju nalog.

Na **III. taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja besedila (predvidevanje nadaljevanja prebranega besedila), je bila ena naloga, ovrednotena s 3 točkami. Pri nalogi 2.8 so morali učenci zapisati kratko zaokroženo in povezano poustvarjalno besedilo. Pričakovano so imeli učenci pri tej nalogi največ težav s funkcionalno uporabo slovničnih in pravopisnih pravil pri zapisu kratkega in preprostega poustvarjalnega besedila. Kadar so učenci usmerjeni v vsebino, delajo veliko slovničnih in pravopisnih napak.

Analiza dosežkov nalog **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

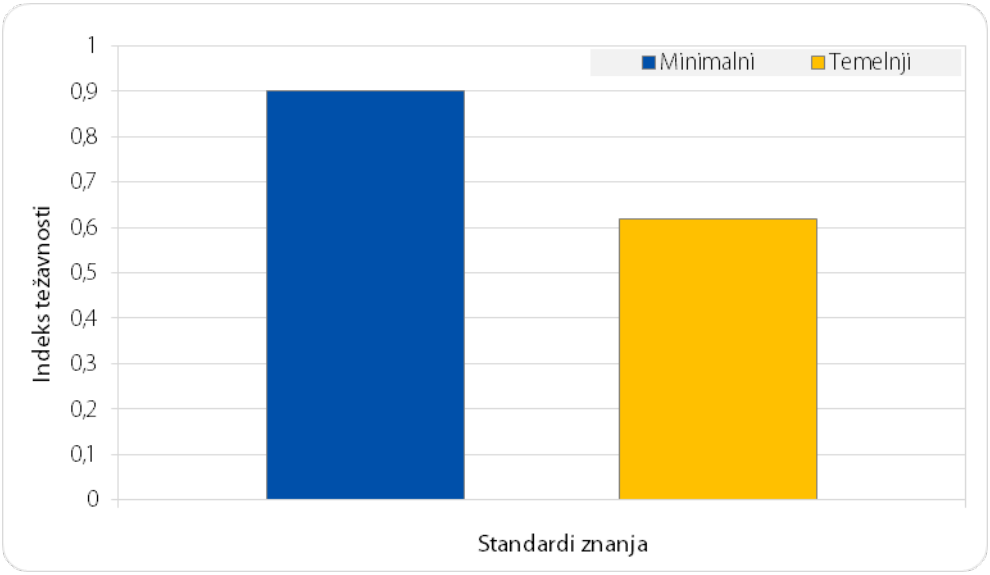

V prvem delu preizkusa je bilo 7 nalog, ovrednotenih z 18 točkami, ki so preverjale minimalne standarde znanja in 5 nalog, ovrednotenih z 12 točkami, ki so preverjale temeljne standarde znanja ob branju neumetnostnega besedila.

Učenci so podobno kot lani bistveno uspešneje rešili naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja (IT 0,9; leta 2013 0,89; leta 2012 0,82; leta 2011 IT 0,79), kakor naloge, ki so preverjale temeljne standarde znanja (IT 0,62; leta 2013 0,51; leta 2012 0,56; leta 2011 IT 0,41).

Med nalogami, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, po uspešnosti izstopajo naloge 1.2.1, 1.4.2, 1.6.4 in 1.9.1, ki so jih učenci najbolje rešili. V prvih treh primerih so naloge preverjale prepoznavanje osnovnih dejstev o besedilu in učne cilje s I. taksonomske stopnje (tipa obkroževanje in alternativni tip), zadnja naloga pa je preverjala uporabo vejice v povedi in učni cilj na II. taksonomski stopnji (tip kratkega odgovora). Slabše rešeni sta bili nalogi 1.9.2 in 1.9.4, obe sta preverjali učne cilje na II. taksonomski stopnji, tipa kratek odgovor. Učenci so morali pravilno napisati poved.

Med nalogami, ki so preverjale **temeljne standarde** znanja, so učenci najbolje rešili nalogo 1.12.1, ki je bila na III. taksonomski stopnji in je preverjala učne cilje na ravni sinteze, tip naloge je bil zapis kratkega odgovora. Najslabše so rešili že omenjeno nalogo 1.12.4, ki je bila na III. taksonomski stopnji in je preverjala učne cilje na ravni sinteze (zapis zahtevanega števila slovnično pravilnih povedi), tip naloge je bil zapis kratkega odgovora.

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

Slika 4.2.10.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

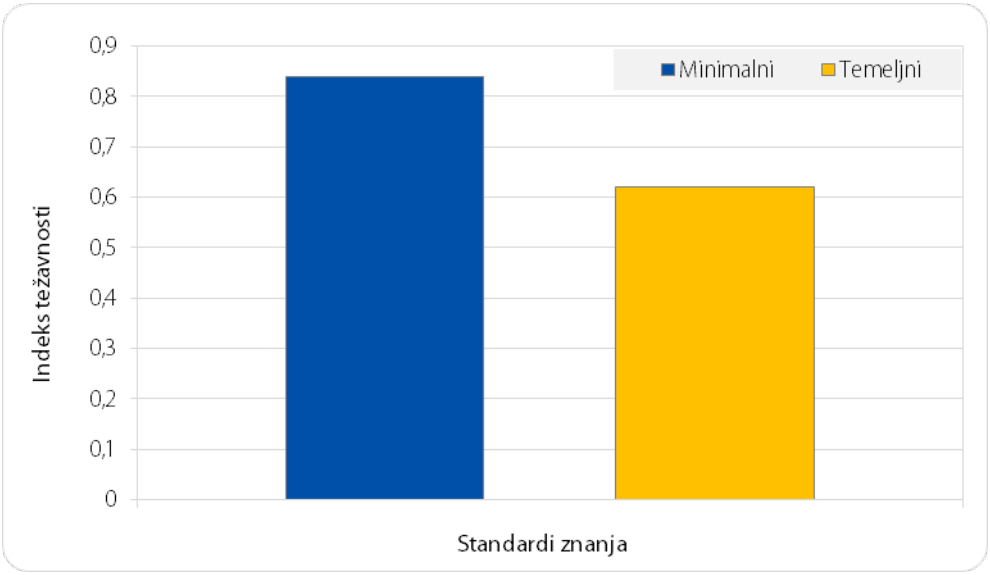

V drugem delu preizkusa, kjer so učenci reševali naloge ob umetnostnem besedilu, so bile 3 naloge, ovrednotene s 6 točkami, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja, in 5 nalog, ovrednotenih s 14 točkami, ki so preverjale znanje temeljnih standardov znanja.

Podobno kot v preteklosti so učenci bolje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja.

Med nalogami, ki so preverjale znanje **minimalnih standardov znanja** (IT 0,84; leta 2013 0,70; leta 2012 0,79; leta 2011 IT 0,52), so bile vse na I. taksonomski stopnji, izstopata nalogi 2.1.2 in 2.2.1, ki sta bili najbolje rešeni. Preverjali sta zmožnost prepoznavanja bistvenih podatkov izhodiščnega besedila – naslov in književne osebe izhodiščnega besedila. Učenci so najslabše rešili nalogo 2.3.2, ki je preverjala zmožnost odgovarjanja na vprašanja o bistvenih podatkih besedila (kaj delajo glavni junaki v besedilu).

Naloge, ki so preverjale znanje **temeljnih standardov** (IT 0,62; leta 2013 0,58; leta 2012 0,65; leta 2011 IT 0,37), so bile na I., II. in III, taksonomski stopnji. Izstopata nalogi 2.4.1 in 2.4.2, ki sta preverjali prepoznavanja bistvenih podatkov izhodiščnega besedila. Nalogi sta bili tipa dopolnjevanja. Najslabše so rešili že omenjene naloge 2.5.1, 2.7.1 in 2.8.3, ki so preverjale učne cilje na II. oziroma na III. taksonomski stopnji.

Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.1.9: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

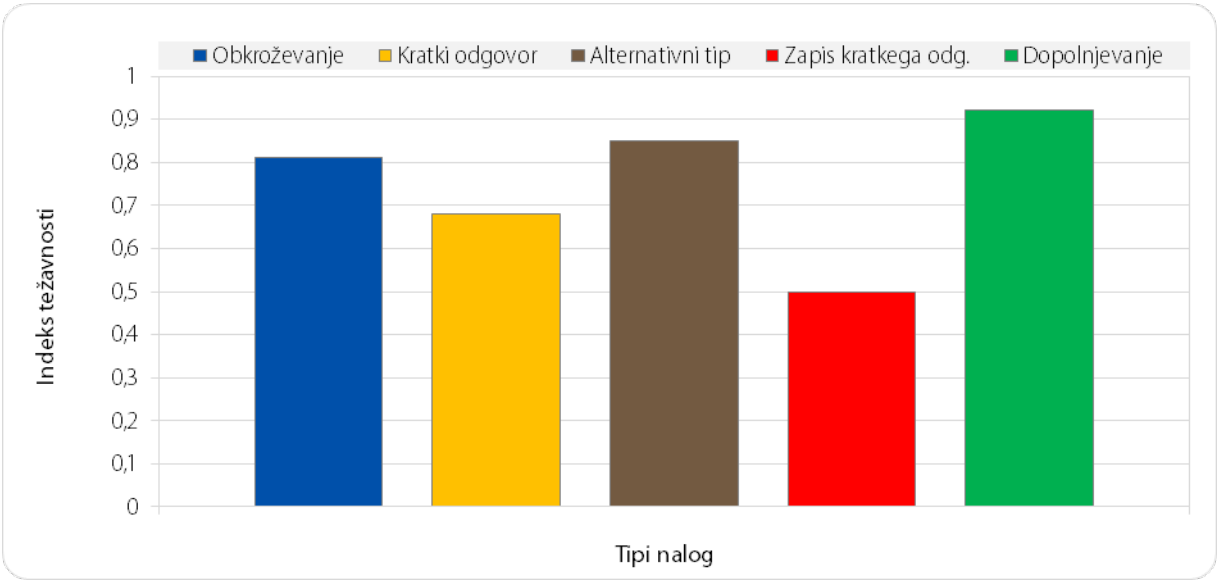

V preizkusu znanja je bilo različno število nalog posameznega tipa, zato je uspešnost po tipih nalog težje primerljiva. Razporeditev glede na težavnost pa je podobna lanski.

Kljub temu lahko ugotovimo, da so učenci uspešneje rešili naloge zaprtega tipa (dopolnjevanje, obkroževanje, alternativni tip), kjer pravilni odgovor izbirajo med ponujenimi možnostmi ali pa se drugače opredelijo do ponujenih možnosti. Učenci so naloge tega tipa uspešno rešili tudi zato, ker so naloge preverjale prepoznavanje in razumevanje bistvenih vsebin in ključnih podatkov o izhodiščnem besedilu. Vse naloge so preverjale učne cilje na I. oziroma na II. taksonomski stopnji in so se pojavile v obeh delih preizkusa (izjema so naloge tipa dopolnjevanja, ki so se pojavile le v drugem delu preizkusa). Uspešnost reševanja je bila manjša pri nalogah, kjer so morali učenci samostojno tvoriti kratke odgovore in reševati naloge z zapisom kratkega odgovora (samostojno tvoriti določeno število slovnično pravilnih povedi in uporabljati slovnična in pravopisna pravila).

Sklepne ugotovitve

Letos so učenci v povprečju dosegli 37,23 (74,46 %) absolutne točke od skupaj 50 možnih točk. Indeks težavnosti (IT) preizkusa leta 2014 znaša 0,75, kar pomeni, da je bil letošnji lažji od lanskega oziroma so ga učenci v povprečju bolje rešili. Opaziti je, da IT z leti narašča in je bil letos na ravni leta 2010, kar kaže tudi frekvenčna razporeditev števila učencev po doseženih točkah.

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT 0,79; leta 2013 0,74) so v povprečju boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT 0,65; leta 2013 0,64). Učenci v povprečju uspešneje rešujejo naloge ob branju neumetnostnega besedila. Težavnost nalog pa s taksonomskimi stopnjami narašča, tako kakor v preteklih treh letih. Podobno kot v preteklosti so učenci nekoliko bolje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja.

Očitno je, da učenci znajo zelo zanesljivo prepoznati preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo in jih lahko najdejo v besedilu. Učenci imajo veliko težav pri pisanju kratkega zaokroženega in povezanega besedila ter pri uporabi slovničnih in pravopisnih pravil. Učenci spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu. V primerih, ko pojmi, dejstva in podatki niso tako očitni oziroma znani, pa imajo učenci več težav, so manj učinkoviti in manj uspešni pri reševanju nalog. Očitno je dejstvo, da kadar so učenci usmerjeni v vsebino, delajo več slovničnih in pravopisnih napak.

V preizkusu znanja je bilo različno število nalog posameznega tipa. Razporeditev glede na težavnost pa je podobna lanski. Zopet lahko ugotovimo, da so učenci uspešneje rešili naloge zaprtega tipa (dopolnjevanje, obkroževanje, alternativni tip), kjer pravilni odgovor izbirajo med ponujenimi možnostmi ali pa se drugače opredelijo do ponujenih možnosti. Učenci so naloge tega tipa uspešno rešili tudi zato, ker so vse naloge preverjale prepoznavanje in razumevanje bistvenih vsebin in ključnih podatkov o izhodiščnem besedilu.

Uspešnost reševanja je bila manjša pri nalogah, kjer so morali učenci samostojno tvoriti odgovore. Pričakovano najslabše rešujejo naloge z zapisom kratkega odgovora, kjer morajo samostojno tvoriti več povedi in pri tem uporabljati slovnična in pravopisna pravila. Naloge tipa obkroževanja in alternativnega tipa so učenci uspešneje rešili v prvem delu preizkusa. Naloge tipa kratki odgovor pa v drugem delu preizkusa. Težavnost nalog v vseh primerih narašča s taksonomsko stopnjo. Ugotavljamo, da so učenci najmanj uspešni pri reševanju nalog tipa zapis kratkega odgovora (pisanje kratkega zaokroženega in povezanega besedila ter uporaba slovničnih in pravopisnih pravil). Sposobnost samostojnega (poustvarjalnega) pisanja v tem obdobju očitno ni avtomatizirana.

4.2.10.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz slovenščine v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja se glede na šolsko leto 2013/2014 ni spremenila. Preizkus znanja je sestavljen iz 24 nalog, ki so bile glede na cilje in standarde znanja razdeljene na umetnostni in neumetnostni del. V celotnem preizkusu je bilo možno doseči 50 točk.

Prvi del je zajemal 14 nalog. Učenci so jih reševali s pomočjo neumetnostnega besedila (*Nogometaš Zlatko Zahovič*), v drugem delu pa so bile naloge, ki so preverjale bralno razumevanje učencev in so se navezovale na umetnostno besedilo (F. S. Finžgar, *Gospod Hudournik*).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo knjižnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- samostojne tvorbe krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz naslednjih tipov nalog: obkroževanja, tipa kratkega odgovora, dopolnjevanja, razvrščanja, alternativnega tipa ter zapisa krajšega besedila.

V preizkusu so bile v različnih deležih zastopane tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.2.10.2.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	36 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	14 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	86
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število absolutnih točk	28,99
Povprečno število odstotnih točk	57,98
Standardni odklon odstotnih točk	15,65
Indeks težavnosti	0,58
Indeks zanesljivosti	0,87

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 86 učencev. Od 50 možnih točk so v povprečju osvojili 28,99 (57,98 %) točk. V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (*Nogometaš Zlatko Zahovič*), kjer so učenci lahko osvojili 30 točk od 50. V povprečju so osvojili 18,96 (62,3 %) točke. V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo (F. S. Finžgar, *Gospod Hudournik*). Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 10,31 (51,55 %) točke. Minimalno število doseženih točk v preizkusu je bilo 14 (28 %) točk. Dosegel jih je 1 učenec. Največ, 47 (94 %) točk je dosegel le 1 učenec. Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče.

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je rahlo desno asimetrična z enim izrazitim vrhom pri 70 % in drugim vrhom pri 44 %. Med 86 % in najvišjim rezultatom 94 % zazija praznina, saj vmesnega dosežka ni dosegel nihče.

Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,58. Učenci so nekoliko slabše reševali naloge umetnostnega dela. Tu je indeks težavnosti 0,55. Naloge z neumetnostnim besedilom so reševali nekoliko bolje, kar izkazuje indeks težavnosti, ki je v tem delu 0,60 in nekoliko presega indeks težavnosti celotnega preizkusa.

V indeksu diskriminativnosti sta oba dela preizkusa izenačena. Njuna vrednost je 0,30. Iz tega sledi, da oba dela enako ločujeta učence med seboj.

Slika 4.2.10.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred

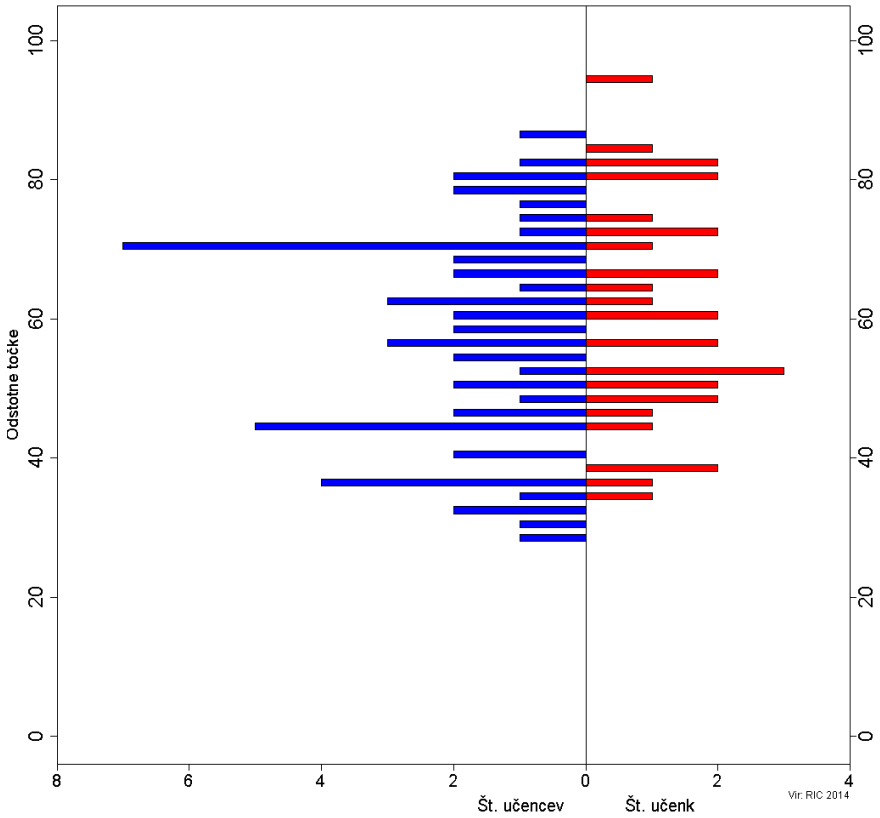

Preverjanje znanja je opravilo 55 učencev in 31 učenk. Večja razlika v številu učencev in učenk izhaja iz prostovoljnega opravljanja NPZ-ja. Poleg tega prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom obiskuje večje število učencev kot učenk. Primerjava dosežkov po spolu zaradi neizenačenega števila glede na spol ne da realnega rezultata. Kljub temu lahko razberemo, da je nekoliko večji delež učenk v primerjavi z učenci doseglo najvišje dosežke (80 in več odstotnih točk). Med ostalimi intervali odstotnih točk je delež učencev večji. Tudi najnižje dosežke med (30 in 40 odstotnih točk) je doseglo večje število učencev kot učenk, prav tako najnižji dosežek pripada učencu.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ

Slika 4.2.10.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

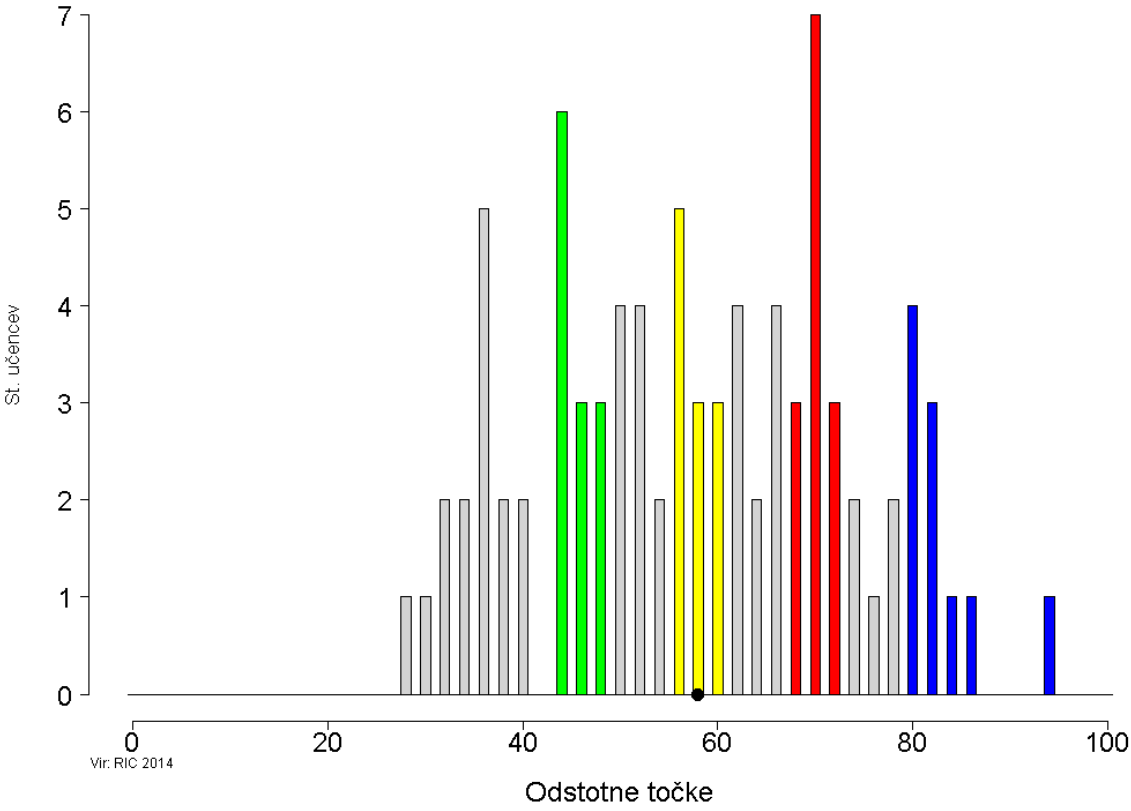

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo spodnjo mejo *četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (1, 3, 6 in 8 – 8 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni (11 – 2 postavki) pa na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: Največ je nalog alternativnega tipa (4 postavke), sledijo naloge obkroževanja (3 postavke) in naloge kratkega odgovora (3 postavke).

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) (naloge 01.1, 03.1, 06.1, 06.2, 06.3, 06.4, 08.1 in 08.2);
- opazujejo pridevnike v besedilu in jim določijo spol in število – postavijo pridevnik v srednji spol (naloga 11.2) in v moški spol (naloga 11.3) v ednini.

Učenci prepoznajo osnovne podatke o in v neumetnostnem besedilu ter pravilno postavijo pridevnik samo v določeni spol.

Zgled: naloga 6

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (1, 2, 3, 4, 5 – skupaj 7 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni (7 – 1 postavka) pa na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: V zelenem območju prevladujejo naloge kratkega odgovora, ena pa je naloga obkroževanja.

Učenci:

- poiščejo podatek iz umetnostnega besedila (naloga 01.1);
- ločijo glavne in stranske književne osebe (naloge 02.1, 02.2 in 02.3);
- poiščejo podatek iz besedila (nalogi 03.1 in 04.1) – prepoznajo preprosti podatek (naloga 07.1);
- po branju odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih – razberejo preprosti podatek (naloga 05.1).

Učenci prepoznajo osnovne podatke iz besedila in poimenujejo književne osebe.

Zgled: naloga 2

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (9, 11 in 12 – skupaj 3 postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja), pri eni (14 – 1 postavka) pa na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge uvrščamo med tipe nalog kratkega odgovora, nalog dopolnjevanja in nalog zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- v besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas – prepoznajo sedanji glagolski čas(naloga 09.2);
- opazujejo pridevnike v besedilu in jim določijo spol in število – postavijo pridevnik v ženski spol v ednini (naloga 11.1);
- v besedilu poiščejo glavne in vrstilne številke – zapišejo vrstilni številnik z besedo (naloga 12.1);
- pišejo krajša besedila npr. opis rastline/kraja/države; življenje poljubno izbrane osebe – v opis vključijo več zunanjih ali značajskih lastnosti (naloga 14.2).

Učenci v rumenem območju izkazujejo osnovno znanje slovnice: prepoznajo sedanji glagolski čas, znajo postaviti pridevnik v ženski spol in zapisati številnik z besedo. Glede na dane kriterije znajo opisati prijatelja po eni zunanji ali značajski lastnosti.

Zgled: naloga 12

Opomba: V rumeno območje se je uvrstila postavka a), postavka b) spada v rdeče območje.

Umetnostno besedilo

V rumeno območje se pri umetnostnem besedilu ni uvrstila nobena naloga.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo tretje *četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2 in 5 – skupaj 5 postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri treh (9, 12 in 13 – skupaj 3 postavke) pa na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega odgovora in dopolnjevanja.

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) (naloga 02.1);
- v besedilu označijo odstavke (naloge 05.1, 05.2, 05.3 in 05.4);
- v besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas – prepoznajo prihodnji glagolski čas (naloga 09.1);
- v besedilu poiščejo glavne in vrstilne številnike – zapišejo glavni številnik z besedo (naloga 12.2);
- v besedilu poišče osebne zaimke (naloga 13.1).

Učenci v rdečem območju izkazujejo več slovničnega znanja: prepoznajo prihodnji glagolski čas in vrstilni številnik zapišejo z besedo. Prepoznajo več podatkov iz besedila in vsebino posameznega odstavka.

Zgled: naloga 5

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog: Nalogo uvrščamo med naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- po branju odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih – prepoznajo zahtevnejši podatek (naloga 05.2).

Učenci v rdečem območju poiščejo posredne podatke v besedilu.

Zgled: naloga 5

Opomba: V rdeče območje se je uvrstila le postavka b), postavka a) spada v zeleno, postavka c) pa v modro območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri dveh (9 in 10 – skupaj 2 postavki) na II. (razumevanje, uporaba znanja), pri eni (14 – skupaj 2 postavki) pa na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Večina nalog so naloge kratkega odgovora, ena pa je naloga z zapisom kratkega odgovora.

Učenci:

- členijo besedilo na uvod, jedro in zaključek ter na odstavke (naloga 04.1);
- v besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas – prepoznajo pretekli glagolski čas (naloga 09.3);
- določijo glavni in odvisni stavek – če se poved začne z glavnim stavkom (naloga 10.1);
- pišejo krajša besedila npr. opis rastline/kraja/države/življenja poljubno izbrane osebe – v opis vključijo eno značajsko in eno zunanjo lastnost (naloga 14.1) in zapišejo zaokroženo besedilo v vsaj petih povedih (naloga 14.3).

Učenci v modrem območju poznajo večino slovnice: koliko odstavkov obsega izhodiščno besedilo, prepoznajo pretekli glagolski čas in v povedi določijo glavni stavek. Glede na dane kriterije razširijo opis prijatelja po vsaj eni dodatni zunanji in značajski lastnosti, samostojno torej tvorijo povezano besedilo.

Zgled: naloga 14

Opomba: V modro območje sta se uvrstili le prva in tretja postavka, druga spada v rumeno območje, četrta pa nad modro območje.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni (8 – skupaj 4 postavke) na II. (razumevanje, uporaba znanja), pri eni (10 – 1 postavka) pa na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami razvrščanja, kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- po branju odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih – prepoznajo nekoliko zahtevnejši podatek (naloga 05.1);
- razčlenijo dogajanje na dogajalne enote (naloge 08.1, 08.2, 08.3 in 08.4);
- ustvarjajo svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, sedanjosti ali prihodnosti (nov konec zgodbe) – napišejo nov, vsebinsko ustrezen konec (naloga 10.1).

Učenci v modrem območju natančneje berejo umetnostno besedilo, zato prepoznajo in uporabijo zahtevnejše podatke. Učenci postavijo povzetek zgodbe v ustrezno časovno zaporedje in samostojno zapišejo avtorski sklep zgodbe glede na dani kriterij.

Zgled: naloga 8

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (7 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni (10 – 1 postavka) pa na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogama kratkega odgovora.

Učenci NE:

- poiščejo zahtevanega podatka (tudi v nebesednem delu) (naloga 07.1);
- določijo glavnega in odvisnega stavka – če se poved začne z odvisnim stavkom (naloga 13.2);
- pišejo krajših besedil, npr. opis rastline/kraja/države; življenje poljubno izbrane osebe, – zapis ni jezikovno ustrezen (naloga 14.4).

Tudi najuspešnejši učenci ne poiščejo in natančno ne prepišejo daljšega zahtevanega podatka. Prav tako ne določijo glavnega stavka, če se stavek začne z odvisnim stavkom. Njihov samostojni zapis ni jezikovno ustrezen.

Zgled: naloga 7

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (6 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri dveh (7 in 9 – skupaj 2 postavki) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni (10 – skupaj 2 postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkega odgovora in z zapisom kratkega odgovora.

Učenci NE:

- poiščejo podatka iz besedila – so nedosledni pri prepisu natančno določenega dela besedila (naloga 06.1);
- poskušajo razumeti psiholoških lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe (naloga 07.2);
- prepoznavajo teme in ideje (sporočila) besedila (naloga 09.1);
- ustvarjajo svojih domišljijskih svetov, ki se dogajajo v preteklosti, sedanjosti ali prihodnosti – besedilo ni ustrezno povezano v vsaj petih povedih (naloga 10.2) in ni jezikovno ustrezno (naloga 10.3).

Tudi najuspešnejši učenci ne poiščejo vseh zahtevanih podatkov in jih nenatančno prepišejo. Prav tako ne povzamejo sporočila besedila in ne razumejo motivov za ravnanje književnih oseb. Niso uspešni pri zapisu vsebinsko zaokroženega in jezikovno ustreznega avtorskega sklepa zgodbe.

Zgled: naloga 6

Preglednica 4.2.10.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
I. DEL (Neumetnostno besedilo: *Nogometaš Zlatko Zahovič*)							
1	1.01.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
2	1.02.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	rdeče
3	1.03.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
4	1.04.1	1	NUB	Besedilo členijo na uvod, jedro in zaključek ter na odstavke.	T	I	modro
5	1.05.1	1	NUB	V besedilu označijo odstavke.	T	I	rdeče
	1.05.2	1	NUB	V besedilu označijo odstavke.	T	I	rdeče
	1.05.3	1	NUB	V besedilu označijo odstavke.	T	I	rdeče
	1.05.4	1	NUB	V besedilu označijo odstavke.	T	I	rdeče
6	1.06.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
	1.06.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
	1.06.3	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
	1.06.4	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
7	1.07.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	nad modrim
8	1.08.1	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
	1.08.2	1	NUB	Iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu).	M	I	zeleno
9	1.09.1	1	JEZIK	V besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas.	T	II	rdeče
	1.09.2	1	JEZIK	V besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas.	T	II	rumeno
	1.09.3	1	JEZIK	V besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas.	T	II	modro
10	1.10.1	1	JEZIK	Določijo glavni in odvisni stavek.	T	II	modro
	1.10.2	1	JEZIK	Določijo glavni in odvisni stavek.	T	II	nad modrim
11	1.11.1	1	JEZIK	Opazujejo pridevnike v besedilu in jim določijo spol in število.		II	rumeno
	1.11.2	1	JEZIK	Opazujejo pridevnike v besedilu in jim določijo spol in število.		II	zeleno
	1.11.3	1	JEZIK	Opazujejo pridevnike v besedilu in jim določijo spol in število.		II	zeleno
12	1.12.1	1	JEZIK	V besedilu poiščejo glavne in vrstilne številke.	T	II	rumeno
	1.12.2	1	JEZIK	V besedilu poiščejo glavne in vrstilne številke.	T	II	rdeče
13	1.13.1	1	JEZIK	V besedilu poiščejo osebne zaimke.	T	II	rdeče
14	1.14.1	1	NUB	Pišejo krajša besedila, npr. opis rastline/kraja/države; življenje poljubno izbrane osebe.	T	III	modro
	1.14.2	1	NUB	Pišejo krajša besedila, npr. opis rastline/kraja/države; življenje poljubno izbrane osebe.	T	III	rumeno
	1.14.3	1	NUB	Pišejo krajša besedila, npr. opis rastline/kraja/države; življenje poljubno izbrane osebe.	T	III	modro
	1.14.4	1	NUB	Pišejo krajša besedila, npr. opis rastline/kraja/države; življenje poljubno izbrane osebe.	T	III	nad modrim

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
II. DEL (Umetnostno besedilo: Fran Saleški Finžgar, *Gospod Hudournik*, Svet iz besed 6, Samostojni delovni zvezek za branje v 6. razredu devetletne osnovne šole in v 5. razredu osemletne osnovne šole, Rokus, Ljubljana 2004)							
1	2.01.1	1	UB	Poiščejo podatek iz umetnostnega besedila.	M	I	zeleno
2	2.02.1	1	UB	Ločijo glavne in stranske književne osebe.	M	I	zeleno
	2.02.2	1	UB	Ločijo glavne in stranske književne osebe.	M	I	zeleno
	2.02.3	1	UB	Ločijo glavne in stranske književne osebe.	M	I	zeleno
3	2.03.1	1	UB	Poiščejo podatek iz besedila.	M	I	zeleno
4	2.04.1	1	UB	Poiščejo podatek iz besedila.	M	I	zeleno
5	2.05.1	1	UB	Po branju odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih.	M	I	zeleno
	2.05.2	1	UB	Po branju odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih.	M	I	rdeče
	2.05.3	1	UB	Po branju odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih.	M	I	modro
6	2.06.1	1	UB	Poiščejo podatek iz besedila.	M	I	nad modrim
7	2.07.1	1	UB	Poiščejo podatek iz besedila.	M	II	zeleno
	2.07.2	1	UB	Poskušajo razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe.	T	II	nad modrim
8	2.08.1	1	UB	Razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote.	M	II	modro
	2.08.2	1	UB	Razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote.	M	II	modro
	2.08.3	1	UB	Razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote.	M	II	modro
	2.08.4	1	UB	Razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote.	M	II	modro
9	2.09.1	1	UB	Prepoznavajo temo in idejo (sporočilo) besedila.	T	II	nad modrim
10	2.10.1	1	UB	Ustvarjajo svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, sedanjosti ali prihodnosti.	T	III	modro
	2.10.2	1	UB	Ustvarjajo svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, sedanjosti ali prihodnosti.	T	III	nad modrim
	2.10.3	1	UB	Ustvarjajo svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, sedanjosti ali prihodnosti.	T	III	nad modrim

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po Navodilih za vrednotenje in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: NUB – neumetnostno besedilo; UB – umetnostno besedilo oziroma JEZIK, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu*;
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po Opisih dosežkov učencev 9. razreda *pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

PRILOGA

Besedilo 1

NOGOMETAŠ ZLATKO ZAHOVIČ

V šoli smo dobili nalogo, da moramo opisati osebo. Dolgo časa sem razmišljal, koga naj opišem. Na plakatu na steni moje sobe je nogometaš. Odločil sem se, da ga bom opisal. Bil je član zlate generacije naših nogometašev. Njegovo ime je Zlatko Zahovič. Rodil se je 1. februarja 1971 v Mariboru.

Visok je 180 cm in težek 76 kg. Je športne postave. Ima daljše skodrane, črne lase. Njegov obraz je okrogel, krasi ga širok nasmeh. Ima oči temno rjave barve, nad njimi ima bujne črne obrvi. V levem ušesu ima uhan, ki ga mora za vsako tekmo prelepiti z lepilnim trakom, na zapestje leve roke pa si priveže črn trak, ki ga nosi za srečo. Tako kakor večina nogometašev ima kratke in malo ukrivljene noge.

Nogomet je začel igrati v Mariboru in bil kar 16 let poklicni nogometaš. V svoji karieri je bil član slovitih moštev: Porto, Benfica (oba kluba delujeta na Portugalskem), Valencia (Španija) in Olympiakos (Grčija). Nastopil je v nogometni ligi prvakov, kjer je dal nekaj odličnih golov.

Reprezentančni dres je prvič oblekel 7. 11. 1992 na tekmi slovenske nogometne reprezentance proti Cipru. Kot član reprezentance je vedno nosil dres s številko 10. Za Slovenijo je odigral 80 tekem in dosegel 35 golov. Še danes velja za najboljšega nogometaša, ki je kadarkoli oblekel dres z državnim grbom.

Nekateri iz sveta športa pravijo, da je Zlatku slava stopila v glavo. Večkrat se je namreč sprl z različnimi trenerji. Najbolj je odmeval spor s selektorjem Srečkom Katancem na svetovnem nogometnem prvenstvu leta 2002. Takrat je moral zapustiti reprezentanco in predčasno oditi domov.

Mnogi njegovi prijatelji in družinski člani trdijo, da je prijazen in dober družinski oče in mož. Poročen je z Jelko in ima dva otroka. Sin hodi po očetovih nogometnih stopinjah, hči pa se ukvarja z glasbo. Večino prostega časa preživi Zlatko s svojo družino. Kar nekaj let je z njo živel na Portugalskem.

Danes živijo v Mariboru, kjer se Zlatko Zahovič ukvarja z razvojem nogometa.

Peter, 5. razred

(Vir: Šolsko glasilo Polžek (št. 3, 2013))

2

Besedilo 2

Fran Saleški Finžgar

Gospod Hudournik (odlomek)

Gospod Hudournik se je spomnil, da je videl pri prijatelju psa, ki je znal odpirati vrata. Tudi njegov Lisko je rad praskal po vratih. In zato sta začela s šolo.

Vzel je pol klobase, odrezal koleščk in ga podržal nad kljuko: »Lisko, odpri!« Pes se je dvignil, prijel s prvimi tacami za kljuko, da bi dosegel klobaso. Glej, kljuka se je premaknila, vrata odprla – Hudournik pa je odmaknil klobaso in mu jo dal šele v koči.

Ponavljala sta to vajo tako dolgo, da je Lisko pojedel vso klobaso. Zato je bil pohvaljen in je dobil odlično oceno. Drugi dan sta vajo ponovila. Šlo je čisto gladko. Hudournik je bil tako vesel uspeha svojega učenca, da se je sam odpovedal klobasi in jo dal psu.

Tretji dan pa je bila glavna preizkušnja. Hudournik se je zaprl v bajto, Lisko pa je ležal zunaj na soncu in se grel. Hudournik je psu požvižgal: fi-fi-fiju! Lisko je pritekel do koče in popraskal po vratih. Hudournik je psu ukazal: »Odpri!« In zares. Kljuka je zaškrtala, vrata so se odprla. Lisko je pritekel k svojemu gospodarju in z veselimi očmi prosil za klobaso. In jo je tudi dobil.

Naslednje jutro si je gospod Hudournik pripravil bogat zajtrk in medtem je prišel poštar. Lisko ga je že od daleč oblajal. Hudournik je stopil iz hiše in za seboj zaprl vrata. Zunaj sta se s poštarjem nekaj časa pogovarjala. Nato se je Hudournik vrnil proti koči. Ves presenečen je opazil, da so vrata odprta na stežaj. Vstopil je in videl Liska, kako sedi na mizi in se oblizuje ob praznem krožniku, na katerem je bil njegov zajtrk. »Zgubi se!« je Hudournik pognal Liska iz koče in si mislil: »Vsaka šola nekaj stane. Je kakor nož: z njim lahko odrežeš kruha sebi in lačnemu. Lahko pa z njim raniš sebe in bližnjega.«

(Vir: F. S. Finžgar, Gospod Hudournik, Svet iz besed 6, Samostojni delovni zvezek za branje v 6. razredu devetletne osnovne šole in 5. razredu osemletne osnovne šole, Rokus, Ljubljana 2004.)

SLOVAR:
bajta – hiša

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kdo je avtor besedila? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

2. Kje je bilo objavljeno prebrano besedilo? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

3. Kdo je opisan v prebranem besedilu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Jelka.

B Zlatko.

C Peter.

D Srečko.

(1 točka)

1

4. Koliko odstavkov sestavlja prebrano besedilo? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

5. Na črto pred trditvijo napiši številko odstavka, ki ga trditev povzema.

Številka odstavka	Trditev
_____	Izvemo podatke o njegovi družini.
_____	Izvemo, v katerih klubih je igral.
_____	Izvemo največ o njegovi zunanjosti.
_____	Izvemo o njegovih sporih s trenerji.

(4 točke)

6. Ali so navedene trditve glede na prebrano besedilo pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

Reprezentančni dres je prvič oblekel 7. 11. 1993.	DRŽI	NE DRŽI
Rodil se je 1. februarja 1971.	DRŽI	NE DRŽI
Kot član reprezentance je vedno nosil dres s številko 10.	DRŽI	NE DRŽI
Zlatko Zahovič danes živi na Portugalskem.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

7. Iz besedila izpiši poved, iz katere izveš, s čim se danes ukvarja Zlatko Zahovič. Poved napiši na črti.

_____

_____

(1 točka)

8. a) V prebranem besedilu poišči podatek, v katerem klubu je igral Zlatko Zahovič. Obkroži črko pred pravilnim podatkom.

A V Olimpiji.

B V Milanu.

C V Barceloni.

D V Benfici.

b) Ali Zlatko Zahovič velja za najboljšega nogometaša v državni reprezentanci tudi še danes? Obkroži pravilni odgovor.

Da.

Ne.

Podatka ni v besedilu.

(2 točki)

1

9. Vsaki povedi določi čas dogajanja in ga vpiši v prazni prostor preglednice.

Čas dogajanja	Poved
	Zlatko Zahovič bo svojo poklicno kariero verjetno nadaljeval v nogometu.
	Poročen je z Jelko in ima dva otroka.
	Bil je član zlate generacije naših nogometašev.

(3 točke)

10. Iz vsake povedi na črto izpiši glavni stavek.

a) V levem ušesu ima uhan, ki ga nosi za srečo.

_____

b) Ko je aktivno igral nogomet, je z družino živel na Portugalskem.

_____

(2 točki)

11. Na črte k navedenim samostalnikom napiši pridevnik *nov* v ustrezni obliki.

a) (nov) _____ tekma

b) (nov) _____ obuvalo

c) (nov) _____ dres

(3 točke)

12. Z besedo dopolni poved tako, da uporabiš ustrezno obliko števnika.

a) Na (80) _____ tekmi je dosegel svoj petintrideseti gol.

b) Zlatko je bil (16) _____ let poklicni nogometaš.

(2 točki)

13. Stavek prepiši na črti tako, da namesto lastnega imena Zlatko Zahovič uporabiš osebni zaimek.

Zlatko Zahovič se je rodil 1. februarja 1971 v Mariboru.

_____

_____

(1 točka)

1

14. V petih povedih opiši in označi svojega sošolca ali sošolko. Opiši njegovo oziroma njeno zunanjost in značaj. Povedi napiši na črte.

(4 točke)

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Ime in priimek avtorja prebranega besedila napiši na črto.

   _____

   (1 točka)

2. Poimenuj tri književne osebe, ki nastopajo v prebranem besedilu, in jih napiši na črte.

   _____

   _____

   _____

   (3 točke)

3. Kaj je gospodar želel naučiti svojega psa? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Pospremiti poštarja.

   B Pojesti zajtrk.

   C Odpirati vrata.

   D Praskati po vratih.

   (1 točka)

2

4. S čim je gospodar nagrajeval psa za uspešno opravljeno nalogo? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

5. Gospod Hudournik je Liska učil nove veščine. Odgovori na vprašanja in odgovore napiši na črte.

   a) Koliko dni sta vadila?

   _____

   b) Do kdaj sta gospod Hudournik in Lisko vadila prvi dan?

   _____

   c) Kaj predstavlja tretji dan šolanja psa?

   _____

(3 točke)

6. Iz besedila izpiši na črto stavek, v katerem izveš, kako je Lisko sprejel poštarja.

_____

(1 točka)

7. a) Pri kom se je gospod Hudournik navdušil nad tem, da je začel šolati psa?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Zakaj gospod Hudournik ni kaznoval psa, ko mu je pojedel zajtrk?
Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 5.

_____ Med pripravljanjem zajtrka je prišel poštar.

_____ Ker je Lisko gospodu Hudourniku pojedel zajtrk, ga je ta napodil.

_____ Na glavni preizkušnji je Lisko sam odprl vrata.

_____ Lisko je sedel na mizi in se oblizoval ob praznem krožniku.

_____ Gospod Hudournik je začel šolati psa Liska.

(4 točke)

9. V besedilu poišči stavek, ki pojasnjuje, da se iz napak nekaj naučimo.
Stavek prepiši na črto.

_____

(1 točka)

OBRNI LIST.

2

10. V najmanj petih povedih na črte napiši nov konec zgodbe, v katerem opiši, kako Lisko sprejme poštarja ob prihodu v hišo.

(3 točke)

Skupno število točk: 50

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebini** glede na indeks težavnosti

Dosežki neumetnostnega dela (povprečni IT 0,60) preizkusa so nekoliko višji od dosežkov umetnostnega dela (povprečni IT 0,55). Neumetnostni del preizkusa lahko razdelimo še na naloge, ki jih učenci rešujejo z uporabo besedila in jezikovne naloge.

Slika 4.2.10.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

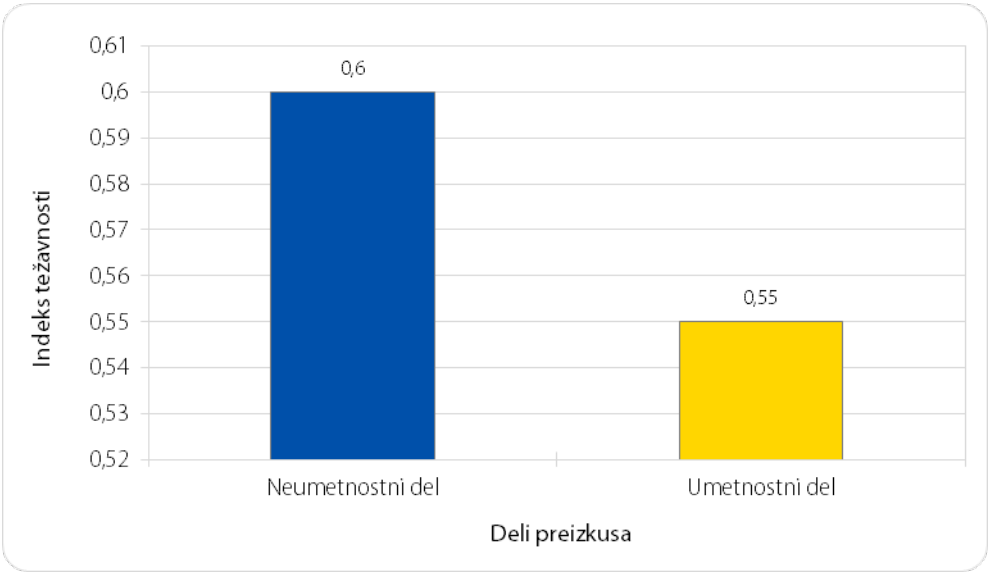

Med nalogami vezanimi na branje **neumetnostnega besedila** so učenci najuspešneje rešili naloge 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3 ter nalogi 1.1.1. in 1.8.2, pri katerih so morali učenci poiskati zahtevani podatek iz besedila in v nalogi obkrožiti ustrezno trditev oziroma zapisati ustrezen podatek. Pri tem so bili zelo uspešni.

Zelo slabo so rešili nalogi 1.3.1 in 1.8.1. V besedilu so morali poiskati podatek, ki ni bil tako očiten, in je od učenca zahteval pozornejše branje. Pričakovano slabše so reševali tudi nalogo 1.14.3. Naloga zajema temeljni standard znanja in zahteva zapis zaokroženega/povezanega besedila. Nizki rezultati so bili doseženi pri nalogi 1.7.1, kjer je bilo potrebno natančno izpisati iskani podatek.

Na področju **jezika** učenci niso dosegali tako visokih pa tudi ne tako nizkih rezultatov kot na področju razumevanja besedila. Kljub temu je povprečni IT nekoliko slabši (0,52) kot pri delu, nalog, ki preverjajo predvsem bralno razumevanje (0,69). Najuspešnejši so bili pri reševanju nalog 1.11.1, 1.11.2 in 1.11.3, ki so preverjale ustrezno sklonsko obliko pridevnika. Najslabše so reševali nalogi 1.10.1, 1.10.2, kjer je bilo potrebno izkazati znanje razlikovanja med glavnim in odvisnim stavkom. Naloga spada med naloge, ki zajemajo temeljni standard znanja, in s tem tudi nekoliko pričakovan slabši rezultat reševanja. Slabši rezultati so tudi pri nalogi 1.14.4, ki od učenca zahteva jezikovno pravilen zapis povedi, kar potrjuje, da imajo učenci, ki se šolajo na nižjem izobrazbenem standardu veliko težav z usvajanjem znanja s tega področja.

Podobno kot v preteklih letih so bili učenci v delu preizkusa, povezanem z branjem **umetnostnega besedila**, najuspešnejši pri nalogah, kjer so morali pokazati sposobnost za identifikacijo, in sicer ugotoviti so morali, kdo je avtor besedila (naloga 2.1.1). Zelo uspešni so bili tudi pri nalogi, kjer je bilo potrebno poimenovati književne osebe, 2.2.1, ter pri nalogi 2.3.1, kjer so morali izkazati sposobnost branja z razumevanjem in poiskati v besedilu podatke.

Pričakovano slabše so rešili nalogo 2.10.2, kjer so morali v petih povedih napisati nov konec zgodbe, in nalogo 2.10.3, kjer je bil zahtevan jezikovno pravilen zapis povedi. Prav tako so nekoliko slabše reševali nalogi 2.4.1 in 2.7.2, pri katerih je bilo potrebno iz besedila razbrati ustrezen odgovor in ga samostojno zapisati v obliki povedi. Samostojno izražanje, tako ustno kot pisno, povzroča učencem, ki se šolajo v izobraževalnem programu z NIS-om velike težave, zato je tudi pričakovano, da je tovrstne naloge ustrezno rešilo le manjše število učencev.

Učenci so bili nekoliko uspešnejši pri reševanju nalog, ki so se nanašale na neumetnostno besedilo, in to predvsem pri nalogah, kjer je bilo potrebno v besedilu poiskati določen podatek. K boljšemu rezultatu je morda pripomogla že tematika besedila samega in dejstvo, da je naloge reševalo večji delež učencev kot

učenk. Nekoliko manj uspešno, a izenačeno so reševali naloge, ki preverjajo jezik in naloge, ki so se navezovale na umetnostno besedilo.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

V prvem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **neumetnostnega besedila**, je bilo 14 nalog na vseh taksonomskih stopnjah (osem na I., pet na II. in ena na III. stopnji). Težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami enakomerno narašča. Tako so učenci v skladu s pričakovanji najboljše dosežke dosegali pri nalogah na I. taksonomski stopnji (povprečni IT 0,72), slabše pri nalogah na II. taksonomski stopnji (povprečni IT 0,55), pričakovano najslabše pa pri nalogah na III. taksonomski stopnji (povprečni IT 0,44).

Slika 4.2.10.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa

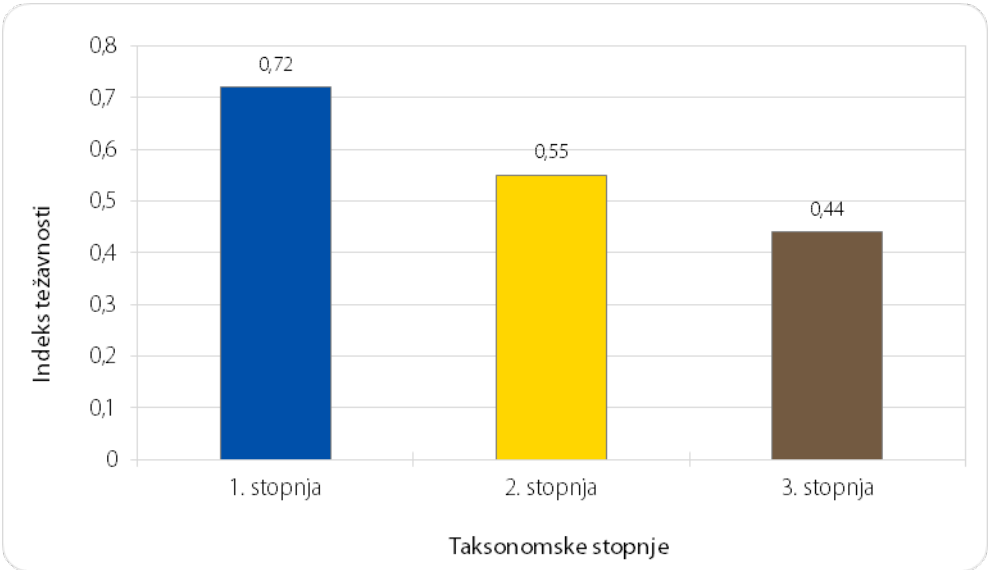

Na **I. taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog 1.6.1, 1.6.2, 1.6.3 in 1.6.4, kjer so morali poiskati zahtevani podatek iz besedila in obkrožiti pravilno trditev. Nekoliko slabše so rešili nalogi 1.1.1 in 1.8.2, kjer so morali poiskati zahtevan podatek iz besedila.

Manj uspešni so bili pri nalogi 1.2.1, kjer so prav tako morali poiskati zahtevan podatek iz besedila in samostojno zapisati ustrezen odgovor. Težave jim je povzročala tudi naloga 1.7.1, kjer je bilo treba natančno prepisati ustrezno poved iz besedila.

Naloge na **II. taksonomski stopnji** so učenci pričakovano nekoliko slabše reševali naloge, saj le-te zahtevajo zahtevnejše miselne procese, kot sta razumevanje in uporaba. Najboljše rezultate so dosegli pri nalogah 1.11.1 in 1.11.3, kjer so izkazali znanje o ustrezni sklonski rabi pridevnika. Najslabše pa so reševali nalogi 1.10.1 in 1.10.2, kjer je bilo potrebno pokazati znanje o razlikovanju med glavnim in odvisnim stavkom.

Na **III. taksonomski stopnji** so učenci izkazali največ znanja pri nalogi 1.14.2, kjer je bilo potrebno opisati zunanje ali značajske lastnosti človeka. Najslabši rezultat pa so dosegli pri nalogi 1.14.4, ki je zahtevala jezikovno pravilen zapis povedi, in pri nalogi 1.14.3, kjer naj bi v petih povedih opisali svojega sošolca. Le redkim učencem je uspelo sestaviti zaokroženo celoto in v ustreznem številu povedi opisati sošolca.

Slika 4.2.10.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa

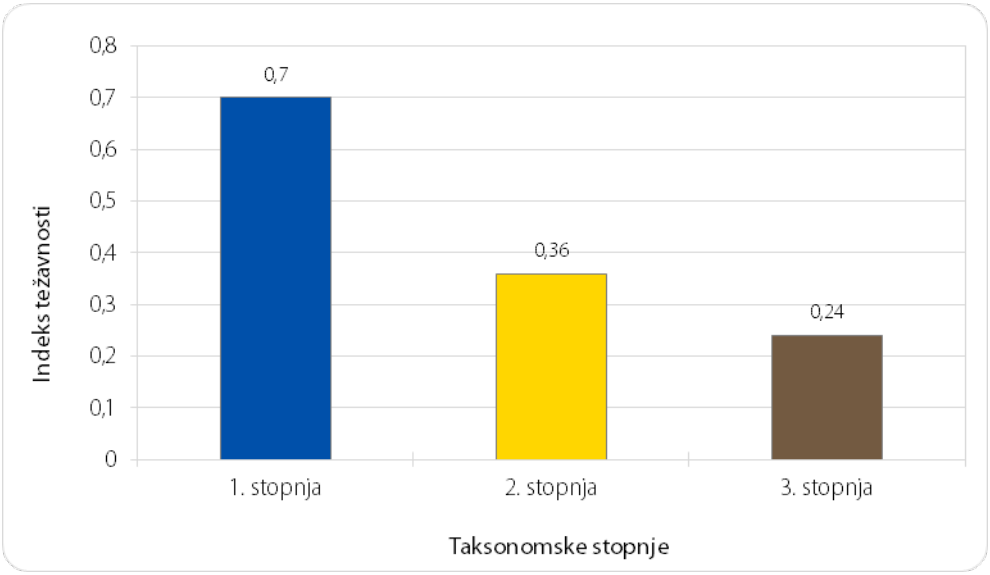

Na **I. taksonomski stopnji** so učenci zelo dobro rešili večino nalog. Najuspešnejši so bili pri nalogi 2.2.1, kjer je bilo potrebno poimenovati tri književne osebe. Slabše so reševali nalogo 2.6.1, ki je zahtevala natančen prepis podatka iz besedila. Zelo nizek rezultat pa so dosegli pri nalogi 2.4.1, kjer je bilo potrebno iz besedila poiskati podatek, ki je od učenca zahteval natančno in pozorno branje, razumevanje prebranega besedila ter samostojen zapis kratkega odgovora.

Na **II. taksonomski stopnji** so v povprečju mnogo slabše reševali naloge. Najbolje so rešili nalogo 2.7.1, kjer so morali določiti, pri kom se je gospod Hudournik navdušil nad šolanjem psa. Vse ostale naloge so reševali bistveno slabše. Najnižje rezultate so dosegli pri nalogi 2.8.2, pri kateri je bilo potrebno določiti ustrezno časovno zaporedje dogodkov.

10. naloga drugega dela preizkusa je preverjala miselne procese **III. taksonomske stopnje**. Pri tej nalogi so učenci morali obnoviti in poustvariti prebrano krajše besedilo, in sicer napisati nov konec zgodbe. Večina učencev je uspešno zapisala vsebinsko ustrezen konec, velike težave pa so imeli pri oblikovanju zaokrožene celote in jezikovno pravilnem zapisu posameznih povedi. Tu so dosegli zelo nizke rezultate.

Naloge v drugem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju umetnostnega besedila, so bile glede na dosežke učencev težje od nalog iz neumetnostnega dela preizkusa. Na I. taksonomski stopnji so dosegli skoraj enake rezultate (šest nalog – povprečni IT 0,70) kot pri reševanju nalog pri neumetnostnem besedilu, na II. taksonomski stopnji (tri naloge – povprečni IT 0,36) in na III. (ena naloga - povprečni IT 0,24) pa bistveno slabše. Učenci so reševali naloge na I. taksonomski stopnji v skladu s pričakovanji, na II. in III. pa nekoliko pod pričakovanji. Vzroki za nižje rezultate bi morda lahko pripisali nekoliko zahtevnejšemu izhodiščnemu besedilu, slabši bralni tehniki, pozornem branju in bralnem razumevanju učencev ter večjim težavam na področju pisnega izražanja učencev, ki se šolajo na nižjem izobrazbenem standardu.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

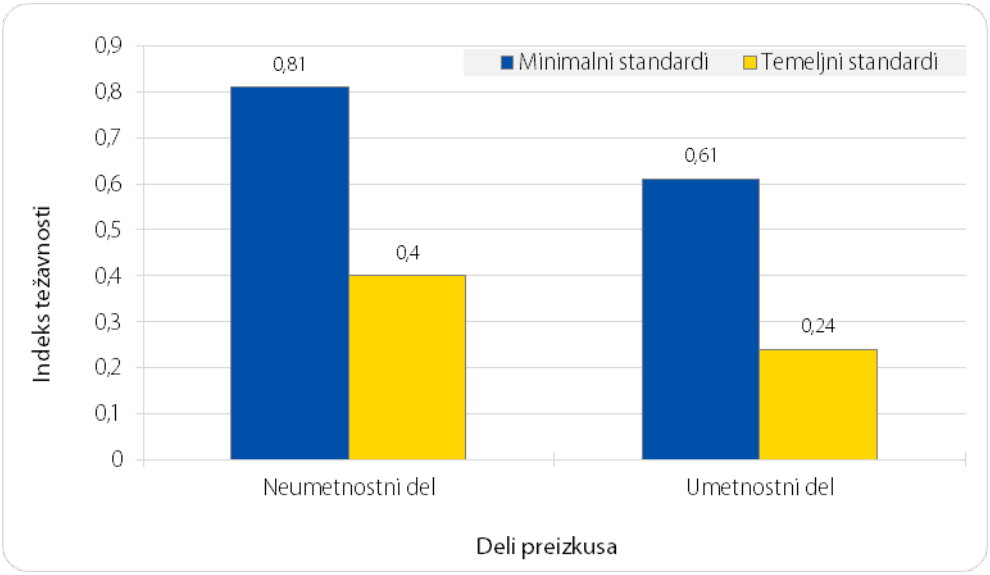

Pri **neumetnostnem** besedilu smo pri osmih nalogah preverjali **minimalne standarde** znanja in pri šestih temeljne. Najboljše med nalogami z minimalnimi standardi so rešili naloge alternativnega tipa 1.6.2 in 1.6.3, kjer so morali v besedilu poiskati določene podatke in glede na prebrano besedilo določiti, ali zapisana trditev drži ali ne drži. Nekoliko slabše so rešili nalogi istega tipa 1.6.4 in 1.6.1. Zelo dobro so rešili tudi nalogo 1.1.1, kjer je bilo potrebno določiti avtorja besedila, in 1.8.2, kjer so obkrožili ustrezen odgovor. Najslabše so reševali nalogo 1.3.1, kjer so morali poiskati zahtevani podatek iz besedila, in določiti, kdo je opisan v prebranem besedilu. 1.8.1, kjer so morali poiskati zahtevani podatek iz besedila in je bilo potrebno izmed množice v besedilu omenjenih klubov potrebno izbrati tistega, v katerem je igral Zlatko Zahovič. Glede na minimalne standarde je bilo pričakovano, da bodo učenci pri teh nalogah dosegali višje dosežke. Povprečni IT minimalnih standardov je bil 0,81.

Pričakovano so učenci dosegali nižje dosežke pri nalogah, kjer smo preverjali **temeljne standarde**, in sicer je bil povprečni IT 0,40. Učenci so najbolje reševali naloge 14.1, 12.1 in 5.2. Najslabše so reševali naloge 1.10.1, 1. 10.2 in 1.14.4, torej nalogi določanja glavnega in odvisnega stavka ter jezikovno pravilnega zapisa povedi.

Pri **umetnostnem** besedilu smo pri osmih nalogah preverjali **minimalne standarde** znanja in pri dveh temeljne. Najboljše med nalogami z minimalnimi standardi so rešili 2.2.1, kjer so večinoma pravilno poimenovali književne osebe, in 2.3.1, kjer so iz prebranega besedila pravilno razumeli, kaj je želel gospodar naučiti svojega psa. Najslabše so rešili nalogi 2.8.2, kjer so morali določiti pravilno časovno zaporedje dogodkov, in 2.4.1, kjer so morali iz besedila razbrati, s čim je gospodar nagrajeval svojega psa.

Najbolje med nalogami s **temeljnimi standardi** so rešili nalogo 2.10.1, kjer so zapisali vsebinsko ustrezen konec zgodbe. Predvideno najslabše, a pod pričakovanji so rešili nalogo 2.10.3, kjer so morali samostojno slovnično in pravopisno pravilno napisati povedi.

Povprečni indeks težavnosti minimalnih standardov pri umetnostnem besedilu je bil 0,61. Pri nalogi, kjer smo preverjali temeljne standarde znanja, pa je povprečni IT 0,24, kar je pod pričakovanji in nakazuje veliko šibkost na področju pisnega izražanja učencev ob zaključku šolanja.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

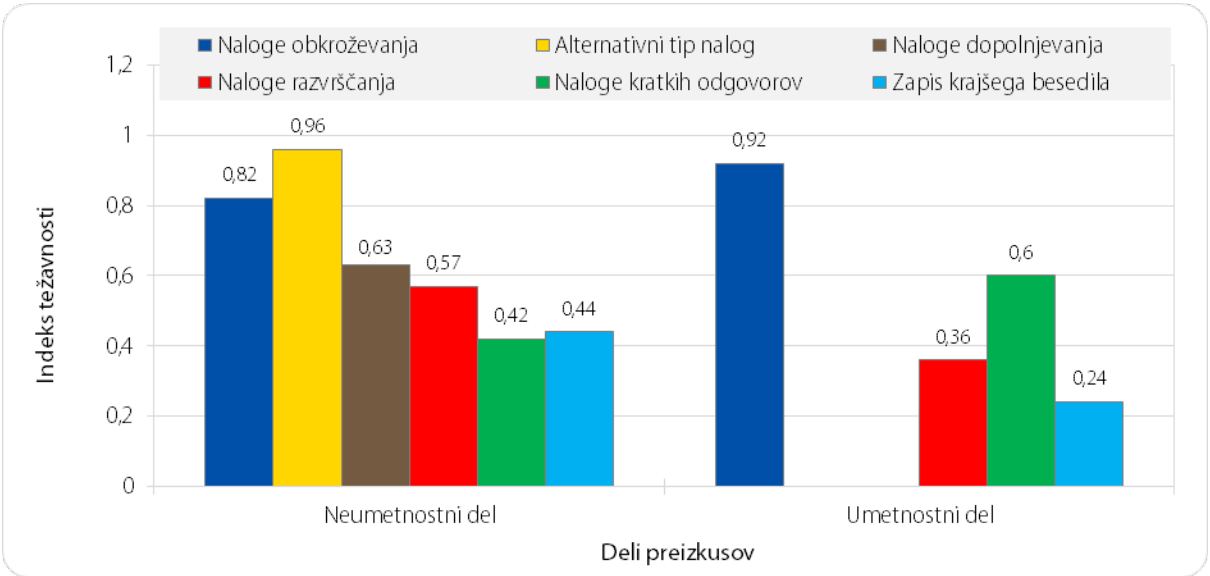

Naloge iz **neumetnostnega besedila** so zajele te tipe nalog: obkroževanja, dopolnjevanja, alternativnega tipa, naloge razvrščanja, naloge kratkega odgovora in zapis krajšega besedila.

Učenci so najbolje reševali naloge alternativnega tipa in naloge obkroževanja, največ težav pa so jim povzročale naloge, pri katerih je bilo potrebno zapisati krajše besedilo. Tu so dosegali slabše rezultate.

Naloge iz **umetnostnega besedila** so zajele naslednje tipe nalog: obkroževanja, razvrščanja, kratkega odgovora in zapis krajšega besedila.

Učenci so zelo dobro reševali naloge, pri katerih je bilo potrebno odgovor le obkrožiti, prav tako kot pri delu nalog z neumetnostnim besedilom so tudi pri umetnostnem najslabše rezultate dosegali pri nalogah, kjer je bilo potrebno zapisati krajše besedilo.

Sklepne ugotovitve

Preverjanja znanja se je udeležilo nekoliko manj učencev kot v preteklem šolskem letu. Povprečni dosežki celotnega preizkusa so nižji v primerjavi z dosežki na NPZ-ju leta 2013, vendar je razpršenost znanja primerljiva. Učenci so v lanskem šolskem letu bolje reševali umetnostni del preizkusa, na NPZ-ju leta 2014 pa neumetnostni del preizkusa. Zelo verjetno na uspešnost reševanja najbolj vpliva izbrano besedilo. PK je sicer nekoliko zaostrila kriterije vrednotenja. Pri nalogah, kjer morajo učenci samostojno tvoriti besedilo, v zadnjih letih zahteva tudi slovnično pravilen zapis besedil. Učenci pričakovano bolje rešujejo naloge nižjih taksonomskih stopenj, tako kot v preteklih letih. Kaže, da delež minimalnih in temeljih standardov znanja v posameznem delu preizkusa ni vplivalo na dosežke. V neumetnostnem delu preizkusa preverjamo znanje z večjim deležem temeljnih standardov znanja, v umetnostnem delu pa z večjim deležem minimalnih standardov znanja. Prav gotovo na slabše dosežke v umetnostnem delu preizkusa vpliva izbor tipov nalog. Učenci morajo v omenjenem delu preizkusa skoraj vse naloge rešiti s samostojnim zapisom kratkega ali nekoliko daljšega odgovora.

Preverjanje je torej potrdilo ugotovitve preteklih let, da so učenci uspešni pri reševanju šablonskih nalog s ponujenimi odgovori. Slabši pa so pri nalogah, ki jih postavijo v novo situacijo in od njih zahtevajo natančno branje, povezovanje in sklepanje. Njihova uspešnost pa je močno odvisna od zahtevnosti izbranega besedila.

4.2.10.3 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike ob koncu 6. razreda**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

V matematičnem preizkusu je 14 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Preizkus znanja je sestavljen iz nalog s snovnih področij aritmetike, geometrije in merjenja.

Naloge v preizkusu znanja preverjajo cilje po sklopih:

- naravna števila do 1000,
- geometrijo,
- računske operacije, lastnosti računskih operacij,
- računske operacije z naravnimi števili,
- merske enote, pretvarjanje.

Glede na tipe nalog preizkus znanja vsebuje naloge kratkih odgovorov in tri naloge s slikovnim odgovorom.

Za NPZ 2014 je struktura preizkusa znanja pri matematiki prilagojena Gagnejevi taksonomiji **(Gagne 1985).**

Preglednica 4.2.10.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	20 %
IV.	reševanje in raziskovanje problemov	10 %

Miselne procese I. taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge, pet jih preverja procese II. taksonomske stopnje, procese III. taksonomske stopnje preverjajo tri naloge, dve pa preverjata procese IV. taksonomske stopnje.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.3.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	75
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	35,61
Povprečno število odstotnih točk	71,23
Standardni odklon odstotnih točk	15,72
Indeks težavnosti	0,71
Indeks zanesljivosti	0,89
Indeks diskriminativnosti	0.42

Preizkus znanja iz matematike je letos pisalo 75 učencev, s čimer se število učencev približa številu iz leta 2012 (72 učencev) in hkrati precej manj kot leta 2013 (95 učencev). Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 35,61 (71,23 %) točke. Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. En učenec (1,33 %) je dosegel 49 točk (98 %), enako kot leta 2012 in 2013. Minimalno doseženo število točk je bilo 13 (26 %) in ga je ravno tako dosegel en učenec (1,33 %). Minimalno doseženo število točk je glede na pretekla preverjanja mnogo višje (leta 2012 – 4 točke in leta 2013 – 7 točk).

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična in zamaknjena v desno ter razpotegnjena v levo. Izrazit vrh je med 38 in 39 točkami (76 % – 78 %). Nekoliko manjša vrhova se pojavljata med 29 in 32 točkami (58 % – 64%) ter pri 44 točkah (88 %).

Standardni odklon je 7,86 (15,72 %) točke, kar kaže na raznoliko znanje učencev. Glede na IT preizkusa 0,71 lahko rečemo, da je bil celoten preizkus znanja lahek. Glede na pretekla leta – 2009 (61,08 % točk), 2010 (66,29 % točk), 2011 (51,60 % točk), 2012 (55,90 % točk) in 2013 (61,11 % točk), so učenci letos dosegli boljše rezultate (71,23 % točk).

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Slika 4.2.10.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred

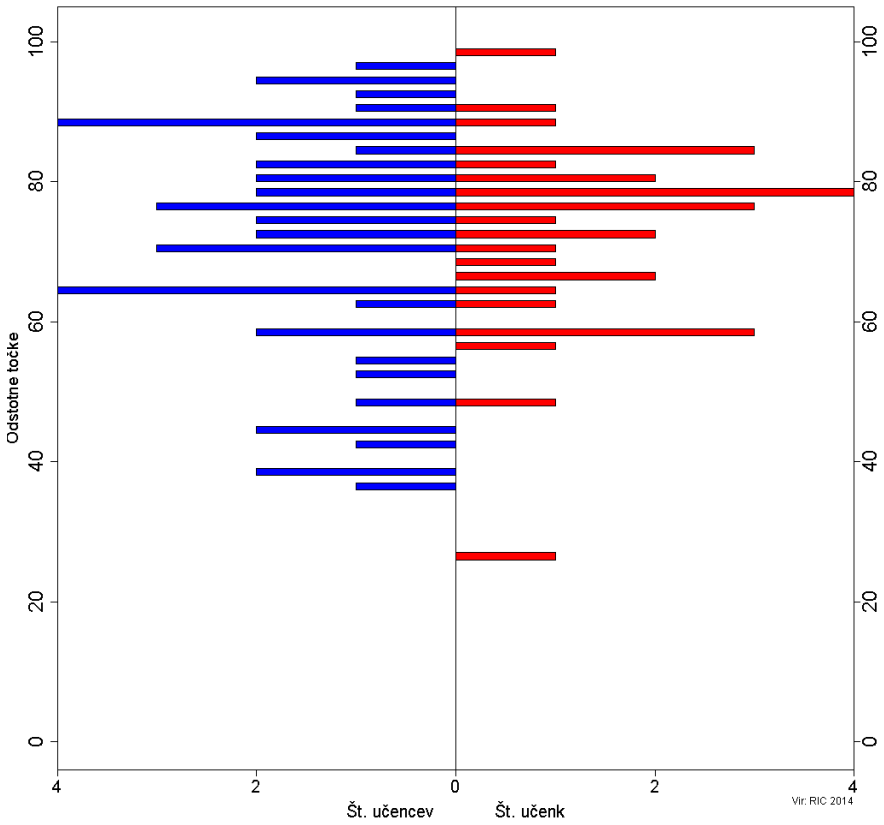

Letos je NPZ za NIS pisalo 44 dečkov in 31 deklic. Slika 4.2.10.3.1 prikazuje, da sta najnižji dosežek (13 % točk) in najvišji dosežek (98 % točk) dosegli deklici. V območju z nižjimi dosežki (med 36 % in 56 % točk) je trikrat več dečkov kakor deklic. V območju, kjer je uvrščena večina otrok (med 58 % in 96 %), pa je število dečkov rahlo večje od deklic, kar pa je zagotovo tudi posledica večjega števila vpisa dečkov v primerjavi z deklicami na šolah z NIS-om.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ-ju

Slika 4.2.10.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred

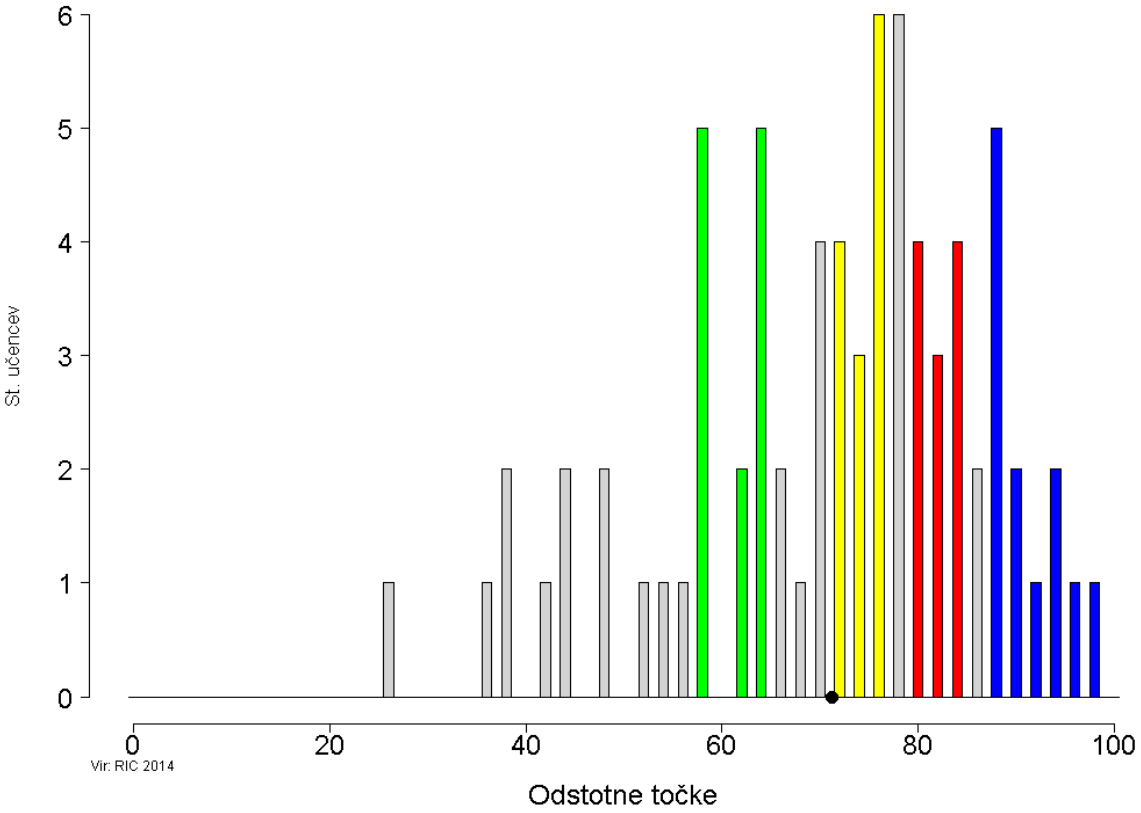

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo spodnjo mejo *četrtine dosežkov*.

Vsebine: Večina nalog zelenega območja je bila s področja aritmetike (21 postavk), ena naloga (3 postavke) s področja geometrije in ena naloga s področja merjenja (3 postavke).

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (1, 2, 3 in 4 – skupaj 11 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri treh (6., 7. in 8. – 13 postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov) in pri eni (10. – 3 postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog: Vse naloge so tipa kratkega odgovora.

Učenci:

- razlikujejo desetiške enote – predstavijo število z mestnimi vrednostmi (nalogi 01.1 in 01.2);
- prepoznajo in poimenujejo geometrijske like – trikotnik, pravokotnik in kvadrat (naloge 02.1, 02.2 in 02.3);
- štejejo naprej od danega števila v obsegu do 1000 (nalogi 03.1 in 03.2);
- štejejo naprej od danega števila v obsegu do 1000 s prehodom (naloga 03.3);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (naprej po 1) (naloga 04.1);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (nazaj po 1) (naloga 04.3);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (naprej po 5) (naloga 04.4);
- pisno seštevajo do 100 (naloga 06.1);
- pisno seštevajo do 1000 (nalogi 06.2 in 06.3);
- pisno odštevajo do 100 brez prehoda (naloga 06.4);

- množijo v okviru poštevanke – poštevanka števila 5 (naloga 07.1);
- množijo v okviru poštevanke – poštevanka števila 6 (naloga 07.2);
- delijo v okviru poštevanke – deljenje s številom 4 (naloga 07.3);
- delijo v okviru poštevanke – deljenje s številom 9 (naloga 07.4);
- uporabijo pojem vsota – zapišejo znak za seštevanje (naloga 08.1);
- zapišejo račun glede na dano besedilo – zapišejo pisni račun seštevanja (naloga 08.2);
- pisno seštevajo do 1000 (naloga 08.3);
- uporabijo pojem razlika – zapišejo znak za odštevanje (naloga 08.4);
- zapišejo račun glede na dano besedilo – zapišejo pisni račun odštevanja (naloga 08.5);
- pretvarjajo dvoimenske dolžinske merske enote v enoimenske; iz večjih v manjše enote (nalogi 10.1 in 10.2);
- pretvarjajo enoimenske dolžinske merske enote v dvoimenske; iz manjših enot v večje (naloga 10.3).

Učenci v zelenem območju imajo osnovno orientacijo v številski vrsti do 1000. Zanesljivo pisno seštevajo v obsegu do 1000 ter obvladajo poštevanko in deljenje. Učenci prepoznajo osnovne geometrijske like, razumejo pojma vsota in razlika ter dobro pretvarjajo dolžinske merske enote.

Primer: naloga 7

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine: V rumenem območju so naloge aritmetike (8 postavk) in geometrije (1 postavka).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4 – skupaj 3 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri 3 (5., 6. in 8. – 3 postavke) na II. (izvajanje rutinskih postopkov) in pri eni (11. – 3 postavke) smo preverjali miselne procese na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog: V rumenem območju so vse naloge kratkih odgovorov.

Učenci:

- nadaljujejo zaporedje naravnih števil (prehod čez stotico) (naloga 04.2);
- nadaljujejo zaporedje naravnih števil (nazaj po 10) (naloga 04.5);
- nadaljujejo zaporedje naravnih števil (nazaj po 10 s prehodom čez stotico) (naloga 04.6);
- izmerijo daljice in jih primerjajo po dolžini (naloga 05.2);
- pisno odštevajo do 1000 s prehodom (naloga 06.6);
- pisno odštevajo do 1000 (naloga 08.6);
- izračunajo vrednost preprostega številskega izraza – upoštevajo pravilni vrstni red operacij (nalogi 11.1 in 11.3) in pravilno opravijo račun seštevanja (naloga 11.2).

Učenci v rumenem območju se zanesljivo orientirajo v številski vrsti do 1000 ter izvajajo računske postopke seštevanja in odštevanja do 1000 s prehodom. Izkazujejo uporabo osnovnega geometrijskega znanja.

Primer: naloga 11

Opomba: V rumenem območju so vse postavke, razen 4., ki je v modrem območju.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Vsebine: Naloge rdečega območja so s področja aritmetike (5 postavk).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri eni (6. – 1 postavka) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), pri eni (12. – 2 postavki) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (14 – 1 postavka) celo miselne procese na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: Vse naloge rdečega območja so tipa kratkega odgovora.

Učenci:

- razlikujejo desetiške enote – zapišejo število s številko (naloga 01.3);
- pisno odštevajo do 100 brez prehoda (naloga 06.5);
- zapišejo številski izraz glede na dano besedilno nalogo (nalogi 12.1 in 12.2);
- uporabljajo standardne merske enote (čas) pri reševanju problemov – primerjajo časovne enote (naloga 14.1).

Učenci v rdečem območju izvajajo zahtevnejše računske postopke do 1000 in rešujejo enostavne besedilne naloge.

Primer: naloga 12

Opomba: V rdečem območju so vse postavke naloge, razen 3., ki spada v modro območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine: Vsebinsko zajema modro območje področje aritmetike (4 postavke) in področje geometrije (3 postavke).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (5 in 9 – 3 postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri dveh (11. in 12. – 2 postavki) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (13 – 2 postavki) celo na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V modrem območju so naloge kratkega odgovora.

Učenci:

- izmerijo daljico (naloga 05.1);
- načrtajo vzporednico (naloga 09.1);
- označijo vzporedno premico (naloga 09.2);
- izračunajo vrednost številskega izraza – izračunajo račun odštevanja (naloga 11.4);
- rešijo besedilne naloge – pravilno izračunajo nastavljen račun seštevanja (naloga 12.3);
- zapišejo račun glede na dano besedilo (naloga 13.1);
- uporabijo računsko operacijo pri reševanju problemov (naloga 13.2).

Učenci v modrem območju zanesljivo uporabljajo geometrijsko znanje in nastavijo račun pri težjih besedilnih nalogah.

Primer: naloga 13

Opomba: V modrem območju sta 1. in 2. postavka, 3. postavka spada nad modro območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine: Naloge so s področja aritmetike (2 postavki).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (13 in 14 – 2 postavki) smo preverjali znanje na IV. stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V modrem območju so naloge kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- reševanju besedilne naloge – reševanju sestavljenega računa seštevanja (naloga 11.3);
- uporabi standardne merske enote (čas) pri reševanju problemov – pri računanju časovnih razlik v danem problemu (naloga 14.2).

Pri analizi nalog, ki so se uvrstile nad modro območje, lahko ugotavljamo, da učenci matematičnega znanja ne prenašajo v nove situacije.

Primer: naloga 14

Opomba: 1. postavka naloge spada v rdeče območje, 2. pa nad modro območje.

Preglednica 4.2.10.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
1. a	01.1	1	Aritmetika	razlikuje desetiške enote;	T	I	zeleno
1. b	01.2	1	Aritmetika	razlikuje desetiške enote;	T	I	zeleno
1. c	01.3	1	Aritmetika	razlikuje desetiške enote;	T	I	rdeče
2. a	02.1	1	Geometrija	prepozna in poimenuje geometrijske like;	M	I	zeleno
2. b	02.2	1	Geometrija	prepozna in poimenuje geometrijske like;	M	I	zeleno
2. c	02.3	1	Geometrija	prepozna in poimenuje geometrijske like;	M	I	zeleno
3. a	03.1	1	Aritmetika	šteje naprej od danega števila v obsegu do 1000;	T	I	zeleno
3. b	03.2	1	Aritmetika	šteje naprej od danega števila v obsegu do 1000;	T	I	zeleno
	03.3	1	Aritmetika	šteje naprej od danega števila v obsegu do 1000;	T	I	zeleno
4. a	04.1	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (naprej po 1);	T	I	zeleno
	04.2	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil (prehod čez stotice);	T	I	rumeno
4. b	04.3	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil (nazaj po 1);	T	I	zeleno
4. c	04.4	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil (zaporedje po 5 naprej);	T	I	zeleno
4. d	04.5	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil (zaporedje po 10 nazaj);	T	I	rumeno
	04.6	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil (nazaj po 10 s prehodom čez S);	T	I	rumeno
5. a	05.1	1	Geometrija	izmeri daljico;	T	II	modro
5. b	05.2	1	Geometrija	izmeri daljice in jih primerja po dolžini;	T	II	rumeno
6. a	06.1	1	Aritmetika	pisno sešteva do 100;	T	II	zeleno
6. b	06.2	1	Aritmetika	pisno sešteva do 1000;	T	II	zeleno
6. c	06.3	1	Aritmetika	pisno sešteva do 1000;	T	II	zeleno
6. d	06.4	1	Aritmetika	pisno odšteva do 100 brez prehoda;	T	II	zeleno
6. e	06.5	1	Aritmetika	pisno odšteva do 100 s prehodom;	T	II	rdeče
6. f	06.6	1	Aritmetika	pisno odšteva do 1000 s prehodom;	T	II	rumeno
7. a	07.1	1	Aritmetika	množi v okviru poštevanke;	T	II	zeleno
7. b	07.2	1	Aritmetika	množi v okviru poštevanke;	T	II	zeleno
7. c	07.3	1	Aritmetika	deli v okviru poštevanke;	T	II	zeleno
7. d	07.4	1	Aritmetika	deli v okviru poštevanke;	T	II	zeleno
8. a	08.1	1	Aritmetika	uporablja pojem vsota;	T	II	zeleno
	08.2	1	Aritmetika	zapiše račun glede na dano besedilo;	T	II	zeleno
	08.3	1	Aritmetika	pisno sešteva do 1000;	T	II	zeleno

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec	Standardi znanja	Taksonomske stopnje	Območja
8. b	08.4	1	Aritmetika	uporablja pojem razlika;	T	II	zeleno
	08.5	1	Aritmetika	zapiše račun glede na dano besedilo;	T	II	zeleno
	08.6	1	Aritmetika	pisno odšteva do 1000;	T	II	rumeno
9.	09.1	1	Geometrija	načrta vzporednico;	T	II	modro
	09.2	1	Geometrija	označi vzporedno premico;	T	II	modro
10. a	10.1	1	Merjenje	pretvarja dvoimenske dolžinske merske enote v enoimenske; iz večjih merskih enot v manjše;	T	III	zeleno
10. b	10.2	1	Merjenje	pretvarja dvoimenske dolžinske merske enote v enoimenske; iz večjih merskih enot v manjše;	T	III	zeleno
10. c	10.3	1	Merjenje	pretvarja enoimenske dolžinske enote v dvoimenske; iz manjših merskih enot v večje;	T	III	zeleno
11. a	11.1	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;	T	III	rumeno
	11.2	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;	T	III	rumeno
11. b	11.3	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;	T	III	rumeno
	11.4	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;	T	III	modro
12.	12.1	1	Aritmetika	zapiše številski izraz glede na dano besedilno nalogo;	T	III	rdeče
	12.2	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;	T	III	rdeče
	12.3	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo;	T	III	modro
13.	13.1	1	Aritmetika	zapiše račun glede na dano besedilno nalogo;	T	IV	modro
	13.2	1	Aritmetika	uporabi računske operacije pri reševanju problemov;	T	IV	modro
	13.3	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo;	T	IV	na modrim
14. a	14.1	1	Aritmetika	uporablja standardne merske enote (čas) pri reševanju problemov;	T	IV	rdeče
14. b	14.2	1	Aritmetika	uporablja standardne merske enote (čas) pri reševanju problemov.	T	IV	nad modrim

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja in *Navodilih za vrednotenje;*
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu*;
Taksonomske stopnje (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;
Območja: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev NPZ-ja v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

1. Predstavi dana števila.

a) Število 3D 9E predstavi v preglednici mestnih vrednosti.

T	S	D	E

b) Število 190 predstavi v preglednici mestnih vrednosti.

T	S	D	E

c) Na črto napiši število 5S 2E s številko.

5S 2E = _____

(3 točke)

2. Na črte napiši imena treh likov, iz katerih je sestavljen palček.

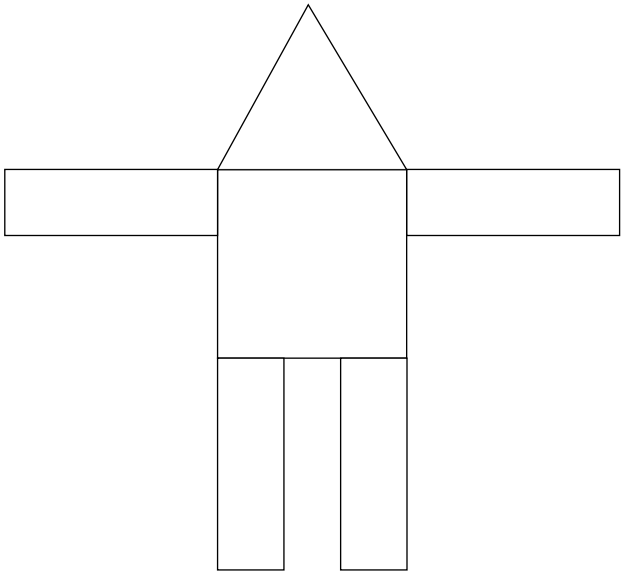

palček

a) _____

b) _____

c) _____

(3 točke)

3. a) Štej od 635 do 640. Števila napiši na črti.

_____

_____

b) Štej od 575 do 584. Števila napiši na črti.

_____

_____

(3 točke)

4. Nadaljuj dana zaporedja.

a)

195	196	197				

b)

628	627	626				

c)

400	405	410				

d)

250	240	230				

(6 točk)

5. Oglej si narisane daljice in odgovori na vprašanji.

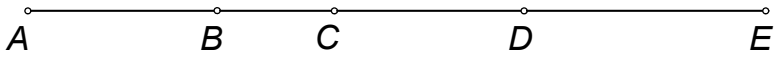

a) Koliko mm meri daljica CD?

Daljica CD meri _____ mm.

b) Katera daljica je enako dolga kakor daljica CD?

Enako dolga je daljica _____.

(2 točki)

6. Pisno izračunaj.

a)
$$\begin{array}{r} 3\ 4 \\ +\ 5\ 8 \\ \hline \end{array}$$

b)
$$\begin{array}{r} 6\ 4\ 3 \\ +\ 2\ 7\ 5 \\ \hline \end{array}$$

c)
$$\begin{array}{r} 5\ 2\ 9 \\ +\ 1\ 8\ 6 \\ \hline \end{array}$$

d)
$$\begin{array}{r} 8\ 7 \\ -\ 3\ 2 \\ \hline \end{array}$$

e)
$$\begin{array}{r} 9\ 4 \\ -\ 2\ 9 \\ \hline \end{array}$$

f)
$$\begin{array}{r} 7\ 6\ 8 \\ -\ 4\ 8\ 5 \\ \hline \end{array}$$

(6 točk)

7. Izračunaj.

a) $7 \cdot 5 =$

b) $9 \cdot 6 =$

c) $32 : 4 =$

d) $81 : 9 =$

(4 točke)

8. Izračunaj.

a) Pisno izračunaj vsoto števil 647 in 37.

Reševanje:

Rešitev: _____

b) Pisno izračunaj razliko števil 453 in 241.

Reševanje:

Rešitev: _____

(6 točk)

9. Skozi točko A nariši vzporednico r premici p.

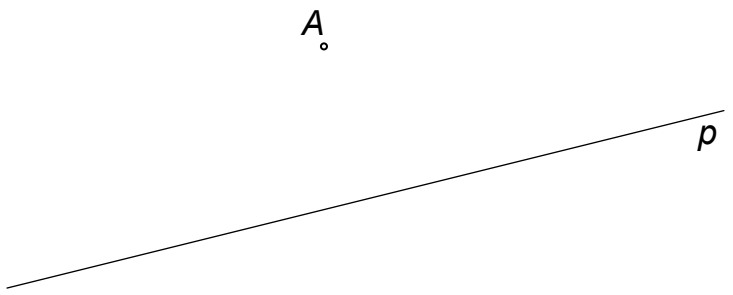

(2 točki)

10. Pretvori.

a) 2 m 5 dm = _____ dm

b) 4 dm 2 cm = _____ cm

c) 32 dm = _____ m _____ dm

(3 točke)

11. Izračunaj številski izraz. Napiši pot reševanja.

a) $65 + 24 : 3 =$

b) $71 - 7 \cdot 6 =$

(4 točke)

12. Peter ima v stekleni posodi 89 frnikol. Marko ima v 7 kozarčkih po 9 frnikol. Koliko frnikol imata oba skupaj?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

13. Novakovi so privarčevali 800 evrov. Kupili so nove gospodinjske aparate. Pečica je stala 205 evrov, hladilnik 367 evrov, kuhinjski robot pa 185 evrov. Koliko evrov jim je še ostalo?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

14. Tovorni vlak vozi iz Kopra do Ljubljane 1 h 40 min. Na isti poti vozi tudi potniški vlak. Odhod potniškega vlaka iz Kopra je ob 12.30, prihod v Ljubljano pa je ob 14.00.

a) Kateri vlak je hitrejši?

Odgovor: _____

b) Za koliko minut se razlikujeta vožnji tovornega in potniškega vlaka?

Odgovor: _____

(2 točki)

Skupno število točk preizkusa: 50

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slika 4.2.10.3.3: Primerjava dosežkov učencev glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred na NPZ v letu 2010, 2011, 2012, 2013 in 2014.

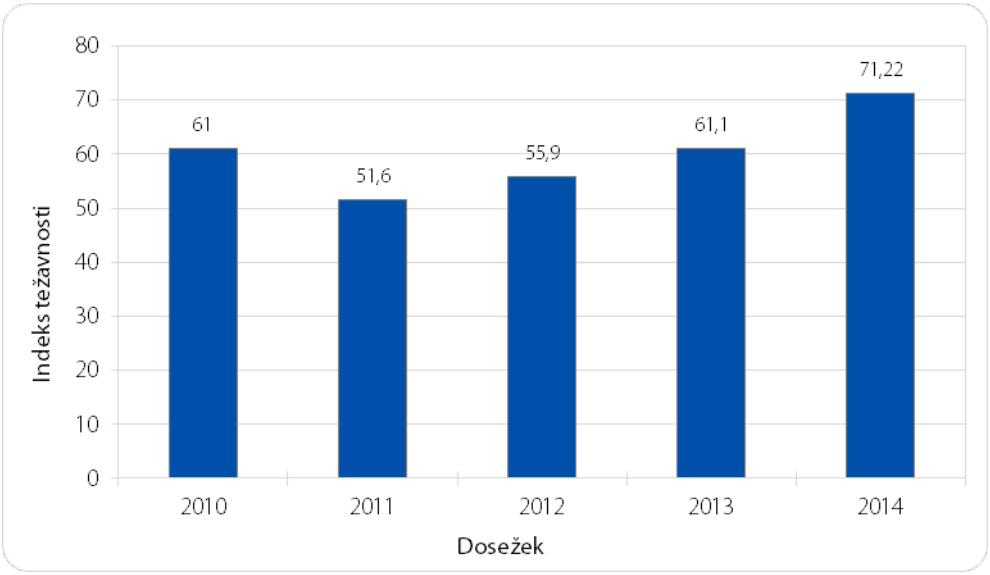

Pri analizi dosežkov preizkusa znanja smo ugotovili, da je bil letošnji preizkus najlažji, če primerjamo težavnost testov iz let 2010, 2011, 2012 in 2013.

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.3.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

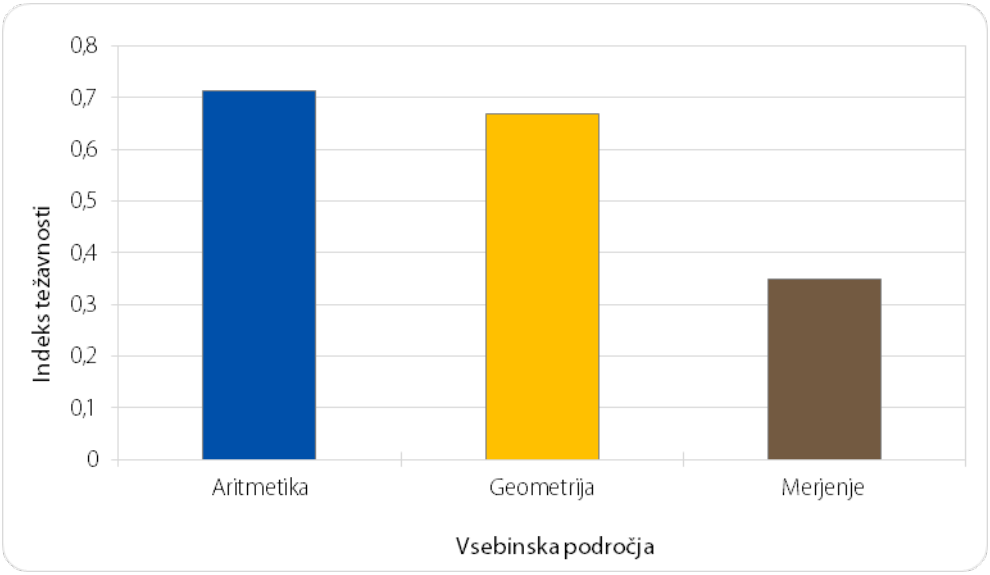

Izkazalo se je, da so bile naloge aritmetike in geometrije za učence skorajda enako težke, merjenje pa se je izkazalo za težje. Na dosežke je verjetno vplivalo različno število nalog posameznega vsebinskega področja. Znanje aritmetike smo preverjali z 10 nalogami (s 40 točkami), geometrijo s 3 nalogami (s 7 točkami) in merjenje z 1 nalogo (s 3 točkami). Najtežji sta bili za reševalce nalogi, ki sta preverjali znanje s področja geometrije (nariši in označi vzporedno premico).

Slika 4.2.10.3.5: Primerjava dosežkov učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti v letu 2011, 2012, 2013 in 2014.

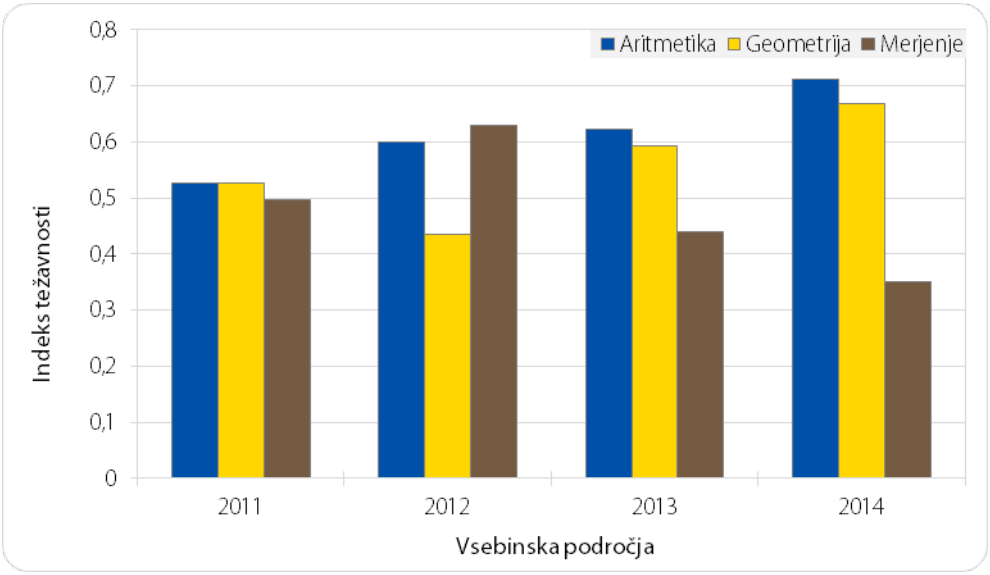

Pri aritmetiki je opazen viden napredek v zadnjih štirih letih. Glede na to, da znanje aritmetike preverjamo z največ nalogami, je statistična zanesljivost dosežka visoka. Za področje geometrije je po letu 2012 opazen vsakoletni napredek pri uspešnosti reševanja nalog s tega področja. Merjenje vsako leto niha, kar lahko pripisujemo majhnemu številu nalog, kjer lahko ena naloga pomembno vpliva na dosežek.

Področje **aritmetike** je zajemalo 10 nalog, ovrednotenih s 40 točkami, kar je, gledano na celoten preizkus znanja, predstavljalo 80 % vseh točk. Najlažja naloga je bila presenetljivo 4.1, kjer so učenci morali trimestnemu številu ugotoviti naraščajoče zaporedje, ki se povečuje za 1, pri čemer so pravilno določili prehod čez stotico. Uspešno so učenci pri nalogi 4.3 nadaljevali zaporedje števil po 5, saj IT zaostaja po uspešnosti reševanja le za eno odstotno točko. Pri isti nalogi je pri postavkah 4.2 in 4.4 razvidno, da IT pade glede na prejšnji postavki iste naloge za skoraj 20 odstotnih točk. To pove, da imajo učenci več težav z določanjem padajočega zaporedja števil na danem odseku številske osi s trimestnimi števili. Presenetljivo slabo je bila rešena naloga 1.3, pri kateri so morali učenci zapisati število iz danih mestnih vrednosti stotic in enic, pri čemer so morali poznati zaporedje mestnih vrednosti trimestnega števila in upoštevati manjkajoči zapis desetic, ki je v takem primeru enak 0, in mestne vrednosti ni potrebno posebej zapisati. Težje rešljivi sta se izkazali tudi postavki 12.3 in 13.3, kjer so morali učenci pri obeh besedilnih nalogah za pridobitev tretje točke pri posamezni nalogi pravilno zapisati odgovor na zastavljeno vprašanje na dano črto.

Pričakovano sta imeli postavki 14.1 in 14.2 v preizkusu, ki je preverjala znanje IV. taksonomske stopnje, pri kateri so morali učenci v konkretni situaciji dobro obvladati merske enote za čas (primerjanje dveh časov in ugotoviti razliko v časih), zelo nizek IT.

Znanje **geometrije** smo preverjali s 3 nalogami, ovrednotenim s 7 točkami. Zelo presenetljivo izmed sklopa geometrijskih nalog so učenci reševali postavki 9.1, ki jo je rešila približno tretjina reševalcev, in 9.2, ki jo je rešila manj kot tretjina; ta naloga je preverjala poznavanje načrtovanja vporednice in njeno označitev. Zanimivo je, da so učenci zelo dobro prepoznavali like v dani geometrijski sliki, morda tudi zato, ker so morali like poljubno zapisati na črto, pri čemer bi bilo možno, da so lahko so do tretjega lika prišli tudi z ugibanjem.

S področja **merjenja** je bila 1 naloga, ovrednotena s 3 točkami, pri katerih smo preverjali preprosto pretvarjanje med sosednjima merskima enotama. Pri tem lahko ugotovimo, da so reševalci to nalogo zelo uspešno reševali. V sklopu geometrijskih nalog je bila tudi naloga s področja merjenja, saj so pri nalogi 5.1 morali učenci izmeriti dolžino daljice CD v milimetrih. To preprosto meritev je rešila manj kot polovica vseh reševalcev, kar je presenetljivo.

Dosežki učencev **po posameznih taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.3.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

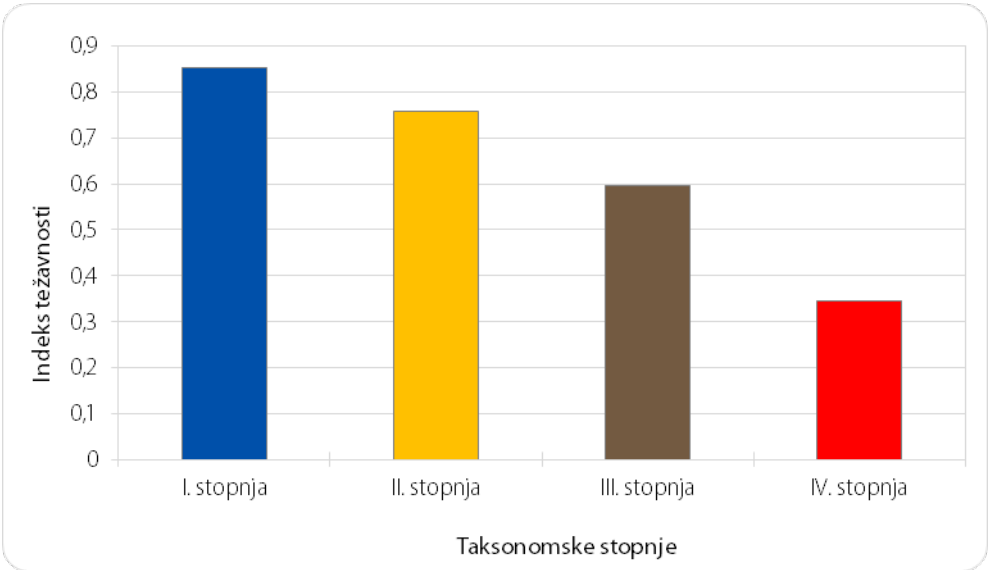

Po taksonomskih stopnjah IT kaže na to, da so učenci pričakovano uspešno reševali naloge I. in II. taksonomske stopnje, slabše naloge na III. taksonomski stopnji in najslabše naloge IV. stopnje.

Štiri naloge **I. taksonomske stopnje**, ki zajemajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, je bilo ovrednotenih s 15 točkami. Najuspešneje so rešili postavki 1.1 in 1.2, kjer so učenci pravilno določili mestne vrednosti števk v preglednici mestnih vrednosti. Najtežja naloga I. taksonomske stopnje je bila tudi, podobno kot lani, naloga 1.3, kjer so morali mestne vrednosti števila zapisati s številko, pri čemer so morali upoštevati oziroma si predstavljati, da ima število 0 desetic.

II. taksonomska stopnja obsega 5 nalog, ovrednotenih z 20 točkami. Zelo dobro so učenci reševali postavki 6.2 in 6.3, kjer so morali pisno sešteti in odšteti dvomestna števila, zapisana v stolpcu, pri čemer je seštevanje obsegalo prehod čez desetico, odštevanje pa ne. Prav tako so učenci dokaj uspešno reševali naloge z osnovnimi aritmetičnimi operacijami (seštevanje, odštevanje, množenje, deljenje). Najnižji IT je imela, podobno kot leta 2013, geometrijska naloga, postavki 9.1 in 9.2, kjer so morali načrtati in označiti vzporednico, leta 2013 pa pravokotnico.

III. taksonomska stopnja zahtevnosti nalog obsega 3 naloge, ovrednotene z 10 točkami. Najslabše so učenci reševali besedilno nalogo 12. Pri tej nalogi so morali učenci v prvih dveh korakih pravilno nakazati račun množenja in seštevanja, pri čemer so bili približno polovično uspešni, najslabše so se izkazali v tretjem koraku, kjer so dosegli le 27 odstotnih točk, pri čemer so morali na črto zapisati pravilen odgovor. Nizek indeks uspešnosti je imela naloga 11.4, kjer so morali učenci pravilno izračunati številski izraz. V prvem koraku so učenci morali izkazati vedenje o pravilnem vrstnem redu računskih operacij, v drugem koraku pa je šlo za odštevanje dveh dvomestnih števil s prehodom čez desetico. Presenetljivo uspešno so učenci pri 10. nalogi pretvarjali sosednje merske enote za dolžino, saj je imela visok indeks uspešnosti reševanja.

IV. taksonomska stopnja je obsegala dve nalogi, ovrednoteni s 5 točkami. Naloga 13 je bila sestavljena besedilna naloga. Zanimivo je, da so bili v prvih dveh korakih, 13.1 in 13.2, kjer so morali pravilno nakazati pot reševanja pri zahtevnejši besedilni nalogi, reševalci polovično uspešni, nizek indeks uspešnosti se pokaže šele pri tretjem koraku, ki so ga učenci reševali le z 11 % uspešnostjo, pri čemer ugotovimo, da je šele vsak peti reševalec, ki je pravilno rešil prva dva koraka, uspel na črto zapisali tudi pravilen odgovor. 14. nalogo so učenci pričakovano slabo reševali, saj so morali na podlagi danega konkretnega primera pri nalogi 14.1 najprej primerjati dve časovni merski enoti (pri tem je lahko šlo tudi za ugibanje, saj pot reševanja v nalogi ni bila zahtevana oziroma vrednotena), reševalci so ta korak reševali s 36 % uspešnostjo. V drugem delu naloge pa so morali ugotoviti razliko med dvema danima časovnima enotama, si morali dva časa predstavljati ali si ju ponazoriti, ali pa celo izračunati razliko med časoma, pri čemer so bili reševalci 27 % uspešni.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.3.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

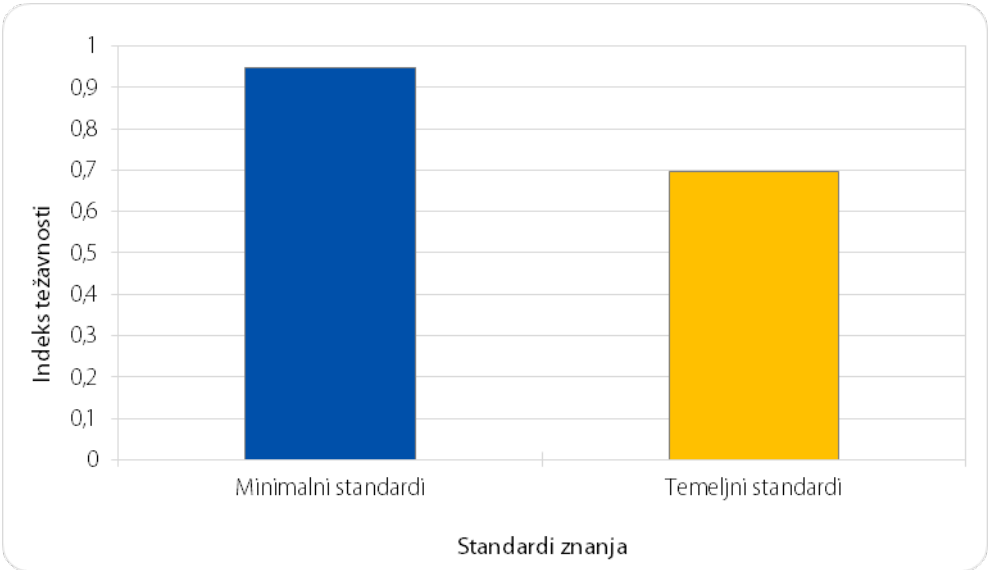

Pričakovano so učenci bolje reševali naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja, slabše pa so reševali naloge, ki preverjajo obvladovanje temeljnih standardov znanja. Razlike so morda nastale tudi zaradi nesorazmerja v številu nalog, s katerimi smo preverjali minimalne oziroma temeljne standarde znanja.

Minimalne standarde znanja je preverjala 2. naloga v preizkusu, ovrednotena s 3 točkami. Pričakovano je povprečni IT nalog visok, nad 90 %. Naloga je bila podana s področja geometrije, s katero so učenci dokazovali poznavanje likov.

Temeljne standarde znanja je preverjalo 13 nalog, ovrednotenih s 47 točkami. Pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde znanja, je IT pričakovano nižji. Najlažja je bila naloga s področja aritmetike 4.1, ki je preverjala poznavanje zaporedja števil do 1000. Najtežja izmed nalog je bila pričakovano 13.3. naloga.

Sklepne ugotovitve

Pri aritmetiki so morali učenci pri treh nalogah v preizkusu izkazati poznavanje številske vrste in pravilnega zapisa števk. Te naloge so učenci glede na pretekla leta tudi letos dobro reševali. Nekaj več pozornosti bi morali učitelji nameniti pretvorbi števila zapisanega z mestnimi vrednostmi v številu, pri čemer bi morali izpustiti kakšno mestno vrednost. Podobno uspešnost so učenci izkazali znanje pri pisnem seštevanju s prehodom do 1000. Za odtenek več napak je pokazalo, da imajo učenci težave pri odštevanju s prehodom. To je bilo razvidno tudi pri številskemu izrazu, kjer so morali samostojno, po svojih zmožnostih izračunati račun odštevanja, ki ni bil zapisan v stolpcu, temveč vodoravno, pri čemer je šlo za račun odštevanja s prehodom do 100. Zaradi tega bi bilo dobro, da učitelji več pozornosti namenijo nalogam, pri katerih morajo učenci samostojno rešiti račun odštevanja do 100 ali do 1000 s prehodom. Učenci so tudi letos uspešno povezali matematični izraz – razlika z odštevanjem in izraz – vsota s seštevanjem, kar pomeni, da učitelji tema izrazoma posvečajo dovolj veliko pozornost. Zanimivo je, da so učenci uspešni tako pri računih deljenja kot tudi pri računih množenja. Za odtenek več težav so imeli učenci pri reševanju kombiniranih sestavljenih računov. Reševanje besedilnih nalog se je, tako kot vsa leta do sedaj, tudi letos izkazalo za težje. V preizkusu so bile tri besedilne naloge, ena na ravni III. taksonomske stopnje in dve na ravni IV: Učitelje bi veljalo opomniti, da učence pri besedilnih nalogah opozarjajo na doslednost pisanja odgovorov na črto, saj je bilo kar nekaj učencev, ki so pravilno izračunali nalogo, niso pa napisali pravilnega rezultata na dano črto v besedilni nalogi.

Na vsebinskem področju, ki obsega merjenje, so učenci presenetljivo dobro reševali naloge merjenja, pri katerih so morali pretvarjati med sosednjima merskima enotama za merjenje dolžine. Zelo zanimivo je, da so učenci imeli težave pri preprostem merjenju – izmeriti so morali dolžino daljice v milimetrih, kar kaže, da jim je potrebno pogosteje dajati naloge preprostega merjenja dolžin v različnih merskih enotah.

Enako kot lansko leto, bi veljalo učitelje tudi letos opozoriti, da pri geometriji posvetijo večjo pozornost načrtovanju in označevanju geometrijskih črt. Podobno kot lani, je tudi letos veliko težav učencem povzročilo načrtovanje in označba vzporednice, lani pravokotnice. Presenetljivo dober dosežek reševanja je pokazala naloga, pri kateri smo preverjali znanje poznavanja geometrijskih likov.

Tudi letošnji preizkus ni preverjal znanje s področja branja podatkov; naloge s tega področja so vedno povzročale učencem precej preglavic. Najbrž je tudi to vzrok, da se je preizkus uvrstil med najlažje rešljive teste. PK bo razmislila o nekoliko drugače zastavljenih nalogah, ki bi preverjale podobne ali enake cilje. Nekatere naloge se namreč šablonsko pojavljajo iz leta v leto in se učenci lahko brez večjega razumevanja snovi nanje pripravijo z urjenjem.

4.2.10.4 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura letošnjega preizkusa znanja je ostala nespremenjena. Preizkus obsega 17 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Iz specifikacijske tabele, je razvidno, da je v štirih snovnih področjih: geometriji, aritmetiki, merjenju in podatkih, preverjal minimalne in temeljne standarde znanja ter te učne cilje:

- naravna števila do 1 000 000,
- osnovne računske operacije,
- branje in uporaba podatkov iz preglednic,
- branje in uporaba podatkov iz grafov.
- merjenje in merske enote,
- geometrijski liki in telesa,
- časovni račun,
- ulomki in decimalna števila,
- številski izrazi z naravnimi števili, ulomki in decimalnimi števili,
- enačbe in
- odstotni račun.

Naloge obkroževanja, kratkih odgovorov, dopolnjevanja in grafičnih prikazov so po Gagnejevi klasifikaciji znanja razporejene v štiri taksonomske stopnje.

Preglednica 4.2.10.4.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Stopnje zahtevanega znanja	Delež v preizkusu
I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	20 %
IV.	reševanje in raziskovanje problemov	10 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.4.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	85
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	22,98
Povprečno število odstotnih točk	45,95
Standardni odklon odstotnih točk	13,64
Indeks težavnosti	0,45
Indeks zanesljivosti	0,83

Pisni preizkus znanja je pisalo 85 učencev. Ti so od 50 možnih točk v povprečju dosegli 22,98 (45,95 %) točke. Vseh možnih točk ni dosegel nihče. Največ, 45 (90 %) točk je dosegel en učenec. Tudi drugi najvišji dosežek, 40 (80 %) točk, je dosegel le en učenec, sledita pa mu dva učenca s 37 (74 %) točkami. V zgornjo polovico dosežkov se je, poleg že omenjenih, uvrstilo še 30 učencev, ki so dosegli od 25 do 34 (od 50 do 68 %) točk. Najmanjše število doseženih točk je bilo 10 (20 %), dosegel jih je en učenec.

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična, zamaknjena v levo in razpotegnjena v desno. Izraziti vrh se kaže dokaj nizko pri 19 (38 %) točkah, ki jih je doseglo 11 učencev. 22 učencev je doseglo nižje dosežke od omenjenih, medtem ko jih je 52 doseglo višje dosežke.

Standardni odklon (13,64 odstotne točke) kaže na razlike v znanju učencev, ki pa so v primerjavi z lanskoletnim preizkusom, ko je bil standardni odklon 16,2 odstotne točke, nekoliko manjše.

IT 0,45 pomeni, da preizkus za dobršen del učencev ni bil lahek, težji od preizkusa znanja v letu 2013 (IT 0,51). Prav tako je nižje minimalno število doseženih točk.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.10.4.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred

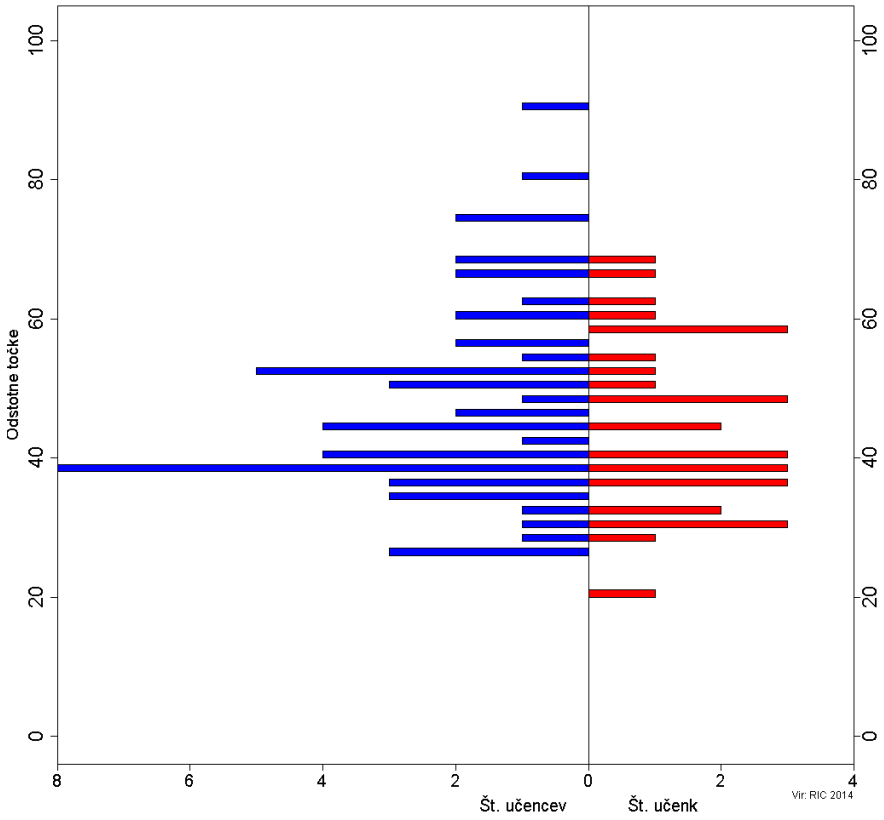

Slika 4.2.10.4.1 prikazuje, da je letošnji preizkus znanja opravljalo 54 učencev in 31 učenk. V območju z najnižjimi dosežki so učenke in učenci dokaj izenačeni, v območje z najvišjimi dosežki pa se je tudi letos uvrstilo več učencev kot učenk. Razlogov za tak dosežek je mogoče povezati z dejstvom, da se po programu z NIS-om izobražuje več dečkov in posledično manjši delež deklic, ki so sodelovale pri preizkusu znanja. Primerjava dosežkov po spolu je zato neobjektivna, so pa dosežki, ovrednoteni po tem kriteriju, primerljivi z rezultati prejšnjih let.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ

Slika 4.2.10.4.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred

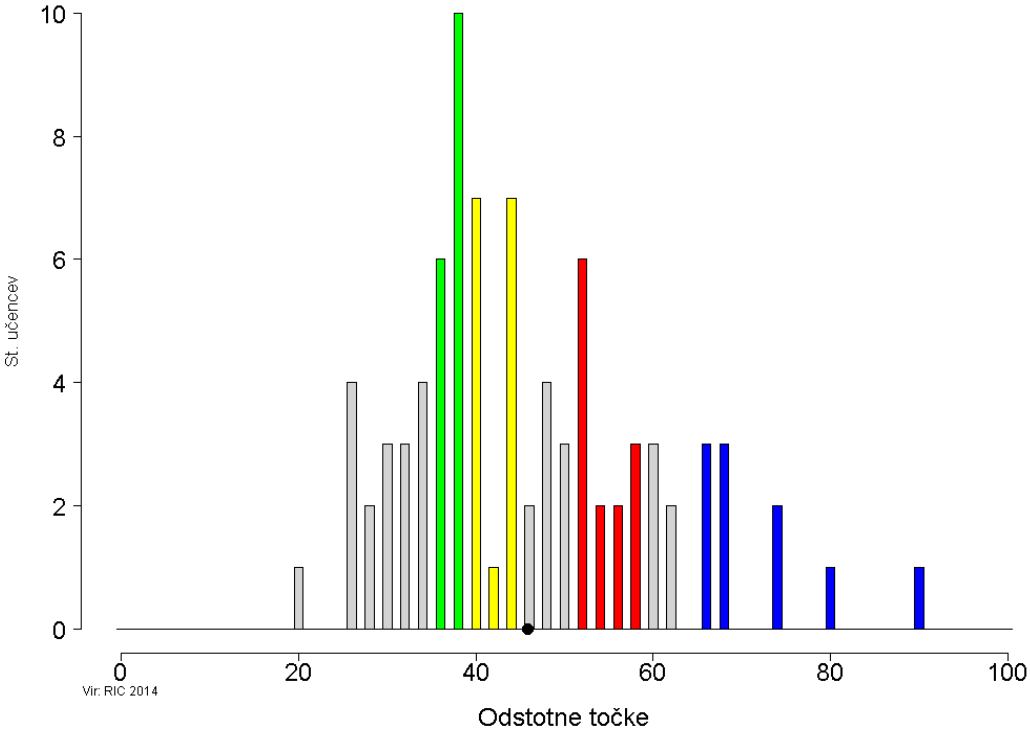

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo četrtine dosežkov.

Vsebine: Največ nalog zelenega območja je bilo s področja aritmetike (5 postavk – 10 %) in s področja, ki preverja branje in uporabo podatkov (5 postavk – 10 %), sledita dve postavki (4 %) s področja merjenja.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri štirih (7, 8, 9, 10 – 9 postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov) in pri eni (15 – 1 postavka) na III. (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog: Prevladoval je tip nalog kratkega odgovora, druge so bile naloge obkroževanja.

Učenci:

- zapišejo števila z besedo in števko (naloga 3.1);
- ponazorijo grafično ali z modelom dele celote – z ulomkom zapišejo, kolikšen del lika je pobarvan (naloga 3.2);
- odštevajo do 100 000 pisno brez prehoda in z njim (naloga 7.1);
- seštevajo do 100 000 pisno brez prehoda in z njim (naloga 7.2);
- razberejo podatke iz diagramov in jih interpretirajo – razberejo preprost podatek (naloga 8.3);
- razberejo in interpretirajo podatke iz preprostih računalniških preglednic (naloge 9.1, 9.2, 9.3 in 9.4);
- pretvarjajo večje enote v manjše in nasprotno (nalogi 10.1 in 10.2) ter
- seštevajo in odštevajo decimalna števila (naloga 15.1).

Učenci imajo osnovne predstave o naravnih številih in ulomkih. Prebrati znajo preproste podatke iz grafičnih ali iz tabelarnih prikazov in v konkretnem primeru primerjajo in pretvarjajo merske enote za dolžino. Učenci uspešno izvajajo tudi rutinske postopke pisnega seštevanja in odštevanja v številskem obsegu do 100 000.

Zgled: 7. naloga

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine: Po snovni pokritosti prevladujejo v rumenem območju naloge aritmetike (5 postavk – 10 %), ena postavka (2 %) pa je s področja branja in uporabe podatkov.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1 in 2 – skupaj 3 postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje) in pri dveh (6 in 8 – skupaj 3 postavke) na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: Prevladovale so naloge kratkega odgovora, pri eni nalogi pa je bil uporabljen tip dopolnjevanja.

Učenci:

- določijo mestne vrednosti števil (naloga 1.1);
- zapišejo števila s številko in z besedo (naloga 1.2);
- opredelijo predhodnik in naslednik števila (naloga 2.1);
- pisno množijo z enomestnim (naloga 6.1) in dvomestnim množiteljem (naloga 6.2) ter z 10, 20, 100 … v množici naravnih števil do 10 000;
- razberejo podatke iz diagramov in jih interpretirajo – razumejo nekoliko zahtevnejši podatek v diagramu (naloga 8.2).

Učenci poznajo in razumejo mestne vrednosti števil in naslednike števil. Pisno množijo in znajo prebrati nekoliko zahtevnejše podatke iz grafičnih prikazov.

Zgled: naloga 1

Opomba: V rumeno območje sta se uvrstili postavki a) in b). Postavka c) spada v območje nad modrim.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo tretje *četrtine dosežkov*.

Vsebine: Poleg nalog aritmetike (2 postavki – 4 %) zajema rdeče območje tudi nalogo geometrije (2 postavki – 4 %).

Taksonomske stopnje: Pri vseh nalogah (2, 3 in 5 – skupaj 4 postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje).

Tipi nalog: Pri vseh nalogah so učenci zapisali kratki odgovor.

Učenci:

- opredelijo predhodnik in naslednik števila (naloga 2.3);
- ponazorijo grafično ali z modelom dele celote – pobarvajo del lika, določen z zapisanim ulomkom (naloga 3.3);
- razlikujejo vrste kotov: ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni kot – poimenujejo ostri kot (naloga 5.1) in pravi kot (naloga 5.2).

Učenci so zanesljivi pri poznavanju, razumevanju in uporabi naravnih števil in v poimenovanju vrste kotov.

Zgled: naloga 5

Opomba: V rumeno območje sta se uvrstili postavki a) in b). Postavka c) spada v območje nad modrim.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine: Vsebinsko zajema modro območje pet nalog s področja aritmetike (9 postavk – 18 %) in dve nalogi s področja merjenja (5 postavk – 10 %).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2 in 4 – 3 postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri treh (6, 11 in 12 – skupaj 6 postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), pri eni (14 – skupaj 3 postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (16 – skupaj 2 postavki) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: Prevladovale so naloge kratkega odgovora, pri eni nalogi je bil uporabljen tip dopolnjevanja, ena naloga pa je bila izbirnega tipa.

Učenci:

- opredelijo predhodnik in naslednik števila (naloga 2.2);
- pokažejo in razlikujejo pojme: mejna ploskev, rob in oglišče – poznajo pojma stranica (naloga 4.2), kot (naloga 4.3), prepoznajo napačne podatke o številu oglišč pri kvadratu (naloga 11.1), ploskev pri kocki (naloga 11.2) ter robov in stranic pri krogli (naloga 11.3);
- delijo z enomestnim deliteljem brez ostanka in z njim (naloga 6.4);
- rešujejo besedilne naloge (nalogi 12.1 in 12.2) – nakažejo pravilno pot vmesnega in končnega reševanja (nalogi 14.1 in 14.3) ter zapišejo odgovor (nalogi 14.4 in 16.3);
- izračunajo del celote (naloga 16.1).

Učenci izkazujejo nekaj teoretičnega znanja geometrijskih pojmov in pri urejanju zaporedja naravnih števil ter izračunajo dele celote. Izkazujejo tudi napredujočo uporabo preprostih rutinskih postopkov deljenja in uspešno rešujejo preproste besedilne naloge z znanimi strategijami reševanja.

Zgled: naloga 12

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Vsebine: Naloge so s področij aritmetike (10 postavk – 20 %), geometrije (2 postavke 4 %) in merjenja (1 postavka – 2 %), ena postavka pa je s področja branja in uporabe podatkov.

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1, 4 in 5 – skupaj 3 postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri dveh (6 in 8 – skupaj 2 postavki) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), pri treh (13, 14 in 15 – skupaj 6 postavk) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in pri dveh nalogah (16 in 17 – skupaj 3 postavke) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: Pri vseh nalogah so učenci zapisali kratki odgovor.

Učenci so neuspešni pri:

- določanju desetiških enot številom – (naloga 1.3);
- kazanju in razlikovanju pojmov: mejna ploskev, rob in oglišče – ne poznajo pojma oglišče (naloga 4.1);
- razlikovanju vrst kotov: ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni koti – ne poimenujejo topega kota (naloga 5.3);
- deljenju z dvomestnimi naravnimi števili (naloga 6.4);
- razbiranju podatkov iz diagramov in pri njihovi interpretaciji – ne razumejo preprostih podatkov v diagramu (naloga 8.1);
- računanju vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem (naloge 13.1, 13.2 in 13.3);
- reševanju besedilnih nalog (nalogi 17.1 in 17.2) – ne nakažejo pravilne poti vmesnega reševanja (nalogi 14.2 in 16.2);
- množenju decimalnih števil z decimalnim številom (naloga 15.2);
- pretvarjanju večjih enot v manjše in nasprotno (naloga 15.3).

Učenci neuspešno samostojno zapisujejo mestne vrednosti večjih števil, na sliki ne prepoznajo topega kota in pojma oglišče. Neuspešni so pri računanju številskih izrazov z oklepaji, pri deljenju z dvomestnimi naravnimi števili in pri množenju decimalnih števil. Negotovi so pri pretvarjanju merskih enot.

Zgled: naloga 13

Preglednica 4.2.10.4.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
1. a	01.1	1	Aritmetika	Določiti številom desetiške enote.	M	I	rumeno
1. b	01.2	1	Aritmetika	Zapisati števila s številko in besedo.	M	I	rumeno
1. c	01.3	1	Aritmetika	Določiti mestne vrednosti števil.	M	I	nad modrim
2. a	02.1	1	Aritmetika	Opredeliti predhodnik in naslednik števila.	M	I	rumeno
2. b	02.2	1	Aritmetika	Opredeliti predhodnik in naslednik števila.	M	I	modro
2. c	02.3	1	Aritmetika	Opredeliti predhodnik in naslednik števila.	M	I	rdeče
3. a	03.1	1	Aritmetika	Zapisati števila z besedo in številko.	T	I	zeleno
3. b	03.2	1	Aritmetika	Ponazoriti grafično ali z modelom dele celote.	M	I	zeleno
3. c	03.3	1	Aritmetika	Ponazoriti grafično ali z modelom dele celote.	M	I	rdeče
4	04.1	1	Geometrija	Pokazati in razlikovati pojme: mejna ploskev, rob, oglišče.	T	I	nad modrim
	04.2	1	Geometrija	Pokazati in razlikovati pojme: mejna ploskev, rob, oglišče.	T	I	modro
	04.3	1	Geometrija	Pokazati in razlikovati pojme: mejna ploskev, rob, oglišče.	T	I	modro
5. a	05.1	1	Geometrija	Razlikovati vrste kotov: ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni kot.	T	I	rdeče
5. b	05.2	1	Geometrija	Razlikovati vrste kotov: ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni koti.	T	I	rdeče
5. c	05.3	1	Geometrija	Razlikovati vrste kotov: ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni koti.	T	I	nad modrim
6. a	06.1	1	Aritmetika	Pisno množiti z enomestnim in z dvomestnim množiteljem ter z 10, 20, 100 … v množici naravnih števil do 10 000.	T	II	rumeno
6. b	06.2	1	Aritmetika	Pisno množiti z enomestnim in z dvomestnim množiteljem ter z 10, 20, 100 … v množici naravnih števil do 10 000.	M	II	rumeno
6. c	06.3	1	Aritmetika	Deliti z enomestnim deliteljem brez ostanka in z njim.	T	II	modro
6. d	06.4	1	Aritmetika	Deliti z dvomestnimi naravnimi števili.	T	II	nad modrim
7	07.1	1	Aritmetika	Odštevati do 100 000 pisno brez prehoda in z njim.	M	II	zeleno
	07.2	1	Aritmetika	Seštevati do 100 000 pisno brez prehoda in z njim.	M	II	zeleno
8. a	08.1	1	Podatki	Razbrati podatke iz diagramov in jih interpretirati.	T	II	nad modrim
8. b	08.2	1	Podatki	Razbrati podatke iz diagramov in jih interpretirati.	T	II	rumeno
8. c	08.3	1	Podatki	Razbrati podatke iz diagramov in jih interpretirati.	T	II	zeleno
9. a	09.1	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	T	II	zeleno
9. b	09.2	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	T	II	zeleno
9. c	09.3	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	T	II	zeleno
9. d	09.4	1	Podatki	Razbrati in interpretirati podatke iz preprostih računalniških preglednic.	T	II	zeleno

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
10. a	10.1	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in nasprotno.	M	II	zeleno
10. b	10.2	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in nasprotno.	M	II	zeleno
11	11.1	1	Geometrija	Pokazati in razlikovati pojme: mejna ploskev, rob, oglišče.	M	II	modro
	11.2	1	Geometrija	Pokazati in razlikovati pojme: mejna ploskev, rob, oglišče.	M	II	modro
	11.3	1	Geometrija	Pokazati in razlikovati pojme: mejna ploskev, rob, oglišče.	M	II	modro
12	12.1	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	M	II	modro
	12.2	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	M	II	modro
13	13.1	1	Aritmetika	Računati vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem.	T	III	nad modrim
	13.2	1	Aritmetika	Računati vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem.	T	III	nad modrim
	13.3	1	Aritmetika	Računati vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem.	T	III	nad modrim
14	14.1	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	III	modro
	14.2	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	III	nad modrim
	14.3	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	III	modro
	14.4	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	III	modro
15	15.1	1	Aritmetika	Seštevati in odštevati decimalna števila.	M	III	zeleno
	15.2	1	Aritmetika	Množiti decimalno število z decimalnim številom.	T	III	nad modrim
	15.3	1	Merjenje	Pretvarjati večje enote v manjše in nasprotno.	M	III	nad modrim
16	16.1	1	Aritmetika	Izračunati del celote.	T	IV	modro
	16.2	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim
	16.3	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	modro
17	17.1	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim
	17.2	1	Aritmetika	Reševati besedilne naloge.	T	IV	nad modrim

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;
Cilji: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu;*
Taksonomske stopnje (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;
Območja: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

1. a) Na črto napiši število iz danih mestnih vrednosti.

4 St 6 T 8 S 6 D 9 E

_____

b) Na črto napiši število s števkami.

tristo dvajset tisoč petsto devetinpetdeset

_____

c) Na črto napiši mestne vrednosti števila.

608 790

_____

(3 točke)

2. Dopolni preglednico.

	PREDHODNIK	ŠTEVILO	NASLEDNIK
a)	457 009		
b)		250 000	
c)			815 111

(3 točke)

3. a) Zapiši z ulomkom: tri četrtine.

_____

b) Z ulomkom zapiši, kolikšen del lika je pobarvan.

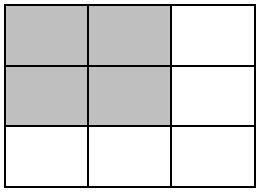

_____

c) Pobarvaj tri cele dve tretjini.

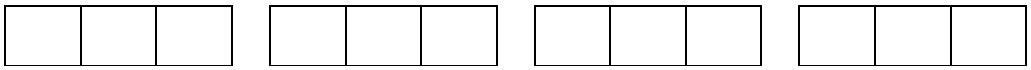

(3 točke)

4. Poimenuj označene dele trikotnika.
Odgovore napiši na črte.

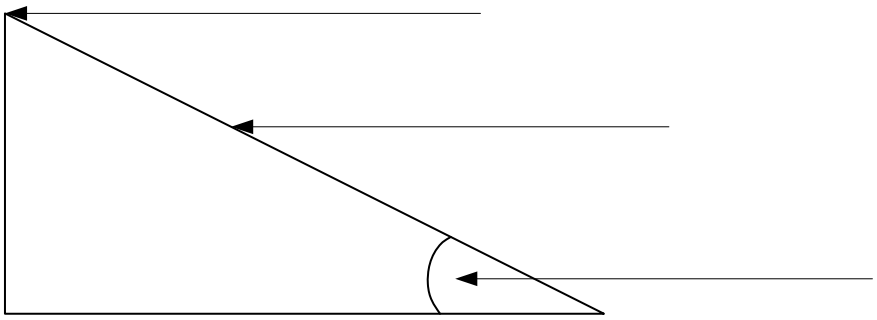

(3 točke)

5. Poimenuj narisane kote.
Odgovore napiši na črte.

a)

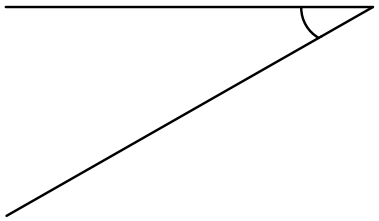

_____

b)

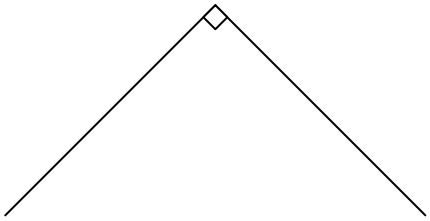

_____

c)

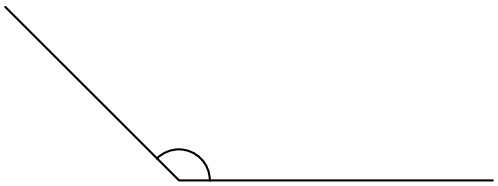

_____

(3 točke)

6. Izračunaj.

a) $6\,346 \cdot 8 =$

b) $908 \cdot 57 =$

c) $54\,306 : 7 =$

d) $9\,321 : 43 =$

(4 točke)

7. Obkroži črko pred dvema računoma z rešitvijo 350.

A 1 390 + 872

B 2 589 – 540

C 80 + 120

D 890 – 540

E 272 + 78

F 444 – 333

(2 točki)

8. Graf prikazuje število prebivalcev v manjši občini v letih med 1910 in 1960.

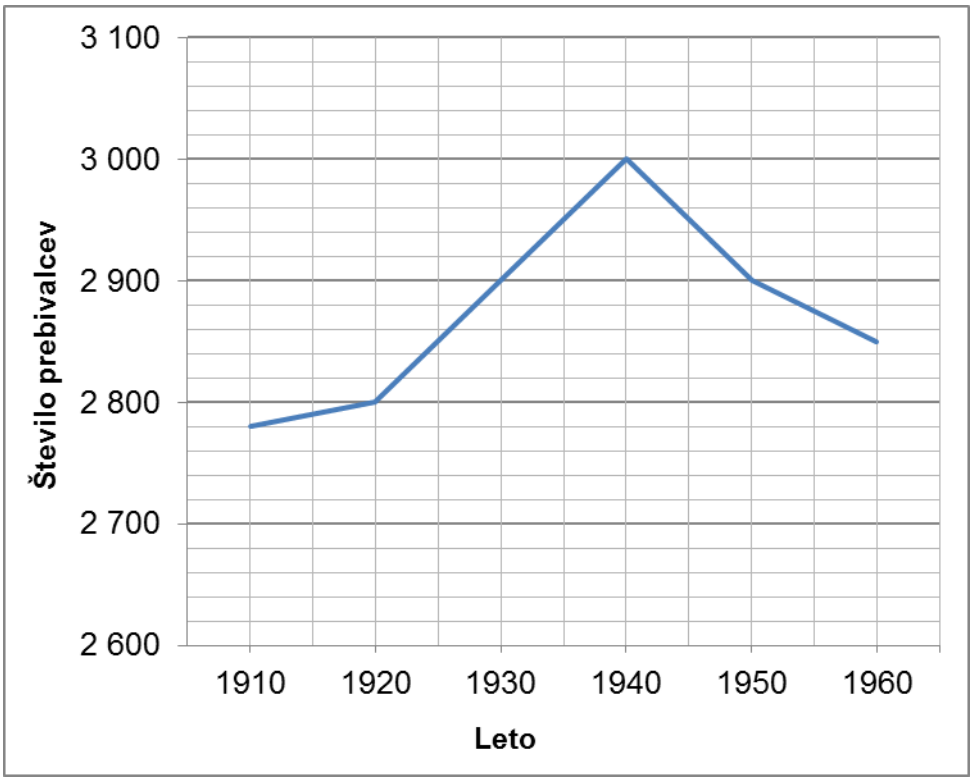

Odgovori na naslednja vprašanja.

a) V katerih letih je v občini živelo 2 900 prebivalcev?
Odgovor napiši na črto.

_____

b) Do katerega leta je število prebivalcev naraščalo?
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Koliko prebivalcev je v občini živelo leta 1920?
Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

9. Preglednica prikazuje količino in dolžino ujetih rib za posameznega tekmovalca na ribiškem tekmovanju.

Tekmovalci	Število rib	Masa rib (g)	Dolžina največje ribe (cm)
Jože	5	1 030	31
Franci	13	1 375	28
Janez	16	1 375	25
Nace	12	1 450	32

Odgovori na naslednja vprašanja.

a) Kdo je ujel najmanj rib glede na maso? Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kdo bi zmagal glede na število rib? Odgovor napiši na črto.

_____

c) Kdo je ulovil enako maso rib? Odgovor napiši na črto.

_____

d) Kdo je ulovil največjo maso rib in hkrati tudi najdaljšo ribo? Odgovor napiši na črto.

_____

(4 točke)

10. Trije učenci so doma izmerili dolžino svojih miz. Janezova miza je bila dolga 1,27 m, Jožetova 1 m 3 dm 6 cm in Andrejeva miza 128 cm. Odgovori na vprašanji. Odgovora napiši na črti.

a) Čigava miza je najdaljša?

_____

b) Koliko m, dm in cm meri Janezova miza?

_____

(2 točki)

11. Učenec je v šoli prepisal preglednico o geometrijskih likih in telesih. Doma je mama opazila, da se je pri prepisu zmotil. Našla je tri napake. Poišči napake in jih obkroži.

	Število ploskev	Število robov ali stranic	Število oglišč
Kvadrat	1	4	3
Kocka	1	12	8
Krogla	1	1	0

(3 točke)

12. Vsota števil A in B je 4 282. Število A je 383. Izračunaj število B.

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

13. Izračunaj.

$$\left(\frac{2}{3}-\frac{1}{6}\right)\cdot\frac{3}{4}=$$

(3 točke)

14. V devetem razredu so učenci v septembru prebrali 34 knjig, v petem razredu polovico manj, v četrtem razredu 6 manj kakor v petem razredu. Koliko knjig so prebrali učenci v vseh treh razredih skupaj?

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

15. Izračunaj in dobljeni rezultat izrazi v manjših merskih enotah.

$$3{,}54 \cdot (21{,}3\ \text{dm} + 4{,}2\ \text{dm}) =$$

(3 točke)

16. Samir zbira sličice nogometašev že 3 leta in tudi letos. Do sedaj je vsako leto zbral po 50 sličic. Letos pa jih je zbral desetino več kakor lani. Koliko sličic je zbral v vseh letih skupaj?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

17. Marjana je prijateljici napisala pismo. Na pismo je treba nalepiti znamko za 29 centov. Na pošti imajo samo znamke po 1, 2 in 5 centov. Koliko katerih znamk mora kupiti? Poišči dve rešitvi.

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusa je bilo 11 nalog (64 % celotnega preizkusa) iz aritmetike, 3 (18 % celotnega preizkusa) iz geometrije, 1 (6 % celotnega preizkusa) iz merjenja in 2 (12 % celotnega preizkusa) iz branja in uporabe podatkov.

Slika 4.2.10.4.3: Dosežki učencev na vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

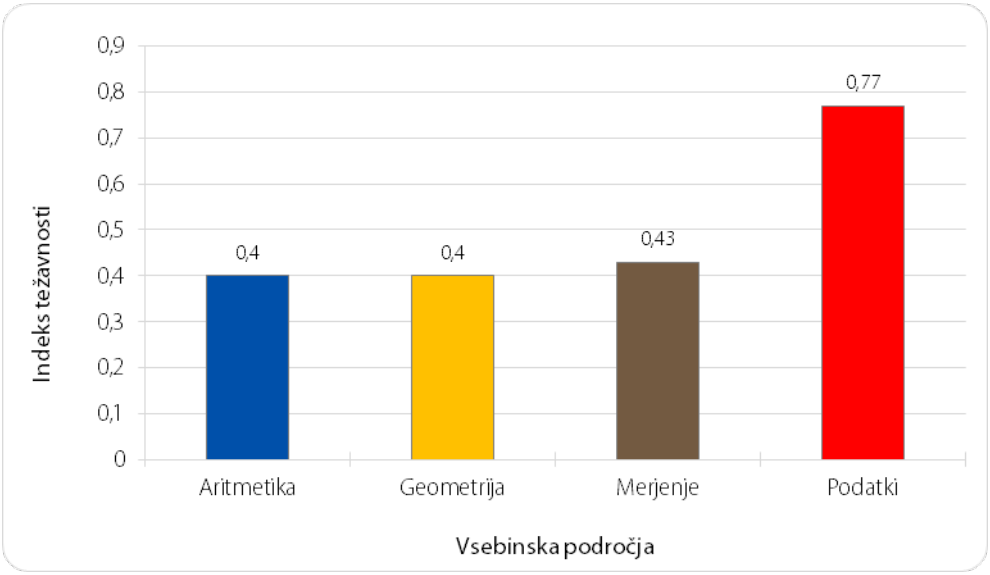

Glede na indeks težavnosti so učenci, tako kot že nekaj let, najuspešneje reševali naloge branja in uporabe podatkov. Nekoliko manj uspešni so bili pri nalogah merjenja, medtem ko so s popolnoma enakim IT-jem dosegli pri reševanju nalog aritmetike in geometrije. S tem se ponovno potrjuje dejstvo, da različno število nalog s posameznih vsebinskih področij nima posebnega vpliva na dosežke.

Znanje s področja **podatkov** sta preverjali 8. in 9. naloga. Naloga 9 kot najuspešneje rešena naloga celotnega preizkusa je pokazala, da je 93 % učencev znalo iz preglednice pravilno razbrati podatek. V nalogi 9.3 jih je kar 95 % znalo razbrati in primerjati podatka, prav tako jih je kar 92 % znalo v nalogi 9.4 poiskati nekoliko zahtevnejši podatek. Pri tej nalogi so bili najmanj uspešni pri iskanju podatka glede na dani kriterij. Razlog za slabši uspeh je verjetno zato, ker so bili premalo pozorni na kriterij, po katerem naj bi razbrali podatek. 8 naloga je pokazala, da je zapis v obliki diagrama učencem bolj tuj kakor zapis v obliki preglednice, zato so pri branju in interpretaciji podatkov iz te oblike grafičnega zapisa manj uspešni. IT 0,25 pri nalogi 08.1 pa lahko pomen tudi, da niso razumeli odnosov med podatki.

Znanje s področja **merjenja** je preverjala naloga 10. Dolžino, izraženo v metrih in zapisano kot decimalno število, je več kot polovica učencev znala primerjati z dolžino, izraženo v centimetrih, in dolžino, izraženo v metrih, decimetrih in centimetrih. Približno enako število jih je znalo pretvoriti manjše merske enote v večje.

7. naloga s področja a**ritmetike** je bila najuspešneje rešena naloga tega vsebinskega področja, ki je pokazala, da 89 % učencev uspešno izvaja rutinske postopke seštevanja s prehodom in 81 % rutinske postopke odštevanja brez prehoda v številskem obsegu do 10 000.

Le 2 % učencev ni znalo z besedo zapisano število napisati kot ulomek (naloga 3.1), 20 % učencev ni znalo grafično ponazorjeni del celote zapisati z ulomkom (naloga 3.2), medtem ko jih nekaj manj kot polovica ni znala grafično ponazoriti z besedo zapisani del celote (naloga 3.3),

Zadovoljivo so reševali nalogo 2.1, kjer so opredelili naslednik danega števila, nekoliko manj uspešno so opredelili predhodnik danega števila (naloga 2.3), težave pa jim je povzročala naloga 2.2, saj jih je manj kot polovica znala obenem določiti predhodnik in naslednik danemu številu. Nalogi 1.1 in 1.2 sta pokazali, da več kot polovica učencev zna iz danih mestnih vrednosti napisati število in z besedo zapisano število napisati s številko, manj kot polovica pa jih zna določiti mestne vrednosti danega števila (naloga 01.3). Zanimivi so dosežki pri nalogi 6, kjer je večina učencev izkazala znanje pri pisnem množenju z enomestnim množiteljem, nekaj manj jih je znalo pisno množiti z dvomestnim množiteljem, manj kot polovica pa deliti z enomestnim deliteljem. Le 11 % učencev je znalo deliti z dvomestnim naravnim številom z ostankom.

Tudi tokrat so imeli učenci nizke dosežke pri reševanju enostavne besedilne naloge (naloga 12). Le 35 % jih je znalo nakazati pravilno pot reševanja in le 26 % jih je prišlo do rešitve. Ta naloga je pokazala, da učenci ne znajo pisno seštevati naravnih števil, kadar gre za račune dopolnjevanja, in pisno odštevati naravnih števil s prehodom. Naloga 13 je prav tako naloga z nizkimi dosežki, kjer je več učencev znalo uporabiti ustrezno strategijo pri reševanju sestavljenega številskega izraza odštevanja in množenja ulomkov z oklepajem, manj pa jih je pravilno celoten številski izraz izračunalo. Enake težave so imeli pri reševanju 15. naloge, kjer je več kot polovica učencev pravilno upoštevala vrstni red reševanja računskih operacij sestavljenega številskega izraza z oklepajem, v nadaljevanju jih je le 14 % znalo seštevati in množiti decimalni števili, na koncu pa je le 1 % učencev znal dobljeni rezultat izraziti v manjših dolžinskih merskih enotah.

Tako kot lansko leto so imeli učenci tudi letos največ težav pri sestavljenih besedilnih nalogah, kjer so reševali kompleksne matematične probleme. Pri 14. nalogi so računali, koliko knjig so prebrali učenci v treh razredih skupaj. Le 24 % učencev je pravilno ugotovilo in izvedlo tri različne računske operacije, ki so jih pripeljale do rešitve. Tudi 16. naloga je bila sestavljena besedilna naloga. Zahtevala je izračun desetine od celote, kar je uspelo 14 % učencev, 13 % jih je znalo nakazati izračun za zbrane sličice v treh letih, le 8 % učencev pa je nalogo tudi pravilno rešilo do konca. 17. naloga je naloga z najnižjimi dosežki v celotnem preizkusu. Rešilo jo je le 5 % učencev, kar kaže na to, da imajo nepremostljive težave pri prenosu znanja v nove, njim manj znane situacije.

Znanje **geometrije** so preverjale tri naloge. Le 36 % učencev je pri nalogi 4 znalo pravilno poimenovati označene dele trikotnika, kar je morda posledica dejstva, da so si morali pojme (vrh, stranica, kot) priklicati v spomin. Nalogo bi verjetno veliko bolje rešili, če bi izbirali med ponujenimi pojmi. V nalogi 5 so učenci poimenovali vrste kotov. Najbolj zanesljivi so bili pri ostrem kotu, nekoliko manj pa pri pravem kotu, na kar je verjetno vplivala neobičajna lega tega kota. Najmanj učencev je poimenovalo topi kot. Pri nalogi 11 so izkazali povprečno znanje pri razlikovanju geometrijskih pojmov, ki jih srečamo pri opisu geometrijskih likov in teles.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so naloge razporejene v štiri **taksonomske stopnje**: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov ter reševanje problemov in raziskovanje problemov. Analiza preizkusa kot celote kaže, da so dosežki učencev najvišji na II. taksonomski stopnji (IT 0,59), nekoliko nižji so na I. stopnji (IT 0,54), nizki na III. (IT 0,22) in izrazito nizki, tako kot že vsa leta, na IV. taksonomski stopnji (IT 0,09).

Slika 4.2.10.4.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

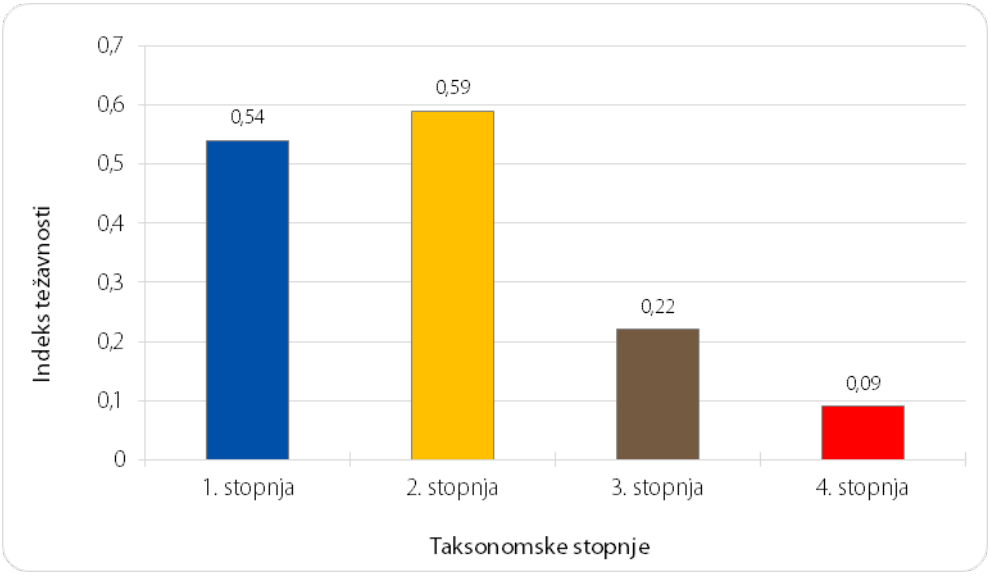

Med petimi nalogami, ki so preverjale miselne procese na **I. taksonomski stopnji,** so bile 3 naloge iz aritmetike in 2 iz geometrije. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju naloge 3.1, kjer so z besedo zapisano število zapisali kot ulomek, in pri reševanju naloge 3.2, kjer so pravilno presodili in z ulomkom zapisali, kolikšen del celote je ponazorjen grafično. Prav tako je večina učencev znala danemu številu določiti naslednik v nalogi 2.1. Tako kot leta 2013 so tudi letošnji dosežki na tej taksonomski stopnji pokazali, da imajo učenci pomanjkljivo znanje pri poznavanju geometrijskih pojmov (4. naloga). Pri ostalih nalogah I. taksonomske stopnje so učenci dosegli povprečne dosežke.

Med sedmimi nalogami **II. taksonomske stopnje** so bile 3 naloge aritmetike, 2 nalogi branja in uporabe podatkov ter po 1 naloga iz geometrije in merjenja. Učenci so bili izredno uspešni pri reševanju naloge 9, saj so skoraj vsi znali razbrati in interpretirati podatke iz preglednice. Da večina učencev zna rešiti naloge z uporabo osnovnih računskih operacij, če so te zapisane v obliki, ki so je vajeni, so pokazali dosežki 7. naloge. Besedilna naloga 12 se je izkazala kot najtežja naloga II. taksonomske stopnje. Iz leta v leto se kaže, da imajo učenci velike težave z reševanjem tovrstnih nalog.

Na **III. taksonomske stopnji** so bile naloge 13, 14 in 15 s področja aritmetike. Čeprav te naloge zahtevajo uporabo kompleksnih postopkov, so bili dosežki nižji od pričakovanih. V primerjavi z lanskim preizkusom je tokrat le malo učencev znalo nakazati pravilni vrstni red reševanja številskega izraza z oklepajem in ga izračunati. Prav tako jih je bila le dobra četrtina uspešnih pri reševanju sestavljene besedilne naloge.

Pod pričakovanji PK so učenci reševali nalogi 16 in 17 na **IV. taksonomski stopnji.** Obe sta bili s področja aritmetike, Dosežki so bili nekoliko višji pri reševanju 16. naloge, kjer so sestavljeno besedilno nalogo reševali v treh korakih. 17. naloga je tista, kjer so dosežki, gledano na celotni preizkus, najnižji. Nalogo je rešilo le 5 % učencev, kar pomeni, da večina ne zna rešiti kompleksnega matematičnega problema.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.4.5: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

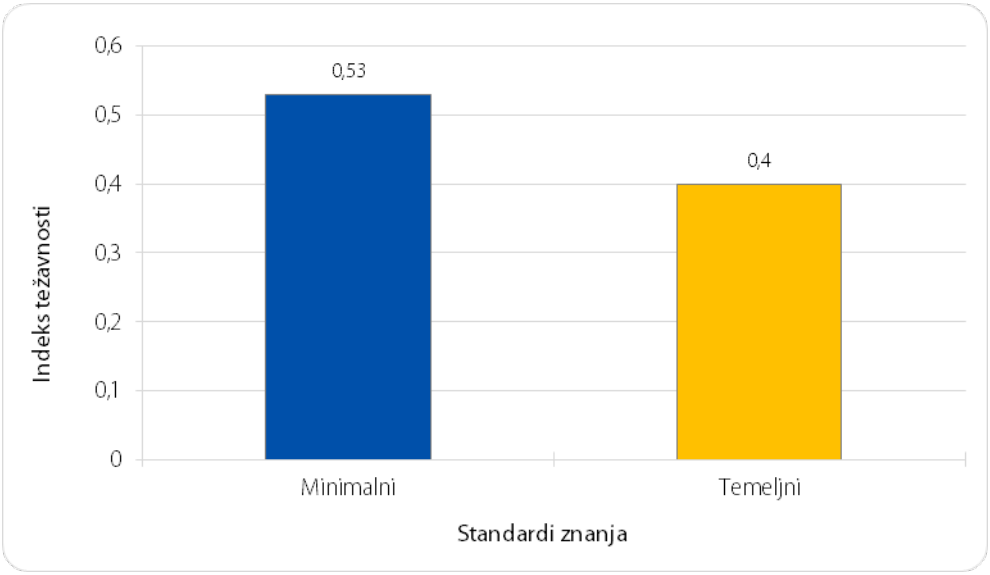

Naloge, ki so preverjale **minimalne standarde znanja**, je rešilo nekaj več kot 50 % učencev. Preverjalo jih je 7 nalog, ki so bile ovrednotene z 20 točkami. 5 nalog je bilo s področja aritmetike, 1 s področja geometrije in 1 s področja merjenja.

Naloge, ki so preverjale temeljne **standarde znanja**, je rešilo 40 % učencev. Preverjalo jih je 10 nalog, ki so bile ovrednotene s 30 točkami, kar je več kot polovica možnih točk celotnega preizkusa. 6 nalog je bilo s področja aritmetike, 2 s področja geometrije in 2 s področja merjenja.

Razlika v višini dosežkov glede na oba standarda je v letošnjem preizkusu nekoliko nižja, kot je bila v preizkusu znanja leta 2013.

Dosežki po **tipu nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.4.6: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

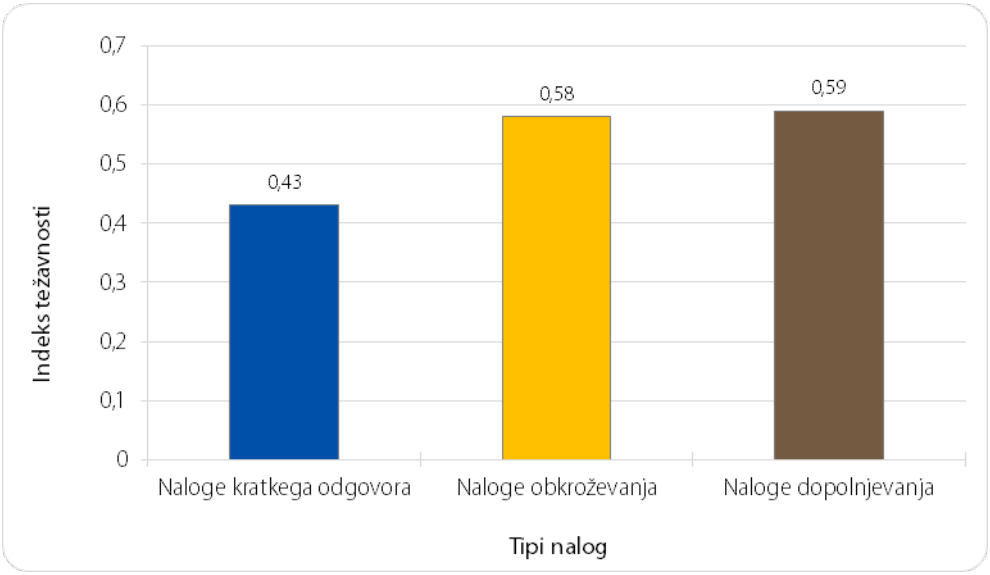

V preizkusu se pojavljajo štirje tipi nalog: 14 nalog kratkega odgovora, 2 nalogi obkroževanja in 1 naloga dopolnjevanja.

Naloge kratkega odgovora so bile iz vseh štirih snovnih področij, 4 so bile na I. taksonomski stopnji, 5 na II., 3 na III. in 2 na IV. taksonomski stopnji. 3 naloge so preverjale minimalne standarde znanja, 8 nalog temeljne standarde, 3 naloge pa so delno preverjale minimalne in delno temeljne standarde. Naloge kratkega odgovora je uspešno rešilo 43 % učencev. Med naloge kratkega odgovora sta se uvrstili nalogi z najvišjimi in najnižjimi dosežki v letošnjem preizkusu.

Nalogi obkroževanja sta bili ena s področja aritmetike in druga s področja geometrije. Obe sta bili na I. taksonomski stopnji in sta preverjali minimalne standarde znanja. Nalogi obkroževanja je uspešno rešilo 58 % učencev.

2. naloga je bila **naloga dopolnjevanja** s področja aritmetike. Bila je I. taksonomske stopnje in je preverjala minimalne standarde znanja. Nalogo je uspešno rešilo 59 % učencev.

Dosežki **po dodatnem gradivu pri nalogah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.2.10.4.7: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

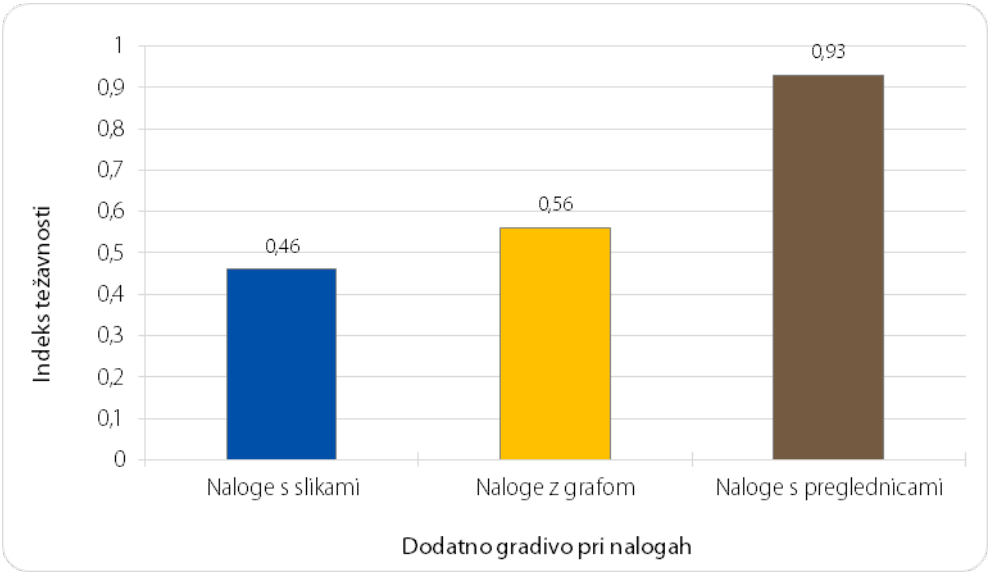

V preizkusu so bile 1 naloga z grafom, 1 naloga s preglednico in 3 naloge s sliko. Najuspešneje so učenci reševali nalogo s preglednico (IT 0,93), nekoliko nižji so bili dosežki pri 11. nalogi z grafom (IT 0,56), najnižji dosežki pa so bili pri nalogah s slikami (IT 0,46).

Tudi letošnji podatki potrjujejo, da dodatno gradivo vpliva na višino dosežkov. Učenci so bili bolj uspešni pri nalogah z dodatki (povprečni IT 0,65) kakor pri nalogah brez njih (povprečni IT 0,38).

Sklepne ugotovitve

Letošnji preizkus znanja iz matematike je reševalo nekaj manj učencev kot leta 2013. Povprečno število odstotnih točk kaže, da so dosežki učencev iz leta v leto slabši. Tako maksimalno kot minimalno število osvojenih odstotnih točk je v letošnjem preizkusu nižje od dosežkov leta 2013. Velik razpon med najnižjim in najvišjim dosežkom kaže, da je znanje učencev letošnje generacije razpršeno.

Tudi letos so učenci znali razbrati in interpretirati podatke iz preprostih preglednic, manj uspešni pa so bili ponovno pri branju in interpretaciji podatkov iz diagrama. V lanskem preizkusu smo vzrok za to iskali v manj pogosti obliki, v kateri je bil diagram izrisan. Glede na to, da se je letos stvar ponovila, lahko zaključimo, da je zapis v obliki diagrama učencem bolj tuj od zapisa v obliki preglednice.

Za razliko od preizkusa leta 2013 so letos učenci uspešno rešili nalogo merjenja. Vzrok za to je iskati v tem, da so primerjali in pretvarjali mere za dolžino, ki so od vseh mer učencem najbližje, kar so potrdili dosedanji preizkusi.

Pri geometriji so bili podpovprečni dosežki pričakovani. Iz leta v leto ugotavljamo, da imajo naši učenci težave pri poznavanju in razumevanju osnovnih geometrijskih pojmov. Manj uspešni so tudi pri označevanju in uporabljanju geometrijskih simbolov. Morda je vzrok za to v premalo utrjenih vsebinah s tega področja in pa v časovni oddaljenosti učnih vsebin, ker se pri pouku ne pojavljajo skozi vse šolsko leto, pač pa se obravnavajo parcialno.

Pri reševanju številskih izrazov z oklepajem so učenci izkazali nezanesljivo znanje. Približno tretjina je naloge začela dobro reševati, v nadaljevanju, kjer se je zahtevalo višje znanje, pa je bila večina od njih neuspešna.

Že reševanje enostavnih besedilnih nalog, je za naše učence zahtevno, zato so iz leta v leto nizki dosežki pri teh nalogah pričakovani. Večina učencev ne zna v celoti rešiti sestavljene besedilne naloge, nekateri naloge sploh ne začnejo reševati.

4.2.10.5 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja za učence **v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz naravoslovja v 9. razredu**

Opis izhodišč in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja je sestavljen iz treh vsebinskih delov in 20 nalog. 12 nalog preverja znanje biologije, 6 nalog znanje fizike in 2 nalogi znanje kemije. Učenec lahko s pravilno rešenimi nalogami osvoji največ 50 točk.

Namen preizkusa znanja iz naravoslovje je preverjanje:

- osnovnega znanja iz biologije: biologija kot veda, pripomočki za opazovanje predmetov, rastlin v gozdu, človeško telo – poškodbe kosti in sklepov, načini zdravega in nezdravega prehranjevanja, življenjske razmere, ki so potrebne za obstoj živih bitij, osnovne značilnosti posameznih kraljestev, koristi bakterij, sestava vdihanega in izdihanega zraka, prva pomoč, sestava krvi in njena vloga;
- osnovnega znanja fizike: sile in vzajemno delovanje sil, načini gašenja, osnovni elementi električnega kroga, spreminjanje tlaka v mirujoči tekočini, vpliv upora na gibanje, zakonitosti gibanja zraka, lastnosti snovi, uporaba barv v vsakdanjem življenju, vpliv posameznih elektrarn na okolje;
- osnovnega znanja iz kemije: rude in pridobivanje kovin, načini pridobivanja čistih snovi iz zmesi;
- sposobnost prepoznavanja ekološko sprejemljivejšega delovanja človeka in s tem povezanega varovanja naravnega okolja: odnos do ekološkega pridobivanja energije.

Preizkus znanja je sestavljen iz nalog izbirnega tipa (naloge obkroževanja, razvrščanja, alternativni tip), kratkega odgovora in zapisa kratkega odgovora.

Preizkus znanja sestavljajo naloge na vseh treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.2.10.5.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Takson. stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in prepoznavanje, naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev	50 %
II.	razumevanje in uporaba, interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih, drugem slikovnem gradivu, primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov	35 %
III.	analiza in sinteza, načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja, interpretacija vzročno-posledičnih povezav, vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.10.5.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	87
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,00
Povprečno število odstotnih točk	50,00
Standardni odklon odstotnih točk	14,04
Indeks težavnosti	0,50
Indeks zanesljivosti	0,83

Preizkus znanja iz naravoslovja je pisalo 87 učencev. Učenci so dosegli v povprečju 25 (50,00 %) od 50 možnih točk na celotnem preizkusu. Na področju biologije 14,7 (49 %) točke od 30 možnih, fizike 7,11 (51 %) točke od 14 možnih in kemije 3,24 (54 %) točke od 6 možnih.

Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. En učenec (1,15 %) je dosegel 39 (78 %) točk. Več kot 30 (60 %) točk je doseglo 17 učencev (19,5 %). Največji delež učencev (66,6 %) je doseglo med 19 in 29 (med 38 in 58 %) točk. Minimalno število točk, ki jih je dosegel 1 učenec (1,15 %), je bilo 7 (14 %). Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je simetrična .

Težavnost preizkusa je bila 0,50, kar pomeni, da je bil preizkus znanja kar težak, še zlasti, če težavnost preizkusa primerjamo s težavnostjo preizkusov iz let 2010 (IT 0,67) in 2012 (IT 0,62).

Analiza dosežkov po spolu

Slika 4.2.10.5.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred

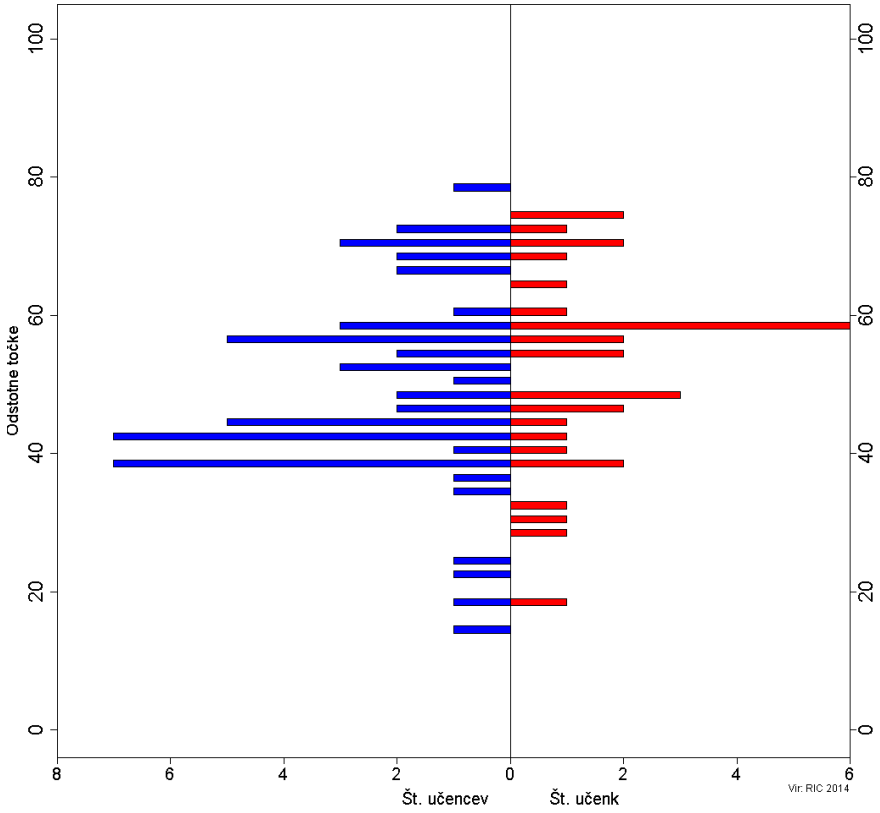

S slike 4.2.10.5.1 lahko ugotovimo, da sta najnižji in najvišji dosežek dosegla učenca. Ostali dosežki niso primerljivi, saj je opravljanje NPZ-ja prostovoljno in razlike lahko izhajajo iz različnih deležev dečkov in deklic.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ

Slika 4.2.10.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred

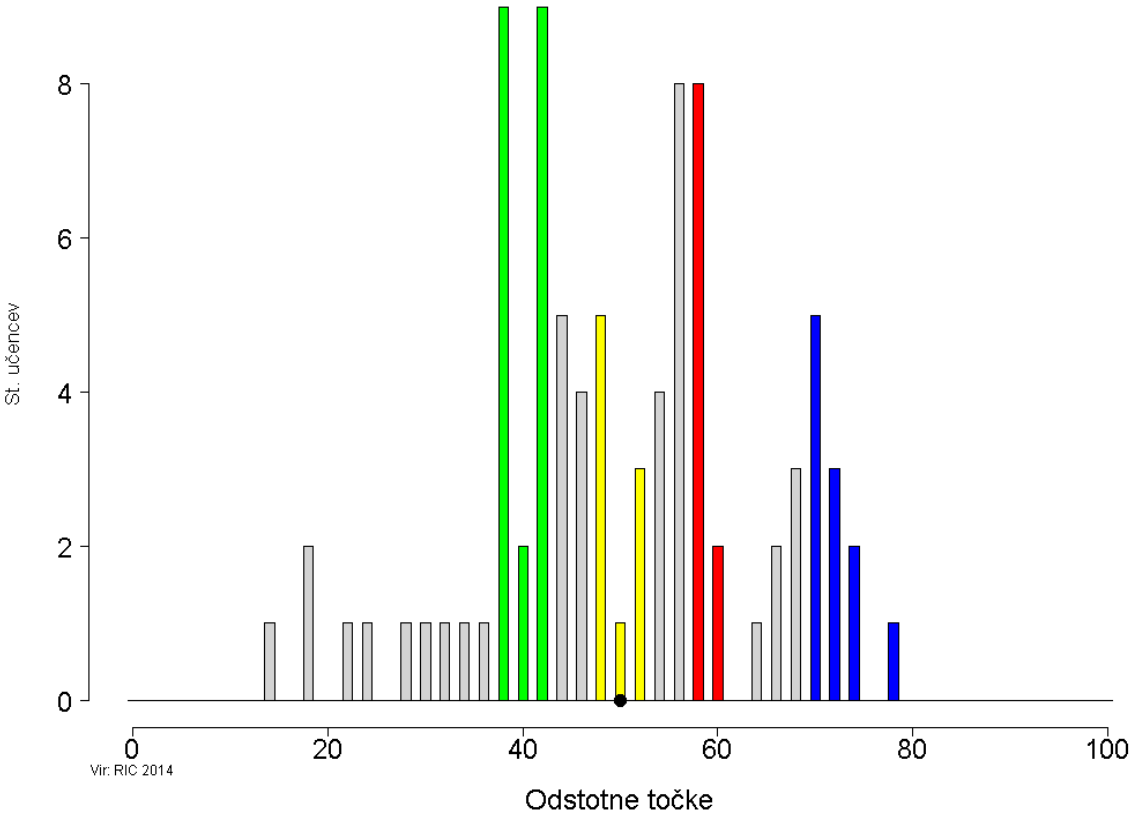

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo spodnjo mejo četrtine dosežkov.

Biologija

Taksonomske stopnje:

Pri treh nalogah (1, 3 in 6 – skupaj 7 postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (8 – 1 postavka) pa na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog:

Postavke smo preverjali z nalogami obkroževanja, kratkih odgovorov in alternativnega tipa.

Učenci:

- se seznanijo z biologijo kot vedo o življenju – vedo, kaj preučuje biologija (nalogi 01.2 in 01.3);
- spoznajo značilnosti mešanih, listnatih in iglastih gozdov (naštejejo vrste gozdov) (naloge 03.1, 03.2 in 03.3);
- spoznajo pomen zdravega okolja za zdravje (naloga 06.2);
- opišejo način zdravega in nezdravega prehranjevanja – poznajo pomen uživanja petih obrokov na dan (naloga 06.3);
- se seznanijo z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev – prepoznajo vretenčarje v skupini živali (naloga 08.1).

Učenci v zelenem območju izkazujejo prepoznavanje osnovnih pojmov iz biologije in nekatere njihove bistvene značilnosti. Poznajo pravila zdravega načina življenja človeka.

Zgled: naloga 3

Kemija

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju smo znanje preverjali z nalogo kratkega odgovora.

Učenci:

- spoznajo, da rudo kopljejo v rudnikih in iz nje pridobivajo kovine – poimenujejo eno kovino (naloga 01.1).

Učenci v zelenem območju poznajo minimalno število kemijskih pojmov.

Zgled: naloga 1

Opomba: V zeleno območje se je uvrstila le prva postavka, druga spada v rumeno, tretja pa v rdeče območje.

Fizika

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (4 in 5 – skupaj tri postavke) pa na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V zelenem območju so bile naloge alternativnega tipa, kratkega odgovora in obkroževanja.

Učenci:

- spoznajo osnovne elemente električnega kroga (naloga 03.2);
- povedo in pokažejo, da trenje in upor vplivata na gibanje (naloga 04.2);
- ugotavljajo, da imajo snovi različne lastnosti (naloga 04.4);
- spoznajo uporabo barv v vsakdanjem življenju (naloga 05.1).

Učenci prepoznajo nekaj osnovnih pojmov in fizikalnih lastnosti ali vlog.

Zgled: naloga 5, 3. del

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo med polovicama dosežkov.

Biologija

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2, 5 in 6 – skupaj 4 postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (8 – 1 postavka) pa na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora, obkroževanja in alternativnega tipa.

Učenci:

- opredelijo raziskovalne metode in tehnike dela v naravoslovju (na podlagi izkustvenega dela v 6. in 7. razredu) – poimenujejo en pripomoček za opazovanje stvari, ki jih s prostim očesom ne vidimo (naloga 01.2);
- se seznanijo z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spoznajo poškodbe kosti in sklepov – poimenujejo zlom (naloga 05.1) in zvin (naloga 05.2) kot poškodbi kosti in sklepov;
- opišejo način zdravega in nezdravega prehranjevanja – poznajo pomen uravnotežene prehrane (naloga 06.1);
- seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev – prepoznajo vretenčarje v skupini živali (naloga 08.2).

Učenci v rumenem območju poznajo več pojmov iz biologije kakor učenci v zelenem območju in prepoznajo več vretenčarjev.

Zgled: naloga 5

Opomba: V rumeno območje sta se uvrstili prva in druga postavka, tretja postavka pa spada nad modro območje.

Kemija

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rumenem območju je bila le naloga kratkega odgovora.

Učenci:

- spoznajo, da rudo kopljejo v rudnikih in iz nje pridobivajo kovine, – poimenujejo dve kovini (naloga 02.1).

Učenci v rumenem območju poznajo nekaj pojmov iz kemije.

Zgled: Enako kakor v zelenem območju.

Fizika

V rumenem območju na področju fizike ni bilo nobene naloge.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo zgornjo mejo tretje četrtine dosežkov.

Biologija

Taksonomske stopnje: Pri obeh nalogah (1 in 2 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rdečem območju sta bili naloga kratkega odgovora in naloga alternativnega tipa.

Učenci:

- se seznanijo z biologijo kot vedo o življenju – vedo, česa ne preučuje biologija (naloga 01.1);
- opredelijo raziskovalne metode in tehnike dela v naravoslovju (na podlagi izkustvenega dela v 6. in 7. razredu) – poimenujejo več kakor en pripomoček za opazovanje stvari, ki jih s prostim očesom ne vidimo (naloga 02.2).

Učenci v rdečem območju prepoznavajo in razumejo osnovne biološke pojme.

Zgled: naloga 2

Opomba: V rdeče območje se je uvrstila samo prva postavka, druga spada v rumeno območje.

Kemija

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – 1 postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rdečem območju je bila le naloga kratkega odgovora.

Učenci:

- spoznajo, da rudo kopljejo v rudnikih in iz nje pridobivajo kovine, – poimenujejo tri kovine (naloga 01.3).

Učenci v rdečem območju poznajo več kemijskih pojmov.

Zgled: Enako kakor v zelenem območju.

Fizika

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3 – 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (4 – 2 postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (6 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rdečem območju so bile naloge kratkega odgovora, alternativnega tipa in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- spoznajo osnovne elemente električnega kroga – prepoznajo stikalo (naloga 03.1) in baterijo (naloga 03.3) kot del preprostega električnega kroga;
- spoznajo, da se tlak v mirujoči tekočini spreminja z globino in da se tlak prenese po vsej tekočini (naloga 04.1);
- spoznajo zakonitosti gibanja zraka (topel, hladen zrak) (naloga 04.2);
- spoznajo vpliv posameznih elektrarn na okolje – poiščejo način ekološkega pridobivanja električne energije (naloga 06.1).

Učenci prepoznajo nekaj preprostih osnovnih pojmov in fizikalnih zakonitosti in v konkretnem primeru izkazujejo ekološko osveščenost.

Zgled: 3. naloga, 3. del

Opomba: V rdeče območje spadata postavki a in c, postavka b pa se je uvrstila v zeleno območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Biologija

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (7 in 10 – skupaj 3 postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (12 – 1 postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:

V modrem območju smo znanje preverjali predvsem z nalogami zapisa kratkega odgovora in obkroževanja.

Učenci:

- spoznajo, da so za obstoj živih bitij potrebne določene življenjske razmere (naloga 07.1);
- seznanijo se z najpogostejšimi vzroki zadušitve, ukrepi za preprečevanje in prvo pomočjo – poznajo načine preverjanja bitja srca (naloga 10.1) in dihanja (naloga 10.2);
- seznanijo se s sestavo krvi in njeno vlogo – poznajo pomen krvodajalstva (naloga 12.3).

Učenci v modrem območju izkazujejo razumevanje nekaterih bioloških procesov in znajo uporabiti preproste postopke pri zagotavljanju prve pomoči. Izrazijo skrb za sočloveka.

Zgled: 7. naloga, 1. del

Kemija

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V modrem območju je bila samo naloga razvrščanja.

Učenci:

- poznajo nekatere načine pridobivanja čistih snovi iz zmesi in se na podlagi slikovnega gradiva orientirajo v času – poznajo metodo ločevanja snovi in metodo izparevanja za konkretno zmes (nalogi 02.1 in 02.2).

Učenci v modrem območju poznajo nekatere preproste kemijske postopke in njihovo uporabo.

Zgled: naloga 2

Opomba: V modro območje sta se uvrstili prva in druga postavka, zadnja postavka spada nad modro območje.

Fizika

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1 in 2 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (6 – 1 postavka) pa na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V modro območje so se uvrstile naloge kratkega odgovora, obkroževanja in zapisa kratkega odgovora.

Učenci:

- povedo, da telesa delujejo druga na drugo vzajemno in pokažejo vzajemno delovanje sil na primerih ter poimenujejo sili – prepoznajo magnetno silo (naloga 01.1);
- spoznajo načine gašenja (naloga 02.1);
- spoznajo vpliv posameznih elektrarn na okolje – poiščejo način ekološkega pridobivanja električne energije (naloga 06.2).

Učenci uporabijo nekaj fizikalnih zakonitosti in v konkretnem primeru izkažejo poznavanje posledic človekovega ravnanja v okolju.

Zgled: naloga 2

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Biologija

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogi (4 in 5 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri treh (8, 9 in 10 – skupaj 5 postavk) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri dveh (11 in 12 – skupaj 4 postavke) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nad modrim območjem je bilo največ nalog zapisa kratkega odgovora, sledijo naloge alternativnega tipa in kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- razlikovanju med mahovi, praprotmi in lišaji (naloga 04.1);
- seznanitvi z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in poškodbami kosti in sklepov – ne poimenujejo izpaha kot poškodbe kosti in sklepov (naloga 05.3);
- seznanitvi z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev – ne prepoznajo nekaterih vretenčarjev (naloga 08.3) in ne znajo ovrednotiti pomembnosti bakterij (naloge 09.1, 09.2 in 09.3);
- seznanitvi z najpogostejšimi vzroki zadušitve, ukrepi za preprečevanje in prvo pomočjo – ne poznajo načinov preverjanja zavesti pri poškodovancu (naloga 10.3);
- vedenju, da se sestava vdihanega in izdihanega zraka razlikuje (nalogi 11.1 in 11.2);
- seznanitvi s sestavo krvi in njene vloge – ne vedo, katera krvna skupina je univerzalni dajalec (naloga 12.1) in katera univerzalni prejemnik (naloga 12.2).

Pri nalogah nad modrim območjem učenci niso zanesljivi pri razumevanju in analizi procesov, ki potekajo v organizmih ali pa so zanje pomembni.

Zgled: naloga 11

Kemija

Taksonomske stopnje: Z eno nalogo (2 – 1 postavka) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Nad modrim območjem je bila naloga razvrščanja.

Učenci so manj uspešni pri:

- poznavanju nekaterih načinov pridobivanja čistih snovi iz zmesi – ne poznajo metode odlivanja (naloga 02.3).

Pri nalogah nad modrim območjem učenci vedno ne prepoznajo ustreznega kemijskega postopka in njegove uporabe.

Zgled: naloga 2

Fizika

Taksonomske stopnje: Z eno nalogo (1 – skupaj 2 postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: Nad modrim območjem je bila naloga kratkega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- vedenju, da telesa delujejo druga na drugo vzajemno in pokažejo vzajemno delovanje sil na primerih ter poimenujejo sili, – ne prepoznajo sile upora (naloga 01.2) in sile vzgona (naloga 01.3).

Pri nalogah nad modrim območjem učenci niso zanesljivi pri uporabi fizikalnih lastnosti, ki jih v učnem procesu ni mogoče demonstrirati.

Zgled: naloga 1

Opomba: Nad modro območje sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva pa spada v modro območje.

Preglednica 4.2.10.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9.razred

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
I. DEL							
1.a	1.01.1	1	BIO	Seznanijo se z biologijo kot vedo o življenju.	T	I	rdeče
1. b	1.01.2	1	BIO	Seznanijo se z biologijo kot vedo o življenju.	T	I	zeleno
1. c	1.01.3	1	BIO	Seznanijo se z biologijo kot vedo o življenju.	T	I	zeleno
2	1.02.1	1	BIO	Opredelijo raziskovalne metode in tehnike dela v naravoslovju (na podlagi izkustvenega dela v 6. in 7. razredu).		I	rumeno
	1.02.2	1	BIO	Opredelijo raziskovalne metode in tehnike dela v naravoslovju (na podlagi izkustvenega dela v 6. in 7. razredu).		I	rdeče
3	1.03.1	1	BIO	Spoznajo značilnosti mešanih, listnatih in iglastih gozdov.	M	I	zeleno
	1.03.2	1	BIO	Spoznajo značilnosti mešanih, listnatih in iglastih gozdov.	M	I	zeleno
	1.03.3	1	BIO	Spoznajo značilnosti mešanih, listnatih in iglastih gozdov.	M	I	zeleno
4	1.04.1	1	BIO	Razlikujejo med mahovi, praprotmi in lišaji.	T	I	nad modrim
5	1.05.1	1	BIO	Seznanijo se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spoznajo poškodbe kosti in sklepov.	T	I	rumeno
	1.05.2	1	BIO	Seznanijo se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spoznajo poškodbe kosti in sklepov.	T	I	rumeno
	1.05.3	1	BIO	Seznanijo se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spoznajo poškodbe kosti in sklepov.	T	I	nad modrim
6	1.06.1	1	BIO	Opišejo način zdravega in nezdravega prehranjevanja.	M	I	rumeno
	1.06.2	1	BIO	Spoznajo pomen zdravega okolja za zdravje.	M	I	zeleno
	1.06.3	1	BIO	Opišejo način zdravega in nezdravega prehranjevanja.	M	I	zeleno
7	1.07.1	1	BIO	Spoznajo, da so za obstoj živih bitij potrebne točno določene življenjske razmere.	T	II	modro
8. a	1.08.1	1	BIO	Seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev.	T	II	zeleno
8. b	1.08.2	1	BIO	Seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev.	T	II	rumeno
8. c	1.08.3	1	BIO	Seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev.	T	II	nad modrim
9. a	1.09.1	1	BIO	Seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev.	T	II	nad modrim
9. b	1.09.2	1	BIO	Seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev.	T	II	nad modrim
9. c	1.09.3	1	BIO	Seznanijo se z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev.	T	II	nad modrim

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
10. a	1.10.1	1	BIO	Seznanijo se z najpogostejšimi vzroki zadušitve, z ukrepi za preprečevanje zadušitve in s prvo pomočjo.	T	II	modro
10. b	1.10.2	1	BIO	Seznanijo se z najpogostejšimi vzroki zadušitve, z ukrepi za preprečevanje zadušitve in s prvo pomočjo.	T	II	modro
10. c	1.10.3	1	BIO	Seznanijo se z najpogostejšimi vzroki zadušitve, z ukrepi za preprečevanje zadušitve in s prvo pomočjo.	T	II	nad modrim
11. a	1.11.1	1	BIO	Vedo, da se sestava vdihanega in izdihanega zraka razlikuje.	T	III	nad modrim
11. b	1.11.2	1	BIO	Vedo, da se sestava vdihanega in izdihanega zraka razlikuje.	T	III	nad modrim
12. a	1.12.1	1	BIO	Seznanijo se s sestavo krvi in spoznajo njeno vlogo.	T	III	nad modrim
12. b	1.12.2	1	BIO	Seznanijo se s sestavo krvi in spoznajo njeno vlogo.	T	III	nad modrim
12. c	1.12.3	1	BIO	Seznanijo se s sestavo krvi in spoznajo njeno vlogo.	T	III	modro
II. DEL							
1	2.01.1	1	KEM	Spoznajo, da rudo kopljejo v rudnikih in iz nje pridobivajo kovine.	M	I	zeleno
	2.01.2	1	KEM	Spoznajo, da rudo kopljejo v rudnikih in iz nje pridobivajo kovine.	M	I	rumeno
	2.01.3	1	KEM	Spoznajo, da rudo kopljejo v rudnikih in iz nje pridobivajo kovine.	M	I	rdeče
2	2.02.1	1	KEM	Poznajo nekatere načine pridobivanja čistih snovi iz zmesi.	T	II	modro
	2.02.2	1	KEM	Poznajo nekatere načine pridobivanja čistih snovi iz zmesi.	T	II	modro
	2.02.3	1	KEM	Poznajo nekatere načine pridobivanja čistih snovi iz zmesi.	T	II	nad modrim
III. DEL							
1. a	3.01.1	1	FIZ	Povedo, da telesa delujejo druga na drugo vzajemno in pokažejo vzajemno delovanje sil na primerih ter poimenujejo sili.	M	I	modro
1. b	3.01.2	1	FIZ	Povedo, da telesa delujejo druga na drugo vzajemno in pokažejo vzajemno delovanje sil na primerih ter poimenujejo sili.	M	I	nad modrim
1. c	3.01.3	1	FIZ	Povedo, da telesa delujejo druga na drugo vzajemno in pokažejo vzajemno delovanje sil na primerih ter poimenujejo sili.	T	I	nad modrim
2	3.02.1	1	FIZ	Spoznajo načine gašenja.	T	I	modro
3. a	3.03.1	1	FIZ	Spoznajo osnovne elemente električnega kroga.	M	I	rdeče
3. b	3.03.2	1	FIZ	Spoznajo osnovne elemente električnega kroga.	M	I	zeleno
3. c	3.03.3	1	FIZ	Spoznajo osnovne elemente električnega kroga.	M	I	rdeče

Naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenci	Standardi znanja	Takson. stopnje	Območja
4. a	3.04.1	1	FIZ	Spoznajo, da se tlak v mirujoči tekočini spreminja z globino in da se tlak prenese po vsej tekočini.		II	rdeče
4. b	3.04.2	1	FIZ	Povedo in pokažejo, da trenje in upor vplivata na gibanje.	T	II	zeleno
4. c	3.04.3	1	FIZ	Spoznajo zakonitosti gibanja zraka (topli, hladni zrak).	T	II	rdeče
4. d	3.04.4	1	FIZ	Ugotavljajo, da imajo snovi različne lastnosti.	T	II	zeleno
5	3.05.1	1	FIZ	Spoznajo uporabo barv v vsakdanjem življenju.	M	II	zeleno
6. a	3.06.1	1	FIZ	Spoznajo vpliv posameznih elektrarn na okolje.	T	III	rdeče
6. b	3.06.2	1	FIZ	Spoznajo vpliv posameznih elektrarn na okolje.	T	III	modro

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebine: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; GEO – vsebine geografije, ZGO – vsebine zgodovine, DIE – vsebine državljanske vzgoje in etike;
Cilji – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu*;
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območja: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slika 4.2.10.5.3: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

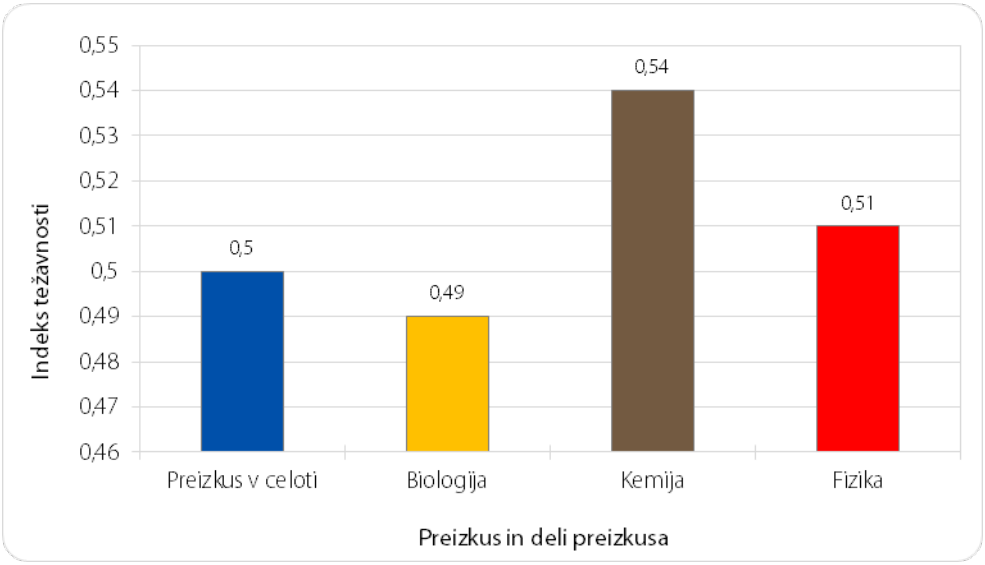

Učenci so najbolje reševali naloge iz drugega dela preizkusa, s področja kemije, ki je znotraj predmeta oziroma učnega načrta zastopana z najmanj cilji in posledično tudi v preizkusu znanja pri predmetu naravoslovje (IT 0,54). Znanje s področja kemije preverjamo z dvema nalogama, ena preverja znanje na I. in ena na II. taksonomski stopnji. Nekoliko manj uspešni so bili učenci pri reševanju nalog iz tretjega dela preizkusa, ki preverja znanje s področja fizike (IT 0,51). Najmanj uspešno (IT 0,49) so reševali naloge s področja biologije, ki pa je znotraj učnega načrta in seveda tudi v samem preizkusu znanja najobširneje zastopana (60 % nalog je s področja biologije).

Slika 4.2.10.5.4: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti in leto reševanja preizkusa

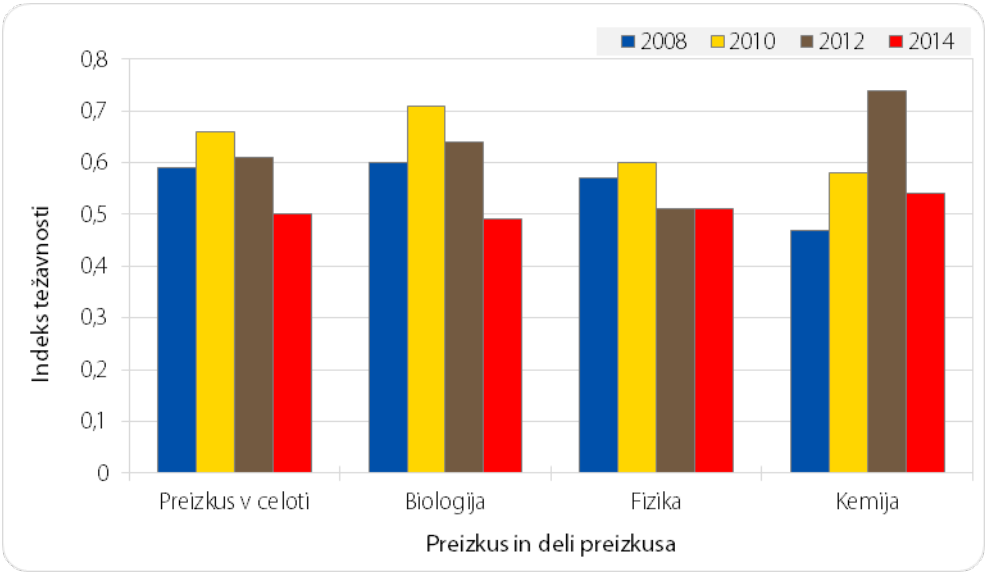

V primerjavi s preteklimi leti lahko ugotovimo, da so bili učenci pri reševanju preizkusa v letošnjem letu najmanj uspešni. Najuspešnejši so bili leta 2010 (IT 0,66), sledi leto 2012 (IT 0,61) in leto 2008 (IT 0,59). Prvič se je tudi zgodilo, da so bili učenci pri reševanju nalog s področja biologije najmanj uspešni. V letih 2008 in 2010 so bili namreč najbolj uspešni prav pri reševanju nalog s področja biologije, v letu 2012 pa so jih reševali manj uspešno

kot s področja kemije in bolj uspešno kot s področja fizike. Menimo, da je do teh razlik prišlo zaradi različnega razmerja v zastopanosti minimalnih in temeljnih standardov znanj ter tipov nalog.

S področja **biologije** so učenci najbolje reševali nalogo 1.06.2 (IT 0,95), ki je preverjala znanje I. taksonomske stopnje. Učenci so se morali opredeliti do trditve, da gibanje na svežem zraku sodi k zdravemu načinu življenja. Najmanj uspešno so reševali nalogo 1.09.1 (IT 0,01), ki je preverjala znanje na II. taksonomski stopnji. Učenci so morali napisati primer, ko je prisotnost bakterij v gozdu koristna.

Določene učne cilje iz učnega načrta smo preverjali tudi v preteklih letih. Tako smo vsa leta do sedaj preverjali poznavanje značilnosti mešanih, listnatih in iglastih gozdov, in to na I. taksonomski stopnji. Letos se je ta cilj preverjal z nalogo 1.03 (IT 0,88), pri kateri so učenci morali zapisati, katere tri tipe gozdov poznajo. Najuspešnejši so bili učenci v letu 2008 (IT 0,89), kjer so pri nalogi 1.02 morali med naštetimi drevesi poiskati dva iglavca in dva listavca. Najmanj uspešni so bili leta 2010 pri nalogi 1.01 (IT 0,80), pri kateri so morali poimenovati plodove kostanja, leske in hrasta. Vidimo, da so vsa leta učenci dokaj dobro reševali naloge, ki so preverjale omenjeni cilj, verjetno tudi zato, ker se vsebina tega cilja obravnava tudi že v nižjih razredih.

V letih 2010, 2012 in 2014 smo preverjali poznavanje zdravega in nezdravega načina prehranjevanja na I. taksonomski stopnji. V letošnjem letu so učenci pri nalogah 1.06.1 (IT 0,75) in 1.06.3 (IT 0,77) obkrožili pravilni trditvi, da k zdravemu načinu prehranjevanja sodi uravnotežena prehrana in redno uživanje petih obrokov hrane na dan. Pri preverjanju doseganja tega cilja so bili najuspešnejši pri reševanju naloge 1.06.1 (IT 0,99) v letu 2010, kjer so morali pri nalogi obkroževanja ugotoviti, da alkohol škodljivo vpliva na človekovo živčevje. Nekoliko manj uspešno so v letu 2012 reševali nalogo 1.06 (IT 0,89), pri kateri so bile navedene tri trditve, učenci pa so morali presoditi, ali je trditev pravilna ali nepravilna. Trditve so se nanašale na uporabo gob v prehrani, znake zastrupitve s hrano in pravilno uporabo konzervirane hrane.

Prav tako kot v letu 2008 smo tudi v letos preverjali, koliko učenci vedo, da so za obstoj živih bitij potrebne določene življenjske razmere. Znanje smo preverjali na II. taksonomski stopnji. V letu 2014 so učenci morali pri nalogi 1.07 (IT 0,46) obkrožiti pravilen odgovor, ki je pojasnjeval, zakaj pšenična semena niso vzklila. V letu 2008 pa so pri nalogi 1.09 (IT 0,71) morali obkrožiti odgovor, ki je razložil, zaradi katerih pogojev lončnica ni uspevala. Glede na to, da sta si nalogi zelo podobni (v letu 2014 so bili negativni pogoji preveč vlage, v letu 2008 pa odsotnost svetlobe), je vzroke za razliko v uspešnosti malo težje ugotavljati. Vseeno menimo, da morda poznajo oziroma imajo več izkušenj z uspevanjem rastlin v odvisnosti od svetlobe.

Razen v letu 2010 smo preverjali tudi, koliko so učenci seznanjeni z osnovnimi značilnostmi posameznih kraljestev. Najuspešnejši so bili leta 2008 pri reševanju naloge 1.06 (IT 0,76), ki je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji. Naloga je od učencev zahtevala, da pravilno razvrstijo naštete predstavnike kraljestva živih bitij k rastlinam, živalim in glivam. Nekoliko manj uspešni so bili leta 2012 pri nalogi 1.03 (IT 0,73). Naloga je preverjala znanje I. taksonomske stopnje. Učenci so morali izmed naštetih živali poiskati dva sesalca. V letošnjem letu, pa so bili učenci pri preverjanju tega cilja pri nalogi 1.08 (IT 0,54) bistveno manj uspešni. Vzrok je verjetno v tem, da je naloga preverjala znanje na II. taksonomski stopnji, po našem mnenju je bila kar zahtevna, za uspešno rešitev pa je bila potrebna tudi precejšnja mera zbranosti. Naloga je imela tri postavke, pri vsaki so bile naštete tri živali. Učenci so morali ugotoviti, če imajo vse tri živali hrbtenico.

V letošnjem letu in tudi v letu 2008 smo preverjali, koliko so učenci seznanjeni s sestavo krvi in njeno vlogo. Bolj uspešni so bili učenci leta 2008, kjer so pri nalogi 1.15 (IT 0,55), ki je preverjala znanje na II. taksonomski stopnji. Naloga je od učencev zahtevala, da obkrožijo pravilen odgovor na vprašanje, zakaj se krvavitev ustavi. Bistveno manj uspešni so bili v letošnjem letu pri nalogi 1.12 (IT 0,25), ki je preverjala znanje na III. taksonomski stopnji. Učenci so morali utemeljiti, kdo od navedenih krvodajalcev z različnimi krvnimi skupini je najprimernejši za prejemnika s krvno skupino A, zakaj prejemnik s krvno skupino 0 ni primeren prejemnik katerekoli krvne skupine in zakaj je krvodajalstvo koristno dejanje. Pri omenjeni nalogi so bili najuspešnejši pri utemeljevanju koristnosti krvodajalstva. Verjetno so bili učenci v letu 2008 uspešnejši zaradi tipa naloge obkroževanja in tudi zato, ker smo z njo preverjali znanje na II. taksonomski stopnji, medtem ko smo letošnje leto preverjali znanje na III. taksonomski stopnji, naloga pa je bila tipa zapis krajšega odgovora. Učenci praviloma manj uspešno rešujejo naloge na III. taksonomski stopnji, prav tako pa tudi naloge zapisa kratkega odgovora.

Najbolje rešena naloga na področju **kemije** je bila naloga 2.01 (IT 0,71), ki je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji. Učenci so morali poimenovati tri kovine. Najmanj uspešni so bili pri nalogi 2.02 (IT 0,37), ki je preverjala znanje na II. taksonomski stopnji. Naloga je od učencev zahtevala, da izmed naštetih postopkov vpišejo v preglednico ustrezen način ločevanja moke in zrnja, soli in vode ter vode in olja. Najmanj so poznali postopek ločevanja vode in olja (IT 0,21), najbolj pa ločevanje moke in zrnja (IT 0,54). Verjetno je razliki v uspešnosti reševanja znotraj naloge 2.2 botrovala razlika v pogostosti uporabe posameznih postopkov v vsakdanjem življenju.

S področje **fizike** so učenci najbolje reševali nalogo 3.5.1 (IT 0,89), ki je preverjala znanje II. taksonomske stopnje. Verjetno so učenci nalogo rešili dokaj dobro tudi zaradi izkušenj, ki jih imajo v vsakdanjem življenju z uporabo barv.

Najmanj uspešno pa so rešili nalogo 3.1.3 (IT 0,01), ki je preverjala znanje na I. taksonomski stopnji. Učenci so morali zapisati ime sile, ki deluje na ladjico, da ne potone. Prav tako so bili manj uspešni pri zapisu sile, ki upočasnjuje kolesarjevo vožnjo (IT 0,06). Pri nalogi 3.0.1 so bili najuspešnejši pri ugotavljanju delovanja magnetne sile na žebljičke (IT 0,47). Predvidevamo, da so učenci večkrat uporabljali magnet tako pri pouku kot tudi v vsakdanjem življenju.

Vpliv posameznih elektrarn na okolje smo preverjali leta 2010, 2012 pa tudi v letošnjem letu. V vseh treh letih smo preverjali znanje na III. taksonomski stopnji. Najuspešnejši so bili učenci v letu 2012 pri nalogi 3.06 (IT 0,48), ki je od njih zahtevala, da zapišejo, katera od naštetih elektrarn ima manj škodljiv vpliv na okolje. Svojo izbiro so morali tudi utemeljiti. Najmanj uspešni so bili v letu 2010 pri nalogi 3.06 (IT 0,27), pri kateri so morali navesti dva razloga za opuščanje uporabe fosilnih goriv za pridobivanje energije. V letošnjem letu so pri nalogi 3.06 (IT 0,36) morali zapisati, kako lahko najbolj ekološko pridemo do električne energije in katerim negativnim posledicam na okolje se bomo s tem izognili.

Slika 4.2.10.5.5: Dosežki po vsebinskih sklopih in taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

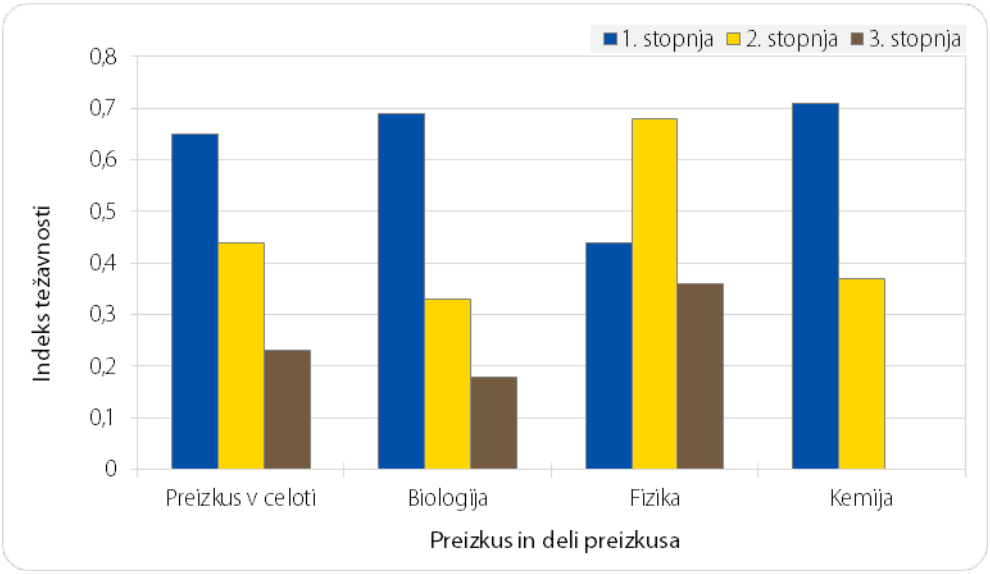

Dosežki preizkusa iz naravoslovja so glede na taksonomske stopnje pričakovano razporejeni. Najboljše dosežke so učenci dosegli na I. taksonomski stopnji (znanje), sledi II. taksonomska stopnja (uporaba), najmanj uspešno pa so reševali naloge na III. taksonomski stopnji (samostojno reševanje naravoslovnih problemov). Ta razporeditev velja za celoten preizkus in za prvi ter drugi del preizkusa, ki preverjata znanje s področja biologije in kemije (pri kemiji preverjamo znanje le na I in II. taksonomski stopnji). V tretjem delu, ki preverja znanje fizike, pa so bili učenci bistveno uspešnejši pri reševanju nalog II. taksonomske stopnje, torej pri nalogah, ki so zahtevale uporabo znanja. Morda je vzrok za to tip nalog, s katerimi smo preverjali znanje. Znanje na I. taksonomski stopnji smo preverjali skoraj v celoti z nalogami kratkega odgovora (le eno točko od sedmih so lahko dobili z nalogo obkroževanja), znanje na II. taksonomski stopnji pa smo preverjali z nalogo obkroževanja in alternativnim tipom naloge. Eden o vzrokov je verjetno tudi v tem, da so naloge preverjale uporabo znanja iz pogostejših, vsakodnevnih situacij kot na I. taksonomski stopnji.

Prvi del preizkusa znanja – biologija

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz 6 nalog na I., 4 nalog na II. in 2 nalog na III. taksonomski stopnji. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog I. taksonomske stopnje. Manj uspešni so bili pri reševanju nalog na II. taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa so bili pri reševanju nalog na III. taksonomski stopnji, kar pa je tudi pričakovano, saj te naloge zahtevajo uporabo zahtevnejših miselnih procesov. Na uspešnost reševanja nalog na III. taksonomski stoopni pa je verjetno vplival tudi tip nalog. Obe nalogi sta bili namreč nalogi zapisa kratkega odgovora.

Na **I. taksonomski stopnji** so bili učenci najuspešnejši pri reševanju naloge 1.06.2 (IT 0,95), pri kateri so morali obkrožiti trditev, da gibanje na svežem zraku sodi k zdravemu načinu človekovega življenja. Najmanj uspešni so bili pri nalogi 1.05.3 (IT 0,25), pri kateri so morali zapisati, da je zvin ena od možnih poškodb sklepov.

Pri izkazovanju razumevanja in uporabe znanja na II. **taksonomski stopnji** so bili najuspešnejši pri reševanju naloge 1.08.1 (IT 0,74), ki je preverjala znanje o osnovnih značilnostih posameznih kraljestev. Učenci so morali ugotoviti, da je trditev, da imajo vse tri živali, deževnik, muha in mačka, hrbtenico, nepravilna. Najmanj uspešni so

bili pri reševanju nalog 1.09.1 (IT 0,01) in 1.09.3 (IT 0,02), ki je ravno tako kot pri najbolje rešeni nalogi preverjala znanje o osnovnih značilnostih posameznih kraljestev. Pri nalogi 1.09.1 so učenci morali zapisati primer, ko so bakterije koristne pri predelavi hrane, pri nalogi 1.09.3 pa primer, ko so bakterije koristne za človeški organizem. Možno je, da je do take razlike pri preverjanju znanja istega cilja iz učnega načrta in na isti taksonomski stopnji prišlo zaradi več vzrokov. Ena od razlag bi lahko bila, da je znotraj enega cilja zajetih kar veliko vsebin in nekatere učenci bolje poznajo kot druge, morda zato, ker se nekatere vsebine v različnih razredih vsaj delno ponovijo, so učencem bolj razumljive, ker jih v naravi lahko tudi opazujejo, torej spoznavajo na konkretni ravni in se tudi v vsakdanjem življenju večkrat srečujejo z njimi. Eden od razlogov pa je tudi, da je bila najslabše rešena naloga zapisa kratkega odgovora, najbolje rešena pa naloga alternativnega tipa. Tipično za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om je, da so pri reševanju nalog zapisa kratkega odgovora praviloma manj uspešni kakor pri reševanju nalog alternativnega tipa ali izbirnega tipa.

Na **III. taksonomski stopnji** sta bili dve nalogi. Učenci so bili uspešnejši pri reševanju naloge 1.12.3 (IT 0,46), pri kateri so morali ugotoviti in utemeljiti, kateri od navedenih krvodajalcev je najprimernejši za prejemnika s krvno skupino A. Najmanj uspešni so bili pri reševanju naloge 1.11.2 (IT 0,06), ki je od učencev zahtevala, da razložijo, zakaj nastane sprememba v sestavi med vdihanim in izdihanim zrakom.

Drugi del preizkusa znanja – kemija

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz ene naloge na I. in ene naloge na II. taksonomski stopnji. Učenci so bili uspešnejši pri reševanju naloge 2.01 na I. taksonomski stopnji (IT 0,71). Pri tej nalogi so morali poimenovati tri kovine. Manj uspešni so bili pri nalogi 2.02 (IT 0,37), pri kateri so morali izmed naštetih načinov ločevanja čistih snovi iz zmesi določiti pravilne načine za ločevanje različnih snovi. Najmanj uspešni so bili pri ugotavljanju, da je odlivanje ustrezen način za ločevanje vode in olja (IT 0,21).

Tretji del preizkusa znanja – fizika

Ta del preizkusa je bil sestavljen iz treh nalog na I., dveh nalog na II. in ene naloge na III. taksonomski stopnji. Učenci so bili tako kot že v letu 2012 najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale znanje II. taksonomske stopnje. Nekoliko manj uspešni so bili učenci pri reševanju nalog na I. taksonomski stopnji in najmanj uspešni pa pri reševanju nalog na III. taksonomski stopnji.

Na **I. taksonomski stopnji** so učenci najboljše dosežke dosegli pri reševanju naloge 3.03.2 (IT 0,79), pri kateri so morali prepoznati in zapisati sijalko (žarnica, porabnik) kot del električnega kroga. Najmanj uspešni pa so bili pri nalogi 3.01.3 (IT 0,01), pri kateri so morali poimenovati silo, ki deluje na ladjico, da ne potone.

Na **II. taksonomski stopnji** so učenci najboljše rezultate dosegli pri reševanju naloge 3.05.1 (IT 0,89). Naloga obkroževanja je od učencev zahtevala, da ugotovijo, da je temperatura zraka v belem avtomobilu, parkiranem na soncu, nižja kot v črnem, ki je ravno tako parkiran na soncu. Najmanj uspešno so rešili nalogo 3.04.1 (IT 0,59), pri kateri so morali ugotoviti, da je trditev, da zamašek iz banje potegnemo lažje, ko je polna vode, kot nepravilno.

Na **III. taksonomski stopnji** je naloga 3.06 (IT 0,36) od učencev zahtevala, da ugotovijo, kako posameznik lahko pride na najbolj ekološki način do elektrike in kateri negativni posledici na okolje se bo s tako pridelavo elektrike izognil.

Slika 4.2.10.5.6: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope

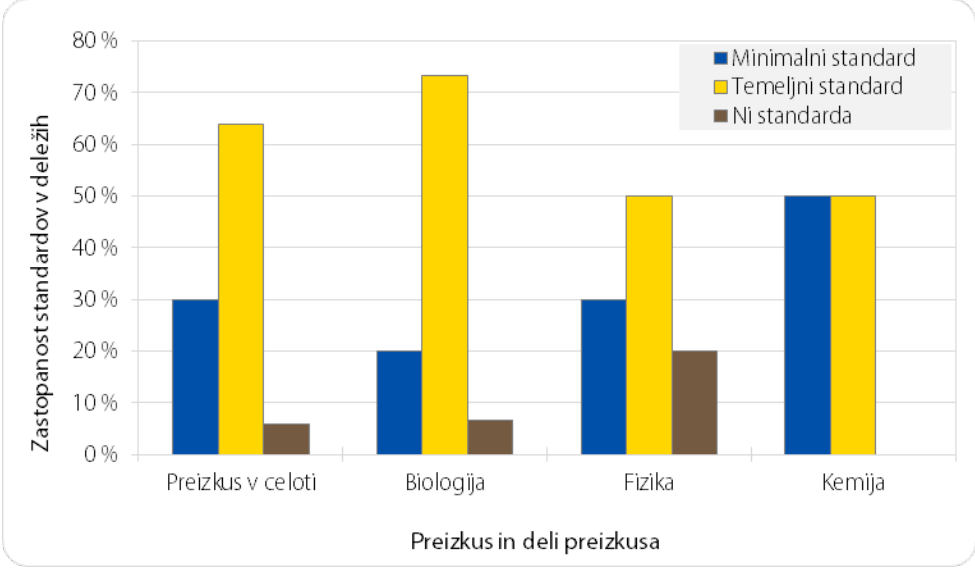

Komisija ugotavlja, da bi bilo potrebno tako cilje kot tudi standarde znanja v učnem načrtu za naravoslovje nujno posodobiti in da v standardih znanja ni zajeto določeno znanje, ki je sicer zajeto v ciljih. PK se je odločila, da bo doseganje določenih ciljev preverila ne glede na to, da niso zajeti v standardih znanja.

Celoten preizkus znanja je preverjal 64 % temeljnih standardov, 30 % minimalnih standardov in 6 % ciljev iz učnega načrta, ki niso zajeti v standardih znanja. Minimalni, temeljni standardi in naloge, pri katerih v učnem načrtu ni standarda, so bili v različnih delih preizkusa različno zastopani. Pri vsebinskem sklopu biologija so prevladovali temeljni standardi (73,33 %). 20 % nalog je preverjalo znanje minimalnih standardov znanja, 6,6 % nalog pa je preverjalo znanje, ki ni zapisano v standardih znanja v učnem načrtu. Pri vsebinskem sklopu kemija se je z nalogami preverjalo 50 % minimalnih in 50 % temeljnih standardov, pri vsebinskem sklopu fizika pa se je z nalogami preverjalo 50 % temeljnih standardov, 30% minimalnih standardov, pri 6 % nalog pa standard ni zapisan v učnem načrtu. V primerjavi z letom 2012 se je situacija v letošnjem letu nekoliko spremenila, saj so v letu 2012 prevladovale naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov znanja (54 %), letos pa so prevladovale naloge, ki so preverjale znanje temeljnih standardov znanja. Verjetno so bili prav zaradi razmerja med preverjanjem minimalnih in temeljnih standardov učenci v letošnjem letu najmanj uspešni. Prav tako je v letošnjem letu glede razmerja v minimalnih in temeljnih standardih izstopalo vsebinsko področje biologija, pri katerem so prevladovale naloge, ki so preverjale znanje temeljnih standardov znanja. Podobna situacija je bila leta 2012 za vsebinsko področje fizika (71,4 % nalog je preverjalo znanje temeljnih standardov) in so verjetno ravno zaredi razmerja med standardi znanja bili učenci leta 2012 najmanj uspešni pri reševanju nalog z omenjenega vsebinskega področja.

Slika 4.2.10.5.7: Dosežki učencev po standardih znanja za celoten preizkus znanja in za posamezne vsebinske sklope glede na indeks težavnosti

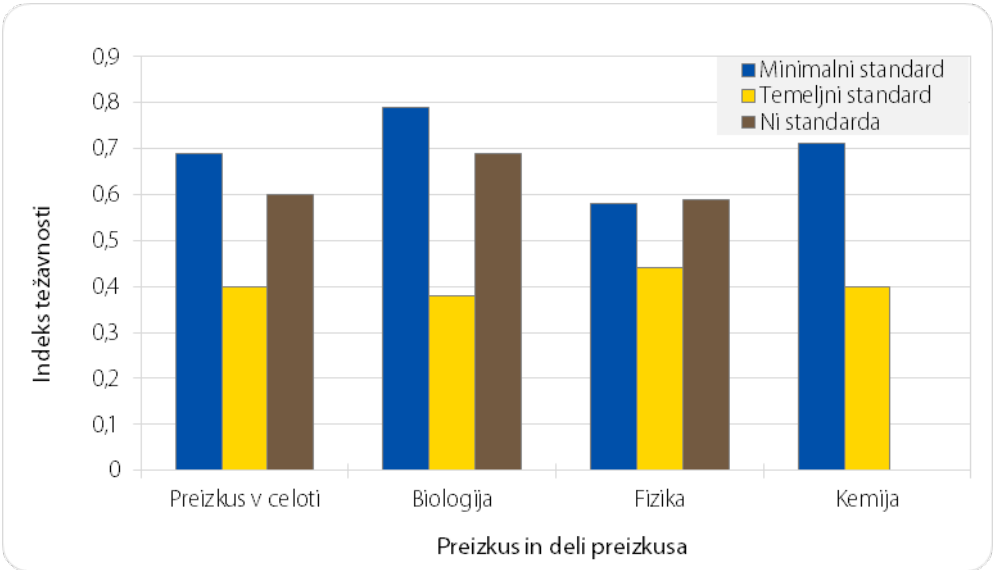

Tako pri celotnem preizkusu kot tudi pri posameznih vsebinskih sklopih so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde znanj, najmanj uspešni pa so bili pri preverjanju temeljnih standardov znanja. So pa bili kar uspešni pri reševanju treh nalog (postavk), ki so preverjale znanje ciljev, ki niso zajeti v standardih znanja. Dve nalogi sta preverjali znanje na I. taksonomski stopnji, ena pa na II.

Učenci so najuspešneje rešili nalogo 1.06.2, (IT 0,95) ki je preverjala **minimalni standard** s področja biologije (spoznajo pomen zdravega okolja za zdravje) in znanje na I. taksonomski stopnji . Najmanj uspešno pa so rešili nalogo 3.01.2 (IT 0,06) s področja fizike (vedo, da telesa delujejo druga na drugo vzajemno in pokažejo vzajemno delovanje sil na primerih ter poimenujejo sili), ki je preverjala znanje prav tako na I. taksonomski stopnji.

Najuspešneje rešena naloga (1.01), ki preverja **temeljni standard** znanja, je s področja biologije (biologija kot veda o življenju), ki preverja znanje na I. taksonomski stopnji. Najmanj uspešno pa so reševali nalogo 1.09, ki je ravno tako preverjala znanje s področja biologije (osnovne značilnosti posameznih kraljestev) na II. taksonomski stopnji.

Slika 4.2.10.5.8: Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja

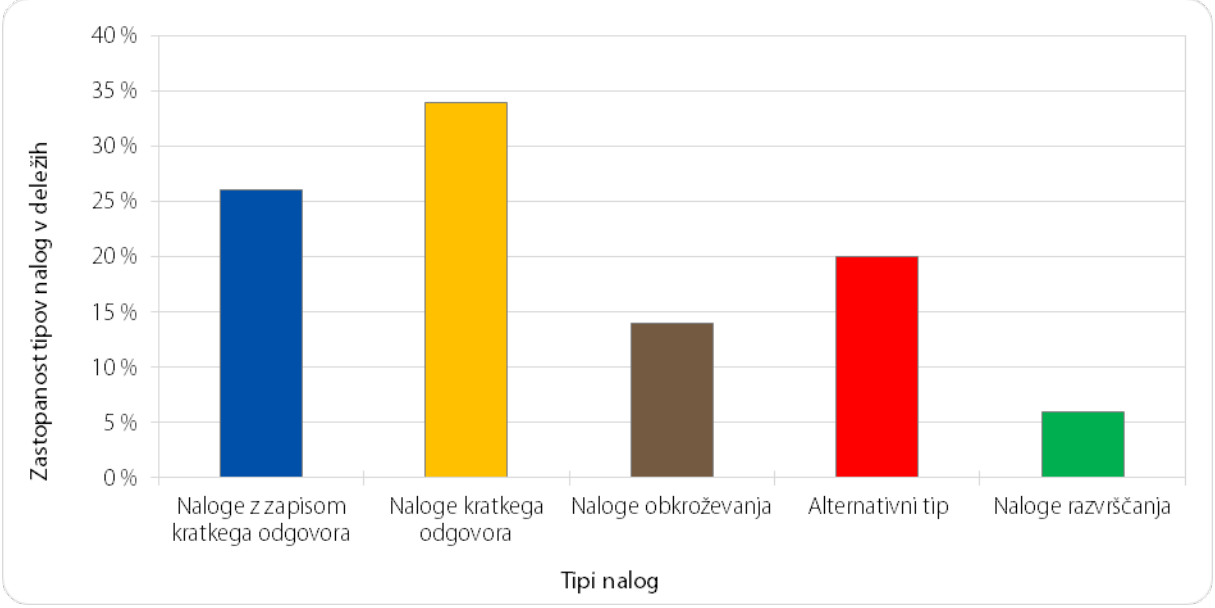

V preizkusu znanja so prevladovale naloge kratkega odgovora (34 %), sledile so naloge z zapisom kratkega odgovora (26 %), alternativnega tipa (20 %), naloge obkroževanja (14 %), in naloge razvrščanja (6 %). V letu 2012 je bilo razmerje med tipi nalog drugačno, saj so prevladovale naloge obkroževanja (36 %), katere učenci praviloma uspešneje rešujejo kakor naloge z zapisom kratkega odgovora in kratkega odgovora. Verjetno so tudi zaradi drugačnega razmerja med različnimi tipi nalog bili v letošnjem letu učenci pri reševanju nalog manj uspešni, kot so bili v preteklih letih.

Slika 4.2.10.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti

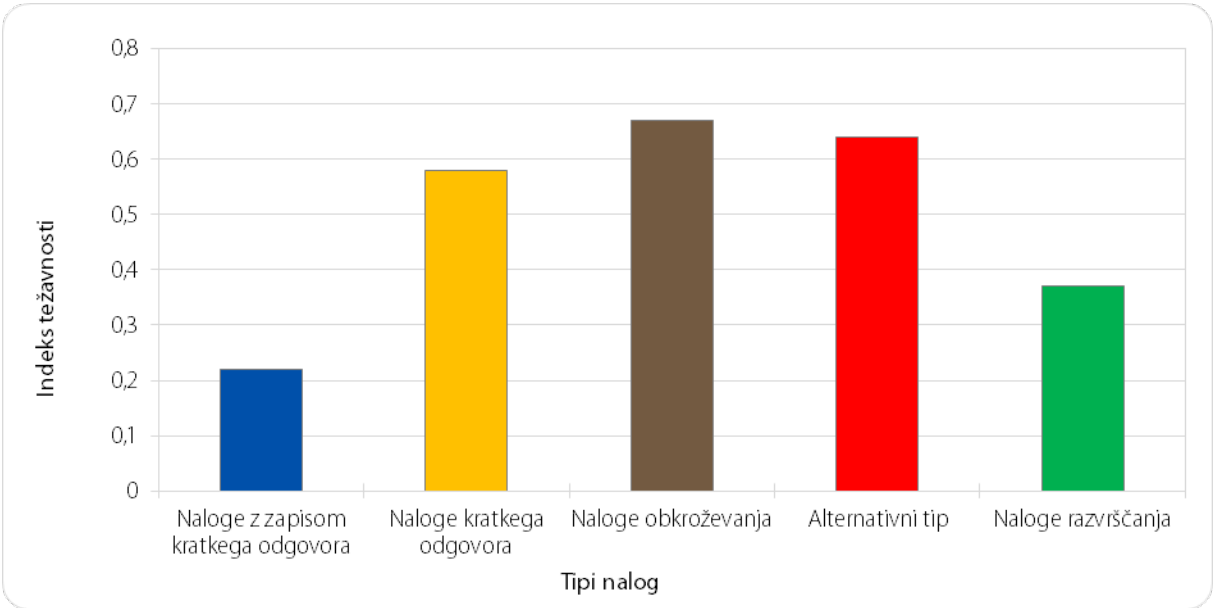

S slike 4.2.10.5.9 lahko ugotovimo, da so bili učenci najuspešnejši pri reševanju nalog obkroževanja (IT 0,67), sledile so naloge alternativnega tipa (IT 0,64), kratkega odgovora (IT 0,58), razvrščanja (IT 0,37) in zapisa kratkega odgovora (IT 0,22). Uspešnost reševanja naloge je povezana s tipom nalog. Učenci bolj uspešno rešujejo izbirne tipe nalog, kjer izbirajo med možnimi pravilnimi odgovori. Če naloga zahteva daljše in samostojnejše tvorjenje odgovorov, uspešnost reševanja upada.

Slika 4.2.10.5.10: Uspešnost reševanja nalog glede na tip naloge in indeks težavnosti za preizkus v celoti in posamezne vsebinske sklope

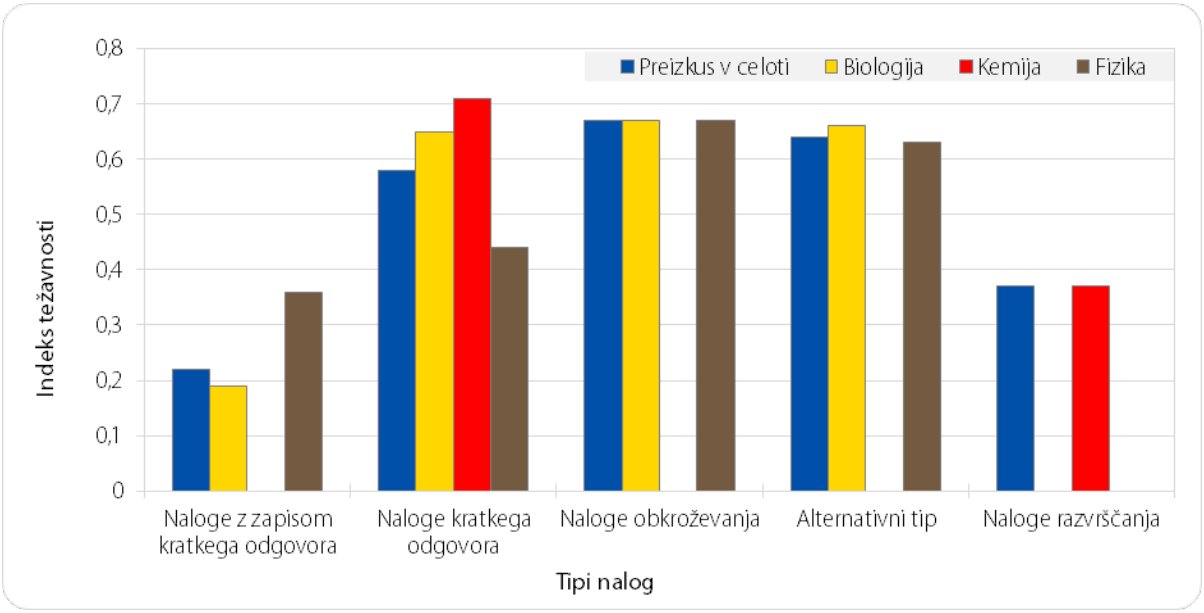

V vsebinskem sklopu biologija so učenci najbolje reševali naloge obkroževanja (IT 0,67), sledile so naloge alternativnega tipa (IT 0,66), kratkega odgovora (IT 0,65) in naloge z zapisom kratkega odgovora (IT 0,19). V vsebinskem sklopu kemija so učenci uspešneje rešili nalogo kratkega odgovora (IT 0,71) kot nalogo razvrščanja (IT 0,37). Najbolje so pri vsebinskem sklopu fizika reševali naloge obkroževanja (IT 0,67), sledile so naloge alternativnega tipa (IT 0,63), naloge kratkega odgovora (IT 0,44) in naloge z zapisom kratkega odgovora.

V preizkusu znanja je imela ena naloga s področja geografije kot dodatek graf. Pri reševanju naloge učenci niso bili najbolj uspešni (IT 0,09). Naloga je preverjala znanje na III. taksonomski stopnji in je od njih zahtevala, da primerjajo dva grafa, eden je prikazoval sestavo vdihanega, drugi pa izdihanega zraka. Dve nalogi s področja fizike sta imeli kot dodatek slike, obe nalogi pa sta preverjali znanje na I. taksonomski stopnji (IT 0,44).

Povzetek

V primerjavi s preteklimi leti lahko ugotovimo, da so bili učenci pri reševanju preizkusa v letošnjem letu najmanj uspešni. Najuspešnejši so bili leta 2010, sledita leto 2012 in leto 2008. Prvič se je tudi zgodilo, da so bili učenci pri reševanju nalog s področja biologije najmanj uspešni. V letih 2008 in 2010 so bili namreč najuspešnejši prav pri reševanju nalog s področja biologije, v letu 2012 pa so jih reševali manj uspešno kakor s področja kemije in uspešneje kakor s področja fizike. Menimo, da je do teh razlik prišlo zaradi različnega razmerja v zastopanosti minimalnih in temeljnih standardov znanja in tipov nalog. V letošnjem letu so bili najuspešnejši pri reševanju nalog vsebinskega sklopa kemija, najmanj uspešni pa pri najobširnejšem sklopu biologija, pri katerem so prevladovali temeljni standardi znanja, prevladovale pa so tudi naloge zapisa kratkega odgovora in naloge kratkega odgovora, pri katerih so praviloma učenci manj uspešni kakor pri izbirnem tipu nalog.

Analiza dosežkov po parametrih specifakacijske tabele in primerjava dosežkov s preverjanji preteklih let nam pokažeta, da na dosežke vplivajo prav vsi parametri. Pri tem opažamo, da učenci izkazujejo boljše znanje, če preverjamo pojme, dejstva in pojave, ki se obravnavajo že v nižjih razredih in se jih do konca osnovne šole dobro ponovi in utrdi. Pri tem je pomembno, da se učenci z njimi srečujejo in jih izkušajo v življenjskih situacijah. Zastavljena vprašanja morajo biti jasna, brez zapletene terminologije. Učenci so uspešni pri reševanju, če jih sprašujemo po ustaljenih vidikih, posledicah pojavov in procesov, ki se jih pri pouku najbolj izpostavlja. Če pri tem učencem ponudimo nekaj možnih odgovorov in med njimi izberejo pravilnega, je uspešnost reševanja višja.

Sklepne ugotovitve

Dosežki učencev 6. razreda pri posameznih predmetih za leto 2014

Matematika

Glede na indeks težavnosti preizkusa 0,71 lahko rečemo, da je bil celoten preizkus znanja lahek in so ga učenci uspešno reševali. Izkazalo se je, kot tudi prejšnja leta, da učenci poznajo številsko vrsto in pravilni zapis števk, znajo pisno seštevati s prehodom do 1000, imajo pa nekaj več težav pri odštevanju. Uspešni so tako pri računih deljenja kot tudi pri računih množenja. Letošnji rezultati kažejo boljše znanje merjenja, kjer so morali pretvarjati med sosednjima merskima enotama za merjenje dolžine, imeli pa so težave pri preprostem merjenju – izmeriti so morali dolžino daljice v milimetrih. Reševanje besedilnih nalog se je tako kot vsa leta do sedaj tudi letos izkazalo za težje.

Enako kot lansko leto, bi veljalo učitelje tudi letos opozoriti, da pri geometriji posvetijo večjo pozornost načrtovanju in označevanju geometrijskih črt. Podobno kot lani, je tudi letos veliko težav učencem povzročilo načrtovanje in označba vzporednice, lani pravokotnice. Dobro pa prepoznavajo geometrijske like.

Slovenščina

Indeks težavnosti preizkusa leta 2014 znaša 0,75 kar pomeni, da je bil letošnji preizkus lažji od lanskega, oziroma so ga učenci v povprečju bolje rešili. Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT 0,79; leta 2013 0,74) so v povprečju boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT 0,65; leta 2013 0,64).

Učenci znajo zanesljivo prepoznati preprosta dejstva, ki so vezana na izhodiščno besedilo in jih lahko najdejo v besedilu. Imajo pa težave pri pisanju kratkega zaokroženega in povezanega besedila ter pri uporabi slovničnih in pravopisnih pravil. Učenci spretno rešujejo naloge, ki so povezane s preprostimi (očitnimi) dejstvi in podatki v besedilu. V primerih, ko pojmi, dejstva in podatki niso tako očitni, oziroma znani pa imajo učenci več težav. Učenci ne zmorejo obdržati ravnovesja med obliko in vsebino, usmerjeni v eno področje delajo napake na drugem.

Ugotovimo lahko, da so učenci najmanj uspešni pri pisanju kratkega zaokroženega in povezanega besedila ter uporabi slovničnih in pravopisnih pravil, Sposobnost samostojnega (poustvarjalnega) pisanja v tem obdobju očitno še ni dosežena. Kar predstavlja stalnico spoznanj tudi v prejšnjih letih preizkusov.

Dosežki učencev 9. razreda pri posameznih predmetih za leto 2013

Slovenščina

Povprečni IT celotnega preizkusa je 0,58. Učenci so nekoliko slabše reševali naloge umetnostnega dela (IT 0,55), medtem ko so naloge z neumetnostnim besedilom reševali nekoliko bolje in je v tem delu 0,60. To kaže na spremenjeno situacijo, ki so jo kazali preizkusi zadnjih nekaj let. Res pa je umetnostni del teže vrednotiti. Na uspešnost reševanja vpliva tudi izbrano besedilo. Najtežje so naloge, vezane na jezik, ki so prisotne v neumetnostnem delu, v umetnostnem delu pa bolj naloge poznavanja, prepoznavanja.

Povprečni dosežki celotnega preizkusa so nižji v primerjavi z dosežki pri NPZ-ju l. 2013, vendar je razpršenost znanja primerljiva.

Preverjanje je potrdilo ugotovitve preteklih let, da so učenci uspešni pri reševanju šablonskih nalog s ponujenimi odgovori, slabši pa pri nalogah, ki jih postavijo v novo situacijo in od njih zahtevajo natančno branje, povezovanje in sklepanje. Njihova uspešnost pa je močno odvisna tudi od zahtevnosti izbranega besedila.

Matematika

Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična, zamaknjena v levo in razpotegnjena v desno. Izraziti vrh se kaže dokaj nizko pri 19 (38 %) točkah, ki jih je doseglo 11 učencev. 22 učencev je doseglo nižje dosežke od omenjenih, medtem ko jih je 52 doseglo višje dosežke.

Povprečno število odstotnih točk kaže, da se dosežki učencev slabšajo. Tako maksimalno kot minimalno število osvojenih odstotnih točk je v letošnjem preizkusu nižje od dosežkov leta 2013. Velik razpon med najnižjim in najvišjim dosežkom kaže razpršenost, zelo raznoliko znanje učencev. Težko vsebinsko področje predstavljajo aritmetika, geometrija, ki zahteva poleg znanja še natančnost in ustrezno označevanje rezultatov, merjenje. Podatki so najuspešnejše vsebinsko področje. Tako zaporedje se ohranja že iz preteklih let.

Učenci uspešno izvajajo rutinske postopke seštevanja s prehodom in rutinske postopke odštevanja brez prehoda v številskem obsegu do 10 000. Večina učencev izkazuje znanje pri pisnem množenju z enomestnim množiteljem, nekaj manj jih zna pisno množiti z dvomestnim množiteljem, manj kot polovica pa deliti z enomestnim deliteljem.

Le 11 % učencev je znalo deliti z dvomestnim naravnim številom z ostankom. Izrazi pa so težki, kjer več učencev zna uporabiti ustrezno strategijo pri reševanju sestavljenega številskega izraza odštevanja in množenja ulomkov z oklepajem, malo pa jih pravilno izračuna celoten številski izraz. Tako kot že več let imajo učenci tudi letos največ težav pri sestavljenih besedilnih nalogah, kjer so reševali kompleksne matematične probleme.

Pri geometriji so bili podpovprečni dosežki pričakovani. Iz leta v leto ugotavljamo, da imajo naši učenci težave pri poznavanju in razumevanju osnovnih geometrijskih pojmov. Manj uspešni so tudi pri označevanju in uporabljanju geometrijskih simbolov.

Za razliko od preizkusa leta 2013 so bili letos učenci uspešnejši pri nalogah merjenja. Vzrok za to je iskati v tem, da so primerjali in pretvarjali mere za dolžino, ki so od vseh mer učencem najbližje, kar so potrdili dosedanji preizkusi.

Tudi letos so učenci znali razbrati in interpretirati podatke iz preprostih preglednic, manj uspešni pa so bili ponovno pri branju in interpretaciji podatkov iz diagrama.

Naravoslovje

V primerjavi s preteklimi leti lahko ugotovimo, da so bili učenci pri reševanju preizkusa v letošnjem letu najmanj uspešni. Pri tem opažamo, da izkazujejo boljše znanje, če preverjamo pojme, dejstva in pojave, ki se obravnavajo že v nižjih razredih in se jih do konca osnovne šole dobro ponovi in utrdi. Pri tem je pomembno, da se učenci z njimi srečujejo in jih izkušajo v življenjskih situacijah. Zastavljena vprašanja morajo biti jasna, brez zapletene terminologije. Učenci so uspešni pri reševanju, če jih sprašujemo po ustaljenih vidikih, posledicah pojavov in procesov, ki se jih pri pouku izpostavlja. Če pri tem učencem ponudimo nekaj možnih odgovorov in med njimi izbirajo, je uspešnost reševanja višja.

- Glede na prostovoljnost preizkusa se število udeležencev preizkusa v zadnjih treh letih zmanjšuje tako v 6. kot 9. razredu.
- Trendi slabšanja dosežkov niso zanesljivi, ker dosežki različnih generacij niso primerljivi. Ne glede na to, da obiskujejo isti program, so glede svojih sposobnosti zelo heterogeni in predstavljajo nepoznano in različno število učencev z lažjo, zmerno in tudi težjo motnjo v duševnem razvoju, kot tudi zaradi neprimerljivosti preizkusov. Tu je še prostovoljnost preizkusov, za katero ne vemo, kdo se jih udeležuje.
- Dosežki omogočajo predvsem individualne analize in primerjave dosežka posameznika, primerjalno s samim seboj ter s šolskim in državnim dosežkom, upoštevajoč individualne sposobnostne razlike.
- Učenci praviloma slabše rešujejo kompleksnejše naloge, sestavljenih, zahtevnejših miselnih operacij, bolje pa rutinske postopke in najbolje naloge poznavanja, prepoznave.
- Potrebno je vložiti dodatne napore v smeri uporabnosti znanja. To pomeni tudi črtati vsebine učnih načrtov za tako heterogeno skupino previsoka pričakovanja, ki jih v življenju ne bodo srečevali in napore v zvezi s primerljivostjo udeležencev, obveznostjo preizkusa.

I. DEL

Biologija

1. Če je trditev pravilna, obkroži DA. Če je nepravilna, obkroži NE.

a)	Biologija je veda, ki preučuje samo živo naravo.	DA	NE
b)	Biologija je veda, ki preučuje samo neživo naravo.	DA	NE
c)	Biologija je veda, ki preučuje živo in neživo naravo.	DA	NE

(3 točke)

2. Veliko stvari in pojavov v naravi lahko opazujemo s prostim očesom, vsega pa vendarle ne. Napiši dva pripomočka, s katerima opazujemo predmete, ki jih s prostim očesom ne vidimo.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

3. Gozdove razlikujemo glede na tipe dreves, ki rastejo v njih. Katere tri tipe gozdov poznaš?
Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

4. Kateri organizmi so pokazatelji čistega zraka v gozdu?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Glive.

B Lišaji.

C Praproti.

D Mahovi.

(1 točka)

5. Jure je tekel po gozdu, se spotaknil in padel. Ni mogel stopiti na nogo. Katere tri možne poškodbe kosti ali sklepov bi lahko utrpel? Odgovor napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

6. Kaj sodi k zdravemu načinu človekovega življenja? Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

A Redna obilna večerja.

B Uravnotežena prehrana.

C Gibanje na svežem zraku.

D Vsakodnevno uživanje sladkarij in gaziranih pijač.

E Redno uživanje petih obrokov hrane na dan.

F Največ pet ur spanja na dan.

(3 točke)

7. Tone je imel pšenična semena na vlažni vati v kozarcu. Jaka je dal semena iste vrste v svoj kozarec poleg Tonetovega. Kozarec je napolnil z vodo. Tonetova semena so vzklila, Jakova pa ne.
Obkroži črko pred najbolj verjetno razlago.

A Jakova semena so imela preveč toplote.

B Jakova semena so imela preveč vlage.

C Jakova semena niso imela dovolj zraka.

D Jakova semena niso imela dovolj svetlobe.

(1 točka)

8. V kateri od naštetih skupin živali prepoznaš zgolj živali s hrbtenico? Če so v skupini zgolj živali s hrbtenico, obkroži DRŽI, če niso, obkroži NE DRŽI.

a) deževnik, muha, mačka	DRŽI	NE DRŽI
b) konj, kača, riba	DRŽI	NE DRŽI
c) riba, rak, konj	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

9. Včasih so bakterije zaželene, koristne, drugič pa nezaželene, škodljive.
Na črti napiši primer, ko so bakterije:

a) koristne pri predelavi hrane: _____

_____

b) koristne v gozdu: _____

_____

c) koristne za človeški organizem: _____

_____

(3 točke)

10. Deček je naletel na mirujočega človeka, ki je na hrbtu ležal na tleh.
Na črti napiši, kako bi deček ugotovil:

a) ali mu bije srce: _____

_____

b) ali diha: _____

_____

c) ali je pri zavesti: _____

_____

(3 točke)

11. Oglej si sliki 1 in 2 in odgovori na vprašanji.

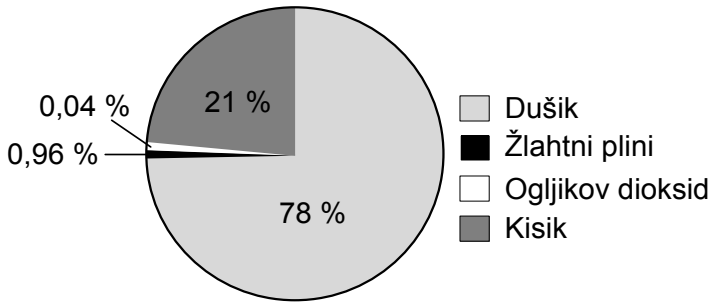

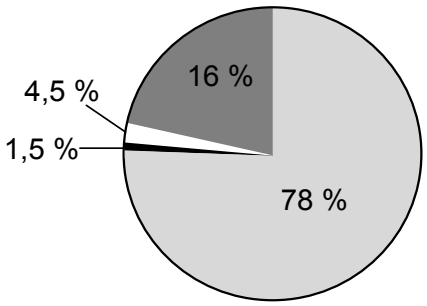

Slika 1: Sestava vdihanega zraka *Slika 2: Sestava izdihanega zraka*

(Vir slik 1 in 2: M. Britovšek, M. Gavriloska, A. Vališer, Naravoslovje 8, Učbenik za 8. razred osnovne šole, Prilagojen izobraževalni program z NIS, ZRSŠ, Ljubljana 2011.)

a) Kako vemo, da slika 2 predstavlja sestavo izdihanega zraka v primerjavi s sliko 1?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) Zakaj je nastala sprememba v sestavi med vdihanim in izdihanim zrakom?
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(2 točki)

12. Marko ima krvno skupino 0, Mojca krvno skupino A, Eva pa krvno skupino B.

a) Utemelji, kdo od njih je najprimernejši krvodajalec za Mojco. Odgovor napiši na črti.

_____

_____

b) Utemelji, zakaj Marko ni najprimernejši prejemnik krvi katerekoli krvne skupine. Odgovor napiši na črti.

_____

_____

c) Utemelji, zakaj je krvodajalstvo koristno dejanje. Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(3 točke)

II. DEL

Kemija

1. V rudnikih kopljejo rude in iz njih pridobivajo kovine. Poimenuj tri kovine. Odgovor napiši na črte.

   _____

   _____

   _____

(3 točke)

2. Poznamo različne načine ločevanja čistih snovi iz zmesi:

   filtriranje, odlivanje, sejanje, ločevanje z magnetom, izparevanje, destilacija.

   Med naštetimi načini poišči in v preglednico vpiši ustrezen način ločevanja.

Zmes	Moka in zrnje	Sol in voda	Voda in olje
Način ločevanja			

(3 točke)

III. DEL

Fizika

1. Na telesa delujejo različne sile.

   a) Katera sila deluje na žebljičke? Ime sile napiši na črto poleg slike 3.

Slika 3

_____

   b) Katera sila upočasnjuje kolesarjevo vožnjo? Ime sile napiši na črto poleg slike 4.

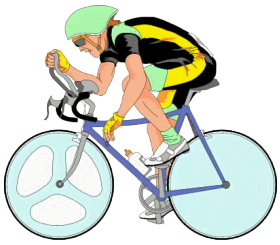

Slika 4

_____

   c) Katera sila deluje na ladjico, da ne potone? Ime sile napiši na črto poleg slike 5.

Slika 5

_____

(Vir slik 3, 4 in 5: M. Britovšek, M. Gavriloska, A. Vališer,
Naravoslovje 8, Učbenik za 8. razred osnovne šole,
Prilagojen izobraževalni program z NIS, ZRSŠ, Ljubljana 2011.)

(3 točke)

2. Na šolskem hodniku se je vnela električna omarica. Kako bi jo varno pogasil? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A S curkom vode.

B Z gasilnim aparatom na peno.

C Z gasilnim aparatom na suhi prah.

D Pokril bi jo z odejo.

(1 točka)

3. Slika 6 prikazuje električni krog. Na črto k posameznemu elementu napiši njegovo ime ali njegovo vlogo.

a) _____

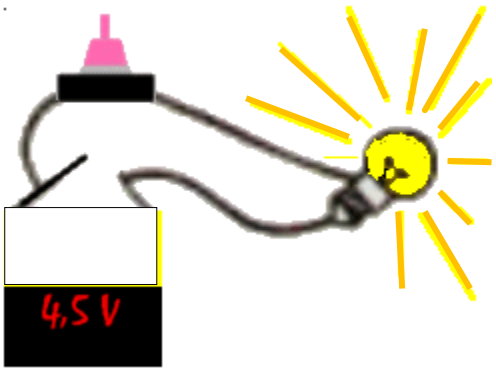

b) _____

c) _____

Slika 6

(Vir: Arhiv Ric)

(3 točke)

4. Preberi trditve spodaj. Če je trditev pravilna, obkroži besedo PRAVILNO, če pa je trditev nepravilna, obkroži besedo NEPRAVILNO.

a)	Zamašek iz banje izvlečemo laže, ko je polna vode.	PRAVILNO	NEPRAVILNO
b)	Padalec z večjim padalom hitreje pristane na tleh kakor padalec z manjšim padalom.	PRAVILNO	NEPRAVILNO
c)	Balon se bo dvignil više, če bo napolnjen s hladnim zrakom, kakor če bi bil napolnjen s toplim.	PRAVILNO	NEPRAVILNO
d)	V slani vodi laže plavamo kakor v sladki vodi.	PRAVILNO	NEPRAVILNO

(4 točke)

5. Na parkirišču stojita poleti na soncu črn in bel avtomobil 3 ure. Kakšna bo temperatura v črnem avtomobilu?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Enaka kakor v belem avtomobilu.

B V avtomobilu bo 5 °C.

C Nižja kakor v belem avtomobilu.

D Višja kakor v belem avtomobilu.

(1 točka)

6. Jože je ekološko osveščen. Kupil je samotno kmetijo na področju, kjer ni električnega omrežja.

   a) Jože bo na kmetiji živel s svojo družino, zato nujno potrebuje elektriko. Kako lahko ekološko pride do nje? Odgovor napiši na črti.

   _____

   _____

   b) Kateri negativni posledici na okolje se bo Jože izognil z ekološkim pridobivanjem energije? Odgovor napiši na črti.

   _____

   _____

(2 točki)

Skupno število točk: 50

5 ANALIZE ANKET

5.1 Analiza anketnega vprašalnika o izvedbi NPZ-ja za ravnatelje osnovnih šol

Spremljava izvedbe NPZ-ja v šolskem letu 2013/2014 je bila opravljena z anketnim vprašalnikom za ravnatelje osnovnih šol. Vprašalnik so izpolnile tiste izobraževalne ustanove, ki so izvajale NPZ: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom, osnovne šole s prilagojenim programom z NIS-om, ljudske univerze ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Vprašalnik je bil namenjen spremljanju priprav in izvedbe NPZ-ja, ugotavljanju stališč ravnateljev do NPZ-ja in aktivnostim, ki so namenjene pridobivanju dodatnih informacij, odkrivanju težav in nejasnosti pri izvedbi in vrednotenju NPZ-ja ter zbiranju priporočil za izboljšavo. Posebno poglavje v vprašalniku se je navezovalo na izvedbo NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami, letos pa so bila vanj prvič vključena tudi vprašanja o e-vrednotenju preizkusov znanja učencev 6. razreda. Poleg tega smo tudi ugotavljali, kakšna je bila transparentnost, objektivnost in uporabnost informacij o NPZ-ju.

Vprašalnik smo v mesecu juniju objavili na spletni strani RIC-a (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje pa je potekalo elektronsko (od 10. junija do 20. junija).

Na anketo za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 437 ravnateljev, to je 91,0 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2013/2014 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu (480 izobraževalnih ustanov). V šolskem letu 2012/2013 je bil delež vključenih v anketo 90,8 %, v šolskem letu 2011/2012 90,4 %, v šolskem letu 2010/2011 89,7 %, v šolskem letu 2009/2010 pa 88,3 %. Po regijah se deleži sodelujočih v anketi gibljejo od najmanj 80,0 % (Spodnjeposavska regija) do največ 100,0 % (Zasavska regija).

Stališča ravnateljev do NPZ-ja. Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ-ja pri načrtovanju prihodnjega dela (93,8 %; odgovora *Zelo se strinjam./Strinjam se.*). Nekoliko manj (87,4 %) se jim zdi NPZ smiseln in koristen, saj daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca, čeprav menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ-ju večjo veljavo (91,5 %). Nekoliko manj kakor 80 % jih meni, da NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (79,6 %) in da so izobraževanja o analizah dosežkov in vrednotenju NPZ-ja, ki jih pripravlja RIC, za učitelje koristna (79,2 %), nekoliko več kakor 70 % pa jih meni, da NPZ vpliva na izboljšanje dela na šoli (73,5 %) ter odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, ki je predpisano z učnimi načrti (72,3 %; 71,2 %). Manj kakor 70 % se jih strinja s trditvijo, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (69,1 %), najmanj pozitivno mnenje pa imajo ravnatelji o tem, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku (54,5 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ-ja iz tretjega predmeta. Osnovne šole imajo možnost, da poleg tretjega predmeta, ki ga minister določi za NPZ na njihovi šoli, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo NPZ tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 463 šolami, ki so v šolskem letu 2013/2014 izvajale NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu, jih je na anketo odgovorilo 423. Od teh jih NPZ iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 319 (75,4 %; leta 2013: 78,9 %), 104 šole pa so to možnost izkoristile: NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 46 šol, iz dveh tretjih predmetov 36 šol in iz treh tretjih predmetov 22 šol. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ-ja iz tretjega predmeta je bilo 184; od tega 56 iz biologije, 51 iz fizike, 41 iz angleščine, 28 iz glasbene umetnosti in 8 iz nemščine.

Težave pri izvedbi NPZ-ja. Največ težav pri izvedbi NPZ-ja v šolskem letu 2013/2014 je bilo povezanih s slabšo motivacijo učencev za NPZ, vendar je število nižje kakor v preteklih letih (24,7 %; leta 2013: 34,5 %; leta 2012: 38,8 %). Razloge zanjo ravnatelji pripisujejo temu, da učenci v NPZ-jih ne vidijo smisla oziroma jih ne jemljejo resno, ker se rezultati nikjer ne upoštevajo. Za povečanje motivacije učencev predlagajo večjo veljavo (dosežki naj bodo zapisani v spričevalo) oziroma upoštevanje dosežkov NPZ-ja bodisi pri šolski oceni (6. in 9. razred) ali pri vpisu na srednje šole. Ravnatelji bi NPZ vključili v šolsko oceno na več načinov: kot eno izmed šolskih ocen pri predmetu, kot zaključno oceno pri predmetu ali kot pogoj za napredovanje v višji razred. Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ, ki jo

v letošnjem letu izpostavlja manj ravnateljev kot v preteklem letu (leta 2014: 10,3 %; leta 2013: 14,8 %), najpogosteje povezujejo s tem, da učitelji v NPZ-jih ne vidijo smisla, ker se ti nikjer ne upoštevajo, z nemotiviranostjo učencev za NPZ in posledično slabšimi dosežki, s preobremenjenostjo učiteljev, s (pre)velikim številom preizkusov za vrednotenje (ravnatelji omenjajo, da jih je bilo več kakor lani) in z neplačanim e-vrednotenjem. Za izboljšanje predlagajo, naj se NPZ v tej obliki ukine oziroma naj dosežki pri NPZ-ju v bodoče pridobijo na pomenu, naj se zmanjša število nalog za e-vrednotenje oziroma naj vse šole prijavijo učitelje k e-vrednotenju, da bo število preizkusov med učitelje enakomerno razporejeno (objavijo naj se podatki o številu prijavljenih učiteljev za e-vrednotenje po posameznih šolah), in naj se delo učiteljev pri predmetih NPZ-ja nagradi: najpogosteje predlagajo plačilo, podobno kot pri splošni maturi, oziroma kot dodatno strokovno delo. Organizacija pouka med izvedbo NPZ-ja je bila motena (5,5 %) zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (odpadale so ure pouka), zaradi učencev vozačev in učencev z odločbami o usmeritvi. Trije ravnatelji predlagajo, naj NPZ poteka izven rednega pouka. Organizacija prostorov v času izvedbe NPZ-ja je bila največkrat motena (5,3 %) zaradi pomanjkanja prostorov na šoli, predvsem zaradi učencev s posebnimi potrebami, kar je bil tudi glavni razlog za premajhno število nadzornih učiteljev (3,2 %). Za odpravo težav predlagajo, naj se NPZ-ji izvajajo izven pouka, naj učenci s posebnimi potrebami pišejo skupaj z drugimi učenci – če je treba s podaljšanim časom pisanja, in naj se enake prilagoditve združujejo. Nekaj težav je bilo tudi s Pošto Slovenije (1,8 %), ki je ali dostavila premalo poštnih vreč, zamujala z dostavo oziroma prevzemom gradiva, sploh ni prišla po gradivo ali pa so bile vreče umazane. Najpogostejše težave pri načinu pakiranja preizkusov (1,4 %) so bile skupno pakiranje preizkusov za matično in podružnično šolo, skupno pakiranje običajnih in prilagojenih preizkusov in nepakirane zgoščenke. Največjo težavo s časom izvedbe NPZ-ja (1,4 %) je predstavljalo preverjanje znanja v maju, ki je prepozno, ter istočasno izvajanje NPZ-ja iz angleščine in glasbene umetnosti.

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ-ja je bilo povezanih z učenci s posebnimi potrebami (7,1 %; leta 2013: 4,7 %; leta 2012: 5,5 %), najpogostejši razlogi za težave pa so bili: veliko učencev s posebnimi potrebami, pomanjkanje prostorov in nadzornih učiteljev (ravnatelji predlagajo, naj se učence s podobnimi motnjami združi v manjše skupine, npr. v eno skupino s podaljšanim časom) in neresnostjo učencev pri reševanju preizkusov. Pripombe ravnateljev so bile tudi te, da so lahko pomočniki za učence z dodatno strokovno pomočjo samo specialni defektologi, da je treba večjo pozornost nameniti pripravi povečav z A4 na A3 in da naj učenci rešujejo NPZ-je v e-obliki neposredno na zgoščenko, ker je zapis v wordu zamuden in nepregleden.

E-vrednotenje. Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2013/2014 izvajalo e-vrednotenje (411 šol oziroma 94,1 % od 437 anketiranih).

Računalniško znanje. Vsi anketirani ravnatelji uporabljajo računalnik dnevno (100,0 %), najpogosteje (nad 90 %) za e-pošto in pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil ipd.).

Računalniška oprema Računalniška opremljenost slovenskih šol se je v enem letu očitno izboljšala, saj ima v računalniški učilnici več kakor 15 računalnikov 69,8 % šol (leta 2013: 62,0 % šol), 30,2 % šol pa manj kakor 15 računalnikov. Skoraj vse šole so imele za izvedbo e-vrednotenja primerno internetno povezavo (98,1 %), izboljšala pa se je tudi dostopnost do internetnega omrežja med e-vrednotenjem. Z dostopom ni imelo težav 77,1 % šol (leta 2013: 63,0 %), občasne težave so se pojavile na 15,8 % šolah (leta 2013: 22,5 %), večje težave pa je zaznavalo 7,1 % šol (leta 2013: 14,5 %).

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje. Ravnatelji ocenjujejo informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje z visokimi povprečnimi ocenami na lestvici od 1 (nezadostno) do 5 (odlično): informacije, ki so jih šole pred e-vrednotenjem prejele z RIC-a – 4,41 (leta 2013: 4,22); predstavitev e-vrednotenja na rednih srečanjih predstojnikov v okviru OE ZRSŠ-ja – 4,24 (leta 2013: 4,13); usposobljenost pomočnika za e-vrednotenje – 4,59 (leta 2013: 4,51); usposobljenost učiteljev za e-vrednotenje – 4,24 (leta 2013: 4,15), in gradivo, objavljeno na eRicu za učitelje, – 4,47 (leta 2013: 4,35).

E-vrednotenje s programom Scoris Assessor. Podpora ravnateljev za e-vrednotenje se je po njegovi izvedbi močno povečala. Pred uvedbo leta 2013 je e-vrednotenje podpiralo 60 % ravnateljev, 83 % po izvedbi leta 2013 in 88 % po izvedbi leta 2014. Šole so e-vrednotenje organizirale različno, najpogosteje so učitelji istega predmeta z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma (36,3 %) ali pa so učitelji istega predmeta z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli in nato vrednotili samostojno v šoli (31,6 %). Učitelji so največkrat izvajali e-vrednotenje v šoli izven pouka (46,6 %), doma, čeprav so imeli možnost vrednotenja v šoli (31,9 %), ali pa v šoli namesto pouka (18,4 %). Večina ravnateljev je odgovorila, da jih ne moti, da imajo pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v delo učiteljev med e-vrednotenjem (96,1 %). Tisti, ki jih vpogled moti (3,9 %), so za razlog navajali nezaupanje v delo učiteljev.

Zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem. Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo popolnoma razumljivi 77,4 % ravnateljem, delno razumljivi 22,4 % in nerazumljivi 0,2 % ravnateljem (leta 2013: popolnoma razumljivi 68,4 %; delno razumljivi 30,6 %; nerazumljivi 1,0 %). Njihovo mnenje v zvezi s postopki za zagotavljanje kakovosti e-vrednotenja je zelo raznoliko: nezadovoljni so zaradi (prepočasne) odzivnosti pomočnikov glavnih ocenjevalcev in njihovih neusklajenih povratnih informacij, zaradi prevelikega števila preizkusov za e-vrednotenje in odvečnih preizkusov za vajo in standardizacijo, še posebej

za tiste učitelje, ki so to že delali, in zaradi prevelikega nadzora v primerjavi z vrednotenjem v preteklih letih. Pri nekaterih se pojavlja pomislek, ali se je zaradi e-vrednotenja povečala objektivnost vrednotenja. Opažajo tudi težave pri nalogah, ki se vrednotijo po smislu (npr. pri slovenščini), in si jih lahko vsak učitelj ocenjevalec razlaga po svoje, ter v nejasnih navodilih za vrednotenje nekaterih nalog. Opozarjajo na tehnične težave, saj omrežje občasno ni delovalo. Nekateri ravnatelji so s postopki za zagotavljanje kakovosti tudi zadovoljni, pozitivno se jim zdi, da se upoštevajo pripombe učiteljev.

Vpogledi in poizvedbe. Večina ravnateljev je odgovorila, da niso imeli težav z izvedbo vpogledov (95,9 %; leta 2013: 89,7 %). V primerjavi z izvedbo vpogledov in poizvedb v preteklih letih, ko so se vpogledi izvajali na šolah (ob prisotnosti staršev), poizvedbe za 9. razred na centrih za vrednotenje in poizvedbe za 6. razred na šoli, se jih je več odločalo, da je bilo v letošnjem letu manj težav pri organizaciji vpogledov v preizkuse na šoli, boljša je bila tehnična in organizacijska izvedba poizvedb, manjša poraba časa za izvedbo poizvedb ter manjše sodelovanje staršev v postopku vpogledov. Manjše sodelovanje staršev je mogoče pojasniti z možnostjo elektronskega vpogleda, ki se ga lahko starši poslužujejo od kjerkoli.

Prednosti in pomanjkljivosti e-vrednotenja. Največje prednosti e-vrednotenja (nad 50 %) ravnatelji vidijo v elektronskem dostopu do preizkusov (77,9 %), večji fleksibilnosti pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja (72,7 %), manjših stroških, kot so jih imeli v preteklih letih z vrednotenjem na centrih za vrednotenje (62,8 %), in nemoteni izvedbi pouka na šolah (53,8 %). Kot največje pomanjkljivosti (nad 50 %) izpostavljajo manj osebnih stikov z drugimi učitelji ocenjevalci (64,7 %), preveliko in neenakomerno število preizkusov na učitelja in neenotno (ne)vrednotenje dela učiteljev.

Smiselnost vrednotenja v 6. in 9. razredu. V letu 2014 beležimo najmanjši delež ravnateljev, ki v vrednotenju ne vidijo smisla (2,4 %; leta 2013: 7,8 %; leta 2012: 5,1 % ravnateljev).

V letošnjem letu se največ ravnateljev (nad 50 %) strinja s trditvami, da se pri vrednotenju učitelji seznanijo s strukturo preizkusov in nalogami NPZ-ja, odkrivajo najpogostejše napake učencev, uskladijo in poenotijo kriterije ocenjevanja, pridobivajo dodatno znanje, ki ga lahko vključijo v svoje strokovno delo, dobijo vpogled v znanje učencev in se seznanijo s potekom in načinom vrednotenja preizkusov. Okoli 40 % jih meni, da si učitelji pri vrednotenju pridobijo izkušnje za utemeljevanje ugovorov in poizvedb ter dobijo povratno informacijo o svojem delu in delu drugih učiteljev. Najmanj (pod 30 %) jih je prepričanih, da učitelji pri vrednotenju spoznavajo odnos učencev do znanja in zaradi vrednotenja ostajajo povezani s stroko.

Ocena posredovanih informacij. Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ-ja, DK NPZ, RIC-a, ZRSŠ-ja in B2, saj deleži pozitivnih ocen za vse organe in inštitucije, ki izvajajo NPZ, presegajo 93 %.

Ocena sodelovanja. Ravnatelji so sodelovanje z MIZŠ-jem, DK NPZ, RIC-em, ZRSŠ-jem in B2 ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove ocene so visoke, saj povprečne ocene za vse inštitucije in organe za vodenje NPZ-ja presegajo 4,2.

Ocena uporabnosti informacij o NPZ-ju. Tudi uporabnost informacij o NPZ-ju so ravnatelji ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Ocene so dodeljevali štirim različnim informacijam o NPZ-ju: publikaciji *Informacije za učence in starše*, *Koledarju NPZ-ja*, *Navodilom za izvedbo NPZ-ja* in programu *Prijave KPP*. Ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ-ja* (ocena: 4,7), sledijo *Navodila za izvedbo NPZ-ja* (ocena: 4,6), uporabnost programa *Prijave KPP* (ocena: 4,5) in uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,3).

Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ-ju. Računalniški program *Prijava na NPZ in Vpis* je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga ocenjujejo s povprečno oceno 4,4 (na lestvici od 1 do 5). Pripombe na program ima 6,2 % ravnateljev; največ od njih jih, tako kot lani, meni, da ni primeren za tiskanje potrdil in prenos podatkov.

Prilagojeno izvajanje NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami. Prilagojeno izvajanje NPZ-ja je v šolskem letu 2013/2014 izvedlo 400 šol oziroma 91,5 % (leta 2013: 82,3 %; leta 2012: 82,7 %; leta 2011: 84,3 %).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ-ja za učence s posebnimi potrebami z najvišjo povprečno oceno na lestvici od 1 do 5 vrednotijo sodelovanje RIC-a in šol (ocena: 4,6). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,3).

Dodatna informacija o dosežkih NPZ-ja na šoli in kakovosti vrednotenja učiteljev. V zvezi z dodatno informacijo o NPZ-ju šole po pogostosti izvajajo te aktivnosti: analizirajo dosežke učencev svoje šole (100,0 %), učiteljem posredujejo analize dosežkov učencev svoje šole, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic (99,3 %), analizo predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (98,4 %), pri pripravi analize sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (95,2 %), analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (92,7 %), ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ-

ju upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (89,5 %), na šoli opravijo analizo odstopanj med pričakovanim in doseženim znanjem ter poskušajo poiskati vzroke za odstopanja (88,8 %), ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v *Letni delovni načrt* in *Razvojni načrt šole* (88,3 %), analiza dosežkov učencev je del procesa samoevalvacije na šoli (83,5 %), pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (80,5 %), na šoli opravijo primerjavo dosežkov po letih (78,7 %), na šoli opravijo primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (70,7 %), analizo dosežkov predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ-ja (55,4 %), najmanj pa jih opravi analizo kakovosti vrednotenja učiteljev svoje šole (29,3 %).

Sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (76,9 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ-ju v prihodnje (71,6 %), navedbo vzrokov za odstopanja med pričakovanim in doseženim znanjem (60,2 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (57,7 %), analizo odstopanj med pričakovanim in doseženim znanjem (47,1 %), primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (44,9 %) in primerjalno analizo dosežkov po letih (42,8 %). V sintezno poročilo šole v manjši meri vključujejo tudi primerjalne analize za učence s posebnimi potrebami, učence tujce, romske učence, analize po socialno-ekonomskem statusu, specifikah generacije ter drugih posebnih okoliščinah.

RIC se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki so odgovorili na anketo, saj bo analiza njihovih odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ-ja.

5.2 Analiza anketnega vprašalnika za glavne ocenjevalce in pomočnike glavnih ocenjevalcev pri NPZ-ju

Anketni vprašalnik za glavne ocenjevalce (GO) in pomočnike glavnih ocenjevalcev (PGO) pri NPZ-ju je bil namenjen ugotavljanju kakovosti izvedbe elektronskega vrednotenja, ki so ga opravili učitelji osnovnih šol v letu 2014. Anketni vprašalnik je bil namenjen GO-jem in PGO-jem, ki so koordinirali in vrednotili tako preizkuse NPZ-ja učencev 6. razreda, kot tistim, ki so koordinirali in vrednotili preizkuse učencev 9. razreda. Z vprašalnikom smo želeli izvedeti, kakšno je računalniško znanje GO-jev in PGO-jev, ali je bilo informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje kakovostno in zadostno ter kako zahtevna je bila priprava na moderacijo s programom za e-vrednotenje. Predvsem nas je zanimalo, kako je potekalo e-vrednotenje – kakšno je bilo stališče GO-jev in PGO-jev do e-vrednotenja pred njegovo izvedbo in po njej, njihovo mnenje o nekaterih vidikih e-vrednotenja v primerjavi s klasičnim vrednotenjem (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) in njihova ocena posameznih elementov programa za e-vrednotenje. Zanimalo nas je tudi, kaj GO-ji in PGO-ji menijo o lastnem vrednotenju preizkusov. PGO-ji so pri e-vrednotenju koordinirali delo učiteljev ocenjevalcev, GO-ji pa poleg tega tudi delo PGO-jev, zato smo želeli izvedeti, kako je potekala spremljava dela različnih deležnikov pri e-vrednotenju in njihova medsebojna komunikacija, kakšen je njihov pogled na postopke za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem in s katerimi težavami so se srečevali pri izvedbi vpogledov in poizvedb, pri slednjih tudi v primerjavi z izvedbo vpogledov in poizvedb v preteklih letih. Da bi v prihodnje e-vrednotenje izboljšali, smo učitelje spraševali tudi o njegovih prednostih in pomanjkljivostih.

Anketiranje je potekalo elektronsko, od 30. maja do 11. julija 2014. Vprašalnik je bil objavljen na spletni strani RIC-a. Analize smo pripravili ločeno za 6. in 9. razred, zato so v nadaljevanju rezultati predstavljeni za posamezni skupini GO-jev in PGO-jev.

6. razred

Anketni vprašalnik za GO-je in PGO-je pri NPZ-ju je izpolnilo 151 od 154 učiteljev (98,0 %), ki so v letu 2014 sodelovali pri koordiniranju in vrednotenju preizkusov znanja pri predmetih NPZ-ja v 6. razredu osnovne šole, od tega 147 PGO-jev in 4 GO-ji. 64,9 % anketiranih učiteljev je delo GO-ja oziroma PGO-ja opravljalo prvič, 35,1 % pa drugič. Vsi anketirani GO-ji in PGO-ji uporabljajo računalnik dnevno, najpogosteje za e-pošto, za brskanje po spletu, za pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.) in kot didaktični pripomoček. Informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje je bilo kakovostno, saj je večina GO-jev in PGO-jev za vse aktivnosti na lestvici ocen od 1 do 5 izbrala oceno 5 (izobraževanje za pomočnike glavnega ocenjevalca na RIC-u – 70,9 % odgovorov z oceno 5; seznanitveni način programa *Scoris Assessor* – 74,8 % odgovorov z oceno 5; navodila in spletna predstavitev programa, objavljena na eRicu za učitelje – 77,5 % odgovorov z oceno 5). Pripravo na moderacijo s programom za e-vrednotenje so na lestvici ocen od 1 (nezahtevno) do 5 (zahtevno) ocenili kot relativno nezahtevno, saj je večina GO-jev in PGO-jev izbirala ocene od 1 do 3 (1 – 41,1 %; 2 – 18,5 %; 3 – 19,9 %). Podpora GO-jev in PGO-jev za e-vrednotenje se je po izvedbi močno povečala. Pred izvedbo jih je e-vrednotenje podpirala polovica (50,3 %), po izvedbi pa ga podpira večina (96,0 %). Delež tistih, ki e-vrednotenja ne podpirajo, se je po izvedbi zmanjšal za 13,9 % in je zanemarljivo majhen (1,3 %). V primerjavi s klasičnim načinom vrednotenja (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) večina

meni, da je pri e-vrednotenju možnost tehnične napake (napačen zapis števila točk, seštevek skupnega števila točk ipd.) (veliko) manjša, možnost vsebinske napake (vrednotenje ni v skladu z navodili za vrednotenje) manjša ali enaka, preglednost opravljenega dela (veliko) boljša, poraba časa, napornost vrednotenja in nadzora nad delom ocenjevalcev je približno enaka, nadzor nad kakovostjo dela ocenjevalcev je večji, komunikacija z ocenjevalci oziroma pomočniki glavnih ocenjevalcev pa boljša. Večina GO-jev in PGO-jev (93,6 %) meni, da je bila uporaba seznanitvenega načina programa koristna, posamezne elemente programa *Scoris Assessor* za e-vrednotenje pa so ocenjevali z visokimi povprečnimi ocenami, saj je večina odgovorila z oceno 4 oziroma s 5 (preglednost programa, kakovost optičnega branja preizkusov, uporaba popravnih znakov in pripomočkov, uporaba komentarjev, možnost uporabe sporočil, možnost sporočanja problemov, razumljivost besedila v programu in hitrost delovanja programa). Veliki večini GO-jev in PGO-jev (96,7 %) se zdi koristno, da so sami e-vrednotili preizkuse znanja, katerih pa je bilo po njihovem mnenju tudi primerno število. GO-ji in PGO-ji tudi menijo, da e-vrednotenje preizkusov ni motilo opravljanja njihovih ostalih nalog GO-ja oziroma PGO-ja. Komunikacija med njimi je potekala nemoteno – mnenje, da je komunikacija celo boljša v primerjavi s preteklimi leti, ko je vrednotenje potekalo na regijskih centrih, je izrazilo kar 71,5 % PGO-jev. PGO-ji so največkrat GO-je zaprosili za pomoč pri odločitvi o pravilnosti odgovorov učencev pa tudi za dodatno razlago navodil za vrednotenje določenih nalog. Odgovori GO-jev so se večinoma nanašali na posredovanje dodatne razlage navodil za vrednotenje določene naloge in na informacije, kako točkovati določen odgovor učenca. Večina PGO-jev (96,0 %) je odgovorila, da jih ne moti, da imajo GO in pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem. PGO-ji so delo GO-ja ocenjevali pozitivno, saj je na lestvici od 1 do 5 večina podanih ocen 5 (strokovnost opravljenega dela, pravočasno posredovanje odgovorov na vprašanja, uporabnost posredovanih informacij, način komunikacije). GO-ji in PGO-ji so med e-vrednotenjem pogosto spremljali delo učiteljev ocenjevalcev (2,6 % vsaj enkrat in okoli 80 % večkrat), prav tako so z njimi tudi vsaj enkrat (15,2 %) ali večkrat (46,3 %) komunicirali. Skoraj vsi menijo, da je spremljanje dela ocenjevalcev koristno (98,0 %), vendar ga okoli 67 % ocenjuje kot zahtevnega. Tudi GO-je smo spraševali o spremljanju dela PGO-jev. Večina GO-jev meni, da je to delo nezahtevno, a koristno, delo PGO-jev pa so vsi spremljali več kot enkrat in tako tudi komunicirali z njimi. Delo PGO-jev ocenjujejo pozitivno. Nobenega izmed GO-jev tudi ne moti, da imajo pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem. Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo večini GO-jev in PGO-jev nujni oziroma koristni, pa tudi razumljivi. Tako za vajo kot za standardizacijo predlagajo (mediana) 2 preizkusa, za kontrolno vrednotenje pa 3. Del programa *Scoris Assessor* za nastavitev standardizacije se GO-jem in PGO-jem zdi dokaj zahteven. Pri vpogledih je sodelovalo 77,5 %, pri poizvedbah pa 94,0 % GO-jev in PGO-jev. Večina udeleženih pri vpogledih ugotavlja, da težav pri izvedbi ni bilo. Sodelovanje staršev pri izvedbi vpogledov je bilo podobno kot v preteklih letih, prav tako tudi težave pri organizaciji vpogledov na šoli. Tudi pri poizvedbah je bilo le malo težav (4,0 %). Pozitivno je to, da je bila hitrost reševanja poizvedb za približno 65 % GO-jev in PGO-jev večja oziroma veliko večja v primerjavi s preteklimi leti. Največje prednosti e-vrednotenja GO-ji in PGO-ji vidijo v večji fleksibilnosti pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja ter kontroli preseženih maksimalnih točk pri nalogah, samodejnem seštevanju točk in v tem, da ni treba izpolnjevati obrazcev za točkovanje. Največje pomanjkljivosti e-vrednotenja pa so: manj osebnih stikov z drugimi učitelji ocenjevalci, vrednotenje pred poukom ali po njem in potreba po ustrezni računalniški opremi.

9. razred

Anketni vprašalnik za GO-je in PGO-je pri NPZ-ju je izpolnilo 189 od 192 učiteljev (98,4 %), ki so v letu 2014 sodelovali pri koordiniranju in vrednotenju preizkusov znanja pri predmetih NPZ-ja v 9. razredu osnovne šole, od tega 181 PGO-jev in 8 GO-jev. 58,2 % anketiranih učiteljev je delo GO-ja oziroma PGO-ja opravljalo drugič, 41,8 % pa prvič. Večina anketiranih uporablja računalnik dnevno, najpogosteje za e-pošto, za brskanje po spletu, za pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.) in kot didaktični pripomoček. Informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje je bilo kakovostno, saj je večina GO-jev in PGO-jev za vse aktivnosti na lestvici ocen od 1 do 5 izbrala oceno 5 (izobraževanje za pomočnike glavnega ocenjevalca na RIC-u – 82,5 % odgovorov z oceno 5; seznanitveni način programa *Scoris Assessor* – 82,5 % odgovorov z oceno 5; navodila in spletna predstavitev programa, objavljena na eRicu za učitelje – 80,4 % odgovorov z oceno 5). Pripravo na moderacijo s programom za e-vrednotenje so na lestvici ocen od 1 (nezahtevno) do 5 (zahtevno) ocenili kot relativno nezahtevno, saj je večina GO-jev in PGO-jev izbirala ocene od 1 do 3 (1 – 32,3 %; 2 – 21,7 %; 3 – 19,6 %). Podpora GO-jev in PGO-jev za e-vrednotenje se je po izvedbi močno povečala. Pred izvedbo jih je e-vrednotenje podpirala dobra polovica (54,0 %), po izvedbi pa ga podpira večina (96,8 %). Delež tistih, ki e-vrednotenja ne podpirajo, se je po izvedbi zmanjšal za 6,9 % in je zanemarljivo majhen (1,0 %). V primerjavi s klasičnim načinom vrednotenja (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) večina meni, da je pri e-vrednotenju možnost tehnične napake (napačen zapis števila točk, seštevek skupnega števila točk ipd.) (veliko) manjša, možnost vsebinske napake (vrednotenje ni v skladu z navodili za vrednotenje) manjša ali enaka, preglednost opravljenega dela (veliko) boljša, poraba časa, napornost vrednotenja in nadzora nad delom ocenjevalcev je približno enaka, nadzor nad kakovostjo dela ocenjevalcev je (veliko) večji, komunikacija z ocenjevalci oziroma pomočniki glavnih ocenjevalcev pa (veliko) boljša. Večina GO-jev in PGO-jev (93,6 %) meni, da je bila uporaba seznanitvenega načina programa koristna, posamezne elemente programa *Scoris Assessor* za e-vrednotenje pa so ocenjevali z visokimi povprečnimi ocenami, saj je večina odgovorila z oceno 4

oziroma 5 (preglednost programa, kakovost optično prebranih preizkusov, uporaba popravnih znakov in pripomočkov, uporaba komentarjev, možnost uporabe sporočil, možnost sporočanja problemov, razumljivost besedila v programu in hitrost delovanja programa). Veliki večini GO-jev in PGO-jev (97,3 %) se zdi koristno, da so sami e-vrednotili preizkuse znanja, katerih pa je bilo tudi primerno število. GO-ji in PGO-ji tudi menijo, da e-vrednotenje preizkusov ni motilo opravljanja njihovih ostalih nalog GO-ja oziroma PGO-ja. Komunikacija med njimi je potekala nemoteno – mnenje, da je ta celo boljša v primerjavi s preteklimi leti, ko je vrednotenje potekalo na regijskih centrih, je izrazilo kar 66,7 % PGO-jev. PGO-ji so največkrat GO-je zaprosili za dodatno razlago navodil za vrednotenje določenih nalog oziroma za pomoč pri odločitvi o pravilnosti odgovorov učencev. Odgovori GO-jev so se večinoma nanašali na posredovanje dodatne razlage navodil za vrednotenje določene naloge in na informacije, kako točkovati določen odgovor učenca. Večina PGO-jev (95,2 %) je odgovorila, da jih ne moti, da imajo GO-ji in pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem. PGO-ji so delo GO-ja ocenjevali pozitivno, saj je na lestvici od 1 do 5 večina podanih ocen 5 (strokovnost opravljenega dela, pravočasno posredovanje odgovorov na vprašanja, uporabnost posredovanih informacij, način komunikacije). GO-ji in PGO-ji so med e-vrednotenjem pogosto spremljali delo učiteljev ocenjevalcev (okoli 11 % vsaj enkrat in okoli 69,8 % večkrat), prav tako so z njimi tudi vsaj enkrat (23,6 %) ali večkrat komunicirali (42,3 %). Skoraj vsi menijo, da je spremljanje dela ocenjevalcev koristno (97,9 %), vendar ga okoli 68 % ocenjuje kot zahtevno. Tudi GO-je smo spraševali o spremljanju dela PGO-jev. Večina GO-jev meni, da je to delo nezahtevno, a koristno, delo PGO-jev pa so vsi vsaj enkrat spremljali in tudi komunicirali z njimi. Delo PGO-jev ocenjujejo sorazmerno pozitivno. Nobenega izmed GO-jev tudi ne moti, da imajo pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem. Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo večini GO-jev in PGO-jev nujni oziroma koristni, pa tudi razumljivi. Tako za vajo kot za standardizacijo in kontrolno vrednotenje predlagajo (mediana) 2 preizkusa. Del programa *Scoris Assessor* za nastavitev standardizacije se GO-jem in PGO-jem zdi dokaj zahteven. Pri vpogledih je sodelovalo 63,5 %, pri poizvedbah pa 89,9 % GO-jev in PGO-jev. Večina udeleženih pri vpogledih ugotavlja, da težav pri izvedbi ni bilo. Sodelovanje staršev pri izvedbi vpogledov je bilo podobno kot v preteklih letih, prav tako tudi težave pri organizaciji vpogledov na šoli. Tudi pri poizvedbah je bilo le malo težav (4,7 %). Pozitivno je to, da je bila hitrost reševanja poizvedb za približno 65 % GO-jev in PGO-jev večja oziroma veliko večja v primerjavi s preteklimi leti. Največje prednosti e-vrednotenja GO-ji in PGO-ji vidijo v večji fleksibilnosti pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja ter kontroli preseženih maksimalnih točk pri nalogah, samodejnem seštevanju točk in v tem, da ni treba izpolnjevati obrazcev za točkovanje. Največje pomanjkljivosti e-vrednotenja pa so: manj osebnih stikov z drugimi učitelji ocenjevalci, vrednotenje pred poukom ali po njem in potreba po ustrezni računalniški opremi.

5.3 Analiza anketnega vprašalnika o e-vrednotenju za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju

Anketni vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju je bil namenjen ugotavljanju kakovosti izvedbe elektronskega vrednotenja, ki so ga opravili učitelji osnovnih šol v letu 2014. Anketni vprašalnik je bil namenjen tako učiteljem, ki so vrednotili preizkuse NPZ-ja učencev 6. razreda, kot učiteljem, ki so vrednotili preizkuse učencev 9. razreda. Z vprašalnikom smo želeli izvedeti, kakšno je računalniško znanje učiteljev, ali so bila informiranje in usposabljanja za e-vrednotenje kakovostna in zadostna, največ vprašanj pa je bilo povezanih s kakovostjo izvedbe e-vrednotenja – zanimalo nas je, kakšna so bila stališča učiteljev do e-vrednotenja pred izvedbo in po njej, njihovo mnenje o nekaterih vidikih e-vrednotenja v primerjavi s klasičnim vrednotenjem (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih), kako je potekala komunikacija učiteljev s pomočniki glavnega ocenjevalca in kakšen je njihov pogled na postopke za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem. Z namenom, da bi v prihodnje e-vrednotenje izboljšali, smo učitelje spraševali tudi o prednostih in pomanjkljivostih e-vrednotenja.

Anketiranje je potekalo elektronsko od 15. maja 2014 do 9. junija 2014. Vprašalnik je bil objavljen na spletni strani RIC-a. Analize smo pripravili ločeno za učitelje ocenjevalce 6. in 9. razreda, zato so v nadaljevanju rezultati predstavljeni za posamezni skupini učiteljev ocenjevalcev.

6. razred

Anketni vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju je izpolnilo 680 od 2.317 učiteljev (29,3 %), ki so v letu 2014 elektronsko vrednotili preizkuse znanja pri predmetih NPZ-ja v 6. razredu osnovne šole. 67,5 % anketiranih učiteljev je pri e-vrednotenju sodelovalo drugič, 32,5 % pa prvič. Večina anketiranih učiteljev uporablja računalnik dnevno (97,5 %), najpogosteje za e-pošto, za pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.), za brskanje po internetu in kot didaktični pripomoček. Informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje je bilo kakovostno, saj je večina učiteljev za vse aktivnosti na lestvici ocen od 1 do 5 izbirala oceni 4 in 5 (predstavitev programa *Scoris Assessor*, ki jo je izvedel pomočnik za e-vrednotenje na šoli – 58,7 % odgovorov z oceno 5 in 21,3 % odgovorov z oceno 4; seznanitveni način

programa *Scoris Assessor* – 47,6 % odgovorov z oceno 5 in 29,7 % odgovorov z oceno 4; navodila in spletna predstavitev programa, objavljena na eRicu za učitelje – 44,3 % odgovorov z oceno 5 in 35,0 odgovorov z oceno 4). Učitelji so bili s strani ravnatelja v velikem deležu pravočasno seznanjeni z različnimi vidiki e-vrednotenja, edina izjema je bila seznanitev z izobraževanjem na temo NPZ-ja in e-vrednotenja v Koloseju, kjer kar 37,3 % učiteljev s tem ni bilo seznanjenih (54,1 % učiteljev je bilo seznanjenih pravočasno). Večina učiteljev, ki so e-vrednotili že v letu 2013, se je seznanila z možnostjo dostopa do povratne informacije o njihovem e-vrednotenju v letu 2013, pa tudi z možnostjo pridobitve potrdil o e-vrednotenju v letu 2013, skoraj vsi učitelji (95,4 %) pa so bili tudi pravočasno seznanjeni s tem, kateri predmet in preizkuse katerega razreda bodo e-vrednotili v letošnjem letu. Podpora učiteljev za e-vrednotenje se je po njegovi izvedbi močno premaknila v pozitivno smer. Pred izvedbo je e-vrednotenje podpiralo 19,1 %, po izvedbi ga podpira 66,0 % učiteljev, delež učiteljev, ki e-vrednotenja ne podpira, pa se je po njegovi izvedbi znižal za 3,8 % in je 19,7 %. V primerjavi s klasičnim načinom vrednotenja (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) večina učiteljev meni, da je pri e-vrednotenju možnost tehnične napake (napačen zapis števila točk, seštevek skupnega števila točk ipd.) manjša, možnost vsebinske napake (vrednotenje ni v skladu z navodili za vrednotenje) enaka, preglednost opravljenega dela boljša ter poraba časa in napornost vrednotenja večja. Učitelji so v večji meri vrednotili po nalogah (51,1 %) kakor po preizkusih (34,1 %), naloge znotraj preizkusa pa bi si približno enako število učiteljev želelo v obliki prikaza nalog po vprašanjih in v obliki prikaza celotne naloge. Okoli 76 % učiteljev je menilo, da je bila uporaba seznanitvenega načina *Scoris Assessor* koristna, 13,1 % učiteljev pa seznanitvenega načina ni uporabila. Posamezne elemente programa *Scoris Assessor* za e-vrednotenje so učitelji ocenjevali z visokimi povprečnimi ocenami, saj je večina odgovorila z oceno 4 oziroma 5 (preglednost programa, kakovost optično prebranih preizkusov, uporaba popravnih znakov in pripomočkov, uporaba komentarjev, možnost uporabe sporočil, možnost sporočanja težav, razumljivost besedila v programu in hitrost delovanja programa). PGO-ji so stopili v stik z učitelji večkrat kakor učitelji s PGO-ji. Učitelji so najpogosteje potrebovali dodatno razlago navodil za vrednotenje določene naloge ali pa so bili v dvomu, če je odgovor učenca na zastavljeno vprašanje pravilen. Večina učiteljev je od PGO-ja dobila napotke za nadaljnje vrednotenje na podlagi njihovih standardizacijskih/kontrolnih preizkusov, veliko pa je bilo tudi organizacijskih in tehničnih napotkov za vrednotenje ter posredovanja dodatnih pravilnih odgovorov, ki so bili naknadno vključeni v moderirana navodila za vrednotenje. V primerjavi s klasičnim vrednotenjem je komunikacija s PGO-ji pri e-vrednotenju boljša ali enaka za več kot 60 % učiteljev, večina pa jih tudi meni, da je spremljanje njihovega dela s strani pomočnika koristna (91,3 %). Veliko učiteljev tudi odgovarja, da jih ne moti, da imajo GO, PGO in pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem (83,4 %). Učitelji so delo PGO-ja ocenjevali pozitivno, saj je na lestvici od 1 do 5 večina ocen 4 in 5 (strokovnost opravljenega dela, pravočasno posredovanje odgovorov na vprašanja, uporabnost posredovanih informacij, način komunikacije). Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo nujni oziroma koristni večini učiteljev; za vajo predlagajo (mediana) 1 preizkus, za standardizacijo in kontrolno vrednotenje pa 2. Približno 21 % (od vseh anketiranih) učiteljev je bilo s strani ravnatelja seznanjenih s spletnim naslovom, kjer so si lahko ogledali povratno informacijo o kakovosti svojega vrednotenja v letu 2013, 16,9 % učiteljev (od vseh anketiranih) pa si je povratno informacijo tudi ogledalo. Večini od teh se zdi informacija o kakovosti njihovega vrednotenja koristna in razumljivo predstavljena. Največje prednosti e-vrednotenja učitelji vidijo v večji fleksibilnosti pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja ter kontroli preseženih maksimalnih točk pri nalogah, samodejnem seštevanju točk in v tem, da ni treba izpolnjevati obrazcev za točkovanje. Največje pomanjkljivosti e-vrednotenja pa so fizično napornejše delo, potreba po ustrezni računalniški opremi, vrednotenje pred poukom ali po njem in manj osebnih stikov z drugimi učitelji ocenjevalci. Večina učiteljev, ki je pri e-vrednotenju sodelovala drugič, je za e-vrednotenje porabila enako časa kot v letu 2013.

9. razred

Anketni vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ-ju sta izpolnila 702 učitelja od 2.892 učiteljev (24,3 %), ki so v letu 2014 elektronsko vrednotili preizkuse znanja pri predmetih NPZ-ja v 9. razredu osnovne šole. Dobrih 60 % anketiranih učiteljev je pri e-vrednotenju sodelovalo drugič, slabih 40 % pa prvič. Večina anketiranih učiteljev uporablja računalnik dnevno (97,9 %), najpogosteje za brskanje po internetu, pisanje (npr. šolskih testov, šolskih poročil itd.), e-pošto in kot didaktični pripomoček. Informiranje in usposabljanje za e-vrednotenje je bilo kakovostno, saj je večina učiteljev za vse aktivnosti na lestvici ocen od 1 do 5 izbirala oceni 4 in 5 (predstavitev programa *Scoris Assessor*, ki jo je izvedel pomočnik za e-vrednotenje na šoli – 55,3 % odgovorov z oceno 5 in 21,5 % odgovorov z oceno 4; seznanitveni način programa *Scoris Assessor* – 50,0 % odgovorov z oceno 5 in 27,8 % odgovorov z oceno 4; navodila in spletna predstavitev programa, objavljena na eRicu za učitelje – 47,7 % odgovorov z oceno 5 in 29,1 % odgovorov z oceno 4). Učitelji so bili s strani ravnatelja v velikem deležu pravočasno seznanjeni z različnimi vidiki e-vrednotenja: 70,8 % učiteljev je bilo pravočasno seznanjenih z izobraževanjem na temo NPZ-ja in e-vrednotenja v Koloseju; 59 % učiteljev se je seznanilo z možnostjo dostopa do povratne informacije o njihovem e-vrednotenju v letu 2013 (v ta odstotek so vključeni vsi učitelji, tudi tisti, ki v letu 2013 niso vrednotili); 65 % anketiranih učiteljev se je seznanilo z možnostjo pridobitve potrdil o e-vrednotenju v letu 2013, skoraj vsi učitelji (95,7 %) pa so bili tudi pravočasno seznanjeni s tem, kateri predmet in preizkuse katerega razreda bodo e-vrednotili v letošnjem letu. Podpora učiteljev za e-vrednotenje se je po njegovi izvedbi močno premaknila v pozitivno smer. Pred izvedbo je e-vrednotenje podpiralo 29,5 % učiteljev, po izvedbi ga

podpira 72,9 %, delež učiteljev, ki e-vrednotenja ne podpira, pa se je po njegovi izvedbi znižal za 8,8 % in je 15,5 %. V primerjavi s klasičnim načinom vrednotenja (tj. vrednotenjem na papirju v preteklih letih) večina učiteljev meni, da je pri e-vrednotenju možnost tehnične napake (napačen zapis števila točk, seštevek skupnega števila točk ipd.) manjša, možnost vsebinske napake (vrednotenje ni v skladu z navodili za vrednotenje) enaka, preglednost opravljenega dela boljša ter poraba časa in napornost vrednotenja primerljiva. Učitelji so v večji meri vrednotili po nalogah (48,6 %) kakor po preizkusih (32,5 %), približno enako število učiteljev pa bi si znotraj preizkusa želelo prikaz nalog po vprašanjih in v obliki prikaza celotne naloge. Okoli 67 % učiteljev je menilo, da je bila uporaba seznanitvenega načina *Scoris Assessor* koristna, 20,2 % učiteljev pa seznanitvenega načina ni uporabila. Posamezne elemente programa *Scoris Assessor* za e-vrednotenje so učitelji ocenjevali z visokimi povprečnimi ocenami, saj je večina odgovorila z oceno 4 oziroma 5 (preglednost programa, kakovost optično prebranih preizkusov, uporaba popravnih znakov in pripomočkov, uporaba komentarjev, možnost uporabe sporočil, možnost sporočanja problemov, razumljivost besedila v programu in hitrost delovanja programa). PGO-i so stopili v stik z učitelji večkrat kakor učitelji s PGO-ji. Učitelji so najpogosteje potrebovali dodatno razlago navodil za vrednotenje določene naloge ali pa so bili v dvomu, če je odgovor učenca na zastavljeno vprašanje pravilen. Večina učiteljev je od PGO-ja dobila napotke za nadaljnje vrednotenje na podlagi njihovih standardizacijskih/kontrolnih preizkusov, veliko pa je bilo tudi organizacijskih in tehničnih napotkov za vrednotenje ter posredovanja dodatnih pravilnih odgovorov, ki so bili naknadno vključeni v moderirana navodila za vrednotenje. V primerjavi s klasičnim vrednotenjem je komunikacija s PGO-ji pri e-vrednotenju boljša ali enaka za več kot 60 % učiteljev, večina pa jih tudi meni, da je spremljanje njihovega dela s strani pomočnika koristna (92,2 %). Veliko učiteljev tudi odgovarja, da jih ne moti, da imajo GO, PGO in pooblaščeni sodelavci RIC-a vpogled v njihovo delo med e-vrednotenjem (84,0 %). Učitelji so delo PGO-ja ocenjevali pozitivno, saj je na lestvici od 1 do 5 večina ocen 4 in 5 (strokovnost opravljenega dela, pravočasno posredovanje odgovorov na vprašanja, uporabnost posredovanih informacij, način komunikacije). Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo nujni oziroma koristni večini učiteljev; za vajo in standardizacijo predlagajo (mediana) 1 do 1,5 preizkusa, za kontrolno vrednotenje pa 2. Približno 41 % (od vseh anketiranih) učiteljev je bila s strani ravnatelja seznanjena s spletnim naslovom za ogled povratne informacije o kakovosti svojega vrednotenja, 36 % (od vseh anketiranih) pa si je povratno informacijo tudi ogledalo. Večini od teh se zdi informacija o kakovosti njihovega vrednotenja koristna in razumljivo predstavljena. Največje prednosti e-vrednotenja učitelji vidijo v večji fleksibilnosti pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja ter kontroli preseženih maksimalnih točk pri nalogah, samodejnem seštevanju točk in v tem, da ni treba izpolnjevati obrazcev za točkovanje. Največje pomanjkljivosti e-vrednotenja pa so vrednotenje pred poukom ali po njem, fizično napornejše delo, manj osebnih stikov z drugimi učitelji ocenjevalci in potreba po ustrezni računalniški opremi. Večina učiteljev, ki je pri e-vrednotenju sodelovala drugič, je zanj porabila enako ali manj časa kot v letu 2013.

5.4 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2013/2014

5.4.1 NPZ v 6. razredu

NPZ iz **slovenščine** je pisalo 17.095 učencev. Povprečno število doseženih točk je 62,10 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,62. Krivulji dosežkov učencev in učenk sta rahlo pomaknjeni v desno. Vrh krivulje je pri učencih v območju med 60 in 80, pri učenkah pa med 70 in 80 odstotnimi točkami, kar je višji dosežek v primerjavi z lanskim letom. Kot zadnja leta je tudi letos najvišjih dosežkov (nad 90 odstotnih točk) pri učencih manj kakor pri učenkah, najnižjih dosežkov (pod 20 odstotnimi točkami) pa več kakor pri dosežkih učenk. Pri učenkah dosežkov, nižjih od 10 odstotnih točk, skoraj ni. Učenci so uspešneje kakor učenke rešili naloge, s katerimi se preverja razumevanje prebranih besedil, predvsem razumevanje podatkov v besedilu in o njem. Učenke so uspešneje kakor učenci rešile naloge, s katerimi se preverja metajezikovna zmožnost, in nalogo, ki zahteva samostojno tvorjenje besedila. Razlike med regijami so majhne, nekoliko nad povprečjem so dosežki učencev Osrednjeslovenske, Gorenjske in Podravske regije, nekoliko pod povprečjem pa se uvrščajo učenci Zasavske, Spodnjeposavske, Koroške in Pomurske regije ter Jugovzhodne Slovenije.

NPZ iz **matematike** je pisalo 17.182 učencev. Povprečno število doseženih točk je 30,61 oz. 62,47 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,62. Vse možne točke je doseglo 25 učencev (0,15 %), medtem ko je 12 učencev (0,07 %) doseglo nič točk. Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, kar pomeni, da so učenci in učenke približno enako uspešno reševali matematične naloge. Iz analize dosežkov izhaja, da učenci uspešno rešujejo nekatere preproste rutinske naloge nekaterih področij, težave pa imajo z razumevanjem osnovnih pojmov in dejstev teh področij. Člani PK med večje pomanjkljivosti v znanju učencev uvrščajo izbiro pravilne strategije za reševanje kompleksnejše življenjske situacije in situacije s kompleksnejšim dogodkom z uporabo vzorcev in kombinatoričnih situacij, kar morda izvira iz težav pri branju z razumevanjem. Predlagajo, da naj učitelji posebno pozornost namenjajo razumevanju pojmov (npr. delež, kot, poltrak, daljica), branju z razumevanjem in reševanju besedilnih nalog iz vsakdanjega življenja, ki vključujejo kombinatorične situacije in vzorce.

NPZ iz **italijanščine** je pisalo 39 učencev 6. razreda treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 26,28 točke oz. 65,71 odstotka. Iz rezultatov je razvidno, da so učenci uspešnejši pri preverjanju bralnega razumevanja, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje določenih specifičnih podatkov. Pojavljajo pa se težave pri sklepanju iz sobesedila ali zaznavi odnosov med osebami, ki nastopajo v besedilih. Manj uspešni so tudi pri nalogah, ki preverjajo jezikovno zmožnost.

NPZ iz **madžarščine** je pisalo 19 učencev dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 26,21 točke, kar je 65,53 %.

NPZ iz **angleščine** je pisalo 16.617 učencev. Povprečno število doseženih točk je 23,18 oz. 48,30 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,48. Analiza doseženih točk pokaže, da preizkus zelo dobro prikazuje razlike med dosežki posameznih učencev. Rezultati učencev so zelo razpršeni (bimodalna razpršenost), kar kaže na to, da je v populaciji skupina učencev, ki jim je bil preizkus lahek in so dosegli visoko število točk, obstaja pa tudi velika skupina učencev, ki imajo nizke dosežke. Porazdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, čeprav lahko zaznamo minimalno prednost učenk pred učenci v spodnjem delu krivulje dosežkov. Učenke so letos nekoliko bolje reševale nalogo pisnega sporočanja in nalogo besedišča (pravilni zapis), učenci pa naloge preverjanja besedišča. Podrobnejša analiza odgovorov učencev je opozorila na njihove težave z natančnim branjem; v preizkusu je bilo letos več pozornosti namenjene postavkam, ki preverjajo razumevanje daljših delov besedil, povezovanje informacij in razumevanje zunajbesedilnih okoliščin. Dosežki učencev pri teh nalogah nakazujejo, da učencem manjkata zbranost in vztrajnost pri branju, da prebranih informacij ne povezujejo med sabo in da pogosto izkazujejo zgolj fragmentarno razumevanje prebranega. Učencem umanjkajo bralne strategije, ki bi jim pomagale pri tipu naloge povezovanja, pri tem pa PK ugotavlja, da gre za tip nalog, ki ga redko najdemo v učbenikih in delovnih zvezkih, čeprav ga predvideva učni načrt in je posledično naveden tudi v strukturi nacionalnega preizkusa.

NPZ iz **nemščine** je pisalo 496 učencev. Statistična analiza je pokazala, da je povprečno število odstotnih točk znašalo 73,55, povprečno število absolutnih točk pa 38,25. Indeks težavnosti celotnega preizkusa znanja je znašal 0,74. Maksimalno število točk je doseglo 7 učencev, minimalno število zbranih točk je bilo 17, ki jih je dosegel en učenec. Analiza uspešnosti učencev je pokazala, da so bili učenci pri reševanju nalog zelo uspešni in imajo v povprečju solidno znanje. Najmanj težav imajo učenci s slušnim razumevanjem in največ pri nalogah poznavanja in rabe jezika, kar je na tej stopnji pričakovano.

5.4.2 NPZ v 9. razredu

NPZ iz **slovenščine** je pisalo 16.672 učencev. Povprečno število doseženih točk je 55,07 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,55. Krivulji dosežkov učenk in učencev sta pravilni Gaussovi krivulji, pri čemer je krivulja, ki prikazuje uspešnost učenk, pomaknjena v desno. Vrh krivulje je pri učencih v območju med 40 in 60, pri učenkah pa med 60 in 80 odstotnimi točkami. To pomeni, da tudi letos povprečne dosežke zvišujejo učenke. Kot zadnja leta je tudi letos najvišjih dosežkov pri učencih precej manj kakor pri dosežkih učenk, za najnižje dosežke pa velja ravno nasprotno. Pri učenkah dosežkov, nižjih od 10 odstotnih točk, skoraj ni. Razlika v uspešnosti med učenkami in učenci je v 9. razredu nekoliko večja kot v 6. razredu. Učenci so uspešneje kakor učenke rešili naloge, s katerimi se pri jeziku preverja jezikovna zmožnost, ter naloge, ki zahtevajo oblikovanje daljših odgovorov in samostojno tvorjenje besedila. Učenke so uspešneje kakor učenci rešile naloge, s katerimi se pri književnosti preverja razumevanje umetnostnega besedila oz. podatkov iz njega. Prav tako učenke izkazujejo večje literarnovedno znanje; na splošno so tudi bolje od učencev reševale naloge izbirnega tipa. Pri jeziku so učenke bolje reševale naloge, s katerimi se preverja razumevanje prebranega neumetnostnega besedila, izkazale pa so tudi boljšo poimenovalno zmožnost od učencev. Primerjava med regijami pokaže, da so razlike med njimi sicer majhne, nekoliko nad povprečjem so dosežki učencev iz Gorenjske, Notranjsko-kraške in Goriške regije ter Jugovzhodne Slovenije, nekoliko pod povprečjem pa se uvrščajo učenci Zasavske, Spodnjeposavske, Koroške in Pomurske regije.

Analiza uspešnosti odgovorov učencev pokaže, da so uspešnejši pri odgovorih na vprašanja o podrobnostih, posameznostih in podatkih, ki so v besedilih neposredno navedeni, težave pa imajo pri nalogah, ki zahtevajo posploševanje, povzemanje in sklepanje oziroma »pogled« na besedilo kot celoto, ter z utemeljevanjem, vrednotenjem in s ponazarjanjem. V obeh delih preizkusa znanja za 9. razred so bili učenci manj uspešni tudi pri nalogah, ki vključujejo poznavanje strokovnih pojmov v povezavi z izhodiščnim besedilom.

NPZ iz **matematike** je pisalo 16.748 učencev. Povprečno število doseženih točk je 26,7 oz. 53,39 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,53. Analiza podatkov je pokazala, da ni večjih razlik med dosežki učencev in dosežki učenk. Člani PK so med večje vrzeli v znanju učencev uvrstili izbiro pravilne strategije za reševanje kompleksnejše življenjske situacije in situacije s kompleksnejšim dogodkom iz verjetnosti, kar morda izvira iz težav pri branju z razumevanjem. Te težave verjetno vplivajo tudi na pravilen zapis številskega oziroma algebrskega izraza po danem besedilu. Ugotavljajo tudi, da imajo učenci težave pri zapisu utemeljitve, kar večinoma izhaja iz površne uporabe matematične terminologije. Rutinski računski postopki učencem ne delajo težav, pri problemskih in kompleksnih nalogah učenci pravilno začnejo z reševanjem, nadaljujejo pa manj uspešno. Člani PK predlagajo, da naj učitelji posebno pozornost namenjajo razumevanju pojmov (npr. delež, mere za sredino, rob telesa, stranica lika), branju z razumevanjem ter pravilni uporabi matematične terminologije in simbolike.

NPZ iz **italijanščine** je pisalo 35 učencev treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 35,20 točk, kar je 58,67 %. Na podlagi rezultatov letošnjega preverjanja in izkušenj iz preteklih let člani PK ugotavljajo, da so dosežki učencev nižji pri nalogah, ki preverjajo pravopisno, upovedovalno in metajezikovno zmožnost učencev. Večina učencev uspešno reši naloge, ki preverjajo razumevanje podatkov in podrobnosti ter neposredno izraženih stališč; prepoznajo posamezne pojme (jezikovne in književne), povežejo med seboj dane podatke, najdejo posamezne besede ali rešijo naloge, ki ne zahtevajo natančnega branja ali razumevanja izhodiščnega besedila kot celote. Kot zahtevnejša pa se kažejo vprašanja, ki zahtevajo razumevanje besed in besednih zvez s prenesenim pomenom, posredno izraženih stališč, sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov. Za nekatere učence se kot zahtevno kaže tudi samostojno tvorjenje in zapis daljših odgovorov. Na podlagi ugotovitev PK za italijanščino predlaga, da naj bi bilo pri pouku več samostojnega branja in razumevanja besedil, povezovanja posameznih ugotovitev v celoto ter samostojnega tvorjenja in zapisovanja daljših odgovorov in besedil, tudi v povezavi s pravopisno zmožnostjo.

NPZ iz **madžarščine** je pisalo 22 učencev dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 34,09 točke, kar je 56,82 %. Analiza dosežkov učencev je pokazala, da večina učencev nima težav z razumevanjem besedil, šibkejši so na področju pravopisa in slovnice, imajo pa tudi pomanjkljivo besedišče.

NPZ iz **angleščine** je pisalo 3.991 učencev. Povprečno število doseženih točk je 30,7 oz. 61,41 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,61. Rezultati preizkusa so gledano v celoti zadovoljivi. Razdelitev glede na spol je v povprečju precej enakomerna, čeprav lahko zaznamo minimalno več učenk kot učencev v osrednjem delu krivulje dosežkov, hkrati pa je več učencev na povsem zgornjem delu krivulje. Pri porazdelitvi dosežkov po regijah lahko opazimo določena odstopanja od državnega povprečja. Najvišji rezultati so v Osrednjeslovenski regiji, med regije z najnižjimi povprečnimi rezultati pa so se uvrstile Pomurska regija in Jugovzhodna Slovenija. Naloge sprejemanja (poslušanje in branje) imajo najvišje indekse težavnosti, medtem ko so pri nalogah preverjanja besedišča, slovnice in pisne spretnosti indeksi težavnosti nižji. Rezultati preizkusa tudi kažejo, da učenci uspešneje rešujejo naloge sprejemanja (branje in poslušanje), če gre za prepoznavanje in povezovanje besednih zvez oziroma krajših, enostavnih in jasno strukturiranih besedil. Pri višjih taksonomskih stopnjah znanja (tj. procesno znanje, kot na primer abstrahiranje, sklepanje, povezovanje, primerjanje itd.) pa je uspešen le del učencev.

NPZ iz **nemščine** je pisalo 78 učencev. Povprečno število doseženih točk je 47,03 oz. 72,35 odstotka. Indeks težavnosti preizkusa znaša 0,72. Maksimalno število točk so dosegli 3 učenci, minimalno doseženo število točk je bilo 22, dosegel jih je 1 učenec. Primerjava dosežkov po spolu ne pokaže bistvenih odstopanj. Dosežki učencev in učenk so bili primerjani tudi po regijah. 78 učencev in učenk je preizkus znanja pisalo v treh regijah: Pomurski (56), Podravski (21) in Osrednjeslovenski (1). Uspešnejši so bili učenci in učenke Pomurske regije (nad državnim povprečjem), učenci Podravske regije pa so nekoliko pod državnim povprečjem.

NPZ iz **fizike** je pisalo 4.134 učencev. Povprečno število doseženih točk je 16,7 ali 46,3 odstotka, kar je zelo podobno povprečnemu dosežku leta 2007 in več od povprečnega dosežka v letih 2008 in 2012. Najboljši dosežek, 36 točk, sta dosegla 2 učenca, nič točk je doseglo 7 učencev. Težavnost nalog oziroma postavk se dokaj enakomerno spreminja od 0,08 do 0,89. Porazdelitev po spolu je dokaj simetrična. Največ učencev je doseglo 13 oziroma 17 točk (36 % oziroma 47 %), medtem ko je med učenkami najpogostejši dosežek 13 oziroma 15 točk (36 % oziroma 42 %). Pri višjih dosežkih (nad okoli 70 odstotnih točk) je opaziti nekoliko večje število učencev, kar bi samo na sebi ne bilo statistično zaznavno odstopanje, a se podobna slika pojavlja pri vseh štirih preizkusih znanja iz fizike (leta 2007, 2008, 2012 in 2014), tako da tega odstopanja ne moremo pripisati zgolj statističnemu naključju. Podrobnejša analiza uspešnosti reševanja nalog pokaže, da so učenke uspešnejše pri bolje reševanih (lažjih) nalogah, še posebej če so te izbirnega tipa, učenci pa so uspešnejši pri slabše reševanih (težjih) nalogah predvsem odprtega tipa. Porazdelitev po regijah je bolj ali manj enakomerna, saj so povprečne vrednosti vseh regij blizu skupnemu povprečju. Malo opaznejše odstopanje se pojavi le pri Gorenjski in Obalno-kraški regiji, ki imata povprečni dosežek nekaj odstotkov pod skupnim povprečjem, in pri Zasavski regiji, kjer pa je preizkus iz fizike pisalo samo 47 učencev ene šole, kar ne zagotavlja statistično reprezentativnega vzorca za celotno regijo. Na podlagii analize letošnjega NPZ-ja in primerjave dosežkov učencev v preteklih letih (letos se je NPZ iz fizike opravljal že četrtič: 2007, 2008, 2012, 2014) so člani PK ugotovili, da največ težav povzročajo učencem strukturirane naloge in naloge, v katerih do pravilnega odgovora pridejo le ob natančnem branju besedila naloge in temeljitem premisleku o pojavu oziroma opisanem dogajanju. Učenci težko presodijo, kateri podatki so za razumevanje narave in za splošno izobrazbo manj in kateri bolj pomembni. Člani PK za fiziko pa tudi ugotavljajo, da je za uspešnost naloge pogosto bolj kot vsebinsko področje pomembna formulacija naloge oziroma kontekst, v katerem nekaj sprašujemo. Kratko neposredno vprašanje o čemerkoli je praviloma dosti uspešneje reševano od preverjanja enakega cilja v kontekstu neke daljše naloge ali obsežnejšega konteksta naloge.

NPZ iz **biologije** je pisalo 4.210 učencev. Letošnji povprečni dosežek učencev je s 47,46 odstotnimi točkami najnižji doslej (leta 2010/2011 je bil povprečni dosežek 48,02, leta 2008/2009 je bil 52,23, leta 2005/2006 pa 62,0). Najmanjše število točk oziroma 0 točk je letos dosegel 1 učenec, največje doseženo število točk je bilo 31 oziroma 97 %, ki ga je doseglo 5 učencev (0,12 %). Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, pri učenkah je le malenkost pomaknjena proti višjim dosežkom. Povprečni dosežki po regijah nihajo med 42,31 in 52,30 odstotnimi točkami. V zgornjem delu lestvice sta Notranjsko-kraška regija in Jugovzhodna Slovenija, v spodnjem delu pa Obalno-kraška, Pomurska in Koroška regija. Analiza merskih značilnosti preizkusa kaže, da je razpon indeksa težavnosti od 0,07 do 0,86. Naloge, ki jih je večina učencev uspešno rešila (IT več kot 0,70), so bile, razen ene, vse izbirnega tipa. Od učencev so zahtevale faktografsko znanje ali pa preprosto uporabo znanja in logično sklepanje. Vseh sedem nalog, pri katerih je bil IT nižji od 0,30, je bilo odprtega tipa. Na dosežke je bolj kot preverjana vsebina vplival tip naloge in taksonomska stopnja. Pri nalogah izbirnega tipa so učenci odgovarjali s povprečno uspešnostjo 0,65 odstotne točke, kar je visoko nad povprečjem celotnega preizkusa (47,46 %). Pri odprtih nalogah pa so dosegli povprečno samo 0,35 odstotne točke.

NPZ iz **glasbene umetnosti** je pisalo 4.130 učencev. Povprečno število doseženih točk je 48,28 ali 68,97 %. Vse možne točke (70 točk) je doseglo 16 učencev (0,39 %), 3 (0,07 %) so imeli 0 točk. Primerjava med spoloma pokaže, da so v območju z najnižjimi (od 0 % do 40 % točk) in srednjimi dosežki razvidni večji deleži učencev v primerjavi z učenkami. Slednje pa so v izraziti prednosti v območju z najvišjimi dosežki (od 80 % do 100 %). Povprečja dosežkov v vseh regijah so blizu državnemu povprečju. Učenci so NPZ iz glasbene umetnosti v največjem številu pisali v Osrednjeslovenski, Podravski in Savinjski regiji (15–26 šol), kjer so tudi dosegali najvišje povprečne rezultate, ki so malo višji od državnega povprečja. Najmanj učencev pa je pisalo NPZ iz glasbene umetnosti v Zasavski, Koroški, Notranjsko-kraški in Spodnjeposavski regiji (2–5 šol). Njihovi povprečni dosežki so bili tudi nekoliko pod državnim povprečjem, vendar še vedno zadovoljujoči. Člani PK za glasbeno umetnost ugotavljajo, da so učni cilji glasbene umetnosti, vsaj na področjih, ki so se preverjala z NPZ-jem, v povprečju uspešno doseženi.

5.4.3 NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om v 6. razredu

NPZ iz **slovenščine** je pisalo 74 učencev. Od 50 možnih točk so v povprečju osvojili 37,23 (74,46 %) točke. Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,74. Ponovno se izkazalo, da učenci manj uspešno rešujejo naloge iz umetnostnega besedila, kar je posledica slabšega branja in razumevanja besedila. Učenci glede na indeks težavnosti najbolje rešujejo naloge obkroževanja, dopolnjevanja, slabše pa naloge z zapisom kratkega odgovora. Bolje rešujejo tudi naloge, ki preverjajo znanje minimalnega standarda, in slabše naloge temeljnega standarda znanja. Ob tem so jim bolj v pomoč grafi in preglednice, manj pa slike.

NPZ iz **matematike** je pisalo 75 učencev. Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 35,61 (71,23 %) točke. Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. En učenec (1,33 %) je dosegel 49 točk (98 %), minimalno doseženo število točk je bilo 13 (26 %) in ga je ravno tako dosegel en učenec (1,33 %). Indeks težavnosti preizkusa je 0,71. Najnižji (13 % točk) in najvišji dosežek (98 % točk) sta dosegli učenki. V območju z nižjimi dosežki (med 36 % in 56 % točk) je trikrat več učencev kot učenk. V območju, kjer je uvrščena večina (med 58 % in 96 %), pa je število učencev rahlo večje od učenk. Člani PK v svojem poročilu navajajo, da imajo učenci največ težav z reševanjem besedilnih nalog.

5.4.4 NPZ v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om v 9. razredu

NPZ iz **slovenščine** je pisalo 86 učencev. V povprečju so osvojili 28,99 (57,98 %) točke. Učenci so bili v povprečju uspešnejši pri reševanju nalog s pomočjo neumetnostnega besedila (62,3 %) kot pri reševanju nalog umetnostnega besedila (51,55 %). Minimalno število doseženih točk v preizkusu je bilo 14 (28 %) točk. Dosegel jih je en učenec. Največ doseženih točk je bilo 47 (94 %), dosegel jih je en učenec. Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,58. Letošnji NPZ je potrdil ugotovitve preteklih let, da so učenci uspešni pri reševanju šablonskih nalog s ponujenimi odgovori, slabši pa so pri nalogah, ki jih postavijo v novo situacijo in od njih zahtevajo natančno branje, povezovanje in sklepanje. Njihova uspešnost je močno odvisna od zahtevnosti izbranega besedila.

NPZ iz **matematike** je pisalo 85 učencev. Ti so od 50 možnih točk v povprečju dosegli 22,98 (45,95 %) točke. Vseh možnih točk ni dosegel nihče. Največ, 45 (90 %) točk, je dosegel en učenec. V zgornjo polovico dosežkov se je, poleg že omenjenih, uvrstilo še 30 učencev, ki so dosegli od 25 do 34 (od 50 do 68 %) točk. Najnižje število doseženih točk je bilo 10 (20 %), dosegel jih je en učenec. Indeks težavnosti preizkusa je 0,45. V območju z najnižjimi dosežki so učenke in učenci dokaj izenačeni, v območje z najvišjimi dosežki pa se je tudi letos uvrstilo več učencev kot učenk. Tudi letos so učenci znali razbrati in interpretirati podatke iz preprostih preglednic, manj uspešni pa so bili ponovno pri branju in interpretaciji podatkov iz diagrama. Tudi letošnji NPZ je potrdil ugotovitvi, do katerih so prišli člani PK že v preteklih letih, in sicer, da imajo učenci težave pri poznavanju in razumevanju osnovnih geometrijskih pojmov ter da slabo rešujejo besedilne naloge. Morda je vzrok za to v premalo utrjenih vsebinah s tega področja in pa v časovni oddaljenosti učnih vsebin, ker se pri pouku ne pojavljajo skozi vse šolsko leto, pač pa se obravnavajo parcialno.

NPZ iz **naravoslovja** je pisalo 87 učencev. Učenci so dosegli v povprečju 25 (50,00 %) od 50 možnih točk pri celotnem preizkusu. Učenci so najbolje reševali naloge s področja kemije, ki je znotraj predmeta oziroma učnega načrta zastopana z najmanj cilji in posledično tudi z najmanj nalogami v NPZ-ju (IT = 0,54). Nekoliko manj uspešni so bili pri reševanju nalog s področja fizike (IT = 0,51). Najmanj uspešno (IT = 0,49) so učenci reševali naloge s področja biologije, ki pa je znotraj učnega načrta in seveda tudi v samem NPZ-ju najobširneje zastopana. Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. En učenec je dosegel 39 (78 %) točk. Največji delež učencev (66,6 %) je doseglo med 38 % in 58 % točk. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je simetrična. Težavnost preizkusa je bila 0,50.

5.4.5 Nekatere ugotovitve in predlogi

Iz poročil PK je tudi v letošnjem letu možno ugotoviti določene težave v znanju učencev. Podrobnejša analiza odgovorov učencev je opozorila na težave učencev z natančnim branjem, branjem z razumevanjem, povezovanjem informacij in uporabo ustrezne strokovne terminologije. Težave z branjem in razumevanjem besedila verjetno vplivajo tudi na dosežke učencev pri posameznih nalogah različnih predmetov (npr. pri nalogah, ki zahtevajo utemeljitev zapisa, daljši odgovor ipd.).

Na težave slovenskih učencev z bralno pismenostjo opozarjajo tudi že več let mednarodne raziskave znanja učencev (npr. PISA). Zato DK meni, da bi bilo smiselno vpeljati NPZ v 3. razredu, ko bi se pri slovenščini preverjala predvsem pismenost učencev. Prav tako menimo, da bi bilo potrebno pri pouku slovenščine in tudi drugih predmetov učence bolj usmerjati k samostojnemu tvorjenju besedil, pa naj gre za pisanje daljših odgovorov na vprašanja (z utemeljevanjem) ali praktičnih besedil.

NPZ bi bilo potrebno še v večji meri uskladiti s cilji in standardi, ki so zapisani v učnem načrtu posameznega predmeta. Na primer, k NPZ-ju iz angleščine bi bilo smiselno dodati preverjanje govorne spretnosti, ki je v okviru komunikacijskega pristopa v tem starostnem obdobju še posebno pomembna.

Z NPZ-jem že več let spremljamo dosežke učencev, ki imajo odločbo o usmeritvi v program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, v primerjavi z njihovimi vrstniki. Letošnji podatki kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami v 6. razredu dosegli med 73,2 % in 92,8 % povprečnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najslabši pri angleščini in slovenščini. V povprečju so ti učenci pri angleščini dosegli 73,2 % točke vrstnikov brez posebnih potreb, pri slovenščini pa 79,2 %. Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli 79,2 % točke. Ob zaključku 9. razreda so učenci s posebnimi potrebami dosegli med 57,8 % in 80,3 % povprečnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najslabši pri angleščini in matematiki. V povprečju so učenci s posebnimi potrebami pri angleščini dosegli 57,8 % točke vrstnikov brez posebnih potreb, pri matematiki pa 67,8 %. Podatki kažejo, da so dosežki učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu na splošno bistveno boljši od dosežkov učencev v 9. razredu. Tudi razlike med učenci s posebnimi potrebami v 6. razredu in njihovimi vrstniki so bistveno manjše.
Premisliti bi bilo treba tudi vlogo NPZ-ja v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om. DK se strinja z mnenjem PK, da bi bilo smiselno NPZ izvajati obvezno tudi v tem programu.

Premislek pa velja tudi, kar zadeva vrednotenje t. i. odprtih nalog (daljših odgovorov na vprašanja, ki jih je treba vrednotiti po smislu, in tvorbnih besedil). Analiza vrednotenja preizkusov za vajo in standardizacijo ter kontrolnih preizkusov je pokazala, da do največjih odstopanj prihaja prav pri vrednotenju tovrstnih nalog. Prav tako je tudi iz analize poizvedb razvidno, da se število točk po poizvedbah največkrat zviša prav pri teh nalogah.

6 PRILOGE

6.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2013/2014

Šolsko leto 2013/2014:

6. maj 2014	torek	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
8. maj 2014	četrtek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
12. maj 2014	ponedeljek	NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred NPZ iz tujega jezika za 6. razred
13. junij 2014	petek	Razdelitev obvestil o dosežkih učencev pri NPZ-ju v 9. razredu
24. junij 2014	torek	Razdelitev obvestil o dosežkih učencev pri NPZ-ju v 6. razredu

6.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja*

6.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja**

dr. Janez Vogrinc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
dr. Mojca Štraus, namestnica, Pedagoški inštitut Ljubljana
Marija Mojca Maleš, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
Bojana Morato, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača, Piran
mag. Vlasta Poličnik, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (do 18. 7. 2014)
dr. Anton Polšak, član, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center
mag. Majda Vehovec, članica, Osnovna šola Šenčur

* Sestava članov predmetnih komisij, katerim je potekel mandat 24. 11. 2013, je razvidna iz lanskega letnega poročila.

** Člani so bili imenovani 17. 9. 2013.

6.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja***

Slovenščina

dr. Ina Ferbežar, predsednica, UL, Filozofska fakulteta
Milena Čuden, glavna ocenjevalka (9. r), Osnovna šola Matije Čopa, Kranj
Snežana Gustinčič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Cirila Kosmača, Piran
dr. Milena Kerndl, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Ljiljana Mićović Struger, članica, Osnovna šola Janka Glazerja, Ruše
mag. Katarina Rigler Šilc, članica, Osnovna šola Ledina, Ljubljana
Neža Ritlop, članica, Osnovna šola Turnišče
Darinka Rosc Leskovec, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec

Italijanščina

dr. Sergio Crasnich, predsednik, Zavod RS za šolstvo, OE Koper
Marino Maurel, glavni ocenjevalec (9. r.), Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola
Lorena Chirissi, glavna ocenjevalka (6. r.) Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Sonia Mugherli Imperl, članica, Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro, Piran
Martina Seražin Mohorčič, članica, Osnovna šola Koper
Neva Šečerov, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Madžarščina

Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Valéria Varga, glavna ocenjevalka (9. r.), Dvojezična osnovna šola Dobrovnik
Elizabeta Gaál, glavna ocenjevalka (6. r.), Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci
Valika Balaskó, članica, Dvojezična OŠ I Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut Budimpešta, Madžarska
Zita Lebar Nedelko, članica, Dvojezična OŠ I Lendava

Angleščina****

dr. Karmen Pižorn, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
Mojca Jerala Bedenk, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna Šola Vižmarje – Brod, Ljubljana
Darinka Šaubah Kovič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
Nevenka Jesenik, članica, Osnovna Šola Duplek, Spodnji Duplek
mag. Barbara Lesničar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tjaša Milijaš, članica, Osnovna šola Dravlje, Ljubljana
Marjana Pogačnik Medved, članica, Osnovna šola Antona Tomaža Linharta, Radovljica
Helena Žnidaršič Seme, članica, Osnovna šola Jožeta Moškriča, Ljubljana
Ruby Mihaela Korelec, konzulentka

Nemščina

dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Breda Premzl, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola Starše
Brigita Lovenjak, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola II Murska Sobota
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika, Maribor
Renata Jakič, članica, Osnovna šola in vrtec Apače
Monika Krančič, članica, Osnovna šola I. Murska Sobota
Danica Števančec, članica, Osnovna šola Janka Modra, Dol pri Ljubljani (do 2. 1. 2014)
Marta Trafela, članica, Osnovna šola Žetale
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta

*** Člani so bili imenovani 25. 11. 2013, razen v primerih, kjer je datum imenovanja posebej naveden.

**** Člani so bili imenovani 22. 12. 2013.

Matematika

dr. Darjo Felda, predsednik, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
Boštjan Repovž, glavni ocenjevalec (6. r.), Osnovna šola Krmelj
Jerneja Bone, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
Klavdija Cof Mlinšek, članica, Osnovna šola Vodice, Vodice nad Ljubljano
Nada Nikolič, članica, Osnovna šola Vojke Šmuc, Izola
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Fizika

dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Samo Zanjkovič, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Ivana Cankarja, Ljutomer
Jaka Banko, član, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj
Zlatka Ferlinc, članica, Osnovna šola Bojana Ilicha, Maribor

Biologija

dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta
mag. Bernarda Sopčič, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Šempeter v Savinjski Dolini
Simona Slavič Kumer, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Danica Volčini, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale

Kemija

dr. Saša Aleksij Glažar, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Marjeta Križaj, članica, Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana

Geografija

dr. Blaž Repe, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
Bojan Hozjan, član, Dvojezična OŠ I Lendava
Andrej Krumpak, član, Osnovna šola Zalog, Ljubljana
Danijel Lilek, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tinkara Mihačič, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Jože Račič, član, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale

Zgodovina

dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Pia Ernestini, članica, Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola (od 7. 10. 2013)
Silvia Hardi, članica, Dvojezična OŠ I Lendava
Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Marjan Rode, član, Osnovna šola Bičevje, Ljubljana
Elissa Tawitian, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika

Likovna umetnost

dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Nadja Janko, članica, Osnovna šola Cirila Kosmača, Piran
Marjan Prevodnik, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Andrej Velikonja, član, Osnovna šola Sladki Vrh

Glasbena umetnost

dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo
Zlatka Terlevič, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Prežihovega Voranca Maribor
Eva Bažika Orban, članica, Glasbena šola Lendava (od 10. 4. 2014)
Ada Holcar Brunauer, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Palmira Klobas Pečnik, članica, Osnovna šola Savsko naselje, Ljubljana
Mira Prel, članica, Osnovna šola Franca Lešnika – Vuka Slivnica, Orehova vas

Šport

dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport
Špela Bergoč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Aleš Mrak, član, Osnovna šola Poljane, Poljane nad Škofjo Loko
mag. Marica Žakelj, članica – upokojena učiteljica

Državljanska in domovinska vzgoja ter etika

dr. Damjan Mandelc, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
dr. Marinko Banjac, član, UL, Fakulteta za družbene vede
mag. Pavla Karba, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Natalija Panić, Osnovna šola Sostro, Ljubljana
Lorieta Pečoler, članica, Osnovna šola Koseze, Ljubljana

Tehnika in tehnologija

dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Samo Lipovnik, član, Osnovna šola Franja Goloba, Prevalje
Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žnideršiča, Ilirska Bistrica

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom

dr. Stane Košir, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
mag. Aleksander Vališer, glavni ocenjevalec (9. r.), Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje, Velenje
Nada Grčar, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Roje, Domžale
Katja Cigan, članica, Dvojezična osnovna šola II Lendava
Robert Farič, član, Osnovna šola Litija
Milena Gvardjančič, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika
Danila Hrovat, članica, Osnovna šola Frana Albrehta, Kamnik (od 29. 11. 2013)
Anja Kožuh, Osnovna šola Jela Janežiča, Škofja Loka
Darinka Ložar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Emilija Mrlak, članica, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana
Ivanka Smrekar, članica, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana (do 29. 11. 2013)
Marjetka Sonjak, članica, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje